"Çok heyecanlı ve gerilimli. Indiana Jones ve Dan Brown'ın kesişme noktası."
—*Midwest Book Review*

GLENN MEADE

ROMANOV KOMPLOSU

Çeviren: Ali Cevat Akkoyunlu

KIRMIZIKEDİ

Glenn Meade

1957 yılında İrlanda, Dublin'de doğdu. Yazarlıkla profesyonel olarak ilgilenmeden önce pilot eğitmenliği yaptı. Gazeteci olarak *Irish Times* ve *Independent'* ta çalıştı. Tiyatroyla da ilgilenen yazar, Dublin'deki Strand Theater'da kendi yazdığı oyunları yönetti. İlk romanıyla hem okurların hem de eleştirmenlerin ilgisini çekti. Glenn Meade'in, yoğun araştırmaların ürünü olan romanlarında gazetecilik döneminin etkileri hissedilmektedir. Yazarın, okurlardan büyük ilgi gören kitapları 26 dile çevrildi.

Ali Cevat Akkoyunlu

1949 yılında İstanbul'da doğdu. St. Joseph, Boğaziçi Üniversitesi ve Diplomatische Akademie'yi bitirdi. Elli yaşında kendini iş hayatından emekli edip, çeviriye başladı. Kendi yazdığı bir romanla birlikte, aralarında Bili Clinton, *Hayatım;* Glenn Meade, *8. Gün;* Jean-Christophe Grange, *Leyleklerin Uçuşu;* Bjöm Larsson, *Long John Silver;* Jonathan Schneer, *Balfour Deklarasyonu*; Karin Slaughter, *Paramparça'*nın da olduğu altmışa yakın çevirisi yayımlandı. Evli ve bir çocuk babasıdır.

Kırmızı Kedi Yayınevi: 182
Polisiye: 7

Özgün adı: *The Romanov Conspiracy*

Romanov Komplosu
Glenn Meade
Çeviren: Ali Cevat Akkoyunlu

© 2012, Glenn Meade
© Kırmızı Kedi, 2012

Yayın Yönetmeni: İlknur Özdemir
Editör: Nilüfer Altınel
Son Okuma: Serra Tüzün
Kapak Tasanmı ve Grafik: Yeşim Ercan Aydın

Bu çevirinin Türkçe yayın hakkı Folio Literary Management, LLC ve Aslı Karasuil Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında, yaymanın yazılı izni alınmaksızın, hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

Birinci Basım: Ocak 2013
ISBN: 978-605-5340-91-9
Kırmızı Kedi Sertifika No: 13252
Baskı: Pasifik Ofset
Cihangir Mah. Güvercin Cad. Baha İş Merkezi B Blok
Haramidere-Avcılar İSTANBUL T: 0212 412 17 77
Pasifik Ofset Sertifika No: 12027

Kırmızı Kedi Yayınevi
kirmizikedi@kirmizikedikitap.com/www.kirmizikedikitap.com
www.facebook.com/kirmizikedikitap
Ömer Avni M. Emektar S. No: 18 Gümüşsüyü 34427 İSTANBUL
T: 0212 244 89 82 F: 0212 244 09 48

Glenn Meade

ROMANOV KOMPLOSU

Çeviren: Ali Cevat Akkoyunlu

POLİSİYE

Bu kitapta yer alan isimler, kişiler, yerler ve olaylar yazarın hayal gücünün ürünleridir. Gerçek kişiler ya da olaylarla benzerlikleri tamamiyle rastalantısaldır.

Kim ve Luke'a

ve tüm Kilgore'lar ile

Redmond'lara

sevgilerimle

YAZARIN NOTU

Her öykü kendi âşığını bulur.

Bu öyküye İrlanda'nın kuzeydoğu kıyısında, görkemli Mourne Dağları'nın ırak gölgelerine sığınmış Collon köyünü ziyaret ettiğimde âşık oldum.

Harikulade vitraylarıyla 1813'ten kalma Presbiteryen köy kilisesinin mezarlığında, ülkelerindeki Ekim Devrimi'nden kaçıp İrlanda'ya sığınmış bir avuç Rus'un unutulmuş mezarları başında.

Hâlâ bir sır perdesiyle sarılmış bir girişimi, 1918'de Rus Çarı'yla ailesini kurtarmaya yönelik dikkat çekici bir planın ilk yankılarını orada işittim. Birçok dalıyla köklerini derinlere salan bu gizem, araştırdığım en güç öykülerden biri oldu.

Rus Devrimi'nin ateşli günlerinde St. Petersburg'da başlayan öykü İrlanda'nın bir köy mezarlığındaki birkaç mezarda son buldu. Aradaysa yirminci yüzyılın en inatçı sırrına cevap verebilecek çok karmaşık bir komplonun çoktan yitip gitmiş ipuçları kaldı.

Bu kitapta adları belirtilen kişilerden çoğu gerçekten yaşadı; Tobolsk'lu Aziz Yuhanna Kardeşliği adı verilen karanlık tarikat da gerçektir.

Okuyacaklarınızdan çoğu gerçekten yaşandı.

Gerisiyse, ufak bir bölümü kurgu; yazarın öyküsüne hayat vermek için kullanmak zorunda olduğu anlatı mozaiğinden parçalar.

Ancak hangi bölümün gerçek, hangisinin kurgu olduğu konusunda kararı size bırakıyorum.

"Sevgili Maria, tarih Çar'ın bütün çocuklarının başına gerçekten ne geldiğini açıklamayabilir. Cevabı o kadar gizli ki şimdilik hiçbir şey söyleyemem."

Lenin'in, Romanovlar'ın infazıyla ilgili söylentiler işittiğini söyleyen kız kardeşine Temmuz 1918'de verdiği cevap.

"Anna Anderson ardında o kadar çok cevapsız soru bıraktı ki, hiçbirimizin kavrayamayacağı kadar derin bir muammanın parçası olarak kaldı. Bu sorular içinde en sarsıcı olanlardan biri de şu: Basit, dengesiz olduğu iddia edilen bir köylü kadını, altmış yılı aşkın bir süre boyunca dünyanın en parlak ve en saygın hukuk ve bilim insanlarının aklını nasıl karıştırabilir? Bu bağlamda, bir zamanlar işittiğim bir deyişi hatırlarım hep: 'Bir öykünün üç açısı vardır. Senin açın, benim açım. Bir de, gerçek açı'."

Gregory Antonov, gardiyanlarının elinde infazdan kurtulduğu rivayet edilen, Çar'ın en küçük kızı Anastasia olduğu iddiasıyla ortaya çıkan Anna Anderson hakkında.

BUGÜN

1

YEKATERİNBURG, RUSYA

En büyük sırların toprağın altında olduğuna, gerçeği de sadece ölülerin söylediğine inanıyorum.

Aslında, cesetleri bulduğumuz sabah ormanda bulunmamın nedeni de böyle bir şeydi. Ölü Ruhlar Kenti'nde yağmur yağıyor, yoğun sağanak yazlık sokakları dövüyordu.

"Bu sabah trafik fena değil," dedi Rus şoförüm, Land Rover'ımız çoktan yitip gitmiş görkemli bir uygarlığın kalıntısı etkileyici granit yapıların yanından geçerken. "En fazla otuz dakika."

Arkama yaslandım ve yanımdan akıp geçen eski imparatorluk kentini seyre daldım. Adını 1723'te II. Yekaterina'dan alan, Ural Dağları'nın gölgesine yayılan Yekaterinburg kurt ve ayı dolu sık ormanları, derin vadileri ve karlı zirveleriyle Alaska'nın sert güzelliğini hatırlatır. Zengin yeraltı yatakları dünyanın en büyük hazinelerini barındırır: Bu canlı Sibirya kentinin ötesinde uzanan zirveleri karlı sıradağların altında platin ve zümrüt, altın ve elmastan petekler vardır sanki.

Land Rover kentten çıkıp yoğun huşlarla kaplı yamaçlara sararken, kucağımdaki çantayı açıp içinden bir dosya çektim. Mavi kapağın üzerindeki etikette şunlar yazılıydı:

İLK BULUNTULAR: YEKATERİNBURG ARKEOLOJİ KAZISI

DR. LAURA PAVLOV, ADLİ PATALOG, YÖNETİCİ

Son üç aylık çalışmamın ürününü içeren kalın kâğıt tomarını karıştırdım. Bu benim Yekaterinburg'a ilk gelişimdi ve ekip dünyanın her bölgesinden insanlardan oluşuyordu: Adli arkeologlar, biliminsanları, Amerika, Britanya, Almanya ve İtalya'dan ve tabii, ev sahibi ülke Rusya'dan öğrenciler. Ortak çabamızın amacı basitti - Ormanda, Rus Devrimi'nin Kızıl Terör dönemi sırasında gerçekleşen kitlesel infazla ilgili kanıtlar bulacaktık.

O dönemde binlerce insan öldürülmüştü, sadece Rusya'nın Çar ailesi Romanovlar değil: Çar ve Çariçe, dört güzel kızları ve on dört yaşındaki oğulları Aleksey. Kurşunlanarak, süngülenerek öldürüldüler, kafatasları tüfek dipçiğiyle ezildi, cesetleri sülfürik asitte eritildi.

Mahpus tutuldukları İpatyev Evi kentin yerlilerince Ölü Ruhlar Evi olarak anılırdı. Oysa Kızıllar o kadar çok insan öldürmüş, cesetlerini Yekaterinburg dışındaki maden galerilerine, ormanda işaretsiz kitlesel mezarlara atmışlardı ki, halk Yekaterinburg'a Ölü Ruhlar Kenti adını takmıştı.

Hesaba katmadığım, sıcak ve sivrisineklerdi. Sibirya kışın buzdolabı gibidir ama kısa ve sıcak yaz mevsiminde ısı iyice yükselir. Canlanan ormanda sinek ve sivrisinekler cirit atar. Ağaçlar sıcaktan tatlı kokulu bir reçine sızdırır, hava ağır bir kokuya bürünür.

Şoför ağır vasıtalar yüzünden delik deşik olmuş, dar ve aşınmış bir patikaya saparken yağmur dindi. Land Rover huş ormanının ortasındaki bir açıklığa kurulmuş bir dizi geçici kulübe ve bez çadıra yöneldi. Boyalı bir tahta levhanın üzerinde İngilizce ve Rusça yazılar vardı:

BURASI
ÖZEL MÜLKTÜR
İZİNSİZ GİRİLMEZ

O yaz sabahı, çadırlardan birinin yanına yaklaşırken, hesaplayamadığım bir şey daha. Bu reçine kokan ormanlara geçmişin hayaletlerini gömüldükleri yerlerden çıkarmaya gelmiştim. Oysa dünyada hiçbir şey beni, donmuş Sibirya toprağı, ölülerini sunarken rastlayacağım tuhaf sırra hazırlayamazdı.

Çünkü ölülerin yanında, gerçek de gün ışığına çıkıyordu.

Ve o gerçekle birlikte de işittiğim en inanılmaz öyküyle ilgili ilk fısıltılar.

* * *

Arabadan indim ve çadırımın girişini kapatan kanadı kenara sıyırdım. Çalışma masamın ardına yerleşmeye çalışırken kazı şefim Roy Moran içeri girdi. "Selam bebeğim."

Biz ona Memphis Roy deriz, o da bana hep *bebeğim* diye seslenir. Memphis'te herkes herkese *bebeğim* der. Kazının sorumlusunun

bir kadın olması da fark etmiyordu - erkek olsaydım, Roy bana yine *bebeğim* diyecekti.

İriyarı, kemikli, akıllı bir adamdır ve bu işte en iyilerden biridir. Evrak işlerine saldırmaya hazırlanarak çantamı açarken, "Bu sabah yedi numaralı galeriyi kazdığını sanıyordum," dedim.

"Bebeğim, tabii ki kazıyorum." Elleri belinde, soluğu hafiften kesilmiş bir halde, karşımda dikiliyordu. Yüzündeki ifade heyecanla şaşkınlık arası bir şeydi. Başından hiç çıkarmadığı Tigers yazılı beyzbol şapkasıyla alnının terini sildi, "Sanırım yedi şanslı sayımız olacak," diye sırıttı.

"Dökül bakalım."

"Kazabildiğimiz kadar kazdık ve neredeyse donmuş halde turbalı bir katmana rastladık. Bir şeyler bulduk ama Laura. *Ciddi* bir şey bulduk, demek istiyorum."

Elimdeki kalemi bıraktım. Roy herhangi bir şeyden heyecanlanacak biri değildi. Oysa şimdi enerji dolu görünüyordu, heyecana kapılmış on iki yaşındaki bir çocuk gibi, yerinde duramıyordu. "Anlat bakalım," dedim.

"Bebeğim, bunu gerçekten kendi gözlerinle görmelisin."

* * *

Roy'un peşinden kokulu ormana daldım. Yavaş ilerliyor, kaslı bacakları yağmurdan sırılsıklam eğreltiotlarının ve devrik ağaçların arasından bir yol bulmaya çalışıyordu. "Galerinin ağzı yirmi metre kadar iniyor," dedi. "Oldukça derin."

Bütün açıklık madencilik malzemesiyle, ahşap putrellerle, iskelelerle tıka basa doluydu; şurada burada kamyonlar, dört çekerler görülüyordu. "Neden cümlenin arkasından bir *ve* geleceğinden bu kadar eminim? Ne bulduğunu hâlâ anlatmadın bana."

Hızını değiştirmeden sırıttı; heyecanı bulaşıcıydı. Alnında ter damlacıkları parlıyor, gözlerinde şimşekler çakıyordu. "Bir kadın bulduk, bebeğim. Orada bir başka ceset daha olduğunu sanıyoruz ama ne bulduğumuzu göremeyeceğimiz kadar derinde. Kim bilir? Belki daha başkaları da vardır."

Bir huş ağacı öbeğinin arasından geçip maden galerisinin ağzında durduğumuzda heyecanlandığımı hissettim. Turbanın zengin, kahverengi toprak kokusunu soludum. Galeri yerde açılmış, kenarları tahtalarla beslenmiş, yaklaşık bir metrekarelik bir delikti. Bölgenin büyük kısmının ölüm tarlası olduğu dönemlerden kalma,

Romanov zamanının kalıntılarını aramak için açtığımız madenlerden biri.

Romanov ailesi -o zaman dünyanın en varlıklı imparatorluk ailesiydi- 16-17 Temmuz 1918 gecesi Yekaterinburg'da kayboluvermiş, görgü tanıklarının anlattıklarına göre, bütün aile katledilmişti.

Nedendir bilinmez, Bolşevikler ölümleri hiç doğrulamayınca, aileden bazı üyelerin, hatta hepsinin kaçıp infazdan kurtulduğu yolunda ısrarlı söylentiler yayıldı. Onları Yekaterinburg tutsaklığından kurtarmak için gizli planlardan bile söz edildi. Çar'ın kızlarından bir ya da birkaçının, küçük kardeşleri Aleksey'le birlikte ölümden kurtulduğu dedikoduları yıllarca sürdü.

Aile kaçış sırasında işe yarayacağı umuduyla iç çamaşırlarına değerli taşlar -pırlanta ve benzeri mücevherler- dikmişti. O değerli taşların ölümlerini engellediği ya da geciktirdiği söyleniyordu.

Böylesi öyküler çocukluğumu büyülemişti. Gerçek ne olursa olsun, sırrın çekiciliğine yakalanmış, Anastasia ve Aleksey'in kaçmayı başardıklarına inanmak *istiyordum.*

Sır gittikçe yoğunlaştı, on yıllar sonra kent dışında yapılan kazılarda altı yetişkinin kalıntıları bulundu. Cesetlerden bazılarının Çar'a, karısına ve kızlarından ikisine ait olduğu düşünülüyordu. DNA testleri Britanya kral ailesiyle muhtemel bir akrabalık bağı kanıtlayarak cesetlerin kimliğini doğrulayacaktı.

Ne var ki bu buluş yoğun tartışmalar doğurdu. Birçok uzman bulunan kemiklerin Romanovlar'a ait olduğu görüşündeydi.

Ancak buna inanmayan, Çar ailesinden sayısız insanın bölgede infaz edildiğini, bu kemiklerin onlara ait olabileceğini iddia edenlerin sayısı da bir o kadardı.

Daha sonra Yekaterinburg'un batısındaki bir orman ocağında gerçekleştirilen bir kazıda iki insana ait yeni kalıntılara ulaşıldı. DNA testlerine göre bu kalıntılar Çar'ın kayıp oğlu ve kızına, Aleksey'le Anastasia'ya ait olabilirdi. Ama kalıntılardan birinin Anastasia'ya ait olduğu hiçbir zaman tamamen kanıtlanamadı; bir *olasılıktan* söz ediliyor ama bu olasılık tüm kuşkuların ötesine geçemiyordu. Bu nedenle söz konusu testler bazı biliminsanları ve Rus Ortodoks kilisesi içindeki ısrarlı şüpheciler tarafından sonuçsuz olarak nitelendirildi. Geriye sırrın hâlâ sürdüğü, bilmecenin çözümlenemediği gibi rahatsız edici bir duygu kaldı.

Mühendislerimiz galeri ağzının üzerine elektrik jeneratörüyle hareket eden, eski bir askılı vinç kurmuştu. Delikten turba kokusu

yükseliyordu. Roy'a dönüp, "Kemiklerden mi bahsediyorsun, yoksa eksiksiz bir iskeletten mi?" diye sordum.

"Bir kadından söz ediyorum. Eksiksiz, sürekli dondan mumyalaşmış, turba ve soğuk tarafından kusursuz korunmuş."

Sırtımdan aşağı bir merak titreyişi geçti. Bir elimi kabuğu güneşten bembeyaz kesilmiş bir huş ağacına dayadım. "Ne kadar eski?"

"Giyimine bakıp bilgece bir tahminde bulunmam gerekirse, Romanov döneminden bahsediyoruz."

* * *

Roy önden indi. Vızıltılı motora bağlı kayışların ucunda karanlık çukura inerken, şöyle bir el salladı. Kayışlar birkaç dakika sonra boş döndü; kayışları kuşanıp tokaları sıktım.

Yekaterinburg'da çalıştığımız son bir ay boyunca toprağın altından bir sürü malzeme çıkarmıştık: Pasla kaplı Mosin-Nagant tüfekler, aşınıp yeşile dönmüş bakır bozukluklar, boş mermi kovanları, bir gözlük, hatta Çar döneminden kalma bir sürü altın ve gümüş külçeyle birlikte kişisel eşya ve mücevherler. Çar'ın akrabası olan birçok varlıklı aile katliamdan kurtulmak için buralara kaçmış ama Kızıllar peşlerinden yetişmişti.

Kurbanların hepsi zengin değildi. Kişisel geçmişim de bu ormanların bir yerinde gömülü yatıyordu. Yekaterinburg'u görmeden çok önceleri anneannem Marina'nın genç kızken oturduğu, kıvrılarak uzayıp giden İset Nehri'nin geniş kıyılarındaki bu kenti öğrenmiştim. Ekim Devrimi'nin Kızıl Muhafızları, kentini işgal ettiklerinde anneannem on bir yaşındaydı. Yazın bile çözülmeyen, taş gibi sert, turbalı Sibirya toprağından cevher çıkarmak için ıstıraplı uğraşlar veren çalışkan bir *mujik* -her zorluğa alışık Rus köylüsü- ailesinin çocuğuydu.

Gözdesi, henüz on beşindeki Pieter de dâhil, Marina'nın ağabeylerinden üçü kentin ötesindeki ormanlarda infaz edildi. Suçları mı? Kızıllar on iki kişilik aileyi ancak geçindiren yıkık dökük madene elkoyduğunda itiraz etmek. Lenin özel mülkiyete inanmıyordu.

İnsanlara ait her şey artık Sovyetler'in elindeydi. Seslerini çıkaranlar hapse atılıyor, hâlâ itiraz edenlerse Lenin'in iktidara gelmesinden sonra Rusya'nın üzerine çöken acımasız terörün kurbanları olarak kurşuna diziliyordu.

Anneannemin ailesi hayatta kalabilmek için uğursuz bir kış günü donmuş toprakların üzerinden kaçarak St. Petersburg'dan Ame-

rika'ya giden paslanmış bir gemiye bindi. Bez torbalarında götürdükleri anılar; soluk sepya aile fotoğrafları ve İmparatorluk başkentinin zamanla sararmış, odun ateşi kokan kartpostalları oldu. Çocukken, bir başka dünyanın soluk resimleriyle dolu aile albümünün sayfalarını çevirince soluduğum turbalı odun kokusunu hâlâ hatırlarım.

Yine çocukken, bir seferinde albüm sayfalarının arasında eski bir siyah-beyaz fotoğraf, yanında da kenarları zamanla lekelenmiş yağlı kâğıda sarılmış, bir avuç kuru çiçek buldum.

"Nedir bu, Nana?" Fotoğrafta, dalgalanan Rus İmparatorluk bayraklarıyla süslenmiş, görkemli bir tren istasyonu görülüyor, istasyonun merdiveninde duran Romanovlar kolaylıkla tanınıyordu: Kalabalığa el sallayan Çar ile Çariçe, yanlarında kızları ve oğulları.

Beyaz bir elbise giymiş, saçında basit bir fiyonk, elinde bir demet çiçekle Anastasia'yı hemen tanıdım. "1913'te, Çar'la ailesinin Yekaterinburg'u ziyarete geldikleri gün. Savaştan önce, Rusya'da her şey kötüleşmeden önce." Uzun zamandan beri kutsal saydığı bir anıyı hatırlıyormuş gibi, mavi gözleri yaşardı.

"Ya çiçekler?"

"Bütün Çar ailesinin içinde en dik kafalısı, en göze batanı Anastasia'ydı. O gün, istasyon merdivenlerindeyken, elindeki çiçekleri kalabalıktaki çocuklara fırlattı. İnsanların nasıl atıldığını tahmin edersin, neredeyse eziliyordum ama buketin bir parçasını ele geçirmeyi başardım. O günden beri de saklıyorum."

Fotoğraftaki yüzlere bakarken, parmağımın ucuyla kurumuş narin çiçeklere dikkatle dokundum. "Anastasia'yı *gördün* demek? Çiçekleri o *attı,* öyle mi?"

"Afacan bir kızdı, hayat doluydu, erkek gibi dedikleri cinsten. Biz çocuklar ona bayılırdık. Ailesi de ona *Kubişka* adını takmıştı, 'hamur köftesi' anlamında."

Şimdi de, uluslararası bir arkeolojik kazı ekibinin üyesi olarak kot pantolon ve çamurlu ayakkabılarımla yaz tatilimi Yekaterinburg dışındaki bir çadırda geçirmek için buradaydım. Saçmalık ama sanki ailemin geçmişi çemberi kapatmış, başladığı yere dönmüş gibi geliyordu.

Meraktan içim içimi yerken, kayışların üzerindeki kontrol düğmesine bastım. Motor vınlamaya başladı. Vinç beni çukurun içine sallandırdı, gölgelerin arasında kayboldum.

* * *

Önce karanlığın içine indim, ancak yaklaşık altı metre sonra galerinin duvarları elektrik ampulleriyle aydınlanmaya başladı. Kenarlara çarpmamak için arada bir yıpranmış Reebok'larımla duvarı tekmeledim. Altımda parlayan bir ışık gördüm ve birden Roy kayışlara sarıldı. "Tamam, bebeğim, dibe vardın."

İpi bıraktım, ayaklarımın altında çamurlu tahta zemini hissettim. Kendimi kayışlardan kurtarıp ürperdim. Son derece soğuktu. Kollarımı sıvazladım. Galerinin ağzından aşağıya acıtıcı bir mavi ışık yansıyordu.

Yakınımda güçlü halojen lambalar her iki yönde de dörder metre uzayarak galeriden daha geniş hale gelmiş odanın zeminini aydınlatıyordu. Odanın bir bölümünün derin gölgede kaybolması ürkütücü bir duygu yaratıyordu. Roy'un göçüğü önlemek için destek ve putrellerden ördüğü kafes de beni rahatlatamadı. Kapalı mekânlardan, özellikle tünellerden nefret ederdim; bu da mesleğime hiç uymuyordu.

Kırlaşmış, gür bıyıklı, tel çerçeveli gözlüğü olan, iriyarı bir adam bir balyoz ve keskiyle bir duvardaki donmuş turbayı kaldırmaya uğraşıyordu. Çekiçlemeyi kesip, gülümsedi. "Hey Laura, nasıl gidiyor?" Bostonlu Tom Atkins önüne alet çantasını açmış, soğuk havada nefesi buhar olarak çıkıyordu. Üzerinde kalın iç takviyeli bir Columbia kayak ceketi, elinde yün eldiven, kulaklarında da kulaklık vardı. Yanında, üzeri her çeşit aletle ve fırçayla, iki güçlü elektrik feneriyle kaplı bir sehpa duruyordu. Kulaklıklarını çıkardı.

Bir köşeye istiflenmiş, açılmamış Budweiser ve Heineken bira kutularını işaret ederek, "Hazırlıklı gelmişsin Tom," dedim.

"Hey, sakın dokunma, burası evdeki buzdolabımdan bile iyi."

"Pekâlâ, siz ikiniz bira soğutacak bir yer dışında, başka ne buldunuz bakalım?"

Tom ince bir eleği göstererek, "Önce bir buraya bak," dedi.

Eleği elime aldım. Bir köşesinde fena lekelenmiş bir dizi pirinç üniforma düğmesi gördüm. Birkaç bakır kapik ve gümüş kaplanmış ruble görüp, üzerindeki tarihleri okudum: 1914, 1916; biri 1912'den kalmaydı. Fildişinden yapılmış, sararmış bir tarakla bir bavul kayışının kalıntısı. Bir çocuğa ait saç bandını görünce, belkemiğini sızladı.

Kızıl Terör -devrimin iktidarı ele geçirmek ve korku salmak için giriştiği temizlik hareketi- sırasında Bolşeviklerin bütün aileleri infaz ettikleri biliniyordu. Başımı salladım. "Üzücü ama ilginç."

"Asıl ikramiye o tarafta." Tom başparmağını odaya, üzerinde çalıştığı tarafa doğru uzattı. "İstersen, derin bir soluk al, Laura."

"Neden?"

"Biraz tekinsiz. Hatta ürkütücü."

Tom'un masasının üzerindeki fenerlerden birini alıp, odanın içine doğru ilerledim. Fenerin güçlü ışığını donmuş zemine tutunca, anlık bir dehşet yaşadım. Donmuş tabakanın içinden bir insan eli çıkıyordu. Dokusu bozulmamış, soluk beyaz, parmakları hafifçe çamura bulanmış, yumruk sıkılı. Bir şey tutuyor gibi. "Bu da ne!.."

"Daha hiçbir şey görmedin," dedi Roy. Donmuş duvarı işaret etti.

O zaman gördüm. Elin bağlı olduğu bir beden vardı - turbalı topraktan bir kadın yüzü bakıyordu. Giysileri görülüyordu, soluk renkli bir bluzla, başka bir yüzyıla ait, koyu renk, yünlü bir hırka. "Aman Tanrım!" Tom, "Ürkütücü, değil mi?" diye sordu. "Donmuş toprak, derin dondurucu görevi yapmış."

Roy, "Buna hiç şaşırmadım, bebeğim," diye araya girdi. "Buna benzer topraklarda el değmemiş halde postlu mamutlar bulundu. Sen soluna bir bak."

Baktım ve kahverengi topraktan çıkan koyu renkli, kaba bir ceketin kalıntılarını gördüm; kumaşın yaklaşık bir karış kadarı görünüyor, altından da küçük bir insan gövdesinin belli belirsiz biçimi seçiliyordu.

Roy, "Orada bir ceset daha var," dedi. "Çocuk mu, yoksa yetişkin mi, emin değiliz, oradan çıkarmak epey zamanımızı alacak. Önce kadınla meşgul olacağız."

Yeniden kadına döndüm, ürperdim, biraz daha yakından baktım. Korunmuş başı açıkça görülüyordu. Gözleri kapalıydı. Burnunu ve dudaklarını, kulaklarını, yanaklarını, yüzünün ve alnının üzerindeki koyu buklelerini görebiliyordum. Elmacıkkemikleri çıkıktı. Fenerin ışığını beyaz yüzüne tutmak rahatsız edici bir deneyimdi. Yekaterinburg'da şimdiye kadar ortaya çıkarılmış en dikkat çekici buluntuya baktığımın farkındaydım. "Çok şaşırtıcı. Kim olduğunu merak ediyorum."

"Tanrı bilir!' dedi Roy. "Bir şey daha var," diye ekledi.

"Ne?"

"Elindekine bir baksana."

Feneri, hâlâ sıkılı kemiklerine, kim bilir kaç yıldır kapalı par-

maklarına tuttum. Sanki madeni bir zincir tutuyor gibiydi. "Nedir bu?"

"Mücevhere benziyor," dedi Tom.

"Sözüne güveniyorum. Elini açmayı denemeyecek misiniz?"

Roy sırıttı. "Bunu sana bırakmaya karar verdik."

"İnceliğinize teşekkürler."

"Patron sensin, bebeğim."

Bir çift ameliyat eldiveni uzattı.

"Pekâlâ, ben denerken sen de feneri tut."

Roy feneri alıp, sıkılı yumruğa tuttu. Eldivenleri ellerime geçirdim, bir an gözlerimi yumarak kendimi toparladım, sonra da işe koyuldum. İşaretparmağıyla bileği kavrayarak hafifçe çektim, parmakları açmaya çalıştım.

Eti mermer gibi soğuk ve katıydı.

Derisini yırtacağımdan ya da bütün elin narin porselen gibi parçalanacağından korkuyordum. Kemikler sessizce açılınca şaşırdım. Biraz açıldılar ama ne tuttuğunu görmeye yeterli olacak kadar. "Feneri şuraya tut."

Roy fenerin ışığını açık ele yöneltti. Avucunun bembeyaz kırışıklarının arasında bir zincirle bir madalyon gördüm.

Yekaterinburg'da bulunan, burada infaz edilmiş Çar ailesi üyeleri veya varlıklı tüccarlar tarafından saklanmış mücevherler gibi pahalı ya da gösterişli bir şey değildi. Madalyonu aldım, parmaklarımla usulca sildim. Ön tarafında kabartma bir şekil olduğunu görebiliyordum ama madalyonun bir kısmı turbalı toprakla kaplıydı, zinciri inceydi.

Roy çakısını uzattı. "Şununla bir dene."

Çakıyı aldım ve üzerindeki çamuru sıyırdım. Ön kapaktaki altın Romanov aile mührünü tanımamak mümkün değildi. Çift başlı imparatorluk kartalı. Madalyonun arka yüzünde bir ithaf olduğu kesindi ama yazı pastan silinmişti. Yüreğim hızla çarptı.

Tom heyecanla, "Sence, şanslı günümüz mü?" diye sordu.

"Aklın yolu birdir. Keşke bilebilseydim."

Roy araya girdi: "Hey, bebeğim, yoksa Romanovlar'dan kalanları bulduğumuzu mu düşünüyorsun?" Bir cevap veremedim, büyülenmiş gibi gözlerimi madalyona diktim.

Tom sanki sürterek ateş yakmak istermiş gibi, ellerini ovuşturmaya koyuldu. "Kim bilir? Ruslara haber vermemiz gerek. Kadını donmuş topraktan çıkarmamız gerek. Bakarsın daha yakından vücudunun bir travma geçirip geçirmediği ve neden öldüğü anlaşılır."

Kazının denetimi Ruslardaydı. Yekaterinburg'dan iki günde bir, yetkili geliyor, ne kadar ilerlediğimize bakıyordu. Oysa zihnim alev alev, madalyona bakarken denetçiyi hiç düşünmedim. *"Hayır,* hiçbir şey yapmayın, resmi hiç kimseye haber vermeyin. Şimdilik vermeyelim."

Tom'un kaşları çatıldı. Roy, "Neden vermeyelim?" diye sordu.

Gözlerimi yeniden iki cesede diktim, şaşkınlığı, içimdeki heyecanı hissettim. Başımı kaldırıp, galerinin açık ağzına baktım. O anda yüzümde parlayan mavi ışık bir tezahür gibi geldi. Madalyonu sıkıca kavradım. Kalbim hızlandı.

Roy yüzümdeki heyecanı fark etmiş olacak ki, "Bir sorun mu var?" diye sordu.

Kayışlara doğru yürüyüp, sıkıca bağlandım. "Biri cesedin fotoğraflarını çeksin," dedim. "Her açıdan görüntüsünü istiyorum. Bir de saç örneği alın, DNA araştırması yapmamız gerekecek. Bu kadının bir Romanov ya da onların akrabalarından olup olmadığını öğrenmek istiyorum." Motorun düğmesine basınca, yükselmeye başladım.

Roy şaşkınlıkla, "Hey, nereye gidiyorsun, bebeğim?" diye seslendi.

"Uçak bileti ayırtmaya. Nereye gideceğimi sakın sorma. Söylesem de inanmazsın zaten."

* * *

Bazı olaylar hayatımız üzerinde öylesine güçlü bir etki bırakır ki, kavraması bile neredeyse imkânsızdır. İlk çocuğunuzun doğumu. Ya da ölüm döşeğindeki bir sevdiğinizin parmaklarınızın arasından kayan eli. Donmuş topraktaki cesetlerin gizemi aynı ölçüde sarsıcıydı. Ondan sonraki on sekiz saat boyunca zihnim bulanıklığını atamadı, neredeyse hiç uyumadım. Hatırladığım tek şey, Yekaterinburg'dan Moskova'ya uçtuktan sonra, Londra'nın Heathrow Havaalanı'na indiğimde ertesi günün akşamüzeri olmasıydı.

İlk işim defterimdeki telefon numarasını kontrol etmek, sonra da cepten aramak oldu. Telefon açılmadan bir süre çaldı. Altı kez daha denedim, sonuç değişmedi. Kişiliksiz bir ses, mesaj bırakmamı istedi. Sabahtan beri altıncı mesajımdı.

Bitkindim, yine de Yekaterinburg cesetlerinin gizemine yeni ve kısa bir uçak yolculuğuyla çözüm bulacağımı umuyordum.

İrlanda Denizi üzerinde altmış dakikalık bir uçuştan sonra Aer Lingus uçağı Dublin'e doğru alçalmaya başlarken, parlak yeşil İrlanda kıyısını gölgeleyen dev gri yağmur bulutlarını gördüm.

Bir araba kiralayıp haritayı inceleyene kadar, bir saat daha geçti. Durmak bilmez sağanak yağmur altında, hedefime bir an önce varmak kararıyla kuzeye yöneldim.

Kömür karası, asık yüzlü bulutlar gün ışığını gizlemek için ellerinden geleni yapsa da, Drogheda adlı bir kasabanın yakınındaki dev modern köprüyü geçtikten sonra, güneş bulutların arasından yüzünü gösterdi. Daha ötede İrlanda kıyı çizgisi ve sarp Mourne Dağları belirdi; açıklı koyulu yeşillerin deseni o kadar keskindi ki, gözlerim yandı.

Artık tek yapacağım, aradığım kasabayı ve gizemi çözmeme yardım edeceğini umduğum adamı bulmaktı.

* * *

Levhanın üzerindeki COLLON yazısını okuyunca, kiralık Ford'u köy meydanına çevirdim. Sarkan çiçek sepetleriyle meydan ıssız, düzenli ve temizdi. At nalı biçiminde girişiyle demircinin egemen göründüğü meydan hoş bir Victoria dönemi havası soluyordu.

Sokağın karşısındaki bakkal dükkânına girip yön sordum; kırmızı granit Presbiteryen kiliseyle mezarlığı köyün güney çıkışında buldum. Çan kulesinin dibine, kilisenin inşa edildiği yıl kazınmıştı: 1813.

Mezar alanı daha da eski duruyordu; sanat eseri vitraylarıyla kilise görkemliydi. Kimileri çalıların ve böğürtlenlerin altında kalmış mezarların arasında gezindim. 1875 tarihli bir kitabenin kazındığı, paslı demir haça baktım - Üç yaşındaki Elizabeth ile altı yaşındaki Caroline, tatlı ve asil varlıkları asla unutulmayacak, Tanrı'nın kollarına uzanmaya gittiler. Yüreğim, çoktan ölmüş bir kederin yankısını işitti. Gezintiye devam ederken cep telefonum çaldı ve müziğin nahoş çıngırtısı sessizliği bozdu. Bağlanmaya çalıştığım numaradan aradıkları umuduyla, telefona cevap verdim. "Laura?" Arayan Roy'du ve aradaki mesafeye rağmen hat pürüzsüzdü. "Neredesin?"

"İrlanda'da."

"İrlanda'da mı?"

"Uzun hikâye. Seni yarı yolda bıraktığım için delirdiğimi san-

manı istemem ama galiba ciddi bir şey üzerindeyim. O cesetlerle ve madalyonla ilgili. Bir şey çıkarsa, sana bildiririm."

"Bebeğim, birden meraklanıverdim. Ya çıkmazsa?"

"O zaman korkunç bir para ve zaman kaybı olur. DNA'dan ne haber?"

İstediği cevapları alamadığı için öfkelenen Roy'un kızgınca soluduğunu duyabiliyordum. "Hâlâ çalışıyorlar. İlk sonuçlara bakarak kadının beyaz tenli, on yedi ve yirmi beş yaşları arasında olduğunu söyleyebilirim. Birinci cesetle o kadar meşgulüz ki, İkinciye bakamadık bile."

"Başka?"

"Başından nasıl bir travma geçtiğini anlatacak kadar çözülmedi ama bulduğumuz bozuklukları hatırlıyor musun? En eskisi 1916 tarihli. Üç aşağı beş yukarı aynı dönem olduğu kanısındayız. Kadının dişleri, oldukça varlıklı biri olduğunu gösteriyor. Kısacası, Romanovlar konusunda doğru iz üzerindeyiz. Yazı konusunda bir gelişme var mı?"

Madalyonu büyük bir itinayla cüzdanımdan çıkarıp, avucuma yerleştirdim. Uçak yolculuğunun son dokuz saatinin büyük bir bölümünü yazıyı incelemekle geçirmiş, üzerindeki toprağı sıyırmayı başarmıştım. Ne var ki yazının geri kalanı aşınarak kaybolduğundan anlamının çözülmesine inatla direniyordu. "Ne yazdığını hâlâ çıkaramıyorum."

Roy'un sesinde dikkatli bir tını duydum. "Ruslar çok mutlu olmayacak. Zaten nereye gittiğini sorup duruyorlar. Acil bir aile konusu çıktığını, gitmek zorunda kaldığını anlattım. Hey Laura, tarihlerinden bir parça alıp götürmek hırsızlık olarak görülebilir. Telefonda bahsetmek bile hoşuma gitmiyor. Ya döndüğünde seni hapse atarlarsa?"

Madalyonu dikkatle cüzdanıma yerleştirdim. "Endişelenme, madalyonu iade edeceğim. Sadece nereden geldiğini anlayabilmek için ödünç aldım."

"Nasıl anlayacaksın?"

"Yine konuşuruz."

"Hey, bebeğim, beni merakta bırakma."

"Özür dilerim ama kapatmam lazım. Hem Rusları sakın dert etme, onları dönünce halledeceğim. Bir şey öğrenir öğrenmez beni ara."

Mezarların arasından bana yaklaşan yaşlı adamı görünce, telefonu kapattım.

Birkaç mezar taşının başında durdu. O taşların çifte kirişli ve Kiril yazılı, Rus usulü haçlar olduğunu fark ettim; Anglosakson- Hıristiyan ve Kelt haçlarıyla dolu bir alanda tuhaf bir görüntüydü.

Adam mezarların başında bekliyordu. Cilalı granitin üzerine kazılmış adı okudum: YURİ ANDREYEV. Adam sağ elini karaçalıdan yapılmış bir bastona dayamış, beni inceliyordu. Cildi sarılıklı gibi sarımsıydı ve krepon kâğıdı gibi ince görünüyordu. Uzun boylu, seçkin görünüşlüydü ama hafif kamburu çıkmıştı. Konuştuğunda, İngilizcesinin Rusçaya çaldığını düşündüm.

"Sonunda geldiniz, demek. Dr. Pavlov, değil mi?"

Gözlerimi diktim. "Nasıl tahmin ettiniz?"

"Sonunda mesajlarınızı dinledim. Siz Amerikalıların deyimiyle, cep telefonu taşımıyorum. Bağışlayın ama son beş gündür hastanede yatıyordum."

"Umarım, ciddi bir şey değildir."

Belli belirsiz gülümsedi. "Korkarım, yaşlılıkla ilgili her zamanki sorunlar. Sizi aramadığım için bağışlayın ama mesajınızda kilisede buluşacağımızı söylüyordunuz. Beni buraya kâhyam getirdi, sizi yoldan gördüm. Meslek dergilerindeki fotoğrafınızdan tanıdım. Olağanüstü bir biliminsanısınız, Dr. Pavlov."

"Çok naziksiniz."

Adam üstü karaciğer lekeleriyle kaplı elini uzattı. "Michael Yakov. Sanırım paylaştığımız bir tutku var, Doktor."

"Anlamadım?"

"Romanov dönemi. Çalışmalarınızı uzun zamandır ilgiyle izliyorum."

"Ben de birden sizin çalışmalarınızı merak ettim."

"Mesajınızda kadını bulduğunuzu söylüyordunuz, yanılıyor muyum?"

"Evet, Mr. Yakov. Kadını bulduk. Tam tahmin ettiğiniz gibi. Başka cesetler de olabilir, hatta bir çocuk cesedi de ama şu anda size daha fazla bir şey söyleyemiyorum."

Sanki söylediklerim duyarlı bir sinire dokunmuş gibi, derin bir soluk aldı. "Kadını bulacağınızı gerçekten umut etmiştim. Gömülü

olduğunu sandığım bir bölgeyi kazıyorsunuz."

Orada durmuş, bu yaşlı adamın konuşmasını dinlerken, bütün bunların ne kadar saçma olduğunu düşünmekten kendimi alamadım.

Michael Yakov'la hiç tanışmamıştık ama bir yılı aşkın bir süredir bana düzenli olarak yazıyordu. Aslında, bir ara beni izlediğinden bile kuşkulanmıştım. Mektupları birkaç ayda bir geliyor, Yekaterinburg'daki çalışmalarımı soruyordu. Oysa şimdi, karşılaştığım sırrı çözeceği umuduyla, buradaydım.

"Mr. Yakov, Yekaterinburg'da çalışmaya niyetlendiğim açıklandığı günden beri, bana en azından on, on iki mektup yazdınız. Hemen her mektubunuzda kazı yaptığım sektörlerde genç bir kadının cesediyle karşılaşabileceğimi ileri sürdünüz, onu bulursam sizinle temasa geçmemi istediniz. O kadından bahsetmeye özel bir önem veriyor gibiydiniz."

Başını sallayarak onayladı. "Evet, veriyorum."

Gözlerine baktım. "Yazılarınızda madalyonu bulabileceğimden bile söz ettiniz. Ama kadının kimliğini açıklamaya hiç yanaşmadınız. Size mektup yazıp, bu kazıyla neden bu denli ilgilendiğinizi sorduğum zaman, bir cevap alamadım. Doğrusunu söylemek gerekirse, çılgın biri olduğunuza karar verdim. Mektuplarınıza cevap vermeyi aylar önce kesmemin nedeni de buydu. Düne kadar. Dün kadını bulunca, kâhin olup olmadığınızı merak ettim. Bana neler olup bittiğini anlatmayacak mısınız?"

Yakov neredeyse acılı bir inilti gibi bir soluk verdi, gözleri sulandı. "Bu çok kişisel bir öykü, Dr. Pavlov. Bana babamın anlattığı bir öykü."

"Benim için de çok kişisel. Beni bu öyküye siz soktunuz."

Yakov cevap vermedi, elini uzatıp cilalı mezar taşının üzerine koydu. Parmakları graniti okşadı, ardından sanki ölülere saygısını ifade ediyormuş gibi, istavroz çıkararak kendini kutsadı.

"Bir Rus'un Kelt haçları arasına gömülmesi için, ilginç bir yer," dedim. "Ülkeyi bilir misiniz?"

"Buradaki Kelt yerleşimlerini çok gezdim."

Yakov sanki her taş ve parseli, her çalı ve otu tanıyormuş gibi, gözlerini mezarlıkta gezdirdi. "Bu bölgede gömülü çok sayıda Rus olması sandığınız kadar şaşırtıcı değil, Dr. Pavlov."

"Neden?"

"Bir zamanlar Rusya'yla İrlanda arasında güçlü bir keten ve damızlık at ticareti vardı. Devrimden sonra, aşağı yukarı İrlandalıların Britanya'dan bağımsızlığını kazanmak için savaştığı dönemde birçok Rus ailesi buraya yerleşmeye geldi. Deyim yerindeyse, tavadan doğruca ateşe düştüler."

"Hiç bilmiyordum. Bu adam da onlardan biri miydi? Onu tanıyor muydunuz?"

Yakov'un parmakları mezarın pürüzsüz granitini okşadı. "Öyle de denebilir. Ölmeden kısa bir süre önce tanıştım onunla. Yuri Andreyev gerçekten ilginç biriydi, Dr. Pavlov. Tarihin akışını değiştiren biriydi. Daha da ilginç olan, neredeyse hiç kimsenin, onun adını duymamış olmasıdır. Adı zamanın sisleri arasında yitip gitti."

"Hiçbir şey anlamıyorum. Bütün bunların o kadının cesediyle ne ilgisi var?"

Yakov'un bana çevirdiği yaşlı gözler ani bir hevesle parıldadı. "Sayılamayacak kadar çok ilgisi var. Konuşmamıza burada, bu mezarlıkta başlamamız belki de çok uygun olacak, Dr. Pavlov."

"Neden?"

"Çünkü sırların ve yalanların ortasında duruyoruz ve hepsinin açıklanması gerekiyor."

* * *

Briar Kır Evi uzaktaki denize bakıyordu; yüz yıldan eski olmalıydı. Ön kapının yanındaki duvarda oval bir madeni levha siyaha boyanmış, üzerine de süslü beyaz harflerle binanın adı yazılmıştı.

Kır evi bir zamanlar, büyük bir malikânenin parçası olmalıydı; buraya gelmek için her birinin üzerinde hava koşullarının etkisini hissetmiş, taşa oyulmuş aslanlar bulunan, eski bir çift granit sütun arasından geçmiştik.

Bazı tarlaların ötesinde dev bir köşkün yıkıntılarını ve meyve bahçesine benzer bir yerin taş duvarlarını seçebilmiştim. Beyaz badanalı kır evine varmadan önce, dev meşelerle süslü çayırların arasından dolanarak giden, çakıl kaplı bir yoldan geçtik.

Maviye boyalı kapısının iki yanındaki gül ağaçlı kafesiyle çok hoş görünüyordu. Sarı katırtırnağının yaydığı hindistancevizi kokusuna bulanmış, kıvrımlı tepeler kır evini deniz rüzgârlarından koruyordu.

Kiralık Ford'u eski bir mavi Toyota'nın yanına park ederken, yağmur yeniden başladı. Kır evinin ilk çatısından kalma birkaç saz,

siyah arduazın altından çıkmış, uyumsuz bir perukayı andırıyordu.

Yakov'un peşinden kapıya yöneldim. Yaşına göre şaşılacak derecede çevikti ama yılların iz bıraktığını görebiliyordum: Kalçaları adama acı veriyordu. Kapı, Avrupa kırsalında bazen görülebileceği gibi ortadan ikiye bölünmüştü; Yakov kilitle biraz uğraştıktan sonra beni içeri aldı.

Putrelli tavanı ve denize doğru alçalan Mourne Dağları'nın soluk kesici manzarasıyla kır evi, beklenmeyecek kadar büyüktü.

Etraf karmakarışıktı. Her yerde dağınık kitaplar, gazeteler, dergiler vardı; yılların kararttığı kireçtaşı şömine rafının önündeki geniş sehpanın üzeri de bunlarla doluydu.

Duvarlar boyunca sıralanan ahşap raflar kitaplarla, sicimle bağlanmış, sararmış gazete desteleriyle tıka basa doldurulmuştu. Bir köşedeki şemsiyeliğin içi, gül ağacından yapılma baston doluydu ve şöminenin iki tarafındaki iki eski koltuktan birinin kolçaklarındaki döşeme aşınmaktan kâğıt gibi incelmişti. Hasır bir sepetin içine ağzına kadar odun ve turba istiflenmişti.

Oda biraz soğuktu ama ateş hâlâ yanıyordu. Yakov şöminenin önündeki ızgarayı çekti, kıvılcımlı korları ocak demiriyle karıştırdı. Ateşe birkaç kütükle turba attı, ızgarayı yerine koyup ellerini ovuşturdu. "Yaşlandıkça, sıcağın tadını daha çok alıyorsunuz. Burada bazen yaz günleri de serin olabilir."

"Ne kadar zamandır burada oturuyorsunuz?"

Yakov elektrikli çaydanlığa su doldurdu. "Otuz yılı geçti. Başlangıçta burada kiracıydım, sahibi ölünce de satın aldım. Arada bir gelip burayı temizleyen, bana yemek yapan iyi bir hanım var." Keyifle, geniş geniş gülümsedi. "Bir anlaşma yaptık. Bu kargaşayı düzene sokuyor, o gidince ben yeniden dağıtıyorum. Çay?"

"Çay, lütfen." Duvarlardaki siyah-beyaz fotoğraflar dikkatimi çekti. Resimlerdeki kadınların ve erkeklerin giyimlerine bakarak, fotoğrafların Birinci Dünya Savaşı yıllarında ya da hemen sonra çekildiğini düşündüm.

Fotoğraflardan birinde bir çift görülüyordu. İnceleyebilmek için yaklaştım. Bez şapkalı, Slav tipli yakışıklı bir erkekle; koyu renk, uzun saçlı, sarsıcı güzellikte genç bir kadın. Mutlu görünüyorlardı. Kadın kolunu erkeğinkine dolamış, beyaz badanalı bir evin önünde gülümseyerek, rahatça poz vermişlerdi.

Fotoğrafın dibinde, mavi mürekkeple, *"Yuri ve Lydia, 2 Temmuz*

1918 günü Collon'da, Joe Boyle tarafından çekildi," yazıyordu. Çiftin arkasındaki beyaz badanalı ev dikkatimi çekti. Fotoğraf herhangi bir yerde çekilmiş olabilirdi ama evin ortadan ikiye bölünmüş kapısını, iki yanındaki gül ağacı kafesini görünce şu anda içinde bulunduğum evi, Briar Kır Evi'ni tanıdım.

Yakov seramik bir çaydanlığa üç kaşık dolusu kuru çay yaprağı atıp kaynar suyla demleyince, odaya yoğun bir aroma yayıldı. "Merak ediyorsunuzdur, bu kır evi bir zamanlar bir Rus işadamıyla, Birinci Dünya Savaşı'ndan önce üne kavuşan, St. Petersburglu tanınmış tiyatro yıldızı eşine ait büyük bir mülkün parçasıydı. Kadının adı Hanna Volkov'du -Adını hiç duydunuz mu?"

"Duyduğumu sanmıyorum."

"Rusya ilginizin nereden geldiğini sormamda sakınca var mı, Dr. Pavlov? Çok güçlü ve kişisel bir ilgiye benziyor."

"Anneannem Yekaterinburgluydu, vatanıyla ilgili bir sürü öykü dinleyerek büyüdüm. *Doktor Jivago* filmini izlediği her seferde bir hafta ağlardı; bilmem bu kadarı sorunuzu cevaplandırıyor mu?"

Yaşlı adam belli belirsiz gülümsedi. "Böylesi bir etki bırakabileceğini duymuştum. Buz gibi dış görünüşlerinin altında, Ruslar son derece duygulu insanlardır."

"Lenin'in devriminin Rusya'nın ruhu için verilen bir savaş olduğunu söylerdi hep. İyiyle kötü arasında, Tanrı'yla iblis arasında bir savaş olduğunu ve bir ara iblisin kazandığını."

Yakov düşünceli çenesini sıvazladı. "Belki de haklıydı. Çok şiddetli bir boğuşma olduğu kesin." Ev, Rusya'yı çağrıştırıyor ve bana anneannemin evini hatırlatıyordu. Kitap raflarından birini parlak cilalı bir bebek süslüyordu. Bir köşede nikel kaplı, parlatılmış bir semaver, duvarlardan sarkan yaldızlı ikonalar.

Duvardaki kitaplar bile birer öykü anlatıyordu: Waldron'ın "İmparatorluk Rusya'sının Sonu", King'in "Son Çarın Sarayı", Fischer'ın "Lenin'in Hayatı". Raflarda Romanovlar'la ilgili sayısız cilt gördüm, bir o kadar kitap da bazılarının, Çar'ın en küçük kızı Anastasia olduğunu iddia ettiği Anna Anderson'la ilgiliydi.

"Sizi İrlanda'ya getiren neydi Mr. Yakov?"

"Bir sürü şey, hepsi de kişisel. Çok yıllar önce misafir öğretim üyesi olarak Trinity College'a geldim, bir daha da Rusya'ya dönmedim. Ama bu bambaşka bir öykü." Eliyle kitap raflarını gösterdi. "Refakatçi olarak kitaplarım ve kâğıtlarımla mutluyum. Sakin ama ilginç

bir hayattır."

"İzin verir misiniz?" Kitapları gösterdim.

"Tabii."

Kitaplardan birini indirip kapağına baktım. "Nikolay ve Aleksandra'nın Kayıp Dünyası." Sayfaları karıştırdım, büyükannem ve büyükbabamın Rusya'sının fotoğraflarına baktım, dört güzel kızları ve yakışıklı küçük oğullarıyla Çar ailesinin siyah-beyaz resimlerinde göz gezdirdim. Bir başka kitaba, Anna Anderson'la ilgili bir sürü kitaptan birine uzandım. "Anna Anderson konusunda özel bir merakınız var gibi, Mr. Yakov?"

"Öyküsünü biliyorsunuz, tabii."

"Tabii. 1920 yılında Berlin'de bir kanaldan kurtarılan, kimliğini kanıtlayacak hiçbir belge gösteremeyen ve bir psikiyatri kliniğine yatırılan dengesiz bir kadındı. Kim olduğunu söylememekte ısrar ediyordu ama Rus Çar ailesiyle ilgili o kadar mahrem bilgilere sahip görünüyordu ki, destekçileri Çar'ın küçük kızı, ailesinin katledilmesinden kurtulan Anastasia olduğunu iddia ettiler."

Kitabın sayfalarını dalgınca karıştırarak ekledim: "Yanılmıyorsam filmlere, bir Broadway müzikaline ve sayısız kitaba da esin kaynağı oldu."

Yakov başıyla onayladı, başparmaklarını yeleğinin ceplerine geçirdi. "Doğru. Varlığıyla cevapladığından çok soru yaratan gizemli, büyüleyici bir kadındı. O soruların hâlâ geçerli olduğunu iddia edenler var."

"Kafa karıştırıcı biri olduğuna katılıyorum." Kitabı yerine yerleştirirken, hemen yanında Yeats'in şiirlerinin eski bir baskısını gördüm. Sepilenmiş deri cildi zamanla çatlamıştı. Raftan çekip, açtım ve 1917 yılında basıldığını gördüm. Uzun, kahverengi, ipek ayracın bulunduğu, çevrilmekten köşesi kalkmış sayfayı açtım, birkaç satır okudum.

"Yaşlanıp saçların ağardığında, uyuklarken
Ocağın başında, eline al bu kitabı.
Ve oku yavaş yavaş düşleyerek bir zamanki
Yumuşak bakışlarını ve gölgelerinin tatlılığını.
Kaç kişi senin o mutlu inceliğini sevmişti,
Kaç kişi güzelliğini, yalan ya da doğru.
Ama bir kişi senin o gezgin ruhunu
Ve değişen yüzünün hüznünü sevdi."

Yakov, "Yeats'i sever misiniz?" diye sordu.

Gözlerimi kaldırdım. "Bunu sevdim," dedim, "bir de ne demek istediğini anlasam."

"Ne demesini isterseniz, o anlama gelir ama Yeats'te her zaman olduğu gibi aşk ve kayıp, anı ve özlem temaları vardır. Ruslarla Mandalıların şiir tutkusu yanında paylaştıkları melankolik özelliklerdir bunlar."

Kitabı kapatıp yerine koydum. "Aileniz var mı Mr. Yakov?"

"Bir tek ben varım, maalesef. Eşimle çocuk sahibi olmak mutluluğunu yaşayamadık."

"Rus aksanınızı kaybetmemişsiniz."

"Rusya hayatımın büyük bir bölümünde evim oldu. Oturun lütfen, Dr. Pavlov." Şöminenin iki yanındaki koltukları işaret etti, sonra iki cam fincana dumanı tüten, kokulu çay doldurdu.

"Yardımcıya ihtiyacınız var mı?" diye sordum.

"Eşim öldükten sonra, yıllarca tek başıma yaşamayı becerdim. Sağlığım beni yenene kadar da bu beceriyi sürdüreceğim. Şeker? Süt? Ya da siz Amerikalıların dediği gibi, krema?"

"Krema istemem, tek şeker. Bilmeceyi bana ne zaman açıklayacaksınız Mr. Yakov?"

Fincanlarımıza şeker koydu, sonra kendininkine birkaç kaşık daha ekleyip, bana fincanımı uzattı. Ben koltuğa yerleşirken, homurdanarak karşımdakine oturdu. "Önce, size geçmişimi daha ayrıntılı anlatmam gerekecek, Dr. Pavlov. Babam tarih kitaplarına Bolşevik gizli polisi Çeka'nın üst düzey yetkilisi olarak geçen Komiser Leonid Yakov'du. Adını duymuş olabilir misiniz?"

Çayımdan bir yudum almak üzereyken, gözlerimi şaşkınlıkla kaldırdım. "Evet, duydum. Yanlış hatırlamıyorsam, oldukça gaddar biri olarak tanınıyordu."

"Babam bir süre, Rusya'nın en korkulan insanlarından biriydi. Hem de, haklı olarak. Çok korkunç şeyler yaptı." Fincanından bir yudum alıp, "O gördüğünüz mezar var ya," diye ekledi. "Yuri Andreyev'in mezarı."

"Evet?"

"Onunla babam arasında yakın bir kişisel ilişki vardı."

"Nasıl bir ilişki?"

"Her birinin sandığından çok daha derine giden bir ilişki. Bilme-

den paylaştıkları, karanlık bir aile sırrı."

"Aile sırrı? Hiçbir şey anlamıyorum."

"Andreyev'in babasıyla Leonid Yakov'un annesi... bir zamanlar bir ilişki yaşamışlardı. Çok farklı sınıflardan geliyorlardı ama birbirlerinde aradıklarını buldular. Üstelik Stanislav adında bir oğulları da oldu, babamla Yuri Andreyev'in kardeşleri ama varlığı sır olarak kaldı."

"Bağışlayın ama kafam iyice karıştı. Biraz açabilir misiniz?"

"Her şeyin zamanı var, Doktor. Cesedi bulduk demiştiniz, değil mi?"

"Evet. Mektuplarınızdan birinde sözünü ettiğiniz madalyonla birlikte. Kadının kapalı elinde."

Yakov başını salladı, soluk dudakları hafifçe titredi. "Buluşunuz beni hem rahatlattı hem de şaşırttı, Doktor."

Fincanımı sehpanın üzerine bıraktım. "Kadın hakkında bildiklerinizi öğrenmek için sabırsızlanıyorum. Madalyonu da yanımda getirdim."

Kaşlarını kaldırdı. "Yetkililer buna izin verdi mi?"

"Aslına bakarsanız, onlara bir şey söylemedim."

"Dr. Pavlov, eminim Rusya'dan tarihi eser çalmanın..."

"Ağır bir suç olduğunu biliyorum, evet. İnanın bana, geri götürmek niyetindeyim. Ama önce gözlerinizle görmek isteyeceğinizi düşündüm. Bir de cesedin, bulduğumuz yerde çekilmiş baş ve omuz fotoğraflarını getirdim."

Yakov, "Görebilir miyim?" dedi heyecanla.

Fotoğrafların bulunduğu kalın zarfı uzattım.

Sararmış elleri titreyerek renkli adli tıp fotoğraflarını masanın üzerine yaydı. Kalın okuma gözlüğünü taktı ve değerli bir şeylere dokunuyormuş gibi, resimleri teker teker, özenle kaldırıp inceledi.

Kadının cesedinin farklı açılardan çekilmiş resimlerine baktı. Sonunda başını kaldırdığında, gözleri nemliydi. "Madalyonu görebilir miyim?"

Sehpanın üzerinden uzattım. "Tahmin ettiğiniz gibi, ön yüzünde Romanovlar'ın kabartma kartalı var. Arka tarafında bir yazı var ama paslanıp aşındığı için sökemedim."

Madalyonu kutsal bir şeye dokunuyormuş gibi, neredeyse say-

gıyla aldı. Aşınmış metali inceledi, parmaklarının arasında çevirirken ince zinciri avucundan sarktı; bu kez gözleri gerçekten duygu doluydu.

"İyi misiniz?" diye sordum.

"İyiyim, Dr. Pavlov." Sesi pürüzlüydü.

"Yekaterinburg'da bulduklarımızın sizin için bir şey ifade ettiği açık."

"Çok haklısınız."

"Söylesenize, madalyondan nasıl haberdar oldunuz?" diye bir daha yokladım.

"Kadının cesedinden haberdar olduğum gibi. Babam anlatmıştı."

Bir düşünce beynime çekiç gibi indi, nabzım hızlandı. "Yoksa babanızın Romanovlar'ın infazıyla bir ilgisi mi vardı?"

Leonid Yakov'un adını tarih kitaplarında gördüğümü hatırlıyordum ama bu bağlamda değil.

Oysa oğlu başıyla onaylayınca, şaşkınlık geçirdim. "Evet, vardı. Lenin'den infaz edilmelerini denetlemek için gizli talimat almıştı. Şimdiye kadar bu gerçeği kimseye açıklamadığımı bilmenizi isterim."

"Yazının tam olarak ne dediğini de biliyor musunuz?"

"Sanırım evet, Dr. Pavlov."

"Öyleyse, Tanrı aşkına, anlatın."

Başını çevirdi, sanki zihninin gözüyle bir şeyler görmeye çalışıyormuş gibi uzaklara baktı. Gördüğü her neyse, son derece kişisel olmalıydı ki, ağzını açamadı. Ve sonra asla anlayamayacağım bir nedenle ağlamaya başladı. Omuzlarını sarsan derin, güçlü hıçkırıklarla. Mendilini çıkardı, gözlerini sildi. "Lütfen bağışlayın."

"Mr. Yakov, bağışlanacak bir şey yok. Sizi rahatsız eden ne?"

"Yaşlı bir adamın anıları."

"Anlayamıyorum. O kadın kimdi? Ve biraz önce gördüğümüz mezarla ne ilgisi vardı? Çünkü bir ilişki var, öyle değil mi?"

Yakov birden ölümü yaklaşmış, yaklaştığını görerek korkmuş, tümüyle yalnız, çelimsiz ve sarsılmış göründü. Bir saniye sonra yüzü değişti ve bu kez anne ve babası olmayınca birden kayboluvermiş küçük bir çocuk ifadesine büründü. Sakin bir sesle, "Romanov uzmanısınız, değil mi Dr. Pavlov?" diye sordu.

"Uzmandan çok, ilgi duyan bir profesyonel diyelim."

"O zaman, korkarım size anlatacaklarıma inanmayacaksınız."

"Neden inanmayayım?"

Sesindeki güçsüzlük kayboldu. "Çünkü Romanovlar'ın öldüğü gece konusundaki kabul edilmiş tarih korkunç bir komplodan başka bir şey değil."

"Bu önemli bir iddia, Mr. Yakov."

"Kanıtlayabilirim."

Şaşkınlıkla yüzüne baktım. "Bu doğruysa, daha önce iddianızı hiç tartıştınız mı?"

Yakov'un gözleri coşkuyla parıldadı. "Kaç kere denedim ama kimse inanmadı.

Kanıt olmasa *sizin* de inanmayacağınız gibi. Oysa şimdi, cesetleri ve madalyonu bulduğunuza göre, elinizde kanıt var demektir. Yaşlandım, önümde fazla zaman olmayabilir, onun için gerçek öyküyü duymanızı istiyorum, Dr. Pavlov."

"Hangi gerçek öyküyü?"

"Bunca yıl önce, hep beraber kayboldukları o gece Romanovlar'a ne olduğunun öyküsünü. Bu, size tarih kitaplarının anlatacağı öykü değil. O gece korkunç kan döküldü, inanılmaz şiddet ve ölüm yaşandı; bu kadarı doğru." Durakladı. "Ama gerçeğin ortaya çıkmaması çok farklı çıkarlara hizmet edecekti. Size anlatacaklarımı bitirince Anna Anderson'ın, Anastasia dedikleri o kadının bütün esrarı da açığa çıkmış olacak."

Şaşkınlıktan dilim tutularak, Yakov'a baktım. "Aslına bakarsanız, bu öykünün bir başlangıcı olacaksa," diye ekledi, "o zaman 1917'de, St. Petersburg'da, Philip Sorg adında bir Amerikan casusuyla başladı, demek gerekir."

"Sorg'u hiç duymadım."

"Çok az kişi duymuştur. Sorg gerçek bir muammaydı, Çar'ın kızlarından Prenses Anastasia'ya âşık bir gençti. Bu evin önünde çekilen fotoğrafta gördüğünüz o çift, Yuri Andreyev ve Lydia Ryan adlı kadın da öykünün parçasıydı. Kurtarmak için Rusya'ya gitmeden önce bu evde beraber kaldılar."

"Neyi kurtarmaya?"

"Çar ve ailesini."

Yakov'un gözlerine bakarken, şaşkınlığımı belli etmiş olmalıydım. "Bir sürü kurtarma girişimiyle ilgili şeyler okudum ama hiçbirinin sonuç vermediği kesindi"

"İnanın bana, bu anlattığım farklıydı." Yüzünü ateş bastı. "Tarih kitapları bu girişimden söz etmez, söz etmemekte de hakları var. Çünkü biraz sonra benim keşfettiğim bir şeyi öğreneceksiniz, Dr. Pavlov."

"Nedir o?"

"Romanovlar konusundaki gerçeğin gizem, efsane ve yalanların altında gömülü olduğunu."

BİRİNCİ BÖLÜM

GEÇMİŞ

2

OCAK 1918

Yirmi beş yılın en soğuk kışıydı.

Paris'te, bir gecede bir karış kar yağınca, on dört evsiz soğuktan öldü, cesetleri kentin kaldırımlarına yapışıp kaldı. Bu trajedi nedeniyle, yoksulların acımasız havadan korunması için belediye başkanı metro istasyonlarını gece de açık tutmak zorunda kaldı.

Parisliler soğuk espriler yapıyor, kış koşullarının Alman güllelerinden daha fazla can alacağını söylüyorlardı. Tüm Avrupa'yı kasıp kavuran kanlı savaş aldığı on yedi milyon candan sonra bile, dondurucu havanın etkisiyle daha da gaddar oluvermişti.

Bir gazetenin haberine göre, çarpışmalardan ve kar tipisinden allak bullak olan Batı cephesinde üç haftadan beri mahsur kalan bir Alman topçu birliği hayatta kalabilmek için atlarını kızartmıştı. Gazeteye göre at eti tükenince, askerler bu kez deri eyerlerini kaynatıp yemişti.

Isının eksi yirmi beşlere düştüğü Sibirya'da, avcıları kurbanlarının etrafını kuşatırken Yuri Andreyev farklı bir savaş yaşıyordu.

Mermiler sağındaki ve solundaki ağaçları parçalayıp geçerken sesler ve kurşun vızıltıları yankılandı. Huş ağaçlarına saplanıp karları havaya sıçrattılar ama vücudu bitkinlikten sarsılan Andreyev yorgun bacaklarıyla, kemik uyuşturan karlara basarak ilerlemeyi sürdürdü.

Ormanların içinden, hayatta kalmak için çabalayarak, kokusunu alan köpeklerin havlamalarının, seslerinin yaklaştığını duyarak debeleniyordu.

Göğsü alev alev, ciğer dolusu soğuk hava soludu, yıkılırcasına attığı her adımda tren yoluna ulaşabilmek için dua etti. Dondurucu soğuğa karşı tek savunması olan kaba hapishane üniformasıyla çizmeleri cildini zımpara gibi dağlıyordu.

Bir tüfek patladı, ardından bir başkası, kurşunlar başının birkaç parmak üzerinden vın diye geçiyordu. Soluk almaya çalışarak arkasına baktı. Ardındaki ağaçların arasından zikzaklar çizerek ge-

len en az yirmi, yirmi beş silahlı muhafız gördü.

Önünde kıvrılarak ormana dalan rayları fark etti. Trenin tiz düdüğünü işitti. Düdük sesi yükselirken, Andreyev önündeki raylara odaklandı. Tren yoluna yüz metreden az vardı. Trenin özgürlük için tek fırsat olduğunu biliyordu. Lokomotif dönemeçte yavaşlarken, trene bir atlayabilse. Seksen metre. Yetmiş. Kurşunlar başının üzerinden çılgın arılar misali geçti. Altmış. Elli.

Derin karda her adımı bir ıstırap, vücudu sanki bin hançer etine saplanıyormuş gibi ağrılar içinde, ilerlemeyi sürdürdü.

Yeni bir yaylım ateş sağındaki ağaçlara saplandı. Sonra, her şey birden oluverdi.

Bir an önce koşarken, bir saniye sonra yer ayaklarının altından çöktü, bacakları havayı dövdü, toprakta kocaman bir delik açıldı. Bir çığlık attı, dengesini yitirdi ve bir taş gibi uçuruma düştü.

Açık bir çukurda, omzunun üzerine sertçe düşerken bir kemik çatırtısı işitti. Omzu ağrıdan ateş gibi yandı. Kuru dallardan kurtulmak için debelendi.

Kuru dallar sandığı şeylerin donuk ceset yığını olduğunu görünce dehşete kapıldı.

Kamp muhafızlarının, ölüleri attığı açık çukurda yatıyordu - kolları bacaklarıyla müstehcen bir kilim dokumuş, çürümüş yüzlerce ceset. Orman bir kez daha silah sesleri ve havlamalarla yankılanırken, çukurdan çıkmaya uğraştı. Omzunda tarifsiz bir acıyla tırmanırken, o tiz düdüğü yeniden duydu.

Önünde koskocaman kızıl yıldızlı bir tren buhar püskürterek, ormandaki dönemeçten dev bir çelik yılan gibi çıktı. Raylara doğru koşarken yüreği hızlandı.

Arkasında, diz çöküp nişan alan muhafızı hiç görmedi.

Bir tüfek patladı, kurşun vücuduna çekiç gibi çarptı, sendeleterek çukura fırlattı; sonra sadece karanlık vardı, sessiz, boş, ağrısız bir karanlık.

* * *

Ön tarafına kızıl yıldız çizilmiş, vagonlarında kızıl bayraklar dalgalanan kara tren, fren gıcırtılarıyla durdu.

Lokomotifinden buharlar yükselirken, vagon kapılarından biri açıldı. Sert mavi gözlü, ciddi yüzlü sarışın bir adam elinde Nagant tabancasıyla trenden atladı. Üzerinde bileklerine kadar inen deri bir

yağmurluk, boynunda bir atkı, elinde eldiven, başında da subay olduğunu gösteren siperlikli deri bir kasket vardı.

Muhafızların koşarak ormandan çıktıklarını, çukura yaklaşırken tüfeklerini doğrulttuklarını gördü. İçlerinden biri Slav yüzlü, gaddar görünüşlü bir çavuştu, belindeki palaskasına Don Kazaklarına özgü bir *nagayka* kırbacı takmıştı. Tüfeğini baygın tu- tukluya doğrulttu, tetik üzerindeki parmağı gerildi.

Subay sağ elini kaldırdı ve Nagant bir kez kükreyerek çavuşun sol kolunu vurdu, silah elinden savruldu. "Ateş kes. Bu bir emirdir." Subay çavuşun yanına koştu ve sertçe "Seni salak!" diye bağırdı. "Adın ne?"

"Çavuş Mersk, Komiser Yakov." Başında koyun postundan kirli bir başlık vardı, sarkık bıyıkları simsiyahtı.

"Tutuklunun canlı yakalanması için kesin emir vermiştim."

İriyarı, güçlü Ukraynalı çavuş kanlı kolunu tutarak ayağa kalktı, yarasını inceledi. "Bağışlayın, Komiser Yoldaş. Kaçacağını sandım."

"Eğer öldüyse, hayatınla ödersin." Yakov, Nagant'ını kılıfına soktu ve çukurun kenarına yaklaştı. Tutuklu çürümüş cesetlerin arasında, kolları bacakları açık, karın üzerinde yatıyordu. Gözleri kapalıydı ve böğründeki taze yaradan kan sızıyordu. Pis hapishane giysileriyle, tıraşsız ve sıska yüzüyle, acıklı bir görüntüydü. Yakov adamın dudaklarından ince bir soluk buharı çıktığını gördü.

Muhafızlara dönüp, sertçe, "Yaşıyor," dedi. "Oradan çıkarırken dikkatli olun. Ölürse, hepinizi sorumlu tutarım."

Altı muhafız kayarak çukura indi, solukları buharlanarak tutukluyu çıkarıp, karın üzerine yatırdılar. Yakov diz çöktü, adamın nabzını tuttu. Muhafızlardan birine, "Kemerini ver," dedi.

"Komiser Yoldaş?"

"Dediğimi duydun. Bir de süngü ver."

Muhafızlar buyruğa uydu, Yakov süngüyle tutuklunun giysilerini kesti, kanlı yara meydana çıktı. Boynundaki atkıyı yırttı, düzgün bir kare halinde katladı ve kurşun yarasında kompres olarak kullandı; daha sonra kanamayı durdurmak için kemeri yaralının göğsüne dolayıp sıktı.

Çavuşa döndü, parmaklarını şaklatarak, "Trenimle kampa götür," dedi. "Orada sıhhiye erini bul. Adamı canlı istiyorum."

Ukraynalı çavuş somurtarak yarasını tuttu. "İyi ama tutuklu kaçmaya çalıştı. Kaçmak, ölümle cezalandırılacak bir suçtur."

"Ölecek mi, yaşayacak mı, ben söylerim. Emre itaat et, yoksa kurşunu yiyen sen olursun."

"Emredersiniz, Komiser Yoldaş."

Çavuş adamlarına emirler yağdırdı, yaralıyı trene taşıdılar. Yakov adamın karın üzerinde bıraktığı kan lekelerine baktı. Dizinin üzerine çöktü, eldivenli parmaklarını kızıl lekeye değdirdi. Yeniden doğrulduğunda, yüzü öfkeden kıpkırmızıydı.

Çavuş şaşırarak, "Anlayamıyorum, Komiser Yoldaş," dedi. "Bu haine neden yardım ediyorsunuz? Dertten başka bir şey değil."

Yakov adamın trendeki Kızıl Muhafızlar tarafından vagona taşınmasını izledi. "Tutuklunun bir adı var." Çavuşun gözleri nefretle parladı. "Yuri Andreyev, İmparatorluk ordusunda yüzbaşı ve suçu kanıtlanmış bir devlet düşmanı. Onu tanıyor musunuz Komiser Yoldaş?

"Kardeşimmiş gibi."

3

ALMANYA

Aynı sabah, yaklaşık üç bin kilometre ötede, Bremerhaven'in bütün kuzey kıyısı bir pus perdesine bürünmüştü. Sislerin arasından Bremerhaven limanına giren yük gemisi *Marie-Ann*'in baş tarafında duran genç kadın çarpıcı görünüyordu. Başka bir çağda olsa, Lydia Ryan omuzlarına kadar inen uzun kestane saçlarıyla gemisinin pruvasında duran bir korsan kraliçesi sanılabilirdi; oysa üzerinde mantığa uygun, sıcak giysiler vardı: yünlü uzun bir siyah etek, deri çizmeler ve hatlarını ortaya çıkaran bir bluzla, beline kadar inen bir ceket.

Batı İrlanda'da sıkça rastlanan bir İspanyol havası vardı: soluk bir cilt ve yeşil gözler. Binlerce yıl önce ülkenin batı kıyılarına yerleşmiş, Kuzey İspanyalı Basklardan kalma ilginç bir miras.

Kaptan, makineleri boşa alıp pervaneleri durunca, *Marie-Ann* yanaşmaya hazırlandı. Liman, Alman askerlerince kordona alınmıştı. Lydia Ryan'ın o sabahki işi mutlak gizlilik gerektiriyordu.

Dalgakırandan bakan Alman askeri istihbarat albayı Horst Ritter'i fark etti. Yaklaşık ellilerinde olmalıydı; kusursuzca ütülenmiş üniformasını giymişti, domuz derisi eldivenleri ve diz boyu çizmeleri cam gibi parlıyordu. Tuzlu havadan derin bir soluk çekti, balmumu sürülmüş bıyığını burdu ve genç kadına el sallarken gülümsemeyi bile başardı.

Lydia da el salladı.

Ritter'in bir el işaretiyle, üzerleri branda kaplı iki kamyon geri vitese takıp dalgakırana yaklaştı. Kamyonlardan atlayan Alman askerleri branda örtüleri kaldırıp, silah ve mühimmat sandıklarını rıhtımda istiflemeye koyuldular.

Marie-Ann mürettebatı aborda olurken Lydia demir basamaklı bir merdivenden rıhtıma tırmandı. "Albay Ritter, size hiç tatil yaptırmazlar mı?"

Alman subayı topuklarını vurdu, büyük bir nezaketle genç kadının elini dudaklarına götürdü. Ryan'ın diri vücudunu ve hayat dolu gözlerini hep çekici bulmuştu. "Britanyalıları yenilgiye uğratmanız için siz cumhuriyetçilere yardım etmek gibi önemli işlerim varken, yaptırmazlar. Sizi yeniden görmek büyük zevk, Fraulein Ryan."

"O zevk bana ait, Albay."

Ritter'in İngilizcesi kusursuzdu, keyifle iç çekti. "Ah, bu dediğinizin gerçek olmasını ve yeniden otuzuma dönebilmeyi ne kadar isterdim. Yolculuğunuz rahat geçti mi?"

"Pek sayılmaz, Britanya donanmasından kurtulmak için beş gün boyunca sancak değiştirip durduk. Yine de, iyi tarafları vardı."

"Neyse, sonunda gelebildiniz ya. Yükünüz hazır. İki yüz tüfek ve yüz bin mermi. Bir de, tamamlamak için altı makineli Bergmann ekledik. Kaiser'in selamlarıyla."

"Albay, o adamı öpebilirdim. Sizi öpmeye de hazırım."

Ritter başını geriye atıp güldü. "Ben de kabule hazırım, Fraulein."

Marie-Ann' den genç bir tayfa elinde bir şişe Jameson viskiyle merdivenden tırmandı. Lydia'ya çok benziyordu, on sekizinden fazla olamazdı; başındaki bez şapkasını çapkınca eğmişti ve yanakları çil kaplıydı. Şişeyi Lydia'ya uzattı. "Paudie yükleme fazla sürmez, dedi. En çok on dakika."

"Güzel, sandıklara yardım et, Finn." Delikanlı merdivenden indi.

Ritter, "Yanılmıyorsam, bir benzerlik var, değil mi?" diye sordu.

"En küçük kardeşim." Jameson şişesini uzattı. "Teşekkür niyetine ufak bir armağan. İrlanda viskisi seviyorsunuz umarım, Albay?"

Ritter şişeyi inceledi, sonra da şükranla kepine dokundu. "Tabii, severim. Çok hoşuma gider." Yüzü ciddileşti, limanın boş bölümünü işaret etti. "Aceleniz var, onun için sizi fazla tutmayacağım. Kısa bir yürüyüş yapalım mı?"

"Bir şey bilmesem, bu davet kötüye alamet, derdim."

Ritter genç kadının koluna girdi. "Maalesef. Haberler kötü."

* * *

Subayın liman boyunca koluna girmesine ses çıkarmadı. Esinti yoktu, pus asılı kalmıştı, birden kendini yorgun hissetti, gerginliği yüzünden okundu.

Adam domuz derisi eldivenlerini çıkardı. "Erkek dolu bir müretebatla küçücük bir gemiyi paylaştıktan sonra, sıcak bir banyoyla yalnızlığı özlemiş olmalısınız."

"Zihnimi okudunuz, Albay."

"Bu, yedi ayda üçüncü silah seferiniz olacak. Britanyalılara yakalanmadan bu kadar süre dayanmanıza şaşıyorum."

"Biz İrlandalıları bilirsiniz. Bizzat şeytandan bile silah almaya kalkarız."

Ritter gülümsedi.

"Almanlar olarak yakındığımızı sanmayın. Siz asiler Britanya askerlerini meşgul ederek, cepheden uzak tutuyorsunuz."

"Kötü haber neydi Albay?"

"Kriegsmarine'den Kraliyet Donanması'nın İrlanda Denizi'nde çok faal olduğuna dair raporlar geldi. İngilizler silah kaçırmanızı önlemek için daha sıkı çalışıyor gibi."

"Aldırmayın, bizim kaptan donanmalarıyla kedi-fare oyunu oynamaya alışıktır."

Ritter eldivenlerini avucuna vurdu. "Eminim. Ama tüfeklerimizi sokarken arkadaşınız Roger Casement'ın başına gelenleri hatırlıyor musunuz?"

"İngilizler onu hain diye astı."

Adam başını salladı. "Dikkatli olmazsanız, sizi de asarlar, üstelik kadın olmanız da fark etmez. Size mahkeme hakkı bile tanımayabilirler - işleri kolaylaştırmak için enseye bir kurşun, o kadar."

"Bu ani kaygı neden?"

"Sizi kaybetmek istemem, Fraulein Ryan. Eminim yoldaşınız cumhuriyetçiler ya da o genç kardeşiniz de istemez. Bu yüzden bir denizaltımızı İrlanda kıyısına kadar sizi korumakla görevlendirdim. Bir sorunla karşılaştığınız zaman, U-boat kaptanı halletmek için elinden geleni yapacak."

"Size müteşekkirim Albay, eminim mürettebat da aynı duyguyu paylaşacaktır." *Marie-Ann*'in yükleme işleminin tamamlanmak üzere olduğunu gördü. "Başka bir şey yoksa?"

"Aslında, var. İlgilenmemi istediğiniz tutsak konusu."

Lydia Ryan durdu, ifadesi anında değişti. "Ne haber?"

"İngiliz savaş tutsaklarımızın listesini ve en az yirmi beş savaş tutsağı kampımızı kontrol ettim ve tutsak düşman askerleri arasında Sean Quinn adlı bir İrlandalıya rastlamadım. Ya da en azından bana verdiğiniz yaş, geçmiş ve tarife uyan biri yok."

"Emin misiniz?"

"Kesinlikle. Gerçekten üzgünüm, Fraulein."

Lydia'nın yüzünde mutsuzluk okunuyordu. "Sizin bir kabahatiniz yok, Albay. En azından, denediniz."

"O adamın yakın bir arkadaşınız ya da akrabanız olduğunu tahmin ediyorum."

"Öyle."

Albay kaşlarını çattı. "Anlayamadığım bir şey var. O İngiliz askeri, oysa siz onlara karşı savaşan bir asisiniz."

"Uzun bir öykü, Albay, başka bir gün anlatırım. Şimdi gitmem gerçekten iyi olacak."

Dönüp, yükünü almış *Marie-Ann'e* doğru yürürlerken, Ritter, "Lütfen," dedi. "Size vermek istediğim bir armağan var. Güzel bir hediye karşılık hak eder."

Elini üniformasının cebine soktu ve kabzası ceviz ağacından, küçük, parlak siyah bir Mauser tabanca çıkardı. "Başınız sıkışırsa, işinize yarayabilecek bir şey."

Lydia tabancayı alırken, "Bulduğum her silahı alırım," dedi. "Kadınları nasıl etkileyeceğinizi bildiğiniz kesin, Albay. Çoğu erkek bunu çiçek veya çikolatayla başarır ama siz Almanlar için söylenecek tek şey iyi *ve* pratik oluşunuz."

Ritter genç kadının koluna sevgiyle dokundu, sonra bir adım gerileyerek topuklarını birleştirdi. "Söylediğime inanın, sizi kaybetmek istemem. Bir dahaki gelişinize kadar iyi yolculuklar."

"Şeytan beni önce yakalamazsa."

* * *

On dakika sonra, Lydia, *Marie-Ann*'in kıç güvertesinde durmuş, dalgakıranın üzerindeki Ritter'e bakıyordu. Adam son bir kez el salladı, sonra da denizden yükselen sisin içinde gözden kayboldu. Genç kadın ürperdi, Ritter'in söylediklerini dinledikten sonra mide boşluğuna bir sancı girmişti.

Makinenin kırılgan takırtısının üzerinden bir ses duyup döndü. Kardeşi, kaptanın tekneyi limandan çıkarmaya çalıştığı ahşap kaptan köşkünden çıkıyordu.

Finn ablasının yanına geldi, kepini çıkarınca kapkara bukleleri ortaya döküldü. Genç çizgilerindeki masumiyet kızlara son derece çekici geliyordu. "Eee? Alman subayı ne dedi? Sean hakkında konuştu, öyle değil mi?"

"Bu kadar belli miydi?"

"Yüzünden okunuyor. Haber var mı, umut verdi mi?"

"Haber yok. Umut ise her zaman vardır, Finn."

Delikanlı başını salladı. "Bir daha dönmeyecek, Lydia. Kendini buna alıştırman gerek. Biliyorum, Sean hayatının aşkıydı ama çatışmada kaybolalı üç yıldan fazla oldu. Tutsak edilmiş olsaydı, çoktan duyardın." Uzandı, gerçek sevginin de ötesinde, neredeyse saygıyla ablasının koluna dokundu. "Hayatını yaşamayı sürdürmen gerekiyor."

"Sean'ın çatışmada kaybolduğu bildirildi, öldüğü değil. Bir gün bulacaklar onu; bulacaklarından eminim."

"Ama Lydia..."

Genç kadının içinde ani bir öfke kabarıp, denizde geçen haftanın bastırılmış gerginliğiyle birleşti. "Hayır, en kötüsüne razı olmayacağım. Kanıt olmadan hiçbir şey bilemeyiz. Şimdi gidip Dinny'ye yol boyunca bir Alman denizaltısı tarafından izleneceğimizi söyle, rahatlasın. Çabuk ol."

Adam tereddüt etti. "Gerçekten dinlenmeye ihtiyacın olduğunu biliyor musun? Sinirlerin bozuk. Bir haftadır doğru dürüst gece uykusu da uyumadın. Şimdi aşağıya in ve fırsatını bulmuşken gözlerini kapatmaya çalış. Bir şey daha."

"Ne?"

"Bütün hatalarına rağmen, seni seviyorum Lydia Ryan. Benim için hep babamın dediği gibi *mo cushla* olarak kalacaksın." Her seferinde ablasının yüreğini yumuşatan o Galce sevgi deyimini söylerken şeytanca göz kırptı. *Mo cushla* - "Soluğum, yüreğimin vuruşu."

Lydia kendini tutamayıp gülümsedi, öfkesi dinmişti. "Sen dediğimi yap. Ben birazdan gelirim."

Delikanlı kaptan köşküne yürürken peşinden bakınca, öfke patlamasından pişman oluverdi. Yüreğinin büyük ve yumuşak ve iyi olduğu zamanları hatırlıyordu ama savaş, tabii, bütün hasarları ve derin acılarıyla savaş hiddetini canlandırmış, yüreğini küçültüp sertleştirmişti.

Sağ elinde ağır bir şey hissetti - Ritter'in verdiği küçük siyah Mauser'i hatırladı. Eteğini kaldırarak bacaklarını açtı ve Mauser'i sağ çizmesine sıkıştırdı.

Tam o sırada *Marie-Ann* limandan çıktı ve genç kadın nereden

geldiği belirsiz rüzgârdan ürperdi.

Sis dağıldı ve Baltık Denizi'nin gri sonsuzluğu ufka kadar uzandı. Nedenini bilemeden kendini tamamen ve bütünüyle yalnız hissetti. "Neredesin Sean? Sana en çok ihtiyacım varken yanımda olmamana lanet olsun."

İlenmesi geldiği hızla gitti, rüzgâra kapıldı ve Baltık Denizi'nin soğuk ve kayıtsız boşluğunda kayboldu. Lydia gözlerini sildi, eteğini düzeltti ve güvertenin altına indi.

4

ST. PETERSBURG

Kent tümden çıldırmış gibi, dünya yüzünde cehennemi andırıyordu.

Bahar gelmişti ama kışın buzlu eli Büyük Petro'nun kurduğu bu eski kentin sokaklarını kavramış bırakmıyor, kocaman, kirli donmuş su kütleleri bütün caddeleri, tüm kaldırımları tıkıyordu.

Bir de tabii bir sürü savaş belirtisi vardı ve kiraladığı atlı *droşki* St. Petersburg'un geniş kenar mahallelerinin ve balkonlardan sarkan sonu gelmez, kirli gri çamaşır kargaşasının kenarından geçip batıya doğru ilerlerken, Philip Sorg bu belirtilerden hiçbirini kaçırmıyordu.

Önemli kamu binalarının dışındaki kum torbası yığınlarını, direkleri ve duvarları kaplayan propaganda afişlerini zihnine yazdı. Hangi sokakların top mermisinden delik deşik olduğuna, Baltık Denizi'nden Büyük Okyanus'a kadar uzanan geniş bir imparatorluğu yöneten çarlık yapılarından hangilerinde kan kırmızı devrim bayrağının dalgalandığına da dikkat etti.

Otomobil ve kamyonların -kaba Kızıl Muhafız çetelerinin el koyduklarının dışında pek araç kalmamıştı- sayısını ve sokaklardaki at leşleriyle cesetleri hesapladı. Bakkal dükkânlarının önünde kuyruğa girmiş insanları saydı: Her seferinde yüzlerce, belki de binlerce insan olduğuna karar verdi. Duvarlara sıvanmış sloganları bile atlamadı: "Toprak ve Özgürlük", "Yaşasın İşçi Hareketi", "Ya Zafer, Ya Ölüm".

Devrimin kargaşasında yaşayan, hepsi de iktidar için savaşan Bolşevik Kızıllar ile çar yanlısı Beyazlar arasında parçalanan bir ülkede tıpkı çocukların okula gitmekten vazgeçtikleri gibi, sivillerin de gereksiz yolculuklardan kaçındıklarını fark etti: Sokaklarda hâlâ topçunun gümbürtüsü, şurada burada da keskin nişancının kurşun sesi duyuluyordu.

Bütün bunları beynine yazdı. İçsavaşın kargaşasından bir servet kazanmayı umarak St. Petersburg'u evi sayan ortalama yabancı işadamından çok daha gözlemciydi.

Philip Sorg herhangi bir işadamı değildi.

"Talihliysek, iki saatten az, bayım." Arabacı, kırbacını atların

sağrısında şaklattı, araba kentten çıkan çamurlu yolda hızlanırken dev hayvanlar burun çalarak havayı buğulandırdı.

"Teşekkürler, yoldaş." Parmağının ucunu Trilby şapkasına değdirdi, sonra da buz gibi mart sabahına karşı uzun siyah Chesterfield paltosunun kalın yakasını kaldırdı.

Buharlı trenle yolculuk kırk dakikadan fazla sürmezdi; ne var ki bir gece önce tren makinistleri sendikası öğleden sonraya kadar grev kararı almış, Sorg'u kent dışına gitmek için kiralık araba bulmak zorunda bırakmıştı. Önünde aç insanlardan oluşmuş uzun bir kuyruğun beklediği bir fırını geçerken duyduğu öfkeli acı haykırışlar dikkatini çekti.

İki aç kadının bir somun ekmek uğruna birbirlerini öldürmeye çalışmalarını dehşetle izledi. Boğuşma kadınların vurup ısırmalarına, saç koparmalarına izin verecek kadar sürdü, ardından zavallı mağlup, ağlayan iki çocuğunu peşinden sürükleyerek ve zonklayan başını tutarak uzaklaştı.

Sorg arabadan inip peşlerinden yetişinceye kadar kalabalık sokakta gözden kayboldular; oysa zavallı kadına birkaç metelik vermek istemişti. Anlaşılan Rusya'nın her tarafında açlıktan ölmek üzere insanlar hayatta kalmak için leş yemeğe razıydı.

Nedenini anlamak güç değildi. Yarım kilo tereyağı bir günlük maaş ediyordu. Bir somun ekmek de -tabii, açık fırın bulursan- en az o kadardı. Tramvaylar düzensiz, kesintili çalışıyordu. Aç kalabalık içinde hırsızlık ve fuhuş yaygındı. Bütün bunları, kent hayatının küçük ve mahrem ayrıntılarını, yabancı ülkede bir casusun dikkatini çekecek her şeyi Washington'a gönderdiği gizli raporlarda belirtiyordu.

Tuhaf şeyleri de - örneğin, devrime rağmen veya tam da devrim nedeniyle her yerde yabancı ziyaretçilere rastlandığını. Oteller ve arka sokaklar her çeşit insanla dolup taşıyordu: Gıda sıkıntısını hafifletmeye gelmiş, iyi niyetli gönüllüler, desteklerini sunmak isteyen uluslararası devrimci ve komünistler. Bir de yabancı gazete muhabirleri ve bulanık suda balık avlamak isteyen yabancı işadamları.

Bir saati aşkın bir süre sonra, kiralık araba koca bir köy malikânesinin yanından *tıkır tıkır* geçerken, bambaşka bir kargaşaya tanık olacaktı: Bina bir yağmacı güruhu tarafından tamtakır boşaltılıyor, köylüler ellerine geçirdikleri ganimetleri sürükleyerek götürüyorlardı: koltuklar ve tablolar, halılar, hatta su tesisatı. Geveze bir acuze ahşap klozet kapağını kapmış, panayır ödülü gibi boynuna

geçirmişti. Çevresindekiler gülmekten kırılıyordu.

Zenginlerin konakları yağmalanırken, İskandinav antikacıların kârlı iş peşinde kenti dolaştıkları herkesçe biliniyordu. Eski varlıklı mal sahipleri kaçmış, götürebildikleri mücevher ve değerli eşyayla sürgüne gitmişlerdi.

Aldırmayanlar ya da hâlâ parası olanlar Çingene grupların çaldığı gece kulüplerinde, birahanelerde ya da dumanlı kumarhanelerde vakit öldürüyordu. St. Petersburg ve Moskova yoz ve vahşi bir atmosfere bürünmüştü.

"Geldik, bayım."

Atlar homurdanır, araba dururken Sorg gündüz düşünden uyanıverdi. Çevresine bakındı. Çarskoye Selo'ya her görüşte hayranlık duyuyordu.

Rusya'yı her düşündüğünde Çariçe Büyük Yekaterina'nın kurduğu bu kenti hatırlıyordu. İmparatorluk görkeminin bu sarsıcı karışımı Çariçe'nin kibrinin kanıtıydı sanki. Parke taşlı caddeler, kehribar sarısı ve kaz yumurtası mavisine boyanmış, ahşap çerçeveli kartpostal güzelliğinde evler, kubbeli ve yaldızlı Ortodoks kiliseleri. Fazla votka içtiği zaman babasını duygulandıran, masaldaki Rusya. Üstelik Sorg'un annesi, çarın gaddar pogromları, Yahudileri kitleler halinde katledip, milyonlarcasını evsiz barksız koyduğunda Rusya'dan ayrıldığı için ancak mutluluk duyarken.

Geniş caddenin ucunda asıl eseri gördü: Görkemli Alexander Sarayı, St. Petersburg'dan otuz kilometre uzakta, düğün pastasını andıran nefis sütunlarıyla çarların yazlık ikametgâhı.

Yakın, bu kadar yakın.

Derisi yıpranmış Gladstone bavuluna uzandı, arabadan indi ve arabacıya bir gümüş para verdi. "Teşekkürler, yoldaş."

Arabacı parayı aldı, öptü, cebine yerleştirirken sırıttı. *"Ben* teşekkür ederim. İyi günler, bayım." Elindeki dizginleri şaklattı, arabayı çevirdi, atların nal sesleri cıvık karda uzaklaşıp kayboldu.

* * *

Yüksek adrenalinden terlemeye başlamıştı.

Zayıf ve orta boyluydu, kahverengi gözleri hareketli, sakalı düzgündü. Bu zarif bedenin tek kusuru sol bacağıydı, sağdakinden bir parmak daha kısa olan sol bacak. Her zamanki acımasız çocuk alaylarından nasibini almıştı: *Topal, Aksak, Üç Çeyrek.*

Dört yaşındayken, müzikhol çalgıcısı ve pratik biri olan babasının bir çare bulduğu günü de hatırlıyordu: Mutfak masasının başına oturmuş, keskin bir bıçak ve bir deri parçasıyla oğlunun sol ayakkabısının altına bir parmak kalınlığında bir taban çakmıştı. Topallaması azalmıştı ama kalçası sakatlığını telafi etmek için kaydığından, bu kusuru kırıtmaya benzemişti. Yine de, topallamak yerine kırıtmayı şükranla yeğliyordu. "Şimdi nasıl, Philip?"

"Çok daha iyi, Dada. Şimdi kendimi gerçek bir çocuk gibi hissediyorum."

Yıllar sonra, o gün babasının gözündeki yaşlı tepkinin şifresini çözdüğünden emin olacaktı; sevgi ve gurur ve oğlunun sakatlığını hafifletmek için ayakkabısının altına bir parmak deri çakmaktan başka bir şey yapamamanın üzüntüsü.

Babasına hayrandı.

Hatırından hiç çıkmayan bir çocukluk anısı daha vardı.

On yaşında. Bir kış akşamı, koyu renk üniformalı bir grup, annesiyle babasının tek odalı dairelerinin kapısını kırıyor. Başlarında kötücül görünüşlü, sol gözü bulanık bakışlı, kel kafalı bir zorba; cildi o denli soluk ki, çamaşır suyuyla ağartılmış gibi. Üzerinde uzun siyah bir pardösü, cezalandırmaktan zevk alıyor gibi. Sağ elinde pirinçten, korkunç görünüşlü bir muşta.

Sorg kapıyı kırıp içeri giren, kimliğini gösteren adamın yüzündeki nefret dolu ifadeyi o gün bile hatırlıyordu: "Kazan - gizli polis, Ohranka. Seni sosyalist Yahudi pisliği, ellerini görebileceğim gibi tut. Karışıklık çıkarmayı göstereceğiz sana."

O günden sonra, Kazan'ın yüzü Sorg'un kâbuslarını terk etmeyecekti.

İfadesi bir mutlak kötülük çalışması gibiydi, Sorg'un babasını muştayla döverken, annesinin umutsuz yakarışlarına rağmen sürükleyip götürürken vahşi kahkahalar atıyordu. Annesini de dövdüler. Hamile karnına vurdular, vücuduna darbeler indirdiler.

Babasını bir daha görmedi.

Şimdi önünde, iki yanında dövme demirden gaz lambalarının sıralandığı, on dakikalık yürüyüş mesafesindeki Alexander Sarayı'na giden geniş cadde vardı. Kiraladığı ev ise daha da yakındı. Bavulunu çekerek yürümeye başladı.

Romanovlar'ın -Çar, karısı, küçük oğlu, Prenses Anastasia da dâhil, dört kızının- burada tutsak olduklarına inanmak güçtü. Ama

Sorg bütün bunları değiştirecekti ve durumun tuhaflığının da farkındaydı.

Babasının nefret ettiği adamın, Çar'ın kurtulmasına yardım edecekti.

* * *

Doğuya doğru yürürken güzel sokakların zarafeti kayboldu, kendini ahşap ve tuğladan yapılmış sıra evlerin ortasında, kaldırım taşı kaplı bir avluda buldu.

Bir zamanlar, bu evlerde alt düzey saray görevlileri oturuyordu. Şurada burada içsavaştan kalma kurşun izleri vardı. Bazıları yıkılmış, tahta perdelerle çevrilmişti.

Evlerden birinin önünde kar küreyen iriyarı bir adam gördü. Kürk yakalı bir ceket giymiş, eldivenli adam. Sorg'a doğru yürüdü.

"Mr. Carlson, döndünüz demek. Umarım işleriniz iyidir?"

"İyi olması için uğraşıyorum. Ya siz, Mr. Raviç?"

Ev sahibi sahtekârca sırıttı. "Bugünlerde yardımcı bulmak güç, Mr. Carlson. Bahçıvan, Kızıllar'a katılmaya gitti. Bu arada, konsey onarım için suyu bir süre kesebilir."

"Söylediğiniz iyi oldu."

Ev sahibinin dişleri çürük, burnu ince ve uzun, gözleri kurnazdı. Bir zamanlar Çar'ın donanmasında subaylık yapmıştı, en azından Sorg'a öyle diyordu ve evlerden dördünün yanında St. Petersburg'da değerli gayrimenkule sahip olduğunu söyleyerek övünürdü. Sorg son kiracısıydı ve Kızıllar'ın evlerine el koymalarından korkuyordu.

Sorg ona güvenmiyor, yozlaşmış biri olduğunu düşünüyordu. "İşimi tamamlamam gerek," dedi.

"Tabii, Mr. Carlson. Ben de işbaşına dönmeliyim. Bir sorun olursa, bana haber verin." Yeniden kar küremeye girişti.

Sorg evlerden birinin altı basamağını tırmandı, cebinden bir anahtarlık çıkardı, sağlam meşe kapının iki kilidini açtı. Soğuk ve boş bir hole girdi.

Dantel perdeleri yıpranmış iki odalı daire, yatak odası olarak kullanılabilen bir ön odadan ve pis bir mutfaktan oluşuyordu. Eşyalar eski püsküydü, kadın eli değmediği belliydi, havadaki rutubet kokusu da uzunca zamandır kullanılmadığını anlatıyordu. Sorg'un ihtiyaçları için kusursuz bir yerdi.

Ev sahibi onu haftanın büyük bölümünü yolda geçiren İsveçli bir antika tüccarı sanıyordu. Gerçekten de Sorg zamanının büyük bölümünü St. Petersburg'un son düzgün otellerinden birinde, Kırım'da konuk olarak geçiriyordu.

Mutfağa girdi, bavulunu sarsak masanın üzerine bıraktı. Musluğu açtı, çaydanlığı doldurmadan önce suyu uzunca bir süre akıttı: en azından, borular donmamıştı. Bir kibrit çakıp, gazocağını yaktı. Su kaynarken bavulunu açıp bir tornavida çıkardı.

Döndü ve yeşile boyanmış bir dolap kapağını açtı. Bakışları dolabın dibindeki ahşap panonun üzerinde durdu. Tornavidayla dört vidayı gevşetti ve panoyu yerinden söktü. Ortaya bir boşluk çıktı, İki elini deliğe soktu ve delikten su geçirmez bezden yapılmış iki torba çıkardı.

Torbalardan birini bağlayan ince sicimi çözdü. Torbanın içinde banknot desteleri vardı - Rus rubleleri, İngiliz sterlinleri, İsviçre frankları ve Amerikan dolarları. Zulasına dokunulmamıştı. Torbayı yeniden bağlayıp deliğe yerleştirdi.

İkinci torbayı ön odaya taşıdı, bir masanın üzerine dikkatle yerleştirip bağlarını çözdü. Pirinçten yapılmış eksiksiz Kriegsmarine teleskopu gri bir battaniyeye sarılmıştı en iyi teleskopu Almanlar yapar. Alet en azından otuz yıllıktı ama harika bir işçilik eseriydi. Üçayaklı sehpayı kurup, teleskopu üzerine yerleştirdi.

Çaydanlıktaki suyun kaynadığını işitti. Mutfağa döndü, çay yapıp, buharı tüten kehribar sıvıyı bardağa dökmeden önce kırılmaması için kaşık koymayı unutmadı, sonra yeniden ön odaya geçti. Koltuğu sehpanın yanına çekti, paltosunun önünü açtıktan ve yanına yere sigara paketini ve adi metalden tablasını koyduktan sonra oturdu.

Paltosunun altında koyu renkli yünden takım elbise vardı, kalın yün atkıyla örttüğü yüksek ve sert yakası ve ince kravatı soğuktan titremesini önleyemiyordu. Ellerini ovuşturdu, sonra pencerenin dantel perdelerini usulca, bir el ayası genişliğinde araladı.

Önünde uzanan sarsıcı manzara bu kiralama nedeniydi. Oda doğrudan Alexander Sarayı'na bakıyordu. Teleskopu sarayın arka bahçelerini görecek gibi ayarladı. Odak ayarını yaparken çıplak huş ağaçlarını, karlı patikalarda devriye gezen birkaç silahlı nöbetçi dışında ıssız parkı seçti.

Cebinden deri kaplı bir not defteri çıkarıp yere bıraktı. Her zaman kendine özgü şifreli steno yazışım kullanıyordu: bu sayfalara

göz gezdiren biri okuduklarını asla anlayamazdı. Üst cebinde, siyah dolmakaleminin yanında, ucu açılmış kurşunkalem kullanılmaya hazır bekliyordu. Dolmakalemi çıkarıp, elinde tarttı.

On beş santimlik dolmakalem dikkat çekecek bir aletti. Toledo çeliğinden yapılmış, neşter kadar keskin ucuyla, Amerikan Dışişleri Bakanlığı'nın adamlarına sağladığı gizli bir silah. Kapağını çıkarın, güzel yazı yazdığı kadar adamın gırtlağını da kolayca yaracak, öldürücü bıçağını görün.

Bıçağı sol elinin yüzükparmağında taşıdığı gümüş halkaya vurdu. Halka ışıkta parladı: Halkanın dibine küçük bir sembol kazınmıştı.

Ters bir svastika, eski bir Tibet şans simgesi. Ama o basit mücevher çok daha fazlasını ifade ediyordu.

Dolmakalemini yerine koyup saatine baktı: 11.45. Birazdan çalışmaya başlayacaktı. Endişeliydi. Saatini yerleştirirken, cebindeki şişkinliği fark etti.

Cebini karıştırdı ve cam kapaklı, küçük bir kahverengi eczane şişeciği çıkardı. Afyonruhu. Eczanelerde reçetesiz ve yaygınca satılan, dokuz ölçü alkol ve bir ölçü kokain karışımı. Her şey gibi, Rusya'da bunu da bulmak giderek güçleşiyordu.

Sinirlerini yatıştırmak için birkaç damla yutmak çekici olabilirdi ama direnmeye karar verdi. Elindekini idareli kullanmak zorundaydı. Sigara ve çaya ağırlık verecekti. Şişeyi yine cebine kaydırdı.

Bir sigara yaktı, çayından bir yudum aldı ve beklemeye başladı.

Ve zihni bir başka Romanov sarayındaki ilk ziyaretine, tanıdığı en canlı genç kızla karşılaşmasına gitti.

5

Peterhof Sarayı'ndaki gala gecesini hiç unutamayacaktı.

Balo salonu o kadar çok sayıda arzulanabilir, güzel kadınla doluydu ki, hepsi de mücevherleri ve zarif ipekleriyle insanın aklını başından alıyordu. Bu kadar çok güzelliği neredeyse ürkütücü buluyordu; elinde bir kadeh Burgonya şarabı, üzerinde kuyruklu frakı, Strauss valslerini arkasında bırakıp altın yaldızlı saray salonlarında gezinmeye koyuldu.

Avizeler binlerce yansımayla parıldıyor, duvarları yüzlerce yıllık Buhara halılarıyla yağlıboya tablolar süslüyordu.

Renkli sarıklar ve elbiseler giymiş uzun boylu zenci hizmetkârlar yiyecek dolu gümüş tepsiler taşıyarak, zengin halılarla kaplı koridorlarda gelip gidiyorlardı.

Her şey Sorg'a müstehcen bir alay gibi geliyordu: Birkaç sokak ötede, St. Petersburg'un en yoksul mahalleleri uzanıyordu. Ailelerin maaşlarının üçte birini ev sahiplerine verdikleri, büyük ve harap evler. Fabrika işçilerinin bir odaya on kişi sıkıştığı kulübeler. İnsanlar günde on iki saat çalışıyor, sadece pazar öğleden sonra dinlenebiliyordu.

Avizelerin aktığı koridorlarda gezindi. Başkentte bir ay geçirdikten sonra, bu saray daveti Amerikan büyükelçisi sayesinde gerçekleşmişti. Amaç Sorg'u St. Petersburg sosyetesine tanıtmak kadar, bilgi toplamasına imkân vermekti.

Böylesi görkemli etkinlikler hep aynı kalabalıkları toplardı: dükler, düşesler, kraliyet kanı taşıyan prensler, büyükelçi ve diplomatlar, çeneye kadar favori bırakmış zengin tüccarlar ve uğursuz keşiş Rasputin de dâhil, her zamanki şampanya düşkünleri.

Sorg adamı peşinde bir alay soylu ve evli kadınla sarhoş adımları atarak dolaşır gördü. Keşişin çürük dişleri, uzun, yağlı saçları ve kaba kahkahası hanımların hayranlığını etkilemiyor gibiydi.

Bir odanın önünden geçerken müzik sesi duyup içeri girdi. Genç bir kadın pırıl pırıl bir Steirovay piyanonun başına oturmuş, Çaykovski'nin Birinci Piyano Konçertosu'nun başlangıç bölümünü çalıyordu. Koyu kestane saçları dalgalar halinde sırtından iniyor, mavi pastel sade ipek elbisesi klasik soluk güzelliğini tamamlıyordu. İpeğin parıltısı altında, çiçek açmaya hazır görünen zinde bir beden

vardı. Sorg genç kızın on altı, en fazla on yedi yaşında olabileceğini, çıkık elmacıkkemikleriyle kendinden emin göründüğünü düşündü.

O kadar keyifli bir yoğunlukla çalıyordu ki, Sorg büyülenmiş gibiydi. Varlığını hissetmiş olacak, genç kız çalmayı kesip döndü. Sorg bardağını bıraktı, alkışlamaya koyuldu.

Genç kız ona güvensizce bakarken boynundaki basit inci gerdanlığı yokladı. "Bunun alkışı hak ettiğine inanamıyorum. Çaykovski sever misiniz?"

"Beş dakika önce sorsaydınız, sevmediğimi söylerdim. Ama sanırım fikrimi değiştirmemi sağladınız." Kızın mavikantaron rengi gözleri çarpıcıydı. Sorg kendini karşı cinsin yanında hiç rahat hissetmemiş, onları her zaman zor bulmuştu ama tuhaf bir nedenle bu genç kadın onu rahatlatıyordu. Belki de onun gözlerinde gördüğü yaramazlık ışığı yüzünden.

Kız piyano taburesini döndürerek gülümsedi. "Çok iyisiniz. Conrad çok daha fazla çalışmam gerektiğini söylüyor."

"Conrad kim?"

"Piyano öğretmenim, ama aptalın teki. Rusya'yı terk edeceğini söyleyerek beni tehdit ediyor. Ona göre bütün bu ayaklanmalarla çok tehlikeli oluyormuş."

Sorg topallığını gizlemek için insanüstü bir gayretle piyanonun yanına yürüdü. "Haklı olabilir."

Genç kadın bir an düşündü. "Kızıllar ile Beyazlar sokaklarda dövüşürken, Çar'ın yakında kendi sarayında tutsak olacağını da söylüyor. Siz de aynı fikirde misiniz?"

"Korkarım, bu konuda pek bilgim yok. Böyle bir şey sizi korkutur muydu?"

"Rahatsız edici olduğu kesin. *Gerçekten* iyi çaldığımı mı düşünüyorsunuz?"

"Evet, ama daha iyi olabilir. Biraz daha *allegro con spirito* deneyin. Olabildiğince tutkulu değilseniz, Çaykovski'nin hakkını veremezsiniz."

Sanki karşısında duran, çapkın bir kırıtışla yürüyen bu ince genç adam onu eğlendiriyormuş gibi, kadının gözünde bir pırıltı belirip, hemen ardından da kayboldu. "Bu konuda uzmansınız, öyle mi?"

"Tartışılır. İzin verir misiniz?" Eğildi ve parmaklarını tuşların

üzerinde ustalıkla gezdirerek aynı bölümü gösterişle çaldı, parçayı dikkat çekecek kadar canlı bitirdi. Genç kadına bakıp gülümsedi. "Böyle çalmayı denemek istemez misiniz?"

Genç kızın yüzü o kadar yakındı ki, lavanta kokusunu soluyabiliyordu. Etkilenmiş gibiydi. *"Böyle* çalmayı nerede öğrendiniz?"

Sorg kadehini alıp bir yudum şarap içti. "Dört yaşımdan beri aldığım dersler bir işe yaramış."

"Bana bir başka öğüt daha verebilir misiniz?"

Delikanlı gülümseyerek, "Çalmaya başlamadan önce piyanonun kapağını açmayı unutmayın," dedi.

Genç kız kıkırdadı. "Çok komik."

"Babam hep öyle derdi."

"Müzisyen miydi?"

Başını salladı. "Ailemin büyük bölümü de. Yoksul insanlardı ama. Moskova ve St. Petersburg'un müzikhollerinde çalışıyorlardı."

"İlginç olmalı. Ama dört yaş çok küçük gibi."

"Sanırım herkes yetersizliklerini farklı yollardan gidermeye çalışıyor. Belki de etkilemek istedim."

"Anlamadım?"

"Boş konuşuyorum işte. Müzik okulundan sonra bir orkestraya katılmak için davet edildim. Bana değerli bir ders verene kadar bir yıl dayanmayı başardım."

"Neydi o ders?"

Gülümsedi. "Hayatımın sonuna kadar orkestra üyesi kalmanın ölümüne sıkıcı olacağı. Onun için iş hayatı piyanonun yerini aldı maalesef. Çok daha ilginç."

Genç kadın ayağa kalktı, elini usulca Sorg'un kolunun üzerine bıraktı. Onun temasıyla birlikte kolunda bir elektriklenme oldu.

"Ne yazık, anlaşılan müzik çok şey kaybetmiş. Bana böyle çalmayı öğretebilir misiniz?"

Gözleri buluşunca, Sorg içinde bir çekim hissetti. Saçma bir şeydi. En az on yaş daha büyüktü ama kendini büyülenmiş hissediyordu. Kumral saçları, mavi gözleri ve canlı kişiliğiyle, şimdiye kadar gördüğü en sevilecek yaratık olduğunu düşünüyordu.

"Neden olmasın? Ama sizin de gayret göstermeniz gerekecek."

"O konuda rahat olun. Ablalarım ailenin yabanisi olduğumu, her şeyi tutkuyla yaptığımı söylerler. Bu arada, Rusçanız kusursuz ama hafif bir aksan duyuyor olabilir miyim?"

"Amerikan vatandaşıyım. Annem ben çocukken Rusya'dan ayrıldı."

"Babam Amerikalıların bir gün dünyanın en güçlü ülkesi olacağını söyler. Adınız ne?"

"Philip Sorg."

"Sizi tekrar dinlemek konusunda ısrar ediyorum, Mr. Sorg. Aslına bakarsanız, hocamın sinirlerinin bozulduğunu ve Rusya'nın kaderine yenik düşeceğine inandığını düşününce, bana sizin kadar güzel çalmayı öğretmenizi istiyorum; tabii eğer ders vermeyi düşünürseniz."

"Onur duyarım."

Delikanlının parmağındaki gümüş halkayı fark edince, "Evli misiniz, Mr. Sorg?" diye sordu.

"Hayır, bekârım."

Bir kapı açıldı ve odaya genç bir kadın girince Sorg ikisinin arasında çarpıcı bir aile benzerliği fark etti: aynı gür saçlar ve aynı porselensi görünüş. Gelen kadın, "Buradasın demek, yaramaz!" dedi. "Annem hemen baloya dönmeni söyledi. İnsanlar seni soruyor."

"Hemen geleceğimi söyle ona."

Kadın, Sorg'a dönüp bıkkınca gülümsedi. "Her kimseniz, beyefendi, kız kardeşimin zaman kaybetmeden balo salonuna döneceğine söz verir misiniz?"

"Elimden geleni yapacağıma inanın."

"Unutma, yoksa annem çok kızar." Abla odadan çıktı.

Genç kız elbisesini düzeltirken, "Olga'ya aldırmayın, buyurganlıktan hoşlanır. Yine de, gitsem iyi olacak. Kartvizitinizi isteyebilir miyim Mr. Sorg?"

Adam yelek cebini karıştırdı. "Size ders verebilmem için anne babanızın izni gerekmez mi?"

"Ne kadar parlak bir piyanist olduğunuzu söyler söylemez izin vereceklerdir. Ama önce kimliğinizin araştırılması gerekecek."

"Araştırılması mı?"

Kızın gözleri muzırca parladı. "Bana kötü bir şey yapıp yapma-

dığınızı, polis falan tarafından aranıp aranmadığınızı söyleyin, Mr. Sorg."

"Bilebildiğim kadarıyla, hayır." Bakır levha üzerine elle yazılmış kartvizitini uzattı.

Genç kız kartı bir süre inceledikten sonra kapıya doğru yürüdü. "Adresiniz Kırım Oteli, işiniz de ithalat- ihracat olarak görünüyor?"

"Çoğunlukla değerli taş üzerine ama kâr getiren her şeyle ilgileniyorum. Adınızı sorabilir miyim?"

Genç kızın tebessümü yayıldı. Güldüğü zaman çok güzel görünüyordu. "Bana Anastasia diyebilirsiniz," dedi ve zarif bir hareketle koridorda koşarak uzaklaştı.

6

Pembe rüyasından birden uyanıverdi. Bir çift camlı kapıdan geçen dört silahlı muhafız, sarayın karla kaplı çimenlerine çıktı.

Sorg teleskoptan bakarken gerildi. Muhafızların ardından Romanovlar geliyordu. Biri kaburgalarının arasına bir hançer dürtmüş gibi, yüreği sızladı.

En son görünen, Anastasia'ydı. Ailenin siyah-beyaz köpeği Jimmy'yi kucağından karların üzerinde oynamaya bıraktı. Boynuna beyaz bir atkı dolamış, saçlarını omuzlarına bırakmıştı. O ilk gün, Anastasia'yı fotoğraflarından tanıması gerekirdi ama çok daha büyük görünüyordu; resimlerde çocuk gibiydi ama yakından bakıldığında, Anastasia için genç bir kadın demek gerekirdi.

Piyano öğretmeni Conrad'ın tahmini tutmuş, daha birkaç ay bile geçmeden Çar tahttan feragat etmiş, ailesiyle birlikte Çarskoye Selo'da, Alexander Sarayı'nda silahlı gözetim altına alınmıştı. Bu arada Kerenski hükümeti iktidara pamuk ipliğiyle tutunmaya çalışıyor, her tarafta saldırganlarla boğuşuyordu: ülkenin denetimi için çarpışan Sosyalistler, Menşevikler ve Kızıllar, Rusya'yı kanlı bir içsavaşa sürüklemekle meşguldü.

Anastasia'yla ablası Olga'nın öteki kız kardeşlerine, Tatiana ve Maria'ya kartopu atmalarını izledi. Anastasia'nın üzerinde babasınınmış gibi duran bir palto vardı ve kendine birkaç beden büyük gelen bu giysinin içinde savunmasız görünüyordu.

Gözlerini kızlardan ayırarak, biraz ötedeki banka yaklaşıp oturan sabık Çariçe'ye ve kocasına çevirdi. Eski Çar sakat oğlu Aleksey'i her zamanki gibi kucağında taşıyordu. Çocuğu dizlerinin üzerine oturtup kendine çekti.

Anastasia bir keresinde ailece sürekli olarak Aleksey'in kan kaybından öleceğinden korktuklarını anlatmıştı. Bütün aile -babası dışında- Rasputin'in Aleksey'in kan hastalığını geriletmekle bir mucize başardığına inanıyordu. Sorg baloda gördüğü çılgın ve sarhoş keşişin herhangi birine yardım edebileceğini kabul etmenin imkânsız olduğu görüşündeydi.

Oysa Rasputin çoktan ölmüş, düşmanları tarafından zehirlenip vurulmuş, ardından da Neva Nehri'ne atılmıştı.

Nikolay'ın oğlunun saçını sevgiyle okşamasını seyretti. Adam bir çelişkiler dizisi gibiydi. Sorg babasının gösterdiği, Çar'ın pogromları sırasında katledilen Yahudi çocuk ve bebeklerin fotoğraflarını hiç unutamıyordu. O kurbanların arasında kendi akrabaları da vardı. Devrimin başta Lenin olmak üzere çoğunlukla Yahudiler tarafından yönetilmesinde şaşılacak bir şey var mıydı?

Teleskopu yeniden Anastasia'ya çevirdi. Ablalarıyla birlikte karların içinde zıplayıp oynuyorlardı. Çok saçma, diye düşündü. Yirmi altı yaşında, aşkı hafife alan, yetişkin bir Brooklyn Yahudisiydi. Anastasia Romanov ise on altı yaşında, tahttan indirilmiş bir Romanov prensesi. Kendi gibi -yetişkin- birisi için, bu kadar genç birine ilgi duymak yanlış mıydı? Babasıyla ilgili her şeyden nefret bile etse, bu genç kız içindeki en sıcak duyguları uyandırıyordu.

Onu izlerken, *böyle olacağını tahmin etmedim,* diye düşündü. *Umutsuzca* âşık olacağımı tahmin etmedim. Sana ihtiyacım olacağını, seni öpmek isteyeceğimi, gece olunca gelip yanıma uzanman için yanıp tutuşacağımı hiç düşünmedim. Seni bir daha görememek düşüncesinden dehşete kapılacağıma hiç ihtimal vermedim.

Kraliyetten şiddetle nefret eden babasının neler söyleyeceğini düşünmek bile onu huzursuz ediyordu. Oysa her piyano dersinden sonra saray ziyaretlerini her seferinde daha güçlü bir hevesle beklediğini hatırlıyordu.

Bu ziyaretlerin kendi zevki kadar bilgi toplamak amacını taşıyor olması hiç önemli değildi. İlk karşılaşmalarında Anastasia'yla aralarında bir çekim kıvılcımından çok daha güçlü bir şey geçtiğine inandırmıştı kendini. Ne kadar yaramaz erkek çocuğu gibi görünürse görünsün, genç kızın savunmasızlığını hissedebiliyordu.

Sanki ayrıcalıklı çocukluğuna rağmen -ya da onun yüzündenhiçbir yere uyamıyordu. Anastasia'yı korumak istemesinin nedeni, işte bu zayıflıktı.

Muhafızlar, Romanovlar'ı saraya doğru yöneltirken dikkatini yoğunlaştırdı.

İdman süreleri dolmuştu. Camlı kapılardan son geçen, yine Anastasia'ydı. Sanki bahçede bir şey arıyor ama ne aradığını tam bilmiyormuş gibi, bir an tereddüt etti, sonra güzel başını çevirerek sarayın kapılarından içeri girdi ve gözden kayboldu.

* * *

Onu gözden kaybettiği her sefer gibi, yüreği sızladı. Gözünü teleskoptan ayırdı. Moralini yüksek tutan, Anastasia'yı kurtarma umuduydu; görevi genç kızı kurtarmaktı. Kızın babası umurunda bile değildi. Aslında Çar'dan nefret ediyordu ama yapması gereken bir görevi vardı ve bu görev de sabık Çar'ı ve onun bütün ailesini kapsıyordu.

Notlarını yazdı, saati ve ailenin genel görüntüsüne izlenimlerinide ekledi. Şifreli raporunu telgrafla Helsinki'ye gönderecekti. Zamanı gelince, mesaj Londra'yla New York arasındaki denizaltı kablosundan Washington'a ulaşırdı.

Defterini ve kalemini kaldırdı, teleskopu sökmeye girişti. Zemin gıcırtısı gibi belli belirsiz bir ses duyunca döndü.

Kapının eşiğinde ev sahibi Raviç duruyordu. Sahtekâr sırıtışıyla ilerledi, parmaklarını teker teker çekiştirerek eldivenlerini çıkardı. "Ah, Mr. Carlson, ben de tesisatla ilgili bir sorun olup olmadığını sormaya gelmiştim."

Sorg çatlak bir sesle, "Ne kadar zamandır orada duruyorsunuz?" diye sordu.

Raviç eldivenlerini cebine tıkıştırdı. Bir saniye sonra eldivenlerin yerini alan tabancayı Sorg'a çevirdi. "Yeterince. Yeni kiracıları habersiz ziyaret etmenin çoğu zaman aydınlatıcı olduğunu öğrendim. Anlaşılan zamanını iyi seçmişim. Umarım bu tecrübeden siz de bir şeyler öğrenmişsinizdir, Mr. Carlson?"

"İleride kapıyı kilitlemeyi."

Raviç'in sırıtışı yayıldı. "Bu arada, tabanca dolu. Üstelik kullanmasını da beceririm. Silahınız var mı?"

"Yok."

"Göreceğiz." Giysilerini yoklayarak Sorg'un etrafından dolaştı. Sorg alnının terlediğini, beyninin perendeler attığını hissetti.

Raviç yoklamasını bitirince serbest eliyle teleskopu sıvazladı. "Güzel bir alet, yanılmıyorsam Alman malı, değil mi? Kuş izlemekten mi hoşlanıyorsunuz, Mr. Carlson, yoksa daha ilginç bir şey mi buldunuz?"

"İstediğiniz ne?"

Raviç perdeyi ardına kadar açtı. "Burayı almamın nedeni, manzarasıydı. Bir gün, yatırımıma değer katacağını umuyordum. Ama

Rusya'nın içinde bulunduğu kargaşaya bakınca, boşuna umutlanmaktan korkuyorum."

"Ne demek istediğinizi anlamadım."

Raviç yürüdü ve mutfak masası üzerindeki Gladstone bavulun içine baktı. "Sizin gibi birinin saray bahçesine dönük bir teleskopla ne yaptığını merak ederdim hep. Masumca bir merak belki ama..."

"Ama ne?"

"Bu evi kiraladığınızdan beri sizi belli etmeden gözledim. Gördüklerimden sonra casus olduğunuzu farz etmek üzereyim."

"Çok şey farz ediyorsunuz, Mr. Raviç."

Adam tabancayı oynattı. "Sakın beni aptal yerine koymayın. Yıllarca donanma istihbaratta çalıştım. Romanovlar'ın hapsedildiği sarayı izliyorsunuz."

"Bütün bunlar nereye varacak?"

Raviç'in gözleri hırsla parladı. "Kim olduğunuz ya da kimin için çalıştığınız zerre kadar umurumda değil. Tek düşündüğüm, bir anlaşmaya varacak kadar mantıklı olduğunuz." Evrensel bir hareketle başparmağını işaretparmağına sürtüyordu. "Yaptığınız her neyse, yapmaya devam edersiniz, ben de biraz cömertlik karşılığında görmezden gelirim."

"Sözünüze güvenebileceğimden nasıl emin olurum?"

"Olamazsınız. Ama sanırım konuya polisi karıştırırsak işlerin ikimiz için de kötü sonuçlanacağında hemfikiriz."

"Öteki odada nakit param var."

Raviç tabancayı mutfağa çevirdi. "Bunu duyduğuma sevindim. Yine de sizi uyarıyorum: Bir şeye kalkışırsanız beyninizi dağıtırım."

Tabancanın namlusunu Sorg'un ensesine dayadı, birlikte mutfağa girdiler. "Nerede para?"

Sorg açık dolabı ve içindeki sökülmüş panoyu işaret etti. "Orada, bez torbanın içinde."

"Çıkarın. Yavaşça."

Bez torbayı kaldırıp çıkardı. Torbayı açmaya davranırken, Raviç, "Dur," dedi. "Ellerini başının üzerine koy ve torbanın yanından uzaklaş."

Denileni yaptı.

Raviç serbest eliyle sicimi çözdü. Elini torbaya daldırıp ruble ve dolar desteleri çıkardı. Alnında ter damlaları belirmişti. "Burada ne kadar var?"

"Çeşitli paralardan toplam yedi yüz ruble."

Adam dudaklarını yaladı ve elini Gladstone'a soktu. "Yetmez. Daha fazla isterim. Çok daha fazla." Sorg'un parmakları tam o anda göğüs cebindeki dolmakaleme gitti. Çelik ucun tepeliğini çıkarmaya fırsat bulamadan, Raviç tabancayı kaldırıp tetiği çekti.

Kurşun Sorg'un omzunun yanından geçti. Kalemi bırakıp hırsla tabancayı kavradı. Silah bir daha patladı, duvardan kireç parçaları döküldü. Raviç iriyarı, güçlü kuvvetli bir adamdı ama Sorg dengesini bozmuş, bütün gücüyle itiyordu. Raviç tökezleyince, Sorg da üzerine düştü ve yerde yuvarlandılar.

Raviç gözleri nefret dolu, acıyla homurdandı. "Seni gebertece-ğim!"

Sorg tabancayı kurtarmak için çabalıyor, tüm gücünü namluyu Raviç'in başına çevirmeye ve parmağını tetiğe dolamaya harcıyordu. Tabanca bir daha patladı, Raviç'in kafası geriye kaykıldı, gözleri devrildi.

Sorg soluklanmaya çalışırken, Raviç'in başının altında kan göllenmeye başladı. Şiddetle kasılıp hareketsiz kaldı. Sorg yerden dolmakalemini aldı, yüzü ter içinde, dizlerinin üzerinde doğruldu.

Raviç'i yokladı. Sol gözünün üzerinde bir kurşun deliği vardı ve mermi kafasının arkasından çıkmıştı. Tabancayı Raviç'in elinden söküp aldı. Bacakları titreyerek mutfağa doğru sendeledi ve eviyeye kustu. İçinde kusacak bir şey kalmayınca musluğu açıp eviyeyi ve elbisesinde görebildiği kan lekelerini temizledi. Gerisini paltosu ve atkısı örterdi nasıl olsa. Çekmeceleri açtı.

Bir kutu mumla bulaşık bezleri buldu. Bezlerden biriyle ağzını sildi. Çılgınca çarpan yüreğini dinledi. İlk kez birini öldürmüştü, bunu düşününce hem korktu hem de hayatta kalmayı başardığı için keyiflendi.

Hayatta kalma güdüsüyle pencerenin yanına yaklaşıp perdelerin ötesine baktı. Sokak bomboştu. Ön kapıya gidip, titrek parmaklarla usulca açtı. Avlu da ıssızdı.

Raviç avluyu küremiş, kendi ayak izlerinden başka iz kalmamıştı. Sorg'un zihni hızla çalışmaya başladı. Cesedi olduğu gibi bırakıp kaybolsa, akrabaları Raviç'i merak edip arayabilirlerdi. Hiçbir

şeyden emin olamayacağını bilmekle birlikte, hızla hareket etmesi ve paniğe kapılmaması gerektiğinin farkındaydı.

Teleskopu ve banknotları bez torbalara yerleştirdi, torbaları da Gladstone'un içine sığdırdı. Dolabın içindeki paneli yerine taktı. Mutfakta, Raviç'in kafasının etrafındaki kan gölü hâlâ yayılıyordu. Çekmeceden bir mum çıkardı, bir başka dolaptan bir yemek tabağı aldı ve ön odaya döndü.

Kibrit çakıp mumu yaktı, tabağa yapışmasına yetecek kadar mum eritti. Tabağı masanın kenarında bıraktı. Mutfak kapısına katlanmış bir gazete sıkıştırarak açık tuttu. Nihayet paltosunun düğmelerini ilikleyip, Tilby şapkasını başına geçirdi. Gazocağının vanasını açtı, sızan gazın yılan gibi tıslamasını dinledi.

Gladstone'u aldı, Raviç'in tabancasını paltosunun cebine yerleştirdi. Ön kapıdan çıkıp soğuk havayla karşılaştığında, çoktan ter içinde kalmıştı.

Birkaç dakika sonra, sokakta yüz metre kadar ilerlemişken patlayan gazın yoğun gümbürtüsünü duydu.

Patlamayla birlikte havaya portakal renkli bir mızrak uçtu, gümbürtünün yankısı sırtına vurup onu devirecek gibi oldu.

Eliyle şapkasını bastırıp yürümeyi sürdürdü.

7

Sert bakışlı, mavi gözlü, çiçekbozuğu yüzlü sarışın adam Yuri Andreyev'in başucunda oturuyordu. Ayak bileğine kadar inen deri bir yağmurluk giymiş, boynuna bir atkı dolamıştı. Siyah deri eldivenleri ve çizmeleri parlıyor, yakasında da Bolşevik partisinin rozeti göze batıyordu.

Andreyev kendine gelirken ona baktı, adamın hatları giderek belirginleşti. Yüzü yirmi sekiz yaşından fazla gösteriyor, sert cildi yoksul bir aileden geldiğini anlatıyordu. Ringde gereğinden fazla raunt dövüşmüş bir boksör gibi, yüzü eski yara izleriyle doluydu.

Birbirlerini uzun zamandır tanıyan insanların sessiz rahatlığıyla bakıştılar, sonunda sarışın olanı gülümsedi. "Merhaba, Yuri. Çok uzun zaman oldu. En azından iki yıl." St. Petersburg işçi sınıfı aksanıyla konuşuyordu.

"Leonid. Seni gördüğüme sevindim."

"Ben de seni." Koyu renk saçları kısa kesilmiş, tıraşsız Andreyev'i dikkatle inceledi.

Adamın yüzünde kötü beslenmenin kırmızı çizgileri, vücudunda da kamp muhafızlarının hatırası çürükleri gördü.

Köşede alev alev yanan odun sobasına rağmen, odanın içi buz gibiydi. Sarışın adam, eldivenlerini çıkarıp ellerine hohladı. Kapının yanında tüfeklerini omuzlarına asmış, paltolu ve içi kürk başlıklı iki nöbetçi dikiliyordu. Biri uzun, diğeri eğri bacaklı, sağlam yapılı ve tıknaz, ikisinin de başlıkları yüzlerini örtüyordu.

Andreyev'in alnı ateş gibi yanıyor, sol omzu ve böğrü zonkluyordu. Kampın revirindeydi. Revir sözü şaka gibiydi. On iki paslı yatağı, kusmuk lekeli zemini, kaba battaniyeleri ve çuval bezinden yastıkları olan, leş gibi bir ahşap kulübe. Havada dezenfektan ve çürümüş sargı kokusu asılıydı. Andreyev'i öteki hasta tutuklulardan, sürekli öksürük ve balgam sesinden ayıran, ipten sarkıtılmış, yamalı bir çarşaftı. "Acını hafifletecek bir şey getirdim," dedi Yakov, yağmurluğunun cebinden yassı bir kalaylı matara çıkardı. "Al, biraz votka iç de, miden ısınsın. İçine güneş ışığı doldur."

Andreyev matarayı sevinçle aldı, çatlak dudaklarına götürdü ve yudumladı. "Bu kahrolası delikte ne arıyorsun?"

Yakov ayağa kalktı. "Her şeyin bir zamanı var. Bazı arkadaşlar

seni görmek istiyor. Zoba, önce sen."

Kürk başlıklı, tıknaz adama işaret etti. Adam yaklaşınca, Andreyev onun koyu renkli Gürcü hatlarını, kenarları kırışık gözlerinde ve güçlü bedenindeki Asyalı havasını tanıdı. Neşeli yüzünde sürekli bir tebessüm vardı. "Selam Yüzbaşı." Dostça el sıkıştılar. "Zoba. Burada ne arıyorsun?"

Gürcü'nün tebessümü yayıldı. "Ben de kendime aynı soruyu sorup duruyorum. Siperlerde dört yıl geçirip, -hâlâ gülebilmek - komiser beynimi muayene ettirmem gerektiğini düşünüyor."

"Seni gördüğüme sevindim."

"Biz üçümüz birlikte iyi günler de geçirdik, kötü günler de." Çenesiyle Yakov'un matarasını gösterdi. "Bu bir buluşma olduğuna göre, biraz güneş ışığına hayır demem."

Yakov matarayı uzattı. "Hep bir bahane bulur zaten."

Zoba sırıttı, ağız dolusu bir yudum aldı. "Dünyada insanın susuzluktan ölebileceği yerler vardır.

Rusya'da, susamış doğarsın."

Yakov, "Bir sürprizim daha var, Yuri," dedi. "Buraya gel, küçük kardeş." Bir beden büyük üniformasının içinde çocuk gibi duran, mahcup yüzlü, açık renk saçlı gence bakıp başını salladı. Genç adam yaklaştı, başlığını çıkardı. "Selam, Yuri."

Andreyev'in yüzü mutluluktan parıldıyordu. *"Stanislav..."*

Delikanlı gururla, "Kızıl Muhafızlar'a katıldım, Yuri," dedi. "Artık askerim."

"Olamaz, yaşın tutmaz."

"Neredeyse on yedi yaşındayım, Yoldaş Lenin için bir tüfek taşıyacak yaştayım."

Andreyev gerçek bir sevgiyle, "Çocukların silahlandığı bir dünya nereye gidiyor? Gel buraya," dedi. Delikanlının elini sevgiyle tuttu, onu kucakladı. "Seni en son babamın cenazesinde görmüştüm. O zamanlar hâlâ oyuncaklarınla oynuyor gibiydin. Bir de şimdi bak kendine."

Stanislav tüfeğini kaldırdı. "Oyuncaklarımın yerini bu aldı, Yuri. Tüm arkadaşlarım devrime katıldı. Artık Tanrı'mız Lenin. Buraya neden geldiğimizi söyle ona, Leonid."

Yakov kardeşinin saçına uzanıp okşadı. "Çok konuşuyorsun,

Stanislav. Zoba'yla gidip, yiyecek bir şeyler bulun. Böylece Yuri'yle konuşma fırsatımız olur."

"Umarım çabuk iyileşirsin Yuri."

Andreyev her ikisinin elini sevgiyle tuttu, ardından iki adam revirden çıktı. Kapı kapandığında, Andreyev'in yüzü ciddileşti. "Stanislav'ın orduya katılmasına nasıl izin verdin, Leonid? Savaşın dehşetini ikimiz de yaşadık."

Yakov oturdu ve matarasından bir yudum aldı. "Kararını değiştirtemedim. O da benim gibi, inatçı ve tez canlı."

"Askerlik yapmasına izin verme, yalvarırım."

"Stanislav'ı hep kardeşin gibi gördüğünü biliyorum. Kaygılanma, onu kendi birliğime bunun için naklettirdim, kanadımın altında olması için. Onu tehlikenin uzağında tutarım. Haydi, biraz daha iç şundan."

"Beni sarhoş etmek mi istiyorsun?"

"Acını hafifletmek için votkadan başka bir şeyimiz yok. Kloroformumuz tükendi. İç, böylelikle karşı saflarda olduğumuzu unutursun."

Andreyev yakıcı içkiden birkaç yudum alıp öksürdü.

Yakov gülümsedi. "En iyi Sibirya votkası, elli derece. Burada, lamba yakıtı olarak kullanıyorlar. Lamba en şiddetli fırtınada bile sönmüyor. Asıl sorun, daha sonra lambayı söndürmek."

"Beni öldürmeye mi çalışıyorsun?"

Yakov'un tebessümü söndü, nemli bir bez alıp Andreyev'in alnını kuruladı. "Çavuş Mersk, senin belalı biri olduğunu söylüyor. Boktan bir herife benziyor."

"Mersk herkesten nefret eder. Buradan kaçmanın imkânsız olduğu iddiasında."

Adam gülerek başını salladı. "Sen de haksız olduğunu kanıtlamak istedin, öyle mi? İddialı işlerden oldum olası hoşlanırdın Yuri. Hep tehlikeli yaşa, dikkatli ol, derdin. Alman hapishane kampından kaçışımızı hatırlıyor musun?"

"Seni tipi altında üç gece uyutmadan yürütmüştüm."

Yakov başını salladı. "Bu da yetmezmiş gibi, uyanık kalmam için çocukken öğrendiğimiz Kazak marşlarını söylettin. Hayatta kalmamı sağladın, Yuri." Bir an durakladı. "Bu arada, kendine

kamp hekimi diyen sarhoş budala kurşunun adaleden geçip gittiğini söyledi. Becerebildiğim kadar sardım, temizlemek için de votka döktüm. Ama sanırım omzunda çıkık var."

Andreyev, Yakov'un siyah deri yağmurluğuna, yakasındaki Komünist Partisi rozetine baktı. "Ne zamandan beri gizli polise çalışıyorsun, Leonid?"

"Yoldaş Lenin tarafından komiser rütbesiyle Çeka'ya atandım."

"Çok etkilendim. Burada ne aradığını hâlâ söylemedin."

Yakov soruyu duymazdan geldi. "Şu koluna bir bakayım." Andreyev'in kolunu inceledi. "Kesinlikle çıkmış. Bana kalırsa o herifi yaklaştırmam, daha da kötüleşebilir."

Andreyev yüzünü buruşturdu. Alnı yanıyor, omzu çok ağrıyordu. "Yerine sok."

"Bana güveniyor musun?"

"Zamanında babamın çıkıkları yerine sokmasını seyretmiştin."

"Doğru." Elindeki bezi sıkıca büküp Andreyev'in ağzına tıkadı. "Şunu ısır ve sağlam tarafının üzerine yat."

Bezi dişlerinin arasına alan ve sağlam tarafının üzerine dönen Andreyev'in yüzünü ter bastı.

"İyi ısır, arkadaşım." Yaralı kolu dikkatle yokladı, kemiğin eklem yerini aradı. Bulduğu zaman bütün ağırlığıyla Andreyev'in omzuna abanıp homurdandı, tüm gücüyle itti.

Kemik keskin bir çatırtıyla yerine oturdu.

Andreyev'in bedeninde bir ağrı fırtınası patladı, gözlerini tavana çevirip bayıldı.

* * *

Yakov köşedeki musluğun başına gitti, çinko bir kovayı alıp buz gibi suyla doldurdu. Andreyev'in hareketsiz ağzındaki bezi çıkardı, soğuk suya batırdı ve adamcağızın yüzüne çarpmaya koyuldu. Adam gözlerinde bir acı ifadesiyle, tıksırarak kendine geldi. "Kahrolası, çok acıdı."

"Talihin varsa, yine akordeon çalabileceksin." Gözlerini kıstı, ipteki pis çarşafı, mahremiyet sağlayan tek şeyi yırttı. Öteki yataklarda yatanları, iskelet gibi, hasta ve tıraşsız altı mahkûmu gördü. Hepsi de gözlerini siyah Çeka üniformasına dikmişti. "Neye baktığınızı sanıyorsunuz?" diye bağırdı.

Diğerleri korku içinde başlarını çevirdiler. Yakov yırttığı çarşafla yaptığı kaba askıyı Andreyev'in boynundan ve kolunun altından geçirdi. "Şimdilik bununla idare edersin."

"Gördüğüm tren senin mi?"

"Artık böyle seyahat ediyorum, Lenin'in buyruğuyla. İnsanlar sağ kolu olduğumu söylüyor. İnanabiliyor musun? Ben, bizzat Lenin'in itimat ettiği adam."

"Ne konuda itimat ediyor?"

"Yabancı ajanları ve casusları, karaborsacıları ve karşıdevrimcileri ve Lenin'in iktidarını tehdit eden herkesi yakalayıp kurşuna dizmek konusunda." Yandaki boş yatağın üzerindeki yırtık pırtık iki battaniyeyi aldı ve Andreyev'in yanlarına sıkıştırdı. "Bu seni sıcak tutar."

"Dünyanın öbür ucundaki bu mahkûm kampında ne arıyorsun? Bu basit bir tesadüf olamaz, Leonid." Kapının yanında, oturma yerine kabaca biçilmiş bir tahta parçası konmuş, iki tekerleğinin telleri paslı, yıpranmış bir tekerlekli sandalye duruyordu. Ciddi bir yüzle kapıya yürüdü ve iskemleyi Andreyev'in yatağına doğru itti.

"Konuşacak gücün var mı? Biliyorum, dışarıda veranda soğuk olacak ama en azından rahatça konuşuruz."

"Canını sıkan ne Leonid?"

Yakov cebinden bir zarf çıkardı, içindeki bir kâğıdı açtı. Belgenin altında resmi görünüşlü kırmızı bir damga ve bir de onay imzası vardı. Sesini alçalttı. "Lenin'den seninle ilgili bir talimat aldım, Yuri."

"Ne talimatı?"

Yakov kâğıdı uzattı. "Derhal infazın konusunda."

8

Tekerlekli sandalyeyi iterek verandaya sürdü. Ahşap küpeştenin kenarına tünerken, yağmurluğunun cebinden yıpranmış bir madeni sigara tabakası çıkardı. "Sigara?"

Andreyev ses çıkarmadan bir sigara aldı.

Yakov her ikisini de yaktı. Karlara fırlattığı kibrit belli belirsiz bir tıslamayla söndü. Uzunca bir süre konuşmadan, sigaralarını içerek oturdular, solukları buğulanırken kampın nöbetçi kuleleri, dikenli teller ve ahşap kulübelerden oluşan karmaşasına baktılar. Bacalardan odun dumanları yükseliyor, nöbetçiler bazıları hapishane giysisi, kimileri Çar ordusunun yırtık pırtık üniformalarını giymiş sıska, bitkin mahkûm kümelerinin yanından geçiyordu.

Andreyev tıraşsız sakalını sıvazladı, sonunda, "Neden infaz edileceğimi öğrenmeme izin var mı bari?" diye sordu. "Yoksa bugünlerde siz Kızıllar'ın nedene ihtiyacı yok mu?"

Yakov sigarasının yanık ucuna üfledi, çevrelerindeki kampa, karın vahşiliğine baktı. "Perm'in sadece kırk kilometre ötesinde bir Beyaz birliği var. Her an mahkûmları kurtarıp silahlandırabilirler. Lenin senin gibi eski subayların kurtarılınca tehdit oluşturacağı kanısında."

"Mahkeme yok, harp divanı yok, sadece idam mangası. Öyle mi?"

"Siz Beyazlar da bizimkilere acımıyorsunuz, Yuri. Bu savaş çok vahşi."

"Lenin, Çar'ı da infaz ettirecek mi?"

"O ve ailesi ev hapsinde ama onların da günü gelecektir."

"Hepsini mi öldüreceksiniz? Bütün aileyi?"

"Kaçınılmaz. Parti Romanov kanının bir daha asla iktidara gelemeyeceğinden emin olmak istiyor."

"Yani siz Bolşevikler artık çocukları da mı öldürüyorsunuz?"

"Ortak yarar için bazen tatsız şeyler de yapmak gerekir. Ama bütün bunlar Çar'ın gizli polisinin bir zamanlar yaptıklarından daha gaddar değil."

"Böylesi şeylerden nefret ettiğimi biliyordun. Çar'a körü körüne âşık değildim."

"Yine de onun için savaştın."

"Subaydım. Ama inan bana, senin Bolşevikler bu ülkeyi batıracak."

Yakov yüzünü buruşturarak tuniğinin cebinden bir fotoğraf çıkardı. "Bunu giysilerinin arasında buldum. Geri isteyeceğini düşündüm."

Fotoğrafı uzattı. Andreyev sigarasını fırlattı ve bir kadınla çocuğun göründüğü fotoğrafı hevesle aldı. Yakov sakince, "Nina iyi görünüyor. Küçük Sergey de sana benziyor. Bir erkek için ailesi önemlidir," dedi.

Andreyev duygularını bastırmaya çalışıyormuş gibi, gözlerini fotoğraftan kaldırdı. "Sen bir daha evlenmedin mi?"

Yakov bitmemiş sigarasını attı, çevreyi saran gür ormanlara bakıp gülümsedi. Benim gibi çirkin bir adamı mı? Beni hangi kadın ister? Kaldı ki, şimdiki metresim Parti."

"Ya kızın?"

"Gelecek doğum gününde altı yaşında olacak. İnanabiliyor musun? Kışlık Saray'ı bastığımız gün, annesi ilk ölenlerdendi."

"Duydum. Çok üzüldüm."

"Mezarlıkta hepimizin yakınları var. O günden beri, Zoba'nın karısı yardım ediyor."

Andreyev karısıyla çocuğunun resmini nemli gözlerle inceledi.

Yakov alçak sesle, "Bir soru sorsam, cevaplar mısm Yuri?" dedi.

Andreyev sanki kendini tutmakta zorlanıyormuş gibi baktı. "Nedir?"

"Seni ne mutlu ederdi, diye sorsam, ne cevap verirdin?"

"Sanırım cevabı zaten biliyorsun." Kampın ötesine, sık ağaçların hayaletler gibi silinip kaybolduğu yere baktı. "Karım ve oğlumla tekrar beraber olmak. Tekrar özgür biri olmak. Her sabah, umutsuzluk değil, umut dolu bir yerde, onların yanında uyanmak."

"Başka?"

"Yetmez mi? Çehov bir zamanlar ne demişti? 'Aşkımız için ve umutlarla düşlerimiz için ve bize zevk veren küçük şeyler için yaşarız ve bunların dışında fazla bir şey yoktur.' Karın kalkıp yeniden baharın gelmesi de güzel olurdu."

Yakov dudaklarını büzdü. "Hâlâ romantik birisin Yuri. Eminim hâlâ şiir okuyorsun. Hiç değişmedin."

Andreyev gözlerini kaçırmadan, "Ama sen değiştin Leonid," dedi. "Şu senin devrim yolunu şaşırmış, uzun sürmeyecek bir tecrübe. Çok şiddetli bir yola girdi."

"Bana kan akıtmamış bir devrim söyle."

"Lenin bize özgürlük ve serbestlik vaat etti; oysa benim gibi zincirlenmiş sayısız insan var. Bu ülkeyi gizli polisten kurtaracağına yemin etti ama kendi gizli polisini kurdu. Güvenebileceğim bir adam değil. Tek istediği, iktidar."

"Sözü nereye vardıracaksın?"

"İnsanlar yakında bütün bunların kana susamış, dev bir yanlışlık olduğunu anlayacak. Senin Kızıllar bütün çarların toplamından daha fazla masum insan öldürecek."

Yakov başını şiddetle salladı, yüzü kızardı. "Tam tersine, Rusya'nın en güzel çağının geleceğine inanıyorum."

"O zaman ayrı fikirlerdeyiz, Leonid. İnsan inanmak istediğine inanır." Arkadaşının tebessümü kayboldu.

Andreyev fotoğrafı sıkıca tuttu, sesi duygu doluydu. "Sergey üç yaşında. Yine de, savaşın başından beri oğlumu görmem bir elin parmakları kadardır."

Yakov yumuşadı, elini Andreyev'in koluna koydu. "Savaş hepimize zor geldi. Peki, ya bütün bu istediklerine kavuşabileceğini söyleseydim? Bu kamptan özgür biri olarak çıkabileceğini? Karının ve çocuğunun yanında olup, yeni bir hayata başlayabileceğini?"

"Gereğinden fazla içtin, derdim sana."

"Buraya idam fermanını okumaya gelmedim. Sen ve ben, uzun zamandır kardeş gibiyiz. Aynı siperlerde dövüştük. Bu savaşta farklı tarafları seçmiş olsak da, sana olan sadakatim her zamanki kadar güçlü. Bu savaş en iyi dostları en acımasız düşmana çevirdi ama bize böyle yapmasına izin vermeyeceğim."

"Bana ne anlatmaya çalışıyorsun, Leonid?"

"Kurşuna dizileceğini öğrendiğim an Lenin'e gittim. Seninle birlikte savaşmaktan ne denli gurur duyduğumu anlattım ona. Babanın nasıl bir halk adamı, durumu iyi olmayanlardan tek bir kapik bile almayan bir doktor olduğunu da anlattım."

"Leonid..."

"Biliyorum, fazla konuşuyorum ama bırak da sözümü bitireyim. Baban tanıdığım en iyi adamlardan biriydi. Aileme baktı,

Stanislav'la benim doğru dürüst eğitim almamızı sağladı. Vereme yenilene kadar annemi iyileştirmek için elinden geleni yaptı, annem öldükten sonra da bize kendi çocuklarıymış gibi baktı. Lenin'e hayatımı sana borçlu olduğumu söyledim, karşılığında seninkini bağışlaması için yalvardım."

"Neler söylüyorsun?"

"Buraya, sana özgürlüğünü önermek için geldiğimi. Lenin ölüm cezasını bağışlamayı kabul etti. Ama bir koşulla."

"Ne?"

"Seni Bolşevik davasına katılmaya ikna etmem koşuluyla."

"Kızıllar'a katılmaktan mı bahsediyorsun? Çıldırdın mı sen, Leonid?"

"Yüreğinde tutkuyla yapman gerekmez. Gerekirse, numara yap. Adamlarımdan biri olursun. Ben sadece hayatta kalmanı istiyorum. Taraf değiştiren çok kişi var. Hayatını kurtaracak, tekrar karın ve oğlunla birlikte olmanı sağlayacaksa, eminim kabul edersin."

"Adamlarıma ne olacak?"

Kampın üzerinden buz gibi bir sağanak geçti. Yakov yakasını kaldırıp başını salladı. "Ötekileri cebri yürüyüşle buradan iki gün uzaklıktaki bir kampa götürmek emri aldım. Onlar için yapabileceğim hiçbir şey yok."

"Tanrı aşkına, Leonid, sırtlarında sadece paçavralar var. Bu havada yürümeye asla dayanamazlar."

"Sanırım, asıl niyet de bu. Kurşunlar pahalı, ayakkabı derisi ucuz. Yoldaş Lenin emirlerinin yerine getirilmesinde ısrar ediyor.

Biz ayrıldıktan sonra, bu kampın yakılıp yok edilmesini istedi."

Andreyev bir süre düşündü. "Kurşuna dizileceğimi nasıl öğrendin?"

"Nina, Perm yakınlarındaki cephenizin yarıldığını, senin ve adamlarının yakalandığını duymuş. Yetkililerden hiçbir şey öğrenemeyince, beni buldu. Araştırınca, idam emrinden haberim oldu. Ben de Lenin'le konuşmaya gittim."

Andreyev duygularını bastırmaya çalışıyordu. "Nina nasıl? Ya Sergey?"

"Tabii bu savaş yüzünden hayatları hiç de kolay değil. Ama karınla oğlun hayatta kalmayı başarıyor. Onlara yardım etmeye, yiye-

cek ya da ne bulursam göndermeye çalışacağım."

"Sana minnettarım." Bir süre sustu. Sonra konuşunca, sesindeki kaygı açıktı. "Adamlarıma nasıl sırtımı dönerim, Leonid? Nasıl? Yıllardan beri yan yana savaşıyoruz. Sadece üniformama değil, onuruma ihanet etmiş olurum."

Yakov asık yüzle kepini başına geçirdi, Andreyev'in yüzüne yaklaşacak kadar eğilip, elini arkadaşının omzuna koydu. "İlkeli bir insan olduğunu biliyorum. Sadık olduğunu biliyorum. Ama lütfen, bu sefer kendini düşünmen gerek. Yalvarırım, aileni düşün Yuri."

"Ne kadar zamanım var?"

"Şafakta kurşuna dizileceksin."

9

SİBİRYA

Pencerenin dışında kar yağıyor, Andreyev yatağında oturuyordu. Gözlerini çuval bezinden yapılma yastığın üzerine bıraktığı, karısıyla oğlunu gösteren fotoğrafa dikmişti.

O fotoğrafın çekildiği günü hatırlamadığı bir anı yoktu. Bir yaz günü evci çıkmış, Nina'yla birlikte Sergey'i St. Petersburg dışında, Neva kıyısına götürmüşlerdi. Oğlan bir yaşındaydı ve lokomotifin düdük sesinden büyülenmişti; babasının o sesi her taklit ettiğinde kahkahadan kırılıyordu.

O gün, Sergey'in kumda ilk güvensiz adımlarını attığı ve yüzünde muzaffer bir tebessümle poposunun üzerine oturduğu gündü. Nina öylesine mutluydu ki, üçü birlikte kumların üzerinde dans etmişlerdi. Akşamüstüne doğru kordonda gezinirken aldıkları dondurma Sergey'in burnuna bulaşınca çocuk yine kahkahalar attı, bir sahil fotoğrafçısı resimlerini çekti.

Mutlu günlerdi.

St. Petersburg Askeri Akademisi'nde eğitimini tamamladıktan bir yıl sonra Nina'yla evlenmişti. Andreyev için, çocukluktan beri tanıdığı Nina'yla evlenmek doğal bir gelişmeydi. Onun gözünde Nina hep kadın vücuduna bürünmüş bir çocuktu. Onu korumak isteğini bir türlü engelleyemiyordu.

Üsteğmenliğe terfi ettiği zaman kışlasının subay bölümünde kırmızı tuğladan yapılmış küçük ama sevimli bir eve hak kazandı. Nina iki düşükten sonra, üçüncü yıl Sergey'i doğurdu.

Güzelliğini annesinden alan sarışın küçük bebek iki ay erken doğdu. Bir dönem, gelişmemiş ciğerleri yüzünden yaşayamayacakmış gibi göründü ama bir mucize sonucunda hayata tutunup, büyümeyi başardı.

Babalık, Andreyev'e kolay geldi: Çoğu akşam çocuk uyurken Sergey'in kundağının başında durup nefes almasını izlerken, doğanın oğluyla arasında kurduğu güçlü bağa hayranlık duyardı. Ne var ki bir ay geçmeden savaş patladı. Savaşı devrim izleyince bütün dünya tersine döndü. Çar tahttan feragat etti, Kızıllar iktidarı ele geçirdi ve Rusya kanlı bir kargaşanın ortasında kalıverdi.

Almanya'ya karşı verilen savaş da kötü gitmiş, Rusya'nın en iyi gençlerinden yüz binlercesi daha iyi donatılmış Alman birliklerince katledilmişti.

Çar'ın ordusu neredeyse ortasından bölündü; bir kısmı sabık Çar'a sadık Beyaz-lar'ı desteklerken, öteki yarısı Rusya'nın hemen her yerinden pıtrak gibi biten çeşitli sosyalist fraksiyonların yanında yer aldı. Bunların içinden bir azınlık partisi, Lenin'in yönetimindeki Bolşevikler akıllıca bir girişimle hareket anını doğru seçerek iktidara gelince, Rusya da içsavaşa sürüklenmiş oldu. Lenin, Moskova'yı elinde tuttu ama Beyaz ordularıyla Kızıllar'ın acımasız bir gerilla savaşı yürüttükleri diğer bölgeler kargaşanın ortasında kaldı.

Andreyev duygularının kabardığını hissetti, karısıyla oğlunun fotoğrafına kırılgan bir şeymiş gibi dokundu. Nina'nın tüccar babası tek kızının her arzusunu yerine getirmiş, Kızıllar iktidarı ellerine geçirip kocasını tutsak edince genç kadının hayatı alabora olmuştu.

Hapiste olmasının ve karısının onu bir daha görüp göremeyeceğini bilmemesinin bir bedeli olduğunun farkındaydı. Karısına mektup yazmasına bile izin yoktu. Oysa ailedeki ilk çatlaklar birliğine yeni katıldığı dönemde ortaya çıkmıştı.

Nina'nın, askerlerine karısından daha fazla zaman ayıran bir subay değil, bir koca istediği açıktı. Aralarındaki sıcak ilişki soğudu; daha sık tartışır oldular. İçlerinde bir sevgi kalmışsa, tutkudan çok arkadaşlığa dayalı bir alışkanlığa dönüştü.

Daha da kötüsü, Kızıllar iktidara gelince Beyazlar'ın kışlalarına da el koyup, subay ailelerini sokağa atmışlardı.

Andreyev'in -tutsak edilmeden önce Nina'nın yazdığı son mektup- aldığı son habere göre, karısı ve Sergey artık St. Petersburg'un yoksul bir semtinde, duvarları rutubetli, tek odalı bir dairede, tuvaleti başkalarıyla paylaşarak yaşıyor; genç kadın babasının verebildiği kadar parayla geçinmeye çalışıyordu.

Ailesinin yanında olamamak yüreğini dağlıyordu ama yalnız değildi. Lenin'e muhalif olan herkes, erkekler, kadınlar, koca aileler ya infaz edilmiş ya da Sibirya kamplarının donukluğunda kürek cezasına çarptırılmışlardı.

Kampta mahkûmların ortalama dayanma süresi sekiz aydı. Çoğu dört ayı bile bulamadan, odun kesmek, tehlikeli madenlerde galeriler açmak gibi ağır işlerden bitkin düşerek ya da çürümüş sebze ve kıkırdaktan yapılma sulu çorbadan oluşan sefil yemekten aç kalarak dört ay bile dayanamıyordu. Tuhaf olanı, Lenin'in bir zaman-

lar şiddetle karşı çıktığı bu ceza sistemini şimdi düşmanlarını ezmede kullanmasıydı.

Nina'yla Sergey'in resmine daldı. Aklından bir türlü çıkmayan soru yine beynini kemiriyordu: *Bize ne olacak? Bizi ne bekliyor?*

Bir zamanlar St. Petersburg'da yaşadığı basit ve mutlu hayat şimdi ne kadar uzaktaydı.

Sızı dayanamayacağı hale gelince, fotoğrafı pejmürde üniformasının cebine soktu. Uzaktan bir yerden hemen her gün kampın yakınlarından geçen Trans Sibirya trenlerinden birinin düdüğünü işitti.

Düdük sesiyle Nina ile Sergey'i Neva kıyısına götürdükleri o yaz gününü, dondurmanın Sergey'in burnuna bulaşıp çocuğun keyifle gülmesini, kollarında minik oğullarıyla, mutluluktan dans etmelerini hatırladı.

* * *

Revirin hızla açılan kapısı Andreyev'i düşünden uyandırdı. İçeriye, yırtık pırtık askeri üniformalar giymiş iki adam girdi. İnce uzun piyade subayı Mihail Vilsk'in giysisi pek eskimişti, dudaklarıysa soğuktan çatlak izleriyle doluydu. Sol bacağının dizden aşağı kısmı bir Alman mermisiyle parçalanalı beri bastonla yürüyebiliyordu.

Yanındaki, sivil hayatta kuyumculuk yapan, savaşta sertleşmiş Kievli Onbaşı Abraham Tarku'nun tel çerçeveli gözlüğünün bir camı çatlamış ama kırık parçalar yerlerinden düşmemişti. Parmak uçlarından ikisi eksikti, yerlerinde de don ısırmasının bilindik izleri görülüyordu.

Vilsk topallayarak yatağa yaklaşırken, bir yandan da Andreyev'in sargılı yaralarına bakıyordu. "Tabutunu çoktan çivilemişlerdir, diye düşünüyorduk, Yuri," dedi. "Oysa seni yaralayan muhafızın bir Çeka subayı tarafından vurulduğunu söylediler. Doğru mu bu? Sen nasılsın?"

Andreyev başını salladı. "Çok daha kötü olabilirdi. Ve evet, duyduğun doğru."

Onbaşı Tarku pencerenin yanına yaklaştı, buğulanmış camı kararmış güdük parmak ucuyla sildi. "Çeka subayı, Leonid Yakov olmalı, değil mi efendim? Onu nerede görürsem tanırım."

"Evet, Yakov."

"Tren kamp hattına alındığında, inerken gördüm onu. Sizi sed-

yeyle çıkarmalarından önce."

Vilsk'in bir kaşı kalktı. "Anlaşılan, kendine koruyucu bir melek bulmuşsun Yuri. Nereden tanıyorsun onu?"

Andreyev ayağa kalktı ve ağrılarına aldırmadan pencerenin yanına gitti. "Yakov'la aynı birlikteydik. Benim çavuşumdu, hem de iyi bir çavuş."

Onbaşı Tarku yere tükürdü, kolunun yeniyle ağzını sildi. "Bu dediğiniz, Kızıllar'a katılmadan önceydi. Şimdi komisermiş diye duydum. Lenin'in emriyle bütün ülkeyi zırhlı treniyle geziyor, adamlarımızı katlediyor ya da kamplara gönderiyor."

Vilsk kaşlarını çatıp Andreyev'e baktı. "Yakov seni kurtarmak için neden müdahale etsin?"

Tarku, "O ve yüzbaşı bir zamanlar yakın arkadaşmış," diye ekledi. "Neredeyse kardeş gibilermiş. Değil mi efendim?"

Andreyev çenesini sıvazladı, hâlâ kampın üzerine yağmayı sürdüren kara bakarak hızla düşündü. "Şu anda bunun hiç önemi yok. Çok önemli haberler aldım ve şimdilik gizli kalacağına onurunuz üzerine söz vermenizi istiyorum. Söyleyince, nedenini anlayacaksınız."

İki arkadaşı söz verip, Andreyev olanları anlatanca, adamların yüzleri kararmaya başladı. Vilsk cebini karıştırdı ve sabahtan beri sakladığı sigara izmaritini buldu. "Kısacası, hepimizin fermanı verilmiş, değil mi Yuri?"

"Öyle görünüyor."

"Ya Yakov'un önerdiği fırsat?" Huş ağacı çırpısıyla yaktığı sigarasını kabarmış dudaklarının arasına yerleştirdi.

"Adamlarımı ölüme terk edemem."

Tarku yüzünü buruşturarak, "Yakov gerçek bir domuza döndü," dedi. "Lenin için ruhunu satar o. Üstelik garezi de var. Yakov'un karısının öldüğü Kışlık Saray saldırısında kalabalığa ateş açılması buyruğunu veren Kazak subay, bedelini ağır ödedi."

"Ne anlatıyorsun sen?"

"Yakov'un onu arayıp bulduğunu, sonra da kendi palasıyla öldürdüğünü söylüyorlar."

Andreyev düşen karların arasından bakınca, Yakov'un trenini ana kapının ötesindeki yan hatta duruyor gördü. "Perm'e ulaşıp, bizimkilere haber verebilsek, önlerine düşer buraya getirir, sabahtan

önce saldırarak Yakov ve muhafızları gafil avlayabilirdik."

Vilsk, "Aklını mı kaçırdın Yuri?" diye çıkıştı. "Kaçmayı geçtim, bu havada Perm'e nasıl gideceğiz? Elli kilometrelik yol."

Andreyev parmağıyla buğulu camın üzerine kaba bir harita çizdi. "Ne kaybederiz? Omsk treni gece yarısından biraz önce geçiyor, hava bırakırsa tabii. Hattaki dönemeç yüzünden kampın yakınında yavaşlıyor. O sırada tırmanabilirsek, bizi bir saatten az sürede birliklerimizin sekiz kilometre yakınına bırakır."

Vilsk itiraz etti. "Trene atlayabilmek imkânsız. Tren kampın batı kapısına yakın geçtiği yerde hep nöbetçi oluyor."

Andreyev, "Orasını bana bırak," dedi. "Aklımda onları şaşırtacak bir plan var. Ama sadece üçümüz. Kitlesel bir firarla muhafızları uyandırmak istemem."

Tarku, "Durumu tersine çevirir ve birliklerimizle temas kurabilirsek, o Yakov domuzunu asarız," dedi kinle.

Andreyev, "Onu bana bırakın," dedi.

Vilsk bastonuyla dizine vurdu. "Bensiz gitmeniz daha iyi olur Yuri," dedi. "Sizi engellemekten başka bir işe yaramam."

"Tarku?"

"Dayanacağınızdan eminseniz, ben varım, efendim."

Andreyev pencerenin yanından uzaklaştı. "Trene binebilirsek, sekiz kilometrelik yürüyüş beni öldürmez. Bizi sıcak tutması için fazla giyecek bulmaya çalış. Bir de silah gibi bir şeyler, bir bıçak ya da sopa. Bak bakalım, neler bulacaksın."

"Ne zaman gidiyoruz?"

"Gece yarısından önce, nöbet değişimi sırasında. O zaman şansımızı deneriz."

10

ÇARSKOYE SELO

Uzun siyah paltosu, kel kafası ve siyah şapkasıyla Müfettiş Viktor Kazan'ın tek bir bakışı bile insanın kendini suçlu hissetmesine yol açabilirdi.

Sol gözünün süt beyazlığı -anarşist bombası gözünü kör etmişti- bakışını ürkütücü kılıyordu ama sağlam gözüyle yangın yerini bir ışıldak gibi tararken hiçbir şeyi kaçırmıyordu.

Sağ elindeki ağır pirinç muştayı sıkıp sıkıp bırakıyordu.

Etli gıdısını bir mendille örterken, havadaki yanık insan eti kokusundan burun delikleri kabardı. Yüksek yakalı gömleği ve ince siyah kravatıyla bir enkaz yığını halindeki mutfağın içinde kendine bir yol buldu. Yoğunlaşan karanlıkta, cehennemin son korlarından portakala çalan bir kızıllık yayılıyordu. Atlı itfaiye arabası işini bitirmiş, alevlerin yerini artık ilk tembel siyah dumanlar almıştı.

Kazan'a eşlik eden soluk mavi üniformalı ve lacivert paltolu genç polis komiseri, "Gaz teknisyenleri gazı ana vanadan kesip, emniyeti sağladılar Müfettiş Yoldaş," dedi.

Kazan yerdeki kömürleşmiş cesede baktı. Patlamanın gücüyle bir mutfak duvarına çarpmış gibiydi. Bir yanının üzerine düşmüş, yangın hortumlarıyla sırılsıklam edilmiş duvar ve zemine kısmen yapışmıştı.

Kazan ayakkabısının ucuyla cesedi dürtünce pul pul kömür döküldü. "Kurbanın kimliğini biliyor musun?"

"Evin sahibi olduğunu düşünüyoruz. Raviç adında emekli bir deniz subayı. Komşularından ikisi onu öğle zamanı, dışarıda kar kürerken görmüşler."

Kazan yanmamış hiçbir yeri kalmayan, tanınmayacak haldeki cesetten çıkan korkunç kokuya daha fazla dayanamayıp yüzünü buruşturdu.

"Raviç'in komşularından biri evi yabancı bir işadamına kiraladığını söyledi. Altı hafta kadar önce gelmiş."

"Yaşı?"

"Yirmilerinin ortası. Komşu, adamın milliyetini bilmiyor. Enka-

zın içinde başka ceset belirtisi de yok. Aslına bakarsamz, bu adam biraz hayalete benziyor."

"Hayalete mi?"

"Fazla görünmezmiş. Raviç'le komşu dışında, onu gören olmamış."

"Adını biliyor musun?"

"Hayır, Müfettiş Yoldaş ama bulmaya çalışırız."

Kazan şapkasını çıkarıp mendiliyle alnını silince soluk ve kel kafası yumuşakça parıldadı. "Çalışmak yetmez. Bir isim istiyorum, bir de tarif istiyorum." Bir koku yakalamaya çalışan bir yırtıcı gibi ötedeki Aleksandr Meydanı'nı tararken, durmadan sağ elindeki muştayla oynuyordu. "Demek bütün bunların korkunç bir kaza olduğu görüşündesin Komiser Yoldaş?"

Komiser bir zamanlar Çar'ın gizli polisi Ohranka'da çalışan, şimdi de Bolşevik Çeka'da görevli Kazan'ın gaddarlığıyla tanındığını biliyordu. Kazan takipteki ısrarı ve inatçı mahkûmları öldüresiye dövmesiyle ünlüydü. Çar'ın eski gizli polislerinden yüzlercesi, belki de binlercesi emekliye ayrılmış, kovulmuş ya da intikamcı çetelerce öldürülmüştü. Kazan'ın dışında.

Kurnazlığı ve tecrübesiyle Bolşevikler'e yararlı olmayı başarmıştı.

Komiser dikkatlice, "Şey..." dedi, "Evet, Müfettiş Yoldaş, öyle görünüyor. Soğuk havada ilk gaz patlaması da değil. Yine de şefim, özellikle patlamanın saraya yakınlığını düşünüp, belki işin içinde başka iş vardır diye sizi patlamadan haberdar etmemi istedi."

"Şefin çok akıllı adammış." Muştayı cebine koydu. Diz çökerek, cesedin duvara çarptığı yerin yakınında, beton zemini kaplayan donmuş katranımsı maddeyi inceledi.

Siyah maddeden biraz alıp, başparmağı ve işaretparmağının arasında ufaladı. Kırılgan ve pulluydu. Bir parçasını kokladı, dilini değdirdi. Ellerini çırpıp doğruldu. "Bu siyah pislik, kan."

"Nasıl anlıyorsunuz, Müfettiş Yoldaş?"

"Otuz yıllık tecrübe." Yanık enkazı ayağıyla dürterek zemini taradıktan sonra, eldivenli parmaklarını dudaklarına götürdü. "Kurban intihara kalkmış olabilir ama bu kadar kan ve gaz patlaması varken, kuşkuluyum. Bana kalırsa, katil izlerini silmek istemiş."

Komiser, *Tanrım,* diye düşündü, *Kazan kokusunu alırsa, katile yardım et.*

Kazan Aleksandr'ın karla kaplı geniş bahçelerini inceledi. "Raviç'in komşuları etrafta yabancı birini görmüşler mi?"

"Sorduk, görmedik dediler." "Ama kiracı kayıp."

"Patlama dört saat önce oldu. Hâlâ gelebilir."

Kazan burnundan soludu. "Gelmeyebilir de. İçimden bir ses, sarayın bu kadar yakınında, işin içinde bir iş olduğunu söylüyor. Çar'ı kurtarmaktan başka hiçbir şey düşünmeyen kralcı casuslar var. Onun için, hiçbir şeyi rastlantıya bırakamayız."

Komiser, *Bu daha da güzel,* diye düşündü. Kazan'ın saf değiştirmesi çok sürmüyordu anlaşılan.

Adam küllerin arasında bir şey fark etti, eğildi, yerden kenarları tırtıklı, küçük bir kahverengi şişe aldı. Külle kaplanmış, lastik kapağı erimişti. Küllerini temizledi ve şişenin kapak bölümünü kokladı.

"Bir şey buldunuz galiba."

Kazan kokunun acılığından burnunu büzdü. "Afyonruhu"

"Efendim?"

"Bir sürü rahatsızlığı tedavi etmek için kullanılan bir uyuşturucu. Ağrı, korku... Liste çok uzayabilir."

Şişeyi ceketinin cebine yerleştirdi. "Buralı arabacılarla ve pansiyoncularla konuşun. Son zamanlarda gelen bir yabancı olmuş mu, öğrenin. Kentten çıkan trenleri ve arabaları kontrol edin. Kiracının eşkâlini bildirin."

Şaşkın komiser itiraza kalkıştı, "İyi ama Müfettiş Yoldaş, adamlarım meşgul..."

Süt beyaz göz hiçbir yere bakmazken, sağlam göz komiserin yüzüne dikildi. "Dediğimi yap. Eğer senin hayalet buralarda bir yerdeyse, onu bulurum."

* * *

Sorg arabacıya, "Birkaç dakika bekleyebilir misin?" dedi. "Su dökmem gerek."

Çarskoye Selo'nun dış mahallelerinde, içinden donmuş bir ırmağın geçtiği, sık çamlarla kaplı bir tepeciğin üzerindeydiler.

Arabacı iki güçlü atın koşumlarına asıldı, hayvanların soluğu buz gibi havada buharlaştı. "Tabii, yurttaş. Acele etmeyin."

Sorg bacaklarını örten battaniyeyi çekti, arabadan indi, elinde Gladstone bavuluyla ağaçların arasına daldı.

Kar ağaçların dibine kadar erişememişti, yumuşak ve nemli çam iğnelerinin üzerinde sessizce ilerledi, kısa zamanda ağaçlığın öteki yanına vardı. Ayaklarının dibinde Çarskoye Selo manzarası yayılıyordu.

Bavulundan teleskopu çıkarıp, kabuğu soluk gümüş renkli çıplak bir huş ağacına yasladı. Evi bulmak güç olmadı. Duman kış havasında yükselen sütunlardan daha kara, daha yoğundu.

Teleskopu kırmızı ve maviye boyalı atlı itfaiye arabasına odakladı, enkazdan dumanlar çıkarken, arabanın çevresinde duranları gördü.

Konuşan iki adama dikkat etti. Birisinin üzerinde uzun bir siyah palto, başında geniş kenarlı siyah bir şapka vardı. Alnını kurulamak için şapkasım çıkardığında, bembeyaz kel kafası göründü.

Sorg'un yüzü kül gibiydi. Sanki birileri yüreğini dondurmuş gibi. İçini bir korku kapladı. On altı yıl geçmiş olmasına rağmen, adam hâlâ korkutacak kadar tanıdıktı.

Kazan.

Daha yaşlı, daha dolgun görünüyordu ama Sorg babasını sürükleyerek götüren adamı asla unutamamıştı.

Kazan burada ne arıyor?

Ohranka dağıtılmıştı. Yoksa Çeka bu adamın acımasız yeteneğini mi kullanıyordu? Düşününce, sapkınca bir mantık gördü.

Biri mezarının üzerinden geçmiş gibi ürperdi. Ardından ter bastı. Birkaç damla içmenin korkusunu hafifleteceği umuduyla, afyonruhu şişesim bulmak için ceplerini karıştırdı.

Şişe yoktu. Boğuşurken düşürmüş olmalıydı. Küfretti.

Teleskopunu kapattı, bavula yerleştirdi, sonra ağaçların arasından dönüp, arabaya bindi. Titreyerek battaniyeyi dizlerine örttü.

Arabacı gülümsedi, "İşiniz bitti mi?"

İçimde, daha yeni başladı, diye bir his var, diye düşündü.

11

Aynı akşam saat sekizde, Yakov meşe çalışma masasının ardına oturmuş, önündeki kâğıtları okurken, vagonun kapısı sertçe vuruldu. "Gir!"

İçeri giren, Zoba'ydı. Yüzü donmuş iriyarı Gürcü ıslık çalan rüzgârda ellerini ovuşturuyor, ayaklarını yere vuruyordu. "Dışarısı bir Eskimo öpücüğü kadar soğuk. Ayaklarım buz kalıbı gibi."

Yakov masasının ardından ayağa kalktı, cebinden metal tabakasını çıkardı. "Sobaya bir odun daha at da için ısınsın."

Zoba köşedeki çinili odun sobasının başına gitti, kapağını açınca alev alev bir sıcakla karşılaştı. Sobaya kocaman bir odun atarken, vagon kapısı bir daha vuruldu.

Bu kez içeri giren bir askerdi; kapıyı kapatmaya çalışırken buz gibi bir sağanak vagonu doldurdu. İçeri giren adam topuklarını vurdu. "Nöbetçi subayı Malenkov. Tam sıcak yerde kalınacak bir gece, Yoldaş Komiser. Bana kalırsa, bir tipi geliyor."

"Bu kahrolası yerde her zaman tipi olmaz mı zaten?" Yakov nöbetçi subayın gözlerini lüks vagonun içinde gezdirdiğini gördü. Parlak kırmızı kadife kaplanmış altı rahat koltuk, bir köşede fokurdayan cilalı bir semaver. Hemen yakında, üzerinde bir şişe votkayla birkaç bardak yerleştirilmiş bir masa. "Etkilenmiş görünüyorsun," dedi Yakov adama.

"Buralarda pek böyle lüksle karşılaşmayız, yoldaş." Nöbetçi subay açık kapının ötesine bakınca, vagonun başka bir bölümünde özel bir oda gördü. Demirden basit bir asker yatağıyla çok daha mütevazı görünüşlü bir kabin.

Yakov bir kibrit çakıp sigarasını yaktı, ceviz ağacı kaplanmış zemin üzerinden yürürken duman üfleyerek sobanın başına geldi. "Anlat ona, Zoba."

"Daha önce sabık Grandük Andrey'e ait olan, şimdi de haklı olarak Sovyetler halkına devredilen vagondasın. Trende yüz elli asker, atlı izcilerimiz için en seçkin binek atlarından on ikisinin kaldığı iki özel vagon daha var."

Elini bütün pencerelerden sarkan, namlu yuvası için delinmiş, çelik menteşeli plakalara vurdu. "Daha sıkı korunma için çelik kepenkler ve makineli taretleri ekledik. Yoldaş Lenin bizimle birlikte

olduğunda trene 'Tekerlekli Kremlin' deriz. Kendine ait mutfakları, askerler için koğuşları, uzun zaman yetecek kadar erzak ve mühimmat depoları var."

Yakov nöbetçi subaya döndü. "Evet, ne için gelmiştin?"

"İdam mangasını seçtim. Şafakta infazı gerçekleştirmek için hazır olacaklar. Geri kalan yüz altmış tutuklu da cebri yürüyüşle Soborsk kampına götürülecek."

Yakov sigarasından bir nefes alıp içini çekti. "Umarım, yüzbaşının infaz edilmesi gerekmez."

"Yoldaş Komiser?"

"Seni ilgilendirmez. Yüzbaşı Andreyev buraya geldiğinden beri nasıldı?"

Nöbetçi subay omuz silkti. "Becerikli bir adam. Buradan son kaçışında, ona yetişene kadar elli kilometre ötedeki bir köye ulaşmayı başardı. Bu yüzden Çavuş Mersk'ten ölmeye ramak kalacak bir dayak yedi. Nasıl hayatta kaldığını hâlâ anlayamıyorum."

Yakov sigarasının külünü tablaya silkti. "Andreyev sağ kalmak üzere doğmuştur da, ondan. Tam devrimin ihtiyacı olduğu biri."

"Ama yolun sonuna gelmiş görünüyor."

"Göreceğiz. Anladığım kadarıyla, henüz benimle görüşmeyi istemedi." "Hayır, hâlâ revirde."

Yakov sigarasını tablaya bastırıp söndürdü. "Gidebilirsin. Bana kardeşim Stanislav'ı bul ve buraya gönder."

"Emredersiniz, Komiser Yoldaş."

Subay çıkınca Zoba, "Yüzbaşıyı ikna etmede talihin açık olsun. İçimden bir ses talihe ihtiyacın olacağını söylüyor."

Yakov ciddi bir ifadeyle masasının bir çekmecesini çekti ve içinde eski bir fotoğrafın bulunduğu ahşap bir çerçeve çıkardı. Başından beri büyük bir sevgiyle bağlı olduğu bir fotoğraf: Üzerinde annesi ve Stanislav, Yuri ve Yuri'nin babası, hepsi bir arada, St. Petersburg'da bir fotoğraf stüdyosunda. Fotoğrafı Zoba'ya uzattı.

"Bu fotoğrafın çekildiği gün, annemin veremi giderek daha kötüleşiyordu. Yuri'nin babası hepimizi faytonla St. Petersburg'a, bir panayıra götürdü. Sanırım annemin keyifleneceğini, benim ve Stanislav'ın annemle güzel bir anıya sahip olacağımızı düşündü. Fotoğrafımızı çektirdi, hep yammızda bulunsun, sevgiyle hatırlayalım diye. Yuri'nin babası böyle bir adamdı. İyi ve düşünceli biriydi."

Zoba soğuğa çıkmaya hazırlanmak için ellerini ovuşturdu. "Umarım oğlu doğru kararı verir, Leonid." Kapıyı açıp çıktı.

Yakov cep saatine baktı: 20.05. Üniforma tuniğinin üst düğmesini gevşetti, minik bir kadehe votka doldurdu, tek bir dikişte içti, kadehi masanın üzerine vurdu.

Fotoğraftaki yüzlere bir daha baktı. "Haydi Yuri, mantıklı ol. Mağdur bir kahraman olman gerekmiyor." Dışarısı acı verecek kadar soğuktu, kar fırtınası camlara kocaman kar taneleri çarpıyordu. Kar giderek yoğunlaşıyordu. Sanki büyülenmiş gibi ayakta, kar tanelerini izlemeyi sürdürdü. Yuri Andreyev ile ilk kez böylesi soğuk bir kış gecesi tanışmışlardı. Hayatlarının sonsuza dek birbirine bağlandığı bir doğum ve yarı ölüm gecesi.

Gözlerini sıkıca yumdu. Kara Mahalle'nin yıkık dökük evlerini, beyninde kilise çanları gibi yankılanan korkulu çığlıkları ve sarhoş haykırışlarını nasıl unutabilirdi? Çocukluğunun umutsuzluğunu, burun deliklerini hiç terk etmeyen yoksulluğun o çürümüş kokusunu anımsadı. Ve bir anda bütün hatıralar geri geldi...

12

St. Petersburg, Kışlık Sarayı'yla, geniş bulvarları ve yemyeşil parklarıyla dünyanın en güzel kentlerinden biri, kuzeyin Paris'iydi.

Oysa yüz binlerce işçi ailesinin zengin ev sahiplerine ait yıkık dökük binalarda tıkış tıkış yaşadıkları, leş gibi arka sokaklarıyla, suç ve yoksulluğun sefil başkenti bir başka St. Petersburg daha vardı.

Leonid Yakov bu dünyaya, Kara Mahalle adıyla anılan sert ve tehlikeli bölgeye doğmuştu. St. Petersburg limanında tayfa olarak çalışan babası nefesi her zaman içki kokan sakallı ve gaddar bir adamdı.

Yakov, St. Petersburg zenginlerinin evlerinde veya centilmen kulüplerinde temizlikçi olarak çalışan gururlu, dikkat çekecek kadar güzel bir kadın olan annesine tapardı. Temizlikçilik çok düşük ücretle şafaktan günbatımına kadar süren, bitkinlik verici bir işti; kadıncağız dönünce de kendi evini siler süpürür, çevrenin sefaletine rağmen kendi ailesinin tertemiz olması kararlılığından vazgeçmezdi.

Her gece, bir çocuk kitabından ya da bir gazeteden Leonid'e bir şeyler okurdu. Kitaplarını hep başucunda tutardı: Dostoyevski, Tolstoy, hatta Karl Marx. Her gün karıştırdığı büyük, kalın, yıpranmış kitaplarla bir de sözlük. Yakov bunu hiç unutmayacaktı.

Unutamayacağı bir başka şey de, annesinin gözlerindeki o kıstırılmışlık ifadesiydi. Zamanı gelince bitkinliğin, açlığın, daha sonra da kadıncağızın bedenini öksürük nöbetleriyle sarsan veremin karışımı olduğunu anlayacağı bir ifade. Her beş çocuktan birinin açlıktan, ihmalden ve hastalıktan öldüğü Rusya'da Yakov da sert1901 kışında kız kardeşi Katerina'yı vereme kurban vermişti.

Yırtık pırtık bir battaniyeye sarılmış kemikli, katı cesedi yoksullar mezarlığına taşıması için annesine yardım ettiği o güneşli şubat gününü hatırlıyordu. Ölü için dua okumalarını, birbirlerine sıkı sıkı sarılıp ağlamalarını, sonra minik bedeni gömmek için açık çukura inmesini. Kız kardeşinin varlığını onurlandıracak bir mezar taşı bile yoktu, sadece sobalık tahtadan yaptığı, üzerine de kızcağızın kısacık hayat öyküsünü karaladığı, sade bir işaret.

Annesini teselliye çalıştığı o güneşli günde unutamayacağı bir şey daha vardı: Çar'ın, yoksullukları ve ıstıraplarıyla alay eden, damarlarını gemlenmez bir öfkeyle dolduran gücü ve zenginliği.

Aziz İsaak Katedrali'nin çanlarını işitip St. Petersburg damlarının üzerinden bakınca kentin parıldayan yaldızlı kubbelerini, zenginlerin görkemli malikânelerini ve Çar'ın Kışlık Sarayı'nda parlayan binlerce pencereyi görüyordu.

* * *

Sevgili Annesinin karnının yeniden şişmesi de yine o kıştı. Ayyaş babalarının buharlı bir gemiyle Amerika'ya gidip, bir daha dönmediği kış. Birkaç ay sonra binanın merdiveninden çıkarken, odalarına doğru giden kan lekelerini görecekti. Şaşkınlık içinde odaya koştu, annesini yatakta yatmış, karnını tutar halde buldu. Kadın gözlerinde yoğun bir korkuyla, acıyla haykırdı: "Leonid, yardım getir! Hastaneye koş ve Dr. Andreyev'i bul. Acele et! Annenin hasta olduğunu, bebeğin erken geldiğini söyle ona!"

Annesinin bacakları arasındaki çarşafı ıslatan koyu kızıl pıhtılara dehşetle baktı. Odaya giren komşu kadın kanamayı bir havluyla durdurmaya çalıştı. "Hemen gidip bir doktor getir, çocuk!" Yağmaya başlayan karın altında, dört sokak ötedeki kent hastanesine doğru çılgınca koşmaya koyuldu. Hastane kapısının önünde soluk soluğa durduğu zaman pırıl pırıl siyah faytonu, arabanın kaldırılmış körüğünü gördü.

Faytonun içinde bir arabacı, bir de Yakov gibi on yaşlarında gösteren, güzel giyimli, düşünceli yüzlü ve kocaman koyu renk gözlü bir çocuk oturuyordu.

Çocuğun yanında da, ondan bir ya da iki yaş küçük bir kız. Kocaman gri gözleri ve kusursuz cildiyle çok güzel bir kız. Üzerinde pastel mavi bir palto ve atkı, ellerinde parmaksız eldivenler vardı, yün şapkasının altında sarı bukleleri görülüyordu.

Uzun boylu, yakışıklı bir adam hastane merdivenlerinden indi, arabaya, arabacıyla çocukların yanına yürüdü. Başında gri bir şapka, elinde de siyah bir doktor çantası vardı. Yakov yorgun görünüşlü adamın yanına koştu. "Yalvarırım, Doktor Andreyev'i arıyorum. Onun yardımına ihtiyacım var."

Arabacı müşterisini taciz eden sıska bacaksızı uzaklaştırmak için kırbacını kaldırdı. "Kaybol çabuk, pislik herif. Doktor nöbetten yeni çıktı."

"Doktoru görmem gerek." Atın yürümesini önlemek için, meydan okur gibi dizginlere yapıştı. "Dediğimi duymadın mı salak?"

"Ne dedin? Seni bacaksız..."

Doktor arabacının kalkan kolunu tuttu. "Dur, dokunma çocuğa. Seni tanıyorum değil mi, çocuk? Mrs. Yakov'un oğlusun."

"Evet bayım, adım Leonid. Annem sizi bulmamı söyledi. Lütfen bayım, ölüyor."

"Bin arabaya. Arabacı, bizi hemen götür."

* * *

Küçük kız ve arabacı sokakta, arabada beklerken, Yakov doktorla küçük çocuğu soluk soluğa merdivenden çıkardı. Komşu kalabalığı doktorun geçmesi için açıldı.

Kadınlardan biri, "Kanaması çok kötü, bayım," dedi. "Kanamayı durduramadık."

Doktor hastaya baktı, sonra da kadına döndü: "Bana sıcak su bulun, bol sıcak su, bir de sabun. Ama çabuk. Öteki herkes dışarı çıksın, hemen!"

Kadın su getirmeye koşarken komşular dağıldı. Doktor paltosunu çıkardı, gömleğinin kollarını kıvırdı, büyük siyah çantasını açtı. Leonid Yakov'un gözleri yaşlıydı. "Annem ölecek mi?" Doktor bir taraftan çantadan bir şeyler çıkarırken, "Bu soruna cevap veremeyeceğim," dedi. "Ben annenle meşgul olurken, oğlum Yuri seni sokağa çıkaracak."

Yakov hiddetle, "Hayır, annemin yanından ayrılmayacağım," dedi."

Ne var ki doktor kuru gürültüye pabuç bırakmadı ve Yakov'u kapının dışına çıkardı. "Annenin kanaması çok kötü, çok hasta zavallı." Parmaklarını şaklattı. "Yuri, dışarı çık, Nina'yla birlikte bu delikanlıyı oyalayın, ayaklarımın altında dolaşmasın."

* * *

Yakov gaz lambalarıyla aydınlanmış kaldırıma indi. Pastel mavi paltolu güzel kız arabadan seslendi: "Yanınıza gelebilir miyim, Yuri?"

"Babam, Leonid'e arkadaşlık etmemizi söyledi, Nina."

Yakov, Nina'nın porselen bir bebek kadar kusursuz göründüğünü düşünüyordu. Kızın güzelliği karşısında büyülendi, yüreğinin hızlandığını hissetti. Yakov'un şimdiye kadar gördüğü en uzun kirpiklere ve en yumuşak cilde sahipti. İşçi sınıfı gübreliğinde de arada bir bir gül biterdi ama hiçbiri bu kız kadar güzel olamazdı. Yanında duran koyu renk gözlü oğlan da düzgün giyimliydi, tertemizdi. Bazı zengin çocukları gibi kibirli görünmese de, Yakov ona içerlediğini

hissetti. *Bütün* zenginlere ve çocuklarına içerliyordu. "Adın ne?" diye sordu.

Karşısındaki terbiyelice, "Yuri," dedi. "Bu da Nina."

"Benim adım Leonid Yakov." Başını kaldırıp kirli camlara, titrek gaz lambasının ışığında dans eden gölgelere baktı. "Umarım baban iyi bir doktordur, Yuri Andreyev"

"Neden?"

"Çünkü eğer annem ölürse, onu öldürürüm."

Yuri tehdidi duymazdan geldi. "Babam, St. Petersburg'un en iyi doktorlarından biridir. Bazen aksi biri olabilir ama bunun nedeni dünyaya öfkelenmesi, bunun büyük bir haksızlık olduğunu düşünmesi." Yaşına rağmen güvenli bir ifadeyle, gazla aydınlanmış sokağı inceledi. "Burada yaşamak nasıl bir şey?"

"Ne sanıyorsun?" Büyük bir öfke ve korkuyla parmağını çocuğun göğsüne dayadı.

"Sen nerede oturuyorsun?"

"Neva Bulvarı'nda."

"O büyük evlerde? Zengin bir doktorun oğlusun. Eminim daha önce hiç böylesi bir yer görmedin, doğru mu?"

Nina, "Tabii, gördü," diye araya girdi. "Anlatsana, Yuri." Hayranlık dolu gözlerini Yuri'den ayıramıyordu. Andreyev, "Babam St. Petersburg'un hemen her yerinde çocuk doğurtur," dedi meydan okur gibi. "Üstelik zengin de değiliz. Onun için bir daha parmağınla dürtersen, yumruğu patlatırım."

Çocuğun sesinde söylediğinde ciddi olduğunu anlatan bir şey vardı. Öyle itilip kakılacak zengin çocuklarından değildi. Kabullenmekte zorlanıyordu ama kendini ezdirmediği için Yuri Andreyev'i beğenmeye başlamıştı. Çocuğun kişiliği vardı.

Nina kaygı dolu gözlerini üzerine dikti. "Neden bu kadar öfkelisin Leonid Yakov?"

Kız o kadar güzeldi ki, Leonid gözlerine bile bakamıyor, *Kara Mahalle'de otursan, sen de öfkeli olurdun,* diye düşünüyordu. Kızcağızın burada hayatın ne denli sert ve acımasız olduğundan haberi yoktu tabii.

Yukarıdan, ağlayan bir bebek sesi duydular. Yakov bacaklarının bütün gücüyle basamakları tırmanıp kapıyı itti.

Bitkin annesi yatakta yatıyor, yüzü terden sırılsıklam olduğu halde kucağında bohçaya benzer bir şey tutuyordu. Komşu kadın yerdeki kanları temizlerken, doktor da sabunlu sıcak su dolu bir leğende ellerini yıkamaya koyulmuştu.

Yüzü ter içindeydi ama odayı dolduran bebek çığlığı bütün gerilimi çözmüştü. Doktorun yüzü aydınlandı. "Haberler iyi, Leonid Yakov. Annen yaşayacak, bu arada bir de erkek kardeşin oldu."

* * *

O gece, pencerenin dışında kar yağarken, Yakov uyuyan annesinin yanına uzandı. Doktor, Yuri ve Nina gitmiş, Yakov kaygılarıyla baş başa kalmıştı.

Annesi çalışacak durumda olmadığına göre, yiyecek bir şey bulamayacaklardı. Kollarında salladığı bebeğin savunmasız güzelliğinden büyülenerek pembe yüzüne bakarken, endişeyle düşündü. Bir bebeğin insana bu kadar sevgi ve koruma güdüsü hissettirmesi ne tuhaftı.

Ne yapabilirim? Nasıl yardım ederim? Neredeyse on bir yaşındaydı ama daha dokuzundayken fabrikalarda, fırınlarda ve pazarlarda çalışan, baca temizleyen ya da getir götür işlerine bakan çocuklar vardı. Okulda parlak bir öğrenciydi -okuyup yazmayı biliyordu- ama artık okulu unutması gerekecekti. Kararını verdi: İş bulamazsa yiyecek çalacaktı ama bunun korkusundan bile yorgun düştü.

Gece yarısından biraz sonra, sokakta bir atlı arabanın yumuşak tıkırtısını işitti. Binanın merdiveninde ayak sesleri duydu. Biri usulca kapıyı çaldı. Yakov kardeşini sallamayı bırakıp, bebeği hâlâ uyuyan annesinin yanına yatırdı. Gidip dikkatle kapıyı açtı.

Doktor geri gelmişti. Bu kez yanında iki büyük hasır sepet, bir bebek beşiği ve çarşaf falan vardı. Gözlerinin altında koyu halkalarla yorgun görünüyordu. "İçeri girebilir miyim, Leonid Yakov?"

"Tabii, bayım."

Doktor sepetleri, beşiği ve çarşafları yere bıraktı; şapkasını çıkarıp sarsak masanm üzerine koydu, ardından Maria Yakov'la bebeğine yaklaştı. Uyuyan yüzlerini inceledi, ardından elini annenin alnına koydu. "Ateşi düşmüş," dedi. "Tanrı'nın yardımıyla, annen iyi olacak."

"Ya kardeşim?"

Doktor başını yorgunca salladı. "Bir ay erken doğdu ama sanı-

rım başaracak. Bu beşik bir zamanlar Yuri'nindi. Annenin işine yarayacağını düşündüm. Benim ihtiyacım yok Leonid."

"Teşekkürler, bayım."

"Yuri'yle tanıştın. İyi bir çocuk, iyi kalpli ve dürüst; annesi de öyleydi. Umarım sevmişsindir."

Doktorun nefesi erik brendisi kokuyordu. Yakov kokuyu babasından hatırladı. Doktor sarhoş değildi ama içtiği kesindi. Yakov başıyla onayladı ve dürüstçe, "Çocuklarınız öteki zengin çocukları gibi şımarık değil," dedi.

"Oğlum ve ben zengin değiliz, Leonid. Senin gözüne zengin görünmemizi anlıyorum. Oysa ben sadece çok fazla hastası ve çok az zamanı olan, çok meşgul bir doktorum. Öte yandan, eğer bu kadar içmeyip, hastalarımın paramı ödemeleri için ısrar etseydim, o zaman belki daha çok param olurdu. Ama hayat sadece para değil."

"Efendim?"

Doktor belli belirsiz gülümsedi. "Hiç. Yuri'nin şımarık olmamasına gelince, haklısın ve bunu annesine borçluyum. Bir asker ailesinin kızıydı. Hep basit ve ahlaklı bir hayatta ısrar etti." Gözlerini yorgunca ovuşturdu. "Nina benim kızım değil. Annesiyle babası iyi dostlarım, kızlarını müzik dersinden almamı istediler." Odadaki iki iskemleden birini seçti. "Otur, Leonid."

Leonid oturdu.

Doktor cebinden bir sigara paketi çıkardı. "Bağışla ama çok hareketli bir gece geçirdim. Yuri'yi eve götürüp Nina'yı annesine babasına bıraktıktan sonra, bir hastayı ameliyat etmek için hastaneye dönmem gerekti. Sonra eve gittim, kendime bir erik brendisi koydum, bir şeyler toplayıp buraya geldim... İşte, gerisini zaten biliyorsun." Bir sigara yaktı, ardından gözlerinde derin bir endişeyle uzunca bir süre Maria Yakov ve bebeğine baktı.

Sonra çıplak odayı incelemeye koyuldu. Sanki öfkeliymiş ya da onu çevreleyen zulümden rahatsız olmuş gibi, dudakları kasıldı; Leonid hangisinden olduğunu çıkaramadı.

"Annem sizi nereden tanıyor, bayım?"

"Senin doğumundaki doktor benim, Leonid." Belli belirsiz gülümsedi. "Hatırladığım kadarıyla, o zaman bile kararlı bir çocuktun. Öfkeli bir sesle dünyayı selamlamak için sabırsızlanıyordun."

"Annem bunu hiç anlatmadı."

"Baban sizi terk ettikten sonra, annene doktorlar kulübünde iş buldum. Onu da anlatmadı mı?"

Yakov başını hayır anlamında salladı.

Doktorun gözleri yatağın yanındaki yıpranmış kitaplara takıldı. "Annen iyi yürekli ve saygıdeğer bir kadın, Leonid. Yardımsever biri. Daha adil bir dünyada uygun bir eğitimle çok önemli yerlere gelebilirdi. Oysa ikimizin de yaşadığı bu dünya genellikle adil değil; olmadığını bildiğinden eminim."

"Evet, bayım. Bize neden yardım ediyorsunuz?"

"Birbirimize yardım etmesek, nasıl insanlar olurduk? Birer hiç. Yeni kardeşine bir isim düşündün mü?" Yakov gözlerini yatağa çevirdi. Uyuyan bir anneyle çocuğunun görüntüsü içinde hep en yumuşak duyguları uyandıracaktı. "Bebeğin hayatmı kurtardığınız için, annem sizin adınızı vereceğimizi söyledi. Adınız neydi bayım?"

"Stanislav."

"Kardeşimin de adı Stanislav olacak."

Doktor duygulandı, hatta rahatsız bile göründü. "Bu... İkiniz de çok iyisiniz. Gerçekten. Annene yardım etmekten vazgeçme Leonid. Zor bir doğum oldu, neredeyse ölüyordu. İyi bir çocuk ol."

Leonid'in başını sevgiyle okşadı, ayağa kalktıktan sonra ona küçük bir kahverengi şişe uzattı. "Yarın yine uğrarım. Bu arada, sancıları yeniden başlarsa, annene bu haplardan birini yuttur. Bana ihtiyacın olursa, beni gece gündüz, her an çağırabilirsin. Hemen gelirim."

Hâlâ uyuyan Maria Yakov'a son bir kez baktıktan sonra, parmağını kadının yatağının yanındaki kitaplarının üzerinde gezdirdi. "Annen çok okur mu?"

"Her akşam."

Kitaplardan birini aldı. "Tolstoy'dan hoşlanıyor."

"Evet, hoşlanıyor."

"Sana, Tolstoy'un bir zamanlar yazdığı bir şeyi anlatayım mı Leonid?"

"Anlatın, bayım."

"İnsan olarak birbirimize karşı görevlerimizi yazdı. Bize her sevgi sunulduğunda, şükran duyarak kabul etmemiz gerektiğini söyledi. Şefkatle her karşılaşmamızda, cevap vermemizi. Ve muhtaç biri-

ne her rastladığımızda, ihtiyacını azaltmakla görevli olduğumuzu. Anlıyor musun Leonid?"

Anlamamıştı ama belli belirsiz baş sallayıp, "Evet," dedi.

Doktor hafifçe gülümseyip, masanın üzerine bir zarf bıraktı. "Belki tam değil ama bir gün anlayacağını umuyorum. Lütfen bunu da kabul et Leonid, sonra iyi geceler diyeyim. Kendine ve kardeşine iyi bak." Ayak sesleri basamaklarda yankılanarak gitti, ardından da karlı gecede arabayı çeken atların sesi duyuldu. Leonid merakla hasır sepetleri açtı, şaşkınlıktan küçük dilini yutacaktı.

Sepetlerin içinde konserve etler, reçeller, ringa ve sardalye kutuları, koca bir çuval patates, kurutulmuş mısır, baharat, un, süttozu, koca bir kutu çay ve koskocaman bir kavanoz dolusu hıyar turşusu vardı. Bir de annesi ve kendisi için giyecekler: kazaklar, bir çift yün atkı, etekler, çoraplar. Kimileri yeni, kimileri kullanılmış; ama hepsi yeni ütülenmiş, sıcak tutacak giysilerdi, bir de battaniyeler ve leylak kokan bebek çarşafları vardı. Yüzünü çarşaflara gömdü, temiz ve güzel kokuyu soludu. Kendini daha fazla tutamayınca, yanaklarından yaşlar süzüldü.

Yırtıp açtığı zarfın içinde elli ruble vardı; annesinin aylar boyu kazanabileceğinden fazla. Bir de, elle yazılmış bir not, altında da bir adres:

> *İşinize yarayacak bazı şeyler, Leonid. Sen çok iyi bir çocuksun. Lütfen gelecek için endişelenme, hep yardıma hazır olacağım.*
>
> *Dr. Andreyev*

Düzgün bir çocuk yazısıyla basit bir not daha vardı:

> *Seninle tanışmak güzeldi, Leonid Yakov. Annenin iyi olmasına, küçük kardeşinin doğmasına sevindim. Keşke benim de bir kardeşim olsa. Senin kardeşini paylaşamaz mıyız? Belki de üçümüz kardeş gibi olurduk? Yeniden karşılaşmayı umuyorum. Nina da iyilik dileklerini gönderiyor.*

Sonraki yıllarda, Yakov'un doktora şükran duyacağı daha çok şey olacaktı ama o akşam, ağzına kadar yiyecek ve sıcak giysi dolu hasır sepetlere, uyuyan bitkin annesine ve kardeşine bakarken elinden ancak ağlamak geldi. Derin hıçkırıklar sıska bedenini sarstı, vücudunu derin bir rahatlama ve şükran duygusuyla ve insanların iyiliği konusunda yepyeni bir inançla doldurdu.

13

Hızla açılan kapı Yakov'u gerçeğe döndürdü. Stanislav girerken vagonun içine deli bir rüzgâr doldu; delikanlı kendine birkaç beden büyük gelen üniformasıyla olduğundan da küçük görünüyordu; göz açıp kapayana dek on altı yılı aşkın bir zaman geçmişti.

"Beni çağırtmışsın, Komiser Yoldaş?"

Yakov sobanın başında, ellerini ısıtıyordu. "Rahat, resmigeçitte değilsin. Nöbetin daha bitmedi mi?"

Stanislav sobanın başına, ağabeyinin yanına gidip ellerini ovuşturdu. "Gece yarısına kadar sürüyor ve oralarda dondurucu bir soğuk var. Yuri'den bir haber geldi mi?"

"Hayır. Seni onun için çağırttım zaten. Gidip onunla konuşmanı istiyorum."

"Beni neden dinlesin ki?"

"Çünkü sana o zamandan beri zaafı vardır. Kendi kardeşi gibi sever. Güvenir."

Stanislav'ın yüzü endişeyle kasıldı. "Biliyorsun, kurşuna dizilmesine ne sen ne de ben dayanabiliriz. Bir planın olduğunu söylemiştin Leonid."

"Plan denebilirse, tabii. Yuri'ye karısına ve çocuğuna karşı görevlerini hatırlat. Bunun üzerinde iyice dur. Mantığına seslenmeye çalış. Denemeye değer."

"Ya yine reddederse?"

"Bütün adamlarını bu trenle öteki kampa götüreceğimi söyle ona. Kimse yürümeye zorlanmayacak, kimse ölmeyecek. Kabul edilirse, bu konuda söz veririm. Planım buydu: Yuri'nin adamlarına karşı sorumluluk duygusunu harekete geçirecektir. Nöbetin bittikten sonra gidip onunla konuş."

"İyi ama Lenin'in emirlerine karşı geliyorsun. Bu nedenle kurşuna bile dizilebilirsin."

Yakov elini kardeşinin omzuna koydu. "O benim sorunum, küçük kardeş. Sen sadece Yuri'yle konuşmayı unutma, tamam mı?"

* * *

Andreyev gece yarısından hemen önce pencereye iki kere dokunul-

duğunu işitti. Öteki tutukluların horultusu loş odayı doldurmuştu. Yatağından kalktı, omuzlarında hâlâ battaniyesiyle pencereye yaklaştı. Donmuş cama usulca vurarak cevap verdi, sonra kapıya yürüyüp mandalı kaldırdı.

Onbaşı Tarku kırık gözlüğünün arkasından gözlerini kısarak içeri girdi. Kürk şapkalı, eldivenli, atkılıydı. Üzerinde iki palto, çizmelerinde kar, kollarında bir sürü giyecek vardı. Fısıldayarak, "Yüzbaşı Vilsk paltosunu verdi, efendim," dedi. "Ben de size kazaklarımdan birini ayırdım. Battaniyenizi de almanız iyi olur. Dışarısı buz gibi."

Andreyev kapıyı kapattı, uzatılan giysileri aldı. Tarku paltoyu omuzlarının üzerine yerleştirmesine, kazağı da bir atkı gibi yakasına dolamasına yardım etti. "Yaralarınızla idare edebileceğinizden emin misiniz efendim?"

"Mecburum. Buraya gelirken bir sorun çıkmadı ya?"

"Çıkmadı. Muhafızlar nöbet değiştirmekle meşgul." Cebinden çıkardığı ürkütücü kasap bıçağının çeliği odanın titrek ışığında parıldadı. "Şimdi silahım var, efendim. Ben kuyumcuyum. Bu bıçak bana buraya kadar saklamayı başardığım bir altın yüzüğe patladı."

"Nereye sakladığını sormayacağım. Unutma sakın, bıçağı mecbur kalmadıkça kullanmayacaksın."

"Plan nedir Yüzbaşım?"

"Basit. Sen ve ben ön kapıdan çıkıp gideceğiz."

Onbaşı bıçağı cebine sokarken ağzı açık kalıp afalladı. "Şaka yapıyorsunuz efendim."

"Omsk treninin kampın önünden geçeceği ana göre hazırlıklı olacağız, böylelikle atlama zamanımız olur." "Nasıl yapacağız?"

"Yakov'un treni, bizimkinin geçeceği yerin yakınında, bir yan yolda duruyor. Gidip onunla önerisi hakkında konuşmamı bekliyor. Muhafızların, bizi Yakov'un vagonuna götürmelerini başarırsak, onları atlatıp Omsk trenine atlama anını seçebiliriz."

"İyi ama Yakov sadece sizi bekliyor olacak."

Andreyev kapıya yöneldi. "O tarafını bana bırak."

"Tehlikeli olacak. Ya alarm verilir, Yakov da bizi treniyle izlemeye başlarsa?"

"Yakov'un lokomotifinin gerekli basınca ulaşması on beş dakika alır. O sırada uzaklaşırız. Bir sonraki istasyona telgraf çekse bile,

biz çoktan trenden atlamış, Perm yoluna girmiş oluruz."

Kapının mandalını usulca kaldırıp, dışarısını kolaçan etti. Karlı karanlıkta nöbet değiştiren muhafızların boğuk sesleri duyuldu. Kamp uykudaydı ve kar dinmişti. Ufuk mürekkep gibi, kapkaraydı. Ay çıkmış, koyu lekeli bulutlar gümüşümsü ay ışığının aydınlığında ilerliyordu.

Kamp kapısının ötesinde, gece kadar karanlık, geçit vermez orman yayılıyordu.

"Tam zamanı, dua etmeyi de unutma," dedi ve kapıdan çıkarken başıyla Tarku'ya peşinden gelmesini işaret etti.

* * *

Batı kapısının dikenli tellerine doğru yaklaşırlarken, nöbetçi kulübesinin denizci fenerleriyle aydınlatıldığını gördüler. Andreyev, "Kapının ötesinde, ufuktaki iğne ucu gibi ışığı görebiliyor musun?" diye sordu.

Tarku gözlerini kısarak çatlak camın arasından baktı, alçaktan geçen, titrek bir yıldızın güçsüz ışığına benzer noktayı ancak seçebildi; oysa bunun güçlü bir lokomotif farı olduğunu biliyordu. "Omsk treni tam zamanında geliyor."

"Kampın yanına gelmesine kadar on dakikamız var." Dikenli teller sarılmış çevre kapısına yaklaştılar. İki nöbetçi tüfeklerini doğrulttu. "Dur! Kim var orada?"

Andreyev, "Tutuklu Tarku ve tutuklu Andreyev Komiser Yakov'la görüşmek istiyor," diye seslendi.

Yakındaki nöbetçi kulübesinin kapısı ardına kadar açıldı ve başında koyun derisi kalpağıyla bıyıklı bir dev, Ukraynalı Çavuş Mersk göründü. Sol kolu sargılıydı ve kızgın olduğu belliydi. "Burada ne aradığını sanıyorsun, Andreyev? Yasak saatte dışarıda olduğun için seni vurabilirim."

"Yeni bir hata daha işlemiş olursun, Çavuş. Komiser benimle konuşmak istedi."

Ukraynalı öfkeli bir ifadeyle yaklaştı. Sağ elinde, ucuna bir demir parçası örülmüş, kısa ve ürkütücü görünüşlü, Don Kazaklarına özgü kırbacı, *nagayka'yı* tutuyordu. Kırbacın sapını Yuri'nin yüzüne kaldırdı. "Seni çar yanlısı pislik, bu sabah başıma açtığın dertten sonra elimden kurtulacağını sanma. Yakov'la ne işin var?"

"Git kendine sor."

"Ben sana soruyorum." Elini kaldırdı ve kırbacının sapını Andreyev'in yüzüne vurdu.

Yuri sırtüstü devrilince de, "Başından beri bela oldun," dedi. Kırbacını fırlattı, sağlam eliyle Nagant tabancasını kılıfından çıkardı, tıkırtıyla horozu kaldırdı ve namluyu Andreyev'in başına doğrulttu. Sırıtarak muhafızlara döndü. "Kaçmaya çalıştı, ben de vurdum onu, tamam mı? İkiniz de şahitsiniz, değil mi?"

Adamlar tüfeklerini doğrulttu. "Sen nasıl dersen, Çavuş Yoldaş."

Mersk'in sırıtışı yüzüne yayıldı. "Kaçmaya çalışan bu iki haini öldüreceğiz, diyorum."

Bir merminin fişek yatağına sürülme sesi duyuldu, ardından birisi, "Senin yerinde olsam, tabancamı atardım, Çavuş Yoldaş," dedi. "Kendini idam mangasının karşısında bulmak istemiyorsan."

Stanislav elinde tüfeğiyle dikiliyor, soluğu soğuk havada buğulanıyordu. Yaklaştı, tüfeğin namlusunu Ukraynalının ensesine bastırdı. "Sana tabancanı at, dedim. Ağabeyim, yüzbaşıyla konuşmak istiyor."

İri çavuş tabancasını karların üzerine atarken yüzünü buruşturdu. "Üstlerine karşı daha saygılı olman gerekir, Yakov."

"Öyle mi? Oysa ben bu devrimi başlatmamızın bir nedeninin de 'üstlere saygı gösterin' saçmalığına bir son vermek olduğunu sanıyordum." Tüfeğini Mersk'e dönük tutmayı sürdürerek Andreyev'e döndü: "Yanındaki kim Yuri?"

"Onbaşı Tarku. Leonid'le konuşurken, ona ihtiyacım olacak."

Stanislav bir an düşündü, sonra birkaç adım geriledi ve çıkmaları için kampın kapısını açtı. "Siz ikiniz, benimle gelin." Nöbetçi kulübesinin yakınında asılı gaz lambalarından birine uzandı ve Mersk'e dönerek, "Sence sakıncası yoksa lambanızı ödünç alıyorum," *dedi.* "Gelecekte de komiserin emirlerine itaat etmede daha dikkatli ol. İyi geceler Çavuş Yoldaş."

* * *

Mersk, Yakov'un treninin durduğu hatta doğru yürüyen adamların ardından baktı. Ukraynalının gözünde her türlü mantığın da ötesine geçebilecek bir nefret parlıyordu. Nagant tabancasını alıp kılıfına soktu, yerdeki *nagayka'ya* uzandı. "Şu küçük bela kendini kim sanıyor da, benimle böyle konuşabiliyor? Yakov'un kardeşi olduğu için."

Nöbetçilerden biri sırıttı. "Yine de, çocuk seni yerine oturttu, Çavuş. Bunu onun yanına mı bırakacaksın?" Ukraynalının kırbacı birden şaklayıp nöbetçinin boynuna dolandı. Mersk adamı kendine doğru çekerken, adamın ağzından belli belirsiz bir inilti duyuldu. "Sana ne düşündüğünü soran oldu mu?"

Adamın sesi güç duyuluyordu. "Ben... beni boğuyorsun."

"Gelecek sefer gözünün yaşına bakmam." Kırbacı gevşeterek adamı itti. Kapıları açtı, öfkeli gözlerini yan hatta bekleyen Yakov'un trenine dikti. *Nagayka*'nın sapını kalçasına vururken, gözlerinde tehlikeli bir ışık parıldadı. "Bazılarının bir ders alması gerekecek. Birileri sorarsa, beni hiç görmediniz, yoksa ikinizin de derisini yüzerim, anlaşıldı mı?"

Adamlar başlarını salladı. İri Ukraynalı kapıların arasından süzüldü, yüzünde bir öfke, karanlığa karışıp kayboldu.

14

Ayaklarının altındaki karları ezerek trene doğru yürürlerken Yuri, "Sana teşekkür borçluyum, Stanislav," dedi.

Delikanlı sırıttı. "Ukraynalı kendi oyunuyla yenilmekten hoşlanmadı. Seni almaya gelmem iyi olmuş."

"Mersk insana acı vermekten hoşlanan bir adam. Seni uyarmak isterim, Stanislav. Mersk gibi hayvanlar belalıdır. Bundan sonra, yalvarırım sırtını kolla."

Stanislav tüfeğini oynattı. "Kendimi koruyabilirim. Üstelik iyi nişancıyım da, Yuri. Onbaşına söyle onu görebileceğim şekilde, on adım önümüzde yürüsün."

"Neden?"

"Konuşmamız gerek. Lütfen, benimle tartışma."

Yuri belli belirsiz bir gümbürtü duyunca önlerindeki karanlığı araştırdı ama lokomotifin farını göremedi. "Önümüze geç, Tarku."

Onbaşının gözlerinden bir endişe parıltısı geçti. "Ama Yüzbaşım..."

"Şimdi dediğimi yap, Onbaşı."

"Emredersiniz." İç çekti ve gönülsüzce hızlandı.

Stanislav adımlarını yavaşlattı ve fısıldayarak, "Leonid kurtulman için çok uğraştı," dedi. "Sana yardım etmek için elinden geleni yapmaya hazır."

Tren gürültüsü arttı, farının ışığı göründü, yaklaşmaya başladı. Andreyev trenin artık üç, dört dakika sonra yanlarında olacağını hesaplarken, Tarku döndü, endişeyle ona baktı.

Tarku'nun hali Stanislav'ın gözünden kaçmadı. "Senin onbaşı gergin görünüyor."

Yuri de kaygılıydı. "Her zaman gergindir. Leonid'in yardımının değerini bilmediğimi düşünme sakın."

"Ağabeyimin hırslı olduğunu söylerler; doğru, yoksulluk içinde güçlü bir alev yaktı ama sadakati hak eden biridir. Zoba da, ben de hayranız ona. Karısı öldüğünde, annemi kaybettiğinde nelerden geçtiğini hepimiz biliyoruz. Duygularını göstereceklerden olmadığını

da sen biliyorsun. Her şeyi içine atar. Ama seni sevdiğini biliyorum Yuri."

"Ben de biliyorum."

Stanislav elini Yuri'nin koluna bıraktı. "Bu yüzden de sana kimsenin duymayacağı bir şey söylememi istedi, bir öneri yapmamı söyledi..."

Trenin ışığı yaklaşınca, Tarku birden panik içinde döndü. Paltosunun içinden bıçağını çekti, çelik lambanın ışığını yansıttı. "Zamanımız kalmadı, Yüzbaşı..."

Stanislav'a doğru atılınca Andreyev önüne geçti ve elinden bıçağı söküp aldı. "Hayır, ona bir şey yapma!"

Stanislav şaşkınlık içinde lambayı atıp, tüfeğini doğrulttu. "Ne oluyor?"

Yuri eliyle delikanlının ağzına vurdu, çığlığını gırtlağına gömdü. Tutup çevirdi ve başını en yakındaki vagona çarptı. Tarku atıldı ve Stanislav'ın elindeki tüfeği kaptı.

Yuri, "Beni iyi dinle, Stanislav," dedi fısıltıyla. "Hiç istemediğim halde, seni bayıltmak zorundayım." Eğilince, ikisinin solukları birbirine karıştı. "Kendine geldiğinde, gitmiş olacağız. Canını yakmak zorunda olduğum için üzgünüm, küçük kardeş."

Şahdamarını sıkınca Stanislav homurdanıp debelendi, bayılmak üzereyken gözleri titreşti. "Direnme, Stanislav."

Arkadan kaba bir ses duyuldu: "Sizin gibi pisliklerin bir iş peşinde olduğunu tahmin etmiştim. Şimdi bedelini ödemenin zamanı geldi."

Stanislav yere devrilirken, Yuri hızla döndü. *Nagayka,* Ukraynalı çavuşun sağlam elindeydi, adamın yüzünden kötülük ve olacakların keyfi okunuyordu.

Tarku tüfeği doğrulttu. O anda bir ıslık sesi duyuldu, *nagayka* şakladı. Kırbacı eline yiyen Tarku bir çığlık attı ve silahını düşürdü. *Nagayka* bir kez daha şaklayıp, Tarku'nun boynuna dolandı. Dev Ukraynalı onbaşıyı yanına sürükledi, bir kafa attı; Tarku bir un çuvalı gibi yere serildi, bayıldı.

Mersk sırıtarak Yuri'ye döndü. "Sıra sende, Andreyev. Sana dersini vermekten çok hoşlanacağım."

Yuri yana kaçmaya çalıştıysa da, *nagayka* yaralı omzuna indi. Yakıcı bir sızı duyarak, acıyla bağırdı.

Mersk alayla sırıttı, kırbacını attı ve çift yüzlü ürkütücü Kazak hançerini çekerek loş ışıkta oynattı. "Artık bu işi tümüyle kapatmanın zamanı geldi. Derini diri diri yüzeceğim senin."

Omsk treni kampın yalanındaki dönemece geldiğinde tiz bir düdük öttürdü. Farı beş yüz metreden uzakta değildi ve bacasından kalın bir buhar yükseliyordu. Mersk yaklaşan treni görünce, "Aklındaki bu muydu Andreyev?" dedi. "Buradan trenle kaçmak mıydı? Çok geç. Başaramayacaksın."

Stanislav homurdandı, sarsakça ayaklanmaya çalıştı. Mersk ona döndü: "Nereye gittiğini sanıyorsun sen, küçük sıçan?"

Delikanlı doğru dürüst kendine gelememiş, ayakta durmakta zorlanıyordu. "Tü... Tüfeğim."

Yerdeki tüfeğini almaya davrandığında Ukraynalının hançeri hızla indi ve sırtına saplandı. Stanislav'ın gözleri dehşetle büyüdü, vücudu önce yaylandı, sonra kasıldı. Mersk hançerini çıkarıp paltosunun koluyla temizlerken yere yığıldı.

Yuri, "Hayır!" diye haykırmak istedi, umutsuz çığlığı gırtlağında takılıp kaldı. "Şimdi sıra sende Andreyev."

"Seni hayvan." Yuri yerdeki Stanislav'a dehşet içinde bakarken birden patladı. Hızla atıldı, yumruğu Ukraynalının çenesine geldi. İri çavuş şaşkınlıkla sendeledi ama hemen toparlandı, hançer bir daha görünüp havayı yardı.

"Şeytana selam söyle, Andreyev, birazdan onunla karşılaşacaksın." Hançeri savurdu ama Yuri yere çökmüş, Mersk'in ayak bileklerini kavrayarak dengesini bozmuştu. Bacakları altından gidince, adam karların üzerine devrildi.

Doğrulmaya çalışırken, Yuri sağlam kolunu boynuna doladı, dizini herifin sırtına dayayıp çekmeye başladı. Ukraynalı öksürüp tıksırdı, soluğu kesildi, yere yığılıp hareketsiz kaldı.

Yuri omzunun korkunç ağrısına aldırmadan ayağa kalkmaya çalıştı.

Omsk treni karanlık göğü buhara boğarak yaklaşırken soluklanmaya çalıştı, ardından kulakları sağır edici bir düdük sesi duyuldu. Gözleri açık yatan Stanislav'ın üzerine eğildi. Nabzını tutmak için boynunu tuttu ama bir şey hissedemedi.

"Seni zavallı, masum çocuk." Parmaklarıyla Stanislav'ın gözlerini kapatırken, kendi gözlerinin yaşarmasını engelleyemedi. Sonra çocuğu kollarına alıp başını salladı, umutsuzca, "Neden o? *Neden?*

Tanrı aşkına, o sadece bir çocuktu... sadece bir çocuk."

Trenin düdüğünü yeniden duyunca gözlerini sildi, cesedi usulca karın üzerine bıraktı, Tarku onu yakasından kavrayıp silkeledi. "Kendine gel, kendine gel, duyuyor musun?"

Adam güçlükle kendine geldi, gözlüğünü ayarlaması ve çevresindeki kanlı katliamı görmesi biraz zaman aldı. "Ne... ne oldu?"

"Sonra. Tren, Tarku. Raylara koş." "Siz... Siz Mersk'i öldürdünüz mü?"

"Bakacak zamanım yok. Koş!"

Yük treni yaklaştı ve düdüğü bir ölüm perisi gibi çığlık atarak, vagonları ayaklarının altındaki yeri sarsarak, dönemeçte yavaşlayarak birden tepelerinde bitiverdi.

Yuri, Stanislav'ın cesedine son bir kez üzüntüyle baktı, sonra Tarku'yu ensesinden kavradı ve trene doğru koşmaya başladı.

* * *

Yakov vagon kapısının yumruklandığını duyduğunda, saat gece yarısını geçmişti. Çizmeleri ve paltosuyla portatif karyolasında uyuyakalmış, kapı daha da kuvvetli vurulunca doğrularak ayağa kalkmaya çalışıyordu. "Geliyorum, bir nefes alın."

Uykulu gözlerini ovuşturdu, kabininden çıkıp vagon kapısını açtı. Karşısında Kızıl Muhafızlar'dan ikisi, ortalarında da yüzü kül rengi bir subay duruyordu.

"Komiser Yoldaş, hemen bizimle gelmeniz gerek."

Vagondan atladı, soğuktan korunmak için yakasını kaldırdı, kocaman palto bacaklarına dolandı. Subay ve muhafızlarla birlikte, ayaklarının altındaki karları gıcırdatarak trenin arka tarafına doğru koştu. "Burada neler oldu?" Kamp ışığa ve gürültüye boğulmuş, tutuklular kulübelerinden çıkarılıp karların ortasına toplanmıştı. Muhafızlar onları sıraya sokuyor, kelle sayımı yapıyordu.

Subay adımlarını hızlandırdı. "Anladığımız kadarıyla Andreyev ve onbaşı kaçtı. Nöbetçiler her ikisinin sizin emrinizle ve kardeşinizle birlikte batı kapısından çıktığını söylüyor. Onları bulamadık."

Yakov'un çenesi kasıldı.

"Ne?"

"Tutukluların buradan birkaç dakika önce geçen trene atlamış olmalarından korkuyoruz. Yalnız olup olmadıklarını anlamak için

sayıma başladık."

Yakov öfkeden köpürdü. "Birileri bunun hesabını verecek. Gerekirse idam mangası önünde."

"Komiser Yoldaş, şu anda lokomotifin kazanını yakıyoruz. Makinistiniz buhar basıncının ancak on beş dakikada yükseleceğini söyledi."

"Söyle ona, onları yakalayacaksak, çok daha hızlı çalışması gerek."

Vagonların sonuna yaklaştıkları zaman Yakov bazılarının elinde gaz lambası, Kızıl Muhafızlar'ın bir çember oluşturduğunu fark etti. İlerlerken, bazılarının yüzündeki şaşkınlığı, dehşeti gördü.

Ellerini beline koyup, öfkeden parıldayan gözlerini onlara dikti. "Burada heykel gibi dikilmiş, ne yapıyorsunuz?"

Cevabı yanındaki subay verdi: "Komiser Yoldaş, Andreyev kaçarken adamlarımızdan ikisine saldırmış. Biri Çavuş Mersk, onu neredeyse boğacakmış. İkincisi de bıçaklanarak öldürülmüş."

Muhafız çemberi aralanınca ayakta durmak için bir vagona dayanmış, yüzünde ölümün solukluğuyla ensesini ovuşturan Mersk göründü. Sonra askerlerden biri gemici fenerini yere yaklaştırınca, sarı ışık, karın üzerinde eğilip kalmış çocuğun cesedini meydana çıkardı.

"Stanislav..." Yakov kardeşinin adını inanamadan telaffuz edebildi, soluğunu bir şeylerin tıkadığını hissetti, yüreği yerinden fırlayacakmış gibi oldu.

Kardeşinin paltosunun sırtında kızıl bir leke vardı. Yüzü cansızdı.

Mersk kısık sesiyle kekeleyerek, "Bunu yapan Andreyev, Komiser Yoldaş. Beni boğmaya çalıştı, neredeyse bayılacaktım. Bıçağımı aldı ve kardeşinizi domuz boğazlar gibi bıçakladı, sonra da Tarku'yla birlikte kaçtılar."

Yakov bir an sanki uyuşmuş gibi, hiçbir şeye inanamadan kalakaldı, sonra dizlerinin üzerine çöktü, kardeşini göğsüne bastırdı, kollarında ileri geri sallamaya koyuldu. "Tanrım... Hayır!" Sesi çatladı.

Sonra, sanki korkunç bir yarası açılmış gibiydi; başını arkaya attı, ruhunun derinliklerinden gelen ve donmuş karanlıkta sonsuza dek yankılanan bir çığlık attı.

İKİNCİ BÖLÜM

15

LONDRA

18 MAYIS 1918

03.30

Üniformalı nöbetçiler Buckingham Sarayı'nın kapılarını koyu yeşil Rolls-Royce'un önünde açtıkları o sabah hava hâlâ karanlıktı ve yağmur henüz dinmemişti. Şoför arabanın burnunu sarayın arkasına çevirdi, lastikler yağmurdan ıslanmış parke taşlarının üzerinde cıvık sesler çıkardı, sonunda otomobil özel bir avluya girip durdu.

Şoförün arabadan inip açtığı arka kapıda minik gözlü ve aşırı büyük burunlu, hasta görünüşlü küçük bir adam belirdi.

Başında bir silindir şapka, sırtında uzun ve siyah, zarif bir palto, boynunda ipek atkı vardı. Kafasını kaldırıp Londra'nın East End'i üzerindeki gece karanlığına bakınca gözleri iki dev Alman zeplinine, ışıldaklara asılı gibi duran gümüş puro biçimlerine takıldı. Ortalık İngiliz uçaksavar topçusunun sağır edici patlamaları ve hava alarm sirenlerinin tiz çığlıklarıyla ayağa kalkmıştı.

Zeplinler genellikle gece geliyor, karanlıkta bombalarını bıraktıktan sonra yine Kuzey Denizi yönünde çekiliyordu.

Patlamaların aydınlığı geceyi ışığa boyarken bir saray yaveri, sivil giyimli bir Muhafız subayı gelip, otomobilin yolcusunu meşe putrelli bir salona götürdü. Paltosunu, şapkasını ve atkısını çıkarmasına yardım etti. "Günaydın Sayın Büyükelçi. Korkarım, yeni bir hava saldırısı. Sizi yeniden görmekten mutluyum, efendim."

Adam, *Bunda öyle fazla sevinilecek bir şey yok,* diye düşündü. "Kral uyandı mı?" diye sordu. Aksanından Amerikalı olduğu kesinlikle belliydi. Tam belirtmek gerekirse, Kuzey Carolina'lı.

"Evet, efendim. İzin verirseniz sizi Majesteleri'ne götüreyim."

Subayın peşinde bir sürü koridordan geçti, sonunda süslü bir kapının önünde durdular. Yaver içeri girip bir masa lambasını yaktı ve lambanın yanındaki koltuğu göstererek, "umarım rahat; edersiniz, efendim," dedi. "Majesteleri'nin sizi çok bekleteceklerini sanmam."

Adam kapıyı kapatıp çekildi. Amerikalı koltuğa çöküp öksürdü, günde on puro alışkanlığından tıkanan göğsünü açmaya çalıştı. Kralın çalışma odasının yanında, ağır mobilya ve yağlıboya tablolar-

la süslü bir bekleme salonundaydı.

Alçak bir sütunun üzerinde Kraliçe Victoria'nın ciddi yüzlü bir büstü duruyor, duvarlardan uzun zaman önce göçmüş krallarla kraliçelerin tabloları sarkıyor, portreleriyle hükümdarın çalışma mekânına vakar katıyordu. Ziyaretçi bu salonda birçok kez beklemişti; hiçbiri bu soğuk, yağmurlu pazartesi sabahı kadar erken değildi.

St. James Sarayı nezdindeki ABD Büyükelçisi Walter Hines Page endişe içindeydi. Ayak sesleri duydu, tel çerçeveli gözlüğünü burnuna yerleştirdi, ayağa kalkıp duvar aynalarında kendini gözden geçirdi.

Uzun kuyruklu, koyu renk ısmarlama takımı kusursuzdu, okyanusun öbür ucundan gelen telefonla bu kadar erken uyanınca yaptığı dumanı tüten duştan sonra vücudu belli belirsiz sabun kokuyordu. On dakikalık konuşma sırasında aldığı rapor, cildinde derin kaygı çizgileri bırakmıştı.

Sağ bileğine kelepçeyle takılmış, endişesinin başlıca nedeni siyah deri evrak çantasına baktı. Doğa olarak huzursuz bir adamdı ve çantanın içeriğini düşününce alnının terlediğini hissetti. Başını kaldırınca, Kraliçe Victoria'nın bronz büstünün ona baktığını gördü. Aksi bakışlarıyla onu vereceği haberden ötürü azarlar gibiydi. *Kötü haberler benim suçum değil, hanımefendi. Ben sadece elçiyim.*

Dışarıda, uzaktan gelen patlamalar işitildiği sırada kapı açıldı ve biraz önceki subay göründü. "Majesteleri sizi hemen kabul edecekler, Sayın Büyükelçi."

16

Lambri kaplı çalışma odasında oturuyorlardı; kocaman bir odun sobası yakılmış, Kral masasının başına geçmişti, arkasındaki duvarda da camlı bir ahşap çerçeve içinde Birleşik Krallık bayrağı. Page savaşın izlerini taşıyan, bu yırtık pırtık bayrağın tarihi bir anlam taşıdığından emindi ama sabahın bu saatinde sormak aklından bile geçmedi.

Üzerine buruşuk, ipekli sabahlığını geçirmiş Kral'ın gözleri uykusuzluktan şiş görünüyordu. Kral V. George'un kuzeni Rus Çarı Nikolay ile olağanüstü benzerliği Page'i oldum olası huzursuz etmişti. Adamlar ikiz olabilirdi: aynı çizgiler, aynı sakal ve bıyık.

Masanın üzerine porselen fincanlarla, süt, şeker, taze kahve ve çay kaplarıyla dolu, gümüş bir tepsi bırakılmıştı. Kral hava saldırısına rağmen keyifliydi, ellerini sabahlığının ceplerine sokmuş, vitraylı pencerenin ötesinden sesleri boğuk gelen ışıklı patlamalara bakıyordu.

"Otur, Walter. Bizim uçaksavarcı çocuklara bu akşam çok iş çıkacak gibi. Çay mı, kahve mi? İstediğini al."

"Teşekkürler, kahve alayım. Sizi uyandırdığım için özür dilerim, Majeste," dedi Page o Güneyli aksanıyla.

"Telefonda yaverime çok acil olduğunu söylemişsin." Gözü, evrak çantasına kilitlenmiş kelepçeye takıldı. "Bu bilezikler biraz fazla dramatik olmuyor mu Walter?"

"Sanırım beni dinledikten sonra nedenini anlayacaksınız, Majeste."

Yeleğinden çıkardığı bir anahtarla çantanın kelepçesini açtı. Çantadan çıkardığı zarfın içindeki tek sayfayı aldı. "Bu sabah ikide Başkan Wilson telefon etti. Konuşmamız Başkan'ın telefon etmeden önce büroma gönderdiği gizli ve şifreli bir telgrafla ilgiliydi. Bana mesajın içeriğini şahsen size iletme ve bazı çok önemli konuları sizinle konuşma talimatı verdi. Şifresi çözülmüş telgraf yanımda. Görmek ister misiniz Majeste?"

Kral kaşlarını çattı, kâğıdı alıp okudu:

KİMDEN: BAŞKAN WILSON

HEMEN MAJESTELERİ'NE

BİLDİRİLECEK.

KOD ADI DİMİTRİ OLAN AJANIMIZ ÇAR VE AİLESİNİN -EŞİ ALEKSANDRA, KIZLARI OLGA, MARİA, TATİANA, ANASTASİA VE OĞLU ALEKSEY- TOBOLSK'TA BİR-BİRLERİNDEN AYRILDIKTAN SONRA 23 MAYIS GÜNÜ SİBİRYA'NIN YEKATERİNBURG KENTİNDE YENİDEN BİR ARAYA GETİRİLDİKLERİNİ DOĞRULUYOR.

DİMİTRİ'NİN KAYNAĞI, YÜKSEK MEVKİDEKİ GÜVENİLİR SOVYET YETKİLİSİ, MÜTTEFİKLERLE YAPILAN GİZLİ PAZARLIKLARA KARŞIN SOVYETLER'İN ÇAR VE AİLESİNİ İNFAZ ETME NİYETİNDE OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYOR. MAJESTELERİ'Nİ GÖRÜŞÜLECEK ÖTEKİ KONULAR HAKKINDA DA BİLGİLENDİRİN. TEYİT BEKLENİYOR. TALİMAT GÖNDERİLECEKTİR.

Kral, gözlerini elindeki kâğıttan kaldırdı, çatlak bir sesle, "Nikki ve ailesi konusundaki mesajdan emin misin? Telgrafın ne denli güvenilmez olduğunu biliyorsun."

"Karışıklığı önlemek için telgraf üç kez gönderildi."

Kral içini çekti, kâğıdı geri verdi. "Sormamda bir sakınca yoksa bu Dimitri de kim?"

"Rusya'daki en önemli ajanımız. Bolşevikler aileyi tutuklamadan önce Anastasia'nın dostluğunu kazanarak bir süre Romanovlar'a yakın olmayı başardı."

"Böyle bir zamanda Rusya'da dolaştığına göre, ölümüne susamış olmalı."

İngiltere ve Almanya gibi, Birleşik Devletler'in de Rusya'da epey casusu vardı. Bolşevik ayaklanmasından beri çeşitli ülkeler yaklaşmakta olan içsavaş hakkında bilgi sahibi olmak için Rusya'ya onlarca ajan göndermişti.

Kral George fincanından bir yudum aldı. "Kendi ajanlarımız hakkında fazla bir şey bildiğimden değil. Bazen müdahale edeceğimden korkarak başbakanımın beni bilerek bilgilendirmediğini düşünüyorum. Ama Nikki hakkındaki bilgiler doğru mu?"

"Bana denilene göre, İncil gerçeği gibi inanabilirmişiz, Majeste.

Lenin endişeli, kurmaya çalıştığı rejim her yönden baskı altında. Umutsuz insanlar umutsuz şeyler yapar. Dahası, ajanımızın geçmiş raporlarının hepsi doğru çıktı. İstihbaratçılığı kesinlikle birinci sınıf."

"Bu da beni rahatsız ediyor. Nikki imparatorların en bilgesi olmayabilir ama onu hep iyi bir insan olarak tanıdım."

Page kişisel olarak Rus Çarı hakkında pek iyi düşünmüyordu; onun kanısına göre, son olayların geleceği zaten apaçık belliydi. Çoğu diplomatın nezdinde, Çar düzgün bir adam olarak tanınırdı ama Page'e göre Nikolay, Rusya'nın yoz seçkinleri tarafından, onların çıkarları için yönlendirilmesine ses çıkaramamış bir zavallıydı.

Milyonlarca işçi devletin acımasız gizli polisi Ohranka'nın insafına bırakılmıştı: Muhalifler temizlenir, Sibirya'daki ceza kamplarına sürülür, işkenceden geçirilir veya öldürülürken Çar yapılanları bir ahmak gibi seyretmişti.

"Herkesin rahatsız olacağından eminim, Majeste. Ama karşımızda daha büyük tehlikeler var. Lenin iktidarı ele geçireli beri, hepimiz tırnaklarımızı kemirip bekliyoruz. Rusya'yı savaştan çekmek için Almanlarla pazarlık halinde olduğu biliniyor. Böyle bir şey bizim için yıkım olur. Böylece Almanlar, Doğu cephesindeki tümenlerini Batıya kaydırabilir. Savaş daha yıllarca sürer."

Kral içini çekti, fincanını masanın üzerine bıraktı. "Bunları hatırlatman bile gerekmez."

"Bir de altın konusu var."

"Bu konuya ne zaman geleceğini merak ediyordum."

"İngiltere, Çar'ın milyonlarca libre altınını emanet olarak kabul etti," dedi Page. "İktidara gelirlerse Kızıllar, Rusya'nın rezervlerini ele geçiremesinler diye. Sonradan, bunun akıllıca bir önlem olduğu anlaşıldı."

Rusya dünyanın en büyük altın rezervine sahipti. Altmış milyon onsu aşkın Rus altını, güvenle korunması için külçeler halinde İngiltere ve Kanada'ya nakledilmiş, kırk milyon ons kadarı da İsviçre bankalarına istiflenmişti.

Kral şöminenin üzerindeki gümüş kutuyu aldı, sigarasını kibritle yaktı. "O altın bize lazım Walter. O altın olmasa, savaş giderleri yüzünden iflas ederiz. Peki, sen sözü nereye getirmek istiyorsun?"

"Kızıllar ipleri ele aldıklarına ve kasayı tamtakır bulduklarına göre, altını geri isteyeceklerdir. Bu da Amerika'yı bir çeşit ikilemle

karşı karşıya bırakır."

"Devam et."

"Savaşta silah almaları için Rusya'ya borç olarak milyonlar verdik. Sadece bize değil, herkese borçlandılar, Majeste. Tanrı aşkına, Fransa'ya bir bakın. Fransız ailelerinin yarısı, çar tahvilleri satın aldı. Oysa Kızıllar paramızı iade etmeye yanaşmayabilir. Ya da bize İngiltere'ye gidip, oradaki altından almamızı söyleyebilirler."

Kral şaşırdı. "Yapabilirler mi?"

"Lenin ülkenin gırtlağına kadar rehinde olduğunu çoktan fark etti. Stratejisini buna göre kuracağı kesin. İngiltere ödemezse, Amerikan bankacılık sisteminin baskıya dayanamayıp çökmesi mümkün."

"Karmakarışık bir durum."

"Ve iki tarafı keskin bir kılıç. Altını iade edin, Bolşevikler'e yardım etmiş ve Avrupa'da korkunç bir mali buhran yaratmış olursunuz. Daha da önemlisi, Britanya'da kâğıt parasını karşılamaya yeterli altın varlığı kalmaz. Ülkeniz iflas eder. O zaman cephanenin, silahların parasını, asker maaşlarını nasıl ödersiniz?"

"Pekâlâ, yarayı daha fazla kaşımanın âlemi yok."

Page ayağa kalktı. "Bunlar basit gerçekler. Başbakan Lloyd George'un son derece kaygılı olduğunu ikimiz de biliyoruz. Oysa başkanımın bu konuda başbakanınızı karıştırmadan sizinle baş başa görüşmemi istediği düşünceleri var."

"Nasıl düşünceler?"

"Kızıllar'ın bütün ülkede tam denetim sağlayamadıklarını, çar yanlısı Beyaz güçlerin henüz savaştan vazgeçmediklerini biliyoruz. Kızıllar'ın iktidara koşmalarını engellemek için yakında Britanya birliklerinin Rusya'nın kuzey limanlarından bazılarına çıkacaklarını, çok geçmeden onlara Amerikan deniz piyadelerinin de katılacağını biliyoruz."

Kral ellerini sobaya tutarak ısıttı, fincanını aldı. "Evet?"

"Oyun daha bitmedi. Rus Çar ailesini ülkeden çıkarmayı başarırsak, Beyazlar'ı silah ve eğitimle güçlendirirsek ve Bolşevikler'e gelecek her türlü desteği kesersek -bir anlamda boğazlarını sıkarsako zaman Lenin'i yenilgiye uğratmak bile mümkün olabilir."

Kral George dehşet içindeydi. "Resmen taraf olamayacağımı biliyorsun. Romanovlar hassas bir konu - Lloyd George kendi akraba-

larıma sığınma hakkı vermememi istedi. Romanovlar karşıtı uluslararası propagandanın militan sosyalistlerce hazırlandığı iddiasında. Onların kurtarılmasına el verirsem, sokak ayaklanabilirmiş."

"Gizli ellerden söz ediyorum, Majeste. Politikacılarla hiç ilgisi yok. Ancak tümüyle gizli tutulmalı ve çok kısa sürede gerçekleştirilmeli. Bir kurtarma planı hazırlayacak ve hızla uygulayacak kadar gözü pek, doğru insanları bulmamız gerekecek. Başkanım yapacağınız her önerinin mutlak bir gizlilikle ele alınacağını söylememi istedi."

Kral'dan bir cevap bekledi, ancak beklediği o cevabı alamadı. Tam tersine, Kral gülümseyerek fincanını masaya bıraktı.

Page o sevimli Kuzey Carolina aksanıyla, "Korkarım buradaki mizahı anlayamıyorum, Majeste," dedi.

"Söylesene, tesadüfe inanır mısın? Eşim bütün o saçmalıklara inanıyor ama ben inanmam. En azından, şu ana kadar."

"Anlayamadım."

Kral sakalını sıvazladı. "Bundan birkaç ay önce Romanya kraliyet ailesinin ve aktris Hanna Volkov'un Odessa'dan kaçırıldığını duymuş muydun?"

"Tabii. Rusya'dan çekip çıkarıldılar ama kimse nasıl kaçırıldıklarını bilmiyor."

Romanya soylularının ve ünlü bir Rus tiyatro sanatçısının Karadeniz kıyısındaki bir otelden kaçırılmaları dünya basınının manşetlerini işgal etmişti. Odessa Bolşevikleri'nden bir grubun tutsak ettiği kafile gardiyanlarının burnunun dibinden kaçırılmış, sonra da Bükreş'te sapasağlam ortaya çıkmıştı.

Page, "Hanna Volkov kurtulduğunda çok rahatladım," diye ekledi. "Sahneden çekilip Karun kadar zengin bir Rus'la evlenmemiş miydi?"

"Evet, ama Hanna'yı tanıyınca bunun para değil, aşk için olduğunu anlarsın. Asıl gerçek, Kızıllar tiyatro yönetimine hangi oyunları sahnelemeleri gerektiğini söylemeye başlayınca istifa ettiğidir. Buna dayanamazdı; gerçek bir liberaldir."

"Onu bir kez Broadway'de izlemiştim. Yetenekli bir sanatçı."

"Çok daha fazlasıdır Walter. Gerçeğin yarısını bile bilmiyorsun."

"Ne demek istediğinizi anlayamadım, Majeste."

"Onunla tanışmanı sağlayacağım. Kurtulmasını sağlayan adam-

la da. Çok ilginç biridir. Kesinlikle hayatın maceraperestlerinden biri. Ve ayakları tanıdığım herkesten daha iyi yere basıyor."

"Majeste?"

Kral elini Page'in omzuna koydu. "Çıkıp birkaç adım atalım. Sanırım sana Joe Boyle adlı çok ilginç ama muhtemelen çılgın bir İrlandalı-Kanadalının öyküsünü anlatmamın zamanı geldi."

17

İRLANDA

Dublin'in on beş kilometre kuzeyinde, bir tarafında üstlerinde beyaza boyanmış fener bulunan yüz metre yüksekliğindeki tepelerin kuytusunda, hareketli balıkçı köyü Howth bulunur.

On dördüncü yüzyıldan beri ticaret limanı olan köy yüzyıllar boyunca en acımasız işgalcilerin akınına uğramış, Vikingleri, Normanları, en sonunda da Britanyalıları görmüştü. Britanyalıların İrlanda'yı işgali altı yüzyıldan beri sürüyor, güçlü imparatorluk her İrlanda ayaklanmasını hızla ve gaddarca bastırıyordu.

O sabah, saat ona gelirken sağlam yapılı ve sivil giyimli iki erkek üstü kapalı siyah bir Model T Ford'un içinde oturuyor, parlak renklere boyanmış onlarca balıkçı teknesinin tepelerinde gürültücü bir martı sürüsüyle günün balık hasadını getirip sularını köpürttükleri limana bakıyorlardı.

İçlerinden uzun olanı, Jackson, limandaki ölü balık kokusuna daha fazla dayanamayarak burnunu kırıştırdı. "Görünürlerde yok mu?" diye sordu. Keskin çizgili, sinsi bir yüzü ve kalemle çizilmiş gibi ince, siyah bir bıyığı vardı. Saçları briyantinliydi ve paltosunun altındaki koltukaltı kılıfından Webley tabancanın kabzası görünüyordu.

Yanındaki, bez şapkasının altındaki saçları makineye vurulmuş, dev gibi arkadaşı Smith bir zamanlar ringde birini döverek öldürmüş, Manchester'lı bir eldivensiz boks dövüşçüsüydü. Şoför koltuğuna oturmuş, elindeki dürbünle limanı izliyordu.

Her ikisi de Dublin Kalesi'nde çalışan, İrlanda cumhuriyetçi hareketini izlemekle yükümlü İngiliz askeri haberalma görevlisiydi. Bu, askeri istihbaratın çoğu zaman aşırı gaddarlıkla yürüttüğü bir görevdi ama Churchill, Britanya hapishanelerindeki ağır suçluları serbest bırakıp, İrlanda ayaklanmasının bastırılmasına yardım karşılığı genel af vaat edince çok daha beteri yaşanacaktı.

Smith, "Görüyorum onu, Yüzbaşım," dedi. "Yaklaşık bir mil uzakta, buraya doğru yaklaşan, siyah bacalı, mavi-beyaz bir balıkçı teknesi. İddiaya girerim bu *Marie-Ann."*

Jackson da kendi dürbününü kaldırdı ve limanın ötesindeki denizi taradı. Çamurlu gri bir egzoz dumanı salarak limana yaklaşan tekneyi seçti. "Güzel, gidip Boyle'u alalım."

"İti an, sopayı eline al, derler, efendim."

Jackson, Howth limanı boyunca giden yola bakmak için döndü.

Yolun bir yanı balıkçı dükkânlarıyla, pansiyonlarla ve çayhanelerle doluydu ve hepsinin tepesinde beyaza boyalı St. Lavvrence Oteli'nin etkileyici binası yükseliyordu. Otelden uzun boylu, dikkat çekici bir adam çıktı, gelen troleybüsten kaçmak için yana çekildi, sonra da, hızlı adımlarla otomobile doğru yürüdü. Yaklaşık ellisinde, uzun boylu ve geniş omuzluydu, terzi elinden çıkma takım elbisesi kusursuzca ütülenmişti ve başında kahverengi bir fötr vardı.

Smith yaklaşmasını izledi. "Boyle'un niyeti tam olarak nedir efendim?"

Jackson yüzünde rahatsız bir ifadeyle gümüş tabakasından bir sigara aldı. "Sadece şeytan bilir. Böylesi bir isimle, İrlanda kökenli olmalı. Londra'daki genel merkeze göre, Kanada ordusunda yarbaymış. Sadece fahri bir rütbedir. Denilene göre Batı cephesinde savaşmak için salt gönüllülerden kendi makineli taburunu kurmuş."

Smith kararlı adımlarla yaklaşan Boyle'u izlerken parmaklarını çıtlattı. "Sanki her şey onun eseriymiş gibi hareket eden, kibirli bir pisliğe benziyor. Kendini ne sanıyor ki?"

Jackson ucunu tabakaya vurduğu sigarasmı bir kibritle yaktı. "Eğer Londra ona elimizden gelen yardımı yapmamızı istiyorsa, Boyle'un yüksek makamlarda dostları var demektir. Ateşli silah taşımak için özel ruhsatı olduğuna bakılırsa, Scotland Yard ile ilişkisi olmalı."

"Dublin Kalesi'nde görev yapan bir astsubay bir söylentiden bahsetti, efendim."

Jackson ağzındaki dumanı üfledi. "Dökül bakalım, Smith. Dinliyorum."

"Belfast'tayken Boyle'dan söz edildiğini, kuzeyde hâlâ akrabaları olduğunu duymuş. Ailesi yoksulluktan Kanada'ya göç etmiş, genç Boyle da orada efsane oluvermiş."

"Devam et."

"Boyle'un kökeni kadar çok becerisi olduğunu söylüyor. Amerika amatör ağırsıklet şampiyonu, Yukon'da eski altın arayıcı. Bu arada da Amerika ve Rusya'da iş ilişkilerine sahip bir milyoner olduğunu da unutmayalım. Sanırım, söyledikleri aşağı yukarı bunlar."

Jackson bıyığını çekiştirdi. "Bütün bunlar doğruysa, o zaman

buraya polislik için gelmiş olamaz, değil mi? Üstelik anlattıklarından Boyle'un Lydia Ryan'la ne tür bir ilişkisi olabileceği de çıkmıyor. Kızın elimizdeki aranan asiler listesinde yer aldığını biliyor olması gerekir."

"Bilgilerini nereden alıyor, efendim? *Marie-Ann*'in ne zaman geleceğini dakikası dakikasına bildiği gibi, Ryan'ın teknede olacağından da haberi vardı. Sonra bize onu ve arkadaşlarını tutuklamamamızı, sadece izlememizi söylüyor. Hiçbir şey anlamadım."

Boyle yaklaşırken, Jackson, Smith'e bakıp kurnazca gülümsedi: "Ben de anlamadım. Ama sanırım bu ormanda kimin borusunun öttüğünü Mr. Boyle'a göstermenin zamanı geldi, ne dersin? Adamlara gerekenleri anlattın mı?"

"Evet, Yüzbaşım. Pusuyu hazırladılar."

"Güzel. Ryan gibi tehlikeli bir asinin istediği yere girip çıkmasına, istediklerini yapmasına izin veremeyiz. Benim dediğim gibi olursa, boynuna ilmek geçmesi gerek." Sigarasından öfkeli bir nefes çekti, dürbününü yeniden kaldırdı; Boyle sonunda yanlarına ulaşır, şapkasına dokunup Ford'un arka koltuğuna yerleşirken balıkçı teknesini merakla izledi.

"Beyler, ikinize de günaydın." Bir boksör fiziğine ve yırtıcı bir enerjiye sahipti ve sesi Kuzey Amerika'yı andırsa da, ağzı sıkılığında bir Ulster havası vardı. Kötü dikilmiş bir yaraya benzeyen, ona tuhaf, sırıtkan bir ifade kazandıran bir izden dolayı, sol gözkapağı yarı kapalıydı. "Eee, bir haber yok mu hâlâ?"

Jackson dürbünü uzattı. "Limana girmek üzere olan mavi-beyaz tekne. O tekne *Marie-Ann.* Güvertede gidip gelen insanları göreceksin, içlerinden biri de kadına benziyor."

Boyle dürbünle tekneyi inceledi. Baş tarafta bir şeyler yapmakta olan iki adam gördü. Kamaranın yanında kuzguni saçlı bir kadın seçince, kalbi hızlandı. "Evet, bu Lydia Ryan. Hiç kuşkum yok."

Jackson, "İstihbaratına teşekkür borçluyuz Boyle ama dikkat et, Ryan silah kaçakçılığı ve arkadaşlarımızdan ikisinin vurularak öldürülmesi nedeniyle aranıyor. O ikisi de benim yakın arkadaşımdı."

Boyle şapkasını ensesine yıktı, *Marie-Ann*'in limana girişini seyretti. "Arkadaşlarının daha dikkatli olması gerekirdi. Lydia Ryan hakkında ne biliyorsun?"

"Çok az şey. Onun hakkında bildiklerimiz çok az."

Boyle dürbünü kenara bırakırken neredeyse gülecek gibiydi. "İrlanda'yı yüzünüze gözünüze bulaştırmanıza şaşmamalı. Ryan, Amerika doğumlu, babası İngiliz, annesi İrlandalı. Kızları on iki yaşındayken aile İrlanda'ya döndü ve County Kildare'de bir hara satın aldı. Kız, Britanya ordusuna yazılmış buradan biriyle nişanlandı ama adamın savaşın başında çatışmada kaybolduğu haberi geldi."

"Kız için üzülmem mi gerekir Boyle?" diye sordu Jackson.

"Hayır, ben sadece boşlukları dolduruyorum. Ryan siyasetle hiç ilgilenmedi ama 1916'dan sonra sizinkiler İrlandalı cumhuriyetçi önderleri kurşuna dizince, o ve kardeşi Finn asilerin yanında yer almaya karar verdi."

Dürbünle bakarken ekledi: "Bazen cumhuriyetçilerin en tepesindeki Michael Collins'e şoförlük yapar. Bu arada en iyi tüfek kaçakçılarından da biridir. İrlandalıların Britanya ordusuna saldırı için tüfek biriktirdikleri sır değil. Gerçekten de Miss Ryan'ın teknesinde, cumhuriyetçi arkadaşlarına gönderilen silahlar var."

Havada her bela kokusu aldığında olduğu gibi, Jackson dudaklarını ıslatıp terlemeye başladı. Dürbününü kaldırdı ve rıhtıma yanaşma manevrasına başlayan tekneye çevirdi: "Yani onu suçüstü yakalayabiliriz. Kız hakkında başka ne biliyorsun?"

"Bir kitap yazacak kadarını. Ama şimdilik bu kadarı bile fazla. Adamların onu izlemeye hazır mı?"

Jackson başını evet der gibi salladı. "Evet, değişik yerlerde ekiplerimiz var. Silah kaçırmanın cezası idamdır Boyle. Senin kızla ne işin var?"

Boyle yanaşmaya hazırlanan *Marie-Ann*'i, palamarları rodalayan mürettebatı izledi. Gözünü kırptı, parmağıyla burnunun kenarına dokundu. "Maalesef açıklayamayacağım. Ve kimse suçüstü yakalanmayacak, Jackson. Siz sadece emirlerime uyun."

Adam diklendi. "Sesinin tonundan hoşlandığımı sanmıyorum."

"Ben de seninkini pek beğenmedim ama sana verilen talimat var. Günün ilkesi, uy ve izle." Ceketinin altındaki kılıftan bir Colt çıkardı, dolu olup olmadığına baktı.

"O elindekini kullanmayı mı tasarlıyorsun?" diye sordu Smith.

"Başka çare kalmazsa, evet. Daha önce de söylemiştim, beyler, bu bir istihbarat operasyonu. Ryan'ın nereye gittiğini öğrenmek istiyorum. Ve biz onun peşindeyken adamların sakın ortaya çıkmasın, yoksa içimde bir ses o hanımın hepimizi öldürebileceğini söylüyor.

Bu konuda, son bir şey daha."

Jackson sinirlendi, bir kaşını kaldırdı. "Neymiş o?"

Boyle gülümsedi, Colt'un namlusunu şapkasına değdirirken gözlerinde son derece tehlikeli bir ifadeyle Smith'e, sonra Jackson'a baktı. "Kızın kılına bir şey olursa, ikinizi de vururum."

18

Lydia, Marie-Ann'in pruvasında duruyor, yüzü tuzlu su damlacıklarıyla ıslanırken üşüdüğünü ama canlandığını hissediyordu. Tekne, dalgaların arasından rengârenk onlarca balıkçı teknesinin doldurduğu Howth limanına doğru yol alıyordu.

Genç kadın dirsekleri deri yamalı bir erkek kabanıyla kaba yünden pantolon ve lastik çizmeler giymiş, kuzguni saçlarını da bez bir kasketin altına saklamıştı. Sarp tepelerden güçlü bir rüzgâr esip, bir an için tuz ve balık kokusunu bastırdı, hava birden sarı katırtırnağının mis gibi hindistancevizi kokusuna bulandı.

Kaptan köşkünün kapısı açıldı, Finn ablasının yanına geldi. "Burada değilmişsin gibi. Ne düşünüyorsun?"

Lydia soğuğu dışarıda tutmak istiyormuşçasma kollarıyla bedenini sardı, başıyla feneri, çığlık çığlığa bağıran martılarıyla dev tepeleri işaret etti. "Katırtırnağı kokusunu duyabiliyor musun? Asla unutmayacağım bir kokudur. Pazar öğleden sonraları Sean'la birlikte tramvaya biner, piknik yapmak için Howth Head'e giderdik."

Finn yüzünü buruşturdu; ambarı, bir gece önce yakalayıp silahların üzerini kaplamak için doldurdukları balıkları gösterdi. "Bense, eve döndüğümüz için seviniyorum. Balık kokusuyla bir gece daha geçiremezdim; yoksa eminim, birini öldürürdüm."

Ablası gözleriyle köyün limanını taradı. "Daha eve gelmedik Finn. Sen bizi bekleyen bir tehlike olmasın diye dualarını etmeye başla. Dinny nerede?"

"Geliyor."

Kaptan köşkünün kapısı bir daha açıldı ve kaptan göründü. Biracı göbeği deri kemerinin üzerinden sarkıyordu, birkaç günlük sakalı ve sanki hayalet görmüş gibi dimdik Kelt saçlarıyla kaplı ürkütücü bir başı vardı. Elinde bir dürbünle iki kardeşin yanına geldi.

"Eee, ne haber Dinny?" diye sordu Lydia.

Adam kaldırıp baktığı dürbünü göbeğine dayayıp, parmağını liman yolu üzerindeki granit binaya uzattı. "Depocunun bürosunda sol üstteki pencerenin yeşil perdesi kapalı. Çocuklar kıyıda tehlike olmadığını haber veriyor."

Lydia elini gözlerine siper edince yeşil perdenin kapalı olduğunu gördü, sonra dürbünü alıp limandaki öteki binaları inceledi. "Liman

müdürünün adamlarından eminsin, değil mi?"

"Başmemur bizden biri, onun için kimseyi limandan bir şeyler çıkarmamıza karıştırmaz. İngilizler limanda günde birkaç kere devriye geziyor ama şimdilik her şey temiz görünüyor. Etrafta devriye olsa, işareti alıp tekrar açılır ve onlar gidene kadar beklerdik."

Genç kadın dürbünü uzattı. "Neden içimde bütün bunların fazla güzel olduğu hissi var?"

Adam sırıttı. "Çünkü bir haftalık kuzu kadar ürkeksin, Lydia Ryan. Haklısın da. Ama bana kalırsa, yolumuz açık."

"Yanaştığımız zaman bu sandıkları zaman kaybetmeden kamyonlara yüklememiz gerekecek. Sandıkların balıkların altına iyice gizlenmesini, hepsinin de brandayla örtülmesini istiyorum."

"Öyle olacak, Lydia." Kaptan kasketinin siperliğine dokundu ve kaptan köşküne döndü. Tayfalar palamarları istiflemeye, yanaşmaya hazırlanmaya girişti.

Lydia ne olduğunu anlamadan dalgakıran tepesinde bitti, *Marie-Ann* usturmaçalara bindirdiğinde sarsıldı. Tayfalar emirler haykırdı, palamarlar havada uçtu, tekne demir merdivenin basamaklarının yanına aborda oldu.

Lydia parlak siyah Mauser'i cebine yerleştirmeden önce dolu olup olmadığını kontrol etti. Avucunu, kardeşinin yanağına dayadı, bir süre öyle durdu. "Tehlike işareti olursa, dışında kalacaksın, Finn, anlaşıldı mı?"

Finn sanki onuru kırılmış gibi baktı. "Hep öyle diyorsun. Ama herhangi bir erkek gibi dövüşebilirim, Lydia."

"Tabii, dövüşürsün ama davamız için dirin ölünden çok daha değerli, Finn Ryan. Şimdi ambardaki balıkları boşalt da, silahları alabilelim."

Göz kırptı, kardeşinin yanağını sevgiyle okşadı, ardından merdivenden tırmanıp çıktı.

* * *

Ayağını attığı rıhtım insan kaynıyordu. Cuma sabahıydı, küçük büyük balıkçı tekneleri tuttukları balıkları boşaltıyor, limanın her tarafında Dublin'in balıkhanelerinden gelme alıcılar görülüyordu.

Arkası tenteli, kırık buz dolu kasa yüklü bir Ford kamyon rıhtımda geri geri gitti. Durduğu zaman, içinden yağlı muşamba önlük ve başlık giymiş iki adam atladı. Biri rıhtımı gözlerken diğeri, koca-

man elli, kızıl saçlı, çilli ve dalyan gibi olanı yaklaştı, Lydia'ya bakıp başlığına dokundu. "Başardınız, patron. Bizi unuttuğunuzu düşünmeye başlamıştık."

"Gevezeliği işin sonuna sakla Mattie."

Adam arkadaşına dönüp, sertçe, "Haydi bakalım Paddy," diye seslendi.

Kırık buz kasalarını çıkaran tekne mürettebatının yardımıyla işe koyuldular. Onlar kasalara balık istiflerken, tayfalardan birçoğu silah sandıklarını rıhtıma çıkarıp kamyonun arkasına yüklüyordu. Ardından buzlu balık kasaları sandıkların üzerine yerleştirildi, hepsinin üzerine de leş gibi balık kokan, yağlı brandalar örtüldü.

İş bitince, Lydia kamyonun şoför mahalline tırmandı. Ardından Finn geldi, onu izleyen iriyarı, kızıl saçlı adam direksiyonun başına geçerken, arkadaşı kamyonun arka kapağına tünedi.

Lydia gözlerini limanda gezdirdi. Onlarca kamyon, at, araba gördü. Kıyı yolunun yakınında bir tramvay Howth Head'e doğru geçerken üzerindeki elektrik tellerinde patlayan kıvılcımlar bir havai fişek gösterisini andırdı.

"Ne var?" diye sordu Finn.

Ablası başını salladı. "Görünürde tek bir İngiliz askeri yok. Neredeyse fazla mükemmel. Havada bir bulut bile yok. İstersen buna içgüdü de, ama birden tüylerim diken diken oldu."

Kızıl saçlı şoför gülümsedi. "İçindeki Kelt bu, her dakika bir alamet ararsın. Ama İngilizler bekliyorsa, beklediklerinden fazlasını alacaklar demektir. Koltukların arkasında bir tüfek, bir de makineli Bergmann var."

"Ateş etmek yok, Mattie, ben söylemeden ateş edilmeyecek. Tüfeklerin yeri doldurulabilir, hayatlar doldurulamaz." Şoförün koluna dokundu. "İngilizler herhangi bir şeye kalkışırlarsa, liman çıkışında yaparlar, onun için gözlerinizi dört açın."

* * *

Joe Boyle limandaki sokağın karşı tarafında kamyonun limandan çıkıp Dublin'e giden Howth anayoluna saptığını, Lydia Ryan'ın şoför mahallinde oturduğunu gördü.

Jackson bitmemiş sigarasını fırlattı. "Ryan'ı sadece izlemek mantıklı gelmiyor Boyle. Onu tutuklamamız gerek. Oynadığın kahrolası oyun nedir?"

Boyle gözlerini, uzaklaşan Ford'dan, yükün ağırlığıyla ezilen süspansiyonundan ayırmadan, "Gizli bilgi bu, Jackson. Senin yapman gereken, emirlere uymak. Şimdi onlar bizi ekmeden ayağını gaz pedalına bastır."

19

On dakika sonra, Dublin yolundayken, Lydia rahatlamaya başladı. Sutton Crossroads adlı bir levhayla işaretlenmiş bir kavşağa yaklaşırlarken şapkasını çıkarıp saçını omuzlarına bıraktı.

Birden, yanında sepeti olan bir Triumph motosiklet, kamyonun yanından hızla geçip gitti. Sürücüsü ve yanındaki yolcu miğferli, atkılı ve gözlüklüydü, kavşaktan hızla geçerlerken neşeyle el salladılar, korna çaldılar.

Finn, "Bu ikisinin acelesi var anlaşılan," dedi. "Birileri yaralanırsa şaşmayacağım."

Bir buçuk kilometre kadar ötede kamyon sahil anayolunda bir dönemece girerken sollarında Dublin Körfezi'nin tuzlu bataklıkları uzanıyordu. Lydia ileride, motosiklet ve sepetinin yolun üzerinde devrik yattığını, arka tekerleklerin hâlâ döndüğünü gördü. Sürücü yolun üzerinde sırtüstü yatmış, arkadaşı yanına diz çökmüştü. Kamyonu görünce, durdurmak için heyecanla ellerini salladı.

"Dedim size. Bela ararsan, bela gelir seni bulur," dedi Finn.

Kamyonu yavaşlatan Mattie gergindi. "Bizim sorunumuz değil, Lydia. Ya tuzaksa? Basıp geçmemi ister misin?"

Yerdeki adama, umutsuzca el kol sallayan diğerine bakan Lydia da pek emin değildi. Vicdanı bastırıyordu ama cebindeki Mauser'i yoklarken tehlikeye atılmamayı yeğledi. "Motosikletten yirmi metre kadar sonra kenara çek. Motoru kapatma ve uyanık ol."

* * *

Mattie kaza mahallinin çevresinden döndü, sonra da frene basıp kamyonu durdurdu. Lydia, Mauser'in horozunu kaldırdı, avucunun içine sakladı, gizlemek için gömleğinin kollarını indirdi. Her iki ucuna baktığı yol bomboştu. "Ben gidip bakarken, sizler burada kalın."

"Dikkatli ol, Lydia."

"Merak etme."

Genç kadın kamyondan inip yolcuya yaklaşırken, Mattie elini koltuğun arkasına uzattı, Bergmann'ı almaya hazır bekledi.

Ayaktaki adam yaklaşık otuzlarında, kısa sarı saçlı ve mavi gözlüydü. Kaygılı görünüyor, İrlanda aksanıyla konuşuyordu. "Tanrı'ya

şükürler olsun, durdunuz. Biraz fazla hızlı gidiyorduk ve dönemeçteyken kahrolası motor kontrolden çıktı. Korkarım arkadaşımın belkemiği kırıldı."

Lydia yerde, yolun üzerinde kolları bacakları açık yatan sürücüye baktı. Gözlüğünün ardında gözleri kapalı, inliyordu. "Kaldırmaya çalıştın mı?"

Adam böğrünü bir şeyle dürterken, Lydia o bilindik, hafif tıkırtıyı işitti.

"Evet, ama tembel herifin tekidir." Akşam birden Londra'ya dönen sarışın şimdi sırıtıyordu. Elinde bir Smith & Wesson tabancayla kamyondakiler silahı görmesin diye arkasını dönmüştü.

"Pekâlâ, asi inek, ne diyorsam onu yap. Arkadaşıma doğru yürü. Kamyondakilere işaret vermeye kalkarsan seni nallarım. Kimse yardımına gelemez zaten, hepiniz tuzağa düştünüz."

Lydia gözucuyla bakınca yolun karşı tarafındaki duvarın ardında haki üniformaları fark etti. Kaçma ihtimalini hesaplamaya çalıştı ama pek fırsat bulamayacağını anladı. Finn ve Mattie'nin ne olup bittiğinden habersiz, yine de kararsızca ona baktıklarını gördü.

Yerdeki adama yaklaşırlarken sarışın tabancasının namlusuyla Lydia'yı sertçe dürttü. "Arkadaşımla ilgileniyormuş gibi diz çök, sonra kamyondakilere seslen, yardıma ihtiyacın olduğunu söyle. Başka bir şey denersen kalbura dönersin, anlaşıldı mı?"

Lydia kıs kıs bir gülme duyup, yerde hareketsiz yatan adama dönünce, eldivenli elindeki küçük tabancayı gördü. "Vay canına, oyuna devam, Benny." Lydia'nın yüzüne bakıp sırıttı. "Pantolona bayıldım, sevgilim, kıçını güzel gösteriyor."

"Cehenneme git," dedi Lydia.

Arkası hâlâ kamyona dönük, eli tabancalı sarışın güldü. "Kahrolası karı ama burada gerçek bir mağdurumuz var, Frank. Endişelenme güzelim, Dublin Kalesi'ne gidince o güzel bacaklarını ayıracağız - yatakta güzel bir gece terbiyeli olmayı öğretir sana, öğretmenin de benim."

Lydia'nın gözlerine çelik gibi bir bakış yerleşti. "Ama küçük bir sorun var."

"Ya, öyle mi? Neymiş?" Sarışın sırıtıyordu.

"O kadar uzun yaşayamayacaksın."

Lydia'nın sağ eli kalktı, Mauser bir kere öksürdü ve kurşun, sa-

rışının sol gözüne saplanıp adamı yere cansız devirdi.

Elektrik çarpmış gibi, debelenerek kalkmaya çalışan ikinci adama döndü. Adam tabancasını doğrultuyordu: "Seni cadı..."

Lydia adama iki el ateş etti, göğsünden vurarak sırtüstü asfaltın üzerine devirdi. Hızla döndü, Matt ve Finn'e bağırdı: "Tuzak, askerler yolun karşısında, kamyondan inin!"

Mattie bir anda koltuğun arkasındaki Bergmann'ı çıkardı; ancak bir silah sesi duyuldu, göğsüne isabet eden kurşunla sarsıldı, hareketsiz kaldı.

Lydia ona doğru koşarken Finn elinde tabancasıyla kamyondan atladı, silahlar patladı, kurşunlar kamyondan sekti, arka kapakta, brandaya tutunan adam saklanmaya çalışırken kolundan vuruldu.

Lydia, Bergmann'ı Mattie'nin cesedinin altından çekip çıkarmayı başardı ve kamyonun arkasına koşup siper aldı. "Kafanı indir, Finn, yoksa kafasız kalacaksın!"

Yolun karşısından bir yaylım ateşi açılınca, Bergmann'ı kucakladı. Zamanını kolladı, kamyonun arkasından çıktı, tetiğe çöktü, makineli ellerinde dans etmeye başladı.

* * *

Boyle, Sutton Crossroads'a yaklaşırken, Model T yavaşladı. Keskin tüfek seslerini, ardından da makinelinin o bilindik *tak-tak-tak* takırtısını işitti. "Ne cehennem?.."

Hiç düşünmeden koltukaltındaki kılıftan Colt'u çekmeye davrandı ama yanındaki Jackson Webley'ini kaburgalarına dayamıştı bile. "Planda değişiklik oldu, Boyle."

"Sen neden bahsediyorsun?"

Adam sırıttı. "Ryan ve arkadaşlarına pusu kurduk. Sayıca çok üstünüz, o yüzden fazla sürmez. Ryan'ın asılmasını kendime iş edindim."

Boyle, "Seni salak serseri," diye dişlerinin arasından tısladı.

Jackson tabancanın namlusuyla ağzına vurarak dudaklarını kanattı. "Majesteleri'nin bir subayıyla konuşurken, kafanda terbiyeli bir dil taşıyacaksın Boyle. Şunu tabancasından kurtar Smith."

"Zevkle." Smith sırıttı, uzandı ve Colt'u çekip aldı.

Boyle'un gözlerinde tehlikeli bir şimşek çaktı; çok koyu, çok derin ve son derece tehditkâr bir şimşek. "Salaklığının bedelini ödeyeceksin, Jackson. Yaptıklarının ne demek olduğundan haberin bile yok."

Jackson alayla, "Onu da göreceğiz," dedi. "Bir sürü cumhuriyetçi yakaladığımı duyunca, üstlerim çok keyiflenecek." Cep saatini çıkardı. "İki ateş arasında kalmak istemiyorum, onun için silah sesleri kesilene kadar burada oyalanacağız."

Yaylım ateşi yoğunlaştı, makinelinin takırtısına hafif silahların gürültüsü karıştı. Boyle öfkesini dizginlemekte zorlanarak, yumruklarını sıkmış, oturuyordu.

Jackson sırıtarak, "Rahat ol, Boyle," dedi. "Bu çatışma yakında bitecek. Şansımız varsa, Ryan'ı asmak zahmetinden kurtuluruz."

* * *

Beş dakika sonra, silah sesleri biraz kesildi, sonra aynı yoğunlukla yeniden başladı. Jackson sabırsızlıkla saatine baktı. "Neden bu kadar sürdü? Çoktan bitmiş olmalıydı."

Bir motosiklet gürültüsü havayı yardı, kavşaktan hızla çıkan bir motosikletli göründü. Jackson'ın önünde tekerleklerini cayırdatarak durdu. Sürücü gözlüğünü alnına itti. "Tuzağı yardılar, efendim. Makineli tüfekleri varmış, adamlarımızı yerlerinden kımıldatmadılar ve kaçtılar."

"Ne?"

"Ama fazla uzaklaşamadılar. Bir sonraki dönemeçte de yolu kesmiştik, orada yakaladık. Cumhuriyetçilerden ikisi öldü, diğer ikisi yaralı. Kamyonlarımızdan biriyle Dublin'e götürüyoruz."

Motosikletli gaz verip gürültüyle uzaklaştı, Jackson ve Smith dönerlerken Boyle arabadan indi. Elleri belinde, öfke saçan gözlerini adamlara dikti."

Jackson, "Seni tutukluyorum Boyle," dedi. "Hiçbir yere gidemezsin."

Boyle hiçbir uyarıda bulunmadan sol elini kaldırdı, Jackson'ın elindeki tabancayı söküp alırken iki de parmağını kırdı.

Adam acıyla haykırdı, Boyle'un sağ yumruğu çenesinde patladı, kemik parçalanmış gibi bir çatırtı duyuldu, Jackson yumruğun şiddetinden arabanın kaputunun üzerine uçtu.

Smith dişlerini gıcırdatarak, başlayacak dövüşe hevesleniyormuş gibi izliyordu. Dizlerini bükerek dövüş duruşu aldı, başını omuzlarının arasına gömdü ve kocaman yumruklarını sıktı. "Cesursun, değil mi? Bakalım kendi boyunda biriyle de dövüşebilecek misin?"

Yumruklarını sallayarak yaklaşırken Boyle yana çekildi, Smith'in dizinin hemen altına sert bir tekme savurdu, sonra yumruğunu adamın ense köküne indirdi.

Smith sendeledi, acıyla homurdandı ama hızla dengesini bulup tabancasına uzanmaya davrandı.

Boyle, Webley'yi doğrulttu, horozu kaldırdı ve Smith'in alnına çevirdi. "O kalın kafanda bir delik açmamı istemiyorsan, bir işe kalkışma, evlat. Tabancanı yere bırak. Colt'umu yavaşça bana uzat ama namlusundan tutarak, ondan sonra da gerile."

Smith söylenenleri yaptı, sonra ellerini kaldırıp geriledi.

Boyle, Jackson'ın yanına yaklaştı, "Sanırım size kadına zarar vermemenizi söylemiştim."

Jackson eli çenesinde, hâlâ yerde yatıyor, meydan okuyan gözlerle Boyle'a bakıyordu. Çenesi çıkmış gibi, konuşması zor anlaşılıyordu. "Umarım, ölülerden biri Ryan'dır. Ya sen kim olduğunu sanıyorsun, pis İrlanda domuzu?"

"Cevabı basit. Size bir ders verecek kişiyim."

Bu sözlerle birlikte Colt'unu kaldırdı ve Jackson'a iki kez ateş etti; her dizkapağına birer kez.

20

Üç saat sonra, Boyle kentin kuzeyinde, Dublin'in Mater Hastanesi'nin güvenli bir odasının önünde volta atıyordu.

Genellikle yakındaki Mountjoy Hapishanesi'nin sakinlerinden olup, tedavi için hastaneye yatırılan cumhuriyetçilere ayrılan koridorun girişinde iki silahlı İrlanda Kraliyet Polisi dedektifi nöbet tutuyordu. Kapının açıldığını duyunca döndü, odadan kolalı bembeyaz bir önlük ve başlık giymiş bir rahibenin çıktığını gördü. Elinde paslanmaz çelikten bir ameliyathane tepsisi, tepsinin içinde de kanlı sargı bezleri vardı. "Şimdi girebilirsiniz, efendim. Ama doktor en fazla birkaç dakika, dedi."

"Teşekkürler." Loş ışıklı, dezenfektan kokulu odaya girdi. Kalın demir parmaklıklı pencerede yağmur trampet çalıyor, yatağın yanında gür bıyıklı, silahlı bir polis memuru oturmuş, gazete okuyordu. Boyle'un girdiğini görünce gazetesini katladı ve başıyla selam verdi.

Boyle kırışık yüzlü, kemikli elli yaşlıca bir rahibenin Lydia'nın nabzını yokladığı yatağa yaklaştı. Sargılı yaralarına rağmen, genç kadının bir bileği yatağın demir karyolasına kelepçelenmişti.

Uyuyor, yastığa yayılmış uzun saçlarıyla suyun üzerinde yüzüyormuş gibi görünüyordu. "Durumu nasıl, Hemşire?"

Parşömen ciltli yaşlıca rahibe kaşlarını çatarak baktı. "Ameliyattan sonra dinleniyor. Buraya gelmenin nedeni sorgulamaksa, yapamazsın."

"Öyle bir niyetim yok, Hemşire. Nasıl olduğunu öğrenmek istedim."

"Bana Başhemşire diyeceksin. Yoksa onu vuran alçak sen misin?"

"Hayır, ben koridorun ucundaki İngiliz subayını vurdum, dizkapakları parçalanmış olanı."

Kadın şaşırdı, Boyle'un anlattıklarından bir anlam çıkarmaya, sadakatinin ne tarafa yönelik olduğunu anlamaya çalıştı. Adam şapkasını yatağın yanındaki metal dolabın üzerine fırlattı. "Uzun ve karmaşık bir hikâye, Hemşire, benden anlatmamı istemeyin. Ama inanın bana, bu kadına zarar verilmesini hiç istemedim."

Rahibenin yüzü aydınlandı. "Tanrı söylediklerimi bağışlasın ama o asker bozuntusunu vurarak belki de doğru olanı yaptın. Onun gibiler bu ülkeyi batırdı."

Boyle, Lydia'nın uyuyan yüzüne, soluk cildine zıt, koyu renkli uzun kirpiklerine baktı. "Teşhis neydi?" "Sol omzunda bir kurşun yarası. Fazla hasar vermemiş, kolayca atlatacak. Kardeşinin durumu çok farklı. Kurşun sol bacağını parçalamış. Şansı varsa tekrar yürüyebilir."

Boyle, Lydia'nın yüzünü inceledi. Uykuda inanılmayacak kadar huzurluydu, koyu renklerinde neredeyse gizemli bir tanıdıklık vardı; hiç düşünmeden elini genç kızın yanağına götürdü. İzleyen sessizliğin içinde, birden iki şeyin farkına vardı: Camda trampet çalan yağmur ve rahibenin bakışı. Elini çekti.

"Onu tanıyor musun oğlum?"

Boyle gözlerini yatağa çevirdi. "Hiç tanışmadık ama bana ölen kızımı hatırlatıyor."

"Bunu duyduğuma üzüldüm." Kadın istavroz çıkardı, cüppesinden tespihini çıkarıp kemikli elleriyle çekmeye koyuldu.

"Dua hep işe yarar, biliyorsun, değil mi?"

Boyle'un yüzü sertleşti, hatırlanmış bir yas, sonsuz bir üzüntü ifadesine büründü. "Tanrı hakkında ne denir, bilirsiniz. İnsan çocuğunu kaybetmeye görsün, bir topluiğne başında oynatabileceğin bütün meleklerin bir anlamı kalmaz. Tanrı'ya inanmak güç olur."

Rahibe elini koluna koyunca, kadının kemikli parmaklarını hissetti. "Ama o sana hâlâ inanıyor, oğlum, sakın unutma."

Rahibenin sözlerindeki iman gücünden sarsılarak, şapkasına uzandı. "Beni Sackville Caddesi'ne götürebilecek bir taksi nereden bulunur, hiç fikriniz var mı? Bir randevuya yetişmem gerekiyor da."

"Hastane girişinin hemen dışında bir durak var ama bugünkü gibi yağmurlu günlerde biraz beklemen gerekebilir." Sanki aklını karıştırmış gibi, Boyle'un yüzünü incelemeye çalıştı. "Kimsin sen, oğlum?"

Adam şapkasını kafasına geçirdi. "Ne tuhaf, ben de kendime yıllardan beri bunu soruyorum. Tespihi sakın elden bırakmayın Hemşire, bakarsınız bana bir faydası dokunur."

21

Boyle yirmi dakika sonra Dublin'in Sackville Caddesi'nde, Gresham Oteli önünde taksiden indi. En üst kattaki süitine çıkarken yağmur kovadan boşanırcasına yağmaya başlamıştı.

İçeri girdiğinde Hanna Volkov çoktan gelmiş, şöminesi gürül gürül yanan, ağır kadife perdelerle süslenmiş odada kırmızı Josephine koltuğa yerleşmişti.

Otuz yaşından çok daha genç gösteriyor, muhteşem vücudu ve Slavlara özgü zarif elmacıkkemikleriyle sahne için yaratıldığını kanıtlıyordu. Kocaman ve anlamlı camgöbeği mavisi gözleriyle çevresine sükûnet ve zarafet yayıyordu.

Boyle ıslak şapkasını silkeledi. "Bu ülkede emin olabileceğin tek şey, yağmur. Burada doğan her çocuğa doğumunda bir şemsiye armağan etmek gerektiğine inanacağım neredeyse."

Hanna gülümseyerek kalktı. "Siz Mandalılar havaya takmış gibisiniz, Joe." Sesi kısık ve yumuşak, İngilizcesi kusursuzdu; yine de Rus aksanı belli oluyordu.

Boyle paltosunu çıkarıp şapkasıyla birlikte kapının yanındaki portmantoya astı, sonra içki dolabının yanına gitti. "Sadece bu kadar kötü olduğu için. Bununla birlikte, tek bir saat içinde dört mevsimi de yaşayacağın çok gün olur. İçki? Bir içkiye çok ihtiyacım var."

"Şaraba hayır demem."

Boyle, Hanna için bir kadeh kırmızı şarap, kendine de bir Bushmills viski hazırladı, sonra da ateşin karşısında, kadının yanına yerleşti. Hanna o akşam yorgun ve kaygılı görünüyordu. Siyah uzun elbisesi vücudunun güzelliğini ortaya çıkarıyordu ve üzerinde fazla mücevher de yoktu: sadece bir altın halka, bir de ucundan sekiz kollu Rus haçının sallandığı basit bir gerdanlık.

Boyle kadehini uzattı, viskisinden bir yudum içip, iç çekti. "Şerefe demek isterdim ama maalesef haberler iyi değil. Kendine gelmesi zaman alacak."

"Ne kadar zaman?"

Tekrar içini çekti. "Emin değilim. Yarın doktoruyla görüşeceğim. Lanet bir iş oldu. Lydia Ryan kusursuzdu, bu iş için gerekli bütün özelliklere sahipti. Bu aşamadan sonra, onun yerine birini bulmak

imkânsız olacaktır."

Hanna kadehini bıraktı. "Başka biri yok mu?"

Boyle viskisinden bir yudum daha içip, "Çar'ın özel bürosunda çalışan kadın memurla, kralcı bir subayın yaşlıca karısını saymazsan, yok," dedi. "Üstelik hiçbiri bu göreve uygun değil. İstediğimizi yerine getirmek için ancak Ryan gibi biri gerek."

Hanna Volkov, Sackville Caddesi'ne bakan pencerenin yanına gitti, aşağıda Lewis makineli tüfekler ve İngiliz askerleriyle dolu iki kamyonun yağmurun altında geçişini izledi. "Ne kadar vaktimiz var?"

"Zamanında Yekaterinburg'a yetişmelerini istiyorsak, çiftimizi göndermeye yedi günden fazla zaman yok."

Hanna'nın sesinde umutsuz bir tını vardı. "Başaracağımızı söyle bana Joe."

Elini yüzüne götürdü. "Elimden geleni yapacağıma söz vermiştim, elimden geleni yapacağım. Ama işler karışıyor. Ryan tüm sağlığına kavuşup bize yardım etmeyi kabul de etse, çok tehlikeli bir yolculuk yapması gerekecek."

Dışarıdan, sokaklardan uzak silah sesleri duyuldu. Boyle içki dolabına gitti ve bardağına yeniden Bushmills doldurdu. "İrlandalılar altı yüzyıllık başarısız ayaklanmalardan sonra, bu kez gerçekten intikam peşindeyler."

"Bu arada, Londra'daki dostlarımızı kızdırdın. Telefon ettiler, şu tabancanı kılıfından çıkarmamanı söylediler. Sen, adamlarından birini sakatlamadan da ülkenin Vahşi Batı'ya döndüğünü düşünüyorlar."

Boyle perdeleri kapattı. "Jackson hak etmişti. Aptallığıyla planlarımızın içine etti."

"Peki, ya Yuri Andreyev?"

Boyle odanın bir köşesinde duran, asma kilitli metal bir sandığın başına gitti. Yelek cebinden çıkardığı anahtarla kilidi açtı ve sandıktan karton bir dosya çıkardı. "Bir sürü nedenden dolayı, hâlâ en iyi adayımız. Bir zamanlar Çar'ın özel koruması olarak görevlendirildiği için aile üyelerini tanıyor. Sibirya'nın o bölgesini biliyor: Kaçtığı kamp Yekaterinburg'dan fazla uzak değildi. Üstelik güç durumlardan kurtulmaya da alışık."

"Sahnede öğrendiğim tek bir şey varsa, o da herkesin bir zaafı bulunduğu. Onunki ne?"

Boyle elindeki dosyaya baktı. "Tek bir tane var ama zaaftan çok, bilgilerimizde bir eksiklik. Londra'ya vardığı zaman Majesteleri'nin göçmenlik hizmetinde çalışan bir Beyaz irtibat subayı tarafından sorgulandı. Andreyev ona Kızıllar'ın bir kampından kaçtığını, sonunda St. Petersburg'a ulaşmayı başardığını ve kısa süre ailesiyle birlikte olduğunu anlatmış. Ama hemen arkasından neler olduğunu tam bilemiyoruz; tek bildiğimiz tekrar kaçtığı."

"Ne demek istiyorsun?"

"St. Petersburg'da başından bir şeyler geçmiş, Kızıllar'la bir çatışma gibi bir şeyler. Dediğine göre canını güç kurtarmış, karısıyla oğlunu terk etmek zorunda kalmış. Onunla konuşan subay, Andreyev'in derinden sarsıldığını ama bu konuda konuşmaya yanaşmadığını söylüyor. Hayatını tehlikeye atmaya ve Rusya'ya dönmeye hazır mı? Asıl soru bu."

Elindeki dosyayı kahve sehpasının üzerine attı. "Yarın bir cevaba ulaşacağız. Cevaptan bahsetmişken, biraz uyuman gerek. Holyhead'e giden posta vapuruna yetişmek istiyorsan sabah yedide yola çıkman gerekecek."

Genç kadın çantasına uzandı. "İyi geceler Joe."

Boyle koridorun karşısındaki süitte kalan Hanna'yı kapıya kadar geçirdi, elini tutup öptü. "İyi yolculuklar, Londra'da Andreyev'i ikna ederken de iyi şanslar."

Genç kadın kapının eşiğinde tereddüt etti, yüzünde kaygı, gözlerinde endişeli bir bakışla, "Onları kurtarabileceğimize gerçekten inanıyor musun Joe?" diye sordu.

"İnanmak zorundayız. Vicdanımızın kaldıracağı son ağırlık, beş masum çocuğun ölümü olmalı."

22

LONDRA

Whitechapel'daki bekâr odası Kral George döneminden kalma tuğla binalardan birinin teras katındaydı. Yuri Andreyev kapının çalındığını duydu, baş ağrısıyla uyandı, yataktan zorlukla doğrularak homurdandı.

Oda penceresi kapalıydı ama perdelerin ötesinden güneş ışığı, uzak sesler ve trafik gürültüsü geliyordu. Madam Bizenko'nun merdivende uzaklaşan ayak seslerini duydu, yataktan kalktı, kollarını açarak gerindi, aynada kendini inceledi. Gözleri haklı olarak kanlı ve şişti. Londra'nın gürültülü Rus göçmen kulüplerinden birinde votka içmiş, gece saat bire kadar sürmüştü.

Tıraş oldu, soğuk su ve bezle yıkandı, kurulandı. Cildinde, yaraların iyileştiği yerlerde kalın kabarıklar vardı. Daha sonra açık yakalı bir gömlek, kaba kumaştan koyu renk bir takım giydi, başına kasketini geçirdi. Aşağıya indiğinde, Madam Bizenko'yu mutfakta çay yaparken buldu. Bizenko kızlar gibi tiz kahkahalar atan neşeli, kır saçlı Minskli bir Yahudiydi ve hem pokere hem de keman çalmaya zaafı vardı. Bir tepsinin üzerine, kalın dilimlenmiş ekmek dizmiş, yanına da bir kap tereyağı ve katı yumurta dolu bir tabak koymuştu.

"Günaydın Mr. Andreyev. Bu sabah biraz yorgun görünüyorsunuz. Sanki bir çalılıktan sırtüstü sürüklenmiş gibi."

Yuri gülümsedi. "Dün akşam galiba biraz fazla votka içmişim." "Rusların laneti ama ilacı her zaman hazır; siyah çay."

Evin arkasında bir masası ve iskemleleri olan küçücük bir bahçe vardı, bahar sabahının güzel havasında kahvaltısını dışarıda edeceğini söyledi, çayını, bir dilim ekmek ve iki haşlanmış yumurta alarak dışarı çıktı.

Londra'nın East End'inde, Whitechapel'daki pansiyonu işletenler Madam Bizenko ve onun durmadan sigara içen ve karısının her sözünü dinleyen küçük ve sinirli, Londralı kocasıydı. Bütün mahalle göçmen kaynıyordu: Ruslar, Baltıklılar, Slavlar ve İrlandalılar fabrika ve antrepolarda ya da yol inşaatlarında işçilik yapan sert insanlardı. Yuri pansiyonu dört erkekle paylaşıyordu.

Madam Bizenko'nun neşeli mizacına rağmen, soluk duvar kâğıdı ve kabuk kabuk soyulan boyasıyla evde bir ruhsuzluk vardı ama Yuri yine de buraya ev diyebildiği için mutluluk duyuyordu. İngilte-

re'deki ilk ayında, cebinde tek bir kuruşu yokken, parkların sert banklarında ya da aralıklarda, üzerine sadece leş gibi bir gri battaniye örterek yatmak zorunda kalmıştı. Yemek için restoran ve otellerin çöp kutularını karıştırıyor ya da göçmen kulüplerinin yönettiği aşevlerinin önünde kuyruğa giriyordu.

Sonunda şansı yaver gitti ve bir matbaada iş buldu; artık sürekli bir işi, Madam Bizenko'nun pansiyonunda görece bir rahatı ve günde iki öğün yemek gibi bir de lüksü vardı.

Bir akşam önce patronu, İvan Şaşkov, son zamanlarda çok çalıştığını -çoğu gece saat ona kadar- söyleyerek ertesi sabah dinlenmesine izin vermiş, Yuri de göçmen kulüplerinden birine gitmişti. Akşamları böylesi kulüplere gitmek gibi bir alışkanlığı yoktu ama Rusya'dan gelecek haberlere açtı ve bu gürültülü mekânlar dedikodu yuvasıydı.

Güneşin altında otururken, birinin bıraktığı, bir gün önceden kalma bir gazete gördü. Çayını içer ve ekmeğini yerken, sayfaları karıştırdı.

Haberler bir akşam önce işittiklerini doğruluyordu: Lenin iktidarı elinden kaçırmamak için her şeyi yapıyordu. Brest-Litovsk'ta Almanlarla bir antlaşma imzalamış olabilirdi ama Alman orduları çoktan St. Petersburg'u kurşun menziline alacak kadar ilerlemişti. Antlaşma Rusya'ya nüfusunun üçte birine, topraklarının da bir çeyreğine mal olmuştu. Japonya, Uzakdoğu'yu işgal etmiş, hemen her yerde Rus savunması çökme belirtileri veriyordu.

Üzüntüyle gazeteyi bir tarafa bıraktı. Bütün bu olanların anlamsızlığı midesini bulandırıyordu. "Haberler iyi mi Mr. Andreyev?" Ev sahibesi boş tabakları almak için dışarı çıkmıştı.

"Hâlâ birbirlerini boğazlıyorlar. Bu aptalca savaş sonu gelmeden devam ediyor."

Kadın başını salladı. "Aptallar, hepsi aptal bunların. Birbirlerine ateş etmekten yorulduklarında belki akıllanır da dururlar."

"Hiç sanmam." Yuri çayını dikip ayağa kalktı. İşe geç kalmak istemiyordu.

* * *

Whitechapel'ın kalabalık sokaklarında bisiklet sürerken, kaldırımlar alışverişe gelenlerle, üniformalı askerlerle kaynıyordu; insan kalabalığı ve motorlardan gelen dumanlar yoğundu. Patronunun armağan ettiği eski siyah Raleigh bisiklete çok sevinmişti.

Londra'nın bu kadar uluslararası bir kent olmasına şaşırmıştı. On binlerce askerin yanı sıra Britanya başkenti her milletten insanı da ağırlıyordu: Beyaz ve Kızıl Ruslar, Belçikalılar, Sırplar, İtalyanlar bunlardan sadece birkaçıydı.

Savaşın başından beri gelen yüz binlerce göçmen sokakları doldurmuştu. İçlerinden çoğu çatışmalar nedeniyle ülkelerine dönemeyecek durumdaydı ve kaldırımlarda her çeşit dili duymak mümkündü. Restoran ve barlar, kahvehane ve pansiyonlar, hepsi ağzına kadar dolu görünüyordu.

Whitechapel'ın merkezine doğru pedal çevirirken yangın ve patlamalarla yanmış binaların kararmış enkazlarını gördü.

Savaşa ve yakıtın karneye bağlanmasına rağmen, dükkânlar adam almıyor, tezgâhlar taze meyve ve sebzeyle doluyordu. Sokak satıcıları kömürde pişirdikleri kestaneleri satarken, İtalyanların tava balık- patates dükkânları güzel iş yapıyordu. İnsan dört peni verip eski gazete kâğıdına sarılmış güzel bir balık ve kalın dilimlenmiş patatesle doyurucu bir yemek yiyebilirdi.

Yine de yalınayak afacanlarla dolu yoksul arka sokaklar vardı. Savaş çoğunu işe sokmuştu ama Londra'nın fuhuşa kaptırılmış viranelerindeki insanların yüzünde açlık okunuyordu.

Hyde Park'ı bölen bir yaya yoluna varınca bisikletinden indi. Üstü kapalı bir sahnede çalan bandoyu görünce, yazları St. Petersburg parklarında çalan askeri bandoları hatırladı. Kamptan kaçalı topu topu dört ay olmuştu ama bütün bunlar başka bir hayatta kalmış gibiydi. O günden bu yana o kadar çok şey olmuştu ki.

Üflemeli çalgıların potpurisi sona erdi, havayı bir valsin canlı nağmeleri doldurdu.

Nina'nın sevdiği müziği duyunca birden onu ve oğlunu düşündü. Yaş dolan gözlerini sımsıkı yumdu. Sorular beynini kemiriyordu. *Nasıl dayanıyorsunuz, Nina ve Sergey? Ne yapıyorsunuz? Güvende ve iyi misiniz?*

Sonra karanlık bir dalga geldi ve zihni anılarla doldu - Stanislav'ın korkunç ölümü. O görüntüyü asla unutamayacaktı. Ya da kaçtıktan sonra, Nina ve Sergey'i bulmak için St. Petersburg'a varmayı başardığı, her adımının izlendiği günlerin dehşeti. Leonid Yakov'un Stanislav'ı Yuri'nin öldürdüğüne inanacağını düşünmek çok acı veriyordu. Üzüntüsünü unutmaya çalışırken, yanında, küçük sarışın oğlanın elini tutarak parkta yürüyen genç bir anne gördü.

Patikanın sonunda kaybolana kadar anneyle oğlunun ardından baktı. İçi acıdı. Kendini ezilmiş, tümüyle yalnız hissetti. Beyninde yıkıcı bir anı, Nina'yla Sergey'i son gördüğü seferin görüntüsü vardı: Soğuk ve harap bir St. Petersburg viranesinde, ısıtmak için üzerlerine asker kaputunu örtüşü.

Gözyaşlarını engellemeye çalıştı. Bu acıya daha fazla dayanamayacağını düşündü. Er ya da geç, bir hal yolu bulması gerekecekti.

23

Çöp dolu, pis bir sokağa saptı ve kırmızı tuğlalı bir fabrika binasının, Whitechapel Metal Baskı İşleri bürosunun önünde bisikletinden indi. Kırık camlardan bazılarının yerine gazete veya tahtalar takılmıştı. Pis sokakta iki sıska çocuk oynuyor, peşlerinden de kaburgaları sayılan köpekler koşturuyordu.

Holde bisikletini kilitledi ve merdivenden iki kat yukarı çıktı. Girdiği yer büyüktü, gürültülüydü, bir köşesinde bir matbaa presi şakırtıyla çalışıyordu. Presin başında uğraşan, önlükleri mürekkep lekeli iki matbaacı paltosunu çıkaran Yuri'yi görünce el salladı.

Yandaki yazıhaneden İvan Şaşkov çıktı. Rus olduğu yüz hatlarından belli al yanaklı, neşeli, orta yaşlı patronun ceketinin yakasında her zaman taze bir çiçek olurdu. "Merhaba Yuri."

"İvan."

Elini Yuri'nin omzuna atan İvan'ın yüzü endişeliydi. "Seninle bir iki lakırdı etmek istiyorum. Yazıhaneme gel ve otur."

Patronun peşinden dosyalarla, çeşitlerine göre ayrılmış kurşun hurufat dolu ahşap kutularla, mumlu iple destelenmiş gazete broşürleriyle dolu, karmakarışık odaya girdi.

Matbaa, Londra'daki göçmen Beyaz Rus topluluğuna yönelik haftalık bir gazeteyle, Bolşevik karşıtı onlarca broşür basıyordu. Dökümünün tepesinden boynunu uzatmış boş votka şişesi sabahın erken saatlerine kadar çalışılan günlerde patronun gece âlem yaptığının kanıtı gibiydi.

İvan'ın elindeki kurşunkalemle asabice oynayarak, "Madam Bizenko'nun pansiyonuna alışıp alışmadığını sormak istedim," dedi.

"Fena değil, teşekkürler. Bir sorun mu var İvan?"

İvan'ın, yüzüne yerleştirmeye çalıştığı zoraki tebessüm hızla kayboldu, elindeki kalemi masanın üzerine bırakıp pencerenin yanına gitti. Camın ötesinde, Londra'nın çatı okyanusu uzanıyordu.

O orada durmuş, bir hava boşluğuna asılı kalmış gri paçavraları andıran iki güvercini dalgınca izlerken, Yuri ilk karşılaştıkları günü hatırladı.

Nisan ayıydı, Londra'da geçirdiği ikinci ay. Kimseyi tanımıyor, park banklarında veya aralıklarda yatıyordu. Charring Cross civarında iyi kalpli yaşlı bir kadının verdiği battaniyeyle uyuyor, talihin

yüzüne güldüğü günlerde restoran çöplüklerinden bulduğu ekmek ve et artıklarıyla geçiniyordu.

Talih gülmediği zamanlar aç kalıyordu. Yine öylesi bir gün kendini o denli güçsüz hissetmişti ki, durup parktaki bir bankın üzerine oturmak zorunda kalmıştı. Yakasına beyaz karanfil takmış, keçisakallı, ufak tefek ve şık giyimli bir adam sandviçinden arta kalan ekmek kırıntılarını güvercinlere atıyordu. Adamın kuşlara Moskova ağzıyla seslendiğini duyunca kulakları dikildi. "Özür dilerim, Rus musunuz?"

Adam, Yuri'nin pejmürde haline çekinerek baktı. "Evet, Moskovalıyım. Ya sen?"

"St. Petersburg."

Gözleri güvercinlerin mideye indirdikleri ekmek kırıntılarındaydı. Adamın gözleri hiçbir şey kaçırmıyordu. "Aç mısın?"

Doğru dürüst bir şeyler yemeyeli üç gün olmuştu ve gururdan mı, yoksa bitkinlikten mi, kendi de anlayamamıştı ama ağzını açamadı. Adam ellerindeki kırıntıları silkeledi. "Adım İvan Şaşkov. Hemen şurada bir matbaam var. Benimle gel."

Yuri'nin önüne düştü, onu Friar Sokağı'nda, kırmızı tuğladan yapılmış, teraslı ve karmakarışık evine götürdü. Yaşlıca karısı, Yuri'ye Sıcak bir banyo doldurdu; genç adam, kadının hazırladığı ve ızgara etten, kızarmış patates ve yumurtadan oluşan zengin yemeği mideye indirdi. Şaşkov elinde bir takım elbiseyle geldi. "Bir yere yerleşene kadar, bu senin işini görür. Al şunu da."

Uzattığı elinde on şilinlik bir banknot vardı. Yuri gözlerinin yaşardığını hissetti. Cebinde tek bir kuruşu yoktu. "Ne... ne diyeceğimi bilemiyorum..."

"Bir şey söyleme. Bu bağış değil, borç. Paran olunca iade edersin."

"İyi ama bir işim bile yok ki."

"Şimdi var." Şaşkov gülerek omzuna vurdu. "İngilizcen nasıl? İyi mi?"

"Sanırım."

"Matbaacılık hakkında hiçbir şey bilmiyorsan, sakın endişelenme, kısa zamanda öğrenirsin. Yarın işe başlıyorsun."

Yaşlı adama koruyucu meleği gibi bakıyordu ama bu sabah İvan Şaşkov'un yüzünde derin çizgiler vardı. "Ne var İvan? Kaygılı görü-

nüyorsun?"

"Kulüpte haberleri duymadın mı?"

"Her gün bir sürü dedikodu duyuluyor. Sen hangi haberlerden bahsediyorsun?"

"Tıpkı İngilizler gibi, Lenin'in iktidarını sarsmak için Amerikalıların da Rusya'nın kuzeyine, Sibirya'ya çıkarma yaptıklarından. Çar ve ailesinin Yekaterinburg'a götürüldüğünden."

"Evet, duydum."

İvan iç geçirdi ve parmaklarını yeleğinin ceplerine soktu. "Çar'ın öldürüleceği tahmin ediliyor. Sadece o da değil, bütün ailesinin. Çar rejimi hayranlarından değilim, çürümüş ve beceriksizdi ama aileyi katlederlerse, Rusya'nın sonu gelir, Yuri. O tanrıtanımaz Bolşevikler ülkeyi kocaman bir mezarlığa çevirirse, bir daha oraya dönemeyiz. Anlaşılan, bu sabah kötü haberler üst üste geliyor."

"Ne demek istiyorsun?"

İvan çekmeceyi çekti, içinden mavi Finlandiya pulları yapıştırılmış, üzeri adresli bir zarf çıkardı. "Bana verdiğin mektup. Kardeşim Feliks, Helsinki'den St. Petersburg'a ulaşmayı başardı ve hâlâ Rusya'da kalan akrabalarımızı araştırdı. Benden istediğin gibi, Feliks'e verdiğin mektupla parayı şahsen teslim etmesini söyledim."

"Evet?"

"Feliks, Helsinki'ye döndükten sonra bana mektup yazdı. Nina'nın ve oğlunun söylediğin adreste olmadıklarını anlatıyor. Gitmişler, Yuri."

Yuri endişeyle öne doğru eğildi. "Ne demek istiyorsun, 'gitmişler' ne demek?"

Omuz silkti. "Kardeşim, Nina'nın artık orada oturmadığını yazmış."

"Komşularla konuşmaya çalışmamış mı?"

İvan başını evet der gibi salladı. "Komşulardan biri Nina'yı bir gece geç vakit, elinde küçük bir bavulla binadan ayrılırken görmüş. Karın bir daha orada görünmemiş."

"Ya Sergey?"

"Komşu çocuktan hiç bahsetmemiş; sadece Nina'yı görmüş."

Yuri endişeyle, "Ya Sergey'in başına bir şey geldiyse? Annesinin yanında olması gerekirdi."

"Kendine işkence etmeyi bırak. Biliyorum, karmaşık bir durum ama bir açıklaması var. Rusya karmakarışık, kanun düzen kalmamış, her gün insanlar kaçıyor. Feliks komşulardan birinin aracılığıyla Nina'nın kız kardeşinin adresini bulmuş."

Yuri heyecanlandı. "Anlat çabuk."

"Kadın ona Moskova'da bir adres vermiş. Kolinski Prospekt üzerinde bir zamanlar Nina'nın babasına ait bir daire."

"Orayı biliyorum. Başka?"

Şaşkov tereddüt etti. "Bunu nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum, Yuri."

"Tanrı aşkına, ne söyleyeceksen, söyle."

"Feliks'e Nina'nın boşandığını söylemiş."

"Ne?"

Anlayışlı bir ifadeyle, "Nina'nın seni savaş boyunca hemen hiç görmediğini söylemiş. Doğru düzgün kocalık, babalık yapmadığını," derken duraksadı. "Kadın öfkesini çıkarmak istemiş olmalı. Bunda senin bir suçun olmadığını biliyorum. Herkes gibi, sen de savaşın kurbanısın. Ama kadınları bilirsin, duygusal yaratıklardır. Üstelik kardeşim Nina'nın başka amaçları olabileceğini de düşünüyor."

"Ne gibi?"

"Duymamış mıydın? Lenin daha fazla dehşet yaratmak için Beyaz subayların ailelerini de hapse atıyor. Belki de boşanma tutuklanmayı önlemek için zekice düşünülmüş bir önlemdi. En azından hayatta kalma fırsatları var."

Yuri'nin uzattığı eli titriyordu. "Şu mektuba bir bakabilir miyim?" Şaşkov'un masanın üzerinden verdiği mektubu yutar gibi okudu.

Yaşlı adam: "Nina'nın yeterince parası var mıdır? Dayanabilir mi?"

Yuri duygularının taşmasını güçlükle önleyerek, "Fazla bir şeyimiz yoktu. Babası elinden geldiğince yardım ediyor olmalı."

Şaşkov teselli etmek için elini Yuri'nin omzuna koydu. "Ailenin güvende olduğundan eminim. Şu anda önemli olan tek şey de bu. Feliks verdiğin mektupla parayı göndermesi için Nina'nın kardeşine bırakmış. Lütfen endişelenme. Nina'yla temas kurmanın bir başka yolunu düşüneceğiz."

Duygusal olarak çökmüş haliyle Yuri bu konuya odaklanamadı. Cevaplara şu anda ihtiyaç vardı; oysa Rusya'nın karmaşasında bir mektubun Moskova'ya ulaşması haftalar sürüyor, cevabı gelene kadar yine haftalar geçiyordu. Çoğu zaman mektuplar yerine teslim bile edilmezdi; zaten Şaşkov'dan yardım istemesinin nedeni de buydu.

İçinin boşaldığını hissetti. "Sana teşekkür borçluyum İvan."

"Arkadaşlar ne gün için var?"

"İşimin başına dönsem iyi olacak." Duygularını gizlemeye çabalayarak ayağa kalktı, ceketini çıkarmaya davranırken Şaşkov başını salladı.

"Hemen çıkarma. Seninle görüşmek isteyen birisi var."

"Kimmiş?"

"Sanırım sana yemek ısmarlayacak çok hoş bir hanım."

24

LONDRA

Aynı gün öğleden sonra Whitechapel'daki St. Constantine Rum Ortodoks Kilisesi'nin önünde bir fayton durdu.

Kilisenin siyah meşe cümle kapıları sımsıkı kapalı olmasına rağmen, bir kanadın içindeki küçük kapı aralık bırakılmıştı. Hanna Volkov faytondan indi, arabacıya, "Beni burada bekle Francis," dedi. "Uzun sürmez."

Arabacı elini şapkasına götürdü, "Başüstüne hanımefendi."

Genç kadın granit basamakları tırmanırken iç parçalayıcı bir manzarayla karşılaştı: Kilise yemekhanesinin yanındaki aşevinin önünde pejmürde kılıklı onlarca erkek ve kadın kuyruk olmuştu. Küçük kapıdan girerken eğildi, düşmemesi için şapkasını eliyle bastırdı.

Kilisenin içi çok sessizdi, Londra'nın sert gürültüsü burada derin bir sessizliğe dönüşüyordu. Havada buhur kokusu, titreyerek yanan mumlar. Duvarlar deniz mavisi, kızıl, soluk turkuvaza boyanmış, yaldızlı ikonalarla süslenmişti. Oturacak sıra yoktu, sadece birkaç ahşap iskemle ve duvarlar boyunca uzanıp giden banklar vardı.

Sunağın önünde duran, uzun siyah cüppeli, yağlı deri kemerli Ortodoks papazı istavroz çıkardı. Döndüğü zaman vitraylardan sızan güneş yüzünün çizgilerini aydınlattı. Uzun boylu, iriyarı ve dikkat çekici biriydi, uzun sakalı yüzünün yarısını gizliyor gibiydi.

Peder Yevgeni Doneski sandaletleriyle mermer zemin üzerinden yaklaşırken gülümsedi. Hanna Volkov'un eldivenli elini kavrayıp hafifçe öptü. "Hanna, seni gördüğüm için çok memnunum."

"Sadece kısa bir ziyaret, Peder."

"Hiç fark etmez."

Genç kadın çantasından çıkardığı, sterlin banknotları dolu zarfı Doneski'nin eline sıkıştırdı. "Çalışmalarınıza yardımcı olması umuduyla, Peder."

Peder itiraza kalkıştı. "Zaten o kadar çok verdin ki. Senin yardımların olmasa, aşevimiz ayakta duramazdı."

"Rica ederim, eşim böyle olmasını isterdi."

"Çok iyisin." Peder Doneski zarfı cüppesinin cebine yerleştirdi ve

kilisenin arkasındaki meşe giriş kapısına doğru baktı. "Yalnız kalmak istediğini söylemiştin Hanna. Rahatsız edilmemeni sağlayacağım."

* * *

Sunağın karşısındaki sıralardan birine oturdu. Bir ses duyunca irkilip döndü.

Küçük kapıdan içeri bir adam girmişti. Üzerinden kaba yünden bir takım, elinde de tüvit bir şapka vardı, boynuna şöylesine bir atkı dolamıştı. Merkez aralıkta adımları yankılayarak yürümeye başlamadan önce diz çöküp istavroz çıkardı.

Arka planda, Peder Doneski kapıya doğru yürüdü, küçük kapının sürgüsünü sürünce, tüfek patlaması gibi bir gürültü çıktı.

Adam irkilerek döndü, papazın gölgelerin arasında kaybolduğunu gördü. Hanna'nın hizasına gelince, genç kadın ayağa kalkıp elini uzattı. "Yuri Andreyev olmalısınız."

Yuri, Hanna'yla tokalaşıp başını eğdi; sonra da yanına, ahşap sıraya yerleşti.

Genç kadın, Yuri'yi inceledi. Yeterince yakışıklıydı, davranışları zarifti. Sakin ve kendinden emin görünüyor ama koyu renkli huzursuz gözlerinde çelik gibi bir ifade seziliyordu. "Adım Hanna Volkov, daha önce St. Constantine'e gelmiş miydiniz Mr. Andreyev?"

Yuri minnettar bir tebessümle çevresine bakındı. "Birçok kere yağmurdan kaçmak için iyi sığınak oldu. Arada bir Peder Doneski'nin mutfağı da beni açlıktan ölmekten kurtardı. Neden sordunuz?"

Hanna kilisenin köşesindeki camın ötesine, aşevinin önünde bekleşen kuyruğa baktı. "Peder Doneski gibi özverili insanlar olmasa, ne hale gelirdik, bilmiyorum. Lenin yüzünden Avrupa'ya milyonlarca muhtaç Rus doldu."

Gözlerini yeniden ziyaretçisine çevirdi. "Size bir sır vereyim mi Mr. Andreyev? Çocukken kiliselerden öyle fazla hoşlanmazdım. Ama yaşlandıkça, burada başka yerde bulamayacağınız bir huzur olduğuna giderek daha çok inanmaya başladım."

"Bunu anlayabiliyorum."

Hanna yaldızlı sunağa baktı: "Tanrı'nın evi, bu dünyada O'nun kucaklamasının huzurunu hissedebileceğimiz çok az yerden biridir derken, Çehov haklıydı sanırım."

"Beni buraya sadece din konuşmak için çağırtmadığınızı düşünüyorum, Madam Volkov. Ya da ne kadar aşinası olduğunuzu bilsem de, Çehov'u tartışmaya."

"Kim olduğumu biliyor musunuz?"

"Sizi bir kere sahnede gördüm, yüzünüzü de gazetelerden tanıdım. Ama St. Petersburg'un en ünlü aktrisinin benimle görüşmek istemesi beni şaşkına çeviriyor."

"Hafızanız güçlüymüş, Mr. Andreyev. Ama gerçek olan Kızıllar'ın iktidarı ele geçirmelerinden sonra eşimin Lenin'in emriyle katledilmesi, benim de bir daha sahneye ayak basmamamdı."

"Bunu duyduğuma üzüldüm. Neden katledildi?"

"Lenin kana susamış bir katil olduğu için. Eşim ona karşı gelmenin bedelini hayatıyla ödedi. Bugünlerde Rusya'da durum, bu. Muhalefet eziliyor."

Yuri'nin gözlerinin içine baktı. "Rusya'dan kaçmadan önce başınızdan bir şeyler geçtiğini söylüyorlar, Mr. Andreyev. Gizli polisle çatışma gibi bir şey yaşadığınızı, eşinizle çocuğunuzu terk etmek zorunda kaldığınızı. Bana olanları anlatmanızda bir sakınca var mı?"

"Sizi ilgilendirmez."

"Haklısınız ama size yapacağım teklifi etkileyebilir."

"Ne teklifi?"

"Çok ilginç bir teklif. Lütfen soruma cevap verin."

Yuri'nin yüzü kasıldı, gözleri ıstırap mağaralarına dönüştü. "Kamptan kaçtıktan hemen sonra, Çeka peşime düştü. St. Petersburg'a ulaşmayı, karım ve oğlumla temasa geçmeyi başardım. Birlikte fazla zamanımız olamadı, sadece birkaç dakika, evimiz izleniyordu."

Duraksadı. "Onları tehlikeye atmamak için, hemen gitmem gerekiyordu. Peşimdeki Çeka komiseriyle o sırada karşılaştım. Çatışma çıktı. Adamlarından ikisini vurdum ve kaçmayı güçlükle başardım."

"Eşinizi ve çocuğunuzu hâlâ seviyor musunuz?"

"Karım beni boşamış. Ama tabii seviyorum. Ayrıca oğlumu nasıl unuturum?"

"Eşinizin size karşı hisleri neden değişti?"

Yuri'nin gözlerindeki ifade yürek parçalayıcıydı. "Savaş hepimizi değiştiriyor. Nina'yı herkesten fazla değiştirdi. Bana bütün bunların

anlamını söylemeyecek misiniz?"

Hanna ayağa kalktı. "Hemen yakında, düzgüne yakın borş yapan bir restoran var. Bir itirazınız yoksa size yemek ısmarlamak istiyorum. Temsil ettiğim insanların size iletmek istedikleri ilginç bir önerileri var."

"Hangi insanlar?"

"Zamanı gelince açıklarım. Rusya'ya dönmenizi istiyoruz. Çok tehlikeli olacak. Ama karşılığında size bir şey önereceğiz."

"Tanrı aşkına, neden söz ediyorsunuz?"

"Nina'yı ve oğlunuzu Londra'ya getirmek ister miydiniz?"

25

MOSKOVA

Aynı öğleden sonra, üç bin kilometre uzakta zeytin yeşili Fiat kamyonet, Kolinski Prospekt'in güney ucunda, eski püskü binanın önünde durduğunda hava fırtınalı ve yağmurluydu.

Yüz yıl önce inşa edilen, elektriği kesik binanın on altı odasında on iki aile kalıyor, zemin kattaki leş kokulu, harap tuvaleti paylaşıyordu.

Leonid Yakov elinde iple bağlı, kahverengi kâğıda sarılmış koca bir paketle Fiat'tan indi. Üzerinde deri ceketi, kasketi ve dize kadar çıkan çizmeleri, belindeki kılıfta da Nagant tabancası vardı. "Burada bekle ve kamyonete göz kulak ol. Yuri'nin karısıyla baş başa konuşmak istiyorum."

Şoför koltuğunda oturan Zoba gülümseyince Gürcü gözlerinin kenarları kırıştı. "Buradakilerin Çeka'ya ait bir kamyoneti çalacaklarına gerçekten inanıyor musun?"

"İnsanlar böylesi umutsuz zamanlarda her şeyi yapar."

* * *

Yakov kapıya vurunca, açmaya geldi.

Kolları çamaşır doluydu ve bitkin görünüyordu. Yer yer yamalı, eprimiş bir elbise giymiş, sarı saçlarını omuzlarına bırakmıştı. "Merhaba Nina. Girebilir miyim?"

Yakov kapının ötesinde sarsak bir masa ve iki hasır iskemleyle yarım yamalak döşenmiş pespaye bir oda, soyulmaya yüz tutmuş, rutubet lekeleriyle kaplı duvar kâğıtları gördü. Bir köşede bir odun sobası, üzerinde de kararmış kaplar duruyordu. Bir duvarın dibinde dövme demirden eski püskü bir yatak. Odayı süslemek için elinden geleni yaptığı açıktı; çerçeveleri çürümüş pencerelere mavi perdeler asılmış, eski bir vazoya da bir tutam beyaz zambak konmuştu.

Yorgun görünen genç kadın elini endişeyle saçlarına götürdü. "Sergey uyuyor. Gürültü yapmamanı rica edeceğim."

Yakov yatakta uyuyan, üstü eski battaniye ve örtülerle kaplı çocuğa, alnında terden ıslanmış sarışın buklelere baktı. Babasına çok benzeyen, yakışıklı bir çocuktu. Kuru kuru öksürüp, uykusunda döndü. Yakov, Sergey'in hastalık derecesinde solgun olduğunu fark etti. Yatağın başucunda, gaz lambasının yanında bir şurup şişesiyle

bir kaşık duruyordu.

"Nasılsın Nina? Oğlan nasıl?"

"Sergey kaç zamandır hasta. Göğsü ta doğduğu zamandan beri zayıf. Ama buranın rutubeti öksürüğünü tetikliyor."

"Doktor ne dedi?"

Genç kadın yüzüne düşen bir tutam saçı geri itti. "Hangi doktor? En iyileri ülkeden kaçtı, geri kalanların çoğunu da senin Kızıllar askere aldı. Son altı aydır nereye gittiğinden bile habersiz olan ama her seferinde bir servet isteyen bir şarlatanla uğraşıyorum."

"Bunu duyduğuma üzüldüm."

Nina çamaşırların arasından yıpranmış bir çocuk kazağı çıkardı, gerisini arka pencerenin önüne bıraktı. Pencere ortak bir arka bahçeye, rüzgârda uçuşan çamaşırlarla dolu sıra sıra iplerle, yer yer otla kaplı avluya bakıyordu. Kazağı göğsüne bastırarak masanın başına, yün çilesine saplı örgü şişinin yanına oturdu.

Yakov şapkasını çıkardı, getirdiği paketi masanın üzerine bıraktı. "Sana ve çocuğa biraz yiyecek ve kondanse süt. Bir de onun için biraz giysi. Zor olduğunun farkındayım."

Nina kararlı gözlerini ona dikti. "Senden hiçbir şey istemediğimi söylemiştim Leonid."

"Şu aptalca gururunu unutamaz mısın? Kendin için olmasa da oğlunun hatırına al şunları."

"Hiçbir şey," diye inatla yineledi. "Senden ve senin gibilerden hiçbir şey kabul etmem, annem babam hapislerde çürürken hiçbir şey almam. Hiçbir kabahatleri yokken halk düşmanı olmakla suçlanıyorlar. Bu ne demek oluyor?"

Yakov genç kadının yüzündeki acı öfkeyi görüp, "Bu konuyla ilgilendiğimi söyledim sana," dedi. "Ama bu işler zaman alıyor. Buraya gelmemin nedeni o değil."

"Yuri'yle ilgili olduğundan eminim. Bütün bildiklerimi anlattım sana. Onu son gördüğümde, gitmek zorunda olduğu için sadece birkaç dakika kalabilmişti. Sen ve adamların evi gözetliyordunuz. Gerisini zaten biliyorsun. Yuri kaçtı. Nereye gittiği hakkında en ufak bir fikrim yok. Olsa da sana söylemezdim - bunu tahmin edersin tabii?"

Yakov, Nina'nın cevabını düşündü, önce yataktaki çocuğa, sonra yine genç kadına baktı. Nina adamın yüzündeki bakışı fark etti. "Dediğime inan ve Sergey'e sormayı aklından bile geçirme, babasız ol-

mak zaten yeterince güç. Eskiden olsa durmadan Yuri'den bahsederdi, şimdi adını duyduğunda ağlamaya başlıyor."

Yakov ayağa kalktı ve sokağa, yeniden başlayan yağmura bakmaya koyuldu. "Devrim herkes için güçtür. Fedakârlık ve ıstırap olmadan başarılamaz."

"Senin fedakârlığınla ıstırabın ne Leonid? Bütün bu olanlarla serpilip gelişiyor gibisin."

Cevap vermeden bir an durdu, sonra: "Kaçacak kadar zeki olmadıkça, kimse savaşın zorluklarından kurtulamaz."

"Bu da ne demek şimdi?"

Masanın başına döndü. "Yuri gitti. Büyük ihtimalle Fransa'ya ya da İngiltere'ye kaçtı. Beyaz göçmenlerin ağlayacak bir omuz bulduğu ya da katillerin cezadan kaçtıkları bir yerde."

"Bunu nereden çıkardın?"

"Kestirimle. Hâlâ burada olsa, çoktan sizi bulmaya çalışırdı. Ama Yuri'yi tanırım. Seni ve oğlunu sefalet içinde bırakacak adamlardan değildir. Aranızda ne anlaşmazlık olursa olsun, bir noktadan sonra sizi kurtarmaya çalışacaktır, sadece Sergey için de olsa. Ve denediği anda da kurtulamayacak, bana inanabilirsin."

Nina başını inatla salladı. "Yuri'nin söylediğin cinayeti işlediğine inanamam."

"O senin fikrin. Savaş insanları değiştiriyor. Seni değiştirdi; onu da değiştirdi. Onun Stanislav'a yaptığını ben bir köpeğe yapamazdım. Üstelik tanık da varken."

"Yuri, Stanislav'ı kardeşi gibi severdi. Ona zarar veremezdi. Asla veremezdi."

"Gece gündüz zihnimde taşıdığım korkunç manzaradan haberin var mı? Stanislav, karların üzerindeki cansız, kanlı bedeni. On altı yaşındaydı, çocuktu daha."

"Tanrı aşkına, kes artık, Leonid. Bunları huzur içinde bırak ve deliliğin seni mahvetmesine izin verme."

Yakov'un yüzü vahşi bir ifadeyle canlandı, iskemlesini sürterek ayağa kalktı, içindeki nefret bir fırtına gibi kabardı. "Asla. Bu dediğin olmayacak, vücudumda tek bir soluk varken, olmayacak."

Çocuk yatağında döndü, bir çığlık atıp tekrar uykuya daldı.

Nina iskemleden kalktı. "Beni dinlemeyeceksin öyle ya? Zama-

nımı boşa harcıyorum. Söyleyecek başka bir şeyin yoksa Sergey'i uyandırmadan gitmeni isteyeceğim."

Adam kasketine uzandı. "Yuri'yi hâlâ seviyor musun?"

"Yuri'ye karşı ne hissettiğim seni ilgilendirmez. Aramızdaki anlaşmazlıklar da ilgilendirmez. O ve ben bir zamanlar karı kocaydık, şimdi değiliz, hepsi bu kadar."

Yağmur camı kırbaçladı. Yakov, Nina'ya dönmeden önce pespaye odayı inceledi. İçinde acımaya yakın bir duygu kabardı.

Yanına yaklaştı, yüzünü ellerinin arasına alıp, "Bana öyle benden nefret ediyormuş gibi bakma," derken, Nina ağzını bile açmadı.

"Senden hiç nefret etmedim. Seni hep çok sevdim, Leonid. Ama sen benim bir zamanlar tanıdığım Leonid değilsin. O Leonid düzgün biriydi, iyi kalpliydi. Şimdiki acı ve acımasız. Seni ne değiştirdi? Sadece Stanislav'ın ölümü olamaz. Daha fazla bir şey olmalı, öyle değil mi?"

Nina'nın gözlerinin içine baktı ama bir cevap vermedi.

Genç kadın arkasını dönmeye davranırken Yakov uzanıp onu kendine çekti, aç dudaklarını dudaklarının üzerine kapattı. Nina debelendi, Yakov'u itti, yüzüne bir tokat atıp dudaklarını kanattı. "Hayır, Leonid!.."

Ağzındaki kırmızı lekeyi silip kanlı eline baktı. Acılı bir tebessümle gözlerini Nina'ya dikti. "Baştan beri bildiğimi kanıtladım, o kadar. Yoksullar güzel şeylere sahip olamaz."

"Demek istediğin buysa, hiç güzel olmadım Leonid."

"Kendine haksızlık ediyorsun. Bazı geceler gözlerimi sımsıkı yumar ve seninle evlenmenin nasıl bir şey olduğunu düşlemeye çalışırdım. Seni sevmenin, karşılığında senin tarafından sevilmenin. Ama hiç umudum yoktu tabii. Benim gibi biri senin gibi birine sahip olmayı düşleyemezdi bile. Bunu umamayacak kadar yoksul ve çirkindim."

"Leonid... Böyle konuşmamalısın."

"Neden? Stanislav'ın doğduğu gece seni ilk gördüğümde, bir köpek yavrusu gibi ayaklarının dibine kıvrılabilirdim. Çocuk aşkı, vurulma gibi bir şey ama benim için yine de aşktı. Üzücü olan ne, biliyor musun? Başka hiçbir kadına karşı aynı hissi duymadım. Kızımın anasına karşı bile."

Nina'nın yüzü kızardı.

Yakov elinin tersiyle dudağındaki kanı sildi. "Bu devrim her şeyi değiştirecek. Sen ve senin gibiler güvende olmayacak. Hayat size sert davranacak. Hatta acımasız olacak. Ama benim gibi biri seni koruyabilir. Sana ve çocuğuna zarar gelmemesini sağlayabilirim."

Çocuk uykusunda yine hareket edip öksürdü. Nina getirdiği paketi alıp, Yakov'un göğsüne bastırdı. "Lütfen git artık."

"Al şunu, çocuğunun hatırına al."

"Senden gelecek hiçbir şeyi istemiyorum Leonid. Hiçbir şeyi."

Yakov odanın haline baktı. "Böyle olması gerekmiyor. Bu kadar kasvetli ve umutsuz olması şart değil. Sana daha iyi bir oturacak yer, doğru dürüst yiyecekler sağlayabilirim. Ama her şeyden önemlisi, umutsuzca istediğin şeyi verebilirim."

"Neymiş o?"

"Eski hayatını. Sen sadece Yuri seninle temas kurunca bana haber ver."

"Ya vermezsem?"

"O zaman Lenin'in seni ve oğlunu Sibirya'daki bir tutuklu kampına süreceğinden eminim."

* * *

Birkaç saniye sonra, basamaklardan inerek uzaklaşan çizme seslerini işitti.

Pencerenin yanına gidip dışarıya bakınca Yakov'un kamyonete bindiğini, kamyonetin hareket ettiğini gördü. Uzaklaşmasını izleyip perdeyi bıraktı, aklında Yakov'un tehdidi, oğlunun başucuna dikildi.

Sergey'in uyuyan yüzüne, alnındaki ter damlacıklarına, dolgun dudaklarına ve narin cildine, ellerini gezdirmekten hoşlandığı ıslak buklelerine baktı. Zahmetli soluklarını işitince elinin tersiyle yüzünü usulca okşayıverdi.

Daha fazla dayanamayınca arkasını döndü, gözleri yaşla dolarken hasır iskemlelerden birine yığıldı. Sonra başını masanın üzerine yaydığı kollarına dayayarak ağladı: Annesiyle babası için, oğlu için, sakladığı ve kimseye söylememeye söz verdiği sırrı için, terk ettiği kocası için, hayat dediği bu üzüntülü karmakarışıklık için.

26

LONDRA

Fayton, Hyde Park'a sapınca, atlar çeşmelerden birine doğru ilerledi. Güneş tepede, hava sıcaktı ve Cockney'deki satıcılar kırık buz dolu kutularından dondurma satıyorlardı.

Araba durdu, Hanna Volkov indi, çeşmeye doğru yürürken şemsiyesini açıp kaldırdı.

Hasta görünüşlü, yaşlı bir adam bir elinde purosu, diğer eliyle bastonuna dayanmış halde, yükselen sulara bakıyordu. Resmi görünüşlü bir takım elbise giymişti, patlak gözleri, solgun yüzü ve kocaman burnuyla tuhaf görünüyordu.

Hanna yaklaşırken şapkasını çıkararak saçsız başını gözler önüne serdi, Güneyli olduğuna kuşku bırakmayacak bir aksanla, "Hanna, seni yeniden görmek ne güzel," dedi.

"Ben de sizi gördüğüme çok sevindim, Sayın Büyükelçi."

Walter H. Page şapkasını yeniden başına yerleştirdi, gözlerini yürüyüşe çıkmış çiftlerle, oynaşan çocuklarla dopdolu parkta gezdirdi. "Şöyle biraz yürümeye ne dersin? Bu ihtiyarın biraz bacaklarını açması gerek." Bastonuyla çeşmenin yanından geçip giden patikayı gösteriyordu.

Hanna onları yirmi adım geriden izleyen melon şapkalı, bıyıklı ve iriyarı bir adam gördü. Kahverengi takım elbisesini yadırgıyor görünüyordu. Adamın büyükelçinin koruması olduğunu düşündü.

"Sanırım Mr. Andreyev'e önerimizi ilettin."

"Evet, ilettim."

Yaşlı adam purosunun ucundaki külü silkti. "Öyleyse, en önemli soruyu sormadan, fikrini öğrenmek isterim Hanna."

"Hangi konuda?"

"Mr. Andreyev'le tanıştıktan sonra ona güvenebilir misin? Kendi hayatı pahasına da olsa, planımızdan tek bir kişiye bile söz etmemesi konusunda, demek istiyorum."

Genç kadın kısa bir tereddütten sonra, "Evet, güvenirim," dedi.

"Bağışla ama sesinde az da olsa bir kuşku hissettim Hanna."

Kadın gözlerini çeşmeye dikti. "Kuşkudan çok, kaygı."

"Ne kaygısı?"

O sabah, kilisedeki karşılaşmalarından bazı ayrıntılar anlattı. "Sanırım Yuri Andreyev kişisel bir cehennemden geçmiş. Kamptan kaçtıktan sonra korkunç bir şeyler yaşamış."

"Ne demek istediğini anlamadım."

"Bir çeşit şok yaşadığı açıkça belli bence. Fikrimi sorarsanız çok acı çekiyor, çok şaşkın ve hatta yıkılmak üzere."

Page'in yüzünden bir endişe ifadesi geçti. "Yıkılmak mı?"

"Tam olarak değil, belki. Ama bana uçurum kenarındaymış gibi geldi. Öte yandan da öyle bir gücü var ki, neredeyse elinizle tutabilirsiniz. Çok tuhaf."

"Başından tam olarak ne geçmiş?"

"Anlatmıyor. Ama bana kalırsa ailesiyle yaşadığı sorunun dışında bir şeyden çok etkilenmiş."

Page purosundan bir nefes çekip dumanı üflemeden önce bir süre düşündü. "Küçük bir çocukken General Sherman'ın birliklerinin köyümüze girişlerini, evimizi yakıp kül etmelerini hatırlayacak yaştayım. Beni çok etkilemişti. İçsavaş insanda derin yaralar bırakan, ailelerle dostlukları bölüp parçalayan acımasız bir şey."

"Bana Andreyev'in bizlere katılamayacak kadar etkilenip etkilenmediğini soracaksınız, değil mi?"

"Ben sadece yaşadıklarının vereceğimiz görevleri yerine getirme yeteneğini köreltip köreltmeyeceğini merak ediyorum."

"Dürüst olmam gerekirse, bilemiyorum Sayın Büyükelçi. Ama bu kadar az zamanımız varken, başka imkânımız olduğunu da sanmıyorum, öyle değil mi?"

Page purosundan bir nefes daha çekerken Hanna adamın cevabını tarttığını, tartarken de zihnindeki vın sesini neredeyse duyacak gibi oldu. "Bence de yok. Pekâlâ, Boyle'da hâlâ İrlanda'da, genç Miss Ryan'ın üzerinde mi çalışıyor?"

"Cevabını bugün alabileceğini düşünüyor."

"Demek geriye sadece basit bir soru kaldı. Mr. Andreyev bizimle mi, değil mi?"

* * *

Beş dakika sonra Hanna Volkov'un faytonu Hyde Park'tan çıkıp kalabalık Londra trafiğine karışıyordu. Walter H. Page kımıldamadan

bekledi, faytonu gözden kaybo- lımcaya kadar izledi, sonra dalgınca yere attığı purosunu topuğuyla ezip söndürdü. Biraz ilerideki faytonuna doğru yürüyüp bindi, arabacı dizginleri boşaltınca atlar tırısa kalkıp parkın çıkışına yöneldi.

Yüz metre kadar ötede, kaba köylü hatlı, orta yaşlı tıknaz bir adam bir banka oturmuş, bisikletinin demirine yaslanarak ter içinde dondurmasından kalanları yalıyordu.

Saçları dökülmüş, tuhaf görünüşlü yaşlı adamın faytonunun Hanna Volkov'un arabasının arkasından gidişini izledi. Sarsıcı güzelliğe sahip genç kadının yanında, ufak tefek adam acayip duruyordu. Sırıtarak, "Güzel ve Çirkin," diye mırıldandı.

Dondurmasından geriye kalanları da yaladı, sonra külahı bir kenara savurup ceketinin yeniyle ağzını sildi, ardından da bisikletine bindi. Güzeli mi yoksa çirkini mi izlemeye karar vermeye çalışırken, alnından ter damlıyordu.

Sonra birden kararını verip, çılgınlar gibi pedal çevirmeye koyuldu.

27

Dublin

İrlanda Denizi'nin karşı yakasında o sabah yağmur yağıyor, yaz yağmuru kentin sokaklarını yıkıyordu. Boyle, Mater Hastanesi'nde Lydia'nın yatağının yanında oturmuş, camları döven yağmur dalgalarını izliyordu. Yüzü terden sırılsıklam genç kız uykusunda bir şeyler mırıldandı.

Doktor, Boyle'a dönüp, "Gücünü toparlayana kadar birkaç güne daha ihtiyacı var," dedi. "Onun için, fazla yormasanız iyi olur."

"Elimden geleni yaparım. Başka?"

"Genç, sağlıklı, kısa zamandan eskisi gibi olacaktır."

Doktor çıkarken ardından kapıyı usulca kapattı. Biraz sonra yağmur durmuş, pencerelerden güneş ışığı dolmaya başlamıştı. Boyle sabırla beklerken Lydia'nın gözlerini kırpıştırdığını fark etti. Genç kadın uykulu gözlerini kıstı, nerede olduğunu anlamaya çalıştı, sonra da şaşkın bakışlarını ziyaretçisine dikti.

"Kendinizi nasıl hissediyorsunuz Miss Ryan?"

Kelimeler Lydia'nın ağzında yuvarlanır gibiydi. "Yorgun ve sancılı. Siz kimsiniz?"

Boyle gülümsedi ve köşedeki tekerlekli sandalyeyi çekti. "Doktorun iyi olacağınızı söylediğini öğrenmek hoşunuza gidecektir. Gelin, iskemleye oturmanıza yardım edeyim."

Birden tamamen uyanıverdi. "Neden? Beni nereye götürüyorsunuz?"

"Biraz hava almaya. Baş başa konuşacaklarımız var."

"Kimsiniz?"

"Hayatınızı kurtaracak kişiyim."

* * *

Hastanenin arkasında, çiçek tarhlarıyla süslü minik park on sekizinci yüzyıldan kalma bir dizi George dönemi eve bakıyordu. Boyle tekerlekli sandalyeyi dövme demirden yapılmış bir bankın yanında durdurdu.

Hemen yakındaki Mountjoy Hapishanesi'nin gözcü kuleleri hastane duvarının üzerinden kafalarını çıkarmıştı. Boyle cebinden bir Player's Navy sigara paketi çıkarıp neşeyle, "Dediklerine göre, Mrs. Pankhurst'ün kendini eşitlik uğruna Derby'deki yarış atlarının önüne atmasından beri, sigara kadınlar arasında çok revaçtaymış," dedi. "Kadın haklarını savunan gazeteler sigaraya 'özgürlük meşalesi' adını takmış."

"Bu da şaka mı oluyor?"

"Hayır, sadece bir sigara isteseniz aldırmam, demek istedim."

"İstemeyeceğim. Bana kim olduğunuzu söylemeyecek misiniz?"

"Adım Joe Boyle." Sigarasını yakmak için çaktığı kibriti avuçlarıyla korudu, sonra da bir kenara fırlattı. "Yakın zamanlarda edindiğim çok korkunç bir alışkanlık. Belki de engelleri aşmama yardım ediyor. Bana çok kuşkuyla bakıyorsunuz Miss Ryan."

"Beni şaşırtan, aksanınız. İngiliz istihbaratçı katillerinin yanında ne işiniz var?"

Adam sigarasından bir nefes çekti. "İşte burada yanılıyorsunuz. Gayriresmi olarak, Kanada ordusunda albayım. Açıklamamı; istemeyin sakın, oldukça karışık bir öykü."

"Hiçbir şey anlamıyorum."

"Basit tutayım öyleyse. Yardımınıza ihtiyacım var Miss Ryan, hem de fena halde."

"Ne yapmak için?"

Boyle bir nefes daha alıp dumanını üfledi. "Gerçekten dikkat çekici bir kadınsınız, biliyor musunuz? Sizin geçmişinize sahip 'pek fazla kadın yok. Babanızın St. Petersburg'da başarılı bir hara işletmesi vardı, Aziz Benediktus Manastırı'nda öğrenim görüp, anadiliniz gibi Rusça öğrendiniz."

"Bütün bunların sizinle ne ilgisi olduğunu hiç anlayamıyorum."

"Sözümü bitireyim. Annenizle babanız Kentucky'ye çekildi, sizin ve kardeşinizin amcanızın Kildare'deki harasında güvende olduğunuzu düşünüyorlar. İrlanda cumhuriyetçileriyle ilişkinizden haberle-

ri yok, kardeşinizin yaptıklarını da bilmiyorlar. Öğrenseler çılgına dönüp, ilk gemiyle Amerika'ya dönmenizi isterlerdi."

"Çok şey biliyor gibisiniz Boyle."

"İşim bu. Nişanlınızla tanışmadan önce Rus Çar ailesinin yanında mürebbiye olarak çalışıyordunuz. On dokuz yaşındaki genç bir kız için oldukça etkileyici bir macera olmalı."

Lydia, "Romanov ailesi mürebbiye ve özel öğretmen olarak yüzlerce yabancı çalıştırırdı. Onlardan biriydim sadece," dedi.

"Doğru ama çocuklar sizi en sevdiklerinden biri olarak görmüyor muydu? Peterhof'ta kızlarından birini boğulmaktan kurtardığınız zaman Çar sizin için methiyeler düzmüştü. Ne isim takmıştı size, *İrlandalı şans meleği* mi? Cumhuriyetçilikte karar kıldığınıza göre, pek kraliyet hayranı olmadığınızı tahmin ediyorum."

Lydia'nın sabrı tükendi. "Beni odama götürün Boyle. Bütün bunlar çok yorucu."

Tekerlekli sandalyeden kalkmak isteyince, Boyle onu usulca itip oturttu. "Acele etmeyin, tam da en ilginç yerine geliyoruz."

"Bütün bunların anlamı ne Boyle? İngilizler kurşuna dizmeden önce kısa bir yaşamöyküsü mü?"

"Öyleyse, sizinle açık konuşacağım. Temsil ettiğim insanlar Çar'ı ve ailesini kurtarmak istiyorlar."

"Ne?"

"Ne dediğimi duydunuz. Her şey planlandığı gibi giderse, Romanovlar'ı gardiyanlarının burnunun dibinden kapmak niyetindeyiz."

Lydia kahkaha atmadan önce karşısındakini süzdü. "Çıldırdınız mı Boyle?"

Boyle neşeyle cevap verdi: "Birine çılgın demek; İrlanda'da bu iltifat sayılmıyor mu? Üstelik talihin genellikle cesurlara güldüğünü belirten evrensel bir kuraldan bahsedildiğini de mi duymadınız?"

"Gerçekten ciddisiniz, değil mi?"

"Hem de çok." Bir ayağını Lydia'nın önünde, yağmurdan sırılsıklam olmuş banka dayayıp dizinin üzerine yasladı. "Rusya'ya zor koşullar altında gidip gelmek demek. Bir erkekle birlikte gidecek ve karı kocaymış gibi davranacaksınız. Yekaterinburg'a varınca, ailenin güven içinde kurtulması için yapmanız gereken belirgin görevleriniz olacak. Sağlam, gerçekleştirilebilir bir planımız var."

Genç kadının gözleri neşeyle ışıldadı. "Ondan sonra cenaze törenimi de planladınız mı Boyle?"

"Ne düşündüğünüzü biliyorum. Yakalanırsanız casus muamelesi göreceksiniz; casusları da kurşuna dizerler. Ama stratejimizin işe yarayacağından eminim. Yoksa ben de canımı tehlikeye atmazdım. Ben de sizinle gideceğim."

"Kimsiniz siz Boyle?"

"Zamanı gelince o konuya da gireriz ama önce cevabınızı almam gerek. Sizi seçmemin bir özel nedeni daha var, ona da geliriz.

Lydia coşkuyla, "Ne düşündüğümü gerçekten bilmek ister misiniz?" dedi. "Haklısınız, monarşilere en ufak bir yakınlık duymuyorum, onlara bağlı kişilere de öyle. Aslına bakarsanız, nefret etmeye bile başladım. Çarlar gibi hükümdarlar yüzünden bu ve bu gibi savaşlarda milyonlar ölüyor. Ne uğruna? Hükmetmek için Tanrı tarafından görevlendirildiğini sanan, kendini beğenmiş bir salak için mi?"

Boyle sigarasından uzun bir nefes çekip, dumanı üfledi. "Sanırım, sarayında çalışırken Çarla tanıştınız."

"Tabii, tanıştım. Yıllar önce tahttan inmiş olması gereken hoşsohbet ama pek de akıllı olmayan biriydi. Bana kalırsa uyarı işaretlerini görmemekle de aptallık etti. Kendi kaderini kendi hazırladı. Bırakın, nasıl hazırladıysa, öyle gitsin."

"Ya çocukları?"

Sanki duyarlı bir sinirine dokunulmuş gibi, genç kadının rengi soldu, sessizce karşısındaki adama baktı. Boyle, "Anastasia'ya özel bir yakınlık duyduğunuzu söylüyorlar," diye devam etti. "Peterhof'ta boğulmaktan kurtardığınız o değil miydi?"

"Beş yıl önceydi, Boyle. Arada çok şey oldu. Aynı kadın değilim ben. Farklı bir dünyada yaşıyoruz."

Boyle'un dudaklarında çarpık bir tebessüm belirdi. "Alman silahları kaçırdığınıza göre, haklı olmalısınız. Ama biz hâlâ beş savunmasız çocuktan bahsediyoruz. Onlara sırtınızı çevirir miydiniz?" Genç kadın cevap vermedi.

"İstihbaratımıza göre Kızıllar bütün aileyi öldürmek niyetinde, bu da kaybedecek zamanımız olmadığını gösteriyor. Yola çıkmanızdan önce, birkaç günlük bir eğitimden geçeceksiniz. Güç durumda ne yapılması gerektiğini bilen bir insansınız Miss Ryan ve bu da kolay bulunur bir özellik değil."

"Ben aradığınız kadın değilim Boyle, gerçekten değilim." Gözlerini kaçırmaya kalkmadı. "Sakın çocuklar için bir şey hissetmediğimi sanmayın. Ama bu benim savaşım değil. Benim uğrunda savaşacağım bir davam var zaten."

Boyle sigarasını fırlattı, içini çekti. "İşimi kolaylaştırmıyorsunuz, değil mi?" Tekerlekli sandalyeyi hızla döndürerek Lydia'nın yüzünü ters yöne çevirdi. "Bakalım, bu fikrinizi değiştirmenize yardım edecek mi?"

28

Lydia'nın iskemlesini iterek hastanenin içinden geçirdi, beyaz fayanslarla kaplı bir koridordan ilerleyerek iki üniformalı polis memurunun nöbet beklediği bir odanın önüne vardılar. "Size kardeşiniz hakkında ne anlattılar?"

"Hayatta olduğunun dışında, hiçbir şey. Neden sordunuz?"

Boyle'un polislerden birine bir işaret yaptığını, onun kapıyı açtığını görünce, yüzünde endişe belirdi. Boyle tekerlekli sandalyeyi iterek odaya soktu. Finn'i demir karyolanın üzerinde bilinçsiz halde yatarken, başı bir yanda, kolları bereli ve sargılı, bileklerinden biri yatağın başucuna kelepçelenmiş görünce yüreği duracak gibi oldu. O kadar genç, o denli savunmasız görünüyordu ki.

Sonra örtülerin altında, kardeşinin bacağının olması gerektiği yerdeki boşluğu fark etti. Sesi çatlayarak, "Finn..." diye haykırdı.

Boyle iskemleyi yatağa yaklaştırdı. "Bu sabah bacağını kesmek zorunda kaldılar. Çocuk zor bir dönemden geçti. Anesteziden sonra hâlâ kendine gelemedi."

Lydia'nın yüzü korkudan karardı, bir şeyler söylemek istedi ama sözler gırtlağında tıkandı, kaldı.

Boyle, "Henüz kurtuldu demek için erken ama doktorlar yaşayacağını söylüyorlar," dedi.

Genç kadın duygularıyla boğuşuyordu. Boyle iskemleyi kardeşinin yatağına iyice yaklaştırdı. Lydia uzandı, Finn'in alnındaki perçemleri düzeltti.

"Finn, beni duyabiliyor musun?" Delikanlının elini sıktı ama bir cevap alamadı. Kolunu sıvazladı, yaşlı gözlerini Boyle'a çevirdi. "Ona ne olacak?"

Boyle gözlerini kaçırmadı. "Ne olacağı size bağlı. Bana yardımı reddedin, İngilizler ikinizi de kurşuna dizer. İdam mangasının önüne sedyeyle getirilen, cumhuriyetçi liderlerinizden biri, James Connolly değil miydi? Finn'e de farklı davranmazlar."

"Ama o daha çocuk."

Boyle yumuşak sesle, "İnfaz eden ben değilim," dedi. "Ben sadece size olacakları anlatıyorum."

Cevabı öfke doluydu. "Benden istediğiniz tam olarak ne Boyle?"

"Eksiksiz bir işbirliği."

"Ayrıntıları soruyorum."

"Zamanımız az, onun için işleri akıllıca yoluna koymamız gerekiyor. Dublin'in kuzeyinde, özel bir mülk içindeki yazlık evi kullanacağız. Hem her yerden uzak hem de tam ihtiyacımıza göre bir yer. Gerçek gibi olması için birkaç gün öykünüzün üzerinden geçeceğiz, o sırada siz de birlikte yola çıkacağınız adamı daha yakından tanıyacaksınız. Sonra sizi gideceğiniz yere göndereceğiz. Altı gün sonra Belfast Limanı'ndan Baltık Denizi ve St. Petersburg'a, hareket edecek bir gemi var, ona bineceğiz."

"Benimle gelecek olan adam kim?"

"Bir Rus subayı, eskiden Çar'ın korumalarından olan, bir Bolşevik esir kampından kaçmayı başarmış birisi. Sakın endişelenmeyin, yokluğunuzda kardeşiniz en iyi tedaviyi görecek.

Döndüğünüzde ikiniz de özgürce Amerika'ya dönebileceksiniz."

"Dönebilirsek, tabii."

"Tehlikeli değil desem, yalan söylemiş olurdum."

Lydia uyuyan kardeşinin yüzüne, kelepçeli koluna baktı, sonra başını kaldırıp öfkeyle, "Duygusuz, katı yürekli bir hayvansınız Boyle," dedi.

"Doğrusunu ister misiniz? Şansım varmış ki İngilizleri bu işe razı edebildim. Size ve Finn'e en azından bir fırsat tanıdıkları için müteşekkir olmalısınız."

"Cehenneme gidin."

Yanağına bir tokat atmaya davrandıysa da, Boyle bir boksör refleksiyle genç kadının kolunu yakaladı. Gözlerinin içine baktı, o gözlerde acıyı, korkunç endişeyi gördü, içinde bir şey yumuşayınca parmaklarını gevşetti. "Önerimi düşünmeniz için size bir saat veriyorum. Ondan sonra, işler benim kontrolümden çıkar."

29

Londra

O haziran sabahı hava şaşırtacak kadar soğuktu ve Peder Doneski, St. Constantine Kilisesi'nin sunağında bir mum daha yakıyordu.

Ortadaki koridorda ayak sesleri duyunca döndü. Karşısında kaba yüzü köylü kurnazlığıyla parıldayan, tıknaz biri duruyordu. "Merhaba papaz," dedi adam Rusça.

Doneski, "Ne istiyorsun?" diye kabardı.

Adam kasketini ensesine yıkıp sırıttı. "Hiç. Sadece iki dost arasında sakin bir sohbet için geldim."

Peder mum yakmak için kullandığı fitili üfledi. "Sen ve ben asla dost olmayacağız. Tanrı'nın evindeyken kasketini çıkar, yoksa alır parçalarım!"

Adamın sırıtışı daha da yayıldı. "Giderek yiğitleniyorsun, öyle mi papaz?"

Doneski aradaki mesafeyi göz açıp kapayıncaya kadar kapatıp, adamın kasketini kafasından kapıverdi. Ziyaretçi pederin gücüyle başa çıkabilecek durumda olmadığı için kasketinin yere fırlatılmasını izlemekle yetindi. "Benim kilisemde, benim dediğimi yapacaksın," dedi Doneski öfkeyle.

Adam yüzünü asıp kasketini yerden aldı, eline vurarak silkeledi. "Senin yerinde olsam daha saygılı davranırdım; yoksa birinin canı fena yanacak."

Doneski bir anda ıstırap çekiyor gibi döndü, çenesi açık kalıverdi. "Bildiğim her şeyi anlattım sana."

Adam kasketini ceketinin cebine tıkıştırdı. "Her şeyi değil, papaz. Dün bütün gün Hanna Volkov'u izledim. Connaught Oteli'nde kalıyor. Anlaşılan, Amerikan büyükelçisiyle de buluşmuş. Ondan önce bir başkasıyla buluştu, burada, kilisede. Herifin peşinden Whitechapel'daki matbaaya kadar gittim. Neler oluyor?

O burjuva kaltağı neyin peşinde?"

Doneski cevap vermedi.

"Yoksa anlaşmamızı unuttun mu?"

Peder ellerini sıkıp yumruk yaptı, adamı boğmamak için kendini zor tuttu. "Siz Kızıllar'ın şeytanın ete kemiğe bürünmüş hali olduğu-

nuzu hep söylerdim."

"Moskova'daki sevgili yaşlı annenin ve akrabalarının canlarının yanmasını istemezsin, değil mi? Ben fikrimi değiştirmeden ve hepsini hücrede çürümeye göndermeden önce Volkov hakkında bildiklerini anlat bana."

Direnme umudu kalmadığını anlayınca, Doneski'nin omuzları düştü. "Hanna Volkov'un buluştuğu adamın adı Andreyev, Rus göçmeni. Daha önce çorba içmeye geldiği zaman görmüştüm onu."

Adam sırıttı. "Harika. Şimdi o zihnini iyice bir kazı da bana olanları başından anlat. Bir şey unutmamaya da çalış."

* * *

Saat akşam altıyı biraz geçerken, aynı tıknaz adam King's Cross'tan Edinburgh'a giden gece trenine biniyordu. Omzunda bir gemici torbası, cebinde de üçüncü sınıf bileti vardı.

Sabahın ilk saatlerinde İskoçya sınırını geçen tren nihayet Edinburgh İstasyonu'na soluk soluğa girdi. Adam az uyumuştu, bitkindi ve ezberlediği bilgiler gergin heyecanını daha da tetikliyordu. Kentteki bir telgrafhaneden Paris'e şifreli bir telgraf gönderdi; yazdıkları kısa süre sonra Moskova'nın yolunu bulacaktı.

Bir markete girip, önündeki uzun deniz yolculuğu için karnesindeki kuponlarla reçel, kutulanmış jambon, peksimet ve sardalye aldı. Kahvaltısı için aldığı ayranla taze ekmeği liman yolunda mideye indirdi.

Öğlen olmadan Lars Westens adına düzenlenmiş İsveç pasaportunu gösterdi, gümrükten geçip, biletiyle *Baltic Prince* adlı gemiye bindi.

Cam gibi parlayan Kuzey Denizi ve ışıltılı Kutup göğünü aydınlatan kuzey ışıklarıyla oldukça keyifli bir yolculuk oldu. Dört gün sonra Helsinki'de gemiden indi, bir tramvaya atlayıp parti üyesi yaşlı bir kadının güvenli evinin bulunduğu pazar bölgesine yollandı. Kadın adama sıcak bir banyo ve yemek hazırladı; cebine biraz para, yeni bir pasaport ve Moskova'ya gitmek için bir de tren bileti koydu.

Kızıl Ordu askerlerinin bütün yol belgelerini büyük dikkatle inceledikleri Rus sınırında saatlerce süren gecikmelerin ardından, hareketinden yetmiş iki saat sonra nihayet Moskova'ya vardı.

Aynı sabah saat dokuzu çeyrek geçe Kremlin'e, eski bir hendek üzerinden geçen köprüyle ana kaleye bağlı, tuhaf görünüşlü beyaz ve yuvarlak bir kule olan Troitski Kapısı'nın önüne geldi. Kaba görü-

nüşlü bir subay uzattığı kâğıtları inceledi. "Burada ne işiniz var?"

"Özel bir iş. Şimdi Yoldaş Lenin'in sekreterine telefon edin ve Semaşko'dan Londra'dan acil haberler getirdiğimi bildirin. Zaman kaybetmeyin."

Subay elinde bir gemici torbasıyla çıkagelmiş tıraşsız, buruşuk elbiseli ve gözleri kızarmış bir serseri tarafından böylesine itilip kakılmaktan hoşlanmamakla birlikte, içinden bir ses adamın istediğini yapmanın akıllılık olacağını fısıldıyordu.

Telefonu kaldırdı ve kısa süre sonra Kremlin'den gelen parke, taşlı patikada kalın yünden gri bir etek ve hırka giymiş, ayaklarına, altı düz siyah çizmeler geçirmiş, oldukça kısa boylu, kambur bir kız göründü. Maria Glasser, Lenin'in özel sekreteriydi. Kızıl diktatörün en mahrem sırlarını paylaşıyor, Lenin de ona gözleri kapalı güveniyordu.

Omzunda denizci torbası olan bir adam seslendi. "Maria! Şu salaklara söyle, bıraksınlar geçeyim."

Kadın subaya döndü. "Bu adama kefilim, Yoldaş. Bırakın, girsin."

Maria Glasser, Kremlin'e giden yolu gösterirken, eski dostu olan adama, "Yoldaş Lenin telgrafını okudu," dedi. "Merakla gelmeni bekliyordu. Acele etsek iyi olacak, saat onda Savaş Bakanlığı'nda önemli bir toplantıya girecek."

"Bana bir iyilik yap ve Yoldaş Lenin'in toplantısını iptal et, Maria."

"Ne dedin?"

"Anlatacaklarımı dinledikten sonra, hiçbir yere gitmeyecektir."

* * *

Üç kilometre ötede, Arbat Mahallesi'nde, Yakov kamyonetten indi.

Zoba direksiyonun ardından seslendi. "Belki de onunla bizim evde biraz vakit geçirmek istersin. Karım hepimiz için yemek yapardı."

"Hiç zamanı değil. Bir saat sonra Kremlin'de bir toplantıya gitmem gerekecek."

"İşin içinde çocuk varsa, zaman bulman gerekir Leonid. Troçki seni neden çağırtmış, haberin var mı?"

"Onu oraya gittiğim zaman düşünürüm." Kamyonette yerde duran kahverengi kâğıda sarılı paketi alıp Zoba'ya fırlattı. "Senin için

bir işim var. Nina Andreyev'e giyecek ve yiyecek ulaştırmanın başka bir yolunu bulacaksın."

Cebinden ruble dolu ağır deri keseyi çıkardı ve ön koltuğa bıraktı. "Çocuk için ilaca ihtiyacı olacaktır. Bugünlerde böylesi şeyleri ancak karaborsadan bulabilirsin ama çok yüksek fiyatlara."

"İyi ama yardımını daha önce geri çevirmemiş miydi?"

"Mahallenin papazını ya da çocuğa bakan doktoru bul. Nina'ya bu güç zamanı atlatması için olduğunu söylesinler. Benden geldiğinden kuşkulanmasını istemem."

* * *

Saat ikiydi; okulun bahçesi boşalıyor, çocuklardan bazıları annelerinin yanlarına geliyorlardı. Yakov tel çitin başına gelip durdu.

Birkaç saniye sonra koyu renk saçlı kız göründü. Yakında altısını bitirecekti ve üzerinde yıpranmış bir mavi elbise, ayaklarında da sağlam görünüşlü deri ayakkabılar vardı. Belirgin bir özelliği yoktu, saçları örgülüydü ama annesinin mirası kocaman ve anlamlı gözleriyle inanılmaz derecede masum görünüyordu.

Yeni doğmuş bir bebek olarak kollarına aldığı andan beri, kızına karşı bir duyarlılık hissediyordu. Ölen kız kardeşinin anısına kızına Katerina adını vermişti ve Stanislav'ın ölümünden sonra onu dünyaya bağlayan tek şey kızıydı.

Küçük kız endişeli gözlerini kalabalık üzerinde gezdirirken Yakov, Zoba'nın koca göğüslü, güleç yüzlü karısını gördü. Kadın eğilip Katerina'yı kollarına aldı, sarılıp öptü, çocuk neşeli bir cıvıltıyla bir şeyler anlatırken, el ele tutuşup yürümeye koyuldular.

İçinde kızının peşinden gitmek, kollarına alıp öpücüklere boğmak, çocuk tebessümünü, kocaman masum gözlerinin yüzünü aydınlatmasını seyretmek istedi ama özlemini güçlükle bastırdı.

Yapması gereken parti işi vardı. Kişisel ihtiyaçlar daha sonra gelmeliydi.

"Devrim herkes için zordur. Fedakârlık ve ıstırap olmadan başarıya ulaşamaz." Nina'nın cevabını hatırladı: "Senin fedakârlığınla ıstırabın ne, Leonid?.."

Bu sorunun cevabını izlerken, Katerina uzaklaşıyordu.

Bir süre çitin başında durup gözden kaybolan kızını seyretti, sonunda gözlerinin nemlendiğim hissedince dönüp kamyonete doğru yürüdü.

30

Moskova 15.30

Yakov, Kremlin'den nefret ediyordu.

Korkunç İvan'ın kurbanlarını kazığa geçirmekten hoşlandığı ahşap kalenin yerine, on ikinci yüzyılda yapılan kan kırmızısı duvarların meşum bir havası vardı.

Koyu yeşil kamyonetini cephaneliğin avlusuna çevirdi.

Onu orada bir Kızıl Ordu yaveri bekliyordu. "Peşimden gelin, Komiser Yoldaş."

Adamın peşine takıldı, birkaç basamak tırmanıp taş döşenmiş kemerli bir geçide vardılar. Aşağıdaki alanda bir sürü kamyon ve top arabası toplanmış, her yerde eli tüfekli, çevrelerini dikkatle gözleyen Kızıl Ordu muhafızları görülüyordu.

Yaver kocaman çivili, meşe bir kapının önünde durup, açtı. "İçeri girin, Komiser Yoldaş. Dikkat edin, yerler kaygan."

Pırıl pırıl cilalı, süslü bir koridora geçtiler. Parke zemin antiseptik ve balmumu kokuyordu. Duvarlar açık maviye boyanmış, yerlerde hâlâ Çar'ın armasını taşıyan parlak kırmızı, lacivert ve sarı halılar bırakılmıştı.

Koridorun öteki ucundaki kapının iki yanında omzu tüfekli iki muhafız dikiliyordu. Kapıya yaklaşırlarken, Yakov yavere, "Beni buraya neden çağırdıklarını biliyorsunuz sanırım," dedi.

Adamın yüzü tamamen ifadesizdi. "Soruyu yanlış adama sordunuz, Komiser Yoldaş. Benim tek görevim, sizi buraya teslim etmek."

Muhafızlar geçmelerine izin verince duvarları çarlar döneminin nefis halılarıyla kaplı, ortasından parıltılı bir avize sarkan çok zarif bir bekleme odasına girdiler. Altın varaklı çerçeve içindeki tablolar duvarları süslüyor, karşı duvarın ortasında da yerden tavana kadar yükselen, çift kanatlı bir meşe kapı görünüyordu.

Yaver elini uzattı: "Tabancanız, lütfen. Ziyaretçilerin bu noktadan öteye silah taşımaları yasak. Talihiniz varsa, fazla beklemezsiniz."

Yakov tabancasını çıkarıp uzattı. Yaver silahı bir çekmeceye yerleştirdi.

Sanki bir işaret verilmiş gibi, yerden tavana kapılar birden açıldı

ve küstah görünüşlü bir adam beliriverdi.

Huzursuz bir enerjiyle durmadan kımıldayan adamın üzerinde siyah askeri üniforma, ayaklarında da dize kadar çıkan, parlak çizmeler vardı. Bir elinde ünlü subay asasını, diğerinde de kâğıttan sert bir zarf tutuyordu. Dağınık, dalgalı beyaz saçları, keçisakalı ve tel çerçeveli gözlüğüyle biraz kaçık bir akademisyeni andırıyordu.

Yakov, Lenin'in acımasız sağ kolu, savunma bakanı Lev Troçki'yi görür görmez tanıdı. Adamın koyu renkli gözlerinde fanatiklere özgü bir parıltı görülüyor, çevresine fiziksel bir güç gibi bir soğukluk yayılıyordu. Yakov, adamın ürpertici bir yanı olduğunu düşünürdü.

Topuklarını vurarak esas duruşa geçti.

"Yoldaş Troçki."

"Gel."

* * *

Balkon Moskova'ya bakıyordu. Yüksek kapılar açıktı, Troçki balkona çıktı. Uzun ağızlığına bir sigara yerleştirip yaktı, dumanı üfledi.

Yakov, Troçki'nin peşinden balkona çıktı. Biraz uzakta, başka bir balkon kapısından önündeki evraka eğilmiş, başının tepesi açılmış başka birini görünce, Vladimir Lenin'in o bilindik görüntüsünü tanıdı.

"Çok becerikli olduğunu kanıtlıyorsun. Yoldaş Lenin senden çok memnun, Yakov. Yine de, senin için düşündüğü göreve uygun olup olmadığından kuşkuluyum."

"Bakan Yoldaş?"

Troçki ağızlığını uzun ve soylu parmakları arasında bir süre yuvarladı. Kolunun altındaki zarfı açtı, içinden çıkardığı bir fotoğrafı Yakov'a uzattı. Çar'ın tahttan çekilmesinden önce imparatorluk hatırası olarak büfelerde satılan, onu ailesiyle birlikte gösteren bir fotoğraf.

"Yanılmıyorsam, karın ayaklanma sırasında ilk vurulup öldürülenlerdendi. Bu fotoğrafa bakınca, içinden nasıl bir duygu geçiyor, Yakov? Nefret? Öfke? Üzüntü? Samimi cevap istiyorum."

"Karısıyla çocuklarına karşı bir şey hissetmiyorum. Adama gelince, nefret çok hafif kalır, ondan iğreniyorum."

"Bunu duyduğuma sevindim. Bana kalsa Çar'ı halk mahkemesine çıkarır, ardından da asardım ya, Yoldaş Lenin'in başka planları var."

Yakov fotoğrafı vermeye davrandı. Troçki başını salladı. "Sende kalsın. Nefretinin bir andacı olarak dursun, öfkenin bir an bile azalmamasını sağlar."

"Neden?"

"Çünkü tüm Romanov ailesinin infazını yönetmeni istiyoruz."

31

Londra

O akşam, dünya tarihinin en acımasız savaşının milyonlarca kilometre uzakta olduğuna inanmak hiç de güç değildi. Albert Hall'daki bağış galasına katılanlar her zamanki seçkinlerdi: Kadınlar en zarif ipeklilerini, erkekler de smokinlerini giyiyorlardı.

Londra Senfoni Orkestrası Sibelius çalıyordu ve aradan hemen önce Amerikan Büyükelçisi Walter Page karısını locada bırakıp çıktı, birisinin peşine takılarak koridorun sonundaki özel odaya doğru yürüdü.

Işıkları sönük oda Londra'nın gece göğünü kesip çizen kehribar parıltılarla belli belirsiz aydınlanıyordu. Gölgelerin arasında bir karaltı fark etti.

Purosunu yakıp yaklaştı. Birisi bir yan sehpaya gümüş bir tepsi bırakmış, arada içilmek üzere altı flüt kadehe şampanya koymuştu. Şişe kırık buz dolu gümüş bir kovanın içine yerleştirilmişti.

Bir kadeh seçti ve şampanyayı bir dikişte içti.

"Bu gibi şeyleri başından beri son derece sıkıcı bulurum. Ya sen, Mack?"

Büyükelçinin yardımcısı John MacKenzie gölgeden çıktı. Uzun boyluydu, briyantinli saçları, Brooks Brothers'tan alınma, ütüsü kusursuz smokiniyle bakımlıydı.

"Ne diyebilirim ki, Sayın Büyükelçi. Bu bir oyalanma."

Page cebindeki şişeden çıkardığı iki küçük hapı şampanyayla yuttu. "Başıma çatlatacak gibi ağrılar giriyor. Burada ne arıyorsun?"

"Sizinle Rusya'daki ajanımız hakkında konuşmak istiyordum, efendim."

"Yarına kadar bekleyemez mi?"

"Maalesef. Philip Sorg hakkında ne biliyorsunuz, efendim?"

"Sadece bakanlıktaki dostların söyledikleri kadarını. Tutuklandıkları günden bu yana Romanovlar'ı izlediğini, Çarskoye Selo'dan Tobolsk'a, oradan da Yekaterinburg'a kadar peşlerinden gittiğini. Yaptıklarının planlarımızın çok önemli bir bölümünü oluşturduğunu. Neden sordun?"

Mack başını çevirdi, Londra'nın damlarının üzerinden uzaklara baktı. "Washington'dayken onunla bir kez karşılaşmıştım. Tuhaf biri.

Tehlikeden zevk alıyor. 1913 yılında, sosyalist grupların gelişmesini izlediğimiz dönemlerde bizim için Rusya'da casusluk yaptığı, Ohranka tarafından yakalanıp işkence gördüğü hakkında söylentiler duymuştum. Kaçmayı ve ülkeden çıkmayı başarana kadar çok ıstırap çekmiş."

"Sonra yine mi gönderdiler Rusya'ya? Tanrı aşkına, neden?"

"Gönüllü olmuş, efendim. Ama bir sorun var: Sinirleri harap olmuş, dediklerine göre ayakta durabilmek için afyonruhu kullanmak zorundaymış."

Page şaşkın gözlerini kırpıştırdı. "Ciddi olamazsın. Böyle bir adama nasıl güvenilir?"

"Bakanlık güvenebileceğimizi söylüyor. Benim sorunum da burada başlıyor işte." Daktiloyla yazılmış bir sayfa çıkarıp açtı. "Güvenli telgraf hattından geldi, efendim. Orijinalinin şifresini bizzat çözdüm."

Büyükelçi boş kadehi sehpaya bırakıp kâğıda uzanırken, Mack, "Dimitriy son raporunda gizli polisin peşinde olduğunu bildiriyordu," diye ekledi. "Anlaşılan talihi yüz çevirmiş gibi."

Elindeki kâğıdı sonuna kadar okuyan Page'in yüzü kaygılıydı. "Dediğinden emin misin?"

"Korkarım biz daha başlamadan Yekaterinburg'daki adamımızın işi bitecek."

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

32

Yekaterinburg

Kadını bıçaklayıp öldürmek zorunda kalana kadar, Sorg'un işleri yolunda gidiyordu.

O sabah, tekerlekleri arka sokakların kaldırım taşları üzerinde zıplayan bir araba çekiyordu. Üzerinde pamuklu kumaştan bir işçi önlüğü, eski bir kasket, kaba yünden pantolon ve yıpranmış çizmeler vardı. Çalı gibi sakalı ve yağlı saçlarıyla bir Rus köylüsünden farksızdı.

Arabayı çarşıda, ikinci el eşya satan bir madrabazın dükkânından almıştı. Bir tekerleği hasarlıydı, tutamaklarından biri de kırılmıştı ama satıcı sekiz ruble karşılığında arabaya bir çekiçle çivide eklemişti.

Arabayı onarıp içine tahta parçalarıyla birkaç kırmızı tuğla doldurdu, yıpranmış siyah paltosunu da tutamakların üzerine yerleştirdi. El arabasıyla dolaşan biri, amacı olan bir insandır ve Yekaterinburg sokakları böylesine meşgul işçilerle dolup taşıyordu.

Yekaterinburg bir yıllık sürede Beyazlar tarafından işgal edilmiş, Kızıllar tarafından geri alınmış, tekrar Beyaz eline düşüp, kanlı ve şiddetli çatışmalar sonucunda yeniden Kızıl yönetimine girmişti. Asya'nın kavşağındaki bu canlı Sibirya kentinin sokaklarında Moskova ve St. Petersburg'dan ne pahasına olursa olsun kaçmaya kararlı, zengin yoksul sığınmacıların karmakarışık hengâmesi görülüyordu.

Herkes sefil haldeydi. Elektrikli tramvaylar adam almıyordu, arka sokaklar dar ve gürültülüydü, yolların kenarında, ağızlarına kadar pislik dolu oluklar leş gibi kokuyordu. Yüz bin kişiyi biraz geçen kent nüfusu bu sayının yarısı kadar sığınmacıyla birlikte havadaki panik kokusunu soluyordu.

Sibirya'nın en zengin platin, altın ve değerli maden yataklarına sahip bu sanayi kenti sürekli kuşatma altındaydı.

Her akşam sekizde çalan sirenler sabahın beşine kadar sürecek sokağa çıkma yasağının başlangıcını bildiriyordu.

Arabasını işçi mahallesinin kütükten yapılmış evlerinin önünden geçirdi, yoksul daireleriyle dolu binaların kaynadığı arka sokaklarda toplanmamış çöplerin kokusundan burnunun direği kırılacak gibi oldu. İki yanında ıhlamur ağaçlarının sıralandığı, beş kilometre uzunluğundaki Voznesenski Prospekt üzerindeki konakların, işyerle-

rinin ve kiliselerin alçı işlemelerle süslü cepheleri kurşun izleriyle delik deşikti.

Artık Rusya'da harita satmak yasaktı: Kızıllar haritaların düşman casuslarının işine yarayabileceğinden korkuyordu. Harita sahibi olmak bile ölüm cezasına çarptırılmak için yeterli olduğundan Sorg sokakları, aralık ve köprüleri beynine kazımaya çalışıyordu.

Huzursuz Kızıl Muhafız birliklerini barındıran otellere, pansiyonlara ve kışlalara özellikle dikkat ediyordu. Salaklar işini kolaylaştırıyor, kaldıkları her yerden kızıl bayraklarını sallandırıyorlardı. İki haftanın sonunda bütün arka sokakları avucunun içi gibi bilir olmuştu.

Yan sokaklardan birinde korkunç bir manzarayla karşılaşmıştı: Bir hububat dükkânının duvarına dayanıp devrilmiş beş ceset. Bir aile gibi görünen, anne, baba ve üç genç çocuk infaz edilmiş, kurşunlarla delik deşik olmuş cesetleri çürümeye bırakılmıştı. Dükkânın duvarına beyaz boyayla, "Bu hainler devrimi aç bırakmak istedi! Bütün hainler ölecek!" yazılmıştı.

Kızıllar'ın aşırı kuşkusu ve kıyımı karşısında kimse güvende değildi. Buna rağmen, Yekaterinburg'daki her otel, her pansiyon ağzına kadar doluydu.

Mayıs sonunda geldiği zaman, pazar bölgesinin sınırında, üst kat balkonlarından çamaşırlar sarkan bir pansiyon yıkıntısı bulmuştu. Asıl önemlisi, sık ormanlara açılan kocaman arka bahçesi kaçmak zorunda kalırsa çok yararlı olacaktı. Sağlam bir zincirle bir asma kilit satın aldı, her gece yatmadan önce arabasını su borusuna zincirlemeye başladı.

Dökük odayı üç adamla birlikte paylaşıyordu; her birinin tahtadan kaba birer yatağı, koridorun sonunda leş gibi bir tuvalet, soğuk su musluğundan her zaman su akmayan, çatlak küvetli bir de banyo vardı.

Adamlardan ikisi demiryolu işçisiydi; üçüncü kişiyse bir tutam sakallı, yüzü seğiren, vakit geçirmek için birlikte iskambil oynadığı genç biriydi ve Sorg onun Beyaz bir asker kaçağı olduğundan kuşkulanıyordu.

Kalan son birkaç kuruşunu çizmelerine saklamış, çizmeleri de yağlı bezden bir torba içinde, pansiyonun arkasındaki ormana gömmüştü. Çelik kalemini yanından bir an bile ayırmıyordu.

O sabah, arabasını kıvrılarak akan İşet Nehri'ne ve onun geniş gölüne doğru çekerken, kilise çanının saat 10'u vurduğunu işitti.

Adımlarını hızlandırdı.

Şansı yaver giderse, bu sabah Anastasia ile temas kuracaktı.

* * *

Sorg yokuşu tırmanırken, iki yanında çoğu tahta kepenklerle kapanmış yıkık dökük antrepolar bulunan, parke taşı döşenmiş bir aralığa saptı. Binalardan birinin önünde durdu, sokağın ıssızlığından emin olduktan sonra, çift kanatlı kapılardan birinin dilini kaldırdı, arabasını çekerek içeri aldı.

Girdiği deponun zemini dışkı kokulu, çürümüş samanla kaplıydı ve kireç badanalı duvarlarında devrimci sloganlar okunuyordu. "Zenginlere ölüm!" "Kanımızı emen burjuvalara ölüm!"

Kapının dilini indirdi ve kimsenin girememesi için kapının altına bir takoz sıkıştırdı. Arka taraftan kaçmak zorunda kalırsa, arabası da engel vazifesi görecekti. Tahta parçalarının altından tabancasını alıp cebine soktu.

Gıcırtılı basamaklardan eski huş kütüklerinin istiflendiği kocaman bir çatı katına tırmandı. Dört camdan içeriye bulanık bir aydınlık giriyor, pencereden İset Nehri görünüyordu. Burayı iki hafta önce, kentte gözetlemeye uygun bir yer ararken bulmuştu.

Köşedeki yığına yaklaşıp, birkaç kütük kaldırınca, alttan pirinç bir teleskop çıkıverdi. Teleskopu alıp pencereye yanaştı, kolunun yeniyle camdaki buğuyu sildi, uzakta İpatyev Evi'nin güney bölümünü ve bahçelerini gördü.

Yekaterinburg sokakları dedikodu kaynıyordu. Daha geldiğinin ertesi günü, Voznesenski Prospekt yakınındaki "Özel Amaçlı Evin" sözünü duymuştu. Bir zamanlar Yekaterinburglu zengin bir tüccara ait olan konağa Kızıllar el koymuş, sonrada Romanovlar'ı yerleştirmişlerdi.

Kirli zemine yerleşip gözünü teleskopa uydurdu. İki katlı İpatyev Evi bazı bölümleri üç metreye kadar yükselen iki sıra ahşap çitle çevriliydi. Bahçede gezinen, canları sıkıldığı her hallerinden belli üç muhafız gördü. Yüksek çitler görüş açışını öylesine sınırlıyordu ki, bahçede dolaşanların ancak başlarını ya da göğüslerine kadar olan bölümlerini görebiliyordu.

Evin dışındaki geniş sokakta devriye gezen nöbetçiler de vardı. Yakındaki Voznesenski Katedrali'nin yüksek çan kulesinde de namlusu İpatyev Evi'ne çevrili bir Kızıl makineli tüfeği görülüyordu.

Makineli tüfeğin başındaki askerden hiç korkmadığını düşündü:

Dürbününü çan kulesine ne zaman çevirse, adamı ya uyur ya da kaşınırken yakalıyordu. Cep saatini çıkarıp baktı: 10.20.

Anastasia ve ailesi genellikle günlük idmanlarını bahçede, biri saat 11.30, diğeri 15.30'da, iki kez yapıyor, her seferinde de yaklaşık yarım saat dışarıda kalıyorlardı. Dışarıda geçirdikleri süre, nöbetçilerin niyetine bağlı olarak, bazen daha da uzun sürebiliyordu. Genç kızla son görüşmesinden bu yana bir yıldan fazla geçmişti ve bu süre ona sonsuzmuş gibi geliyordu. Oysa bugün bu durumu değiştirmeyi umuyor veheyecandan yüreği daha hızlı çarpıyordu.

Sinirleri yay gibi gergin bir halde, beklemeye hazırlandı.

Ceplerine bir şişe bira, yağlı kâğıda sarılmış bir kalıp sert keçi peyniri ve afyonruhu takıştırmıştı. Şişeyi alıp çalkaladı, damlalıklı kapağını açtı.

Elinde kalan biraz afyonruhunu votkayla inceltmiş ve sonunda sulu, güçsüz bir karışım elde etmişti. Elinde afyonruhu kalmadığı zaman arka arkaya sigara içiyor, fincanlar dolusu koyu kahve deviriyordu.

Oysa karneyle birlikte sigara ve kahve de zor bulunur olmuştu. Şişeden akıttığı birkaç damlayı alt dişetlerine sürdü, kapağı kapattı, işaretparmağını ağzına sokarak afyonruhunu damağına, dişetlerine yedirdi.

Birkaç dakika sonra gevşemeye başlamışta bile.

Gözlerinin önünde bir hayal süzülüyordu, Anastasia'nın yüzü; zaman zihni son görüşmelerine gitti.

33

Sorg o son günü asla unutamayacaktı, açık bir yara misali, zihnine kazınmış gibiydi.

Neredeyse dört aydan beri her çarşamba öğleden sonra Çarskoye Selo trenine biner ve saat dörtten biraz önce sarayın kapısına gider olmuştu.

Nöbetçiler belgelerini incelerdi: Sorg'un Romanov damgalı özel pasaportunun yanında, bir de imparatorluk görevinde piyano öğretmeni olduğunu belirtir bir mektubu vardı. Saray hizmetlilerinden biri onu bahçeden geçirir, Çar ailesinin ikametgâhının merdiveninden çıkarırdı.

Ondan sonra yeri parke, soğuk bir saray odasında, piyanonun başındaki iki tabureye oturarak, Anastasia'yla iki saat geçirirdi.

Aile basit bir hayat yaşıyordu. Sorg kısa süre sonra Çar'ın, çocuklarının yaşamlarını kolaylaştırma yanlısı olmadığını öğrenecekti; sert yataklarda yatıyorlardı, gündelik angaryalar yapmaları gerekiyordu.

Bütün hevesine rağmen, Anastasia'nın korkunç bir öğrenci olduğunu anlamak için sadece bir ders yetmişti: Mimikler yaparak, saray dedikodusuyla, akraba ve aile haberleriyle Sorg'u oyalamaya çalışıyor, bütün bu anlattıkları da raporlarını yazmada çok işe yarıyordu.

Derslerin birinci ayının sonunda, Anastasia, "İyi bir müzisyen olacak kadar yeteneğim olmadığına karar verdim," dedi. "Ama bu aramızda sır olarak kalsa, Philip? Senin arkadaşlığından çok keyif alıyorum. Hayat burada o kadar sıkıcı ki. Ablalarım biz çocukların asla herkesinki gibi hayatı olamayacağını söylüyor. Altın bir kafeste yaşar gibi; neredeyse hiç dışarı çıkamıyoruz."

İkinci derste kuralları belirleyen de Anastasia oldu. "Lütfen bana prenses ya da grandüşes deme. Böylesi resmiyetten nefret ediyorum. Bana sadece Anastasia de, ben de Philip diyeyim. Nasıl?"

"Bana Amerika'yı anlat. Sence, oradan hoşlanır mıydım?" Elini Sorg'un koluna bırakınca, parmaklarının ipek gibi temasını hissetmişti.

Neşesi her zaman havayı yumuşatıyordu ama o öğleden sonra bir şeylerin yolunda gitmediğini anlamak hiç de güç olmadı.

St. Petersburg bütün hafta boyunca tam bir kargaşa yaşamış,

hükümet telaşa düşmüş, her tarafta asker görünür olmuştu. Kapıdaki nöbetçi kulübesine yaklaştığında, bahçenin her tarafının asker dolu olduğunu fark etmişti. Belgelerini gösterip geçtiyse de, görünürde saray hizmetlisi olmayınca bahçede tek başına yürüyüp basamakları tırmanmak zorunda kalmıştı.

Yolunu bir gözünde monokl bulunan, yaşlıca bir subay kesti, "Burada ne arıyorsun?" diye sordu.

Sorg, "Geldiğimden haberleri var," deyip pasaportunu ve mektubu gösterdi.

Subay gözünü kıstı, tek camın ötesinden belgelere değersiz banknotmuş gibi baktı. "Ders mers yok artık, bunların hepsi bitti.

Haberleri işitmedin mi? Çar tahttan çekildi. Ev hapsinde."

Demek *buydu.* St. Petersburg günlerden beri Çar'ın tahttan çekilebileceği dedikodusuyla çalkalanıyordu. Anastasia'yı son bir kez görme fırsatını kaçırmaktan korktu. "Çar ailesinden birine haber verebilirseniz, eminim onlar da..."

Subay elini tabancasına attı. "Sağır mısın sen?"

"Hayır, lütfen ona bir şey yapmayın!"

Anastasia elinde kahverengi deriden bir torbayla merdivenden koşarak indi. Üzerinde beyaz muslinden basit bir elbise, boynunda inci bir gerdanlık, ayaklarında da siyah ayakkabı ve beyaz çoraplar vardı. Mavi gözlerinde bir yakarış ifadesiyle subaya, "Lütfen, efendim, bu bey benim piyano öğretmenim ve onunla özel olarak konuşmam gerek," dedi. "İzin verme nezaketiniz için teşekkür ederim."

Subay diyecek bir şey bulamadı, bir selam çaktı. "Nasıl isterseniz Grandüşes ama lütfen avludan çıkmayın da sizi görebileyim."

* * *

"Geleceğini biliyordum, onun için seni görmek istedim. Babam belki de Urallar'ın doğusuna götürüleceğimizi duymuş, onun için vedalaşmak istedim."

Sorg bahçede yürürken, uzaktan Çar'ı gördü. Kendisiyle özdeşleşmiş beyaz tunik ve şapkasını giymiş, sakat oğlu Çareviç Aleksey'in tekerlekli sandalyesini itiyordu. "Neden Urallar?"

"Orada daha güvende olacağımızı düşünüyorlar. *Onlar,* her kimse artık. Annem oraların çok uzak olduğunu söyleyip, Aleksey için düzgün doktor bulamamaktan kaygılanıyor. Bu günlerde sıkça rahatsızlanıyor da."

"Subay gözünün önünden uzaklaşmamamızı söylememiş miydi?"

Anastasia gülümsedi ve Sorg'u subayın göremeyeceği, içinde taştan bir çeşmenin bulunduğu özel bir bahçeye götürdü. Elindeki deri torbayı salladı, yürürken kopardığı çiçeği burnuna götürüp kokladı. Sorg genç kızın, onun aksaklığından bir kez bile söz etmemiş olduğunu düşündü.

"Yaşlı Şaşı'dan mı söz ediyorsun? Kurallara uymayacağımı biliyor ama olay çıkarmayacaktır. Zaten sana söyleyeceklerim var."

Bir bankın yanına vardıklarında, Sorg'a oturmasını işaret etti. "Seni bir daha göremeyeceğim, arkadaşlığını ve sohbetlerimizi özleyeceğim. Böylesine korkunç bir öğrenci olduğum için gerçekten üzgünüm Philip."

"Daha beterini gördüm ama senin kadar eğlenceli olanına hiç rastlamadım."

"Sahi mi? Ziyaretlerin beni her seferinde yeknesaklıktan kurtarıyordu." Kıkırdadı. "Maria buradaki resmiyet yüzünden sarayı ateşe vermek istediğini söylüyor. Sen ne yapacaksın? Rusya'da mı kalacaksın?"

"Durumun daha ne kadar kötüleşeceğine bağlı."

"Daha kötüleşebilir mi sence?"

"Korkarım, evet. Muhafızlar size nasıl davranıyor?"

"Oldukça iyi. Neden sordun?"

"Bu hükümet sonsuza dek gidemez Anastasia. İktidara başkaları gelebilir, içlerinde babana zarar vermek isteyecek öfkeli insanlar da olabilir."

"Annemin babama bunları söylediğini duymuştum. Babam ise böyle bir şey olmaz, diyor. Halk asla izin vermezmiş." Sorg'a dikkatle baktı. "Babam hep Tanrı'ya güvenir. Rusya'dan ayrılmayacağını söylüyor, asla gitmeyecekmiş.

İnsanların babamdan neden nefret edeceklerini bir türlü anlayamıyorum. O kadar iyi ve yumuşak biri ki."

"Herkes öyle düşünmüyor ama. Geçmişte bazı korkunç şeyler yaptığına inananlar da var."

"Aptal değilim, Philip. İnsanların böyle şeylerden bahsettiğini duydum, özellikle de nöbetçilerin. Babamın bazen çok kötü şeylere izin verdiğini söylüyorlardı. Bazıları ondan 'Kanlı Nikolay' diye söz ediyor. Sen ne düşünüyorsun?"

Soru genç adamı hazırlıksız yakalamıştı. İçinde bir taraf kızı korumak istiyordu ama ondan acı gerçeği saklayamayacağını düşündü. "Dürüstçe söyleyeyim mi?"

"Tabii."

Düşündüklerini anlattı. Bitirdiği zaman bir sessizlik oldu. Anastasia şaşkınlık içinde elini ağzına götürmüş, gözlerine yaş dolmuştu. "Öy... öyleyse ailenin başına gelenler yüzünden babamdan nefret ediyor olmalısın."

"Bazen ediyorum."

Genç kız bir an düşündü. "Söylediklerine inanıyorum ama babamı hâlâ seviyorum. Daha iyi bir insan olmaya çalıştığını biliyorum. Ablam Maria hepimizin günahkâr olduğunu ama imparatorların çoğu insandan daha büyük günahlar işlediğini söyler. Annem de her zaman başkalarına karşı anlayışlı olmamızı ister. Kendimizi en son düşünmemizi, kalbimizin sevgi dolu olmasını. Yoksa... gizliden gizliye benden de nefret ediyor musun?"

"Nasıl ederim? Senin bir suçun yok ki. Ama bazıları babanın yaptığına inandıkları şeylerin öcünü almak isteyebilir."

"Rasputin öldürülmeden önce annemle babama ne demiş, biliyor musun?"

"Ne demiş?"

"Biz Romanovlar'dan kimsenin hayatta kalmayacağı kehanetinde bulunmuş. Rus halkı tarafından öldürüleceğimizi söylemiş. Biliyorum, bazıları Rasputin'in deli olduğunu söylüyor, babam da aynı düşüncede ama Aleksey'e hep iyi davranmıştı. Asıl sorun annemin batıl inançları olması ve Rasputin'in kehanetinin doğru çıkacağından korkması."

Genç kızın sözlerinin doğru olabileceğinden korkuyordu ama onu rahatlatmaya çalıştı. "Bana kalırsa, annen biraz fazla korkuyor."

"Umarım, haklısındır." Yüzü aydınlandı, sonra ciddi bir sesle, "Arkadaşlığını arayacağım, Philip," dedi. "Sana bir sır vereyim mi? Maria sende benim sandığımın da ötesinde bir şeyler olabileceğini sanıyor."

"Hiçbir şey anlamadım."

"Ne demişti, bakayım... Evet, 'Kapalı kutu.' Casus bile olabileceğini düşünüyor. Casuslukla ilgin yok, değil mi Philip?"

Muzip soru delikanlıyı sarsmıştı. *Benimle eğleniyor mu, yoksa* kuşkulandı da ağzımı mı arıyor?

Cevap vermeye fırsat bile bulamadan, Anastasia deri torbasını karıştırdı ve içinden Kodak marka bir fotoğraf makinesi çıkardı; son günlerin çılgınlığı, küçük cep tipi bir makine. "Tekne sever misin?"

"Neden sordun?"

"Hiç. Gerçekten hoşlandığım çok az şey var. Biri tekneyle dolaşmak. Bir diğeri de fotoğrafçılık. Resmini çekebilir miyim? Albümlerimden birine koyarım."

"Evet... tabii."

"Gülümsemiyorsun. Gülümse."

"Seni bir daha görmeyeceğimi bilerek gülümsemek zor oluyor."

"Öyleyse, buluşacağımızı düşün."

Sorg utangaç bir şekilde objektife baktı, gülümsemeye çalışıp yarım yamalak becerdi.

"Sana ateş edecekmişim gibi bakmamaya çalış, Philip. İdam mangasının karşısında değilsin."

Bunu duyunca gülümsedi.

Anastasia neşelendi. "Aslına bakarsan, ikimizi birden çekmeyi tercih ederdim. Sence sakıncası var mı?"

"Yok."

Genç kız bankta biraz gerileyip Philip'e yaklaştı -lavanta kokusunu duyacağı kadar- kamerayı kendilerine yöneltmek için kolunu uzattı ve düğmeye bastı.

"Teşekkür ederim," dedi. "Seni hatırlatacak bu resim olunca, kendimi daha iyi hissediyorum."

Sorg monoklünü düzelterek yaklaşan subayı fark etti.

Anastasia ayağa fırladı ve Kodak'ı torbaya attı. "Artık gitmem gerek. Yoksa annem kaygılanacak. Bu son günlerde hep kaygılanır oldu. Babam sinir torbasına döndüğünü söylüyor. Çok kişisel bir şey söyleyeyim mi?"

"Tabii."

"Bir daha görüşebilecek miyiz, bilemiyorum ama birlikte olmaktan hoşlandığımı bilmeni istiyorum. Maria sana biraz âşık olduğumdan eminmiş."

Yüzü kızardı, elini uzattı. Delikanlı tek kelime edemeden o eli tuttu. Yumuşak parmaklarını kavrarken yüreğinin çılgınca vurduğunu hissetti.

Anastasia o anda aslında olduğu gibi, büyüklerin sert dünyasında yolunu arayan, ne yapacağını bilmez bir çocuk gibi bakıyordu. İfadesinde inanılmayacak kadar saf bir şey, içinde onu koruma arzusunu tetikleyen, neredeyse çocukça bir dürüstlük vardı.

O anda, hiçbir şey söylemeden uzandı ve Philip'in yanağını öptü. "Elveda, Philip, babana yapılanlar için çok üzgünüm, gerçekten üzgünüm. Lütfen ailemi bağışla." Döndü, subayın yanından koşarak geçti, taş basamakları tırmanıp kayboldu.

Sorg, gidişini izlerken, yanağında onun dudaklarının hayaletini hissetmek için elini kaldırdı.

34

Yekaterinburg

Bir motorun sert takırtısını işitip dikkat kesildi.

Depo penceresinin altından bir kamyon geçti. Arka tarafta en az on Kızıl Ordu askeri oturuyordu. İçlerinden ikisi, kaba görünüşlü köylü kızlarıydı. Kızıllar tüfek taşıyabilecek herkesi askere alıyordu.

Afyonruhunun etkisi geçmiş, yerini adrenaline bırakmıştı. Gergince, cep saatini çıkardı: 10.50. Anlaşılan, uyuklamıştı. İpatyev Evi'nin bahçesinde bir hareketlenme olunca, sağ gözünü teleskopun merceğine dayadı. Yüreği hızlanıverdi. Romanovlar bahçeye çıkmışlardı, Anastasia ablası Maria'nın yanında yürüyor, öteki ablası Tatiana ise Aleksey'in tekerlekli sandalyesini itiyordu.

Bahçede her zamanki gibi altı-yedi silahlı nöbetçi dolaşıyor, diğer yanda da, iki asker çitin dibine park etmiş bir kamyonu yıkıyordu.

Bir küfür savurdu. Muhafızlar nedense aileyi günlük yürüyüşleri için bahçeye her zamankinden erken çıkarmıştı ve bu durum planını bozabilirdi.

Dikkatini yeniden camın altındaki yola verdi. Kamyon yavaşça ilerleyerek sokağın uzak ucuna kadar gitti, sonra saparak gözden kayboldu.

Kaybedecek zamanı yoktu. Teleskopla dayanağını kütüklerin altına gizleyip, basamaklardan aşağı indi.

* * *

El arabasını İpatyev Evi'nin doğusundaki sokak boyunca itti. Yürürken koluna kırmızı bir pazıbent geçirdi, tabancasını da tahta parçalarının altına sakladı.

Sokakta karşılaştığı yayaların çoğu konağa bön bön bakıyordu. Romanovlar'ın hapishanesi kentin en kötü korunan sırrı olmalıydı.

Binanın üst kat pencerelerinin beyaz badanayla boyanmış olması yüzünden içeriyi göremiyor, çift çitin ötesinde de hiçbir şey seçemiyordu. Voznesenski Katedrali'nin çan kulesinde, makineli tüfek

başındaki askeri de göremedi; adam yine uyuyordu mutlaka.

Hafif esintiye rağmen, hava sıcaktı. Arabayı durdurdu. Biraz ötede, çit boyunca devriye gezen iki nöbetçi gevezelik ederken ona hiç aldırmadı. Sorg arabadan sudolu şişesini alıp uzun uzun yudumladı.

Gözlemlerinden, Anastasia ve ablalarının yürüyüşleri sırasında bahçenin güneşli tarafında oyalandıklarını öğrenmişti. Durmuş, su içerken, çitin öbür tarafından kız mırıltıları işittiğinden emindi.

Yüreği gümbürdüyordu. Nöbetçiler çene çalmayı kesmemişti. Çabuk olması gerektiğini düşündü.

Cebinden yuvarlak, pürüzsüz bir taş çıkardı. Taşa yazdığı notu sardığı bir ip bağlıydı. Taşı çitin üzerinden attı, boğuk bir sesle düştüğünü işitti.

"Hey, sen!"

Donup kaldı. Gür bıyıklı, öfkeli görünüşlü ufak tefek bir muhafız hızla ona doğru yaklaşıyordu. "Burada ne arıyorsun? Ne yapmaya geldin?"

Kanının çekildiğini hissetti. Adamın taşı attığını görmemiş olmasına dua etti.

Nöbetçi, "Sana bir soru sordum," diye bağırdı, Sorg'un çevresinde, onu kuşkuyla inceleyerek dönerken tüfeğini bel hizasına indirdi.

Sorg önce elindeki şişeyi, sonra da kolundaki bandı gösterdi. "Ağır işçilik yapan bir yoldaş susuzluğunu bastırmak için iki yudum içemez mi?"

Adam biraz sakinleşti, tüfeğinin namlusunu yere çevirdi. "Acele et, yurttaş, bir daha da buralarda oyalanma, anlaşıldı mı? Yoksa kurşunu yersin."

* * *

Arabayı yan sokağa soktu, olabildiğince hızlı uzaklaşmaya ça- lıştı.

Nöbetçinin taş attığını görmemesi talih eseriydi; yoksa tutuklanıp kurşuna dizileceğine hiç kuşku yoktu. İpatyev Evi'ne yaklaşmanın bile dahada güçleşmesi kaygı vericiydi, görevini yerine getirmesi neredeyse imkânsız olacaktı.

Kalabalık sokaklardan arabasını iterken, omzunun üzerinden arkasına baktı. Peşinden gelen yoktu. *Anastasia ya da aileden biri taşı bulmuş olabilir mi? Ya taşı muhafızlardan biri görürse?* Sorular endişeli zihnini bunaltıyor, cevapları bilmemenin umarsızlığından

ölecek gibi oluyordu.

On beş dakika sonra, kaldığı pansiyonun karşısına, Yentov Sokağı'na vardı. Adımını atarken donakaldı.

Kızıl Ordu askerlerinden bir kalabalık pansiyonun önünde toplanmış, kamyonu da kaldırımın kenarına park etmişti. Pansiyondan elleri kelepçeli birini çıkardılar. Çıkardıkları, Sorg'un oda ve iskambil arkadaşı, Beyaz ordusundan firar ettiğini sandığı seyrek sakallı gençti.

Midesinin kasıldığını hissetti. Adamı götüren, uzun siyah pardösülü, kel kafalı, iriyarı biriydi. Kazan.

Kendine gelemeden, arkasından bir ses işitti. "Ellerini havaya kaldır, çabuk!"

Hızla döndü. Arkasında, elinde ucuna uzun bir süngü takılmış, eski görünüşlü bir tüfek tutan Kızıl Muhafız bir kadın duruyordu. Kadının yaklaştığını duymamıştı. Sıskaydı, tüfeğine göre çok küçüktü ama yüzünden kesin bir kararlılık okunuyordu. "Ellerini havaya kaldır, dedim. Bir adım atmaya kalkma, yoksa ölürsün."

Tabancasını alacak zamanı yoktu, onun için yana bir adım atmak zorunda kaldı. Kadın eski tüfeğin tetiğine çöktü.

Bir tıkırtı duyuldu. Ya silah ateş almamıştı ya da kadın kurşun doldurmayı unutmuştu. Süngüyle Sorg'un üzerine yürümeye davrandı, ucunu böğrüne saplayınca, adam yakıcı bir acı duydu.

Geriye doğru sendeledi, korunma güdüsüyle elini kaldırıp tüfeğin namlusuna yapıştı, çelik kalem öteki elinde belirirken kadını kendine doğru çekti. Bir anda çelik ucunu kaburgalarının arasına sapladı. Kadın korkunç bir ses çıkarıp hareketsiz kaldı. Sorg cesedin yere yığılmasını seyretti.

Elini böğrüne götürdü. Yarası çok kanıyor, acıdan gözleri kararıyordu. "Sen! Olduğun yerde dur!"

Bağıran, yolun öbür tarafındaki Kazan'dı; olan biteni görmüş olmalıydı. Sesi Sorg'u sarsıp kendine getirdi.

Aynı korunma güdüsüyle kadının tüfeğine uzandı, hazneyi açtı. Hazne boştu ama şarjör doluydu, anlaşılan kadın namluya fişek sürmemişti.

Hızla namluya bir fişek sürdü, tüfeği kaldırıp Kazan'a çevirdi. Tüfek patlarken adamın omzunu şiddetle tepti, kurşun bir yere saplandığında askerler duvarın ardına sığındılar; kızgın bir boğa gibi meydan okurcasına dikelen ve kılıfından tabancasını çıkarmaya çalı-

şan Kazan’ın dışında, hepsi.

Sorg zaman kaybetmeden ikinci bir fişek sürdü, Kazan'ı nişanlayıp tetiği çekti. Kazan iki elini kasığına götürerek öne kapandı.

Sokağın karşı tarafından biri bir emir verdi, ardı ardına tüfekler patladı, kurşunlar Sorg'un başının üzerindeki duvarın tuğlalarını parçaladı, dağıttı. Askerler tüfeklerini doğrultarak yaklaşıyordu.

Arabasını bıraktı, arkasında tüfekler patlarken koşarak ara sokaklara daldı.

35

Önünde kızıl yıldız, kurşun izleriyle dolu tren Yekaterinburg garına gümbürtüyle girdi. Fren gıcırtıları ve buhar bulutları arasında durdu.

Çamur lekeli vagondan Yakov indi. Yolcuların ve askerlerin şuraya buraya seğirttikleri garda inanılmaz bir kargaşa görülüyordu.

Platformdan iriyarı, kel kafalı biri yaklaştı. Yüzü bembeyaz, sağ elinin bir parmağı sargılı, acı çekiyor gibiydi. "Yakov Yoldaş, yolculuğunuz rahat geçti mi?"

"Burada ne arıyorsun, Kazan?" Ohranka döneği, Yakov'un gözüne hep yılan gibi görünürdü.

"Sizi ilgilendireceğini düşündüğüm haberler vermeye geldim."

"Romanovlar ne zamandan beri ilgi alanına giriyor?"

"Üzerinde çalıştığım bir dosya, Komiser Yoldaş. En yüksek önceliğe sahip."

"İlk defa duyuyorum. Eline ne oldu?"

"Biri beni öldürmeye kalktı." Tabanca kılıfının kapağını açıp, içindeki deliği gösterirken, yüzü öfkeden kıpkırmızıydı. "Tabancam isabet aldı, değiştirmek zorunda kaldım. Kurşun parmağımın ucunu kopardı. Biraz daha aşağıdan gitse, erkekliğimi de kaybedecektim."

Yakov kaşını kaldırdı. "Bütün bunların günü biraz daha ilginç kıldığı kesin. Neymiş, vereceğin haberler?"

"Romanovlar konusunda rahatsız edici gelişmeler var. Birlikte giderken, size olanları yolda anlatsam?"

* * *

Dışarıda, bir Fiat kamyonet, önünde de Austin-Putilov yapımı zırhlı bir araç motoru çalışır durumda bekliyordu; kamyonete bin-

diklerinde Kazan bir emir verdi ve zırhlı araç siren çalarak caddeyi at arabalarından temizledi.

"Size sormadan kentin en iyi oteli Amerika'da sizin için bir oda ayırttım. Otel yerel Çeka'nın da tercih ettiği bir yerdir."

"Gerek yok. Trenimde kalırım."

"Nasıl isterseniz. Yekaterinburg'u bilir misiniz, Komiser Yoldaş?"

"Şöyle böyle." Konvoy sokaklardan gürültüyle geçerken Yakov ufuk çizgisinin altın kubbeli, hayranlık uyandırıcı kilise ve çan kuleleri yanında kırmızı tuğlalı çelikhane ve dökümhanelerin çirkin bacalarıyla dolu olduğunu gördü. Sibiryalı sert kent sakinlerinden bazıları tıknaz ve kaslı bedenleri, geniş omuzları ve çekici andırır yumruklarıyla çalıştıkları tesislerin ürünleri gibi duruyorlardı.

Kazan anlatmayı sürdürdü: "Yüz bini biraz geçen bir nüfusa sahipti ancak çatışmaların başından bu yana çok arttı. Kentte varlıklı maden sahipleri ve soyluların evleri var ama o haşaratı söküp atıyoruz. İçlerinden çoğu kurşuna dizildi, kalanlar kamplara gönderildi."

"Hoşlandığından emin olduğum bir kasap işi, desene. Romanovlar'dan ne haber, düzgün davranıyorlar mı?"

"Sanırım, evet. Aile muhafızlarla birlikte, aynı tayını yiyor. Günde bir saat havalandırma izni var; yarısı sabah, yarısı da akşama doğru."

"Anlatmak istediğin rahatsızlık verici gelişme neydi?"

Kazan cebinden buruşmuş bir kâğıt çıkardı. "Bu sabah, muhafızlardan biri Romanov kızlarından Anastasia'nın yanında bulmuş bu notu. Bahçede idman yaparken, bunu almaya çalıştığını fark etmiş."

Yakov notu alıp inceledi. Kiril harflerin mürekkeple yazılmış olması tuhaftı. Kâğıtta, *"Güçlü olun, yardım yakında, Philip*," yazılıydı. "Kız sorgulandı mı?"

"Hiçbir şey anlatmadı. Notu okuyacak zaman bulduğundan emin değilim. Yine de, bu notu kim yazmışsa aileyi kurtarmaya çalışacağından kaygılanıyorum."

"Neden kuşkulanıyorsun?"

"Philip bir isim ya da bir şifre olabilir. Daha derin sorgulamadan, öğrenmek imkânsız görünüyor. Yekaterinburg casus dolu ama bana kalırsa bu mesaj bir yıldan beri peşinde olduğumuz yabancı bir ajandan geldi. Belki duydunuz?"

"Hani şu 'Hayalet' dedikleri mi? Lenin bu konuya özel bir ilgi du-

yuyor ve adamın bir an önce yakalanmasını istiyor. Oysa duyduğuma göre, bu Hayalet seni hep atlatıyormuş."

Kazan'ın ağzı keyifsizce çarpıldı. "Şansı varmış, hep bir adım önümüzdeydi. Ama bu şans sonsuza dek sürmez."

"Kendine güveniyor gibisin Kazan."

"Alexander Sarayı'nın yakınındaki bir evin sahibini öldürdüğü günden beri peşindeyim. Adamın evini yakarak cinayete kaza süsü vermek istemiş. Romanovlar'ı gözlediğinden ve karşımızda aynı adam olduğundan eminim."

"Nasıl emin olabiliyorsun?"

"Otuz yıllık tecrübe. Bir de, bu." Cebinden küçük bir kahverengi ilaç şişesi çıkardı. "Bu sabah, Beyaz asker kaçaklarını yakalamak için çarşı bölgesinde bir pansiyona baskın düzenledim. Bir adamım odalardan birinde bir yatağın altına saklanmış bu boş şişeyi buldu."

Yakov şişeyi incelerken belli belirsiz ama acı bir koku duydu.

Kazan, "İçinde afyonruhu varmış. Ağrıyı ya da endişeyi yatıştırmak için çok kullanılır," dedi. "Çarskoye Selo'da da buna benzer bir şişe bulmuştum. Tutukladığım bir pansiyoncu şişenin Feliks Zentov adında bir müşteriye ait olduğunu iddia ediyor ama bu pekâlâ sahte bir isim de olabilir. Ben pansiyoncuyu tutuklayıp götürürken, Zentov çıkageldi."

Yakov şişeyi geri verirken, "Eee?" diye sordu.

"Kadın askerlerimizden biri tarafından durduruldu, aralarında bir boğuşma oldu ve kadını bıçaklayıp öldürdü. Sonra da, kaçmadan önce bana ateş etti. Arabasında gizlediği bir tabanca bulduk."

"Kabul etmek gerek, cesaretli biriymiş. Yüzünü iyice görebildin mi?"

"Her şey çok çabuk olup bitti ama pansiyoncu kadınla asker kaçağından ayrıntılı bir eşkâl aldım. Hayalet'in kaba eşkâline benziyor. Yirmi beşle otuz arasında, orta boylu, tuhaf bir yürüyüşü var, eski bir yaranın hatırası olabilir; belki de afyonruhunun nedeni budur."

Yakov yine elindeki notu inceledi. "Başka?"

"İzniniz olursa, Anastasia Romanov'u daha ciddi sorgulamak istiyorum. Anlattığından fazlasını mı biliyor, öğrenmek için."

"İşkence yapmak mı, demek istiyorsun? Hayır, ben hallederim." Kâğıdı cebine yerleştirdi. "Bundan sonra, bu konuyla ben ilgileniyorum."

Kazan ağzını keyifsizce büzdü. "Sizi uyarıyorum, o kız inatçı biri, korkutup çözmesi kolay olmayacak."

"Aileyi bekleyen muhafızlar?"

"Toplam kırk kişi, her biri Lenin'e sadık, özel olarak seçildi. On beş kadarı İpatyev Evi'nde kalıyor, geri kalanları da sokağın karşısında, el koyup muhafız yatakhanesine çevirdiğimiz Popov Konağı adlı evde."

Nehrin kıyısını izleyen dönemeçten çıkıp, çatısı oluklu kiremit kaplı, beyaza boyanmış büyük ve görkemli bir konağa yaklaştılar. Kayın ağacından yapılmış, en az beş metre yüksekliğinde parmaklıklar bahçeyi tümüyle çevreliyor, konağı dış dünyadan soyutlayan müstahkem bir kışlaya çeviriyordu. Yakov bahçede dikkatle devriye gezen tüfekli nöbetçileri gördü. "Güvenilir insanlar mı?"

"Her biri Romanov kanına aç. Fırsatını bulsalar, yarım dakikada bütün aileyi öldürürler." Kapılar açıldı, konvoy bahçeye girdi.

36

Milyonlarca insanın yüzünü tanıdığı on üç yaşındaki oğlan bahçedeki ahşap masanın üzerindeki iki siyah böceğe büyülenmiş gibi bakıyordu. "Benimkinin daha hızlı olduğuna ve yarışı kazanacağına bahse girerim."

"Nesine?" diye sordu Anastasia kardeşine.

Aleksey kaşlarını çattı. Cebini karıştırdı ve üstü cilalanmış gibi parlak bir çakıltaşı çıkardı. "Buna ne dersin? En iyi taşım bu."

"Bir *taş*? Kafanı kullanmayacak mısın, Aleksey? *Taşla* ne yapmamı istiyorsun?"

Kardeşinin gözü masumca bir yaramazlıkla parladı, çocuk başını bir yana yatırarak afacanca sırıttı. "Ne zaman işe yarayacağını bilemezsin. Atarsın falan. Davut, Golyat'ı taşla öldürmüştü. Taşlar çok işe yarayabilir."

"Ama bu taş değil, çakıltaşı."

"İstiyor musun, istemiyor musun? Bir daha önermem, ona göre."

"Tabii, istiyorum. Her zaman işe yaramaz ıvır zıvır teklif edersin zaten." Başını salladı, Aleksey'in saçlarını karıştırdı. "Annem sana bebeğim demekte haklı. Çocuk gibisin, Aleksey."

"On üç yaşındayım, üstelik buda işe yaramaz bir şey değil." Şakayla ablasının kolunu tokatladı.

Anastasia tokat atmak üzereyken durdu. Aleksey'in üzerinde her zamanki haki tuniği değil, yamalı gri bir gömlek, çamur lekeli, çoğu dikişi görülen bir gemici pantolonu vardı. Zarif hatlı yüzüne gömülmüş kocaman, üzüntülü mavi gözleriyle her zamankinden daha da sıska görünüyordu. Her geçen gün iskeleti daha çok andırıyordu. Kardeşine öylesine acıyordu ki. Anneleri -bahçenin uzak ucunda, tekerlekli sandalyesine oturmuş, kocasıyla sohbetteydi- "bebeğinin" artık otuz beş kilonun da altına düştüğünden yakınıyordu. "Talihin var, çünkü sana vurmak niyetinde değilim."

Aleksey'in tebessümü yayıldı. "Talih mi, dedin? Yumuşuyorsun Anastasia!"

Oğlan, parmağıyla itmiş olmasına rağmen, iki böcek masanın kenarında oyalanıp duruyordu. Abla sıkıntıyla, "Gelecek sefer salyangoz kullan," dedi.

Yanlarından kuşkuyla bakan devriyeler geçti. Uzaklaştıklarında Aleksey, "Sence o notta ne yazıyordu?" diye sordu.

"Söyledim ya, okumaya fırsat bulamadım."

"Maria babama sadık kalan ve bizi kurtarmak isteyen gruplardan gelmiş olmalı, diyor. Bizi kurtaracaklarına gerçekten inanıyor musun?" O kocaman, duygulu gözlerini Anastasia'ya dikti.

"Sanırım kurtaracaklar, sonunda."

Genç kız şarkı söylendiğini duydu. Üç ablası, Tatiana, Olga ve Maria kol kola girmiş, bir ninni söyleyerek bahçenin uzak ucunda yürüyorlardı. Muhafızlar kızlara her zaman özel ilgi gösterirdi, özellikle de güzel oldukları zaman.

Oysa son zamanlarda Olga'yla Tatiana bile sıska ve çelimsiz görünmeye başlamış, daracık bir yerde tıkılıp kalmanın sıkıntısı, kötü beslenme ve başlarına ne geleceğini bilememenin gerginliğiyle bitkinleşmişlerdi.

Aleksey kibrit kutusunu cebine soktu. Mendilini çıkarıp açtı, içinden aşçının bu sabah verdiği uykuluk parçasını çıkardı. Bir diş aldıktan sonra, kalanını yine mendiline sarıp cebine tıkıştırdı. "Yine de, bizi kurtarmaları oldukça uzun süreceğe benziyor, değil mi?"

"O mendil temiz miydi?" diye sordu Anastasia.

"Az çok. Birkaç günlük."

"Aleksey! Dün o mendile sümkürdüğünü gördüm!"

"Sadece kısacık! Mendil oldukça temiz. Olga rahibe adaylarının bize taze ekmek, yumurta ve peynir getireceğini söylüyor. Doğru olabilir mi?"

"Muhafızlar çoğuna el koymazlarsa."

Üst kattaki bir pencere Anastasia'nın dikkatini çekti. Birinci kattaki dairelerinde komendant'ın *açık* kalmasına izin verdiği tek pencere. Birinin oradan aşağıya, kendine baktığını fark etti.

"Ne var? Ne oldu?" diye sordu Aleksey.

"Bizim daireden bizi gözetleyen birisi var."

"Komendant mı demek istiyorsun?"

"Hayır, o salak değil. Daha önce hiç görmediğim birisi. Üzerinde deri ceket var."

37

Yakov yukarıdaki dairenin kireçle boyanmasına rağmen açık bırakılan penceresinden aileyi seyrediyor, düzensiz bahçeden sesler kulağına kadar yükseliyordu.

Sesleri de bastıran, şarkıydı. Üç kız kardeş tanıdığı bir ninniyi söylüyordu. Bahçenin ucunda çelimsiz görünen bir oğlanla Anastasia adlı kız bir banka oturmuştu. Hemen yakınlarında, devrik Çar tekerlekli sandalyesinde oturan karısıyla sohbet ediyor, hepsi de eski püskü giysileri içinde biraz pejmürde görünüyorlardı.

"En çok neye şaşırıyorum biliyor musunuz Komiser Yoldaş?" dedi *komendant* Yurovski.

"Neye?"

"Rusların Romanovlar'ın Tanrı gibi olduğuna nasıl inandıklarına. Oysa hiç de öyle değiller. Eğitimli köylülerden farkları yok."

Yakov, *adam haklı* diye düşündü. Bu kadar sıradan olmaları onu da şaşırtmıştı.

Yukarıya, ailenin dairesine çıkarken oyuncak bir anne ayıyla yavrularının yanından geçmiş, koridorun dibinde de dökülen bir tekerlekli sandalye görmüştü.

Komendant, "Oğlan gerçekten sakat," dedi. "Bacakları çok güçsüz, her yere babasının kucağında gidiyor. Pek rastlanmayan bir kan hastalığı yüzünden kan kaybından ölebilir, çok ağrı çekiyor ve vücudu kolay çürüyor. Rahatsızlığını hafifletmek için annesinin buz torbası koymasına izin verdik."

"Ya ablası Anastasia?"

"En ateşli olanları. Çok güçlü. Bana sorarsanız, ailenin en dirençlisi."

'*Komendant* Yurovski koyu renk dalgalı saçlı, zarifçe kırpılmış sakallı, uzun boylu ve yapılı biriydi. Kırklarındaydı, ince dudaklı ve çakal gözlüydü. Yakov yanındakinin inanılmaz derecede kurnaz olduğunu düşündü.

"Ailenin bir hazine kadar altın, mücevher ve değerli taşlarına el koyduk. Hepsi kasalarda duruyor. Üstlerinde daha fazlası olduğundan eminim. Endişelenmeyin, hepsini bulacağız Yoldaş."

Alt kattaki pencerelerden geçen ve zillere bağlı elektrik tellerin-

den oluşan ayrıntılı güvenlik önlemleri Yakov'un gözünden kaçmadı.

İpatyev Evi'nin içi dışarıdan göründüğünden çok daha küçüktü ve gidip gelen nöbetçiler dar koridorları dolduruyordu. Birileri yemek ve kapalı hava kokusunu bastırması için yaşam alanlarına lavanta keseleri koymuştu.

Odalarda *Romanovlar'ın* kişisel eşyası ortalığa saçılmıştı.

Masanın üzerinde iplik makarası dolu bir dikiş sepeti, bir iskambil destesi ve bir satranç tahtası; Aleksey'in bir dizi oyuncağı ve bir yayla oku; çocukların toplamaktan hoşlandığı birkaç metelik, üstü parlak taş, eski düğmeler, ip parçaları gibi ıvır zıvır yığılmıştı.

Yakov'un gözüne yan sehpanın üzerindeki parlak bir cisim takıldı, ince işçilik eseri bir seyahat ikonası. Eline alıp inceledi. Koyu maundan yapılmış, telkari işlemeli kapağı turkuvaz boncuklarla süslenmişti. Kapağı açınca, kutunun içinden yaldızla boyanmış bir Aziz Mikail ikonası çıktı. Çoğu zaman çocuklara doğum günlerinde verilen şeylerdendi.

"Eğer yanılmıyorsam, kızı Anastasia'ya ait," dedi *komendant.*

Odanın ikonalar, İncil'ler, aziz tasvirleri, dua kitapları gibi dini nesnelerle dolu olduğu Yakov'un gözünden kaçmadı." "Deliler günün yarısını duayla geçiriyor. Bu daireyi doktorları Botkin ve onlara sadık kalmaya karar veren üç hizmetkârlarıyla paylaşıyorlar," diye açıkladı *Komendant.*

"Salak sadıklar, burada kalmasalar da olurdu."

"Neden?"

"Romanovlar'ı kendi işlerini kendileri yapmaya zorluyoruz. Böylece yerlerini öğrenmiş oluyorlar. Babaya Çar Nikolay dedikleri günler çok geride kaldı. Burada ona yurttaş Nikolay Romanov diye hitap ediliyor."

Yakov elindeki seyahat ikonasını bırakıp aşağıya, bahçeye baktı. Devrik Çar'a karşı nefreti her şeyi yakacak güçteydi; adamı görmek bile kanını kaynatmaya yetiyordu. Çar'ın Alman karısına karşıysa, hiçbir hissi yoktu. Dikkatini bir mıknatıs gibi çekenler, çocuklardı. Tatiana, Olga ve Maria son derece zarif kadınlar gibiydi. Anastasia da güzeldi, ancak daha sağlam bir kişiliği olduğu belliydi.

Komendant, "Muhafızlardan bir ikisi kızlara vurulmuş gibiydi, hemen değiştirdik," dedi.

Yakov erkek çocuğa, Aleksey'e ve Anastasia'ya bakmaya koyuldu. Çocukların hepsinde bu dünyaya yabancı bir şey, sanki onları

çevrelerindeki dünyanın acımasızlığından koruyan, neredeyse bir masumluk gördü. Vücudunun ürperdiğini hissetti.

Böylesine güzel, suçsuz yaratıkları gerçekten öldürebilecek miyim? Bu sorunun cevabını o anda bildi: Emirlere uyacaktı.

Pencereyi hızla kapattı, yüreğinde buz gibi bir sızı hissetti. Tuniğinin cebinden kâğıt parçasını çıkarıp masanın üzerine yaydı. "Kazan bu son notu anlattı bana."

Yurovski başını onaylar gibi salladı. "Aslında çitlerin üzerinden Romanov destekçileri ya da düşmanları tarafından bir not atılmadığı tek hafta yok. Bazıları küfürlerle, tehditlerle dolu, kimileri de yakında kurtarılacaklarını yazıyor. Bazılarını bizzat ben yazdım."

"Ne?"

Adam kurnazca sırıttı. "Bunu değil ama böyle bir taktik uyguluyorum, işimize yaramayacakları güne kadar cesaretlerini yüksek tutmak için. Umutları kalmazsa yıkılmalarını kabul edemem. Üstelik muhafızlarım her an tetikte. Bu yardım pusulaları hiçbir sonuca varamayacak."

Yakov kâğıdı katlayıp cebine yerleştirdi. "Bu söylediğin beni rahatlattı. Yine de Anastasia adlı kızla konuşmak istiyorum."

"Çok inatçı olabilir, bana kalırsa onunla konuşurken babası da yanınızda bulunsun. O zaman kıza gerçeği söyletmek çok daha kolay olur. Kızının üzerinde etki bırakacağını sanıyorum."

"Pekâlâ, aileyi toplasınlar."

* * *

Yakov ofiste bekledi ve merdivenlerden gelen ayak seslerini duydu ve ardından bir kapı kapandı. *Komendant* geri döndü. "Gidelim isterseniz," dedi.

Romanovlar'ın dairesine vardıklarında, *komendant* kapının yanındaki duvara takılmış elektrik ziline bastı.

İçeride bir çıngırak sesi duyuldu, sonra Yakov kapıyı itti, önden geçip, duvarları sarı motifli duvar kâğıtlarıyla kaplı, L biçimi bir oturma odasına girdi.

Odayı dolduran beş kişinin yüzünü görür görmez tanıdı.

Devrik Çar, karısı Aleksandra, oğulları, Olga ve Tatiana bir masanın çevresinde toplanmış, Aleksey iskemleye oturtulmuştu. Hepside bir ziyaretçileri olmasına şaşırmış görünüyordu.

Sakat oğlanın dışında hepsi ayağa kalktı.

Kırlaşmış saçlarından ciddi bir topuz yapmış anne kaygılı bir ortaokul öğretmenini andırıyordu. O ünlü kibri çoktan kaybolmuştu, şimdi elleri titriyor, etrafına asabi gözlerle bakıyordu.

Çoğu Rus, Rasputin'le olan ilişkisi yüzünden Alman asıllı eski Çariçe'den nefret ediyor, kimileri onun casus olmasından kuşkulanıyordu. Yakov kadının sinir krizi geçirmek üzere olan birini hatırlattığını düşündü.

Yakından bakınca, eski Çar sağlıksız ve gergin görünüyordu. Oysa omuzları oğlunu taşımaktan iyice gelişmiş gibiydi. Dümdüz gri tuniği, yamalı üniforma pantolonu ve eskimiş süvari çizmeleri içindeki bu adamın bir zamanlar dünyanın altıda birini demir bir yumrukla yönettiğine inanmak güçtü. *Masum yüzlü insanlar tarafından yapılmış o kadar çok zulüm var ki,* diye düşündü.

"Ben Komiser Leonid Yakov'um. Ziyaretimin amacı güvende olup olmadığınızı değerlendirmektir. Düşman casuslarının Yekaterinburg'da faaliyette olduklarını bilmenizi istiyorum. Bu nedenle, hazırlık zamanı kalmadan hepinizi yeniden başka yere taşımak gerekebilir."

"Bu sefer nereye, diye sorabilir miyim?" Devrik Çar'ın sesi yorgun bir fısıltı gibiydi; sulanmış, mavi gözleri boş bakıyordu.

"Buna başkaları karar verecek. Şimdilik odada sadece iki kişinin, Anastasia Romanov ve babasının kalmasını istiyorum. Diğer herkes dışarı."

Aleksey babasının eline yapışıp, "Baba, ben sizinle kalmak istiyorum," diye yalvardı.

Babası oğlunun parmaklarını usulca açtı. "Hayır, lütfen söyleneni yap, Aleksey. İyi bir asker gibi, emre itaat et. İşte böyle."

"Ama Baba..."

"Aması yok, dediğimi yap."

Çocuk döndü, yalvaran gözlerle Yakov'a baktı.

Adam ona aldırmadan babasına, "Kızın nerede?" diye sordu.

"Ablası Maria'yla birlikte, yan odada."

"Git, getir onu. Diğerlerini gözüm görmesin."

38

Evin bir köşesindeki saatin tik takları işitilirken, parmaklarını kavuşturup açan eski Çar öfke yüklü, kaygılı bir sesle, "Kızımı neden görmek istediğinizi sorabilir miyim?" diye sordu.

"Zamanı gelince öğrenirsin."

Koridorda ayak seslerinin ardından kapı vuruldu. Yakov, "Gir," diye seslendi.

Odaya Anastasia Romanov girdi. Çıkık elmacıkkemikleri ve kararlı dudakları genç kıza kendine güvenen, iradesi güçlü bir hava vermişti.

"Ben Komiser Yakov'um. Otur."

"Bana kalırsa, ayakta durmayı tercih ederim." Babasının yanına gidip, elini adamın omzuna bıraktı. Nikolay kızını yüreklendirmek istermiş gibi, o eli sıkıca kavradı. Oysa Anastasia'nın tavrında bir şey genç kızın hiç de yüreklendirilmeye ihtiyacı olmadığını gösteriyordu. Yakov karşısındakinin meydan okuyan, savaşçı bir ruh olduğunu hissetti.

"Demek Anastasia sensin?"

"Başka kim olabilirim ki? Beni siz çağırttınız, değil mi?"

Yakov diklendi. "Terbiyeni takın. Bu evdeki bütün tutukluların içinde en dikkafalısı olduğunu gösterdin, haberin var mı?"

Anastasia'nın Yakov'a diktiği gözlerinde en ufak bir korku belirtisi değil, sadece başkaldırı vardı. "Görüşlerinizi tartışamam, Komiser. Dediğiniz gibi olmalı."

"O dilini tutsan iyi olur, yoksa başını belaya sokacaksın." Kızın sağ elinde bir şey tuttuğunu gördü. "Elindeki ne?" Anastasia'nın uzattığı avuçta küçük bir kutu vardı.

"Nedir bu?"

"Seyahat ikonası."

Yakov kutuyu alıp açtı. Biraz önce, ailenin kaldığı dairede gördüğü ikonaydı. Yan ve üst taraflarında, açılınca altlarından küçük bir sunağın çıktığı kanatçıklar vardı.

Anastasia, "Aziz Mikail," dedi. "En sevdiğim aziz."

Yakov sabırsızca kapattığı kutuyu masanın üzerine attı. Cebin-

deki kâğıdı çıkardı, katlarını açıp masanın üzerine yaydı. "Bunu tanıyor musun? 'Güçlü olun, yardım yakında, Philip.' Muhafızlar bunu bahçede, senin ayağının dibinde bulmuş. Almak üzereymişsin."

Anastasia kâğıda şaşkınlıkla baktı. "Bu... benim olduğunu göstermez ki."

"Benimle oyun oynamaya kalkışma. Philip adında kimleri tanıyorsun?"

"Komiser, bir şey söylememe izin var mı?"

Yakov, eski Çar'a küçümseyerek baktı. "Çeneni tut, yurttaş Nikolay Romanov. Sana sormadım." Yeniden genç kıza döndü. "Bir cevap bekliyorum."

"Bende neden söz ettiğinizi anlamıyorum."

Yakov masanın çevresinden dolaşıp kızın karşısına dikildi. Belli belirsiz lavantalı sabun kokusunu soludu. "Bunu yazan adamın aradığımız bir düşman casusu olabileceği sana ilginç gelir belki."

Anastasia gerçekten şaşırmış gibiydi. "Casus mu?"

"Dediğimi duydun. Bu pusulanın anlamı ne? Yakında ne yardımı var? Philip kim? Aile dostu mu?"

"Ben... kesinlikle en ufak bir fikrim yok."

Yakov'un sabrı taştı, masanın üzerindeki kâğıdı alıp genç kızın yüzüne fırlattı. "Size yardım etmeye çalışan birisi olduğu açık."

"Öyle mi?"

"Peki, ya bu Philip'i bulduğumuzu söylesem? Bu evin hemen yakınında yakaladığımızı ve şu sırada sorguladığımızı anlatsam?"

Öyle mi sanmıştı, yoksa gerçekten Anastasia'da bir tepki mi görmüştü? Gözlerini kırptığından emindi.

Oysa genç kız bir parmak bile gerilemedi. "Beni neden ilgilendirsin? Daha önce de söyledim size, neden bahsettiğinizden hiç haberim yok. Dediğiniz gibi, adamı yakaladıysanız, o zaman kim olduğunu biliyor olmanız gerekir."

Yakov öfkesini gemleyemedi, yumruğunu masaya indirdi. "Beni iyi dinle. Ya gerçeği anlatırsın ya da ayrıcalıklarınız yok olur: Günlük yürüyüşler, yemek tayınınız. Her şeyinizi alırız."

Anastasia inatçı bir ifadeyle, "Etrafınıza bir bakın, Komiser," dedi. "Alabileceğiniz çok şey görüyor musunuz? Bize yaptığınız zulüm yetmiyor mu?"

Adam duymamış gibi, "Tekrar soruyorum," dedi, "kim bu Philip?"

Devrik Çar bir kezdaha araya girmeyi denedi. "Komiser, sizinle yalnız, erkek erkeğe konuşabilir miyiz?"

Kızı hemen itiraz etti, "Hayır, Baba, sakın kendinizi..."

"İsteklerime saygı göster, Anastasia. İzin verirse, Komiser ile baş başa konuşmak istiyorum." Yakov bir an düşündü, sonra başını olur anlamında salladı.

Nikolay Romanov kızına döndü:

"Lütfen bizi yalnız bırak, Anastasia."

"Ama baba..."

"Çık." Sesi kararlıydı.

Yakov da başıyla kapıyı işaret etti. "Git. Ötekilerin yanına dön. Sana ihtiyacım olunca, çağırtırım."

Anastasia meydan okuyan bakışlarla masanın üzerindeki Aziz Mikail ikonasını aldı. "Babamın canını yakmayı aklınızdan bile geçirmeyin." Kapıyı çarparak çıktı.

"Kızımı bağışlayın. Gençler bazen korkusuz olabiliyor."

Yakov Nikolay Romanov'un elinin titremesini, kasılmasını önleyemediğini fark etti. "Sözünü ettiğiniz pusulayı görebilir miyim?"

Yakov kâğıdı uzattı.

Nikolay Romanov pusulayı inceleyip gözlerini kaldırdı. "Tutuklandığımız andan itibaren kurtarılacağımıza dair söylentiler duyuyoruz."

"Kimden?"

"Genellikle çitlerin üzerinden atılan pusulalardan ama son günlerde epey azaldı. Bazılarının umudumuzu güçlendirmeyi amaçladığından hiç kuşkum yok, ancak kimilerinin de alay için gönderildiğine inanıyorum. Bu notlar aileme yersiz umut veriyor, özellikle de çocuklara."

"Sadede gel."

"Bu pusulanın bana gönderildiğinden eminim ama kimden geldiği hakkında en ufak bir fikrim yok. O isimde hiç kimseyi tanımıyorum, sözüme güvenin."

Yakov sertçe, "Sözünün benim için hiçbir değeri yok," dedi. "Ben kızının yalan söylediğini düşünüyorum. Bana kalırsa söylediğinden

çok daha fazlasını bilen iyi bir oyuncu. Uyarıma kulak ver. Yeni bir pusula gelir ya da birileri sizlerle herhangi bir yoldan temas kurmaya kalkarsa, zaman geçirmeden muhafızlara haber vereceksiniz."

"Kızımı iyi tanırım, Komiser. Doğruyu söylediğine inanıyorum. Anastasia size bir saygısızlıkta bulunduysa, özür dilerim. Ama çoğu bakımdan o hâlâ bir çocuk. Eminim anlıyorsunuz."

Yakov içindeki zehri kustu. "Halkını ayaklar altına aldığın zaman üzülmedin ama. Sen ve senin gibiler ordu ve gizli polisinizle ruhlarını ezdikleri zaman."

Nikolay Romanov'un yüzü kül rengine döndü, hiç ses çıkarmadı.

Yakov masanın üzerinden eğildi, tükürür gibi, "Bir zamanlar bir karım vardı," dedi. "Ama ordundaki bir köpek tarafından vuruldu. Bir zamanlar bir annem, bir kız kardeşim vardı. Sen servetinle onlarla alay ederken, hayatları yoksulluk ve sefaletten başka bir şey olmadı. Salakça kibrin yüzünden onları ve daha nicelerim ölüme mahkûm ettin." Nikolay Romanov'un alnında ter birikti. "Ben... gerçekten üzgünüm."

"Üzgün mü? Tek söyleyebileceğin bu mu? Kızın babasının zulüm görmesinin yeterli olup olmadığını sordu. Hayır, yeterli değil. Hiç olmayacak. Sen ve senin gibiler Rusya için bir tehlike olmaktan çıkacağınız âna kadar huzur nedir, bilmeyeceğim, anlıyor musun?" Elini kaldırıp tokat atmaya davrandı ama son anda yumruğunu havada durdurdu.

Nikolay Romanov dudakları titreyerek ona bakıyordu. "Ben... üzgünüm, gerçekten üzgünüm."

Yakov yumruğunu indirdi, Nikolay Romanov darbenin şiddetiyle masanın üzerine devrildi. Debelenip ayağa kalkarken, elini yanağına götürdü.

Yakov elini tabancasının kılıfına vurdu, nefret dolu bir sesle, "Kızının yanına git," dedi. "Beynine kurşun yemeden, çık git buradan."

39

Yakov *komendant*'ın odasına girdiğinde, içeride pencerenin kenarında dikilmiş, elindeki pirinç muştayla oynayan Kazan dışında kimse yoktu. Yakov'un girdiğini görünce muştayı cebine attı. "Bir şeyler öğrenebildiniz mi?"

"Hayır. Kız inatçı çıktı."

"Küstah bir yaratık. Pek şaşırdığımı söyleyemem."

"İçimden bir ses, anlattığından çok daha fazlasını bildiğini söylüyor. Ailenin daha yakından gözlenmesini istiyorum, özellikle de kızların. Birileri onlara bir pusula falan ulaştırmaya kalkarsa, hemen beni haberdar etsinler. Nöbetçilerin komutanı nerede?"

"Bizi yalnız bırakmasını söyledim, Komiser Yoldaş. Sizinle konuşmak istediğim özel konular var."

Yakov metal tabakasından bir sigara çıkardı. "İkimizin konuşacak ortak bir konusu olabileceğini düşünemiyorum, Kazan. Pekâlâ, çıkar ağzından baklayı."

"Kardeşinizin öldürülmesi konusunda."

Yakov sigarasını yakmak üzereyken donup kaldı, acıdan yüzü taş kesildi. "Bunun seninle ne ilgisi var?"

"Korkunç bir talihsizlik. Öcünü almak istersiniz, değil mi?"

"Yufka yürekli olduğunu söyleme sakın, Kazan. Ne söyleyeceksen söyle."

"Kardeşinizin katilini, Yüzbaşı Yuri Andreyev'i St. Petersburg'da kıstırıp karşılaştığınızı duymuştum. Bir çatışmaya girmişsiniz, kaçıp kurtulmuş."

"Sözü nereye vardırmak istiyorsun? Kafanda nasıl bir plan var, Kazan?"

"Sadece yardımcı olmak istiyorum. Andreyev'i yakalamanızda işe yarayacaksam, sevinirim."

Yakov duvardaki Yekaterinburg haritasının başına gidip durdu, sonra dönüp Kazan'a baktı. "Nasıl? Onun peşinden Rusya'nın yarısını dolaştım. Kayboldu, büyük ihtimalle ülkeden kaçtı."

Kazan deri evrak çantasından yeşil bir dosya çıkardı. "Bu konuda haklısınız. Andreyev'in İngiltere'de olduğunu gösteren belirtiler var."

Yakov bitmemiş sigarasını masanın üzerindeki tablaya bastırıp söndürdü. "Sen neden bahsediyorsun?"

"Devrimden bu yana, Ohranka'daki bazı arkadaşlarım Avrupa'ya kaçtı. Çoğuyla ilişkiyi kesmemeye gayret ettim, hepsi de çok değerli muhbir çıktı. Tabii, verdikleri bilgilerin ucuza gelmediğini de söylemem gerek. Onlara Andreyev'in adını, geçmişini ve eşkâlini ilettim."

"Eee?"

"İçlerinde Londra'da yaşayan birisi, bir Rus göçmen kulübünde Yuri Andreyev adında eski bir subayla tanıştığını iddia ediyor. Hepsi burada, bütün öğrenebildiklerim bu dosyada." Elindeki dosyayı uzattı.

Yakov dosyayı heyecanla aldı, içindeki daktiloyla yazılmış iki sayfayı okudu. Bitirdiğinde, içindeki kinin kabardığını hissetti. "Demek Andreyev kaçmış. Tahmin etmiştim zaten."

"Kaçtı ama kurtulmadı. Adaletin kolu uzundur. Görüştüğüm adam belirli bir ücret karşılığında Andreyev'in kaçırılmasını ve Rusya'ya getirilmesini sağlayabilir. Ya da öldürülmesini, siz nasıl isterseniz."

Yakov elindeki dosyayı masaya çarptı. "Andreyev'le bizzat ilgilenmek isterim."

Adam sırıtıyordu. "Ben de öyle düşünmüştüm. Bu işi bana bırakın. Karşılığında, kızı yalnız sorgulamama izin vermenizi istiyorum."

Yakov bir an düşündü, sonra gönülsüzce başını salladı. "Sana bir saat veriyorum."

"Yeterli olmayacak."

"Yapmam gerekenden bir saat fazla, Kazan."

Pencerenin ötesinden bir korna sesi duyuldu, girişteki bariyerin önünde bir otomobil durdu. Arabanın içindeki tek kişi belgelerini gösterip içeri giriş izni aldı, evin önünde durup basamakları tırmanmaya koyuldu. "Adamlarımdan biri," dedi, Yakov'un yanına, pencereye gelen Kazan. "Ne istiyormuş, gidip öğreneyim."

Yakov, Kazan'ın açık holde arabanın sürücüsüyle karşılaşmasını bekledi. İki adam bir süre fısıltıyla konuştu, ardından Kazan geri döndü.

"Neymiş?"

Kazan'ın *yüzü,* muzaffer bir ifadeyle parlıyordu. "Sorgu biraz bekleyecek. Adamlarım mahallelerden birinde eşkâli Hayalet'e ben-

zeyen birini belirlemiş. Bölgeyi çevirip, giren çıkan herkesi durduruyorlar."

"Planın ne?"

Kazan muştasıyla Yekaterinburg planına dokundu. "Ciddi bir arama. Bölgeyi sokak sokak, ev ev arayacağız. Gerekirse tuğla tuğla sökeceğiz." Döndüğünde, gözleri heyecanla parlıyordu. "Hayatım pahasınada olsa, Hayalet denen o adamı yakalayacağım."

* * *

Anastasia odasında, dar ranzasında oturuyordu.

Hemen yanında elinde yıpranmış iç çamaşırlarını, ötekinde dikiş iğnesiyle iplik tutan ablası Maria vardı. İkisinin arasındaki dört köşe bir keten parçasının üzerinde küçük ama değerli taşlardan, elmas, yakut ve zümrütlerden küçük bir küme görülüyordu.

Köpeği Jimmy ayaklarının dibinde uyurken, Anastasia korsesine bir yakut tutturmayı tamamladı; iplik makarası boşalmıştı.

Maria'nın sesi heyecanlıydı. "Philip dediğinden emin misin? Gerçekten aynı Philip olabilir mi?"

"Eminim."

"İyi ama senin *piyano* öğretmenin değil miydi?"

"Unuttun mu, casus olup olmadığını merak eden sendin."

Maria asabice güldü. "Ben... ben sadece sana takılıyordum, Anastasia. Gerçekten. Babama ne dedin?"

"Henüz hiçbir şey söylemedim. Söylememin doğru olup olmayacağından da hiç emin değilim."

"Neden?"

"Zaten kafasında yeterince sorun var. Üstelik kesin olarak emin değilim. Sadece bir kuşku, diyelim. Ama güçlü bir kuşku. Philip'te gösterdiğinden çok daha başka özellikler olduğunu düşünürdüm hep. Belki de onu bu kadar ilginç bulmamın nedeni, buydu."

Maria kıkırdadı, eliyle ağzını kapattı. "Mantıklı olmaya çalış. Anastasia, aptal romantikliğin zamanı değil."

"Ne demek şimdi bu?"

"Piyano öğretmeninin bizi ta Sibirya'nın dibine kadar izlediğini ve kurtarmaya çalıştığını düşünmüyorsun ya? Bunun ne kadar saçma olduğunun farkında değil misin? Babama bir şey söylemediğin çok

iyi olmuş; yoksa senin delirdiğini düşünecekti. Aynı adı taşıyan başka birisi olmalı."

Anastasia ablasının dediklerini düşündü, sonra elindeki iğneyi bırakıp ayağa kalktı. "Belki de haklısın. Benimki aptallık."

"Nereye gidiyorsun? Yapılacak işimiz var." Eliyle mücevherleri gösteriyordu. "Annem bunların hepsini çamaşırlarımıza dikmemizi söyledi."

"İpliğimiz yok. Rahibe adayları birazdan gelir. Gidip iplik bulayım. Bundan kimseye bahsetmeyeceğine söz ver."

"Neden bahsetmeyeceğime?"

"Sana anlattıklarımdan. Pusulayı yazanın piyano öğretmeni olduğunu düşündüğümden."

Maria yeniden kıkırdadı.

"Ciddiyim, Maria. *Kimseye.* Aramızda sır olarak kalsın."

* * *

Koridorda iki genç nöbetçiyle karşılaştı. Adamlar ona ters ters bakınca, dilini çıkardı. Nöbetçiler güldüler. Sanki her zaman genç kızla eğleniyorlarmış gibiydiler. "Nereye gidiyorsun Anastasia?"

"Dikiş ipliği bulmaya."

"Fazla kaybolma."

"Ne kadar gerekiyorsa, o kadar kaybolacağım, salak herifler," diye belli belirsiz fısıldadı.

"Ne dedin?" diye kaşlarını çattı nöbetçilerden biri.

"Geç kalmam, dedim. Bu arada, izin verdiğiniz için teşekkürler." Sevimlice gülümseyerek merdivene yöneldi.

Hole inince, çıkış kapısının yanında bekledi: *Komendant*'ın emri olmadan dışarı çıkmasına izin yoktu. Rahibe adaylarının geldiklerini gördü, Antonina ve Maria çitteki kapıya yaklaşıyordu, ellerinde yiyecek ve ihtiyaç malzemesi dolu hasır sepetler vardı.

İki genç kadın bazen devrik Çar'a taze ekmek somunlarının ya da süttozu kutularının içine gizlenmiş mesajlar da taşıyorlardı ama son günlerde bu pusulaların sayısı da çok azalmıştı.

Rahibe adayları onu gördüler, nöbetçiler sepetlerini ararken el salladılar; Anastasia da el sallayarak karşılık verdi. Beklerken, holde kimsenin bulunmadığını fark etti.

Titreyen elini etekliğinin cebine sokup, fotoğrafı çıkardı.

Philip ile Çarskoye Selo'da, objektife gülümseyerek bakarken çektikleri resim.

Fotoğrafların en güzeli olmayabilirdi, çizgiler biraz bulamktı ama bu resmin değeri büyüktü. Yakov'un sorgusu biter bitmez, bu fotoğrafı albümünden çıkarmıştı. "Güçlü olun, yardım yakında, Philip,"

Philip'in resmine bakarken yüzünün kızardığını, yüreğinin hızlandığını hissetti. Bu pusulayı gönderen *gerçekten* de o olabilir miydi?

Kesinlikle saçma geliyordu; yine de, içinde gülünç bir dürtü bunun o olduğunu fısıldıyordu sanki. Konağın bir yerlerinde bir kapının gıcırdadığını duyunca resmi hemen cebine soktu.

Maria istediği kadar kabul etmesin, aralarındaki ilişkide patron, küçük kardeşti. Anastasia'nın söylediğini yapacaktı. İçindeki kuşku şimdilik gizli kalacaktı.

40

İRLANDA

Nefis bir haziran günüydü ve Boyle, Ford T'yi iç yolda sürerken yanındaki koltukta Lydia oturuyordu. Alçak tepelerle kaplı bölgeyi geçtiler ve yol inişe dönerken Collon köyüne girdiler.

Köy taştan yapılmış dingin evlerden ve beyaz badanalı kulübelerden, birkaç bakkal ve *pub*'dan oluşmuş, bütün bunlar kırmızı granitten inşa edilmiş görkemli bir Presbiteryen kilisesinin gölgesine sığınmıştı.

O gün köyün hayvan pazarı olduğundan köylüler sokakları dolduruyor, ortalık sığır kokusundan geçilmiyordu. Boyle sığır sürülerinin arasından bir yol bulup köyün dışına çıktı, yirmi dakikalık bir yolculuktan sonra her birinin üzerinde taştan yapılmış aslan kabartması bulunan bir çift granit sütunun arasından geçtiler.

Aslanlar ulu meşelerle süslü geniş çimenlerle çevrili gösterişli bir köşkün bulunduğu bir on sekizinci yüzyıl malikânesini koruyordu. Boyle açık kapılardan içeri girdi, çakıltaşı kaplı anayoldan ayrılıp, sık ağaçların kıyısından geçen, önünde başka bir Ford T'nin durduğu saz damlı, beyaz bir kır evine ulaşan toprak yola saptılar.

Ön kapının üzerine çakılmış siyah boyalı demir levhanın üzerinde Briar Kır Evi yazısı okunuyordu.

Hoş kokulu güller ve hanımelleri havayı yumuşatıyor, sarı katırtırnaklarıyla kaplı tepeler uzaktan deniz manzarasına hâkim evi rüzgârdan koruyordu. Boyle korna çaldıysada, kimse görünmedi.

"Ötekiler etrafta bir yerlerde olmalı. Pekâlâ, ne düşünüyorsun?"

Lydia uzaktaki beyaz fenere baktı, kuzeye dönünce Mourne Dağları'nı gördü. "Tanıdık görünüyor. Ta uzaktaki Clougher Head değil mi? Tam olarak neredeyiz?"

Boyle genç kadının arka koltuktaki sırt çantasına uzandı. "Briar Kır Evi deniyor. Volkov adlı eski bir dostumun dul eşine ait."

"*Vasili* Volkov mu?"

"Adını duymuş muydun?"

"St. Petersburg'dayken babamla iş yapardı. At yetiştiricisi ve işadamıdır. Yanlış hatırlamıyorsam kumarbaz ve çapkındı da."

Boyle şapkasını ensesine yıkarak güldü. "Dediklerin zavallı Vasi-

li’ye cuk oturuyor. Zamanında, çevresindeki kadınların gözdesi olduğu kesin, karısı Hanna onu terbiye edene kadar tabii. Öldükten sonra, malikâne Hanna'ya kaldı."

"Nasıl öldü?"

Boyle'un neşesi uçup gitti. "Lenin'in gizli polisi tarafından katledildi, üstelik çok da gaddarca. Gel de seni Hanna ve Yuri Andreyev'le tanıştırayım."

* * *

Aynı anda, yaklaşık üç yüz metre kadar ötede Hanna Volkov sarı katırtırnağı ve kayalarla kaplı dik bir yamaca tırmanmaya çalışıyordu. Çektiği güçlüğün nedeni, üzerindeki uzun etek ve beline oturan ceketin pek tırmanmaya uygun olmamasıydı.

Koca kayaların göründüğü tepeye yaklaştıklarında Andreyev kolaylıkla tırmandı ve dönüp elini uzattı. "Gelin, elimi sıkıca tutun."

Hanna elini kavrayınca, kadını tutup yukarı çekti. Kır evi uzakta, sırtın ötesinde, ağaçların gerisinde kalmıştı. Öbür tarafta toprak alçalıp, üzerinden eski bir taş köprüyle geçen nehre ulaşıyordu. Bulundukları yerden arazi bir gözleme kadar düz, denize kadar akan nehirle manzarada nefisti.

Hanna nefes nefese, "Evet, size bir manzara sözüm vardı, Mr. Andreyev."

"Haklıymışsınız."

Çevresini incelerken, uzakta eski görünüşlü granit yıkıntıları işaret etti. "Orası nedir?"

"Mellifont Manastırı'nın kalıntıları. İrlanda'nın bir azizler ve biliminsanları adası olarak ünlendiği altıncı yüzyıldan kalmadır. Ta Mısır ve Suriye'den bile bu kıyılara gelen Hıristiyan keşişler vardı. *İrlanda’nın kendilerini* Tanrı’ya en yakın hissettikleri yer olduğunu iddia ederlerdi."

"Ya bu dağlar?"

"Mourne Dağları. Buraya yerleşen Keltlerin kral ve kraliçelerini zirvelerin yakınlarına gömdükleri, hayaletlerinin hâlâ dolaştıkları anlatılır."

Yuri yarı tebessüm ederek kayalardan birinin üzerine ilişti. "Bu söylediklerinizi tam da duygusal Ruslara hitap edecek romantik bir mitosa benziyor."

Hanna gelip yanına oturdu. "Ruslar ve Keltlerin çoğu bakımdan

birbirlerine benzedikleri açık. Duygusallık baskın olsa da, tuhaf bir karışım."

"Buraları iyi bilir misiniz?"

"Kocam Vasili'yle buraya altı yıl önce, malikâneyi at yetiştirmek için satın aldığı sırada gelmiştik. Rathlin Adası'ndan Devler Kaldırımı'na kadar bütün ülkeyi gezdik, sarp Kerry kıyısına kadar indik. Burada geçirdiğimiz günlerin tatlı anıları kaldı."

"Onu hâlâ özlüyorsunuz, değil mi?"

"Hemde ne kadar."

"Ben bu işe neden girdiğimi biliyorum ama ya siz?"

Hanna'nın yüzü karardı. "Çeka'nın hayvanları onu Lubyanka Hapishanesi'nde öldürmeden önce, Çar'ı kurtarmak için uluslararası destek bulmaya çalışıyordu. Bıraktığı yerden tamamlamaya yemin ettim."

"Boyle neden karışıyor?"

"Vasili'yle iyi arkadaştı. Kızıllar'dan ve temsil ettikleri her şeyden nefret eder."

"Birlikte seyahat edeceğim o kadını anlatın bana."

"İrlanda asıllı, Amerika'da doğmuş. Anadili gibi Rusça konuşuyor. Aslında, babası St. Petersburg'da ticaret yapmış."

"Dürüst olmam gerekirse, yanımda bir kadınla gidecek olmaktan pek mutlu değilim."

"Neden?"

"Yakalanırsak, Lenin'in gizli polisinin tecavüz ve cinayete yatkın olduğunu hepimiz biliyoruz."

"Güçlüklerden ve tehlikelerden haberi var. Üstelik becerileri konusunda kaygılanmanız hiç gerekmez, Yuri Andreyev."

"Öyleyse, zırdeli değilse, neden gönüllü olmuş?"

Hanna kayanın üzerinden kalktı, eliyle eteğinin kırışıklarını düzeltti. "Bunun cevabını da başka bir gün veririm. Artık dönsek iyi olur, Boyle çoktan gelmiştir. Geliyor musunuz?"

Güneşli, muhteşem bir öğleden sonraydı ve aşağıdaki nehir serin ve davetkâr duruyordu.

"Sizce sakıncası yoksa yetişirim. Böylesi sıcak ve güneşli bir günün keyfini çıkarıp yüzmek niyetindeyim."

"Su sizi kandırmasın sakın. Buz gibidir."

"Rusya'dakinden daha soğuk olamaz. Tek başınıza dönebilecek misiniz?"

"Tabii."

Yuri tek kelime etmeden döndü, maceraya atılan bir çocuk gibi, yamaçtan aşağı inmeye koyuldu. Hanna peşinden baktı. Nehrin kıyısına varıp gömleğini çıkardığında kaslı göğsü göründü; oysa sırtındaki korkunç kırmızı izler gözden kaçacak gibi değildi.

Kadını şaşırtan, Yuri'nin tümüyle soyunması ve suya anadan doğma dalmasıydı. Birkaç saniye sonra suları köpürterek çıktı, soluk aldı, güçlü ve düzenli kulaçlarla akıntıya karşı yüzmeye girişti.

Hanna kendi kendine gülümseyerek başını salladı. "Miss Ryan'ın senin hakkında ne düşündüğünü öğrenmek ilginç olacak."

Sonra döndü, kır evine doğru yamaçtan inmeye başladı.

41

Boyle, Lydia'nın sırt çantasını kır evine taşıdı.

Genç kadın putrelli tavanı ve şöminesiyle evin ne denli büyük olduğunu görüp şaşırdı. Yakılmamış, açık şöminenin bir yanında çikolata renkli kaba turba dilimleri istiflenmiş, etraf yoğun bir toprak kokusuna boğulmuştu.

Boyle kapkara bir demir fırının egemenliğindeki mutfak bölümüne geçerken, "Kimse yok mu?" diye seslendi.

Cevap alamayınca da, "Vasili misafirhane olarak elden geçirip, çalışma odası olarak da kullanıncaya kadar burası avlak bekçisinin yeriydi," dedi. Genç kadının önüne düşerek arka taraftaki iki yatak odasıyla banyoyu gezdirdi. "Avlak bekçisi bir rahatsızlık vermez, bu hafta izinli zaten."

"Ötekiler nerede?"

Boyle elini fırının üzerine bıraktı. "Birazdan görünürler. Fırın hâlâ sıcak, çay yapabilecek miyim, bir bakayım." Musluktan çaydanlığa su doldururken, Lydia odayı inceledi. Şöminenin karşısında limonküfü rengindeki kadife döşemesi yıpranıp eprimiş eski ve büyük bir koltuğun yanında bir sallanan iskemle duruyordu. Kepenkli çalışma masasının üzerine dizilmiş birkaç gümüş çerçeve dikkatini çekti.

Çoğu çok güzel bir kadının fotoğrafıydı, içlerinden bazılarında poz verildiği belliydi. Resimlerden birinde kadın uçuşan bir beyaz elbise giymiş, fotoğrafı sahnede çektirmişti. Resmi eline alıp Boyle'a, "Hanna Volkov mu?" dedi.

"Evet. Çehov onun Üç *Kız Kardeş* oyununda başrol oynayabilecek tek kişi olduğunu söylerdi."

"Sanki kendine âşıkmış gibi duruyor, bir diva gibi."

Adam güldü. "İşte şimdi yanıldın. Hanna tanıyabileceğin en duyarlı, en iddiasız kadındır. Tabii, sahnede, canlandırdığı kişi gibi olur. Tiyatro meraklısı mısın?"

Genç kadın çerçeveyi yerine bırakırken, "Farkına varamamış olabilirsiniz Boyle ama hayatımda zaten yeterince dram var."

Boyle çaydanlığı gülümseyerek ocağın üzerine yerleştirirken içeriye omuzlarına düşmüş saçları, kızarmış yanaklarıyla Hanna girdi.

"Bizde senden bahsediyorduk..."

"Geciktiğim için bağışlayın. Mr. Andreyev'e çevreyi gösteriyordum."

"Seninle gelmedi mi?"

"Öğleden sonranın tadını çıkarmaya karar verdi ama az sonra burada olur." Gözlerini Boyle'dan konuğa çevirince elini uzattı. "Lydia olmalısınız. Benim adım Hanna Volkov. Sizinle tanıştığıma memnun oldum."

Lydia uzatılan eli görmezden geldi. "Boyle kim olduğunuzu anlattı. Beni bu işe katmak kimin fikriydi, sizin mi, onun mu?"

Hanna havadaki gerginliği hissederek elini çekti. "Bunu zamanı gelince konuşuruz. Mr. Boyle kimin nerede yatacağını gösterdi mi?"

"Hiçbir şey göstermedi."

"Arka taraftaki iki oda sizin ve Mr. Andreyev için. Temiz havluyla sabun bıraktım. Etrafı ve birbirinizi tanıdıktan sonra, sizinle konuşacağım önemli bir iş olacak, onun için köşke gelirsiniz, Miss Ryan."

"Nasıl bir iş?"

Hanna bir şey söylemeden kapıya yöneldi. "Sizi ve Mr. Andreyev'i her akşam tam sekizde köşkte yemeğe bekleyeceğim."

Kadın çıkınca, Boyle kaşını kaldırıp Lydia'ya baktı. "İyi geçti gibi geldi, ne dersin?"

"Komik olmaya mı çalışıyorsunuz Boyle?"

"Asabi olan sen değil misin?" İki fincan aldı, masadaki şeker ve sütün yanına bıraktı. "Bu arada, o kolun iyileşiyor mu?"

"Neden sordunuz?"

"Mutfak dolaplarına erzak bıraktım, onun için özenli taklidi yapıp, Mr. Andreyev'e yemek hazırlamanın bir zararı olmaz. İlişkinin dostça başlamasını sağlar."

Genç kadın patladı. "Beni kışkırtmak mı istiyorsunuz Boyle? Öyle ise, boşuna uğraşıyorsunuz. Sizin ve arkadaşınız hanımefendinin sandığının aksine, ev hizmetçisi gibi itilip kakılacak insanlardan değilim."

Boyle emaye bir kavanozun içinde, yağlı kesekâğıdından iki kaşık dolusu çay alıp, çaydanlıktaki kaynar suyun içine attı. "İstediğimiz, hiçbirinizin bir zarar görmemesi. Hanna bir oyuncu olarak Yuri'yle senin baş başa olabildiğince zaman geçirmenizin, birbirinizi tanımanın iyi bir prova *olacağını* düşündü. Evde birkaç samimi gece,

birlikte yürüyüş, bunun gibi şeyler işte. Bana da mantıklı geldi."

"Biliyor musun?"

Boyle yaklaştı, Lydia'nın gür saçından bir tutamını avuçladı, sonra bırakıp geriledi. "Son bir şey daha. Saçını topla, daha güzel olur. Ve şu anda yüzündeki kızarıklıktan kurtulmak için de biraz pudra kullan. Sana pek yakışmıyor."

Lydia öfkelendi, masanın üzerinden bir tabak alıp Boyle'a fırlattı. Boyle eğilince, tabak duvara çarpıp parçalandı. Lydia bir tabak daha kaptı, kaldırıp atmak üzereyken bir ses duyuldu: "Dikkat etmezsen, birinin canı yanabilir."

Genç kadın donup kaldı, sese doğru dönerken tabağı tutan elini kaldırdı.

Andreyev kapının kasasına dayanmış, saçlarından sular damlayarak, ıslak gömleği göğsüne yapışmış, dikiliyordu. Kapıdan girerken mutfaktan aldığı bir havluyla saçlarını kurulamaya koyuldu.

Lydia içinde ilkel bir şeylerin kımıldadığını hissetti. Bastırmaya çalıştığı duygu tuhaf bir şey, sanki aynı anda hem harika hem de ürkütücüydü.

Boyle, "Sen Yuri olmalısın," dedi.

Yuri gülümsedi, yüzü gerçek bir doğal sevimlilikle aydınlandı. "Canım yüzmek istedi, yüzmek için harika bir gündü. Anlaşılan, bütün dramı kaçırmak üzereymişim. Sen Boyle' musun?"

Böyle konuğunu tartarak elini uzattı. "Seninle tanışmayı bekliyordum. Aramıza hoş geldin. Miss Ryan'a da merhaba de."

Andreyev elini uzatınca, genç kız titrediği görünmesin diye kendi elini kaldırmadı. Karşısındakinin yüzüne bakarken midesinin boşaldığını, gırtlağının kuruduğunu hissetti, bir an konuşamaz oldu. Gök gürültüsünün çatırtısı gibi, anlık bir çekicilik hissetti.

Boyle, "Pekâlâ, elindeki tabağı atacak mısın, atmayacak mısın?" diye sordu. "Kararını ver artık."

Bardağı taşıran son damla. Lydia elini savurdu, tabak Boyle'u az farkla ıskalayarak duvarda patladı. Genç kadın kapıyı ardından çarparak dışarı fırladı.

Boyle arka cebinden çıkardığı kalaylı matarayı açıp Yuri'ye uzatırken, "Umarım o tabaklar bir takımın parçası değildi," dedi. "Onu merak etme. Al, İrlanda usulü gerçek bir hoş geldin. Viski. Keltçe *Uisce beatha.* 'Hayat suyu' anlamına gelir." Gözünü kırptı. "Matara

sende kalsın, acil durumlar için."

Yuri kocaman bir yudum aldı, sonra pencerenin yanına giderek çimlerin üzerinden hızla uzaklaşan Lydia'yı seyretti. "Canlı bir kız olduğunu kabul etmek gerekir. Ben yanlış bir şey söylemedim ya?"

Boyle yanına geldi. "Bana kalırsa, benim söylediğime kızdı. Ateşli bir kadın. Hep söylerim, İrlandalılardaki İspanyol kanının sonucu. Kuzeyin Latinleri bunlar ve tartışmaktan zevk alırlar."

"Öyle mi?"

"Sizinkilere çok benzerler."

Genişçe gülümseyerek çaydanlığı aldı, iki fincana çay doldurdu.

"Birer çay içerken, sana onun hakkında her şeyi anlatayım."

"Bu kadar komik olan ne Mr. Boyle?"

"Sadece işin parlak tarafına bakıyorum Yuri"

"Neymiş o parlak tarafı?"

"Onunla Rusya'ya giden sensin, ben değil."

42

Lydia kır evinden ayrıldıktan sonra zihnini bir türlü toparlayamadan, nereye gittiğini bilemeden koşuyordu. Beyni sisli, yüreği gümbürtülü. Bir erkeğe karşı uzun zamandır ilk kez böylesine ani bir tepki hissetmişti ama bunu mantıkla açıklayamıyordu.

Çayırların üzerinden konağın giriş merdivenine doğru koşarken heyecanını bastıramadı. Önünde, üzerinde pirinç bir tokmak bulunan parlak siyah renkli bir kapı vardı. Tokmağa uzanamadan açılan kapıdan Hanna Volkov göründü. "Geldiniz demek. Yanılmıyorsam, Mr. Andreyev'le tanıştınız?"

"Çok kısa."

"Bu andan itibaren, uyanık olduğunuz her dakikayı birlikte geçireceksiniz, onun için birbirinizi iyice tanımanız gerekecek. İçeri gelin."

Önüne geçip genç kadını kocaman bir merdivenle dev bir avizenin doldurduğu, siyah-beyaz fayans döşeli bir hole aldı.

"İrlanda'daki çoğu konak gibi, bu da İngiliz soyluları için yapılmış, bir 18. yüzyıl baronu tarafından. Ama buraya tarih dersi almaya geldiğinizi sanmam."

"İrlanda toprağını çalan İngilizler hakkında yeterince bilgim var, teşekkür ederim."

Hanna'nın yüzünde buruk bir tebessüm belirdi. "Böyle bir şey söyleyeceğinizi tahmin etmiştim. Bu taraftan."

Merdiveni tırmandılar ve tepeye vardıklarında Lydia, "Boyle kim olduğunuzu anlattı," dedi. "Ben on altı yaşındayken sizi sahnede görmüştüm."

"Gerçekten mi?"

"Başöğretmenimiz Üç *Kız Kardeş* oyununu seyretmemiz için bütün sınıfı St. Petersburg İmparatorluk Tiyatrosu'na götürmüştü."

"Peki oyunu nasıl bulmuştunuz?"

"Sorduğunuza göre, baştan aşağıya eski saçmalıktı."

Hanna bir kahkaha savurup koridorda yürümeye koyuldu. "En azından, dürüstsünüz. En iyi oyunum değildi tabii ama yirmi üç yaşında hevesli bir genç oyuncu olarak o sırada bunu pek düşünmüyordum."

"Beni nereye götürüyorsunuz?"

Hanna bir kapının önünde durup tokmağına uzandı. "Tek umudum, tiyatro ziyaretiniz sırasında dikkat etmiş olmanız Miss Ryan."

"Neden?"

"Yolculuğunuz sırasında bazı rol becerilerine ihtiyacınız olacak da. Gerçekten de, önünüzdeki birkaç günü prova olarak düşünün. Sizce bir sakıncası yoksa bundan sonra sadece Rusça konuşacağız. Bir casus olarak Rusya'da başka dil konuşmak canınıza mal olabilir."

* * *

O dönemden kalma kocaman bir şöminesi olan bir odaya girdiler. Odanın ortasında, perdeleri bordo kumaştan, dört direkli maun bir yatak duruyordu.

Yatağın üzerinde bu görkemli odaya hiç de yakışmayan, deri kayışlı, ucuz görünüşlü bir bavul vardı. Hanna bavulun kayışlarını çözdü.

Bavulun içi kadın giysileri doluydu: bluz ve etekler, iç çamaşırı, birkaç düz renkli eşarp, yanlarında da sağlam görünüşlü iki 'çift kadın çizmesi. "Bunlar yolculuk için kişisel eşyamz. Hepsi Rus malı. Sanırım size uyacak. Bir deneyin, isterseniz."

"Şimdi mi?" diye Rusça sordu Lydia.

"Tam zamanı değil mi ya?"

Genç kadın bavuldan birkaç parça seçti. Hepsi de bir köylünün giyeceği cinsten, kaba elbiselerdi. İç çamaşırıyla kalıncaya kadar soyunup, elindekileri denedi.

Hanna yaklaşıp, ölçünün uygun olup olmadığına baktı. "Hiç fena değil. Bu arada, Rusçanız harika."

"Peki ya kimlik belgeleri?"

"Bende o konuya gelecektim." Bavuldan bir dizi belgeyle, birkaç şey çıkardı.

Lydia kadının elindekilerin yol belgeleri ve bir kimlik, Rus banknotlarından bir deste, birkaç bozukluk ve bir cep saati olduğunu gördü.

Hanna elindekileri uzatırken, "Saat işinize yarayacaktır," dedi. "Daha sonra, Boyle size geçmişinizin öyküsünü anlatacak. İyice benimsemeye çalışın."

"Sizin ve Boyle'un sayesinde, fazla seçeneğim yok zaten, değil

mi?"

Kadın sesini yükseltmeden, "Sizi bu işe sokmak kimin fikriydi, diye sormuştunuz. Benim fikrimdi. Sizin sözünüzü Vasili'den duymuştum, kocamdan: Romanov ailesinin yanında mürebbiye olarak çalışmanızı ayarlayan oydu. Birine ihtiyacımız oluncada, tabii sizi düşündüm, hayatınızı silah kaçakçılığıyla sürdürdüğünüz ortaya çıkmasına rağmen."

"Sizin için bir sorun mu oluyor yoksa?"

"Hayır, aksine; cesur olduğunuzu gösteriyor. Oysa İngilizlerin yaptıklarınızdan hiç hoşlanmadıkları kesin. Arananlar listelerinin en tepesindeydiniz. Aslına bakarsanız, Boyle olmasa siz ve kardeşiniz çoktan ölmüştünüz. Boyle doğru insanları sizden yararlanabileceğine inandırdı. İzin verirseniz, bir şey daha söyleyeyim: Üzerinizdeki şu zırhı çıkarmanın zamam gelmedi mi sizce?"

"Neden bahsettiğinizi anlamıyorum."

"Hepimizin gerçek kimliğimizi sakladığımızı bilecek kadar uzun süre rol yaptım. Böylesi, doğal savunmamızın bir parçası. Ama sizde, bu savunmanın çok daha derine gittiğini düşünüyorum. İçinizde, gizlemeye çalıştığınız bir yara var. Sizi dünyaya karşı öfkelenmenize, savunmaya geçmenize itiyor. Bununla ne kadar erken yüzleşirseniz, o kadar iyi olur."

Lydia'nın yüzü kızardı. "Neden söz ettiğinizden haberiniz yok."

"Yok mu? Pekâlâ, nasıl isterseniz. Bir şey daha var, Miss Ryan. Yuri'ye de şimdi size yapacağım uyarıyı yapmıştım."

"Neymiş?"

"Gideceğiniz yer, cehennem gibi. Rusya sokaklarında terör, her tarafta da polis muhbirleri var. Suçsuz insanları rastgele tutukluyorlar. Kadınlar, erkekler, çocuklar en saçma nedenlerle zindanlara atılıyor, bazıları ölüm cezasına çarptırılıyor."

"Sözü nereye getireceksiniz?"

"O sınırı aştıktan sonra, kendinizden ve Yuri'den başka hiç kimseye güvenmeyin. Söyleyeceğiniz her kelimeyi tartın. Yapacağınız en ufak bir hatanın, bir Kızıl askerine ya da gizli polise vereceğiniz yanlış bir cevabın çok ağır sonuçları olur."

"Aptal değilim, anlıyorum tabii."

"Mutlaka anlayın. Sizin ve kurtaracağınız insanların hayatı buna bağlı."

43

YEKATERİNBURG

Sorg'un yarası alev alevdi.

Boş bir aralıkta durdu, sırtını duvara yasladı. Kandan kıpkırmızı gömleğini gizlemek için siyah pardösüsünü giymişti ama sıcak dayanılacak gibi değildi. Yarasına bakmak için gömleğini araladı. Kızıl bir yarıktan kan damlıyordu. Gömleğini yaraya bastırması kanamayı durduramadı, neredeyse bayıltacak kadar keskin bir acı vermenin dışında bir şeye yaramadı.

Bir an önce tıbbi yardım bulamazsa, ölecekti. Oysa neredeyse girdiği her sokakta devriye gezen Kızıl Muhafızlar'la karşılaştığı için, arka sokaklardan ayrılamıyordu.

Giysileri terden sırılsıklam, adımlarını hızlandırdı. Bacakları; sızlamaya, yarası zonklamaya başlamıştı. Sonunda gitmek istediği yere varınca durdu, dinlenmek için duvara dayandı.

Sokağın karşı sırasında beyaz badanalı duvarları ve tepelerinde Rus haçıyla, mavi ve altın renkli dev kuleleriyle koskocaman bir manastır dikiliyordu. Yolun kenarına bir Kızılhaç cankurtaranı park etmişti.

Novo-Tikhvinski Manastırı ünlüydü: Binden fazla rahibenin bulunduğu manastır bir düşkünlerevi, bir yetimhane, atölyeler, bir okul ve bir hastane barındırıyordu. Hastane meydanın karşı tarafındaydı ama oraya ulaşamayacak kadar bitkindi.

Meşe kapılı büyük bir kemerin altına yürüdü; eski tahta çentik çentik çatlamış, üzerine dövme demirden bir istavroz çakılmıştı.

Bütün gücünü toplayarak çana bağlı ipe asıldı. Kapının ardından, gürültücü çocukların boğuk sesleriyle karışık bir çıngırak işitti.

Yaklaşan ayak sesleri duydu. Bir sürgü gıcırdadı, kapıda bir gözetleme deliği açıldı ve siyah başörtüsü bağlamış genç bir rahibenin güzel yüzü göründü. "Evet?"

Sorg, "Yardımına ihtiyacım var, hemşire," dedi güçsüz bir sesle. Genç rahibe, "Geç oldu," diye cevap verdi. "Muhtaç sadakalarını bu saatte değil, öğleden önce dağıtıyoruz."

"Sadaka istemiyorum, hemşire..."

Gözetleme deliği gürültüyle kapandı.

Böğrüne yayılan bayıltıcı acıdan dişlerini gıcırdattı, gömleğine dokunan elleri sırılsıklamdı. Her şey hızla felakete doğru gidiyordu.

Galiba ölüyorum, diye düşündü. Anastasia'yı son bir kez görmek isterdim.

Bir saniye sonra duyguları uyuştu, gözkapakları titredi ve kendini kocaman, kapkara bir dalganın ortasında buluverdi.

COLLON, İRLANDA

Atış poligonu konağın arka tarafında, eski bir padokun içindeydi.

Boyle hasır bir masanın üzerine bir Nagant tabancayla iki kutu mermi koydu. On beş metre kadar ötede, birbirlerinden birkaç parmak mesafede, yan yana beş teneke kutu dikilmişti.

Lydia'yla Yuri bakarken, tabancayı doldurmaya girişti. "Kuşkusuz biliyorsunuz ama bu elimdeki Rus ordusunun standart tabancası Nagant. Yakından öldürücü olabilir ama neredeyse bütün tabancalar gibi, gerçek bir nişancı elinde değilse, on iki ya da on beş metreden sonra hassas değildir."

Tabancanın horozunu kaldırdı. "Seyahatte ikinizde de birer tane olacak. Bunun dışında, bir an gelir de silahın başınıza iş açacağını düşünürseniz, hemen kurtulmaya bakın. Bugünlerde Rusya'nın her tarafı silah dolu. Biraz becerikli olmakla, hemen her yerde bir yenisini bulursunuz."

Nişan aldı ve yumuşak hareketlerle birbiri ardından yedi kere tetiği çekti, beş kutudan dördünü vurdu. "Daha iyisini yapmıştım."

Tabancayı tekrar doldurup Lydia'ya uzattı. "Hanımın sırası."

"Mutlaka gerekiyor mu Boyle?"

"Hayır, gerekmiyor ama kusursuzluğun anahtarı çalışmaktır."

Lydia tabancayı aldı.

Boyle, "O tenekeleri kaldırır mısın Yuri?" dedi.

Adam tenekelerin bulunduğu yere gidip dördünün yerine yenilerini yerleştirdi ama sonuncusunu koymaya fırsat bulamadan, Lydia'nın tabancalı eli kalktı ve genç kız, "Olduğun yerde kal," diye seslendi. "Kılını bile kıpırdatma."

Kısa aralıklarla dört kez ateş etti, dört teneke de havalanıp otların arasına uçtu. Yuri'ye yeniden seslenip, "Sonuncusunu havaya, sağına doğru, kendinden uzağa fırlat," dedi.

"Şaka mı ediyorsun? Nagant'la bu boydaki hareketli bir hedefi vurmak kolay değildir."

"At, dedim."

Yuri tenekeyi havaya fırlattı. Lydia'nın Nagant'ı öksürdü, tenekeyi otlara düşmeden fırıldak gibi döndürdü. Hedef yere değer değmez, iki kez daha ateş edip, iki delik daha açtı. Boyle şaşkınlık içinde, "Böyle ateş etmeyi nerede öğrendin?" diye sordu.

Genç kız boş kapçıkları çıkarıp tabancayı masanın üzerine bıraktı. "Bir Kentucky çiftliğinde boşa geçmiş bir çocukluk, Boyle. Babam bir kadının her zaman kendini koruması gerektiğine inanırdı."

Adam şapkasını ensesine doğru kaydırdı. "Sanırım poligondaki bütün güvenlik kurallarına karşı geldiğinin farkındasın?"

"Kurallardan haberim var Mr. Boyle. Ne zaman karşı geleceğimi de bilirim, sakın kaygılanmayın." Sonra arkasını döndü ve konağa doğru yürümeye koyuldu.

Boyle ağzını açamadan arkasından bakakaldı.

Yuri gülümseyerek, "İşte kendine bakmasını bilen bir kadın," dedi.

44

Akşam yemeği, köşkün mutfağında basit bir yemek oldu. Hanna fırınlanmış tavuk, patates ve lahanadan oluşan bir yemekle, elma tatlısı ve muhallebi hazırlamıştı. Boyle bir şişe Burgonya şarabı açmış, yemek bitince de kalkıp herkesin kadehine porto şarabı doldurmuştu. "Bana kalırsa, buraya kadar getirmemiz bile kutlanmaya değer. Bir dikişte."

Yuri, "Kimsin sen, Boyle?" diye sordu. "Kimin adına çalışıyorsun? Artık öğrenmemizin zamanı gelmedi mi?"

Adam ayağını bir iskemleye koyup, dirseğini dizine dayadı. "İşadamıyım, maceracıyım, kendime göre bile çok parçaya bölünmüş biriyim. Servetimi Kanada'da, Klondike altın furyasında yaptım ve paranın bir bölümünü demiryollarına yatırarak, bu konuda hatırı sayılır bilgi sahibi oldum. Bu bilgim sayesinde geçici Rus hükümeti felaket durumda olan demiryollarını bir düzene sokmamı istedi. Daha sonra, aynı şeyi Bolşevikler içinde yaptım."

Lydia şaşkınlıkla, "Kızıllar için de mi çalıştınız?" diye sordu.

Boyle öfkeyle çenesini kastı. "Vahşetlerine tanık olana, kentlerin bütünüyle yıkılmasına, köylerin haritadan silinip insanlarının öldürüldüğünü görene kadar. En korkuncu da on üç yaşındaki bir çocuğun köy meydanına imparatorluk bayrağını çekme cüreti göstermesiydi. Kızıl komiserlerden biri çocuğu duvara dikip vurdu, sonra da herkese ders olsun diye cesedini telgraf direğine astı.

"O günden sonra, Kızıllar'ın iktidardan aynı vahşetle kovulduklarını görmek için elimden geleni yapacağıma yemin ettim. Son bir yıl içinde, Rusya'da bilgi toplayacak dört yüzden fazla casustan bir şebeke kurdum."

Lydia, Boyle'dan Hanna'ya döndü. "Siz kimin adına çalıştığınızı söylemediniz."

Hanna, "Oldukça karmaşık bir buzdağının tepesini temsil ettiğimizi söyleyeyim, yeter," dedi.

"Rus Aziz Yuhanna'dan bahsedildiğini duymuş muydunuz?"

"İyilikleri gizli yapmaktan hoşlanan bir papaz değil miydi?"

"Doğru." Boyle cebinden bir not defteri ve kalem çıkarıp masanın üzerine bıraktı. "Tobolsk'lu Aziz Yuhanna Kardeşliği bir çeşit kalıt, gizli örgüt gibi bir şeydir. Hayatın her katmanından üyesi vardır."

Kalemi eline aldı. "Kardeşliğin şu andaki hedefi basit: Romanovlar'ı katledilmekten kurtarmak. Hanna ve ben bu işin gönüllü suç ortaklarıyız. Size bir şey göstereyim."

Defterinde boş bir sayfa açtı ve kâğıda tuhaf bir şekil çizdi; ters bir svastika.

Sözüne devam etti: "Kardeşliğin işareti eski Tibetlilerin şans getirmesi için kullandıkları simge, yani ters çizilmiş svastikadır. İnanç, sevgi ve umudu temsil ettiği düşünülür. Yolculuğunuz sırasında, üyelerimizle her karşılaşmanızda, bu gizli anahtarı göreceksiniz."

Hanna kadehim masaya bıraktı. "Ailenin tutuklu bulunduğu Tobolsk'ta birkaç kurtarma girişimi oldu. Kardeşliğin adı da buradan geliyor. Romanovlar, Yekaterinburg'a nakledildikten sonra da iki gizli girişim yapıldı. İkisi de başarısızdı. Ama bu kez, talihin yüzümüze güleceğine inanıyoruz."

Lydia, "Ya Yekaterinburg'a ulaşamazsak?" diye sordu.

"Hanna ve ben de sizinle geleceğiz," dedi Boyle. "En azından bir çiftin oraya varacağını ve görevi yerine getireceğini umuyorum. Onun için, biz de sizlerle aynı tehlikelere atılacağız. Sizinle birlikte Rusya'ya gidecek ama Yekaterinburg'a ayrı yollardan ulaşıp, sizinle buluşmayı umacağız."

Lydia, "Yakalanırsak, bütün bunları Kızıllar'a anlatacağımızdan korkmuyor musunuz?" dedi. Boyle gergince gülümsedi. "Hayır, çünkü ikinizin de mantıklı insanlar olduğunuzdan eminim."

"Buda ne demek oluyor?"

"Kızıllar yabancı casuslara karşı vahşi davranır. Eğer casus kadınsa, öldürülmeden önce tecavüz edilip, işkence yapılacağı kesin gibidir. Her iki halde de, yakalanırsanız, birer cesetsiniz demektir. Yine de, sizi fazla tatsızlık yaşamaktan kurtaracağım. Hanna?"

Hanna çantasından çıkardığı iki şişeciği masanın üzerine yerleştirdi. Her birinin içinde koyu kahverengi bir sıvı vardı. "Birer tane alın," dedi.

Yuri şişeyi eline alıp salladı. "Ne var içinde?"

"Potasyum siyanür. İnsanı birkaç saniyede öldürür. Yakalanırsanız, şişeyi kırıp içindekini içmenizi öneririm."

Lydia ve Yuri bir şey söylemeden birbirlerine baktılar, ardından da genç adam, "Hazır keyifli konulardan bahsederken, yakalanma-

mız halinde yapmamızı tavsiye edeceğiniz başka şeyler de var mı?" diye sordu.

Boyle ayağa kalktı, kadehini kaldırdı. "Tek yapabileceğim, şerefinize İrlanda usulü kadeh kaldırmak. Şeytanın öldüğünüzü fark etmesinden çok önce cennete gitmeniz dileğiyle."

45

Tabaklar kalktıktan sonra, Boyle masaya yaydığı Rusya haritasına parmağını bastı.

"Vardığınızda, kabaca çıkış noktanız olacak St. Petersburg." Parmağıyla güney Urallar'da başka bir yeri işaret etti.

"Yaklaşık iki bin kilometre ötede, olabildiğince çabuk ulaşmanız gereken Yekaterinburg. En hızlısı, tren olacaktır. Lenin iktidara gelince, bütün toplu taşımacılık bedava oldu. Buna trenler ve tramvaylar da dâhil, hepsi işliyor. İstediğiniz gibi binip inebilirsiniz, bilet almak da gerekmez. Lenin'in halka vaadi gibi, bedava ulaşım. Şimdiye kadar tuttuğu tek sözü."

"Ya kötü haber?" diye sordu Lydia.

"Bakımsızlık ve genel kargaşa yüzünden, Rusya'daki yük ve yolcu trenlerinin yarısı devre dışı, o yüzden her yerde gecikme olacaktır. Bana kalırsa en iyisi, St. Petersburg'dan Moskova'ya gece treniyle gitmek.

"Oradan Yekaterinburg'a tren yolculuğu hat boyunca olacak gecikmelere bağlı olarak iki buçuk gün ya da daha fazla sürer. Benim önerim, olabildiğince hızlı hareket etmenizdir. Ne kadar hızlı davranırsanız, başarı ihtimaliniz o denli artar. Gerekirse, yol boyunca ucuz pansiyonlar bulabilirsiniz."

Yuri parmağıyla haritaya dokundu. "Yol boyunca kontrol noktasıyla karşılaşırsak, ne yapacağız?"

"Belgeleriniz düzenli olacak ve gerçek gibi görünecek. Resmi üs kâğıdı kullandığımız için, kimse belgelerde kusur bulamaz."

"Yekaterinburg'a vardık, diyelim. Sonra?" dedi Yuri.

"Kentte Ortodoks rahibelerin yönettiği, Novo-Tikhvinski adlı dev bir manastır var. Toplam olarak binden fazla rahibe. Kente varınca, doğruca oraya gideceksiniz. Ahşap giriş kapısının arkasında, halka açık küçük bir kilisesi var, oraya tebeşirle kardeşliğin simgesini çizersiniz. Bu simge, vardığınızı belirtir. İki saat sonra kiliseye dönünce, kendi çizdiğinizin yanında aynı işareti görmeniz gerekir. Buluşma güvenlidir, anlamına gelir. Kilisede bekleyin, 'yanınıza bir rahibe gelecek ve size, 'Yolunuzu mu kaybettiniz? (Yardıma ihtiyacınız var mı?' diye soracak. Siz de, 'Çarşı Sokağı'na ' gitmem gerek,' diyeceksi-

niz.

"Aynen böyle denilmesi gerekiyor, onun için cevabınızı ezberleyin. Tebeşir işaretine cevap yoksa buluşma güvenli değil, demek olabilir. Ertesi gün, aynı saatte bir daha denersiniz. Yine cevap yoksa devam etmek çok tehlikeli demektir."

"O zaman ne olacak?"

"Boşluğu dolduracak bir başka adamımız var, oranın cenazecisi. Ayrıntılar daha sonra."

Lydia, "Ya yolda birbirimizden ayrılmak zorunda kalırsak?" diye sordu.

"Aynı yöntemle Yekaterinburg'da buluşmaya çalışırsınız. Manastır kilisesine gidip, işareti bırakırsınız." Boyle bir an durakladı. "Yekaterinburg'a varmanız ne kadar sürer, kestiremeyeceğim tabii. İki buçuk günde de gidebilirsiniz, daha uzun da sürebilir. Ne kadar talihli olacağınıza bağlı. Trenlerin Beyaz birliklerinin saldırısına uğradığı yolunda raporlar aldık, o yüzden tren yolculuğu da rastlantılara kalabilir ve sizde oyunu değişen kurallara göre oynarsınız."

Andreyev, Boyle'a, "Seyahat için bir nedenimiz var mı?" diye sordu.

"Akrabalarınızla bir nekahet merkezine katılmak için Hazar Denizi kıyısına gidiyorsunuz. Trenin Yekaterinburg'dan geçmesi çok uygun, tabii."

"Nekahet mi?"

Boyle cebinden bir kimlik çıkarıp bir kâğıt açtı, her ikisini de masanın üzerine yaydı. "Lydia'nın belgeleri Lydia Kuris adına hazırlandı. Sen de onun kocasısın, Nikolay Kuris adında bir Kızıl Ordu gönüllüsüsün. Kâğıtlarda maluliyet nedeniyle resmi terhis damgası var."

"Maluliyetim ne?"

"Sırtında, ciğerlerinde ve kafatasında Beyazlar'la çarpışmalardan kalan şarapneller. Vücudundaki izler de bunun kanıtı. Başındaki yara nedeniyle sara nöbetleri geçirmeye yatkınsın, karın da zaten bu nedenle sana eşlik ediyor. "Yekaterinburg'da neden durduğunu sorarlarsa, sağlığın bozuldu ve dinlenmeye ihtiyacın var. Kızıllar yaralı yoldaşlarına daha sıcak yaklaşıyorlar."

Biraz bekleyip ekledi: "Kaygılanmayın, her şeyin üzerinden ayrıntılarıyla birkaç kere daha geçeceğiz, bütün ayrıntılarıyla. Haritayı alıp inceleyin. Seçeceğiniz yollar tamamen size bağlı ama ben en hızlı

olanları işaretledim." Kolundaki saate, sonra da mutfak penceresinin ötesindeki akşam alacasına baktı. "Hava kararmadan, yolculuk kıyafetlerinizi giymenizi istiyorum."

Yuri, "Özel bir nedeni var mı?" diye sordu.

"Yapmamız gereken önemli bir şey daha var."

46

Boyle ve Hanna ötekilerle birlikte kır evine doğru yürürken, dışarıda hava hâlâ aydınlıktı. Boyle'un elinde kutu biçiminde bir fotoğraf makinesi, bir sehpa ve bir de flaş vardı.

"Fotoğraf makinesi neden?" Soran Lydia'ydı.

"Evli bir çiftsiniz ya. Çiftler yanlarında birbirlerinin fotoğraflarını taşır. Onun için bu paçavraları giyin, gerisini ben hallederim."

Köylü giyimlerine büründüler ve evin ön kapısından çıkınca Boyle her ikisinin farklı pozlarda resimlerini çekti, sonra sıra bir arada samimi fotoğraflarına geldi.

İşini bitirince, kamerayla sehpayı topladı. "Yarın siz ikiniz meşgulken, bunları bastırırım."

"Neyle meşgulken?"

Hanna, Lydia'ya, "Kıyıda, yaklaşık elli kilometre ötede Carlirtgford adlı bir köy var," dedi. "Sahili çok sevimlidir. Biliyor musunuz?"

"Evet."

"İkiniz için bir piknik sepeti hazırlatırım. Öğleden sonrayı birbirinizi tanımaya çalışmakla geçirin. Araba kullanabiliyor musunuz Miss Ryan?"

"Gerekirse."

"Güzel. O zaman Ford'u alırsınız. Yatak odalarınızda mayo falan bulacaksınız."

Boyle geri kalanları toplarken, Andreyev, "Yarının programı ne?" diye sordu.

Boyle, "Öyle çok yüklü bir şey yok," dedi. "Sekizde köşkte kahvaltı için buluşur ve hayat öykülerinizle kimliklerinizin üzerinden geçeriz. Ondan sonra siz ikiniz sahile gider, birbirinizi daha yakından tanımaya çalışırsınız."

"Peki siz ikiniz ne yapıyor olacaksınız?" Soruyu soran Lydia'ydı.

Boyle gülümsedi. "Hanna'nın Londra'da yapması gereken işleri var, onun için bu akşam ayrılıp posta gemisine yetişecek. Bana gelince, ben de Dublin'de, eğlenmemeye çalışacağım."

* * *

Akşam saat ilerledikçe hava soğudu, İrlanda Denizi'nden soğuk bir cephe yaklaştı.

Lydia birkaç eski gazete ve çalı çırpıyla şömineyi yaktı, üzerine turba parçaları yığınca odayı dumanlı bir koku doldurdu.

Andreyev ocakta çay hazırlayıp, kendileri için birer emaye kupa çıkardı. Pencereden uluyarak dalları birbirine katan rüzgâra biraz baktıktan sonra, perdeyi indirdi. "Gündüz kusursuz bir yaz günü gibiydi, şimdiyse tam bir kış gecesi. Hava burada hep böyle kestirilmez mi olur?"

"Romalılar, İrlanda'ya bu yüzden *Hibemin* adını takmışlar, Kış Ülkesi anlamında. Art arda dört mevsimi birden yaşadığım günler bilirim."

Andreyev gülümsedi, cebinden bir paket sigara çıkarıp bir tane uzattı. "Sigara?"

Genç kız başını hayır anlamında salladı.

Andreyev sigarasını ateşten aldığı bir çırpıyla yaktı, ardından raftaki kitap kümelerini incelemeye girişti. "Yarın gideceğimiz kıyıdaki o yeri bilir misin?"

"Evet, oraya nişanlımla giderdik."

Andreyev raftan aldığı bir kitabın sayfalarını rastgele karıştırırken, "Nerede şimdi, nişanlın?" diye sordu.

"Harekât sırasında üç yıldan beri kayıp. İngiliz ordusundaydı."

Adam başını kaldırdı. "Özür dilerim. Yani umut yok mu?"

"Her zaman umut vardır. Sean konusunda umudumu hiç kaybetmedim, asla umutsuzluğa kapılmadım. Tanıdığım en iyi, en sıcak erkekti."

"İngiliz ordusundaydı, oysa sen İrlanda cumhuriyetçisisin. Pek anladığımı söyleyemem."

"Başka bir gün anlatırım. Boyle sana benim hakkımda neler dedi?"

Adam kitabı raftaki yerine yerleştirdi. "Beni meraklandıracak kadarını. Baban İrlandalı, annen Amerikalı, bir süre St. Petersburg'da kaldın, bir de Amerika'da. On sekizinde Çar'ın çocuklarının mürebbiyesi, ardından da İrlandalı aranan bir asi. Yirmi dört yaşında bir kadın için günlerini dopdolu geçirdiğine kuşku yok. Bütün bildiklerim bu kadar, belirgin zaafın dışında."

"Neymiş o belirgin zaaf?"

Yuri küçük bir çocuk gibi gülünce, birden çok çekici oluverdi.

"İrlandalı sinirin."

"İzin ver, sinirim benim derdim olsun, Mr. Andreyev."

Ellerini ısıtmak için şömineye eğilince, alevler yüzünü aydınlattı.

"Boyle 'bir karınla bir de oğlun olduğunu söylemişti?"

"Nina beni boşadı."

"Ne oldu?"

Andreyev cevap vermedi, sanki aşılmaz bir uçurumun üzerinden geriye bakıyormuş gibi, kapkaranlık gözlerini uzağa, ateşe dikti.

"Dediğin gibi, şimdi anlatılacak bir öykü değil."

"Onu hâlâ seviyor olmalısın. Yoksa neden geridönmek isteyesin ki?"

Sigarasını şömineye attı, yatak odasına doğru yürüdü, kapıya varınca dönüp, "Rusya'ya en son ne zaman gitmiştin Miss Ryan?"

"Beş yıl önce."

"Her şey çok değişti, onun için umarım nereye gittiğini biliyorsun. Başımız derde girmeden Yekaterinburg'a varma ihtimalimiz hiç yüksek değil. Ülke karmakarışık, her yerde haydutlar ve asker kaçakları var. Kızıllar'ın eline düşmezsek, soyulacağımız ya da öldürüleceğimiz kesin gibi. *Belki de ikisi* birden."

"Beni korkutmaya mı çalışıyorsun?"

"Hayır, sadece gerçeğin farkında olmanı istiyorum."

"Kendimi korumayı beceririm."

"Kuşkum yok. Ama senin yerinde olsam, o ünlü sinirinle kibirli davranmamaya çalışırdım. Bir kontrol noktasında bir Kızıl Muhafıza söyleyeceğin keskin bir söz ikimizin de sonu olabilir."

"Daha önce Hanna Volkov da aynı dersi vermişti, teşekkürler. Üstelik aptal da değilim."

Adam alaycı bir selam çaktı. "Bunu duyduğuma sevindim. İyi geceler Miss Ryan."

Gözleri buluştu, aralarında yine bir şeyler geçti, Lydia geçtiğinden emindi ve yine aynı heyecanı duydu. O heyecanın kabaran bir dalga gibi damarlarına yayıldığını hissedip kızardı, gözlerini Andreyev'in bakışlarından kaçırdı.

Adam kapıyı arkasından kapatıp gözden kayboldu, birden dışarıda, kır evinin penceresinin ötesinde rüzgâr arttı; oysa Lydia'nın duyabildiği tek ses, kendi kalbinin kesintisiz çarpıntısıydı.

47

DUBLİN

Ertesi gün, Boyle St. Stephen's Green'de Shelbourne Otel'den içeriye girerken, saatler öğleni gösteriyordu.

Yeşil fujerler ve bitki saksılarıyla süslü lobide bir gramofonda vals çalınıyor, yemek salonunda izinli İngiliz subayları ve eşleri öğle yemeği yiyordu.

Pencerenin kenarında boş bir masa buldu ve kahveyle birlikte karışık sandviçler ısmarladı. Siparişleri beş dakika sonra geldi; sandviçinden bir ısırık alırken Brooks Brothers'tan alınma kusursuz ütülü bir flanel takım elbise giymiş, bir elinde Trilby şapkası, diğerinde evrak çantasıyla Amerikalı yaverin lobiye girdiğini gördü.

MacKenzie karşısındaki boş koltuğa yerleşirken, "Anlaşılan, beni beklemeden başlamışsın," dedi.

"Takviyeye ihtiyacı olan biriyim, Mack. Kendine bir sandviç al. Feribot yolculuğu rahat mıydı?"

"Koşulları düşününce, kötü değildi. Pekâlâ, nasıl gidiyor?"

"Yavaş yavaş alışıyorlar. İkisinin birkaç fotoğrafını bastırdım, rollerine uygun olacakları kesin. Bir bak istersen."

Mack uzatılan fotoğrafları her zamankinden daha ciddi bir ifadeyle inceledi.

Boyle, "Son yarışta nal toplamış atı andırıyorsun," dedi.

Adam fotoğrafları iade ederken içini çekti. "Bir sorun var, Joe." "Büyük mü, küçük mü?"

"Beni kaygılandıracak kadar büyük."

Başıyla, St. Stephen's Green parkını işaret etti.

"Biraz yürüyelim istersen."

Boyle kahvesini bitirince otelden çıktılar, parka geçtiler. "İlk planımıza göre hepinizi, Andreyev, Ryan, sen ve Hanna'yı yük gemisiyle Belfast'tan St. Petersburg'a gönderecektik, sizler de oradan trenle değişik rotalar seçip Yekaterinburg'da buluşacaktınız, yolculuğun üç, dört hafta süreceğini hesaplıyorduk."

"Neden burnuma kötü bir koku geliyor?"

"Ajanımız Dimitri hakkında ne biliyorsun?"

"Büyükelçi Page'in anlattığı kadarını. Rusya'da doğmuş bir Amerikalı, Çar'ı ve ailesini tanıyor ve yardımı bizim için son derece önemli."

Parktaki gölcüğün çevresini adımlarlarken Mack önündeki bir çakıltaşını bir tekmede suya gönderdi, altı yedi ördek de yiyecek bir şey atıldığı umuduyla köpüren suya atladı.

"Dimitri Rusya'daki en iyi casusumuz. Doğrusunu istersen, yerini doldurmak imkânsız olurdu."

"Konunun etrafında diplomat gibi dönüp durma. Sadede gel, Mack."

Adam olduğu yerde durdu. "Dimitri'nin başının belada olmasından korkuyoruz."

Boyle'un yüzü soldu. "Bana bunu söyleme sakın, hele bu aşamada."

"Yekaterinburg'dan aldığımız haberlere göre Çeka kaldığı yeri basmış, Dimitri son anda kaçıp kurtulmayı başarmış. Ama artık yolun sonuna geldiğini, uzatmaları oynadığını düşünüyoruz."

"Ne süreyle?"

"Söylemesi imkânsız. Adamımız düşmanın bir adım ötesinde olmak için elinden geleni yapacak akıllı bir adam ama talihi sonsuza dek devam edemez. Yakalanırsa, planımız suya düşer. Aynı derecede kaygı verici başka etkenler de Beyazlar'ın müttefiki olan Çek birlikleri. Çarpışmalarda Yekaterinburg'a düşündüğümüzden daha hızlı yaklaşıyorlar." Bir soluk alıp, sözünü sürdürdü. "Onları yavaşlamaya ikna etmek için çalışıyoruz ama Yekaterinburg'u almakta kararlı görünüyorlar. Ani bir ilerlemenin Kızıllar'ı tüm aileyi öldürmeye zorlamasından endişeleniyoruz."

"Ne yapacağız?"

"Hanna Londra'ya, Büyükelçi'yle buluşmaya gitti. Page ona işleri

hızlandırmayı önerecek. Talihimiz yaver giderse, Romanovlar'ı kurtarmak için iki hafta daha süremiz olduğunu hesapladık. Bu da daha çabuk bir güzergâh demek. Gerçekten de harekete çok daha erken geçmek gerekecek."

"Sadede gel artık, Mack. Ne kadar daha erken?"

LONDRA

Aynı akşam, Connaught Oteli'nin dışında park etmiş siyah bir Ford kamyonetin içinde partal bir işbaşı kıyafeti giymiş, elmacık- kemikleri çıkık, Slav görünüşlü bir adam oturuyordu.

Motor çalışıyor, kasketini gözlerinin üzerine kadar indirmiş adam da sigarasını tüttürüyordu.

Kenarlarında hiçbir belirleyici işaret bulunmayan kiralık kamyonetin içinden, basamakları inen Hanna Volkov'u gördü.

Elinde şemsiyesiyle, Hanna yolun karşısına, kalabalık çayhanelere bakıyordu. Adam kendi kendine gülümseyip sigarasının izmaritini fırlattı.

Daha on dakika önce otelin resepsiyonuna, Hanna'ya hitaben *Sevgili Hanna, lütfen beni sokağın karşı tarafındaki çayhanede bul,* yazılı, anlaşılmaz bir imza çiziktirdiği bir not bırakmıştı.

Karşıya geçmeden önce kaldırımdan sağa sola bakan Hanna'yı izledi. El frenini boşaltıp gaza bastı.

Kadın yolun yarısındayken, kamyonet aradaki mesafeyi kapatmıştı.

Hanna yaklaşan motorun sesini duydu, şemsiyenin altından baktı, hızla yaklaşan kamyoneti görünce ağzı dehşetle açıldı.

Kamyonet ete çarpan metalin korkunç gürültüsüyle tosladı, sürücü hiç yavaşlamadan yoluna devam etti. Hanna Volkov bir etek ve kol bacak karmaşası içinde havaya uçtu, kaldırımın üzerinde sekip yuvarlandı.

48

CARLİNTON LOUGH, İRLANDA

Kıyıdaki balıkçı köyü bir zamanlar kalabalık bir Viking limanıydı. On ikinci yüzyılda yapılmış King John Şatosu'nun gölgesindeki koy, o sıcak pazar öğleden sonrasında yelkenlilerle doluydu.

Kumsalda çocuklar oynuyor, kolalanmış yüksek yakalı gömlekler ve hasır şapkalar giymiş erkeklerle boneli kadınlar sahilde yürüyordu.

Lydia ve Andreyev, Ford'u park edip, piknik yapabilecekleri bir yer buldular. Battaniyeyi yaydıktan sonra sepetin içinden bir şişe Burgonya şarabı, yağlıkâğıda sarılmış tavuklu ve salatalıklı sandöviçler, tabaklar, çatal bıçak çıkardılar.

Andreyev tirbuşonla şarabı açtı, doldurduğu iki bardaktan birini Lydia'ya uzattı. "Bana kendinden bahset. Birbirimize güveneceksek, hayatlarımız hakkındaki her şeyi bilmemiz gerekir."

Lydia kadehinden bir yudum aldıktan sonra, "Kardeşim ve ben küçükken babam çok seyahat ederdi," dedi. "Sekiz yıl kaldığımız St. Petersburg'da at yetiştiriciliği işine girişmişti. Talihimiz varmış, annemle babam gelecekleri tahmin ettiler de savaş başlamadan Rusya'dan çıkmayı başardık."

"Mürebbiyelik işi?"

"Babam bunun benim için ilginç bir yıl olacağını düşünüyordu."

"İlginç miydi peki?"

Genç kız bir an düşündü. "Sorduğun buysa, o kraliyet saçmalığından nefret ettim. Ama çocukları seviyordum. Onlarda gerçekten çok özel bir şey var, tatlı ve pek alışılmadık bir taraf. Ve bir imparatorluk ailesi için şaşılacak şey, hiç şımarık değillerdi. Sert yataklarda yatıyorlardı ve her birinin gündelik görevleri vardı."

"Samimi olabildin mi?"

"Sanırım oldum. Tüm çocuklar gibi, onlar da güç dönemlerden geçiyordu ama aile hep bir arada olduğunda hepsi sanki daha mutlu gibiydi. Bütün bunların dışında, çok sade ve son derece dindar insanlardı."

Kadehini battaniyenin üzerine bıraktı. "Eminim imparatorluk muhafızı olduğun dönemde sen de bütün bunları görmüşsündür. Tabii Aleksey'in sağlığı hep kötüydü. Gerçeği söylemek gerekirse, sakat olması aileyi çok kaygılandırıyor." Bir an durakladı, sonra konuyu değiştirdi. “Ya sen? Ne oldu da, karın senden boşanmak istedi?"

Andreyev kararan bakışlarını uzaklara çevirdi. "Böyle durumlarda ne olur? İnsanlar değişir."

"Sizde de öyle mi oldu?"

"Bilmiyorum desem, şaşırır mısın? Bildiğim tek şey, insan olanları anlamaya çalışarak aklını kaçırabilir."

"Onu hâlâ seviyor olmalısın."

"Sevginin ne olduğunu hâlâ bildiğimi sanmam. En azından bir kadınla bir erkek arasındaki sevginin."

"Başka hangi neden seni geri döndürebilirdi ki?"

Andreyev yoğun bir inançla, "Çünkü her şeyden önce oğlumun korkmadan ve özgürce büyümesini istiyorum," dedi. "Lenin gibi bir çılgının delice ve kana susamış toplumsal deneyi için kullanılmasını kabul edemem." Yüzünde yakıcı bir ıstırap ifadesi, konuyu değiştirmeye çalıştı. "Bana nişanlını anlat. Nasıl oldu da ikiniz ayrı taraflara düştünüz?"

"Çatışmalar başladığında herkes Kaiser'i Avrupa'da özgürlükleri ayaklar altına almak isteyen, savaş kışkırtıcısı bir diktatör olarak görüyordu; en azından, İngilizler onu bize böyle anlattı. O zaman, birçok İrlandalı gibi, Sean da orduya katıldı. 1916'dan sonra, her şeydeğişti tabii."

"Neden?"

"İrlanda o yıl ayaklandı İngilizler cumhuriyetçi liderleri hiç acımadan infaz edincede, geri dönüş imkânı kalmadı."

Andreyev genç kadının gözlerinin içine bakıp, ısrar etti. "Gerisini de anlat."

"Ne demek istiyorsun?"

"İçimde cehennemi yaşadım, o yüzden başkalarının içindeki cehennemleri görüyorum. Daha tanıştığımız an, içini öfke ve acının kemirdiğini anladım. Ve sadece ülkene olanlardan söz etmiyorum. Kişisel olarak, demek istedim."

"Buda ne demek oluyor?"

"Öfke, üzüntü ve acının gerisinde bir yara, bir korku ya da bir umutsuzluk gizlendiğini görebilecek kadar biliyorum insan doğasını. Senin de sakladığın bir şey var. Haksız mıyım?"

Sanki bir sinirine dokunulmuş gibi, Lydia'nın ensesi kızardı.

"Bana kalırsa, sana yeterince anlattım."

"Başka ne öğrendiğimi anlatabilir miyim? Kendimizi asla tümüyle açığa vurmayız. Salome ve onun raksı gibi. Kendini dünyadan gizlemek için yedi kat tüle bürünüyordu. Çoğumuz tüllerimizi hiç kaldırmayız. O tüller bizim savunmamız, kendimizi koruma silahlarımız. Şu anda senin yaptığın da bu."

"Öyle mi? Sen de bu işin uzmanısın, değil mi?"

Birden yerdeki battaniye asılarak yiyecekleri ve şarap şişesini devirdi, hızla ayağa kalktı. "Bana kalırsa bu saçmalığa bir son verip, geri dönmenin zamanı geldi."

Arkalarından bir ses, "Tipik bir evli çift gibi iyi anlaştığınızı görmekten mutlu oldum," dedi. İkisi birden dönüp, gülümseyerek dikilen Boyle ile burun buruna geldiler.

Lydia, "Burada ne arıyorsun?" diye sordu.

"Son haberleri iletmek için buraya gelmemin daha iyi olacağını düşündüm. Planda bir değişiklik oldu. Yarın Rusya'ya hareket ediyoruz."

49

O akşam ani ve şiddetli bir yaz fırtınası çıktı, iri yağmur damlaları kır evinin çatısını dövdü, pencere camlarını kırbaçladı. Yuri yatağında oturmuş, başucu masasının üzerinde bir yığın kitap, pencere bir parmak aralık, gaz lambasının ışığında kitap okuyordu.

Kapı vurulup açıldı, eşikte Lydia göründü.

Üzerine giydiği, en az iki ölçü büyük eski Aran yün kazak onu olduğundan küçük ve savunmasız gösteriyordu.

"Girebilir miyim? Özür dilemek istiyordum da."

"Ne için?"

"Bugünkü öfkem için."

"Çoktan unuttum bile.

Nedir o kitap?"

Genç kız elindeki deri kaplı, ince cildi kaldırdı. "W. B. Yeats. Çok düşkün olduğum İrlandalı bir şair. Kitabı dışarıdaki raflarda buldum. Özellikle işaretlediğim bir şiiri var. En sevdiğim şiiri."

"Görebilir miyim?"

Lydia yatağın ucuna ilişip, kitabı uzattı. Andreyev ipek kurdeleyle ayrılmış sayfaları açtı, yazılan incelerken dikkatini çeken satırları yüksek sesle okudu:

Kaç kişi senin o mutlu inceliğini sevmişti,

Kaç kişi güzelliğini, yalan ya da doğru.

Ama bir kişi senin o gezginci ruhunu

ve değişen yüzünün hüznünü sevdi.

Gözlerini kaldırdığında, duygulanmış gibiydi. "Anlayıp anlamadığımdan pek emin değilim ama çok güzele benziyor." Kitabın kapağını kapattı. "Nihayet Rusya'ya gittiğimize göre, korkuyor musun?"

Lydia yüzüne düşen bir tutam saçı arkaya itti. "Doğrusunu istersen, ne hissettiğimi bilmiyorum. Galiba, hepsi geçip bitsin istiyo-

rum, ne demek istediğimi anlıyorsan. Ama asıl konuşmak istediğim bu değildi."

"Öyle mi?"

"Yedi kat tülden bahsederken haklıydın belki. O tüller kendimizi korumanın bir yolu. Galiba kendimi hep yabancı gibi hissettim, ta çocukluğumdan beri, ailece durmadan dolaştığımız için.

Bazıları ayrıcalıklı biri olduğumu, hatta şımartıldığımı bile düşünüyordu ama hiç de öyle olmadı. Gerçekte hep yalnızdım, hiçbir yerde kendimi evimde hissetmedim. Sean'ı tanıyıncaya kadar, hayatımda ilk kez kendimi bir başka insanla bağlantılı hissettim."

Heyecanı kabarınca, bir an tereddüt etti. "Eski bir İrlanda de-yişi vardır: 'Seni hayatımın sonuna kadar tanıyayım' diye. Onun hakkında tam böyle hissediyorum işte."

Güçlü bir sağanak pencereyi dövdü, lambanın alevi titredi, neredeyse sönecek gibi oldu. Andreyev, kitabını bırakıp yumuşak bir sesle, "Tasalanma, Lydia," dedi. "Hepimizin kendi özel hayatı var. Bu kadar meraklı olmamam gerekirdi, sen de açıklamak zorunda değilsin."

Genç kadının gözleri yaşlıydı. "Hayır, birine anlatmam gerektiğini düşünüyorum. Bazen, görüyorsun işte, bu kadar haksızlık karşısında kendimi kaybediyorum, bütün dünyaya öfkeleniyorum işte. Tek kişiye söylemedim ve bu da beni çok rahatsız ediyor."

"Nedir o?"

"Sean cepheye gitmeden önce seviştik. Savaş zamanında son derece insanca bir dürtü. Çiftler hislerini açıklamak ister, birbirlerini bir daha görememekten korkar."

"Tabii."

"Sean'ın gitmesinden kısa süre sonra hamile olduğumu fark ettim. Sarsıldım. Değişik duygular içindeydim: mutluluk, şaşkınlık, kararsızlık. Annemle babamın yıkılacaklarından emindim. Bizim ailede, kızlar evlenmeden hamile kalmaz. Duyulmamış bir şey."

Dudağını ısırdı. "Bağışlanmam için dua ettim ama bir taraftan da Tanrı'nın yaptıklarımı anlayışla karşılayacağını hissediyordum. Ne olursa olsun, Sean'ın çocuğunu doğurmak istiyordum, anlıyorsun değil mi? Belki de içimde bir ses onun bir daha dönmeyeceğini ve bir çocuğumuz olması için başka fırsat bulamayacağımı söylüyordu."

"Seninkilere anlattın mı?"

"Hiç denk düşüremedim. Bir ay sonra, Sean'ın savaşta kaybolduğu telgrafı geldi. O haberden çok sarsıldım... çocuğumu düşürdüm."

Yağmur camı kırbaçladı, rüzgâr uludu. Yaşlı gözlerle Andreyev'e baktı. "Bunu hiç kimseye anlatmadım, Finn'e bile, kardeşime bile." Kazağının eteğini çekiştirdi. "Bu eski şey Sean'a aitti. Kendimi yalnız hissettiğim zaman, onu hatırlamak için giyerim. Aptallık, değil mi?"

Genç kızın yüzündeki ıstırabı gördü; genç kadın, "Bağışla, sanırım bütün gerçekler üzerime bir ton tuğla gibi yıkıldı," derken de yolunu yitirmiş gibiydi. "Geri dönemezsem, Finn'e ne olacağını düşünüp kaygılanmaya başlamıştım. O aslında hâlâ çocuk. Bebekliğinden beri onunla ben ilgilendim. Onun için korkuyorum."

Andreyev, Lydia'nın duygularıyla mücadele ettiğini görüyordu. Daha fazla dayanamayınca, bütün vücudunu sarsan derin hıçkırıklarla ağlamaya başladı. Uzandı, genç kadını kendine çekip saçlarını okşadı. "Seni zavallı kız."

Yeni ve şiddetli bir sağanak evi temelinden sarstı. Açık pencereden odanın içine doldu, kapıyı titretti, gaz lambasını söndürdü; ağaç dalları çılgınca sallandı.

Zifiri karanlıkta Lydia'nın başını göğsüne yerleştirdi, genç kadına sıkıca sarıldı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

50

Sorg kendine geldiğinde terden sırılsıklamdı.

Vücudunun sıcaktan kavrulduğunu hissetti. Kapısı demir parmaklıklı bir hücrede, demir bir karyolada yatıyordu. Çevrede ölüm sessizliği, hücrede rutubet kokusu vardı.

Doğrulmaya çalıştığında, beceremedi. Gri renkli kaba bir yün battaniye bütün vücudunu örtüyor, deri kayışlar kalkmasını önlüyordu. Elbiseleri yoktu ve battaniyenin altında çırılçıplak olduğunu hissediyordu.

Homurdanarak kendini yatağa bıraktı. Bayıldıktan sonra olanların pek azını hatırlayabiliyordu. Sadece, taş bir koridorda sürüklenerek götürülürken, kısa bir süre kendine gelmişti. Şimdi, bütün bilinci yerindeyken, bir hapishane hücresinde bulunduğundan emindi. Ayak sesleri duyunca, yüreği dehşetle çarpmaya başladı. Bir anahtar tıkırdadı ve kapı gürültüyle açıldı.

Eşikte bir rahibe duruyordu. Uzun boylu, orta yaşlıydı, yüzü ciddi ama sevecendi. Bembeyaz porselen teni yüzünden neredeyse hasta gibiydi. Yine de, elinde ağır bir tepsiyle dururken, delici mavi gözlerinde güçlü bir ifade olduğu kesindi.

Tepsinin üzerinde bir havlu, bir leğen ve dumanı tüten su dolu bir ibrik vardı. Kadın öteki elinde de yanan bir gaz lambası tutuyordu. "Nihayet kendine gelebildin. Hastamız nasıl?"

"Neredeyim ben?"

Kadın kapıyı gürültüyle kapayıp, lambayı duvardaki bir çengele astı. "Novo-Tikhvinski Manastırı'nın bodrumunda. Rahibelerimizden biri seni yere yığılmış buldu. Ben rahibe adayları müdiresi Rahibe Agnes'im. Bana kim olduğunu söylemek istiyor musun?"

Sorg cevap vermedi.

Kadın onun yüzündeki kaygıyı görünce hiç duraksamadan, "Bağışla ama bütün bu dalaverelere alışık değilim," dedi. "Kilise kapısının içine işaretini bırakman gerekirdi. Ben de onun yanına aynını çizecek, sonra da sana gelip, 'Yolunu mu kaybettin? Yardıma ihtiyacın var mı?' diye soracaktım. Senin cevabın da 'Çarşı Sokağı'na gitmem

gerek,' olacaktı. Ama sanırım bütün bunları çoktan aştık bile öyle değil mi?"

Sorg şaşkınlıkla, "Kim olduğumu nasıl anladınız?" diye sordu.

Rahibe gülümsedi. "Yaranın etkisiyle sayıklıyordun. Durmadan Çarşı Sokağı'na gitmen gerektiğini tekrarladın. O zaman parmağındaki yüzüğü gördüm."

"Nerede yüzük?"

"Koridorda, diğer eşyan ve giysilerinle emniyette."

Parmağındaki basit bir gümüş halkayı çıkarıp Sorg'a uzatınca, adam, kuyumcunun damgasının yanında, kendi yüzüğündeki işaretin eşini gördü.

"Şimdi inandın mı?" diyesordu Sorg'a.

Yüzüğü iade ederken, "Buraya Yekaterinburg'a vardığım gün geldim," dedi. "Kilise kapısına işareti çizdim ama cevap yoktu. Üç gün üst üste tekrarladım, hiçbirinde karşılığını göremedim. Size ne olduğunu merak ettim. Sonra hastaneye gidip, sizi adınızla aradım, bana çok hasta olduğunuzu söylediler."

Rahibe yüzüğü parmağına geçirip, "Bütün kente yayılan tifüse yakalandım," dedi. "Beni Perm'deki bir hastaneye yatırdılar. Çok kötü durumdaydım ve rahibelerden birine talimat verip, seninle temas kurmasını söyledim ama yazık ki o da hastalanıp öldü. Neyse şimdi iyiyim, sen de yarayı atlattın; önemli olan da bu. Kendini nasıl hissediyorsun?"

"Sanki üzerimden bir vahşi at sürüsü geçmiş gibi. Burası hapishaneye benziyor."

Rahibe gülümsedi. "Aslında, hapishane olarak kullanılıyordu. «Manastır, Cengiz Han tarafından kullanılan, altında zindanı olan bir kalenin yerine yapılmış. Bugünlerdeyse okullarımız, hastaneliniz, yetimhanemiz, fırınımız var."

Sorg doğrulmaya çalıştı. "Bu kayışları sökmeyecek misiniz?"

Rahibe Agnes tahta bir iskemle çekip otururken, elindeki tepsiyi ayaklarının dibine bıraktı. Kayışların tokalarını açtı. "Yaran iltihap kaptı, bir süre taşkınlık yapmaya başladın. Yataktan düşmemen için bağladık seni."

Sorg bileklerini ovuşturarak, "Öteki hastalar nerede?" diye sor-

du.

"Hemen yakındaki koğuşlarda. Burası gözden daha uzak. Yine sayıklamaya başlarsan, tehlikeli bir şeyler söylemenden korktum." Pamuklu havluyu açınca, içinden bir tutam ota benzer bir şeylerle, kalın bir dilim ekmek çıktı.

Sorg'un burnuna kekik ve nanenin keskin kokusu geldi. Tepsinin üzerinde pamuklu sargı bezlerini ve makası gördü. Rahibe Agnes otları ellerinin arasında ezip ufaladı, kokuları hücreyi doldurdu. Tozları bir kâsenin içine bırakıp, elini Sorg'un alnına koydu. "Birkaç gün daha kendini çok kötü hissedeceksin. Çok kan kaybettin. Üstelik hâlâ ateşin var. Al, iç şunu."

Elinde bir bardak soğuk su vardı. Başını öne eğerek serinletici suyu içti. Rahibe Agnes toz haline getirdiği otları ekmeğin üzerine yayıyordu.

"Ne yapıyorsunuz Hemşire?"

"Yara lapası. Gerçek ilaçlar çok kıt olduğu için, eski yöntemlerle yetinmek zorundayız. Bu lapa yarandaki bütün cerahati çeker çıkarır."

"Yaşayacak mıyım yani?"

Kadın kalın havluyu açtı. Ekmek dilimini ortasına yerleştirip üzerine ot tozlarını serpti, ibrikten döktüğü sıcak suyla ıslattı. "Tanrı'nın yardımıyla. Ne oldu sana?"

Rahibeye başından geçenleri anlattı.

"Vücudunun içinde bir hasar olduğunu sanmam ama bunu zamanla anlarız. Ancak mutlaka dinlenmen ve sokaklardan uzak durman gerekecek. Kızıllar hâlâ seni arıyor olabilirler."

"Bu dediğiniz imkânsız. Yapmam gereken şeyler var."

"Anlıyorum ama ben eğitimli bir hemşireyim. Tam iyileşmeden kalkarsan yaran açılır, yeniden cerahatlenirse işte o zaman ölürsün."

Battaniyeyi çekti, elindeki makasla sargı bezlerini kesti. "Aç mısın?"

"Karnım zil çalıyor."

Rahibe lapayı dumanı tüten suya bandırdı. "Açlık iyiye işarettir. Sana et suyu ve taze ekmek vermelerini söyleyeceğim. Bu sıralar başımız son derece kalabalık. Son günlerde Beyazlar ile Kızıllar arasındaki kanlı çarpışmalar yüzünden hastane yaralılarla, ölmek üzere olanlarla dolu. Öne eğil, lütfen. Biraz canın acıyacak."

Lapayı Sorg'un yarasına sertçe bastırdı. Sorg yarasına iğne gibi batan sıcaklığı hissedince dişlerini sıktı. Tuhaf şey, sıcaklık zonklamasını rahatlatıyor gibiydi. "Bir şeye ihtiyacım var," dedi.

"Nedir?"

"Afyonruhu."

Kadının yüzünde kıl oynamadı. "Siperlerde savaşan çoğu kişi tarafından kullanılır. Sen de mi böyle alıştın?"

"Oldukça yakın tahmin ettiniz."

"Korkarım burada hiç afyonruhu yok ve bu koşullar altında dışarıdan bulmak da imkânsız. Kızıllar geçen hafta bütün ilaçlarımızı yağmaladı. Elimizde çok az ilaç kaldı. İşine yarayacaksa, biraz kahveyle sigara bulabilirim."

"Teşekkürler."

Kadın kalkmaya davranırken, Sorg koluna yapıştı. "Lütfen, bana aileden bahsedin."

Rahibe kolunu usulca kurtarıp, Sorg'un elini sıvazladı. "Önce dinlen. Uyuyabildiğin kadar uyu. Sonra, seninle konuşacağım planlarım var."

51

LONDRA

Aynı günün öğleden sonrası, Boyle Özel St. Andrew's Hastanesi'nin basamaklarını tırmanıyordu. Elbiseleri kırış kırıştı ve sanki kötü bir gece geçirmişe benziyordu.

Koridordaki üniformalı polis memuruna başıyla selam verince, adam özel odanın kapısını açtı. Hastane yatağının başında dikilen Büyükelçi Walter Page'in yüzü endişeliydi, Hanna'yı görünce, Boyle'un kalbi tekledi.

Boynundan ayakucuna kadar sargılar içinde, bacakları ve kalçaları madeni bir çeşit makineye sokulmuş, baygın yatıyordu. Yüzü çürüklerle kaplıydı ve gözkapakları bile kızarık, şiş ve yumuktu.

Page, "İçindede yaralar, kırık kemikler ve kötü bir iç kanama var. Doktorlar bunu atlatamayabileceğini söylüyorlar." Boyle'un yüzü çok solgun, gözleri alev çanağı gibiydi. "Bunu kim yaptı, Walter?"

"Polis ne kamyoneti ne de sürücüsünü buldu. Ama Slav tipli olduğunu ve Hanna'yı biçerken bile sırıttığını gören bir görgü tanığı var. Bunun Moskova'daki uzun kollu arkadaşlarımızın işi olduğundan eminim."

Boyle, Hanna'nın parmaklarına usulca dokunurken, kısık sesle, *"Neden?"* diye sordu.

"Asıl sorunun, *neden şimdi* olması gerekir. Burnuma yanık kokusu geliyor. Hanna'yı şimdi öldürmek istemeleri, onu izliyorlardı anlamına gelir. Eğer onu izledilerse, o zaman ne gördüler ya da sandılar?"

Boyle'un kendini tutmakta zorlandığını, sanki öfkesini denetlemekte zorlanıyormuş gibi, vücudunun titrediğini fark etti. Hanna'nın yaralarına daha fazla bakamayacağını anlayınca, başını çevirdi.

Elini Boyle'un omzuna koydu. "Bana kalırsa, vazgeçmemiz gerekiyor Joe. Eğer niyetimiz anlaşıldıysa, hepiniz bir ölüm tuzağına yürüyeceksiniz, demektir."

"Unut bunu, Walter."

* * *

Hastane merdiveninden inen Boyle kaldırımın kenarında motoru işler vaziyette duran gri bir Packard'a bindi. Arka koltukta oturan Lydia, "Nasıl gördün onu?" diye sordu. Andreyev önde, sürücünün yanında oturuyordu.

Boyle'un yüzü asık, gözleri kızarıktı. "Korkarım, pek iyi değil. Ama bu durum hiçbir şeyi değiştirmez. Başlıyoruz." Vitese taktı ve araba kaldırımdan uzaklaştı.

SOUTHEND-ON-SEA YAKINLARI 16.00

Londra'nın yüz kilometre uzağında, savaş zamanından kalma eğitim pisti ilkbahar başından bu yana terk edilmişti. Öğleden sonra, Boyle öteki ikisini Packard'la çamurlu bir yoldan götürdü. Havaalanı bir zamanlar sahipsiz bir çiftliğin alanında kurulmuştu ve Boyle'un arabayı durdurduğu yer de uçak hangarına dönüştürülmüş dev bir inek ahırıydı.

Hangarın dışında yirmilerinin sonunda görünen, hardal rengi işçi kıyafeti giymiş, iriyarı, güçlü kuvvetli, fırça bıyıklı ve gözlüklü bir adam duruyordu. Bir elinde bir cep saati, diğerinde dumanı tüten bir fincan çay, sesinde belirgin bir sabırsızlıkla Rusça seslendi: "Altı saat geciktiniz, Boyle. Hangi cehennemde kaldın ki?"

Boyle arabadan inerken, "Londra'da özel işlerim vardı," dedi. "Nasılsın İgor? Umarım iyisindir?"

Adam saati cebine soktu. "Programa uysan, çok daha iyi olurdum." Sevimli bir ifadeyle Andreyev ve Lydia'ya döndü, genç kadının elini tutup eski bir arkadaşıymış gibi dudaklarına götürdü. "Sevgilim, bu adama nezaket kurallarını ve sözüne sadık olmayı öğretmelisin. Bazen bunun eksikliğini çekiyor. Pekâlâ, demek konuklarımız bunlar."

Boyle, "İgor Sikorsky, Yuri ve Lydia'yla tanışmanı istiyorum," dedi.

Adam, Andreyev'in elini sıktı. "Çok memnun oldum."

Andreyev büyük bir şaşkınlıkla, "Şu İgor Sikorsky mi? Ünlü uçak tasarımcısı?"

"Daha doğrusu, suçlusu."

"Kızıllar'ın sizi vurduğu dedikodusu vardı."

"Son anda kurtuldum. Keşke öteki arkadaşlarım da benim kadar talihli olsaydı. Dediklerine göre, Lenin'i sorgulayanlar kendilerini

doğruca infaz mangasının karşısında buluyormuş." Fincanında kalan çayı otların üzerine döktü. "İçeride yeni demlenmiş çay var. Ondan sonra sizi canavarın ağzına götürecek hayvanı gösteririm."

* * *

Daha on iki yaşında, lastik bir bantla çalışan oyuncak helikop- teri tasarladığı günlerde de İgor Sikorsky dâhi olarak tanınırdı. 1889 yılında Kiev'de doğan İgor psikoloji profesörü babası ve saygın bir fizikçi olan annesinin yanında geçirdiği çocukluğundan itibaren onlardan başta Michelangelo ve Jules Verne'in eserleri olmak üzere, sanat sevgisini öğrenmişti. Bu nedenle çocuğun uçma tutkusunun tetiklenmesinde ve hayatını havacılığa adamasında şaşılacak bir şey olmaması gerekirdi. Wright Kardeşler'in Kitty Hawk'u uçurmalarından sadece on yıl sonra, henüz yirmi üçündeki Sikorsky dünyanın ilk uzun menzilli uçağını tasarlamıştı.

Rus halk kahramanının adını taşıyan dört motorlu İlya Muromets on altı yolcusunu saatte 70 mile varan hızla taşıyabilen, sağlam bir nakliye uçağıydı. Savaşın başlangıcıyla birlikte, Sikorsky'nin sevgili nakliye uçağı dokuz makineli tüfek ve sayısız bombayla bombardıman uçağına dönüştürülecekti.

Savaş sırasında bütün taraflar içinde en zayıf hava gücüne sahip Rusların elinde döneminin en devrimci ve modern uçağının bulunması ancak talihin garip bir cilvesi olarak açıklanabilirdi.

O öğleden sonra, Sikorsky'nin hangarın kapısından içeriye aldığı konuklar şaşırtıcı bir manzarayla karşılaştılar: Hangarın tam ortasında dört dev motora sahip, uzun mekik biçimi bir kabini olan, soluk yeşile boyanmış, çift kanatlı dev bir uçak duruyor, stratejik konumlara yerleştirilmiş en az sekiz Lewis makinelisiyle sanki meydan okuyordu.

Sikorsky, "İlya Muromets'e merhaba deyin," dedi. "Ya da tercih ediyorsanız, S-23V'ye. Yirmi metre uzunluğu ve otuz metreyi aşkın kanat açıklığı var. Hava yolculuğunun geleceğine bakıyorsunuz, dostlarım."

Gördüklerinden hiçbirine benzemeyen uçağa hayranlıkla bakarlarken, Boyle, "Aman Tanrım, nedir bu, İgor? Gazetelerde resimlerini görmüştüm ama o fotoğraflar bu uçağa haksızlık," dedi.

Hangarın içinde, yağlı tulumlar giymiş altı teknisyen telaşla çalışıyordu. Sikorsky öne düşüp küçük seyyar merdivenin dibinde durdu, Boyle'u ve diğerlerini geniş kabine girmeye davet etti.

"Bu uçak biraz melezleştirilmiş bir model, orijinal yolcu konforu muhafaza edilirken, makineli tüfekler ilave edildi. Başlangıçta Çar için hazırlanmıştı ama o denizci çıktı, uçmaktan hiç hoşlanmadı. Dört Sunbeam Crusader V-8 motoru, özel yapını bir yatak odası, dâhili ısıtması, elektrikli aydınlatması, salonu ve dünyanın ilk hava tuvaleti var. Kısacası, bütün modem konforlara sahip, diyebilirsiniz."

Lydia, "Şaka ediyorsunuz," dedi.

Adam ciddi bir ifadeyle, "İcatlarım konusunda hiç şaka etmem," dedi. "İlya'yı kanatlı bir otel odası olarak düşünmekten hoşlanıyorum. İnanın bana, gelecek yirmi yılda herkes bunun gibi uçaklarla uçacak. Savaş çıkmasaydı, 1914'te yolcu taşımaya başlayacaktık. Başınıza dikkat edin."

Ferah bir kabine girdiler. Kokpitte ayakta durup pilotu seyredecek yedi kişilik yer vardı ama en etkileyici olanı hasır masası ve koltuklarıyla salon bölümüydü. Uçağın arka tarafına doğru iki alçak ve dar ranzası ve ranzaların üzerinde elektrik lambaları olan küçük bir yatak odası vardı. Aradaki bir kapıyla lavabo ve tuvalete geçiliyordu.

Boyle, "İnanılmaz," diye mırıldandı. "Böyle bir şeyi hiç görmedim. Sanki doğruca bir Jules Verne romanından fırlamış gibi.

Üstelik bu zımbırtı bir de *uçuyor,* öyle mi?"

Sikorsky hafif hakarete uğramış gibi, ellerini ceplerine soktu. "Aslına bakarsan, St. Petersburg'dan Kiev'e gidip gelirken, yakıt almak için sadece iki kez durarak ve yirmi altı saatten daha az sürede bin yedi yüz milden fazla giderek dünyanın kaydedilmiş en uzun uçuş rekorunu kırdı. Bu dediğim, Haziran 1914'te. O zamandan beri hatırı sayılır düzeltmeler yaptık, menzilini ve motor performansını artırdık."

"Mürettebat?"

"Genel olarak bir teknisyen ve bir pilot, sekiz de nişancıyla uçuyoruz: toplam on kişi. Sizin uçuş için sadece iki pilot ve bir teknisyen olacak, böylece yükten tasarruf edeceğiz."

Boyle kabinin içini inceledi, başını sallayarak, "İnanılmaz bir şey, İgor," dedi.

Sikorsky uçağın iç gövdesini sıvazladı. "Bu dünya güzellerinden seksen tane imal ettim. Kızıllar el koymadan dördünü Rusya dışına kaçırmayı başardık."

Orada öyle durmuş, kabinin içini hayranlıkla incelerken Sikorsky, Boyle'a, "Bana kalırsa, ne yapmaya gittiğinizi söylemek ni-

yetinde değilsin? Yani ben sadece talimata uyacak ve nakliye işini mi üstleneceğim?" dedi.

"Maalesef ne yapacağımız sır olarak kalmalı, İgor."

"Bu kadarı yeter." Gözünü kırptı ve seyyar merdiveni işaret ederek, "Büroma gidelim," dedi. "Seyahatiniz için uçuş rotasını görüşürken, size kötü haberleride veririm: uçuş sırasında karşılaşacağınız tehlikeleri anlatırım."

52

Hangarın arka tarafında, büyük camlı büroya girdiler. Sikorsky yeni demlenmiş çayla dolu kupaları konuklarına uzatırken, kendi çayına kaşıklar dolusu şeker ekledi. "Afiyet olsun. Anlatmaya başlamamdan önce, sorusu olan var mı?"

"Hedefimize varabileceğimize gerçekten inanıyor musun İgor?"

Sikorsky, Boyle'a cevap vermeden önce duvarda, Avrupa'yı ve Rusya'nın büyükçe bir bölümünü gösteren haritanın başına gitti ve kemikli parmağını haritaya vurdu. "Varmamak için bir neden göremiyorum. İlya yakıt alarak bu mesafeyi tamamlayabilir, onun için bir sorun olmaz." Parmağını bıyığına götürdü. "Asıl bilinmeyen, hava durumu olacak. Tahminlere göre güzel, rüzgâr batıdan doğuya doğru kuvvetli esecek ama bilinmez, her an değişebilir. Ara sıra epey sallanmayacaksınız desem, yalan söylemiş olurum ama dikkatli davranırsak, tehlikeli bölgeleri atlatmayı başarırsınız.

Boyle çayından bir yudum almadan önce, "Bilmemiz gereken başka şeyler var mı?" diye sordu.

"Kötü haber, Alman İmparatorluk hava kuvvetlerinin St. Petersburg dışındaki cephelerinden hâlâ keşif uçakları kaldırıyor olmaları. Sizi rahatlatacaksa, İlya'ya sataşmamayı yeğlediklerini söyleyeyim. Sekiz makinelisi nedeniyle İlya'ya 'kirpi' adını takmışlar; o silahlar yüzünden ciddi bir düşman gözüyle bakıyorlar."

Lydia, "Pilotumuz kim olacak?" diye sordu.

"Kaptanınız tanıdığım en iyi uçuculardan biri, en azından ayık olduğu zaman," dedi Sikorsky. Gülümseyerek büro kapısını açtı, hangarın öbür ucuna haykırdı. "Boris! O koca kıçını kaldırıp hemen buraya gel!"

Gözleri kıpkırmızı, bir tutam sarı sakallı, çarpık bacaklı, atik tetik ve ufak tefek bir adam hangarı boydan boya geçerek büroya girdi. Tuhaf bir şekilde yakışıklıydı, başında çapkınca yana atılmış siyah bir denizci kasketi, üzerinde koyu bir üniforma, ayaklarında da bağcıkları çözük, çamurlu siyah çizmeler vardı.

Tanıştırmayı Sikorsky üstlendi. "Sizi yirmi dört saat sonra Rusya'ya indirecek adamla tanışın," dedi. "Karşınızda Boris Pozner."

Pozner bir çift altın kaplı diş sergileyerek sırıttı. "Sizinle tanışmaktan çok memnun oldum, hanımefendi, beyler." Lydia'nin elini öptü, ardından da Boyle ve Andreyev'le tokalaştı.

Sikorsky, "Rus pilotlarımızın çoğu gibi, Borisde eskiden imparatorluk donanmasındaydı," dedi.

Boris omuzlarını silkerek, "Deniz ya da hava, pek bir şey fark etmiyor, öyle değil mi?" diye gülümsedi. "Nerede olursan ol, fırtına çıktığında tüy gibi savruluyorsun."

"Yolcularına uçuş rotasını anlatmak istemez misin?"

Boris duvardaki haritanın başına gitti, parmağının ucuyla İngiltere'nin güneydoğu kıyısında bir noktaya dokunduktan sonra, St. Petersburg'da biten geniş bir yay çizdi. "Plana göre altı saat boyunca Kuzey Denizi üzerinde uçacak, sonra da yakıt almak için kuzey Almanya'da Kiel'e ineceğiz."

"Düşman toprağına inemeyeceğiz ya?"

"Öyleyse haberiniz olsun. Yakıt almak için ineceğimiz bütün alanlar Almanların elindeki topraklarda. Ama iyi bildiğim, terk edilmiş sivil ve askeri pistleri kullanacağız. Almanlar uyanmadan inip kalkacağımızı umuyorum." Parmağını yeniden haritaya uzattı. "Bir sonraki durağımız Baltık Denizi'nin karşı kıyısında, Riga Körfezi'ne yakın bir pist. Rüzgâr bizden yana olursa, buraya da sekiz saatte ulaşırız; menzilimizin tam sınırında."

"Zaten orada vedalaşacağız," dedi Boyle. "Ben inince sizden ayrılacağım."

Boris kaldığı yerden devam etti. "Hızla yakıt alıp, yeniden havalanacağız. Bir altı saat kadar sonra, St. Petersburg dışında olmamız gerekir."

"Bütün bu yakıtı nereden bulacağız?" diye sordu Lydia.

Sikorsky, "Uçakta en azından gidiş yolculuğuna yetecek kadar yedek yakıt bidonları olacak, onun için eğer aranızda sigara tiryakisi varsa, o alışkanlığından hemen burada vazgeçmesini ciddiyetle öneririm. Bir kıvılcımla alev topuna dönersiniz."

Boris, Yuri ve Lydia'ya dönüp, parmağını yeniden St. Petersburg'a bastırdı. "Varış noktamızda, dönüş yolculuğuna yetecek yakıt bulmayı ayarladık. Sizi bırakacağımız havaalanı kentin elli kilometre dışında. Varıştan bir saat sonra, sizi St. Petersburg'a götürecek bir banliyö treni olacak."

Lydia döndü, büronun penceresinden ahşap ve demir İlya'ya

baktı, sonra sanki hangarın serinliğinden korunmak istermiş gibi, kollarını vücuduna doladı. "Bu şeyin güvenli olduğundan emin misin?" diye sordu Boris'e.

"Hayatta hiçbir şey tümüyle güvenli değildir, hanımefendi. Ama İlya'nın etraftaki uçakların en güvenlisi olduğuna yemin edebilirim."

Sesinde bir gurur tınısı, hangardaki uçağa baktı. "Şimdiye kadar savaşta sadece bir tanesini kaybettik: Dört Alman Albatros tarafından vurulurken, mürettebat makineli ateşiyle içlerinden üçünü düşürmeyi başardı. Uçağın mükemmel bir sicili var."

"İyi ama geceleri uçmak ve inmek tehlikeli olmayacak mı?"

"Yılın bu mevsiminde Baltık bölgesinde hâlâ beyaz geceler yaşandığını unutuyorsunuz. Kısa geceler akşamları sabahlardan ayırarak inişi kolaylaştırır. Harita okuma becerilerimiz ve pusulalarımızla pistlerin yerini zorlanmadan buluruz."

Andreyev, "Rusya'ya yirmi dört saatten az bir sürede ulaşabileceğimize gerçekten inanıyor musun?" diye sordu. "Rüzgârlar yardım ederse, dahada kısa sürmesini umuyorum."

Lydia, "Şaşılacak şey," dedi.

"Buna gelişme, diyorlar." Başındaki yağlı denizci kasketini ensesine yıktı, ellerini beline koydu. "Pekâlâ, rotamıza son bir kez bakayım, siz de eşyanızı uçağa getirirseniz, yola çıkarız."

Lydia şaşkınlık içinde, "Hemen şimdi mi, demek istiyorsun?"

"Evet, hanımefendi, şimdi. Öğleden sonra havanın fırtınaya dönmesi bekleniyor. En kötüsünü atlatmak istiyorsak, hemen havalanmamız gerek."

53

YEKATERİNBURG

O akşam yoğun bir yağmur yağıyordu. Fiat kamyonet Neva Caddesi üzerindeki Imperial Otel'in önünde fren gıcırtısıyla dururken, karanlık gökte bir gümbürtü koptu.

Ön camını yağmurun kırbaçladığı kamyonette, Leonid Yakov sürücünün arkasındaki koltukta oturuyor, yanındaki Kazan da arabanın sırılsıklam brandasının altına büzülmüş iki sivil Çeka'ya, "Haydi durmayın," diye böğürüyordu. "Ne yapacağınızı biliyorsunuz."

Adamlar kamyonetten atladı, yağmurun altında otele doğru koştular.

Kazan öfkeyle, "Casusun bu kentte bir yerde saklandığına hayatımı koyup bahse girerim, Komiser Yoldaş," dedi. "Şimdilik en iyi çaresi, Yekaterinburg'da bir yere gizlenmek."

Yakov yağmurun ötesini görmeye çalıştı. Imperial listelerindeki otel ve pansiyonların sonuncusuydu ve aradıkları adam arada gelip sığınmış olabilir diye bütün hepsi ikişer kez aranıp denetlenmişti. Koca kent bir sürü ara sokaktan, sefil konuttan oluşan bir labirent gibiydi ve Yakov'un her yeri aramaya yetecek kadar adamı yoktu.

İki Çeka dönüp, kamyonetin arkasına tırmandı, paltolarındaki suları silkelerken, içlerinden birisi, "Yeni gelen müşteri olmamış, yoldaş," dedi. "Adamımızın tarifine uygun kimse gelip kaydolmak istememiş."

Kazan yumruğunu avucuna vurdu. "Nereye girmiş olabilir? Açık havada saklanıyor olamaz, hele yaralıyken ve sokağa çıkma yasağı varken, imkânsız. Bir otelde ya da pansiyonda kalmadığına göre, ona yardım eden birileri olmalı." Yakov bir sigara yaktı ve yağmurun ötesinden, kentin çan kuleleri ve katedral kubbeleriyle süslü ufuk çizgisine daldı. "Kentte dini tarikat sıkıntısı çekilmiyor, değil mi?"

"Burası bir Ortodoksluk merkezi. Her taraf manastırlarla, kiliselerle dolu."

"Kilise ve manastırlar sığınacak yer sunmalarıyla da tanınır. Bana kilise kurumlarının tam bir listesini hazırlasınlar."

SOUTHEND-ON-SEA YAKINLARI

İNGİLTERE

"Bana kalırsa, her şeyi gözden geçirdik," dedi Boyle.

Hangarın arka tarafındaki pencereli bürodaydılar. Lydia'nın elinde küçük bir bavul, Andreyev Yuri'deyse Rus ordu malı yıpranmış bir asker torbası vardı.

Boyle, "Ama bütün belgelere bir daha bakmanın bir zararı olmaz," diye ekledi. "Çıkarın kâğıtları."

Belgelerini masanın üzerine yaydılar, ardından Boyle, Yuri'yle Lydia'ya birer Nagant'la birer kutu mermi verdi. "Umarım, bunlara ihtiyacınız olmaz. Unutmayın, başınıza dert açacağından kuşkulandığınız anda, tabancadan kurtulun."

Ardından her ikisine ruble ve kapik dolu küçük birer kese, birer *payok* -yiyecek karnesi- ve peynir, tereyağı, ekmek, reçel, konserve sardalye ve peksimet dolu tek bir azık torbası uzattı.

"Yiyecekler Rusya'da bulunabilir cinsten ve bir hafta boyunca yetecek miktarda. Para sizi gideceğiniz yere kadar götürür. Üzerinizde çok fazla nakitle yakalanmak kuşku çeker.

"Size yiyecek karnesi de verdim. Kızıllar yiyecek sıkıntısı yüzünden karneye dönmek zorunda kaldı. Benim üzerimde de aynı yiyeceklerle aynı karne olacak. Riga'ya vardıktan sonra sizden ayrılıp, Yekaterinburg'a trenle gideceğim. Tekrar üzerinden geçmek istediğiniz bir şey var mı?"

Yuri, Lydia'ya baktı, sonra başını hayır anlamında salladı.

"Pekâlâ, öyleyse. Yola çıkmaya hazırız." Elini cebine soktu ve kabzası ahşap kaplamalı küçük Mauser tabancayı uzattı. "Bu senindi sanırım. Fazladan güvence olarak almak istemezmisin?"

Genç kadın tabancayı aldı. "Eğer dönmeyi başaramazsam, Finn hakkında verdiğini sözü tutacağını söyle, Boyle."

"Bu konuda sözüm, söz."

Kısa bir süre hiçbiri konuşmadı, ondan sonra teknisyenlerin ittiği hangar kapısının gürültüsünü duydular. Uğursuz bulutlar ufkun üzerinden yaklaşmaya başlamış, dışarıda gökyüzü kömüre kesmişti

Sikorsky büyük bir ciddiyetle, elinde çay fincanı, büroya girdi. "Boris bir an önce havalanmak için telaşlanıyor. Onun için, hazırsa-

nız, yola koyulmanın zamanıdır." Şerefe der gibi fincanını kaldırdı. "Kızıllar'ın düşmanı benim müttefikim olur. O yüzden ne amaçla gidiyorsanız, umarım canlarını yakarsınız dostlarım."

* * *

İlya Muromets, pist olarak kullanıldığı belli çayıra doğru itilerek çıkarılırken, hep birlikte hangardan ayrıldılar. Teknisyenlerden biri, Boris'in yardımcı pilotu olan, uçağın itilmesine yardım eden çocuk yüzlü delikanlıyla birlikte kokpite tırmandı.

Boris elinde bir tomar meteoroloji ve yol haritasıyla göründü, toplanan bulutlara endişeyle baktı. "Acele etmemiz gerek, yoksa fırtınaya yakalanacağız. Lütfen uçağa girin."

Bir teknisyen uçağın kapısının önüne taşınabilir bir merdiven yerleştirdi. Uçağa girdiklerinde güçlü bir yakıt kokusuyla karşılaştılar; uzun kabin boyunca bir düzineyi aşkın metal bidon sıralanmıştı.

Boris, "Oturabilir ya da ön tarafta durup kalkışı izleyebilirsiniz," dedi. "Canınız nasıl isterse."

Boyle kendine bir koltuk seçti, Yuri ve Lydia ön kabinde, her ikisi yüksek taburelere tünemiş, biri göstergelerle, diğeri gaz koluyla uğraşan Boris'le yardımcı pilotunun arkasında durmaya karar verdiler.

Boyle, Sikorsky'ye bakıp elini salladı, sonra Boris kapıyı kapatınca, yerdekiler uçağı hangardan daha da uzaklaştırdı, teknisyenler pervaneleri döndürdü. Motorlar birbiri ardına öksürdü, ateşlendi. Boris kumandalara uzandı, "İşte gidiyoruz. Sıkı tutunun."

Gaz kolunu iterken, Lydia ve Yuri başlarının üzerinden sallanan deri tutamaklara yapıştı. Motorlarda devir yükseldikçe bütün uçak güçlü, gürültülü bir dalgayla titredi, yavaşça ilerlemeye başladı, tümsekli ve çukurlu pistte ilerlerken sarsılıp sallandı, gücünü artırdı, giderek hızlandı.

Tam titreşime dayanamayıp dağılacağı an, zarafetle havalanıverdi.

54

Yuri, İngiltere kıyısının altlarından kaybolmasını hayranlıkla izliyordu.

Boris kumandalarla meşgul oluyordu; uçağı önce üç yüz metre irtifada tuttu, daha sonra da, Kuzey Denizi üzerinde uçmaya başlayınca düzenli olarak bin beş yüz metreye kadar yükseldi. Boyle arkada oturmuş, bir mataradan fincanına kahve dolduruyordu.

Lydia aşağıya, denize bakarken, yüzünde apaçık bir dehşet ifadesi okunuyordu. "Neyin var?" diye sordu Yuri. "Uçmaktan korkuyor musun yoksa?"

Uçak birden bir hava boşluğuna sertçe düşerken, onu Yuri'nin kollarına fırlattı. "İyi misin?" diye sordu Lydia'ya.

Genç kız birkaç saniye Yuri'ye tutundu, türbülans geçince kendini kurtardı. "E... evet. Bir sakıncası yoksa biraz dinlenmeye çalışacağım." Koridordan kabine doğru yürümeye koyuldu.

Yuri peşinden baktı, kabin kapısı kapanırken Boris kumandaları yardımcısına bırakıp, "Kıyıdan ayrılıncaya kadar biraz sarsılacağız ama endişelenecek bir şey yok," dedi. "Kız arkadaşın nasıl? Bana biraz dalgın gibi geldi. Uçmak ilk seferinde rahatsızlık verebiliyor."

"Seni etkilemiyor mu?"

"Hepimiz ödünç yaşıyoruz, dostum. Endişelenecek ne var? Karnın açsa, koridorun ortasında sandviç, su, çay ve kahve dolu bir dolap var. Canın hangisini çekerse, alırsın."

"Teşekkürler."

Boyle elinde kahve fincanıyla göründüğü sırada kaptan cebinden bir paket çıkarıp, "Sigara?" diye sordu.

"Uçakta sigara yasak, sanıyordum."

Gülümseyerek dudaklarının arasına bir sigara sıkıştırdı. "Sikorsky endişeli doğmuş. Yakıt emniyetle depolandı, onun için kaygılanmaya gerek yok." Kokpitin girişinde, kum dolu kovayı işaret etti. "Sadece ön taraftan ayrılmamaya ve tabla olarak kum kovasını kullanmaya çalışın."

Yuri başını salladı. "Senin için sakıncası yoksa tedbirli olmayı yeğleyeceğim."

Boyle kahvesinden bir yudum alıp Boris'e, "Hazır keyfin yerindeyken, bize anlatmak istediğin *başka bir şey var mı?" diye sordu.*

Sadece, St. Petersburg dışında iniş için hava bu kadar tatlı olamayabilir."

"Neden?" diye sordu Yuri.

"Baltık Denizi'nde göz açıp kapayıncaya kadar kötü fırtına çıkabilir. Benim gibi eski kurtlar sert havaya alışkındır ama kadının bilmesini istemedim. Şimdiden ödünün patlamasını istemeyiz, değil mi ya?"

"Kabinin kusmuk içinde kalmaması için elimizden geleni yaparız."

Boris gürültülü bir kahkaha patlattı. "Gidip biraz dinlenin, önümüzde daha çok uzun bir yol var. İçinizde Lewis makineli tüfek kullanmasını bilen var mı?"

"Evet," dedi Boyle. "Neden sordun?"

"Alman hava devriyeleri Sikorsky'nin söylediğinden biraz daha faal. İgor bu uçağın yenilmez olduğuna inanmak istiyor. Sekiz makineli tüfek bir sürü sorunu çözer ama her engeli de aşamaz."

"Buda nedemek oluyor?" dedi Yuri.

Boris kumandalarının başına dönerken, "Bana sorarsanız ya havadan kötek yiyeceğiz ya da Almanlar saldıracak. Belki de ikisi birden."

Boyle, "Dürüstçe söyle, öyleyse," dedi. "Rusya'ya sapasağlam varma ihtimalimiz gerçekten ne kadar?"

"Talihiniz yardım ederse, elli-elli."

* * *

Lydia motorların sert metalik takırtıları arasında, ranzalardan birinde uzanmış yatıyordu. Kabin kapısının çalındığını işitince doğruldu. "Gir."

Eşikte elinde bir tepsi yiyecek ve emaye bir kupayla Yuri belirdi. "Bir şeyler atıştırmak istersin, diye düşündüm. Fazla bir şey değil, biraz ekmekle peynir; zaten çay da soğuk ama hiç yoktan iyidir."

Lydia'nın saçları karmakarışıktı, gergin görünüyordu. "Teşekkür ederim."

"Uyuyamadın mı?" Karşısına oturup, tepsiyle çayı yatağın üzerine yerleştirdi.

"Hayır. Sen?"

"Biraz sonra deneyeceğim. Uçaktan korkuyorsun, değil mi?"

"Sean Kraliyet Hava Birliği'nde gözlemciydi. Fransa üzerinde kayboldu. Ne zaman uçak görsem, ürperirim." Yuri cebinden kalaylı matarasını çıkarıp açtı ve Lydia'nın fincanına amber renkli sıvıdan bolca döktü.

"Ne yapıyorsun?"

"Boyle sayesinde, biraz viski. Sinirlerini yatıştırabilir."

"Öyleyse, hayır demem. O nasıl?"

"Bana kalırsa, öfkeli. Hanna'nın başına gelenlerden çok sarsıldı ama kararlılığı da o ölçüde arttı."

"Bu dediğin, bizim için ne anlama geliyor?"

"Korkarım, artık geri dönüşümüz yok. Ama Boyle Kızıllar'ın planlarımızın bütün ayrıntılarını bilemeyeceklerden emin."

Lydia lombozların ötesinde sulu bir alacakaranlıktan başka bir şey göremedi. "Neredeyiz?"

"Kuzey Denizi üzerinde."

Genç kadın çayından bir yudum içti. "Sana bir şey sorabilir miyim?"

"Tabii."

"Boyle senin bir Bolşevik hapishanesinden kaçtığını söylemişti."

"Onbaşımla birlikte kaçmayı başardık. Tipi çıkınca, Perm'e ulaşmamız gecikti. Cepheye vardığımızda bizim birlikler çekilmişti ve artık çok geçti."

"Ne için çok geçti?"

"Adamlarımı kurtarmak için." Elinden geldiğince açıklamaya çalıştı. "Kızıllar'ın niyeti onları cebri yürüyüşle başka kampa götürmekti. İçlerinden pek azı o havada yürümeye dayanabilecekti. Perm'e zamanında varmış olsaydım, bir şeyler fark edebilirdi."

"Bu yüzden kendini suçluyor musun?"

"Onun gibi bir şey."

"Peki o gencin ölümü, Stanislav'ın?"

Korkunç bir ağırlığın altına girmiş gibi omuzları düştü, yüzü ifadesizdi. "Her gün gözlerimin önünde. Daha on altısına yeni girmişti. Daha çocuktu ve ailemden biri gibi severdim onu."

"Yakov senin yoldaşlarına ne yapmış?"

"Hiçbir fikrim yok. Onbaşımla birlikte Moskova'ya vardık, sonra birbirimizden ayrıldık ve ben St. Petersburg'a gitmeyi başardım. Nina'yı ve oğlumu görmek için her şeyimi verecek gibiydim. Oysa Leonid beni işlemediğim bir cinayet için kovalıyordu. Onların hayatını tehlikeye atmamak için yanlarında kalamadım."

"Nina nasıldı?"

"Farklı. Neredeyse üç yıldır birbirimizden ayrıydık. Ne o benim bir zamanlar tanıdığım kadındı ne de ben onun hatırladığı adam. Savaşın ve ayrılığın ağırlığından birbirimize yabancı olmuştuk."

"İşin içinde bir de çocuk varken, çok zor gelmiş olmalı."

"Yüreğim dağlandı. Onu Rusya'dan ayrılmaya ikna edebilir miyim, hiç bilmiyorum. Ama denemek zorundayım. Sergey'ide kaybedersem, ne yaparım, bilmem."

Lydia yüzündeki pişmanlığı gördü. Neredeyse üzüntünün altında kalıp ezilecek gibiydi. "Senin adına, seninle gelmelerini umuyorum, Yuri Andreyev, gerçekten umuyorum."

Uzanıp eline dokundu. Bakışları buluştu. Genç kadın yüreğinin bir davul gibi çarptığının ve sesindeki belli belirsiz titremenin farkındaydı. "İyi geceler. U... umarım uykuyu tutturursun."

Yuri'nin gözleri genç kadının yüzünden ayrılamadı.

Lydia onun gözünde çok, gerçekten çok daha fazlasını söyleyen bakışı gördü.

"İyi geceler," dedi Yuri. Gözlerini bir süre çevirmedi, sonra da kapıyı arkasından usulca kapatarak çıktı.

Lydia göğsü hâlâ gümbürdeyerek uzandığı yerde kaldı; içinde dolaşan sıcaklığın alkolle hiç ilgisi yoktu. Fincanını dikip, yere bıraktı. "Ah, seni zavallı salak Lydia Ryan. Hiç öğrenmeyecek misin? Tek istediğin, kalbinin bir daha kırılması."

Küçük elektrik gece lambasını söndürdü ve kabin neredeyse mutlak bir karanlığa gömüldü.

55

Andreyev, Boris'in kumandaların başına oturmuş, emaye kupasından soğuk çay yudumladığı loş kokpite girdi. Motorların kulakları sağır edici gürültüsüne rağmen yardımcı pilot yere uzanmış, üzerine kaba bir yün battaniye çekip uykuya dalmıştı.

Loş elektrik ışığının etrafı ancak görecek ölçüde aydınlattığı kokpit, keyifli denecek kadar sıcaktı. Bulutların ardından ay çıkarken, gökyüzü gümüşümsü bir maviye bürünmüştü. "Mesele nedir?" diye sordu Boris, "Uyuyamadın mı?"

"Maalesef." Gözlerini ovuşturdu.

Ya hanım arkadaşın? O hiç olmazsa gözlerini kapatabildi mi?" "O da pek başarılı olamadı."

"Sinirden?"

"Bende öyle sanıyorum ama bilinmez ki."

Adam sırıttı. "İşte sana kadın. Hayatın en büyük gizemlerinden biri." Kumandalarına döndü, haritalarını inceledi, ileride bir yerleri gösterdi. "Uzaktaki ışıkları görüyor musun? Orası Kuzey Almanya işte. İki saat sonra, yakıt ikmali için inmeye çalışacağız."

"Çalışacak mıyız? Pek güven verici gelmedi bana."

"Uçmak, her şeyi garantili bir iş değildir, dostum. Alacakaranlıkta ya da karanlıkta inmek her zaman nazik olur."

Uçak biraz sarsılıyordu ama onun dışında çok rahat bir uçuştu ve Andreyev, "Pekâlâ, tahmin ettiğin o kötü havaya ne oldu?" diye sordu.

"Şimdilik ortalıkta yok." Çayını yudumladı. "Ama hava tahmini bilim *olduğu* kadar sanattır, o bakımdan ve *sizin rahatınız* için yanılmış olmayı umuyorum. Sana kişisel bir soru sormamın sakıncası var mı?"

"Sorusuna bağlı."

"Kadından hoşlanıyor musun?"

Andreyev'in kaşları çatıldı. "Bundan sana ne?"

"Hangardayken, sen her sırtını döndüğünde, gözleri fener gibi üzerine çevriliyordu."

"Alışkanlıkların arasında insanları izlemek de mi var?"

Boris gülümseyerek, "Oyalanmak için insan doğasını incelerim," dedi. "İnsan doğası demişken, o kız kendine yeten biri gibi görünebilir ama kalpleri cam gibi kolaylıkla kırılanlar dahep böylelerinin arasından çıkar."

"Bu konularda uzman gibi konuşuyorsun, Kaptan."

"Üç evlilikten ve her limanda bir hanım arkadaştan sonra, bir kadının bir erkeği çekici bulduğunu çabuk fark ederim, diyelim. Sen dediğime bak, o hanım sana yanık."

* * *

Yuri uyuklarken kendine geliverdi. Uçağın kabini titredi, motorların sesi değişti, ardından da keskin bir sarsıntı duyuldu. İyice uyanıp gözlerini ovuşturdu.

Lydia bir yanına kıvrılmış, derin uykudaydı; onu uyur durumda bırakıp kabinden çıktı.

Uçağın bir çayıra inmiş olduğunu, portakal renkli ilk ışıkların şafağı renklendirdiğini görünce şaşırdı. Uçağın kapısı açılmış, Boyle ile mürettebat dışarı çıkmıştı; portatif merdivenden inerken, motorlardan gelen yanmış yakıt kokusunun tuzlu temiz havaya karıştığını hissetti.

Motorlar susturulduğu için soğuk sabah havası ürkütücü denecek kadar sessiz geliyor, V-8'lerin bitmek bilmeyen patırtısından sonra kulaklarının zarı sancıyordu. Tepede martıları işitince, kıyıya yakın bir yerde olmaları gerektiğini düşündü.

Boris iki el pompasıyla bidonlardan tanka yakıt aktaran yardımcı pilotuyla teknisyeni izlemekle meşguldü. Boyle bidonların indirilmesine yardım ediyordu. "Canlıların dünyasına geri döndün, demek. Uyuyabildin mi?"

"Yeterince. Neredeyiz?"

"Birken diye bir yerin yakınlarında. Fazla zorlanmadan pisti bulmayı başardık. Sonunda kolayca iniverdik."

"Burası güvenli midir?"

Boris sırıttı. "Güvenli olmaktan çok uzak. Köylüler motorlarımızı duymuş olmalı. Şuna bir el atıver. Ne kadar çabuk doldurursak, birileri ne olup bittiğini anlamaya gelmeden, o kadar çabuk havalanırız."

Hevesle çalıştılar, bidonlardaki yakıtı tanka aktardılar ve on dakika sonra işleri bittiği zaman Boris boş bidonları çayırların üzerine

attı. "Bırak kalsın. Artık bir işimize yaramaz."

Hep birlikte, uçağı indikleri yöne çevirmek için uğraştılar. Boris tuzlu havayı birkaç kez soluduktan sonra merdivenden kokpite tırmandı, Andreyev de peşinden gitti. Yardımcı pilot ve teknisyen motorları çalıştırdı, sonra hep birlikte uçağa tırmanıp kapıyı kapattılar.

"Görünürde Alman hava devriyesi yok. Talihimiz yaver gidiyor."

Gaz kollarını itmek için hiç zaman yitirmediyse de, İlya Muromets nemli çayırın üzerinde hava çekişi sağlamakta zorlandı, sonunda pervaneler yeterli havayı kucakladı, uçak gittikçe hızlanarak pistin üstünde koşmaya başladı. Sakin havada keyifle yükseldi, Boris önce bin beş yüz metreye tırmandı, ardından kademeli olarak iki bin metreye kadar çıktı.

Altlarında, usulca yükselen şafak aydınlığında gördükleri dağınık parıltılar Alman kıyı köylerinin, kasabalarının yerini gösteriyordu.

Boris haritalarına bakarken, "Hanım arkadaşın nasıl?" diye sordu.

"Son gördüğümde hâlâ uyuyordu. Daha ne kadar yolumuz var?"

"Rüzgâr böyle devam ederse, altı yedi saat daha belki. Yeni bir rekor, demek gerek." Haritalarını kaldırırken bir göz kırptı. "Buradan sonra, Baltık havasının kötü yüzünü göstermemesi için dua etmeye başla."

56

YEKATERİNBURG

Rahibe Agnes soğuk ve nemli bir havluyla Sorg'un yüzünü sildi. Adam hâlâ bodrumdaki odadaydı ve uyandığında bir sersemlik hissetti.

"İyice dinlenebildin mi?" diye sordu yaşlı kadın.

Adam gözlerini ovuşturarak, "Oldukça iyi uyudum," dedi. "Ne kadar uyumuşumdur?"

"On iki saat. Bitkinmişsin, demek ki." Yarasını renkleri griye dönmüş, eski püskü bezlerle sarıyordu. "Sen baygınken, yaranı dikmeyi başardım."

Sorg'un yıpranmış bezlere baktığını görünce, "Çok üzgünüm," dedi. "Tıbbi malzeme konusunda korkunç bir sıkıntı çekiyoruz, onun için kullanılmış sargı bezlerini kaynatıp sterilize etmek zorunda kaldık. Becerebilirsen, öne doğru eğil. Pansumanını bitirmem gerek."

Sorg öne doğru eğilmeye çabaladı, rahibenin yardımına rağmen hareket etmekte çok zorlandı. Kadın pamuklu bezi karnının etrafına dolayıp bağladı.

Böğrünün zonklamaya başladığını hissetti. Acıdan yüzünü buruşturdu ve sırtüstü yatağa devrildi. Yatağın hemen yanında bir paket sigara, bir kutu kibrit ve boş bir kahve fincanı duruyordu. Sigara tablası uyuya kalmadan önce içtiklerinin izmaritleriyle doluydu ve oda leş gibi bayat tütün kokuyordu.

Rahibe, "Yaranın açılmasına izin vermemen gerek," dedi. "Yoksa ölümcül olabilir. Aileden haber sormuştun, değil mi?"

"Bildiğin her şeyi anlat. Hiçbir şey atlamadan."

* * *

Kızıl Muhafız dolu Fiat kamyonet manastırın önünde durdu. Yaldızlı kilise kubbeleri, ek binaları ve dev çan kulesiyle etkileyici bir bütün gibi görünüyordu. Yakov, Fiat'ın ön koltuğundan etrafı izledi. "Neredeyiz?"

Yanında oturan Kazan'ın elinde, elyazısıyla yazılmış bir liste var-

dı. "Novo-Tikhvinski Manastırı'nda. Bini aşkın rahibenin dışında, bir hastane, bir fırın, bir yetimhane ve atölyeleri var."

Gözleri parıldayarak listeyi yanına bıraktı. "Bu rahibeleri iyi bilirim. Çoğu sabah Romanovlar'a taze yumurta ve süt götürürler."

Yakov gözlerini manastırdan ayırmadan kamyonetten indi. "Hastane, diyorsun. Aradığımız casusun tıbbi yardım isteyeceği gibi bir yer olmalı."

Askerlerden biri ilerlemeye kalkınca, Kazan adamın koluna yapıştı. "Sen nereye gittiğini sanıyorsun?"

"Çıngırağı çalmaya, yoldaş."

"Ve geldiğimizi haber vermeye, öyle mi? Aptallık etme." Tabancasını çekti. "Arka kapıdan girip şaşırtacağız onları."

* * *

"İpatyev Evi iyi korunuyor. Giren herkesin özel bir izin belgesi olması gerek ve herkesi tepeden tırnağa arıyorlar. Genç rahibe adaylarımızdan ikisi, Maria ve Antonina'ya bu izin belgelerinden verdikleri için, birkaç günde bir aileye yumurta, krema, tereyağı ve taze ekmek götürmemize ses çıkarmıyorlar. Onlara iplik de taşıyorlar."

"İplik mi?"

"Yırtık giysilerini onarmaları için. Kızlarla anneleri kaçmalarına yardımcı olabilir diye değerli taşlarını iç çamaşırlarına dikiyor."

"Kızlara izin belgesi almayı nasıl başardınız?"

"Muhafızların komutanından. Ama bir hafta önce yerine bir yenisi atandı. Adı Yurovski. Aileyi ziyaret etmemize daha ne kadar izin verir, bilmem."

Sorg el yordamıyla bulduğu sigarayı yaktı. "Neden?"

"Yeni komutan kimseye güvenmiyor. Muhafızları artırdı ve herhangi bir sorun çıkarsa uyarılmak için elektrikli ziller yerleştirdi. Muhafızlardan bazılarının yerine kendi seçtiği Letonyalı kabadayıları getirdi. Yekaterinburg fısıltılar kenti diye bilinir ve duyduğum fısıltılar da beni endişelendiriyor."

"Ne fısıltısı?"

"Dedikodulara göre, Moskova'dan Lenin'in sağ kollarından biri gelmiş. Komiser Yakov diye birisi. Romanovlar'ın infaz emrini vermesinin sadece birkaç günün işi olduğunu sokaktaki köpekler bile biliyor."

Sorg sigarasının külünü tablaya silkti. "Rahibe adayları bile tepeden tırnağa aranıyor dedin, değil mi?"

"Muhafızlara bağlı. Bazıları kapıyı açıp içeri alıyor. Kimileriyse giysilerinin altını arayarak onları rahatsız etmekten zevk alıyor gibi. Buraya gelmelerinden kısa süre sonra, aileye mesajlar ilettik. Rahibelerimizden biri mesajları eve götürdükleri taze bayırturplarına kazımayı akıl etmişti. Muhafızlardan biri yazıların farkına vardı. Talihimiz varmış, okuması yazması olmadığı için turpu çizmesinin altına atıp ezmekle yetindi. Ama dönemin komutanı bu olanları işitmiş. Bir daha böyle bir şey olursa, hepimizi kurşuna dizmekle tehdit etti."

"Sütü ve yiyecekleri götürenler hep aynı iki rahibe adayı mı?"

"Evet, Maria ve Antonina."

Sorg biraz düşündükten sonra, "Bana evin bir krokisini akıldan çizebilirler mi sence?"

"Neden çizemesinler?"

"Giriş ve çıkışların nerede olduğunu, alt ve üst kattaki hangi odanın ne işe yaradığını bilmem gerek. Bir de tabii muhafızların nerelerde bulunduklarını. Böylesi ayrıntılar çok önemli. Mimari çizimleri ele geçirebilseniz, çok daha iyi olur."

"Bu güç olabilir ama bir deneyeceğim."

"Bana aileyi anlat."

Yaşlı rahibe omuzlarını kaldırdı. "Ne anlatayım ki? Çar yıkılmış bir adam, karısı da çıldırmanın eşiğine gelmiş, korkmuş bir kadın. İnanılmaz baskı altındalar. Çocuklarının her an öldürülebileceğini bilmenin korkunçluğunu bir düşün."

"Ya çocuklar?"

"Sağlıkları oldukça iyi. Yine de, doktorları bitlenmemeleri için arada saçlarının kesilmesini istiyor. Muhafızların taciz ve hakaretlerine de dayanmak zorundalar. Ve küçük Aleksey de hep hasta. Tepelerinde ölüm korkusunun asılı olduğunu hepsi biliyor."

"Peki, Anastasia?"

"Bekleneceği kadar iyi." Kadın kaşlarını çattı. "Neden sordun?"

Sorg cevap verme fırsatı bulamadan, uzaklardaki bir kapının yumruklandığını işittiler. Hemen sigarasını bastırdı. Koridorda bir kargaşa çıkıp, genç bir rahibe adayı telaşla hücreye girince, Rahibe Agnes irkildi. "Hemen gelmeniz gerek, Hemşire. Kızıllar ellerinde tüfekleriyle arka kapıya dayandı. Motorlu kamyonlarıyla manastırı ku-

şatmışlar."

Sorg dehşetle yataktan kalkmaya davrandı. "Beni sattınız..."

Rahibe Agnes, "Hayır, asla," dedi. "Emin ol, buradaki kimse öyle bir şey yapmaz. Kızıllar bazen sırf bizi korkutmak için böyle aramalara girişiyor ya da tıbbi malzememize el koymak için."

Genç rahibe adayına döndü. "Onu morg bölümüne götür, orası güvenlidir." Sargılarla süngeri aldı, bir topak haline getirdi ve harmanisinin altına tıkıştırdı. Sorg'a, "Yürüyebilecek misin?" diye sordu.

"Sanırım, evet."

"Bu taraftan." Su leğenini köşedeki musluğa boşalttı, ardından da tepsiyle birlikte koridordaki dolaplardan birine yerleştirdi. Sonra uzaktaki sesler ve çizme takırtıları yaklaşırken hızlı adımlarla koridorda önlerine düştü.

Korkusu sesinden anlaşılıyordu. "Kızıllar uzakta değil. Şimdi daha hızlı."

Peşinden, giysilerini sürüklemeye çalışan Sorg'a yardım eden genç rahibe geliyordu. Parçalanan tahta sesi gelince, telaşla, "Kapıyı kırıyorlar," dedi.

Koridorun sonunda, parmaklıklı ve paslı bir kapının önüne geldiler. Rahibe Agnes kuşağındaki halkadan bir anahtar seçti ve paslı kilide soktu. Kapı gıcırtıyla açılırken, aşağı inen paslı demir basamaklar göründü.

Bir çiviye asılı pirinç gaz lambasını aldı, fitilini duvardaki bir girintide bulduğu kibritle tutuşturdu.

Sorg gaz lambasının loş ışığının aydınlatamadığı karanlık geçide baktı. Taş kaplı zeminiyle, rutubetten parlayan ve yeşil yosunla kaplı duvarlarıyla ürkütücü görünüyordu. "Burası ne?"

Rahibe Agnes ikisini içeriye itip, parmaklıklı kapıyı kapattı. "Açıklamalar sonranın işi. Rahibe adayı Maria'yı takip et. Bir de kana susamış bu yabanileri geciktirebilmem için dua et."

57

Elinde gaz lambasıyla önde giden genç rahibe adayının peşinden basamakları inmeye başladı. Sümüksü yosunlarla kaplı duvarlar küf kokuyordu. "Nereye gidiyoruz?"

"İşkence hücrelerine, asıl Moğol kalesinin bir bölümüne."

"Neden oraya?"

"Dehlizlerden bazıları kaçış yolu olarak kullanılırmış, eğer bulabilirsem."

"Nedemek, eğer bulabilirsem?"

Genç kadın kuşkulu görünüyordu. "Bu... buraya sadece iki kez geldim, manastıra katıldıktan sonra. Rahibelerden biri beni korkutmak istemiş: Aman Tanrı..."

Elini ağzına götürüp, Sorg'un kollarına devrilirken, önlerinden kaçan dev sıçanın korkusuyla az kalsın elindeki lambayı düşürecekti. Yaratığın kuyruğu taşlı bir yığının ardında kaybolduğunda, rahibe adayı korkudan taş kesilmiş gibiydi.

Sorg, "Ben taşıyayım, daha iyi," deyip, elindeki lambayı aldı.

Bir an sonra, yukarıdan bir yerden keskin bir silah sesi ve patlamaya benzer bir yankı geldi. Sorg bir saniye kadar arkaya baktıktan sonra Maria'nın koluna yapışıp, "Haydi, durmayalım," dedi.

* * *

Parçalanan tahtanın ve kırılan kapının gürültüsünü duyduğunda, Rahibe Agnes bodrumdaki odada dizlerinin üzerine çökmüştü. Koridorda ayak sesleri yankılandı, ardından elinde tabancasıyla Kazan hücreye daldı. "Kapıyı neden açmıyorsun yaşlı cadı?" diye haykırıyordu.

Rahibe debelenerek ayağa kalktı. "Ben rahibe adaylarının başöğretmeni, Hemşire Agnes'im. Burasının Tanrı'nın evi olduğunu hatırlatmak isterim size. Buraya silahla girmek..."

Kazan'ın, muştasını acımasızca yüzüne vurmasıyla geriye doğru sendeledi. "Burada ne yapıyordun?" diye sordu Kazan.

Dudaklarındaki kanı silerek, "Bod...bodrumdaki hücreler dua ve tefekkür için kullanılır."

Adam dudaklarını alayla büktü: "Ya, öyle mi? Burada senden başka kim var?"

"Hiç kimse."

"Umarım, doğru söylüyorsun." Adamlarına döndü. "Her yeri arayın."Adamlar etrafa yayılıp aramaya koyuldular. Kazan gaz lambasını duvardaki çengelinden indirdi. Cebinden sigara tabakasını çıkardı, lambanın şişesini kaldırdı ve sigarasının ucunu fitilin alevine tuttu. Yüzünü aydınlatan titrek ışıkta gerçekten korkunç görünüyordu. Lambayı çengeline asarken, dudaklarına kötücül bir sırıtış yayıldı. "Demek buraya dua için geliyorsun, öyle mi?"

"Evet."

Kazan yine beklenmedik bir hızla elini uzattı, yumruğu yaşlı rahibenin çenesini buldu. Kadıncağız sendeledi, sırtını hızla duvara çarptı. Dengesini bulmaya çabalarken Kazan yumruğunu yüzüne bir daha indirdi, kandan görünmez duruma gelene kadar vurmayı sürdürdü.

Rahibe Agnes sırtı duvara dayalı, olduğu yerde sallanıyordu.

Kazan şeytanca bir zevk alarak sigarasından bir nefes çekti. "Pekâlâ, şimdi neler söyleyeceksin bakalım?"

"Seni bağışladığımı, tıpkı İsa'nın bağışlayacağı gibi."

Adam burnundan soluyarak, "Benimle alay etmeye kalkma, yaşlı cadı," diye homurdandı. "Dilini çözecek zamanı bulduğumda, hâlâ bunları söyleyecek cesareti bulacak mısın, hep birlikte göreceğiz."

Muhafızlardan ikisi geri döndü, içlerinden biri, "Burada başka hiç kimse yok," dedi.

Kazan parmaklarını şaklattı. "Bu karıyı şimdilik yukarıya götürün. Hâlâ konuşmamakta direnirse, duvarın dibine yaslayıp kendi elimle vuracağım onu. Komiser Yakov'a da burada olduğumuzu söyleyin... ana hastaneyi arıyor olmalı. Ne bekliyorsunuz? Götürün şunu."

"Emredersin, yoldaş."

Rahibeyi koridordan sürükleyerek götüren adamlarının peşinden gitti. Demir parmaklıklı bir kapının önünden geçerlerken, kilitli kapının ötesine baktı. İki muhafıza "Bekleyin," diye seslenip, Hemşire Agnes'e döndü. "Burası nereye çıkıyor?"

Kadın hemen cevap vermeyince tehdit dolu bir ifadeyle yakasına yapıştı.

"Es... eski işkence hücrelerinin bulunduğu geçide. Manastır bir zamanlar Moğol kalesiydi." Ağzından ve burnundan kan sızıyordu.

"Buraya bakmadık. Kapının anahtarı nerede?"

"Ku... kuşağımda."

Kazan anahtar halkasını öylesine büyük bir güçle çekip aldı ki, kadıncağızın ayakları yerden kesilecek gibi oldu. Yüzü öfkeden kasılarak, adamlardan birine, "Yukarı götürün," dedi. "Onunla daha sonra ilgileneceğim."

Adam, yaşlı rahibeyi sürükleyerek götürdü. Arkadaşı anahtarları teker teker denemeye koyulan Kazan'ın yanında bekledi. Sonunda kilide uyan anahtarı bulup çevirdi. Kapı itiraz eder gibi gıcırdayarak açıldı.

Kazan tabancasını kaldırıp adama, "Bir yerden bir iki lamba bulup peşimden gel," diye buyurdu.

58

Sorg, gaz lambasını başının üzerine kaldırmış, karanlık geçitte genç rahibe adayını izlerken, "Kaybolduk galiba," dedi.

Genç kadın nerede olduğunu anlamak için yavaşladı. "Hayır. Bu tüneller labirent gibi ama nereye gittiğimizi biliyorum."

Kocaman kilidi paslanmış, ağır bir meşe kapının önüne vardılar. Kapının hemen yanında bir gemici feneri asılıydı. Rahibe, "Bu lambayı da ben alayım," dedi. "İşimize yarayabilir."

Sorg çividen aldığı feneri genç kadına uzattı.

Ortaçağdan kalmışa benzeyen iç karartıcı işkence aletlerinin, paslı zincirlerin yanından geçtiler. Buz gibi hava Sorg'u ürpertti.

"Burası neresi?"

"Eski işkence hücrelerinin bir bölümü. Manastırın bu kanadı bir zamanlar bir turbalığın üzerine inşa edilmiş. Turba kusursuz bir koruyucu olduğundan, burası ölüleri saklamak için son derece uygun."

"Hangi ölüleri?" Sanki ayağının altında buzdan bir blok varmış gibi, soğuğun bacaklarını kemirdiğini hissediyordu.

"Hastanenin fazlalıklarını."

Genç rahibe adayının salladığı fenerin ışığında, uzak duvarda bir girinti, bir de demir kabaralı bir kapı görünüyordu. Sürgüsü ve menteşeleri iyice yağlandığı için, Maria çektiğinde demir kapı sessizce açıldı.

Sorg'un burnuna ansızın mide bulandırıcı, iğrenç bir koku geldi. Kusacak gibi oldu. Bodrumun demir parmaklıklı dar penceresinden içeriye hançer gibi giren loşlukta, gözlerinin önünde geniş bir oda uzanıyordu. Genç rahibe adayı elindeki lambayı kaldırınca karanlık dağıldı, ortaya eğreti bir morg görüntüsü çıkıverdi.

En az yirmi kadın ve erkeğin şişmiş ve morarmış cesetleri iki, üç kat halinde üst üste istiflenmiş, kolları bacakları birbirlerine dolanmıştı. Çoğu kolları bacakları kopmuş ya da kesilip atılmış, üniformalı askerlerdi. Kimileri kurşunlardan veya süngü yaralarından delik deşikti. Bazıları çırılçıplaktı, içlerinde giysileri kanlı olanlar da vardı.

Sorg'un midesi kalktı. "Tanrı aşkına, burası?.."

Maria önce istavroz çıkardı, ardından da kokudan korunmak için elini burnuna götürdü. "Bazıları yaraları nedeniyle ölen askerler. Hastalıktan ya da salgınlardan ölenleri ve var. Bir de infaz edilmiş siviller."

Genç adam koluyla ağzını kapattı. Koku öylesine berbattı ki, bayılmak istiyordu. "Peki öyleyse, neden... neden gömmüyorsunuz bunları?"

"Kentte o kadar çok kişi ölüyor ki, cenaze levazımatçıları hepsine yetişemiyor. Onun için, cesetleri burada bekletmek zorunda kaldık."

"Peki, *biz* neden buraya geldik? Nasıl kaçacağım?"

Maria başını salladı. "Manastır kuşatılmışken, kaçmak imkânsız. Tek umudun cesetlerin arasına saklanmak ve Kızıllar'ın seni bulmamaları için dua etmek. Ortaya çıkman güvenli olduğunda, gelip seni alırım."

Sorg biraz ötesindeki et yığınına bakarak, hiç kımıldamadan, hiçbir şey söyleyemeden, oracıkta dikilip kaldı. Lambanın sarı ışığında, yığının tepesinde yatan göğsü pıhtılaşmış kanla kaplı, gözleri yuvalarından fırlamış yatan bir asker cesedi gördü. Hortlak gibi bir sırıtışla Sorg'a bakıyor gibiydi. Morarmış bedeni kurşun izleriyle delik deşik bir kadın askerin cesedine sarılmıştı sanki.

"Bunu... yapamam."

"Yapmak zorundasın. Ne yaparsan yap, sakın kımıldama. Seni bulurlarsa, hepimizi öldürürler. Ben manastıra başka bir geçitten dönerim. Ben gelene kadar buradan ayrılma."

Genç kadın döndü, birkaç saniye sonra Sorg kapının kapandığını işitti.

Koku korkunçtu. Pencerenin parmaklıkları arasından sızan loş ışıkta, mermerleşmiş cesetlerin yarattığı müstehcen görüntüye baktı. Yüzünden ter akıyor, dehşet tüm bedenini felç ediyordu. Koridordan gürültüler, zemine sürtünen çizme sesleri geldi.

Kızıllar geliyor.

Gönülsüzce, çarpan yüreğini ve titreyen bacaklarını hissederek en yakın yığına doğru yürüdü.

Böğründe bıçak gibi bir sızı duydu. Elini gömleğinin altına sokup, sargı bezine dokunduğunda ıslaklığı hissetti. Bu kadar hareketten sonra, yarası yeniden kanamaya başlamış olmalıydı.

Arkasına döndü. Ayak sesleri artık daha yakından geliyordu.

Yüzü ceset yığınına dönük, buz gibi yere diz çöktü. Midesi bulanarak, çıplak kadının kaskatı kolunu kaldırdı. Buz tutmuş mermer kadar soğuktu. Ardından hortlak yüzlü askerin bacağını kaldırdı ve iğrenç kol bacak örgüsünü çözmeye uğraştı.

Çizme sesi çok yaklaşmıştı.

Soluksuz bırakacak kadar yükselen safrayı yutmaya çalıştı.

Yüreğinde yoğun bir dehşet, kaskatı cesetler arasında kendine bir oyuk açtı.

59

Kazan tabancasını kaldırmış, koridorda ilerliyordu. Birden durdu, başını çevirdi.

"Duydun mu? Sanki bir demir kapı kapandı."

Yanındaki muhafız alnını kırıştırdı. "Bir şey duydum da, ne sesi olduğunu anlayamadım."

"Kes sesini. Gürültü yapma." Elindeki feneri kaldırarak, sanki bir koku duyacakmış gibi çenesini çıkararak, yavaş adımlarla ilerlemeye koyuldu.

Boş bir hücrenin önünden geçerken, ortaçağdan kalma işkence avadanlıklarını gördü. Elini rafların üzerinden gezdirip, zincirleri takırdattı. "Bu leş kokusu da ne?"

Havayı koklayarak lambayı duvardaki girintiye çevirince, demir kabaralı kapıyı, iyice yağlanmış ağır kilidini gördü. Kapının eşiğinden sarkan incecik örümcek *ağlarını kopardı.*

"Ne var? Neye takıldınız?" diye sordu yanındaki asker.

"Buradan birileri geçmiş," dedi Kazan. Tabancasını doğrultup başını salladı. "Aç kapıyı. Dikkatli ol, yavaşça." Adam yağlanmış sürgüyü çekip kapıyı açtı. Lambasını kaldırarak etrafını aydınlattı. "Tanrı aşkına! Bu da..."

Lambanın sarı ışığı cesetlerin üzerinde titreşti. Kazan kokudan bir adım gerilediyse de, cesetlerin görüntüsünden pek rahatsız olmuşa benzemiyordu. Tabancası ateşe hazır, odanın içine doğru yürüdü. "Lambayı daha kaldır," diye buyurdu.

Muhafız korkunç kokudan korunmak için eliyle burnunu kapatırken, öteki elindeki feneri havaya kaldırdı.

Kazan iğrenç sahneyi inceledi; ne var ki tek tek ölüleri fark etmek, birbirlerine dolanmış kol ve bacakların ayırdına varmak imkânsızdı.

Muhafız, "Bunlar manastır hastanesinden getirilmiş olmalı," dedi.

"Neden gömmemişler?"

"Bende anlayamadım, Müfettiş Yoldaş. Devam edelim mi? Burası bütün tüylerimi ürpertiyor."

Kazan adamın dediklerini duymamış gibi, ceset yığınına yaklaştı. Durdu, şişmiş bir bacağı tekmeleyince, diz hizasından kopuk olduğunu anladı, kasları ve dokuyu, huş ağacı gibi bembeyaz, kırık kemiği gördü.

Muhafız, "Müfettiş Yoldaş?" diye ısrar etti.

Kazan yine aldırmadı, hayvanca içgüdüsü uyanmıştı. Tabancasını en yakındaki ceset yığınına doğrultup horozu kaldırdı. Muhafız kaşlarını çattı. "Ne yapıyorsunuz?"

Kazan karmakarışık yığına bir el ateş etti, sonra bir daha, bir daha.

* * *

Rahibe Agnes masasının başında oturuyordu. Çenesinde koskocaman bir çürük, önündeki masada dumanı tüten bir tas su ve beyaz pamuklu bir havlu vardı. Dudaklarını tentürdiyotlu bezle temizlerken, acıdan yüzünü buruşturdu.

Kapı yıkılır gibi açıldı ve genç bir rahibe telaşla içeri girdi.

"Hemşire Agnes, Kızıllar'dan bazılarının gittiği bodrumdan silah sesleri geldi. Ya onu..."

"Sessiz ol, gelenler var," dedi Agnes sertçe.

Hep birlikte ahşap basamakları tırmanan çizmelerin gürültüsünü duydular, birkaç saniye sonra Kazan elini bacağına öfkeyle vurarak, rüzgâr gibi odaya girdi; girer girmezde genç rahibeye, "Sen, dışarı!" dedi.

Genç kadın titreyerek odadan çıktı.

Dehşete kapılmış Agnes'e yaklaşırken, Kazan'ın yüzü bir sırıtışla çarpıldı. Elini kıskaç gibi kullanarak yaşlı rahibenin çenesini kaldırdı ve yarasını inceler gibi yaptı. "İyileşecek. Basit bir çizik."

"İnsanlara acı vermekten zevk mi alıyorsun Komiser?" Adam yine sırıttı.

Yakov odaya girerken, "Sen ne yaptığını sanıyorsun Kazan?" dedi. Kazan dudaklarında aynı sırıtış, Agnes'in çenesini bıraktı.

"Aslına bakarsanız, buraya mağfiret dilenmek için geldim." Rahibe Agnes'e döndü. "Benim ve adamlarımın davranışlarını bağışlama-

lısınız. Tehlikeli bir casusun peşindeyiz ve maalesef heyecanımıza kapıldık. Sanırım size bir özür borçluyuz."

Yaşlı kadın, ağzı açık bakakaldı.

Adam, Yakov'a döndü. "Bütün manastırı aradım ve aradığımız adamın izine rastlamadık."

Agnes, "Hemşirelerim silah sesleri duymuş," dedi.

"Bodrumdaki morgda biraz şevke geldim de. O cesetlerin gerçekten ölü olup olmadıklarını görmek istedim."

Yakov, Agnes'e, "O cesetler neden gömülmedi?" diye sordu.

"Kentteki bütün hastaneler aynı durumda: morglar ağzına kadar dolu. Cenaze levazımatçıları bu katliamla başa çıkamıyor."

Yakov, "Bir şeyi anlamanız gerekiyor, rahibe," diye uyardı kadını. "Bir casusa yataklık etmek, ölümle cezalandırılacak bir suçtur.

Tıbbi yardım isteyen kuşkulu biriyle karşılaşır karşılaşmaz, bölge Çeka'sına haber vereceksiniz, anlaşıldı mı?"

Agnes başını salladı.

"Bitir işini, Kazan. Bitir de, gidelim buradan."

Dönüp çıktı, koridorda ayak sesleri uzaklaştı.

Kazan gözlerini öfkeyle Agnes'e dikmişti. "Uyarısını duydun. Dediklerine uymazsan, seni öldürürüm rahibe." Kapıyı çarparak çıktı.

Rahibe Agnes eliyle çenesini yoklayarak pencerenin başına gitti. Birkaç dakika sonra kamyon konvoyunun bir yan sokakta gözden kaybolduğunu gördü.

Genç rahibe geri döndü, kapıyı açarken, "Hepimizin sağ olması bir mucize," dedi.

"Senin yerinde olsam, bu kadar emin olmazdım. Kazan'ın yüzünden kurnazlık akıyor. Maria nerede?"

"Ziyaretçimizin ne halde olduğunu görmek için bodruma indi."

Birkaç dakika sonra gelen Maria'nm yüzünde şaşkınlık ifadesi vardı.

"Eee, yaşıyor mu, yoksa ölmüş mü?"

"Bil... bilmiyorum. Adam gitmiş, Hemşire Agnes." "Ne demek, gitmiş? Nereye gitmiş?" "Bilemiyorum. Bıraktığım morgda yoktu."

"Bodruma geri dön. Yanına başkalarını al, lamba götürün. Her yeri arayın."

"Çoktan yaptım dediklerinizi. Koridorlardan birine giden kan lekeleri var ama adamdan iz yok."

"Bir daha arayın. Zaten güçsüz; daha da kan kaybetmiş olmalı. En kötüsü, Kazan'dan kurşunu yemiş, sürünerek ulaştığı koridorlardan birinde ölmüşde olabilir."

"O zaman ne yapacağız?"

Hemşire Agnes istavroz çıkardı. "Cenaze levazımatçısını bir daha çağıracağız."

60

Andreyev omzunu sarsan eli hissedip irkilerek uyandı.

Başında genç yardımcı pilot dikiliyordu. "Kaptan sizi uyandırmamı söyledi, efendim."

"Saat kaç?"

"Sekizi biraz geçiyor."

Lombozdan içeriye parlak güneş ışığı dolmuştu. Lydia'nın boş yatağına baktı. "Genç hanım nerede?"

Adam gülümsedi. "Kaptan Pozner'le birlikte, kokpitte. Ondan uçuş dersi alıyor."

Andreyev dikildi, elini kısa kesilmiş saçlarından geçirdi, "inmemize ne kadar kaldı?"

"Yaklaşık bir saat, efendim." Çenesiyle tuvaleti işaret etti. "Kendinize gelecek kadar zamanınız var."

Andreyev yüzünü yıkayıp tıraş oldu. İlya Muromets sabah saat dörtten hemen sonra, beyaz gecenin şafağında, ancak önünü görecek kadar aydınlıkta Kiev Körfezi'nin yakınında bir yere inmişti.

Pist sanki ortada yok gibiydi ama Boris kıyı hattını kerteriz alarak, pusulası ve haritasıyla ineceği yeri bulmakta hiç zorlanmamıştı. İki kere pas geçtikten sonra kadife yumuşaklığındaki çayıra neredeyse hiçbir tümsekle karşılaşmadan indi.

Boyle uçaktan inerken ciddi bir ifadeyle, "Her ikinizin de talihi açık olsun," dedi. "Size söylediklerimi sakın unutmayın."

Andreyev'in ve mürettebatın ellerini sıktı, sonra çayırların üzerinde yürümeye koyularak, alacakaranlığın içinde bir hayalet gibi kayboluverdi. On beş dakikada yakıt ikmalini tamamlayıp havalanınca, Andreyev de birkaç saat uyuyabilme fırsatı buldu. Şimdiyse giyinmiş, kokpite giriyordu. Boris kumandaların başına oturmuş, Lydia da arkasına dikilmişti.

Genç kadın omzunun üzerinden bakıp gülümserken, yüzüne düşen bir tutam saçı geri itti. "Günaydın. İyi dinlendin mi?"

"Yeterince uyudum, teşekkürler. Uçak korkunu dizginleyebiliyor

musun?"

"Onu pek bilmem ama şuradan bir bak istersen. İnsan hayran oluyor." Kokpitin camından dışarısını gösteriyordu. Andreyev iki bin metre kadar aşağıda, önlerine yayılan güneybatı Rusya'nın sabah güneşinde görkemli görünen buğday tarlalarına baktı. "Sorun olmadı ya?" diye sordu Boris'e.

"Üç numaralı motorun, yağa susadığını söyleyen mırıltısı dışında, hiç yok," dedi adam. "Onu da inince hallederiz." Başını geriye atıp, gökyüzünü inceledi. "Talih bizden yana, anlaşılan. Alman hava devriyeleri tekerleklerini yerde tutmaya karar vermiş olmalı. Küçükhanıma manzarayı gösteriyordum."

"Sakıncası yoksa küçükhanımı kısa bir süre ödünç alıyorum."

* * *

Kabine geri döndüklerinde Andreyev, "Bir kez daha öykümüzün üzerinden geçip, bütün belgelerle eşyanın yanımızda bulunup bulunmadığına bakmak iyi olacak," dedi.

Hikâyelerini son bir kez prova ettikten sonra, çantasını ranzanın üzerine boşalttı ve eşyasını gözden geçirdi. Lydia da onu taklit ediyordu.

Sonunda, "Her şey düzgün görünüyor," dedi Andreyev. "İnmeden önce kıyafet değiştirmemiz gerek."

Daracık kabinde birbirlerine sırtlarını döndüler ve köylü giysilerine büründüler. Lydia kaba, yünlü bir etek, pamuklu bir bluz ve ceket giydi, Andreyev yün pantolonunun üzerine süvari çizmelerini çekti.

Döndüğünde Lydia'nın eşarbını başına çingene usulü sardığını, uzun saçlarını omzuna döküp salladığını gördü. Giyinmeyi bitirirken, "Yere ayak basar basmaz, Boyle'un dediğini yapıp, en yakın tren istasyonuna gideriz," dedi. "Tarlalardan ayrılmamak daha güvenli olacak; bu kıyafetle kimse bizden kuşkulanmaz. Soracağın bir şey var mı?"

"Hayır, sanmıyorum."

"Güzel. Öyleyse, iniş için ön tarafa gidelim." Kasketini pantolonunun cebine tıkıştırıp, torbasına uzandı. "Korkuyor musun Lydia?"

Genç kadın apansız soru karşısında irkildi, başını çevirip öteye, lombozun dışına baktı. Tekrar döndüğünde, yeşil gözlerini Andreyev'e dikti. "Artık bir şeylerden korkup korkmadığımı bilemiyo-

rum. İnsan savaşı bir kez yaşamaya görsün, bir daha hiçbir şey eskisi gibi olmuyor. Dünyayı farklı görüyorsun."

"Biliyorum."

"Dünya çocukluğunda sandığın o güvenli yer değil artık. Soğuk ve ilgisiz, üstelik şiddet dolu da olabiliyor. Onun için, karşılaştığın en ufak sevgi kırıntısı için yüreğin şükranla doluyor. Belki de Sean'dan asla vazgeçmemem de bu yüzden."

"Peki, ya onu bir daha göremezsen? Başka biriyle karşılaşırsan?"

"Bana kalırsa kalplerimiz bir ömür süresince birden fazla kişiyi sevecek kadar geniş; aynı fikirde değil misin?" Gözlerini Andreyev'e dikti. "Ya sen? Sen korkuyor musun?

"Genç adam bir süre düşündü. "Sergey ve Nina için, evet. Ama kendim için korkmuyorum. Ben sadece başımıza ne gelirse gelsin, 'senin sapasağlam dönmen için elimden geleni yapacağımı bilmeni istiyorum."

Lydia işittiklerinden duygulanmış göründü, eğildi ve Yuri'nin yanağını öptü. "Teşekkür ederim."

Daracık kabinde birbirlerine yakın duruyor, vücutları neredeyse birbirine değiyordu. Uzandı ve genç kadını kollarına aldı.

Lydia direnmedi ve Andreyev, dudaklarını öpünce karşılık verdi; önce usulca, sonra daha coşkulu, kollarını daha önce hiç bilmediği şiddette bir tutkuyla erkeğin boynuna doladı.

Öpüşürlerken uçak birden hızlandı ve motorların sesi tiz çıkmaya başladı. Andreyev, "Neler oluyor?" diye homurdandı.

Önce makineli tüfeğin kısık takırtısı duyuldu, cevap olarak uçak şiddetle dalıp doğruldu. Andreyev'in ayakları yerden kesildi, Lydia'yla ranzaya devrildi.

Doğrulmaya çabaladıkları sırada kabin kapısı hızla açıldı ve yardımcı pilot kül rengine kesmiş bir yüzle, "Kaptan Pozner ikinizin de kokpite gelmesini istiyor," dedi. "Başımız belada!"

61

Uçağın ön tarafına vardıklarında, Boris'in kontrolü yitirmemek için çabaladığını gördüler.

İskele motorlardan birinden kapkara dumanlar çıkarken, yardımcı pilot uçağın burnuna yakın bir yerde yüzükoyun uzanmış, Vickers makinelilerinden biriyle ateş ediyor, genç makinist kabin kapılarından birini açmış, ağır yakıt bidonlarını elinden geldiğince hızlı atmaya çalışıyordu.

Kesintisiz bir salvoya (yaylım ateşe) yakalandılar, makineli tüfek mermileri uçağın kanatlarına ve gövdesine saplanırken, şiddetli bir sarsıntı hissettiler. Boris kolu hızla ileriye itti, uçak motorlardan çığlıklar koparark ani bir dalışa geçti. Andreyev tepeden sarkan deri kayışlardan birine tutunmayı başardı, Lydia'yı belinden kavrayarak dengesini yitirmesini engelledi.

Bir Alman uçağı kanatlarında ve kuyruğundaki o bilindik siyah-beyaz haçları göstere göstere, kükreyerek yanlarından geçti. Bir kanadının üzerine yatarak neredeyse kusursuz bir yay çizerken, pilot eşarbını rüzgâra vermiş, deri gözlüklü başını arkaya atarak arkasına bakmaya çalışıyordu. Keskin bir manevrayla uçağının burnunu havaya dikti, önlerine düştü, Vickers'ın çılgın salvolarına yakalanmamak için sağa sola ani ve kısa manevralar yapmaya girişti. Boris gürültüyü bastırmak için bağırarak, "Erken ötmüşüm," dedi. "Şu Albatros nereden çıktığı belli olmadan geldi ve motorlarımdan birini vurdu."

Andreyev bir yandan yakıt bidonlarını fırlatmayı sürdüren teknisyene bakarak sordu: "Alevlerle başa çıkabilecek miyiz? Bu ne yapıyor?"

Boris'in yüzü terden sırılsıklamdı. "Yakıtın serseri bir kurşundan alev almasına izin veremeyiz. Onun için, bidonları atmak gerek. Asıl güçlük, Albatros'u atlatamazsak, alevleri söndüremeyeceğiz."

"Nasıl atlatacağız onu?"

Boris yüzünü buruşturdu. "Kolay olmayacak. Bizden çok daha hızlı, uçan bir ustura gibi. Pilot fırsatını bekleyip, istediği an bizi dilim dilim doğrayabilir."

Boris gözlerini göğe çevirince, Albatros'un sanki geriden saldır-

maya hazırlanıyormuş gibi bir daire çizerek döndüğünü gördüler.

Andreyev bidonları atmakla tüketemeyen teknisyenin yardımına gitti.

Boris bağırarak. "Albatros'u kıçımızdan uzaklaştırabilirsek, birimizin kanadın üzerine çıkıp bir battaniyeyle alevi boğması gerekecek. Yoksa yangın kanatlara sıçrarsa, hep birlikte bir alev topu gibi çakılırız."

Andreyev bidonları birbiri ardından fırlatmayı sürdürürken, umutsuzca, "Ne yapmamı istiyorsan, söyle," diye bağırdı. "Albatros büyük ihtimalle bizi arkadan vurmaya çalışacak. Sen ve küçük hanım kıç taraftaki makineliyi kullanabilirseniz, ben de manevra yapar, bizi doğrudan nişanlamasını engellemeye çalışırım."

"Sonra?"

"Aniden hızımızı düşürmeyi başarırsam, bize çarpmamak için dümen kırmak zorunda kalır. O zaman karnını gösterir, sen de uygun anda tetiği çekersin."

"Dediğini yapabilir misin?"

"En azından denerim. Ben manevraya başlamadan, oraya gidip hazırlanmak için otuz saniyeniz var. Ateş etmeden önce benden komut bekle."

* * *

Andreyev, Lydia'yı yanında götürerek uçağın kıç tarafına doğru emekledi. Lewis makinelilere ulaştıkları sırada yanı başlarında, ürkütecek yakınlıkta bir motor kükredi, Albatros'un yeni bir yaylım ateşi kaplamaları deldi, mermiler bezleri parçalayıp uçağın şasisine saplandı.

Andreyev, Lydia'yı yere, altına yatırdı, ateş sesi kesilene kadar vücudunu genç kadına siper etti, sonra her iki Lewis'i de ateşe hazır duruma getirdi. Lydia'ya, "Bunları kullanmayı biliyor musun?" diye sordu.

"Sa... sanırım."

Boris levyeyi çekip iterken, İlya dalıp yükselmeye başladı. Uçak dev dalgalarla boğuşuyormuş gibi yükselip alçalıyor, devrilmemek için Lewis makineli tüfeklere sıkıca sarılmaları gerekiyordu.

Albatros'un dar bir çember çizmesini, yeni bir saldırı için hizaya girmesini izlediler. Pilot aşağıdan yaklaşarak aradaki mesafeyi kısaltırken, Lydia adamın çifte makinelileri doğrulttuğunu, gözlüklü yü-

zünü gördü. "Andreyev, adam neredeyse tepemizde..."

Tetiği çekmek üzereyken diğeri, omzuna elini koydu. "Dur, Boris'in komutunu bekle." Sakin bir ifadeyle Albatros'u nişangâhında tutuyordu.

Tam o sırada, Boris gazı kesince İlya birden yavaşladı. Albatros hızla yaklaşmayı sürdürdü ama pilot aradaki mesafenin tehlikeli bir hızla kapandığını gördü, çarpmamak için keskin bir manevrayla yükselmeye başladı, tırmanırken motorlarından tiz bir homurtu duyuldu.

Kokpitte Boris omzunun üzerinden baktı ve beklediği anın geldiğine karar verdi. "Ateş edin!" diye haykırdı. Andreyev, Lewis'in tetiğini çekti, mermiler gök gürültüsünü andıran bir gümbürtüyle Albatros'un savunmasız karnına saplanıp parçaladı, tahta ve brandalar etrafa dağıldı. Lydia da cümbüşe katıldı, parmağını tetikten ayırmadan yaralı uçağa ateşi sürdürdü, Albatros bir an havada asılı kaldı.

Boris motorların durmasını önlemek için gaz kolunu itti, tam o sırada Albatros portakal rengi ışıklar saçarak, ateşten bir top gibi patladı. Uçak parçalandı, bir enkaz ve alev şelalesi gibi yere doğru akmaya başladı.

Lydia pilotun boşluğa uçtuğunu, ölümüne doğru düşerken vücudunun perendeler attığını gördü. Andreyev'in burnuna yanık kokusu geldi. "Alev aldık."

Acı dumanlar ciğerlerini tıkayacak gibi oldu, gözleri yanmaya başladı. Elini ağzına kapayıp Lydia'yı dumanın o kadar yoğun olmadığı ön tarafa çekti.

Boris kemiklerinden bazıları parçalanmış, parmaklarının arasından kan sızan sol elini sağ omzuna yapıştırmış, sağlam eliyle uçağı yönetmeye çalışıyordu.

Yuri kaplamadaki kocaman deliği, yardımcı pilotun kurşundan delik deşik olmuş vücudunu gördü. Bir yardımı olup olamayacağına bakmaya davranırken Boris sımsıkı dişlerinin arasında, "Vazgeç," diye tısladı. "Çoktan öldü. Teknisyene yardım et, ateşi söndürün. Bu mereti indirmek için tek çaremiz, yangını söndürmek."

Genç teknisyen dertop olmuş yerde yatıyor, ağzı bir karış açık, yardımcı pilotun delik deşik cesedine bakıyordu. Gözleri korkudan açılmış, dehşet içindeydi. Elindeki yangın battaniyesini çekiştirip duruyordu. Andreyev, adamı ayaklarının üzerine dikti. Zavallı korkudan konuşamıyordu.

Boris, "Şoka girdi," dedi. "Tokatlayıp kendine getirmeye çalış, Ateşi hemen söndüremezse, işimiz bitik demektir."

V-8'lerden bir diğeri ölmemeye çalışınca, o ürkütücü öksürük sesini yeniden işittiler. İlya sanki hızla irtifa kaybediyor gibiydi. Andreyev alevlerin kanadı sardığını fark etti.

Donup kalmış teknisyenin elindeki battaniyeyi kaptı, alevleri boğmak için kabin kapısından çıkmaya çalışırken uçak şiddetle sarsılıp burun üstü dikildi.

Dönüp bakınca, Boris'in kumandaların üzerine yığılıp kaldığını gördü. Debelenerek yanına vardı, Lydia'yla birlikte onu koltuklardan birine oturttular. Baygın gibiydi. Andreyev, Lydia'ya, "Bu meretin düşmesini önlemeyi biliyor musun?" diye sordu.

"Boris levye ortadaysa, uçak düz uçar, demişti." Lydia dediğini yapınca, uçak daha sakin ilerlemeye başladı. "Ne yapıyorsan, öyle devam et," dedi Andreyev, sonrada Boris'i ayaklarının üzerine kaldırdı.

"De... deniyorum. Motorlarda yeterli güç yok gibi."

Alevler kanadı sarmayı sürdürüyordu.

Altın başaklarla kaplı geniş bir buğday tarlası altlarında uzanıyor ve sanki onlara doğru yükseliyor gibiydi. Boris'i bütün gücüyle sarstı. "Kendine gel, be adam. Bize ne yapmamız gerektiğini söyle!"

Pilotun bilinci açılır gibi oldu. Olup bitenlerin farkına vardı, birden dikkat kesiliverdi.

Yuri'nin yardımıyla Lydia'nın elindeki kumandalara yapıştı, levyeyi iterek motor gücünü artırdı; oysa uçağın burnu pek kalkmadı ve Boris çabalamayı sürdürdü. "Hiç umut yok. Kabine dönüp oturun, kollarınızı dizlerinize dolayın. Çakılıyoruz."

Adamlar acele etmeyince de bağırdı. "Sağır mısınız? Kabine dönün dedim, orası daha korumalı." Olağanüstü bir gayretle uçağın burnunu kaldırmayı başardı, İlya komutlara tereddütle cevap verdi; Andreyev, Lydia'yı kabine sürüklerken hâlâ irtifa kaybediyorlardı.

Kapıya varınca genç kadını içeri itti. Geriye dönüp bakınca, genç teknisyeni hareket etmeyecek kadar şokta, yerde dertop olmuş yatar gördü. Sendeleyerek gitti, adamı yakasından toparladı, kabinin içine itip peşinden girdi.

Tam o anda parçalanan tahta ve metalden çıkan korkunç bir sürtünme sesi duydular. Uçak büyük bir hızla yere çarpınca, kabindekiler sağa sola savruldu.

İlya sonra ileriye kaymaya başladı, bir yanına yattı, alevler her yanını sardı.

* * *

Yuri kendine geldiğinde ne kadar baygın yattığını bilmiyor ama bir buğday tarlasında olduğunu görüyordu. Güneş yüzünü yakıyor, ekşi duman kokusu burnunu dağlıyordu. Uçak alevler içindeydi, turkuvaz gökte kapkara yağlı bulutlar yükseliyordu.

Ağzı kurumuştu, gözleri yanıyor, ciğerleri dumandan tıkanır gibi oluyordu. Öksürdü, soluk almaya çabaladı.

Uçaktan fırladığını hatırlamıyordu ama parçalanmış enkazdaki cesetleri seçebiliyordu. Uçak kalıntısından hâlâ alevler ve duman yükseliyordu.

O sırada, parçalanmış kanatlardan birinin üzerinde, bez bir bebek gibi hareketsiz yatan Lydia'yı gördü. "Hayır!" Yüreği ezilerek ayağa kalktı ve enkaza doğru sendeledi.

BEŞİNCİ BÖLÜM

62

MOSKOVA

O akşamüstü bardaktan boşanırcasına yağan bir yağmur Kremlin'in kaldırım taşlarını süpürür, on ikinci yüzyıldan kalma gözcü kulesindeki saat beşi vururken, Leonid Yakov'u getiren koyu yeşil kamyonet Cephanelik avlusunun önüne gelip durdu.

Yakov kamyondan inip yağmurun altında yürürken midesi kasılıyor, Yekaterinburg'dayken gelen ani Kremlin davetini aldığından beri, başının dertte olup olmadığını düşünüyordu.

Avlunun girişinde onu genç bir yaver karşıladı. "Bu taraftan, Yoldaş Komiser."

* * *

Kapı ardından sessizce kapanırken kendini yüksek tavanlı, muhteşem bir odada buldu. Yerden tavana pencereler Kremlin'in avlusuna açılıyor, odanın içinde güzel kokulu bir pipo dumanı süzülüyordu.

Keçisakallı, çıkık alınlı, ufak tefek Vladimir Lenin piposunu masasının üzerine bırakır, etrafından dolaşıp geldikten sonra elini kuvvetle sıkarken, yüzünde çekici bir tebessüm vardı. "Komiser Yoldaş, seni yeniden gördüğüme sevindim. Otur, otur lütfen."

Güdük parmakların gösterdiği koltuğa ilişti. Lenin'den çevresine güç ve enerji yayılıyordu. Arkasındaki bir sehpanın üzerinde parıltılı bir semaver ve taze meyvelerle, etli şeftali ve eriklerle, tatlı Kırım portakalları ve kayısılarıyla dolu bir sepet duruyordu. Moskova'da yiyecek sıkıntısının başladığı günlerden beri böylesi şeyler görmediğini hatırladı.

Yan odadan içeri Troçki girdi. Göğüs cebindeki tabakadan bir sigara çıkardı, sigarayı kibritle yakıp, duman halkalarını tavana üflerken gözleri ürkütücüydü.

Lenin masadan aldığı bir telgrafı elinde salladı. "Romanovlar'ın güvenliği konusundaki mesajını ilgiyle okudum. Kazan'ın Yekaterinburg'da aradığı düşman casusu da çok meraklandırıyor beni. Hayalet adını verdiğimiz şu adam."

"Buraya çağrılmamın nedeni o mu?"

"Dolaylı bir yoldan, evet, öyle de denebilir. Dosya lütfen, Lev Davidoviç."

Lenin parmaklarını şaklatınca, Troçki masanın üzerinden bir dosya aldı. Lenin'e uzattığında adam elindeki telgrafı masanın üzerine bırakıp, dosyayı açtı.

Yüzünde buruşuk bir tebessüm belirdi. "Senin özgeçmişini bir daha gözden geçiriyorum. Sadık bir parti üyesi. Tam Rusya için hazırladığımız güzel gelecek amacına hizmet etmek için aradığımız kişisin."

"Ben sadece görevimi yapıyorum, Yoldaş Lenin."

Lenin dosyayı masanın üzerine bırakır ve yumruklarını beline dayarken, yüzünde o tebessümden en ufak bir iz kalmamıştı. "Oysa o güzel geleceğin ciddi tehlikede olmasından korkuyorum."

"Anlayamadım."

"İngiliz birlikleri ülkenin kuzeyine çıkarma gerçekleştirdi, niyetleri devrimi sabote etmek. Şimdi de istihbaratımız Amerikalıların da doğu bölgelerimizi işgale hazırlandıklarını bildiriyor. Limanlarımızı ele geçirip, erzak ve cephane sevkıyatını önleyerek bizi soluksuz bırakmak istiyorlar. Bir de ilginç bir gelişme daha var. Sen anlat istersen, Lev Davidoviç."

"Dün sabah saat sekizden biraz önce St. Petersburg'un yetmiş kilometre güneyinde, cephemizin hemen gerisindeki tarlalara Rus yapınıı bir İlya Muromets düştü. Bir saat geçmeden bölge komutanımız olan biteni soruşturmak için olay yerindeydi. Uçağın vurularak düşürüldüğü anlaşılıyor. İşin ilginç tarafı tam da burada başlıyor."

"Nasıl?"

Troçki ağız dolusu duman üfledi. "Mürettebattan sadece genç bir teknisyen hayatta kalmış. Vücudu çok kötü yanık olmasına rağmen, bilinci sorgulanacak kadar açıkmış. Ondan uçağın St. Petersburg dışında bir yere bir kadınla erkek götürmekte olduğunu öğrenmişler. İnişten önce Rus köylüsü kıyafetleri giyen bir kadınla erkek."

Yakov, "O ikisi hakkında daha başka bilgi var mı?" diye sordu.

Troçki'nin tebessümü ustura gibiydi. "O önemli soruya birazdan döneriz. Şu ana kadar, ikisinin cesedinden en ufak bir iz yok. Kayboldular."

Pencereye doğru yürüdü. "Ortama karışıp kaybolmaları kolay olmalı. Bu savaş yüzünden ülkenin yarısı hareket halinde. Ama bu çiftte bana özellikle ilginç gelen bir şey var. Neden, tahmin edebiliyor

musun?"

Yakov şaşkınlıkla, "İyi ama düşen uçak Rus uçağı," dedi.

"Doğru. Yanında birkaç uçakla birlikte anavatanını terk eden İgor Sikorsky adlı bir hain tarafından tasarlanıp inşa edilen bir uçaktan bahsediyoruz. Şasi numarasından, bunun kaçırdığı uçaklardan biri olduğunu belirledik."

"Ya mürettebat?"

"Teknisyene göre, hepsi Rus. Asıl ilginç olanı, yirmi saat önce İngiltere'den havalandıklarını iddia ediyor. İnmelerine az bir süre kala bir Alman savaş uçağının saldırısına uğrayıp düşmüşler."

"Varış noktaları neresiymiş?"

Troçki sigarasını tablaya bastırıp söndürdü. "Bilmiyordu. Kabul etmem gerekir, topraklarımıza ajan indirmek için bir Rus uçağı kullanmak akıllıca bir plan." Bir süre durakladı. "Rastlantılardan kuşkulanmayı uzun zaman önce öğrenmiştim. Müttefik çıkarmalarının yanı sıra bu yeni gelişmenin devrime karşı direnişi desteklemeyi ve Romanovlar'ı kurtarmayı hedeflediğinin kanıtı olduğunu düşünüyorum."

Lenin'in tutkulu bakışları Yakov'a döndü. "O köstebekleri bulmanı istiyorum. Bütün düşman casuslarının infazı gerekir."

Masanın üzerindeki dosyaları uzattı. "Şu andan itibaren, bu işle görevlisin. Düşen uçak ve Müttefik planları hakkında bütün bildiklerimizi bu dosyalarda bulacaksın. Özellikle o adamın ilginç bir av olacağı kesin."

Troçki'nin dudakları alaycı bir tebessümle kıvrıldı. "Dostlarından biri olabileceğini düşünüyoruz. Yüzbaşı Yuri Andreyev adında biri."

Yakov'un yüzü bembeyazdı.

Troçki, "Müfettiş Kazan'a göre, Andreyev, St. Petersburg'dan kaçmak için İngiltere'ye giden bir gemiye binmiş. Tarifi, uçaktaki erkek yolcuya uyuyor. Yanındaki kadının kim olduğu konusunda en ufak bir fikrimiz yok ama Rusça biliyormuş."

Yakov kaskatı kesilmişti.

Lenin. "Romanovlar'ı kurtarmalarına izin veremeyiz," dedi. "Ben izin veremem. Romanovlar'ın kaderini yakında kararlaştıracağız. Bir daha asla Rusya'yı yönetemeyeceklerinden emin olmamız gerek."

Yakov usulca, "Andreyev olduğundan nasıl bu kadar eminsiniz?" diye sordu.

Cevabı Troçki verdi. "Londra'daki hücrelerimizden biri hesabına çalışan bir Ortodoks papazı onun komploculardan biri olduğunu söyledi."

Lenin elini Yakov'un omzuna koyup bastırdı. "Andreyev'i birçok kişiden daha iyi tanıyorsun. Böylesi bir bilgi bizi bir adım öne çıkarabilir. Bu arada Yekaterinburg'da Müfettiş Kazan'dan da yardım alacaksın.

Konunun mutlak yetkilisi sensin ama Kazan senin yardımcın olacak."

"Neden Kazan?"

"Müfettişin de yararlı olacağı anlar var, üstelik iki beyin bir beyinden her zaman daha iyidir. Mektup lütfen, Lev Davidoviç."

Troçki abartılı hareketlerle masanın üzerinden bir kâğıt aldı. "Yetkinden kuşkulanan biri çıkarsa diye, görev emrini Lenin Yoldaş'la birlikte imzaladık. Bir bak istersen."

Yakov mektubu alıp okudu.

"Çeka'dan Komiser Leonid Yakov önem derecesi özel bir konuyla görevlendirilmiştir. Asker ya da sivil, herhangi bir kişi veya kurumdan yardım istemesi durumunda, bu yardımın sorgusuz ve eksiksiz verilmesi gerekmektedir. Bu görev emrine karşı gelen herkes kurşuna dizilecektir. Vladimir Lenin - Lev Troçki."

Lenin duvardaki saati işaret etti, akşamüstü beş buçuk olmuştu. "Uçağın düşmesinden bu yana neredeyse otuz altı saat geçti. İşin içinde Andreyev gibi becerikli biri varsa, epeyce ilerlediğini varsaymak gerekir. Şu sırada hemen her yerde olabilir. Ama dosyaya göre karısıyla oğlu Moskova'daymış."

"Evet."

"Kaçmasından sonra onu St. Petersburg'da kıstırmıştın. Çatışma çıktı, silahlar patladı ama kaçmayı başardı."

"Benim hatamdı. Bir daha olmayacak."

Lenin başparmaklarını yeleğinin ceplerine taktı, yüzeyin hemen altında bekleyen o çeliğimsi ifade yeniden belirdi, gözleri ürkütücü parıltılar saçtı. "Bir daha olmayacağından ben de eminim. Müfettiş Kazan'ın bir daha olmasına izin vermeyeceğini de biliyorum."

Pencerenin yanına gidip dışarıya baktı. "Karın partinin cesur ve sadık bir üyesiydi. Gerçek bir şehit. Sana bir fırsat daha vermemin nedeni, onun hatırıdır."

Yakov bir cevap vermedi, boş gözlerle önüne bakmayı yeğledi.

Lenin dönüp karşısında durdu. "Birden fazla hata yaptın. Ama Andreyev'i bağışlamayı kabul ederken, ben de hatalıydım. O ise kaçarak her ikimizi aptal yerine koydu. Ama bu kez, acımak falan yok, anladın mı? Bu sefer onu ortadan kaldırıyorsun."

63

MOSKOVA

St. Petersburg'dan gelen gece treni o sabah saat onu biraz gece bir buhar bulutu ve bir fren cayırtısı içinde istasyona girdi.

Andreyev trenden inip kalabalık Moskova garını gözleriyle taradı. Bazılarının üzerinde kızıl bayraklar gerili, yaldızlı imparatorluk kartalları duvarları süslüyordu. Peronlar ellerinde bohçalarla bekleşen, pejmürde kılıklı ve mutsuz ifadeli köylülerle doluydu.

Çeka önlemi ya da kontrol noktası göremedi. Kasketini gözlerinin üzerine indirip, gemici torbasını omzuna vururken, "Şimdilik, iyi gidiyor," diye söylendi.

Lydia'nın kolunu tuttu, garın giriş kapılarından geçip atlı arabalarla ve motorlu taksilerle dolu kalabalık caddeye vardılar, sonra da karşı kaldırıma ulaşıp, kasvetli bir birahanede kendilerine pencere kenarında bir masa buldular. Koca salon demiryolu işçileriyle ve yolcularla tıka basa doluydu ve kalabalığın içinde nöbetten yeni çıkmış birkaç askere de rastlanıyordu.

Mönüdeki tek yemek at etinden yapılmış, yanına siyah ekmek dilimlenmiş sulu bir güveçti. İkisi için birer güveç, kendine bir bira, Lydia'ya da bir çay ısmarladı.

Asık suratlı garson nihayet siparişlerini getirince birasından bir yudum aldı ve Lydia'nın dalgın olduğunu gördü. "Neyin var?"

"Durdurulmadan, belgelerimizi göstermek zorunda kalmadan buralara kadar gelebilmemiz bir mucize."

"Düşen uçağı görmemiş olmaları imkânsız. Teknisyen canlı kurtulduysa, şimdiye kadar çoktan ötmüştür. Bu da bizi arıyorlar anlamına gelir. En azından teknisyen planlarımızdan habersizdi ama Muromets gibi büyük bir uçağın düşmesi kuşkulanmalarına neden olacak. Kolun nasıl?"

"Dayanılır gibi." Dirseğinden aşağısı sargılı koluna dokundu; yanan uçak parçaları kolunda bir karışlık bir bölgeyi kavurmuştu. Onun dışında, hiçbir şeyi yoktu. St. Petersburg'a vardıklarında Andreyev yarayı eczaneden aldığı biraz alkolle, tentürdiyotla temizleyip, gazlı bezle pansuman yapmıştı ama genç kadının kolu hâlâ

zonkluyor, kendini bitkin hissetmesine neden oluyordu.

Son otuz altı saatte çok az uyuyabilmişler, bu sürenin yaklaşık yarısını da St. Petersburg'dan kalkan aşırı kalabalık trende geçirmişlerdi: Leş kokan tuvaletler bile doluydu ve tuvalete girmek için içeride oturanlara yalvarmak gerekiyordu. Lydia bütün geceyi trenin Çeka tarafından durdurulup aranacağı korkusuyla geçirmişti.

Birahane yemeğinin tadı felaketti -Lydia at eti yemek fikrini kabullenmekte bile zorlanıyordu- ve genç kadın tabağını itti, pencerenin dışındaki manzaraya döndü. Saçma bir şey, içsavaşın pençesindeki Moskova normal görünüyordu: tramvaylar çalışıyordu, sinemalar açıktı ve hemen yakındaki elektrik direğine Bolşoy Tiyatrosu'nun akşam gösterisinin ilanı asılmıştı.

Ne var ki, daha yakından bakınca binalardaki kurşun izlerini ve gelip geçenlerin asık yüzlerini görmemek imkânsızdı: Bira salonunda ya da sokaktaki herkes dayanma gücünün sınırında, baskı altında görünüyordu. Hâlâ açık birkaç dükkânın önünde uzun kuyruklar vardı, insanların çoğu pejmürde kılıklıydı, kadınlardan bazılarının kucağında bebekler vardı, kimilerinin çocuklarıysa analarının eteğine yapışmıştı.

Andreyev yemeğini bitirmeden ayağa kalktı. "Biraz ötede pansiyonların sıralandığı bir sokak olacak. Bir oda bulup, bundan sonraki adımlarımızı kararlaştıralım."

* * *

Odessa Pansiyonu'nun duvarındaki levha, "Konforlu, iyi döşenmiş ve kullanım suyu olan odalar" diyordu ama aslında sefil binanın acilen boyanması, sigara dumanından iyice sararmış tavanların da temizlenmesi gerekiyordu.

Onları karşılayan pansiyon sahibi ağzı votka kokan, yanakları siğilli yaşlı bir kadındı. Önlerine düştü, merdivenden tırmanıp, leş gibi bir koridordan geçerek iki sarsak iskemle ve yağlı bir dolapla döşenmiş pis bir odaya girdiler. Yıkanmamış camlardan uzaktaki Aziz Vasil'in yaldızlı kubbelerini ve Kremlin'in kırmızı duvarlarını görmek mümkündü. "Gecesi bir ruble, temiz çarşaf isterseniz, daha fazla. Ödeme peşin."

Lydia irkildi. Karyolanın üzerinde battaniye yoktu, zemin çıplaktı ve duvardaki kâğıtlar soyulmuş, nemli şeritler halinde sarkıyordu. Pis pencerenin altında böceklerin resmigeçit yaptıklarını fark etti.

"Teşekkürler. Temiz çarşaf da istiyoruz."

"Ortak banyo koridorun sonunda. Haberiniz olsun, Bolşevikler gece ondan sonra sokağa çıkma yasağı ilan etti. Üstelik elektrik de sık sık kesiliyor, onun için bir mum bulup hazırlıklı olun."

Kadın bir banyo enkazı gösterdi, ardından Yuri ödemeyi yapmadan temiz çarşaflarını verdikten sonra, çekip gitti. Genç adam Lydia'ya dönüp, "Pek evimiz denemez ama dilencilerin seçme hakkı yoktur," dedi. "Dur da şu koluna bir bakayım."

Genç kadın yatağın kenarına oturunca pansumanını açtı, çantasından alkol, tentürdiyot ve gazlı bez çıkarıp işe koyuldu. "Gerçekten de savaşlarda bulundun, değil mi? Kurşunlar yedin, şimdi de bu. Pek genç bir kadına uygun bir hayat değil."

"Sana bir sır vereyim mi? Cumhuriyetçilere katılmaya karar verdiğimde, bir avuç kadın gönüllüyle birlikte kuryelikle görevlendirildim. İşimiz, İngiliz mevzilerinin gerisine cephane ve mesaj taşımaktı. Ömrümde hiç o kadar korkmadım, ölüm sanki yanımdan ayrılmayan bir yoldaşım gibiydi. Ama en tuhafı neydi, biliyor musun? Kendimi hiç o kadar canlı da hissetmedim. Her dakikasını sevdim. Bir günde, bütün hayatımdan çok daha fazlasını yaşadım. Yaşamak gerçek oldu, tehlikeli ve heyecanlı oldu. Asla yeter demedim."

"Uyuşturucu gibi mi?"

"Evet. Bazen, tehlikede olduğum zaman, ölümle göz göze geldiğimi hissettiğimde, içimde en tuhaf duyguları yaşardım. Sanki uzanıp, elini tutmak istiyormuşum gibi. Sana da tuhaf gelmiyor mu?"

Andreyev başını salladı, Lydia'nın pansumanını tamamladı. "Babamın bana okuduğu bir şeyi anlatmasını hatırlıyorum da, gerçekten yaşayanlar her an tehlikenin kenarındadır, gibi bir şeydi."

"Babanla yakın mıydınız?"

"Yakından da öte. Askere gitme yaşını çoktan aşmış olmasına rağmen, cephede hekim kıtlığı nedeniyle savaşın ilk üç ayında celp gelmişti. Bir ay sonra, zehirli gaz etkisinde kalıp, harp malulü olarak eve gönderildi. Ölürken, Nina'yla yanındaydık."

Genç kadın zümrüt yeşili gözlerini Yuri'ye dikip baktı. "Bana babanla kendini anlat."

Sorusu Andreyev'i hazırlıksız yakalamıştı. "Annem öldüğünde altı yaşındaydım. St. Petersburg bir grip salgınına yakalanmıştı. Babam annemin ölümüyle yıkıldı. Ona tapardı, anlıyor musun? Ben de öyle.

Acısını bu kadar keskinleştiren, doktor olmasıydı. İşi hayat kur-

tarmaktı, oysa annemi kurtaramamıştı."

"Baban için korkunç bir duygu olmalı."

"Annemin ölümünden sonra uzunca bir süre, geceleri odasında ağladığını duydum. Umutsuzdu, teselli edilir halde değildi. Kısa süre sonra eşyalarımı toplayıp, beni bir süreliğine Moskova'daki akrabaların yanına gönderdi. Bunun sadece beni korumak için olduğunu, onu böylesine yıkılmış görmemi istemediğini neden sonra anladım."

Gözlerini kaçırmadan Lydia'ya baktı. "Peronda el sallayışı hâlâ gözlerimin önünde, akrabalara gitmek için yola çıktığım o gece trenin düdüğünü de hiç unutamadım. O ses peşimi hiç bırakmadı, bana durmadan ikimizin de ne kadar yalnız olduğunu hatırlatır gibi. Oysa hayat bu, öyle değil mi? Bozuk bir yapboz gibi. Nasılsa, hep bir parçası eksiktir."

"Peki, sonra? Bir daha evlenemedi mi?"

"Bana sorarsan, evlenmeliydi. Hayatında bir kadının sevgisine ihtiyacı olan erkeklerdendi. Oysa o kendini işine verdi. Acısını unutmak için bazen çok fazla içiyordu."

Anılarını silkelemek istermiş gibi ayağa kalktı ve ceketine uzandı. "Fazla dikkat çekmeden Yekaterinburg'a ulaşmanın bir yolunu düşünmemiz gerek."

"Nasıl yapacağız o dediğini?"

Genç adam gülümsedi. "Sanırım seni eski bir dostumla tanıştırmanın zamanı geldi."

64

Trans Sibirya Tren İstasyonu'nun yakınındaki viran sokak Moskova'nın en işlek rehincilerinden bazılarını barındırıyordu.

Dükkânın vitrinin üzerinden sarkan, üç toplu evrensel işaretin çok daha iyi günlere tanık olduğu kesindi; yaldızlı boyası pul pul kabarmıştı, vitrin paslı demir parmaklıklarla korunuyordu ama ön kapının camındaki tahta, dükkânın açık olduğunu müjdeliyordu.

Andreyev kapıyı itip peşinde Lydia'yla içeriye girince başlarının üzerindeki çıngırak çaldı. Birlikte dapdaracık bir dükkâna girdiler; tavandan sarkan demirlere kadife balo tuvaletlerinden işbaşı tulumlarına kadar sıra sıra giysiler asılmıştı.

Cam vitrinlerde her cinsten kişisel eşya görülüyordu: gözlükler, saatler, mücevher ve yüzükler, hatta bir de tahta bacak.

Madeni kafes teliyle korunmuş tezgâhın arkasında tel gözlük takmış bir adam oturuyordu. Bir elinde iki parmağının uçları yoktu, geriye kalanların dondan büzüşmüş güdük uçları kararmıştı. Adamın üzerinde sigara külüyle kaplı, koyu renk eski bir ceket vardı, elindeki pertavsızla bir yüzük inceliyordu.

Andreyev, "Ön vitrindeki yazı makinesi kaça?" diye sordu.

Adam başını bile kaldırmadı. "Elli ruble, daha aşağısı olmaz. Burada çöp satmıyoruz, tamam mı? O makine Amerikan malı, Remington, bütün makinelerin şahı."

Andreyev gülümsedi. "Sıkı pazarlığa başladın, Onbaşı Tarku."

Adam başını kaldırdı, kuyumcu pertavsızını elinden düşürdü, ağzı açılıp öyle kaldı. "Eğer... yoksa... Yüzbaşı Andreyev! Burada ne arıyorsun?"

Yuri ön kapıyı kilitleyen çelik sürgüyü itip, camdaki tahtayı "Kapalı" yazısı okunacak gibi çevirdi. "Yardımına ihtiyacım var. Rahatça konuşabilir miyiz?"

Tarku tezgâhın arkasından dolanıp çıktı, Yuri'nin elini coşkuyla

sıktı. "Seni bir daha görmekten umudu kesmiştim Yüzbaşı. Tam zamanında geldin. Genellikle arka tarafta çalışıyorum ama patronum bir iş için gitti."

Yuri, Lydia'yı işaret etti. "Bir hanım dostum, adı önemli değil."

"Tabii, sen nasıl diyorsan." Başını eğerek Lydia'yı selamladı. "Memnun oldum, madam." Yuri'nin sırtına vurdu. "Bunu kutlamamız gerek. Burnunu kanatacak bir şişe Ukrayna votkası var. Bir içki alır mısın? Mutlaka içmelisin."

* * *

Masanın çekmecesinden votka şişesini çıkarır, mendiliyle üç küçük kadehi siler ve ağızlarına kadar doldururken sokağın karşı tarafında bir tren perondan düdük çalarak ayrıldı. Tarku kadehleri dağıtıp kendininkini kaldırdı. "Şerefe. O güç budalası Lenin'in cehennemde yanması için. Bize ekmek ve barış vaat etti ama açlık ve içsavaş gördük."

Yuri bir dikişte boşalttığı kadehini tezgâhın üzerine vurdu ve çevresine, karmakarışık dükkâna baktı. "Bugünlerde hayatla aran nasıl?"

"Birlikte çektiklerimizden çok daha iyi, Yüzbaşı. Ve büyük kent Kiev'den çok daha güvenli, burada saklanmak çok daha kolay. Kimseye görünmemeye çalışıyorum."

"İşler nasıl?"

"Avucu kaşınan tek kollu jokeyinki gibi. Bugünlerde herkes bir şey için nakit bulundurmak istiyor." Kendi kadehini doldurdu. "Birbirimizden ayrıldıktan sonra neler oldu? Aileni bulabildin mi?"

"Anlatmamı bekleme, fazlasıyla karmaşık bir öykü. Bana yardım edebilecek misin Abraham?"

"Eski bir yoldaş için ne gerekiyorsa yaparım, özellikle de senin için." Lydia'ya döndü. "Yahudi dostlarımdan ödünç bir ifadeyle, bu adam gerçek bir *mensch* (onurlu adam). Astlarını hep kollamıştır. Bir içki daha, madam? Tek ayak üstünde yürüyen bir ayı görülmemiştir."

Şişeyi kaldırırken, Lydia elini kadehinin üzerine koydu. "İçersem, kendimi yerde bulurum."

"En azından temizdir, daha bu sabah süpürdüm. Yüzbaşı?"

Yuri kadehini uzattı. Dolunca vitrinin yanına gitti, bir şeyler düşünerek tren raylarına daldı.

Bir dizi hayvan vagonuna kamyonlardan ve at arabalarından malzeme yükleniyor, Kızıllar oradan oraya koşturuyordu. "Bugünlerde trenler zamanında kalkıyor mu?"

"Aşağı yukarı. Kızıllar greve giden birkaç demiryolu işçisini kurşuna dizince, aksamalar da ortadan kalktı. Tuhaf değil mi?

Lenin'in iktidara gelmesini sağlamak için bir zamanlar aynı demiryolu işçilerini greve çağırmışlardı." "Ural trenleri de öyle mi?"

Tarku omuz silkti ve gelip vitrinin başına, Yuri'nin yanına dikildi. "Belli olmuyor. Trans Sibirya yolcu trenleri zaman zaman gecikir. Bugünlerde askeri takviye trenleriyle, hastane malzemesi ve silah yüklü trenlerin önceliği var. Troçki'nin emriyle, doğuda Beyazlar'a karşı güç durumda olan birliklere takviye götürmek için her gece hareket ediyorlar. Sakın davaya yardım etmek için oraya gitmek istediğini söyleme bana."

"Kim bilir? Belki."

"Öyleyse, yalnız değilsin. Çar'ın tutuklanmasından beri, gönüllüler Urallar'a akın ediyor. İmparatorlarının yanında olmak isteyen küçük yaşlı hanımlar, soylular, din adamları. Saçmalık, biliyorum. Çar'ın işi bitik."

Yuri votkasını yutup, "Asker trenleri saat kaçta hareket ediyor?" "Genellikle akşamları, saat ondan sonra. Neden sordun?"

Yuri bir süre düşündü, votkasını bitirip kadehini tezgâhın üzerine vurdu. "Ne kadar az şey bilirsen, senin için o kadar iyi olur, Abraham."

"Nasıl istersen."

Yuri gözlerini giysi raflarında gezdirdi. "Elinde kıyafet konusunda bir şeyler var mı?"

"Şaka mı ediyorsun? Arka taraftaki malzemeyle Moskova'nın yarısını giydirirsin."

"Değişikliğe ihtiyacım var. Hanımın da. Ama her şeyden önce, şu yazı makinesini ödünç alacağım. Bana yirmi dakika ve biraz kâğıt verebilir misin?"

"Kâğıt mı? Ne için?"

"Makinede yazılacak önemli bir mektubum var."

65

Dükkânın arka tarafındaki depo giysilerle, ambalaj kolileriyle ve yine kişisel eşyayla dolu cam vitrinlerle tıkış tıkıştı.

Tarku, Remington yazı makinesini getirip bir yazı masasının üzerine yerleştirdi, parşömenlerle ve kahverengi zarflarla dolu bir çekmeceyi karıştırdı. "Hanım ne olacak?"

"Bak bakalım, ona göre, yeni elbise bulabilecek misin? Neyin uygun olacağını o söyler sana." Masanın üzerine bir deste ruble koydu. "Zahmetlerinin karşılığı. Zor günlerden geçiyoruz."

Tarku para destesini itti. "Senden para alamam, üstelik zahmet falan da değil. Hemen dönerim."

Depodan çıkarken, Yuri de makineye bir kâğıt takıyordu. Alnı bir an düşünceyle kırıştı, sonra klavyeye girişmeye koyuldu.

İşi bitince, kâğıdı silindirden çıkarıp bir zarfa yerleştirdi. Ayağa kalktığı sırada, elinde votka şişesiyle Tarku geldi. "Bitti mi? Bir fırt daha çekelim mi?"

"Benim için yeterli, yoksa dizlerimin üzerine çökerim. Siz ikiniz elbise konusunu hallettiniz mi?" "Kadınlar nasıldır, bilirsin; elbise konusunda hiç aceleye gelmezler. Kendi boyuna uygun bir şeyler bulmaya çalışıyor. Arkadaşım demiştin, değil mi?"

"Evet," dedikten sonra daha fazla ayrıntıya girmedi, zarfı pantolon cebine yerleştirip, erkek giysilerinin bulunduğu raflara doğru yürüdü. Koyu renkli bir deri ceket görüp denedi. "Tam bana göre sanki. Deri bir kasketin de var mı?"

Tarku şapka yığının ardından bir kasket buldu, kolunun yenine vurarak tozunu silkeleyip Yuri'ye uzattı. "Şunu bir dene."

Köşede bir ayna vardı ve Yuri ceketi sırtına geçirip kasketi de başına oturttu ve aynadaki görüntüsünü seyretti.

Değişiklik şaşırtıcıydı, görüntüsündeki dondurucu kibir Tarku'nun bile daha iyi görebilmek için gerilemesine neden oldu. "Kim olduğunu bilmesem, kendini Çeka diye yutturabilirdin."

"Bunu iltifat olarak alıyorum."

"Hepsinde aynı hava var, anlıyor musun? Somurtkan bir kibir. O yan bakış insana kalp krizi bile geçirtebilir."

Yuri'nin gözü cam vitrinlerden birinin içindeki gümüş bir madalyonla zincire takıldı. "Bir bakabilir miyim?"

Tarku anahtarla vitrini açıp madalyonu uzattı. "Güzel bir parça. Bir avukatın karısına aitti. Ülkeden kaçmadan önce rehine vermişti."

Yuri madalyonu havaya atıp tutarken gülümsüyordu. "Buna ne istiyorsun?"

"Yüzbaşı için, on rubleden fazlasını kabul edemem."

"Kendini kazıklıyorsun. Sana yirmi vereceğim, yoksa duygularımla oynadığını düşünürüm."

"Pekâlâ. İstersen, üzerine bir şeyler bile kazıyabilirim. Bir dakikadan fazla sürmez."

"Harika. Şimdi, son bir şeye daha ihtiyacım var. İçi alet dolu bir torba."

* * *

Tramvaylar adam almayacak kadar dolu olduğundan, pansiyona yürüyerek dönmeye karar verdiler. Yuri'nin üzerinde deri ceketle kasket, omzunda da içi aletlerle dolu, kirli bir bez torba vardı.

Lydia ise yepyeni bir lacivert köylü eteği ve krem renkli bir gömlek giymiş, saçlarını başörtüsünün altında bağlamıştı. Moskova Irmağı'nın üzerinden geçerlerken, ağaçların altında durdular ve Yuri taş banka yaslandı. Lydia, "Tarku'ya gerçekten güveniyor musun?" diye sordu.

Genç adam bir sigara yakıp çevresindeki manzaraya baktı. "Tanıdığım çoğu insandan daha fazla. Bana hep sadık kalmıştır. Üstelik Kızıllar'dan da nefret eder."

Lydia, Yuri'nin deri ceketiyle kasketini gören herkesin yüzündeki dehşet ifadesini fark etti. "Bunları giymenden hoşlanıp hoşlanmadığıma karar veremedim. İnsanlar sadece görüntünden ürküyorlar." "Hoşlanmak zorunda değilsin. Korkmaları, Çeka'ya benzediğim için. Her zaman deri giydiklerini bilmiyor muydun?"

"Diğerlerinden farklı olmak için. Güçlerini vurguluyor."

"Kesinlikle. Ve bu da kendi yararımıza kullanabileceğimiz bir güç. Burada bekle."

Sigarasını bastırdı, karşı kaldırıma geçip, zerzevat satan yaşlı bir kadına yaklaştı. Tuhaf şey, kadın Yuri'nin aldığı bir avuç patatesi pis bir gazete kâğıdına sarıyordu. Tezgâhının üzerinde yağlıkâğıda sarılı tek tek zambakları görünce, Yuri içindeki sesi dinleyip bir de çiçek

aldı. Geri geldi ve çiçeği Lydia'ya uzattı.

Genç kadın çiçeği alırken, "Bu da ne için?" diye sordu. "Beni hatırlaman için bir şey."

Lydia gerçekten duygulanarak gülümsedi, çiçeği kokladı. "Çok iyisin. Ama beni şaşırtan, patatesler." "Sana bir güveç pişireceğimi sanıyorsan, fena halde yanılıyorsun."

Tanıdığından beri ilk kez bir kahkaha atan Lydia birden bambaşka birisi oluvermişti.

Genç kadına, "Ne işe yaradıklarını göstereceğim sana. Bakarsın bu numara bir gün işine yarar."

Pansiyona varınca doğruca odalarına çıktılar. Yuri patateslerden birini eline aldı ve cebinden çıkardığı çakıyı açtı, ikisini masanın üzerine yan yana bıraktı. "Tarku'nun her dakika Urallar'a hareket eden asker ve malzeme vagonları hakkında söylediklerini düşündüm de. Yekaterinburg'a giden trenlerden birine binmeye çalışacağız."

"İyi ama biz asker değiliz ki."

Yuri cebinden zarfı çıkardı, içindeki kâğıdı çıkarıp Lydia'ya gösterdi. "Biraz talihle, sorun olmaz. Oku şunu."

Genç kadın elindeki kâğıdı yüksek sesle okudu: "Bütün ilgililere: İşbu mektubun hamili Nikolay Kouris en yüksek Çeka talimatı gereğince görevlendirilmiştir. Rütbe ve görevleri ne olursa olsun, tüm askeri ve sivil personel ona elinden geldiğinde yardım etmekle yükümlüdür. İmza: Vladimir Lenin."

Mektubun altında gösterişli bir de imza vardı. Yuri, "Trene bununla bineceğiz," dedi.

Lydia bir an yüzünde son derece ciddi bir ifadeyle ona baktı, ardından dudakları muzip bir tebessümle büküldü. "Oldukça etkileyici, hilekâr bir adamsın. Tamam da, bir şey unutmadın mı? Altında resmi mühür yok."

Yuri elindeki patatesi gösterdi. "O mühür de basılmak üzere. Seyret şimdi."

Çakısıyla patatesi ortadan ikiye böldü, parçalardan birini alıp üzerindeki fazla nemi yatağın çarşafıyla sildi. Cebinden üzeri kırmızı bakanlık mühürlü terhis emrini çıkardı.

Kâğıdı masanın üzerine yaydı ve patatesin nemi silinmiş tarafını kırmızı mürekkepli mühür izinin üzerine yerleştirdi, birkaç dakika boyunca bastırdı.

Kaldırdığında, patatesin çıplak yüzü kırmızı mürekkepli mühür görüntüsünü emmişti. Patatesi biraz önce yazı makinesinden çıkardığı kâğıdın sağ alt köşesinin üzerine koyup, görüntü kâğıda geçinceye kadar bir dakika bekledi. "Fransızların dediği gibi, *voila.* Kuruduğunda tümüyle resmi görünecek. Patatesin içindeki nişasta mürekkebi emiyor."

Islak kırmızı mührü kurutmak için kâğıdı elinde salladı. "Bolşevikler'in usta oldukları bir konu varsa, o da dehşet duygusunu körüklemektir. Bu kâğıt okuyan herkesin ödünü koparacağı gibi, o trene binmemizi de sağlayacak."

"Bunun resmi bir belge gibi görüleceğinden gerçekten emin misin?"

"Altında Lenin'in imzasıyla kendi idam fermanımı gördüm, onun için inan bana bu işimize yarayacak. Üstelik anneannemin dediği gibi, her şey davranışına bağlı."

"Yekaterinburg'a ne zaman hareket ediyoruz?"

"Bu gece. Ben Nina'yla oğlumu gördükten sonra."

66

MOSKOVA

Arbat Mahallesi'ndeki apartman dairesi ikinci kattaydı. İki odada neredeyse hiç eşya olmamasına rağmen pırıl pırıl tertemiz, pencereleri saksılarla süslü evin sıcak bir havası vardı.

Masanın üzerinde bir doğum günü pastasından kalma artıklar, bir iki değersiz oyuncak biblo, bir de Zoba'nın karısının pişirdiği şekerli kurabiyelerle dolu iki tepsi sıralanıyordu.

Yakov yakasını çözmüş, elinde bir kadeh votka, mutfakta başlarında eski gazetelerden yapılmış şapkalar giymiş çocuklarla birlikte oynayan kızını sevgi dolu bir hayranlıkla izliyordu.

Katerina artık bebek değildi ve tümüyle kendine özgü bir kişilik sergiliyor, okula gidiyor, konuşuyor, tartışıyordu. Yakov, *siperlerde geçirdiğin bunca yıl değiştirdi seni,* diye düşündü, *bu dünyada güzellikler olduğunu da unutturdu.* Oysa bazen yatağının başucunda oturup saçlarını okşuyor, uykuda yüzünü seyrederken, onu ne kadar sevdiğini fark edip, şaşkınlık içinde kalıyordu.

Annesini kaybetmek küçük kızı derinden etkilemişti. Zoba'nın karısı olmasa ne yapacaktı, bilemiyordu: Kızı ona "Teyzecik" diyordu ya, kadın artık ikinci bir anne gibiydi.

Katerina kocaman gözleriyle babasına yutar gibi bakarak, elinde onun doğum günü armağanı bez bebekle yaklaştı. "Baba, bu gece kalacaksın, değil mi? Teyzecik yatağımın yanında yatabileceğini, sana akşam yemeği pişireceğini söylüyor."

Kızı kollarına alıp kaldırdı, öpücüklere boğdu. "Baba sana çok işi olduğunu söylemişti, tatlım."

"Ama Teyzecik senin ve Zoba amcanın her an Lenin Yoldaş için çalıştığınızı söyledi. Kalamaz mısın? Her dakika çalışmanı istediğine göre, çok bencil biri olmalı. Bencil midir baba?"

"Hayır, dünyanın daha iyi bir yer olması için uğraşıyor, Katerina." "Sınıfımda bazı çocuklar bizi Çar'dan kurtardığı için iyi bir adam olduğunu söylüyor. Ama bu kadar insan öldürdüğü için ona kötü diyenler de var. İyi biri mi, yoksa kötü mü, baba?"

Yakov cevap vermeye fırsat bulamadan, elinde votka bardağıyla pencereden sarkıp dışarıya bakan Zoba elini sallayarak onu yanına

çağırdı. "Şuraya bir baksan iyi olacak."

Adam, daha şimdiden arkadaşlarının yanına gitmekten başka bir şey düşünmeyen kızını yere bıraktı.

Katerina, babasını üstünkörü öpüp öteki çocuklara koştu.

Pencerenin yanına yaklaştı. Sokağa siyah boyası parıldayan, üstü açık şoförlü bir Mercedes girdi, peşinden de asker dolu iki Fiat kamyon. Kamyon durur durmaz askerler yere atladı, dikkatle çevrelerini izlemeye koyuldular.

Mercedes'ten o bilindik karmakarışık saçlarıyla Lev Troçki indi. Elinde subay asası, belinde de deri Sam Brown kemeriyle tabancası vardı.

Zoba, "Troçki'yi en iyisinden aşağısı kurtarmaz," dedi. "Moskova'da, çar gibi, bu Mercedes'le dolaşıyor. Bana gelince, o pis tramvay oturağıyla idare etmek zorundayım."

"Umudunu yitirmiş gibisin."

Zoba gülümseyerek votkasından bir yudum aldı. "Bana böyle bir araba ver, hemen umutlanayım. Yine de, Savunma Bakan'ının ziyarete gelmesine şahit olacağımı hiç düşünmezdim. Kremlin'de bütün her şeyi konuşup anlaştığınızı sanıyordum. Şimdi ne istiyor?"

Troçki önünde iki silahlı muhafızla merdivenden tırmanıyordu. Yakov gömleğinin düğmesini ilikledi, ceketini düzeltti. "Birazdan anlarız."

* * *

Koridordaki ayak sesleri durulurken, kapı vuruldu. Zoba'nın karısı kapıyı açmaya gitti, Troçki'yi tanıyınca elini ağzına götürüp bir adım geriledi. Adam şapkasını çıkarıp kolunun altına kıstırdı, Yakov'un yanına yaklaşırken her zamanki küstahlığını takınmıştı. Zoba'ya yok olmasını ister gibi baktı, adam mesajı alıp uzaklaştı.

Troçki çocuklara bakıp, "Öğleden sonra seni rahatsız etmiyorum ya, Yakov?" diye sordu.

Yakov, Katerina'yı işaret ederek, "Kızımın doğum günü," dedi.

Troçki deri eldivenlerini çıkardı. "Karınla parti toplantılarında tanışmıştım. İyi bir kadındı. Ölümü her ikiniz için de korkunç bir darbe olmuş olmalı. Yeni birini bulmalısın, Yakov. Çocukların anne ve babaya ihtiyacı var."

"Biz idare ediyoruz. Bu onuru neye borçluyum, Bakan Yoldaş?"

Troçki'nin sesi birden tatsızlaşıverdi. "Doğrusunu söylemek gerekirse, hâlâ Moskova'da olduğunu öğrenince, biraz sıkılmıştım. Çoktan St. Petersburg yolunda olduğunu, Andreyev'in peşine düştüğünü sanıyordum."

"Trenim dediğim anda harekete hazır ama bunun gereksiz olacağını düşünüyorum."

"Neden?"

"Andreyev zeki ve becerikli biri olduğu için, sürekli hareket halinde olacaktır. Yine de, ailesiyle temas etmek isteyeceğinden eminim. Oturdukları ev gece gündüz gözetleniyor."

Troçki'nin karanlık gözleri parıldadı. "Yani yemi yutmasını umarak, oturup bekleyeceksin? Peki ya tuzağa düşmezse?"

"Nasıl biri olduğunu iyi bilirim. Karısıyla oğlunu görmeye çalışmadan Rusya'ya dönmez, özellikle de geçen sefer başaramadıktan sonra."

"Söylediklerine inanmak zorundayım. Şimdi konumuza dönelim. Senin ayrılmandan sonra, Yoldaş Lenin'le önemli bir konuyu karara bağladık: Romanovlar infaz edilecek. Bütün ailenin yok edilmesi gerekiyor."

"Ne zaman?"

"Hemen bu hafta, Yekaterinburg'da. Cesetler gizlice ortadan kaldırılacak. İpayev Evi'nin muhafız *komendant*'ı Yurovski emirleri yerine getirmekle görevlendirildi ama her an komuta sende olacak. Emir yerine getirilir getirmez, cesetlerin ortadan kaldırılmasına tanık olduktan sonra, beklemeden Moskova'ya döneceksin. Yoldaş Lenin ve ben nihai raporunu bekliyor olacağız."

Yakov sessiz kaldı.

"Hırslı birisin, Yakov. Doldurulması gereken üst düzey bir makam var: Yerel Moskova Çeka'sı komutanlığı. Verdiğimiz emri yerine getir, infazı gerçekleştirip Lenin'i memnun et, o görev senin olsun. Samimi söyleyeyim, Kazan gibi bir döneğin seni geçtiğini görürsem çok üzülürüm."

"Görevimi yapacağımdan emin olabilirsiniz."

Troçki kapıya gitmeye davranırken bir an duraksadı. "Bir şey daha var. Bütün bunlar tamamlandıktan sonra Andreyev'in karısının ve çocuğunun Sibirya'daki bir kampa gönderilmesiyle ilgilenmeni istiyorum. Lenin'in emri. Anlaşıldı mı?"

"Bu gerçekten gerekli mi?"

Troçki asasını avucuna vururken, karanlık ve kararlı gözlerinin hemen gerisinde hazır bekleyen kötücül tehdit ifadesi canlanıverdi. "Onlar kötü tohum. Ve kötü tohumla mücadelenin tek yolu, yok etmektir." Asasını uzattı, ucuyla Yakov'un göğsüne dokundu. "Bana kalırsa, görevinden de fazlasını yap, Yakov. Senden büyük işler bekliyorum. Senin gibi umut verici birinin başarısız olduğunu, Sibirya'nın soğuk ve vahşi bir köşesinde Andreyev'in ailesine eşlik ettiğini görmek istemem."

Asasını çekti, arkadaşlarıyla oynayan Katerina'ya yan gözle baktığında, dudaklarının köşesi minik ve şeytanca bir tebessümle kıvrıldı. "Yokluğunda, kızınla gerektiği gibi ilgilenilmesini sağlayacağım. Sen görevinle uğraşırken, adamlarımın gözü kızının üzerinde olacak. Sanırım birbirimizi anlıyoruz?"

67

YEKATERİNBURG

Kırmızı tuğlalı avludaki elyazısı levhada Oleg Markov ve Oğlu, Cenaze İşleri yazılıydı.

O akşam baba Markov morgda, en fazla on beş yaşında gösteren bir kızın cesedinde hünerlerini uygulamakla meşguldü. Kısa kırpılmış siyah bıyıklı, uzun boylu, koyu renk takım elbisesinin üzerine bir önlük geçirmiş bu altmışlık adamın yüzünde iyi çalışılmış, üzüntülü bir ifade vardı.

Hemen yanındaki masada mesleğiyle ilgili alet ve avadanlıklar sıralanıyordu: lastik uçlu bir çekiç, tahnit sıvısı dolu bir kavanoz, makyaj şişeleri, fırçalar. Kızın cesedi tekerlekli bir sedyeye yatırılmış, boynuna kadar gelen bir çarşafla örtülmüştü.

İçini çekerek, *böylesi bir gençlik ve güzellik savurganlığı,* diye düşündü; oysa bu barbar Kızıllar iktidara geleli beri ölüm o kadar sıradanlaşmıştı ki.

Genç kızın yanaklarına biraz allık sürmeyi tamamlayınca, kapının yanındaki seramik çıngırağın ipini çekti. Birkaç saniye sonra kendine çok büyük gelen koyu renkli bir takım giymiş, soluk yüzlü bir genç görünüverdi. Karl Markov en az babası kadar çalışılmış yaslı bir ifadeye sahipti.

"Birazdan iki ceset daha getirecekler, Karl. Bu sabah kurşuna dizilmiş iki Beyaz subay. Ben kâğıtlarla uğraşırken, sen de bu küçükhanımın işini bitiriver."

"Tabii, baba."

Baba Markov önlüğünü çıkarıp musluğa yöneldi. Ellerini sıcak sabunlu suyla yıkadığı sırada, morgun içinde bir yerlerde çalan zilin sesini işitip dikkat kesildi.

Havluya uzanırken, oğluna kaşını kaldırarak baktı. "Lazarus hayata dönmüş gibi. Ben konuğumuzla ilgilenirken, elindeki işi bitir."

* * *

Sorg kendine geldiğinde, kendini bu kez ilaç kokan, duvarları beyaz fayanslarla kaplı bir odada, yerdeki bir şiltenin üzerinde yatar buldu.

Çevresini tanımaya çalışırken, ayağının başparmağına bağlanmış

bir şey fark etti. Ayağına bağlı ip zeminin üzerinde kıvrılarak gidiyor, sonunda da madeni bir boruya girip kayboluyordu. Şaşkınlıkla ayağını oynatınca, uzaklarda bir yerden bir çıngırak sesi geldi.

Hızla açılan kapıdan koyu renk takım elbiseli, bıyıklı ve üzgün suratlı bir adam girdi. Elinde küçük bir cam şişe tutuyordu. "Demek sonunda aramıza dönmeye karar verdin? Bir süre, yeni bir tabut müşterisi diye düşünmüştüm."

Sorg sersemliğini tam atamadan, "Neredeyim?" diye sordu. "Sen kimsin?"

"Oleg Markov, cenaze levazımatçısı. Benim morgumdasın." Dizlerinin üzerine çöktü, elindeki şişeyi yere bırakıp, Sorg'un başparmağına bağlı ipi çözdü.

"Ne oluyor?"

"Tıbbın kesin bir bilim olmadığı, hekimlerin ölüm teşhisinde bazen yanıldıkları dönemlerden kalma oldukça ilginç bir düzenek. Ceset hareket edince, holdeki çıngırak çalıyor."

Sorg beynindeki sislerden kurtulmak istermiş gibi, başını salladı. "İnsan her gün yeni bir şey öğreniyor."

"Sana gelince, seninle ilgilenemeyecek kadar meşgul olduğum için kullandım bunu. Kendini nasıl hissediyorsun?"

"Tüfek dipçiğiyle dövülmüş gibiyim."

Baba Markov gülümsedi. "Oğlum Karl'la birlikte seni buraya manastırdan, bodrumdaki bir takım cesetlerle birlikte cenaze arabasıyla getirdik. Rahibelerden biri seni oradaki girintilerden birinde saklanmış buldu. Rahibe Agnes kurtulacağına ihtimal vermiyordu. Kötü durumdaydın, yaran açılmıştı. Hatırlamıyor musun?"

"Bir Çeka domuzunun üzerime ateş ettiğini hatırlıyorum."

"Evet, Rahibe Agnes bahsetti. Talihin varmış, kurşunlar isabet etmemiş. Haydi, kokla şunu. Zihnini toparlamanı sağlar."

Mantarını çıkardığı şişeyi Sorg'un burnuna dayadı. Şişedeki amonyak ruhu Sorg'un burun deliklerine darbe etkisi yapıp hızla kendine getirdi.

Markov şişenin tıpasını yerine takarken, "Ayağa kalkabilecek misin?" diye sordu.

Ayaklarını şilteden indirip, ayaklanmaya çalışınca gözleri yaşardı. Dikildiği sırada başının döndüğünü hissetti.

"Güçsüz görünüyorsun."

"Geçer." Baş dönmesi azalıp kaybolduysa da, böğründe bir sızı duydu. Yaraya yeni pansuman yapılmıştı ve bu kez gazlı bezler yeni görünüyordu. Kendini dinlenmiş, günlerden beri hiç olmadığı kadar iyi hissetti.

Markov, "Rahibe Agnes gelip pansumanını yaptı," dedi. "Şimdilik burada kalacaksın. Manastırda kalman çok tehlikeli olur, Kızıllar oraya her an dönebilir çünkü."

Sorg gözlerini cenaze levazımatçısına dikti. "Sana neden güveneyim?"

Adam sol elini uzattı. Yüzük parmağında içine eski bir Tibet sembolü kazınmış gümüş bir yüzük vardı.

"Sorunu cevaplamaya yeter mi? Sana elimden geldiğince yardım etmek istiyorum." Sorg çenesini sıvazlayınca, sakalının farkına vardı. "Ne zamandır buradayım?"

"Neredeyse üç gün oluyor. Zamanın çoğunu uykuda geçirdin. Talihin var, çünkü yaran güzel kapanıyor." Gümüş tabakasından bir sigara sundu.

Sigarayı alırken, "Neler kaçırdım?" diye sordu.

Markov sigarasının ucunu tabakaya vurdu, ikisini de yaktı ve çektiği dumanı üfledi. "Beyaz birliklerle Çekler artık kentin otuz kilometre yakınına kadar geldiler, bizi kurtarmalarına belki bir hafta var. Söylentilere inanırsak daha da az, onun için zaman çok önemli.

"Kızıllar'ın aileyi bir daha nakletme tehlikesini göze almayacaklarından eminiz. Böylesi çok riskli olur. Onun yerine kent düşmeden önce hepsini öldürüp cesetlerini burada, Yekaterinburg'da bir yerde yok etmek niyetindeler."

"Kim diyor?"

"Kardeşliğin kaynakları var, Kızıllar'ın içinde bile. Moskova'dan yeni Çeka geldi. Yeni *komendant,* Yurovski, kent dışındaki ormanları dolaşıp duruyor. Özellikle de Dört Kardeş adı verilen eski ve kullanılmayan maden kuyularının olduğu bölgeyi. Cesetleri gömmek için uygun bir yer aradığını düşünüyoruz."

Sorg birden duyulmaya başlayan ölüm perisini andırır tiz siren sesiyle irkildi.

"Saat sekiz, sokağa çıkma yasağı başlıyor. Açlıktan ölüyor olmalısın. Oğlum sana yiyecek bir şeyler getirir. Bu arada, Rahibe Agnes bunları istediğini söylemişti."

Elini iç cebine soktu ve Sorg'a katlanmış birkaç sayfa uzattı. "İpatyev Evi'nin ayrıntılı planları." Siren susarken, Sorg elindeki kâğıtları heyecanla incelemeye koyuldu.

Markov başını umutsuzca sallayarak, "Korkarım bir işimize yaramayacak," dedi. "Bu işi sadece Vilim İvanoviç de Gennin becerebilir."

"Kim?"

Yaşlı adam sigarasının dumanını üfledi, dolabın başına gitti ve içinden yılların izini taşıyan, dürülmüş parşömenleri andırır bir deste çıkardı.

"Yekaterinburg'un ilk kurucularından biri. Bu kent De Gennin'in bir kale olarak tasarladığı 1723 yılına dayanır. Bir kuşatma sırasında kaçış yolu olarak kullanılacak bir dizi gizli tünel kazılmasında ısrar eden istihkâm mühendisi bir askerdi."

"Devam et."

Dolaptan çıkardığı parşömenleri uzattı. "Tüneller hâlâ orada. Bazıları sokakların bağırsaklarının derininde, kimileri katedrallerle kiliselerin altını kaplıyor ya da nehre açılıyor. Duvarları yıkılmış ya da örülerek kapatılmış olanlarla su altında kalanlar çok tehlikeli ama içlerinde hâlâ geçit verenler var. "Kızıllar bu tünellerden bazılarından haberdar ama hepsini biliyor olamazlar. Kardeşliğin elinde kale planlarından eksiksiz bir takım var. Yürüyecek kadar iyileşir iyileşmez, bu tünellerden en önemlilerini kendi gözlerinle görmen çok önemli. Özellikle de plan üzerinde işaretlediklerimi."

Yüzyıllar kadar yaşlı görünen, mürekkep ve kurşunkalemle çizilmiş karmaşık mimarî planları açarken Sorg'un yüreği sıkıştı. "Pekâlâ, ne diyeceksen, de."

"Aileyi hapisten kurtarıp çıkaracak güvenli bir yol biliyoruz."

"Hangi yol?"

"İpatyev Evi'nin alt kısmında bir kanat yekpare bir granit yamaç üzerinde kurulu. İşaretlediğim geçit kayanın içinden geçip, doğruca bodrumda eşyayı depoladıkları bir bölüme açılıyor."

"Emin misin?"

"Kesinlikle. O geçide girdim. Doğudan başlıyor, tünele Vozne-

senkiy Katedrali'nden, ya da İset Göleti'nin doğusundaki bir kemerin altından girilebiliyor. Evin altındaki geçit duvarla kapatılmıştı ama açmak için tuğlaları yıkmayı başardım."

Sorg heyecandan yerinde duramıyordu. "O tüneli görmek istiyorum."

"Ne zaman?"

"Bu gece."

"Delirmişsin sen. Daha iyileşmedin."

"Yürüyecek durumdayım. Kaybedecek zamanımız yok."

Yaşlı adam kararsız görünüyordu. "Peki, sokağa çıkma yasağı ne olacak? İzin belgesi olmadan sokağa çıkan herkesi vurabilirler."

"Cenaze levazımatçısısın. İzin belgen yok mu?"

"Şey, var tabii. Kızıllar halk sağlığı nedeniyle gece gündüz tifo kurbanlarını götürmem için benden medet umuyor. Ama kendimizi çok büyük bir tehlikeye atıyor olacağız. Tüm Yekaterinburg garnizonu seni kolluyor."

"Sen cenaze arabanı hazırla. Bir fikrim var."

68

MOSKOVA

17.30

Kolinski Prospekt'in sonunda fren gıcırtılarıyla duran troleybüsten Yuri ve Lydia indi. Kısa bir yürüyüşten sonra, köhne görünüşlü, dökülen binanın önüne vardılar.

Kalabalık sokaktan tepesindeki kablolardan kıvılcımlar saçan gürültülü troleybüsler geçiyor, çoğu zorlu bir günden sonra evlerine dönen yorgun görünüşlü yayalar kaldırımı kaplıyordu.

Yuri giysi torbasını omzuna atmış, bir elinde alet torbasıyla yürürken, binaya yaklaştıklarında Lydia'ya, "İşten sonra eve dönüyormuşuz gibi, koluma gir," dedi.

Önü kalabalık bir tütüncüyü, basamaklara oturmuş bir Ermeni ya da Gürcü ayakkabı boyacısını geçtiler. Moskova'nın hemen her köşesinde bulunacak ayakkabı boyacılarının çoğu gibi, bunun da cilası yoktu ve bütün yaptığı ayakkabının üzerine tükürmek, sonra da parlayıncaya kadar beziyle silmekti.

Ağır adımlarla yürürlerken, Lydia, "Çeka'nın Nina'ya gelen gidenleri gözleyeceğinden emin misin?" diye sordu.

"Son seferden beri, büyük ihtimalle. Sakın arkana bakma ama ayakkabı boyacısı Çeka ya da onlardan para alıyor ve binaya girip çıkanları kolluyor. Tütüncüde çalışan da öyle. Üstelik sadece bu ikisi de değildir."

Biraz ötede, binadan oldukça uzakta ama yine görüş mesafesinde bir parka varıp, banklardan birine oturdular. Birkaç çocuk sıska güvercinleri korkutup kaçırmaya çabalarken, yanlarından yürüyerek ya da bisikletle eve dönen yorgun görünüşlü kadınlar geçiyordu. Lydia, "Ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordu.

Yuri torbasım açtı, sırtından çıkardığı deri ceketini torbaya tıktı. Üzerinde köylü iş gömleği ve kasketi, elindeki alet torbasıyla zanaatkâra benziyordu. "Binanın arka kapısını bulmaya, sonra da Nina'nın yerini belirlemeye çalışacağım. Biraz sürebilir." "Ya Çeka binanın içinde bekliyorsa?"

Andreyev cebinden çıkardığı Nagant'ı alet torbasına attı. "İş oraya varırsa, köprüyü geçmek zorunda kalırım. Biri bir şey sorarsa,

buraya su tesisatını onarmaya geldim. O da işe yaramazsa, o zaman öteki planıma başvururum."

"Neymiş o plan?" "Yolumu silahla açmak."

"Böylesi Nina'nın durumunu tehlikeye atmaz mı?"

"Ben de bundan ürküyorum ya."

"Seninle gelmemi ister misin?"

"Hayır, en iyisi yalnız gitmem. Silah sesi duyarsan olabildiğince çabuk pansiyona dön ve beni bekle." Lydia elini genç adamın koluna bırakırken endişesi gözlerinden okunuyordu. "Dikkatli ol Yuri. Yalvarırım, dikkatli ol."

Yuri ayağa kalktı, Lydia'ya bakıp gülümsedi ama yüzündeki gerginliği saklaması imkânsızdı. "Unutma sakın, tehlike belirtisi görür görmez, hemen uzaklaş buradan."

* * *

Abraham Tarku o akşam saat beşte körkütük sarhoştu. Bir bardak dolusu votkayı devirip donuk gözlerle önündeki Remington yazı makinesine baktı.

"Tanrı aşkına, neden geri gelirsin ki Yuri? *Neden?"* Soruyu yüksek sesle tekrarladı, sonra bardağı duvara fırlatıp paramparça dağılmasını izledi.

Güçlükle ayağa kalktı, rehinci dükkânının ön kapısından çıkıp arkasından kilitledi, sendeleyerek sokağa çıktı.

Birkaç dakika sonra ona doğru gelen boş bir *droşki* görünce, elini kaldırıp arabacıya durmasını işaret etti.

"Nereye, yurttaş?"

"Çeka merkezine, sallanma."

69

Apartmanların arkasından geçen dar aralığa giren Andreyev binaları saymaya koyuldu.

Nina'nın oturduğu binaya yaklaşırken, gözüne alçak bir duvara tünemiş, elindeki gazeteyi okuyan ince bıyıklı, sansar yüzlü bir adam ilişti.

Adamın Çeka olduğundan, arka girişi kolladığından kuşkusu yoktu. Görünmemek için bir kapının girintisine sığındı. Menteşeleri üzerinde sarkan paslı kapıyı itince kendini bir arka bahçede buldu.

Uzamış otların arasından kendine bir yol açtı ve duvarın üzerinden bir sonraki bahçeye baktı. Arka duvarların üzerinden tırmanıp atlarsa, adama görünmeden Nina'nın oturduğu binaya ulaşabileceğini düşündü.

Alet çantasım omzuna yerleştirdi, ellerini duvarın tepesine koyup kendini çekti ve yan bahçeye kaydı. Bakımsız bahçeyi boydan boya geçip, duvarın üzerinden Nina'nın arka bahçesine baktı.

Daracık bahçeye sıra sıra çamaşır ipi gerilmiş, bahçenin bir bölümü de depo olarak ayrılmıştı. Binaya açılan yeşil boyalı arka kapı ardına kadar açıktı. Duvarın üzerine tırmanıp, kendini sessizce öbür tarafa bıraktı.

Kurumaya bırakılmış çamaşır dizilerinin arasından dikkatle ilerleyerek, ilk depoya varıp içeri daldı. Madeni çöp bidonlarından mide bulandırıcı kokular yükseliyordu. Orada durmuş, bundan sonra ne yapacağını düşünüp kapıdaki bir yarıktan dışarıya bakarken, binadan elinde tahta bir kovayla küçük bir çocuk çıktı.

Kovanın içindekileri su giderine döktü, sonra yeniden kapıdan girip, binanın loşluğunda gözden kayboldu.

Andreyev birkaç dakika sonra bu kez koridorun sağ tarafındaki kapının açıldığını, elinde boş bir hasır sepetle bir kadının çıktığını gördü.

Üzerinde bir iş önlüğü, yorgun ve bezgin görünüyordu. Kadın, Nina'ydı.

Peşinden gözlerini ovuştururken yorgunca hıçkıran sarışın buk-

leli, küçük ve solgun yüzlü bir çocuk geliyordu.

Oğlunu tanıyınca, yüreği daralıverdi.

Sergey teselli edilmek istermiş gibi, annesinin önlüğünü çekiştiriyor, önlüğü her çekiştirmesi Andreyev'in yüreğini parçalıyordu.

Nina iplerin başında çamaşırlarını toplarken, yumuşak sözlerle oğlunu sakinleştirmeye çalıştı. Çocuk yorgunluktan huysuzlaşmıştı, ellerini uzatıyor, annesinin onu kucağına almasını istiyordu.

Kadıncağız sonunda işini bitirince oğlunu kaldırıp bir kalçasının üzerine yerleştirdi, öteki eliyle de çamaşır sepetini alıp içeri girdi. Koridordan yürüyüp, odasına kapandı.

Andreyev arkasından seslenmek istediyse de cesareti yetmedi. Ya Çeka binanın içinde gizlenmiş bekliyorsa?

Midesi ekşimeye başladı.

Dakikalar geçti, ardından başka dakikalar.

Nihayet, bir on beş dakika daha bekledikten sonra daha fazla dayanamayacağını anlayınca, yüreği çılgınca çarparak, midesi kaygıdan kasılarak, dolu Nagant'ı alet çantasından çıkardı.

Çamaşır iplerinin arasından geçerek loş koridora girdi.

Boş koridora haşlanmış lahana ve yağlı koyun eti kokusu hâkimdi.

Binanın içinde uzak sesler dalgalanıyordu: bir bebeğin tiz çığlıkları ve tartışan yetişkinlerin yıpratıcı, tekdüze konuşmaları. Koridorun ucuna doğru yürüdü. Nina'nın kapısına varınca, tahtayı hafifçe tıklattı.

Çıplak zeminde ayak sesleri duyuldu, ardından da kapı açıldı.

Nina onu görünce elini şaşkınlıkla ağzına götürdü, ani bir nefes aldı.

Bir şey söylemeye fırsat bulamadan, Yuri odaya girip ayağıyla kapıyı arkasından kapattı.

70

ÇEKA MERKEZİ

MOSKOVA

Kapı hızla açıldı ve odaya Yakov girdi. "Ayyaşlar gibi kokuyorsun," dedi. "Ne istemeye geldin?" Abraham Tarku donuk gözlerini Yakov'a dikti, sonra sessiz kalmayı yeğleyip dudaklarını yaladı. Yakov'un gözleri parladı. "Andreyev'le ilgili, değil mi? Onunla ilgili olması gerek."

"Beni Moskova'da yakaladıktan sonra, serbest bıraktın. Yuri tekrar görünürse, beni yem olarak kullanmak istediğini söyledin. Enseme bir kurşun sıkılmadıysa, sadece buna borçlu olduğumu anlattın. Komisere kardeşini öldürenin yüzbaşı olmadığını söylemiştim."

Yakov dudaklarını çarpıttı. "Daha başlangıçta yalan söylüyorsun. Baygın olduğunu anlattın. Çavuş Mersk de doğruladı. Zaten yarı körsün, üstelik gözlük camların da çatlamıştı. Neler olduğunu bir yana bırak, *herhangi* bir şey gördüğünü nasıl iddia edersin?"

"Yüzbaşıyı bildiğim için."

"Ben de umutsuz insanların umutsuz şeyler yaptığını biliyorum. Haydi, çıkar ağzından baklayı da senin veya ailenin başına bir şey gelmesin."

"Beni buldu."

"Ne zaman?"

"Bu öğleden sonra. Yardıma ve yeni elbiseye ihtiyacı vardı, dükkândaki yazı makinesini de kullandı. Urallar'ın doğusuna ve Yekaterinburg'a giden trenlerle ilgilendi."

"Yanında bir kadın da var mıydı?"

"Aslında, vardı."

* * *

Masanın başına oturduklarında, sessizliği bozan tek şey uyuyan Sergey'in soluklarıydı. Nina korkuyla, "Lütfen Yuri," dedi, "Tabancayı bir tarafa bırak."

Yuri, Nina'nın dediğini ancak odanın güvenli olduğunu anlayınca yaptı ve Nagant'ı cebine yerleştirdi. Nina'ya bakarken, aralarında birbirlerine yabancıymış gibi bir rahatsızlık vardı; sonra gidip yata-

ğın başında durdu ve uyuyan oğlunu seyretti. Yatağın yanındaki ilaç şişesini fark etti. "Sağlığı nasıl?"

"Göğsü dolu. Kışı kötü geçirdi. Doktor sıcak tutmamı, dinlendirmemi söyledi. Lütfen uyandırma onu, Yuri, daha ancak uyuttum."

Eli, Sergey'in alnında dolaşırken kendini tutmakta zorlanıyor, endişeden yüzü kasılıyordu; sonra eğildi ve oğlunun ıslak alnını usulca öptü.

Nina alçak sesle, "Lütfen uyandırma," dedi. "Fotoğrafını bile saklamak zorunda kaldım, onun için seni görmesin, yalvarıyorum Yuri. Onu üzmekten başka bir şeye yaramaz. Şaşırıp üzülecek, sen gittikten sonra da umutsuzluğa kapılacak."

Oğluna çevirdiği gözleri nemliydi; ardından Nina'nın fısıltısını duydu: "Gel, masanın başına otur. Lütfen sesini yükseltme."

Yanına vardığında karısı, "Burada kalamazsın," dedi. "Buraya gelmekle kendini büyük tehlikeye attın. Hepimizi tehlikeye attın."

"Biliyorum. Fazla kalmayacağım. Ama ikinizi bir daha görmem gerekiyordu."

Gerginlik belirtileri açıktı: Nina yorgun ve bitkin görünüyordu, daha da zayıflamıştı. Uzandı, karısının eline dokundu. "Nasılsın?"

"Hayattayım işte."

"Annen baban?"

"Aylar önce tutuklandılar. Kızıllar her ikisini de Lefortovo'da zindana attı."

"Neden?"

"Artık bir neden mi gerekiyor? Babam işadamıydı ve gayrimenkulleri vardı. Bu da yeterli neden."

Genç kadının elini sıktı. "Gerçekten üzgünüm Nina."

Nina elini çekti, önlüğünün cebinden bir mendil çıkarıp gözlerini sildi, sonra endişeyle kalkıp arka pencereden dışarıya bakmaya gitti. "Çeka seni burada bulursa, hepimizin işi bitik demektir. Gerçekten kalamazsın, Yuri."

"Nina, buraya gelmemin bir nedeni var, sadece ikinizi görmeye gelmedim. İngiltere'ye kaçtım."

"Geçen gün buraya Leonid geldi. O da senin İngiltere'ye gittiğini düşünüyor. Eğer görünürsen, ona haber vermemi istedi."

Yuri acı bir sesle, "Geleceğini tahmin etmiştim."

"Beni izliyorlar, Yuri, eminim bunu da tahmin etmişsindir."

"Biliyorum." Yeniden perdenin yanına gidip aralıktan dışarı baktı. "Dikkatli davrandım. Beni gördüklerini sanmam. Rusya'yı terk etmek zorunda kaldım, Nina, ama bir amaçla döndüm. Senin ve Sergey'in Moskova'yı bırakıp benimle gelmenizi istiyorum."

Nina'nın kocasına diktiği gözlerde neredeyse bir dehşet ifadesi okunuyordu. "Moskova'yı bırakmak mı? Nereye gideceğiz?"

Yuri masanın başına dönerken, "İngiltere'ye," dedi. "Orada hep birlikte yeni bir hayata başlayabiliriz."

"Biz boşandık, Yuri. Bunu açık ettiğimi sanıyordum."

"Nina, aramızdaki anlaşmazlıklar ne olursa olsun, hepsini bir kenara bırakıp Sergey'i düşünmeni istiyorum. Biz bir daha karı koca olamasak da, senden her şeyden önce oğlumuzu istiyorum. Her ikimize de ihtiyacı var onun. Özellikle de şimdi."

Nina'nın sesindeki acı tınıyı kaçırmadı. "Peki, bu nasıl bir hayattı dersin? Kocasız, yoksulluk içinde yaşamak? Durmadan tutuklanmak korkusu duymak?"

"Nina..."

"Son dört yıl boyunca ya askerdin ya da tutuklu; ama hiç baba veya koca olamadın. Biliyorum, savaş vardı. Senin de en az bizler kadar savaş kurbanı olduğunu biliyorum ama artık böyle devam edemezdim. Kuşkuyla yaşamayı sürdüremezdim, eve bir daha sağ salim dönecek misin, Sergey'in hep bir babası olacak mı kuşkusuyla... göremiyor musun? Bunlara neden bir son vermek zorunda kaldığımı göremiyor musun?"

Birden çözüldü, hıçkırıklara boğulurken omuzları yükseldi; yüzünü ellerine gömerek masanın üzerine kapandı.

Tam çökmek üzereyken, bütün o baskının altında bile Sergey'in uykuda döndüğünü hissetti, oğlunun sesini işitince hıçkırıklarını boğmak için eliyle ağzını kapattı.

"Nina, lütfen..." Kadını kendine çekip kollarına aldı.

Kadın eski kocasına sokuldu, Yuri onu kollarında ileri geri sallarken bir süre öyle kaldılar, sonra kendini çekti, gözlerini silip toparlanmayı başardı.

"Böyle bir yere varamayız Yuri. Seni her zaman seveceğim. Her zaman. Ama oğlumuzu düşünmek zorunda olduğumu anlaman gerek. Bilmen gereken bir şey daha var. Yakov ona haber vermezsem,

Lenin'in Sergey'i ve beni Sibirya'da bir kampa göndereceğini söyledi."

Yuri'nin yüzünden kanı çekildi.

"Öyleyse artık burada kalamazsın: Hemen benimle gelmeniz gerek."

"Hayır, gitmesi gereken sensin Yuri. Sessizce ve uzatmadan; buraya geldiğini kimse bilmemeli."

"Nina..."

"Başka bir şey yapmak Sergey'in hayatını tehlikeye atmak olur. Moskova'da kalırsak, her ikimiz de en azından bir fırsat bulabiliriz. Kaçmaya kalkmak, ölüme davetiye çıkarmak demektir."

Yuri kendini yenilmiş hissetti, yüzünde perişanlığın ifadesiyle, "Öyleyse hiç umut yok, öyle değil mi?" dedi. "İkinizi bir daha asla göremeyeceğim?"

Gözleri dolarak Yuri'ye baktı. "Oğlumun hayatını tehlikeye atamam. Bunu yapamam, Yuri. Göremiyor musun? Lütfen git şimdi. Bizi daha fazla tehlikeye atma. *Lütfen."*

Söylenenlerin acımasız mantığını anladı, özündeki korkunç gerçeği gördü, ancak cevap verme fırsatı bulamadan Sergey ciğerlerini sarsan kuru bir öksürükle uyandı.

Gözlerini ovuşturup doğrulurken sızlandı. Babasını tanır tanımaz, gördüklerine inanamayarak gözlerini fal taşı gibi açtı. Sanki doğrulamasını bekler gibi annesine baktı, sonra da dudakları kararsızca titremeye başladı.

Nina mutsuzca, "Yuri, lütfen git artık, yalvarırım git..." diye yakardı.

Yuri yatağın yanına gidip oğlunu kucağına aldı. Sergey şaşkınlıkla ona bakarken doğa etkisini gösterdi, bir hayvan yavrusu gibi babasının göğsüne sığındı, bırakmak istemedi. "Baba... baba!"

"Sergey... Baba burada, her şey iyi olacak."

"Anne... annem gittiğini söylemişti."

"Gitmiştim ama geldim işte. Her şey yolunda."

Oğluna sarıldı, heyecandan öylesine sarsılmıştı ki tek yapabildiği orada öylesine dikilmek, oğlunu öpmek, kollarında sallamaktı.

Bir saniye sonra sokak motor homurtularıyla doldu, homurtuları fren sesleri izledi.

Yüreği gümbürdeyerek pencereden bakınca kaldırımın kenarına

yanaşan bir sürü kamyonet gördü. Kamyonetlerden askerlerle birlikte sivil giyimliler de atlıyordu.

Nina'nın yüzü soldu. "Neler oluyor?"

Yuri kül gibiydi. "Askerler, sürüyle asker." Kamyonetlerden birinden inen ve sağa sola emirler yağdıran Leonid Yakov'un tanıdık yüzünü gördü. "Yakov da aralarında."

Şaşkın Sergey'i öpüp Nina'nın kucağına verdi, tabancasına uzandı.

Nina elini tabancayı tuttuğu kola koydu. "Hayır, gitmelisin, Yuri arka kapıdan çık ama hemen şimdi git! Tanrı aşkına, seni burada bulmasınlar!"

71

MOSKOVA

Lydia köşeyi dönüp kaldırımın kenarında duran üç kamyonetin fren seslerini duydu. Parmakları cebindeki Nagant'ın kabzasını kavrarken, midesi rahatsızca kasılıyordu.

Birden her yer asker doluverdi, kamyonetlerden atlıyor, binaya dalıyorlardı. Korkunç bir umutsuzluk hissetti.

Yuri'nin dediği gibi, hiçbir şeye aldırmadan yürüyüp gidebilirdi ama içinde bir dürtü onu bırakıp gitmesine izin vermedi. Sokağın karşısına geçti ve binaların arkasında uzanan aralığa girdi. Arkasından İngiliz yapınıı bir Douglas motosikletin homurtusunu işitti, iki Kızıl Ordu askerinden biri motorun sepetinde oturuyordu.

Sepetteki motordan atlayıp tüfeğini doğrulturken arkadaşı çıkardığı gözlüğünü gidona astı, motordan indi.

"Nereye gittiğini sanıyorsun, kadın?"

"Bu... burada oturuyorum," dedi Lydia. Tüfekli olanı namlusunu doğrultmuştu.

"Öyle mi? Doğru söyleyip söylemediğini birazdan anlarız." Tabancasını kılıfından çıkarıp yaklaşan motosiklet sürücüsünün yüz çizgileri keskin, kurnazdı. "Ellerini görebileceğim gibi tut."

"Yanlış bir şey yapmadım ben."

Adam, Lydia'yı sertçe duvara dayadı. Elleriyle bacaklarının arasını kabaca sıvazladı, sonra daha aşağılara indi. Ardından ceplerini yoklayıp Nagant'ı bulunca, yüzü zafer kazanmış gibi aydınlandı.

"Dediğimiz kadar masum değilmişiz, ha? Bu silahla ne yapacaktın?"

Lydia cevap vermeyince sırıtarak onu arkasından itti. "Meraklanma, cevabını nasılsa söyletiriz. Sen şimdi dümdüz yürümeye bak. Komiser Yakov seninle bir iki kelime sohbet etmek isteyecektir."

* * *

Yakov dış kapıyı itti ve dikkatli adamlarla Nina'nın dairesine doğru ilerledi. Başını sallayınca yanında getirdiği iki adam Nina'nın kapısı-

na birer tekme attı, kapı parçalanarak dağılınca da tüfeklerinin namlusunu odada gezdirerek içeriye daldılar.

Yakov elinde tabancasıyla peşlerinden girdi. "Nerede o?" Genç kadın cevap vermedi.

Yakov yanına yaklaştı; yüzü dehşetten ve şaşkınlıktan karmakarışık haldeki çocuk annesine sarılmış, ağlıyordu.

"Durumu daha da güçleştirme. Benimle oyun da oynama, Nina. Zaten başın yeterince dertte."

Kadın hâlâ cevap vermeyince, askerlerden biri dipçiğiyle vurmaya davranırken Yakov adamın kolunu tutup, olduğu yerde çevirdi. "Dışarı. İkiniz de. Arka tarafa gidin. Bulun onu."

Adamlar koşarak çıktı. Yakov öfkeden köpürerek Nina'yı süzdü.

"Seni aptal! Ne yaptığının farkında mısın, Nina? Senin için bunun sonucu ancak kötü olacak. Nerede o? Nerede olduğunu söyle, söz veriyorum sana ve oğluna hoşgörülü davranılmasını isteyeceğim."

Oysa Nina olduğu yere kök salmış gibiydi; gözlerindeki dehşet ifadesi her saniye daha yoğunlaşıyor, konuşmayı bile başaramıyordu. Çocuk hıçkırıklarla annesine daha sıkı sarılırken, arada bir korkulu gözlerle Yakov'a bakıyordu.

Böylesi bir yere varmayacaktı. "Ben gelene kadar burada bekle, bir yere kıpırdama. Yuri kaçamayacak, bütün bölgeyi kuşattık."

Nina ancak Yakov kapıdan çıkmak üzereyken kendine gelebildi, çocuğu hâlâ kollarında, acınacak bir ifadeyle elini uzattı. "Lütfen ona zarar verme, Leonid, Sergey'in hatırı için. Yalvarıyorum sana."

"Artık bunun için çok geç."

72

MOSKOVA

Arka tarafta bekleyen sansar yüzlü, ince bıyıklı adam elinde tabancası, peşinde bir grup silahlı askerle içeriye dalarken Andreyev de arka bahçedeki çamaşır iplerinin arasına saklandı.

Beklemeden depo olarak kullanılan sundurmanın altına girdi.

Askerler binaya doluştular. Yuri duvarın üzerinden atlayıp yan bahçeye kaydı. Bir sonraki duvara tırmandı, arkadaki aralığa açılan paslı kapıya vardığında çizmelerin çıkardığı sesleri işitti, midesi kasılarak donakaldı.

Aralıktan, Lydia'yı önlerine katmış iki silahlı asker geçiyordu.

Arkalarından çıktı, Nagant'ı doğrulturken sesinde yanlış anlaşılması imkânsız, tehdit dolu bir tını vardı: "Ses çıkarırsanız, ikiniz de ölürsünüz."

Adamlar dönünce Yuri'nin üzerlerine doğrulttuğu tabancayı gördüler. "Silahlarınızı bırakın ve yere uzanın."

Askerler dehşet içinde, söyleneni yaptı.

Andreyev tüfeklerini uzaklara fırlattı, sonra da birinin tabancasını aldı. Tabancayı Lydia'ya atmak üzereyken, arkasında ateşe hazırlanan bir tabancanın horozundan çıkan yumuşak tıkırtıyı işitti.

Tanıdık bir ses, "Tabancayı kenara at," dedi. "Sakın bir şey yapmaya kalkma."

Döndüğünde, Yakov'un öfkeden köpüren bir yüz ifadesiyle, tabancasım doğrultmuş, paslı kapıdan çıktığını gördü. "Tabancayı at, dedim. Şimdi, yoksa buracıkta ölürsün."

Tabancayı yere atınca, Yakov tabancasının kabzasıyla başına vurdu, Andreyev sendeleyerek geriledi, sırtı duvara dayandı.

Lydia yardıma davranınca, Yakov namluyu genç kadına çevirip kükredi. "Ben söylemeden tek bir adım bile atma."

Lydia olduğu yerde durdu. İki asker debelenip tüfeklerini almaya davrandı. Yakov tabancasını kılıfına yerleştirip Yuri'nin yanına gitti.

Şiddetli bir darbeyle Yuri'yi duvarın dibine devirdi. "Sana olan

borcumun ufak bir taksiti olarak kabul et." Andreyev sarsakça kalkmaya çabaladı. "Leonid, eğer Stanislav'ı benim öldürdüğümü sanıyorsan, yanılıyorsun."

Yakov hiç beklemedi, çizmesini Andreyev'in gırtlağına basarak soluğunu kesti. "Bana yalan söylemeye kalkma."

"Ayağını boynundan çek."

Yakov başını hızla çevirdi. Kadının gözlerinde çeliğimsi bir ifade gördü. "Sen kimsin ki, bir şey istiyorsun?"

Lydia sakince, "Dediğimi yap," dedi.

Yakov'un yakınındaki asker yüzüne yayılan bir sırıtışla genç kadına yaklaştı. "Onu bana bırak, Komiser Yoldaş. Belki iyi bir dayak saygılı olmayı öğretir." Vurmak için tüfeğinin dipçiğini kaldırdı. "Aptal kaltak, komiser bir soru sorduğunda terbiyelice cevap versene."

Lydia'nın kalkan elinde Mauser vardı. Tabanca bir kez patladı, alnından vurulan asker un çuvalı gibi yere yığıldı.

İkinci asker tüfeğini doğrultamadı bile.

Lydia'nın ilk kurşununu göğsüne, İkincisini de başına yiyince sırtüstü duvarın dibine devrildi.

Yakov telaşla kılıfındaki Nagant'ını çekmeye çabalarken, Lydia yaklaştı ve tabancasının namlusunu alnına dayadı. "Elini tabancadan çek."

Yakov elini gönülsüzce çekti.

Andreyev güçlükle doğruldu ve Yakov'un tabancasını kılıfından çekti. Adam ifadesiz gözlerle önce yerdeki iki ölü askere, ardından da Lydia'ya bakıp, "İkiniz de ölüm fermanınızı imzaladınız," dedi.

"Şükret, seni öldürmedi, Leonid."

Askerler silah seslerini duyup koşturmaya başladığından, çepeçevre emirler duyulmaya başlamıştı. Andreyev motosikletin gidonunu yakalayıp Lydia'ya, "Sepete atla," dedi.

Genç kadın elinde Mauser ve ikinci Nagant'la sepete yerleşirken, ayak gürültüleri ve insan sesleri yaklaşıyordu.

Yakov öfkeyle patladı. "Bu iş burada bitmeyecek. Kesinlikle bitmeyecek."

Yuri, "İçimden bir ses, zamanımız olsa bile beni dinlemeyeceğini söylüyor, Leonid," dedi. "Nasıl istersen. Ama bir şeyi bil, yeter: Bu

dediğim ikimizin arasında, başka hiç kimseyi ilgilendirmez. Nina'ya ve oğluma zarar ver, yemin ederim seni öldürürüm. Şimdi, burada öldürürdüm ama onların suçlanacağını biliyorum.

Onun için, uyarıma kulak ver. Seni şahsen sorumlu tutarım."

Motosikleti çalıştırıp motorun devrini yükseltirken, aralığın uzak ucunda kararsızca yaklaşan bir grup asker belirdi. Lydia arka arkaya iki kez ateş edince, askerler kaçıp siper aldı.

Kızgınlıktan köpürmüş Yakov'un son gördüğü, hızla uzaklaşan Andreyev'in yanındaki sepette oturan kadının iki tabancasıyla askerlere ateş etmesiydi. Ardından motosiklet bir köşeyi döndü ve homurtuları uzaklaştı.

73

YEKATERİNBURG

23.00

Markov dizginleri biraz boşaltınca atlar yavaşladı. İleride, sütümsü karanlıkta dikilen kontrol noktasını görünce, yüreği fazladan bir kere daha vurdu.

Arkasına uzandı, arabanın arka tarafındaki ahşap tabuta kemikli parmaklarıyla vurup, "İleride bir denetim noktası var," diye fısıldadı. "Kendini nasıl hissediyorsun?"

Kapak birazcık kalktı, Sorg'un nefes almasına yetecek kadar aralandı. "İyiyim. Ne yapmamı istiyorsun?"

"Kapağı kapat ve hareketsiz bekle, özellikle de askerler tabutun içine bakmak isterlerse. Hazırlan, neredeyse vardık."

Sorg kapağı yerine indirdi. Markov dizginlere asılıp hayvanları kontrol noktasının önünde durdururken birer fener taşıyan, tüfeklerinin ucuna süngü takmış iki genç asker arabaya yaklaştı. İçlerinden biri, "Sokağa çıkma yasağından haberin yok mu, ihtiyar?" diye sordu.

Markov elindeki kâğıdı salladı. "İgor Markov, cenaze levazımatçısı, yoldaşlar. Bölge komiserlerinden alınma özel izin belgem var. Cenaze evime bir ceset götürüyorum, sabah olmadan da taşınacak daha bir sürü ölü var."

"Bir bakayım şuna." Askerlerden biri belgeyi aldı, fenerinin ışığında inceledi.

Markov, "İsterseniz tabuta da bakın," dedi. "Öldü, direk gibi kaskatı. Ama dikkat edin."

"Bu da ne demek?"

"Tifodan öldü. Çok bulaşıcıdır."

Askerler tabutu açıp bakmak düşüncesinden pek mutlu görünmüyorlardı ama yine de biri kapağı açmak için süngüsünü kaldıraç olarak kullandı, sonra da fenerini kaldırdı.

Tabutun içinde yüzü bembeyaz, gözleri kapalı, elleri göğsünde kavuşturulmuş halde Sorg yatıyordu. Üzerinde, bir koluna kırmızı bir pazıbent dikilmiş siyah bir takım vardı.

Markov saygıyla kasketine dokunurken, "Tanrı'yla buluşmaya giden iyi bir Bolşevik'ti," dedi.

Asker iğrenerek geri çekilip, kapağı yerine bıraktı. "Tanrı falan yok, cenazeci. Yoldaş Lenin'i duymadın mı? Şimdi hemen uzaklaş buradan."

* * *

Beş dakika sonra, Markov beygirleri yeniden durduruyordu. Hayvanlar burun çaldı, toynakları kaldırım taşlarının üzerinde yankılandı. "Geldik. Şimdi rahatça çıkabilirsin artık."

Arabanın arkasında, Sorg kapağı kaldırıp tabuttan çıktı. Markov'un yüzüne sürdüğü unları bir havluyla sildi, kırmızı pazıbendi çıkarıp cebine tıkıştırdı.

İhtiyar sırıtarak, "İyi fikirdi, şu pazıbent."

Sorg mehtabın loşluğunda dikilen dev çan kulesine bakınca, Voznesenkiy Katedrali'nin yakınında olduklarını anladı. Uzaklarda bir yerde İset Kent Göleti parıldıyordu. "Tam olarak neredeyiz?"

"İpatyev Evi'nden yaklaşık üç yüz metre ötede." Granit kemerlerin altındaki karanlığı işaret etti. "Tünelin girişi orada, kilitli bir kanalizasyon kapısının ardında," diye anlattı.

"Duvarın içindeki küçük bir kuleye açılıyor. Üzerinde kardeşliğin işaretini göreceksin. Onun ötesinde, sonunda tuğla bir duvarla kesilen bir geçit var. Duvarın ardında da bodrumdaki depo."

"Sanırım anladım."

"Duvardaki tuğlalar gevşetildi ama ne olursa olsun, sakın tuğlaları yerinden çıkarmaya kalkma, biz kurtarma girişimine hazır olana kadar hepsi yerinde kalmalı. Elimizi göstermemeliyiz."

Sorg'a sönük bir gaz lambası, bir kutu kibrit ve ucunda anahtar bulunan demir bir halka uzattı. "Lambaya ihtiyacın olacak. Anahtar da demir kapı için." Cebinden saatini çıkarıp baktı, sonra kapağını kapattı. "On biri çeyrek geçiyor. Seni bir saat sonra, burada bekleyeceğim. Böylelikle yeterince zamanın olur. Haritadaki ayrıntıları hatırlıyor musun?"

Adam başını evet der gibi salladı.

Yaşlı adam kamçısının ucuyla beygirlerin böğrüne dokundu. "Unutma sakın, bela kokusu alır almaz, hemen uzaklaş. Etraftaki Kızıllar'ın tetikteki parmakları kaşınıyor. En ufak bir tahrikte seni vurmaktan çekinmezler."

74

YEKATERİNBURG

Atların toynak sesleri yankılanarak uzaklaşırken, Sorg da köprünün altındaki loşluğa karıştı.

Kemerin altı karanlık olsa da, duvarın ortasındaki paslı ama sağlam kapıyı fark etmekte gecikmedi. Kimsenin izlemediğinden emin olmak için çevresini bir daha kolaçan ettikten sonra, anahtarı kilide soktu. Kilit kolayca açılınca, zifiri karanlığa adım attı.

Kapıyı arkasından kapadı, cebindeki kibritleri bulup gaz lambasını yaktı. Çevresini alan sarı ışıkta bir geçitte bulunduğunu gördü. Ortadaki kanaldan kötü, kükürt kokulu lağım guruldayarak akıyor, kanalın iki tarafındaki yüksek kaldırımları çevreleyen duvarlarda lambanın titrek gölgeleri oynaşıyordu.

Ayaklarının arasından tiz sesler çıkararak geçen sıçanı görünce irkildi. Kolunun yeniyle burnunu kapattı, ayağında Markov'dan aldığı kauçuk tabanlı çizmelerle kaldırımdaki su birikintilerine basarak yola koyuldu.

Biraz ötede, kaldırımdan yükselen paslı bir metal kulecik gördü. Lambasını kaldırınca, tuğlaların tepesinde kardeşliğin ters çevrilmiş svastikasını fark etti. Kuleciğin üzerindeki basit mandalı çekince, kapı menteşelerinin üzerinde gıcırdayarak döndü.

İçeride, duvarları beyaz fayansla kaplı, kemerli bir tünel uzanıyordu.

Uzaktan gelen, belli belirsiz mırıltılar duyunca kulak kesildi. Sesler tünelin ucundan geliyor gibiydi. Markov daha ileri gitmemesini söylemişti ama zihni güçlü bir merakın pençesindeydi sanki.

Yüreği göğsünü sarsarak lambasını kaldırdı ve tünelin içine süzüldü.

* * *

Bindiği kamyonet İpatyev Evi'nin avlusunda sert bir frenle durunca, Kazan beklemeden indi. Muhafızların komutanı Yurovski tuniğinin açık düğmelerinin arasından fanilası görünerek kapının pervazına dayanmış, bir sigara tüttürüyordu.

Kazan, "Anastasia Romanov," dedi. "Hemen şimdi sorgulamak istiyorum o kızı."

Adam sigarasını silkelerken, "Geç oldu," dedi. "Yarın gel."

"Yakov'dan izin aldım. Hemen getirmezsen, sana söyleyecekleri olacaktır."

Yurovski'nin gözleri çakmak çakmak, "Hanginizden daha çok nefret ettiğimi bilemiyorum," dedi. "Romanovlar'dan mı, yoksa senin gibi döneklerden mi?"

"Artık aynı taraftayız. Buna alışmaya çalış. Kızı dedim, çabuk ol. Yarın gerçekten sorgulamadan önce, onu biraz yumuşatmak niyetindeyim." Sırıttı. "Endişelenme, üzerinde iz bırakmam."

"Annesiyle babası kaygılanacak. Paniğe kapılmalarını istemem. Benim görevim, infazı gerçekleştirene kadar fazla heyecanlanmamalarını sağlamak."

"Onlara kıza sadece birkaç bilindik soru soracağımızı söylersin. Fazla büyütmene gerek yok. Tüm çekiciliğini kullan. Bu işleri iyi bilirsin, Yurovski."

Adam homurdandı, tuniğini ilikledi ve muhafızlardan birine seslendi. "Gidip Anastasia Romanov'u getir."

Adam koşarak uzaklaştı.

Kazan komutanın peşinden adamın bürosuna girip, duvardaki haritanın başında dikildi. "Bizim casusun sesi çıkmıyor ama buralarda bir yerlerde olduğundan eminim. Buranın çevresinde, beş yüz metre çapındaki bölgede kontrol noktalarını artıracağım"

"O senin sorunun, benim değil. Kızı nerede sorgulayacaksın?"

Kazan parmaklarını çıtlattı. "Bodrum uygundur. Yeterince karanlık ve pis. Korkudan ödünü patlatmak için kusursuz bir ortam."

"Temizlettiğim odalardan birini de kullanabilirsin. Ama başına belayı kendin sarıyorsun. Kız oldukça zeki biri, Kazan. Öyle kolay korkacaklardan değil."

"Bakalım, göreceğiz."

75

MOSKOVA

Andreyev dönemeçten çıkarken bardaktan boşanırcasına yağmur yağmaya başladı.

Uzakta yolun kesildiğini görünce yavaşladı. Taktığı sürücü gözlüğünü alnına itti.

Lydia kaygıyla, "Bu, on dakikada gördüğümüz ikinci barikat," dedi.

Andreyev biraz düşündükten sonra, "Yakov'un Moskova'nın her yerine kontrol noktası kuracak zaman bulduğunu sanmam," dedi. "Bana kalırsa, bunlar gündelik uygulama."

Genç kıza bakıp gülümserken, ayaklarının dibindeki Nagant'la Mauser'i işaret etti. "Oradaki bayağı başarılı bir gösteriydi."

"Kentucky'de yetişmeme teşekkür borcun var."

Yağmur şiddetlenince, sepetin içindekileri karıştırıp haki renkli muşambadan bir pelerin buldu, kendini becerebildiğince sarmaladı.

"Şimdi ne olacak?"

"Arkamızda, yaklaşık iki, iki buçuk kilometre geride bir kavşak var, o tali yol bizi Moskova'dan çıkarır. Talihimizi orada deneyeceğiz."

Gözlüğünü gözlerinin üzerine indirecekken, sanki omuzlarına taşıyamayacağı ağırlıkta bir yük vurulmuş gibi, birden yıkılmaya yakın göründü.

Lydia elini Yuri'nin koluna koydu. "Geri dönmek istiyorsun, değil mi? Nina'yla Sergey'in başına bir şey gelmemesi için..."

Güçlükle de olsa, sakin bir sesle, "Bilmemek işkence gibi," dedi.

"Daha fazlasını yapamazdın, Yuri. Yakov onlara herhalde kötülük etmez."

"Yaparsa, öldürürüm onu."

* * *

KREMLİN

Yakov hâlâ eskisi gibi etkileyici gelen bekleme salonuna girdi.

Nöbetçi tabancasını aldıktan sonra yerden tavana kadar yükselen kapıyı vurdu, biraz bekledikten sonra da açtı.

Troçki elinde içinde suya benzer bir sıvı bulunan bir bardak, derin düşüncelere dalmış, pencerenin başında bardaktan boşanırcasına yağan yağmura bakıyordu. Döndü, sert bakışlarını delecekmiş gibi Yakov'a dikti. "Yaklaş, orada aptal gibi dikilip durma."

Adam birkaç adım atarken, odanın öteki ucundaki kapının açık olduğunu fark etti. Yan odada Lenin çalışma masasının başında durmuş, elindeki mektubu okuyordu. Yakov'u görünce soğukça baktı, açık kapıya yaklaşıp ayağıyla itip kapattı.

Kapı gürültüyle kapanırken Troçki elindeki bardaktan yudumlar alarak yavaş adımlarla Yakov'un çevresinde dönmeye koyuldu.

Ansızın, bardağın içindekileri Yakov'un yüzüne fırlattı.

"Yanımda aptal çalıştırmam, Yakov. Ancak seninle ilgili kararımda bir hata işlemişim gibi geliyor. Beni büyük bir düş kırıklığına uğrattın."

Yakov tek kelime etmedi, sessizce eliyle yüzünü silmeye çalıştı.

"Anlat bakalım. Ne oldu? Andreyev ve o kadın nasıl kaçtı?" Yakov olanları anlattı.

Troçki dudaklarını büyük bir hoşnutsuzlukla büzerek soluğunu uzun uzun boşalttı. "Görevinde başarısız oldun, Yakov. Bu durumu nasıl düzeltmeyi düşünüyorsun?"

"Kentin her tarafına kontrol noktaları kurduruyorum. Kentteki bütün otellere, bütün kışlalara Andreyev'le kadının eşkâlleri dağıtılacak."

Troçki bardağını masaya sertçe bıraktı, duvardaki Moskova haritasının başına gidip incelemeye koyuldu. "Unutmuşa benziyorsun ama bu ağdan kurtulacak birisi varsa, o da arkadaşın Andreyev. İçimden bir ses onu Moskova'da bulmaya çalışmakla zaman kaybettiğini ve kentteki birliklerimizi gereğinden fazla dağıttığını söylüyor."

"Eğer onları önümüzdeki birkaç saat içinde bulamazsak, o zaman doğruca Yekaterinburg'a gideceğim. Andreyev'in hedefi orası olmalı."

"Güzel, aynı şeyleri düşünüyoruz. Peki ya eski karısıyla oğlu ne olacak?"

"İkisi de gözaltına alındı."

Troçki tükürür gibi, "Andreyev'in yaptıklarının bedelini o ikisi ödemeli," dedi. "Onları bulabileceğin en sert esir kampına naklettir.

Bu işi bizzat üstlen, Yakov. Bir kez daha başarısız olmanı, bana karşı yapılmış bir hareket olarak alırım."

76

Muhafızlardan biri Anastasia'yı merdivenden alt kata götürdü. Genç kız geceliğinin üzerine pamuklu bir sabahlık giymiş, saçlarını omuzlarına bırakmıştı.

Yanında askerlerle koridor boyunca yürüdü, sonunda motifli sarı duvar kâğıtlarıyla kaplı, küçük ve havasız bir odaya vardılar. Tavandan sarkan tek çıplak ampul loş odayı, küçük yuvarlak masayla bükülmüş ağaçtan iki iskemleyi belli belirsiz aydınlatıyordu. Uzak duvarda çift kanatlı bir kapı daha vardı.

Birden Anastasia'run arkasındaki kapı gürültüyle kapandı; muhafız çıkıp gitmişti. Sırtından kaba bir ses, "Ben Çeka'dan Viktor Kazan," dedi. "Otur."

Kel kafalı bir adamın gölgelerin içinden çıkıp geldiğini görünce yüreği hızla çarpıverdi.

Adamın üzerinde siyah giysiler, yüzünde de kötücül bir ifade vardı. Sol elinin bazı parmakları sargılıydı. Masanın yanındaki iskemlelerden birini gösterdi. "Otur, dedim."

"Ayakta durmayı tercih ederim."

Genç kızın kolunu kavradı ve karşı konulamaz bir güçle iskemlelerden birine doğru itti. "Ben de sana otur dedim. Resmi soruşturma yarın başlayacak. Şimdilik sadece sohbet edelim, dedim."

"An... annemle babam sorgulanıyor olmamdan kaygılanıyor."

"Ya? Çok yazık." Cebinden çıkardığı kâğıdı açıp masanın üzerine bıraktı. "Bana bu notla ilgili gerçeği söyle."

"Hangi gerçeği? Siz neden söz ediyorsunuz?"

Kazan birden yumruğunu masaya indirdi, gürültü odanın içinde yankılanırken, ağzı öfkeyle çarpıldı. "Benimle oyun oynama. *Komendant*'tan çok daha sert biriyim. Gerçeği söyletmek için kemiklerini kırmam gerekirse, hiç çekinmeden kırarım. Birbirimizi anlıyoruz, değil mi?"

Anastasia cevap vermese de, gözleri korkudan çakmak çakmaktı.

"Sana bir soru sordum."

Kızın dudakları titriyordu. Şiddete düşkün kaba birinin karşısında kalacak on yedi yaşında herhangi bir asabi kız gibi belli belirsiz etkilenmiş görünüyordu ama sesindeki kararlılık fark edilmeyecek gibi değildi. "Siz... duygusuz, acımasız birisiniz."

Kazan avucunun içiyle Anastasia'nın şakağına sertçe vurdu. Tokadın sesi odada çepeçevre yankılandı. Kızcağız daha sesini çıkaramadan başının yana döndüğünü hissederken, Kazan eliyle ağzını kapattı. "Çığlık atmaya ya da ses çıkarmaya kalk, daha da sert vururum."

Kız bütün gücüyle debelendi, ancak Kazan elini çekmedi, Anastasia'ya abandı. "Dediğimi anlıyorsan, başını salla."

Debelenmeyi kesti. Başını salladı. Kazan elini çekti.

Kazan'ın suratına sarsılmış, inanmaz bir ifadeyle bakarken, bir an için genç bir kadından çok, ne yapacağını bilemeyen bir çocuk gibi, gözleri yaşla dolmak üzereydi. "Nasıl... nasıl cüret edersiniz..." Adam, Anastasia'yı saçlarından kavrarken, yaptıklarından keyif aldığı belliydi. "Beni iyi dinle, küçük cadı. Seni son nefesine ramak kalana kadar döverim, yine de vücudunda en ufak bir iz kalmaz. Bana o notla ilgili gerçeği söyle, yoksa ailen bunun bedelini ağır öder. Haydi, sabrım tükenmeden, bir tatsızlık olmadan çıkar ağzındaki baklayı."

* * *

Sorg elindeki lambayı kaldırarak beyaz fayanslarla kaplı geçitte ilerledi. Duvarlarda yoğunlaşıp damlayan suların oluşturduğu birikintilerin üzerinden atladı. Yirmi metre sonra yolun sonuna geldi: Karşısına bir tuğla duvar çıkmıştı.

Dizlerinin üzerine çöktü ve tuğlaların arasından fırlamış çimentoları yokladı: Markov'un dediği doğruydu, tuğlalar gevşetilmişti. Sanki belli belirsiz sesler duyuyor gibiydi.

Sesler duvarın ardından geliyordu. Bir süre, daha ileri gidip gitmemeyi tartarak bekledi, sonra duvardan büyük bir dikkatle on, on iki kadar tuğla çıkarıp, içinden geçebileceği genişlikte bir delik açtı.

Delikten içeriye sürününce, kendini tozlu bir depoda buluverdi. Sıvasız duvarların dibine eski hasır koltuklar, camı kırılmış bir vitrin istiflenmişti. Ahşap bir kapı pervazına çapraz çakılmış kalaslar bütün karşı duvarı kaplıyordu. Sinirleri piyano teli kadar gergin, duvara doğru emekledi.

Kalasların altında çift kanatlı bir kapı gördü. Boğuk sesler o kapının ardından geliyordu. Lambanın fitilini olabildiğince kıstı, sonra da arkasına, yere bıraktı.

Kapıdaki bir çatlaktan ışık sızıyordu. Gözünü çatlağa uydurup baktı. Çatlağın ötesinde başka bir oda uzanıyordu. Gözlerine inanmakta zorlandı.

Anastasia.

Bir süre güçlükle soluk aldı; midesi heyecandan düğümlendi, yüreğinin buz gibi soğuduğunu hissetti.

Bir masanın başına oturmuş, yüzü elektrik ışığından aydınlanmıştı. Kazan tepesinde dikiliyordu, masanın üzerinde de bir kâğıt parçası vardı.

Birden Kazan yumruğunu şiddetle masaya vurunca, gümbürtü odanın içinde yankılandı. "Sana bir soru sordum."

"Siz... duygusuz, acımasız birisiniz."

Anastasia'nm sesi güven doluydu ama heyecanlandığını da görmemek imkânsızdı. Daha sonra olanlar Sorg'un içini nefretle doldurdu. Kazan, Anastasia'nm şakağına tokat attı, tokadın şaklaması odayı dolaştı. Kızcağızın başı yana dönerken neredeyse çığlık atacaktı ama Kazan elini ağzına kapatıp, çığlığını boğdu. Anastasia şiddetle debelenirken Kazan onu soluksuz bırakıp boğacak gibiydi.

Sorg hiçbir şey yapamamanın umutsuzluğunu duydu.

"Çığlık atmaya ya da ses çıkarmaya kalk, daha da sert vururum." Genç kız debelenmeyi kesince, Kazan da elini usulca çekti.

Anastasia anlaşılmaz bir şeyler mırıldandı, ardından Sorg'un gördüğü ilk şey, Kazan'ın kızcağızın saçlarına yapışmasıydı. Sesi kesik kesik duyuluyordu.

"Beni iyi dinle, küçük cadı... Seni son nefesine ramak kalana kadar döverim... Bana o notla ilgili gerçeği söyle... Çıkar ağzındaki baklayı."

Sorg'un yüreği gümbürdüyordu. *O not.* Demek, mesele buydu. *Ne yaptım ben?* Kazan'ın Anastasia'yı sorguya çekmesi hep kendi yüzündendi. Suçluluk duygusu benliğini kemirirken, umutsuz öfkesi erimiş lav gibi kabarıyordu.

Ne yapabilirim? Kapıyı kırıp Kazan'ı öldürmek? Cebindeki Toledo çeliğinden yapılma dolmakalemi yokladı. Yapmak istediği, buydu işte. Yapması gerektiğini düşündüğü.

Ama böyle yapmakla kendini ele vermiş olacaktı.

Kazan'ın avucundaki saçları daha sertçe çektiğini, Anastasia'nın çığlığını son anda tuttuğunu gördü. Eliyle gözlerini kapattı, bu ıstırap verici sahneye daha fazla bakamayacağını anlayınca geriledi.

Gerilerken, arkasına bıraktığı gaz lambasına çarptı.

Lambanın ışığı bir an canlandı, sonra devrildi, cam şişesi parçalandı, yuvarlanarak uzaklaştı. Madeni ses bütün geçit boyunca yankılanırken, Sorg'un sinirleri elektrikli bir zil gibi çınladı.

Lambanın ışığı bir saniye sonra sönünce, koca depo zifiri karanlığa gömüldü.

* * *

Kazan sesi duyunca bütün duyularıyla dikkat kesildi, başını kaldırdı.

Sanki biri bir teneke kutuya tekme atmış, parke taşların üzerinde yuvarlıyormuş gibi bir sesti. Gürültü uzak duvardaki çift kanatlı kapının ötesinden bir yerden geliyordu. Kaskatı kesildi. Kızın yüzüne bakınca, onun da aynı sesi duyduğunu anladı. Saçlarını bırakıp çifte kanatlı kapıya gitti.

Kulağını tahtaya dayayınca, sesin azalıp söndüğünü işitti. Kapının tokmağını denedi ama kilitliydi. Omzuyla kapıyı zorladı, ancak kımıldatamadı.

Giriş kapısına koşup açtı ve "Nöbetçiler!" diye seslendi.

Eli tüfekli üç adam odaya doluştu. Kazan uzak duvarı göstererek, "O kapılar nereye açılıyor?" diye sordu. "Hiçbir yere, Yoldaş Müfettiş. O kapılar köreltildi. Dediklerine göre, arkasında depo gibi bir yer varmış."

Kazan öfkeden köpürerek karşı duvara gitti ve çizmeli ayağıyla kapıyı tekmeledi. "Kapının arkasından gelen bir ses duydum. Buraya gelip bana yardım edin. Biriniz birkaç lamba getirin."

Nöbetçilerden ikisi dipçikleriyle kapılara girişti, bir işe yaramayacağını anlayınca kasaturalarını manivela gibi kullanıp, kilit parçalanana kadar abandılar. Kapılar birkaç parmak aralandı ve Kazan hemen arkada sağlamca çivilenmiş kalasları gördü. "Zorlayıp kıralım."

Adamlar omuzlarıyla dayandılar, bir süre sonra kalaslar bel verince eski eşyayla dolu karanlık bir depoya yuvarlandılar.

Üçüncü nöbetçi elinde yakılmış üç gaz lambasıyla döndü. Kazan

lambalardan birini kaldırınca, yerdeki cam kırıklarını gördü. Uzak duvarda, tuğlaların içinde koskocaman bir delik açılmıştı. Ayaklarının altındaki cam kırıklarını ezerek, duvardaki deliğe yaklaştı.

Diz çöktü, lambasını salladı ve su birikintileriyle dolu boş geçide baktı. "Kızı yukarıya götürün.

Komendant nerede?"

"Uyuyor," dedi adamlardan biri.

"Uyandırın. Herkese her zamankinden daha fazla tetikte olmalarını söyleyin. Davetsiz misafirler gelmiş olabilir."

Adam Anastasia'yı çekerek götürdü.

Kazan tabancasını çıkardı, peşinde iki muhafızla birlikte emekleyerek geçide girdi. Bir ses işitti: Su birikintilerine basarak geçen ayak sesleri.

Nöbetçilere, "Peşimden gelin," diye buyurup geçide daldı.

77

Sorg nemli duvarları yoklayarak, zifiri karanlık tünelde yolunu el yordamıyla bulmaya çalışarak koşuyordu.

Lamba hâlâ sönüktü ve koyu karanlıkta sendeleyerek ilerlemek zorundaydı. Lambanın cam şişesi eksikti ve fitili yerde yuvarlanmaktan gazyağına boğulmuştu. Karanlıkta, haznedeki gazyağının sesini duydu:

En azından hâlâ gazı vardı.

Arkasından kırılan tahtanın sesini duydu; gürültü tünelde tabanca patlaması gibi yankılandı. Anlaşılan, Kazan kapıları kırmıştı.

Başı sert bir şeye çarpınca, olduğu yerde durdu. Gözünün önünde yıldızlar uçuşarak, başında acı verici bir çınlama duyarak geriledi.

Duvara çarpmıştı.

Kusma isteğiyle elini başına götürüp ovuşturdu. Acıyla dişlerini gıcırdattı, gözlerini yumup usulca derin nefesler almaya çalıştı. Paniğe kapıldığının farkındaydı ama içindeki tüm dürtüler buradan olabildiğince çabuk uzaklaşması gerektiğini haykırıyordu.

Kibrit kutusunu bulabilmek için umutsuzca ceplerini karıştırdı, kibritleri yere düşürdü. Hayır!

Çılgın gibi diz çöktü ve eliyle zemini yoklayarak kibritleri bulmaya çalıştı.

Elleri bir su birikintisine girdi. Bir küfür savurdu, kutuyu bulana kadar aramayı sürdürdü. Elindeki kutu ıslaktı.

Hâlâ hiçbir şey göremeden, lambayı dikkatle sağına doğru yere bıraktı. Çıkardığı kibriti kutuya sürttü. Hiçbir şey olmadı. Kutunun yanındaki sert kapsül bandını elledi. Bant ıslak gibiydi.

Arkasından bir yerden parçalanan tahtanın sağır edici gürültüsü, sonra da boğuk haykırma ve buyruk sesleri geldi.

Yüreğini saf dehşet kapladı. Zifiri karanlıkta lambayı aradı, bulunca da sendeleyerek yoluna devam etti.

* * *

Kazan elinde tabancası, lambasıyla nemli duvarlara gölgeler yıkarak, geçide doğru atıldı.

Birkaç saniye sonra olduğu yerde durdu. Önünde biri sağa, biri sola doğru uzaklaşan iki kemerli geçit vardı.

Nöbetçiler çizmeleriyle birikintilerdeki suları sıçratarak peşinden yetiştiler. Kazan, "Siz ikiniz, sessiz olun," diye tısladı. "Ses çıkarmayın."

Adamlar sessizliğe büründü.

Kazan kulak kabartıp çevreyi dinledi, sessizlikten başka bir şey duyamadı. Parmağını askerlerden birine uzattı. "Sen, sen soldan gideceksin."

Adam lambasını kaldırdı, tüfeğini doğrultarak kemerli geçide girdi. Kazan öteki adama onu izlemesini belirtti, birlikte sağdaki geçide daldılar.

* * *

Sorg paniğe kapılmak üzereydi. Durdu, üç kibrit daha yakmayı denedi, hiçbiri alev almadı. Arkasından insan ve ayak seslerinin yankısını işitti.

Kazan.

Zifiri karanlıkta daha fazla gidemeyeceğinin farkındaydı. Lambayı yere koydu, bir kibrit yakmayı denedi. Kibrit yanmadı, kapsül ele hâlâ ıslak geliyordu.

Umutsuzlukla bir kibrit daha yakmaya çalıştı, bu kez kibrit çöpünü pantolonunun dizine sürttü. Dizinde bir sıcaklık hissetti, kibrit alev alıp geçidi aydınlattı.

Tanrı'ya şükürler olsun.

Dizinin üzerine çöktü ve kibriti gazyağına bulanmış fitile değdirdi. Fitil anında tutuşup çevredeki duvarlarda gölgeler oynattı. Nerede olduğunu anlamış gibiydi. Yüz metre sonra, kulenin çıkışına varacaktı.

Sevinç içinde doğruldu.

Arkasından gelen sesler artıyor, sıçratılan suların, aceleci adımların gürültüsünü duyuyordu. Yüreği göğsünü döverken elini lambasına siper etti ve hızlı adımlarla yola koyuldu.

* * *

Kazan farklı yönlere doğru giden iki kemerli geçitle daha karşılaştı.

Lambasını sallayınca, yerde yanmış birkaç kibrit çöpü gördü. Dizinin üzerine çöktü, kibritlere dokununca uçlarının sıcak olduğunu fark etti. Geçitlerden birinde bir ses yankılandı: Ayak sesi olduğuna kuşku yoktu.

Sırıttı.

* * *

Sorg yolunu tümüyle yitirmişti.

Metal kuleciği bulamıyordu. Panik içinde, yanlış geçide girmiş olmalıydı. Bu tüneller labirent gibiydi. Göğsü gerginliğin sancısıyla zonklarken, yönünü şaşırdığını fark etti.

Geriden, betona çarpan bir çizme gibi, bir sürtünme sesi duydu.

Arkasına bakınca kimseyi göremedi... damlayan sudan başka bir ses duyulmuyordu.

Döndü ve ayakları derin birikintilerde ıslanarak yürümeye devam etti. Sonraki köşeyi dönünce yüreği ferahladı.

Nasıl olduğunu anlamadan, ana tünele varmıştı: Geçit gölete ya da nehre açılıyor, uzaktaki su ay ışığında parıldıyor, tatlı bir esinti yüzünü okşuyordu. *Nihayet.*

Her yirmi metrede bir yeni kemerli geçitler ana tünele katılıyor, oradan akan lağımı besliyordu. Tam davranmak üzereyken belli belirsiz bir ayak sesi duyunca yüreği tekledi.

Beş metre önünde, kemerlerden birinin altından bir gölge çıkıverdi. Sorg bıçak gibi bir korku hissedip dondu.

Kazan yüzünde muzaffer bir ifade, elinde gaz lambasıyla dikiliyordu.

"Bir yere mi gidiyordun?" Sorusu tünelin boşluğunda yankılanırken yaklaştı. Sorg telaşla cebindeki çelik dolmakaleme uzandı.Kazan'ın yumruğu çenesinde patlarken şimşek gibi bir acı hissetti, bir saniye sonra karanlıkların içine daldı.

ALTINCI BÖLÜM

78

Tren gecenin içinde takırdayarak ilerliyordu. Yakov masasına oturmuş, gaz lambasının ışığında yazdığı mektubunu tamamlamak üzereydi. Kapı vuruldu ve içeriye Zoba girdi. "Sen hiç dinlenmez misin?"

Adam yazdığı mektubu katlayıp bir zarfa yerleştirdi, zarfı masanın üzerine attı. Ayağa kalktı, başparmağı ve işaretparmağıyla gözlerini ovuşturdu. "Neredeyiz?"

"Yekaterinburg'a hâlâ çok yolumuz var. Makiniste ilk önemli kentte durmasını söyledim. Oradan Moskova'yla telgraf bağlantısı kurar, Andreyev'den haber olup olmadığını öğreniriz."

Yakov tuniğinin üst düğmelerini çözdü, sonra da vagon penceresini bir parmak indirip içeri temiz hava girmesini sağladı. "Bana bir içki ver. Kendine de al."

Zoba dolabın yanına gidip iki küçük kadehe votka doldurdu. Birini Yakov'a uzattı, kendi kadehini kaldırdı. "Hızlı ölüme. Şanslıysak, bekleyebileceğimiz tek şey hızlı bir ölüm, Leonid."

"Nina nasıl?"

"Dediğin gibi, vagonlardan birine kapattık. Çocuk uyuyor. Neden, Leonid? Neden yanımızda götürüyorsun onları? Troçki'nin emirlerine karşı gelerek neden kellemizi tehlikeye atıyorsun?"

Yakov masanın üzerindeki zarfı işaret etti. "Bu karardan sadece benim sorumlu olduğumu yazdım. İşler ters giderse, hepiniz emniyettesiniz."

"Bütün bunlar bittiğinde, emniyette olacağız zaten. Yerin bir buçuk metre altında." Yakov votkasını dikip yüzünü buruşturdu. "Nina'yı getir."

* * *

Andreyev ıssız görünen bir köyün dış mahallelerine girerken, motorun sesi uzaklarda yankılanıyordu. Toprak yolun iki yanında terk edilmişe benzeyen binaların sıralandığı bu yere köy demeye de bin şahit isterdi. Tren istasyonundan arta kalanlar mermi izleriyle delik deşik görünüyordu.

"Burası neresi?"

Yuri durup gözlüğünü alnına itti. "Moskova'dan yaklaşık üç yüz kilometre ötede, Kovrov yakınlarından bir köydeyiz. Buradaki madenlere ulaşmak için köyden geçen önemsiz bir demiryolu vardı ama savaşla birlikte terk edildi." Benzin deposuna eliyle vurunca, boş bir yankı duydu. "Yakında benzin bulamazsak başımız dertte demektir."

"Benzini *burada* mı bulacaksın?"

"Yanılmıyorsam, buralarda bir yerde askeri bir depo olmalı. Doğuya giden nakliye konvoyları için." Motosikleti iterek köşeyi döndü. "O depoyu arayacağız."

Sokağın karşı tarafında, önünde beş altı askeri ve sivil aracın durduğu, motosiklet farıyla güçsüzce aydınlatılmış askeri bir garaj gördüler. Atölyede de kapıları açık duran iki kamyon daha vardı. Tekerlekleri ahşap takozlar üzerine alınmış kamyonun etrafında altı yedi asker gaz lambası ışığında bir şeyler yapmakla meşguldü.

Lydia, "İki saatten beri gördüğümüz ilk askerler," dedi.

"Kızıl Ordu, Moskova dışında çok dağınık. Bunlar çok pejmürde. Üniformalarına bir baksana."

Lydia askerlerden bazılarının üzerinde eksiksiz harekât üniforması bulunduğunu, kemerlerinde el bombası ve tabanca taşıdıklarını gördü. Kimileriyse kirli sivil giysilerle karışık üniformalar giymişti. Hepsi hemen yıkanmaları gereken, kaba saba görünüşlü insanlardı.

"Bunlar kötü talih gibi. Yaptığımız akıllıca mı Yuri?"

Yuri kılıfının kapağını gevşetti. "Benzine ihtiyacımız var. Buradan başka nerede bulabiliriz ki?"

Motoru devre çıkarıp garajın avlusuna yönelirken, köy tulumbasının başında durdu. Askerler çalışmayı kesti, birden bütün gözler ziyaretçilere çevrildi. Yuri motordan inerken, "Buradan kim sorumlu, yoldaşlar?" diye seslendi.

Adamlar deri ceketine kaygıyla bakıyorlardı. İçlerinde daha yaşlı olan biri sordu: "Size nasıl yardım edebiliriz?"

Andreyev cebinden mektubu çıkardı. "Komiser Kouris. Kremlin'in özel ulağı olarak buradayım. Doğuya gidiyorum ve benzine ihtiyacım var."

Adam omuzlarını silkti. "O dediğinden burada da fazla yok. Ancak kendimize yetecek kadar var."

"Benzin bulmanı öneririm." Adama mektubu uzattı.

Adam çenesini sıvazlayarak mektubu inceledi, sonra da arkadaşlarına döndü. "Resmi görünüyor, üzerinde bizzat Lenin'in imzası var. Komiser Yoldaş'a her türlü yardımın yapılmasını buyuruyor. Görevini engelleyenler kim olursa olsun, kurşuna dizilecek diyor."

Andreyev, "Bana benzin bulursan çok memnun olurum, yoldaş," dedi.

"O kadar da acele değil."

Andreyev dönünce arkasında kalın kaşlı ve karmakarışık sakallı, dev gibi birini gördü. Sanki yemeğinin ortasında rahatsız edilmiş gibi, sakalında yiyecek artıkları vardı. "Şu mektubu bir de ben göreyim." Andreyev mektubu uzattı.

Adam mektubu okudu, konuşmadan önce Lydia'yı süzdü. "Yeterince düzgün görünüyor. En iyisi, komisere ihtiyacı kadar benzin vermek."

"Teşekkürler, yoldaş." Deponun kapağını açtı.

Askerlerden biri elinde benzin bidonuyla yaklaşırken, sakallı olanı, "Bu gece kalacak bir yere ihtiyacınız var mı yoldaş?"

"Hayır, teşekkürler. Yola devam etmek istiyoruz."

"Kadın kim?"

"Karım."

Adam sırıttı, kirli sakalını sıvazlayarak, "Güzel bir kaltak," dedi.

Yuri bela kokusu alıp kılıfına uzanırken, adamın elinde bir tabanca belirdi. "Elini tabancadan çek, yoksa beynini dağıtırım."

Lydia motosiklet sepetinde bir Nagant aranırken askerler atıldılar, kollarını kavrayıp motordan indirerek, elindeki tabancayı zorla aldılar. Genç kadın debelendi, tekmeler attı; bütün çabaları yararsızdı.

Andreyev, "Bir Çeka subayına saldırmakla başınıza büyük dert açıyorsunuz," dedi.

Sakallı adam kılıfındaki tabancayı alırken, "Aldıracak birine benziyor muyum? Tüküreyim Lenin'in imzasına!"

"Kızıl Ordu askeri değil misiniz?"

Adam alayla sırıttı. "Asker kaçağıyız. Hepimiz. Buradaki Kızıllar bize bulaşmamayı öğrendiler, zaten başları yeterince dertte." Yuri'ye yaklaştı. "Sen Yüzbaşı Andreyev değil misin?"

Yuri şaşkınlık içinde adama baktı. "Eski bir arkadaşını selamla-

sana."

Yuri cevap veremeden, arkasından bir ses duydu: "Dünya gerçekten küçükmüş, Yüzbaşı."

Hızla döndü: Çavuş Mersk'in yanılgıya meydan bırakmayacak görüntüsü -sarkık bıyıkları ve koyun postundan kirli kasketi- odanın eşiğinde duruyordu. Bileğinden sarkan *nagayka* kırbacıyla, sanki deminden beri olanları izliyormuş gibi, yüzünde kötücül bir sırıtışla dikiliyordu.

Yuri'nin yüreği denize atılmış bir çıpa gibi battı.

Mersk yere tükürdü, sonra Yuri'nin mektubunu aldı. "Sen Çeka subayıysan, ben de Bolşoy'da dansçıyım. Bütün bunlar ne demek oluyor Yuri Andreyev? Son duyduğumda, kaçıyordun."

Yuri cevap vermedi.

"Sana bir soru sordum, pislik çuvalı." Mersk'in yumruğu Yuri'nin çenesini buldu. Adam sırtını kamyona çarptı, sonra yere kaydı. Mersk zaman yitirmedi, çizmesiyle şiddetli bir tekme savurdu, sonra boğazına bastı. "Her köpeğin bir günü vardır. Soru sorulduğunda terbiyeli davranmayı öğreteceğim sana."

Yuri soluk almakta zorlanıyordu.

"Seninle aramızda tamamlanmamış bir konu vardı, sanırım." Başıyla askerlerine bir işaret yaptıktan sonra ayağını kaldırdı. "Ellerini bağlayıp gözünüzü üzerinden ayırmayın. Sabun gibi kaygan bir arkadaştır."

İki asker Yuri'yi yerden kaldırdı, üzerini aradıktan sonra bileklerini bir iple bağladılar. Başka ikisi de debelenerek direnen Lydia'yı tutarken, içlerinden biri siyah Mauser'i buldu. Tabancayı Mersk'e fırlattı, o da Mauser'i avucunda tarttı.

"Yüreklisin, öyle mi? Bakalım, bu işten bir kazanç çıkarabilir miyim. Sence en yakın Kızıl garnizonuna Komiser Yakov'a verilmek üzere bir telgraf çekip, siz ikinizi yakaladığımı haber versem, ne olur?"

Mauser'i cebine atarken, Yuri'ye bakıp sırıttı. "Önce iş. Telgrafı göndereyim. Sonra da, Kızıllar'ın eline geçmeden önce senin şu kahpeyle biraz eğlenirim."

79

Vagonun kapısı açıldı ve Zoba Nina'nın girmesi için kenara çekildi. Genç kadın saçlarını ensesinde toplamış, omzuna da bir şal almıştı. Zoba çıkarken kapıyı arkasından sessizce kapattı. Nina konuşmadan Yakov'a bakıyordu.

"Sergey nasıl?"

"Uyuyor ama göğsü daha kötü. Ciğer kanamasından korkuyorum. Daha önce de olmuştu. Doktora görünmesi şart."

Yakov genç kadının yüzündeki yoğun gerginliği görüyordu. Kaygı ve umutsuzlukla karışık, bitkinlik izleri.

"Trende bir hekimimiz var. Uzman bir doktor. İlaçlarımız kısıtlı da olsa, senin için elinden geleni yapacaktır."

"Yuri'ye ne oldu?"

"Şimdilik tek bildiğim, kaçmayı başardığı."

"Bizi neden Moskova'dan götürüyorsun?"

Yakov içini çekti. "Sana yaptıklarının bir bedeli olacağını söylemiştim. Yalan değildi. Lenin'den sizi bir esir kampına gidecek bir trene bindirmem buyruğu aldım. Şu anda Yekaterinburg'a doğru gidiyoruz. Durumunuz oldukça umutsuz."

Nina'nın gözlerindeki acılı dehşet ifadesini gördü. "Bir çocuğu anne babasının günahları nedeniyle ölüme mahkûm eden, nasıl bir insandır? Böyle bir şeyi hangi insan yapar? Sergey yanlış bir şey yapmadı. Sen ruhunu satmışsın, Leonid. Satmışsın, duyuyor musun?"

Yakov bir şey söylemedi. Ağzını açtığında, sesi kararlıydı. "Beni dinle, Nina. Sizi hapishane trenine bindirmedim. Sana düşünecek zaman kazandırmak için emre itaatsizlik ettim. Bu itaatsizlik hem benim hem de kızımın hayatına mal olabilir." Genç kadının yüzüne baktı. "Sizi hâlâ kurtarabilirim. Ama sen kurtulmak istiyor musun?" Neredeyse fısıldar gibi konuşuyordu. "Yuri'nin neden döndüğünü biliyor musun? Sizleri kurtarmak için geldiğini sanıyorsan, fena halde

yanılıyorsun. Buraya Romanovlar'ı kurtarmaya geldi."

"Sen neden bahsediyorsun?"

"Doğru söylüyorum. Kızıl Ordu'nun yarısı onun ve yanındaki kadının peşinde."

"Hangi kadının?"

"Henüz kimliğini belirleyemedik ama belirlediğimiz zaman, emin ol yazgılarını paylaşmak istemezdin. Oğlunu ölüme mahkûm etmek istemiyorsun. Hayatta kalmasına çalışmak zorundasın, Nina, yoksa Sibirya'da Tanrı'nın bile unuttuğu bir yerde buz tutmuş bir mezara gömülmesine değil."

Durakladı. "Yuri'yi bulmama, bu girişiği işin saf çılgınlık olduğuna inandırmama, sonra da komplocu arkadaşlarına ihanet etmesini sağlamama yardım etmek zorundasın. Bütün bunlar onu kurtarmaz ama seni ve oğlunu kurtarabilir. Önünde son bir fırsat var. Yarın Yekaterinburg'a vardığımızda trenle bir esir kampına nakledileceksiniz ve sizin için yapabileceğim hiçbir şey olmayacak."

Nina uzunca bir süre bir şey söylemeden, sadece Yakov'a bakmakla yetindi. Konuştuğunda, sesi tuhaf bir şekilde uzaktan geliyor gibiydi: "Beni sevdiğini söylerken, samimi miydin?"

"Tabii."

Elbisesinin üst düğmelerini usulca çözerek, göğüslerinin yumuşak yükseltisini meydana çıkardı. Sesinde bir duyarsızlık vardı. "İstediğin bu muydu Leonid? Bunu mu arzuluyordun? Pekâlâ Sergey'i kurtaracaksa, alabilirsin; her şeyimi alabilirsin. Ama sevdiği babasına ihanet etmemi isteme benden." Gözünü Yakov'un gözlerinden ayırmadı. Yakov, Nina'nın göz pınarlarında beliren damlaları gördü; genç kadın hıçkırıklarla çözülünce, onu kollarına aldı. Nina bu sefer direnmedi; sanki bütün direnme gücünü yitirmiş gibi orada, hiç konuşmadan öylesine kaldılar, sonunda Nina gözlerini silerek çekildi.

Yakov uzandı ve usulca düğmelerini iliklediği.

Nina başını kaldırdı, ıslak kahverengi gözlerini onunkilere dikti.

Yakov, "Böyle bir anı ne kadar zamandan beri beklediğimi tahmin edemezsin," dedi. "Nasıl özlediğimi. Ama şimdi, zamanı değil."

"Sergey'i kurtarmak için ne gerekirse yaparım."

"O zaman sana son bir kez rica ediyorum, bana yardım et."

80

Yakov kompartımanda yüzüne su çarptı.

Aynada yüzüne bakarken, gözlerindeki keder ifadesini gördü. Kapı açıldı, Zoba içeri girip yanına geldi. "Nina'yı kompartımanına götürdüm. Nasıl gitti?"

Yakov yüzünü kuruladığı havluyu ranzanın üzerine fırlattı. "Daha hiçbir şey kabul etmedi. Üzerinde çalışıyorum."

"Reddederse, ikisi için de umut kalmaz, değil mi?" Yakov durgunca, "En ufak bir umut bile kalmaz," dedi.

Tren fren gıcırtıları içinde yavaşlarken, bulundukları vagon sarsıldı. Yakov pencereden bakınca, ileride bir istasyon binası gördü. "Neden yavaşladık?"

"Kömür almak için."

"Telgrafhaneye git. Moskova'dan haber var mı, bir araştır."

* * *

Dudakları gergin, camdaki aksine bakarak, pencerenin başında bekledi.

Nina'nın suçlaması kulaklarında çınlıyordu: "Bir çocuğu anne babasının günahları nedeniyle ölüme mahkûm eden, nasıl bir insandır? Böyle bir şeyi hangi insan yapar?"

Camdaki aksine baktı: "Eee? Ne diyeceksin?"

Nina haklı mıydı? Gerçekten de ruhunu satmış mıydı? Değiştiği kesindi. Geçen yıllar ve devrim kalbini sertleştirmişti. Yine de Nina'nın ve çocuğunun bir cehennem kampındaki buz tutmuş bir delikte öleceklerini düşünmek yüreğine ağır geliyordu. Değişmeyen tek şey vardı: Nina'ya aşkı. Genç kadın onu reddetse de, içindeki duyguları görmezden gelemiyordu.

Soluğunu umutsuzca boşaltıp pencerenin başından ayrıldı, içinden gelen bir sese uyarak çalışma masasının çekmecesini açtı ve içinden St. Petersburg'da çekilmiş, bir zamanlar üzerinde titrediği

çerçeveli fotoğrafı çıkardı: Kendisi ve annesi ve Stanislav, yanlarında Yuri Andreyev ve babası.

Stanislav'ın ölümünden beri o fotoğrafa bakmayı kaldıramıyordu. Oysa şimdi, çerçeveyi masasının üzerine yerleştirdi. Dudakları üzüntüyle kasılarak, resimdekileri inceledi. Yuri'yi görmek, içini öfkeyle doldurdu. Kızgınca bir hareketle masanın üzerindeki çerçeveyi savurdu.

Çerçeve duvara çarptı, camı tuzla buz oldu. Dizlerinin üzerine çömelip fotoğrafı çerçevesinden söktü. Resimden Yuri'nin başını kopardı, avucunda yuvarlayıp yere attı, çizmesinin topuğuyla ezdi. Tümüyle kontrolden çıkarken yerdeki çerçeve kalıntılarını tekmeledi, parçaları köşedeki duvarın dibine gönderdi.

* * *

İstasyon şefinin kalabalıktan tıkış tıkış odasına girince, bir masanın ardında mesajlarla uğraşan iki telgraf memurunun yanında, elindeki telgrafı okuyan Zoba'yı buldu.

"Evet?"

"Çoğu iyi haber, sadece ufak bir kötü haber var. Daha ziyade, ufak bir rahatsızlık."

"Çıkar ağzından baklayı. Sabrımı zorlama."

"Hepsi oluyor: Kazan, Hayalet'i yakalamış."

"Nasıl? Nerede?"

"İpatyev Evi'nin yakınında bir tünelde. Amerika Oteli'nde gözlem altındaymış. Yekaterinburg'a varınca ayrıntıları öğreniriz. Bahse girerim, Kazan bundan sonra Lenin'in gözdesi olur."

"Yuri'yi bulmak zorundayız."

Zoba, "İyi haberler var, dedim ya. Onu da yakalamışlar, yanındaki kadınla birlikte."

"Ne?"

"Telgraf şimdi geldi. İşin kötü tarafı, onları yakalayanlar bir haydut ve asker kaçağı çetesi." Avucunun içini istasyon duvarındaki demiryolu haritasına vurdu. "Buradalar. Kovrov yakınlarında bir köyde.

Herifler altmış kilometre ötedeki en yakın garnizona telgraf çekip, mesajın acil koduyla bizzat sana verilmesini istemişler."

"Bana? Kim bu adamlar?"

"Hepsi de haydut ve kanlı katil. Soyan, ırza geçen, dehşet saçan, kendi kanunlarını uygulayan bir çete."

"İyi de, neden özellikle bana göndermişler?"

"İçlerinden biri eski dostumuz Çavuş Mersk."

"Mersk mi?"

"Durmadan ortaya çıkan çürük yumurta. Firar etmişti, unuttun mu?" Haritaya dokundu. "Köyden geçen tali bir demiryolu var, tabii sabotaja uğrayıp havaya uçurulmadıysa."

"Ne uzaklıkta?"

"İki saatten az, derim. Bir şey daha var."

"O da ne?"

"Mersk telgrafında Yuri'yi, senin adına öldürmekten onur duyacağını yazmış. Ama eğer tutukluları almak istersen, yanındakiler on bin rublelik bir fidye istiyorlarmış."

"Ne istiyorlarsa, ödeyeceğiz."

81

YEKATERİNBURG

02.45

Amerika Oteli kentin tacındaki mücevherdi.

Otel tüm çağdaş konforlara sahip olmakla övünürdü: elektrik, sifonlu tuvaletler, banyolarda sıcak su; bu nedenle Bolşevikler tarafından el konulup, karargâh olarak kullanılmasına şaşmamak gerekiyordu.

Bodrumdaki personel yatakhanelerinin bir üstünde, zemin kattaki lüks süitler Çeka'ya ayrılmış, bu kattaki on iki oda hapishane hücresine çevrilmişti.

Kazan sabahın erken saatinde basamaklardan hızla iner, muştasını bacağına vururken kendinden memnun görünüyordu. Ağır bir asma kilitle kapatılmış metal bir kapıya yaklaştı. İki nöbetçi hemen esas duruşa geçti, sonra biri kilide bir anahtar soktu.

"Pekâlâ? Doktor olacak o herif geldi mi?"

"Şu anda tutuklunun yanında."

"Harika. Unutmayın, benim iznim olmadıkça kimse bu kapıdan içeriye girmeyecek. İtaat etmeyen kurşunu yer."

* * *

Bir zamanlar personelin yattığı odada şimdi pencerede demir parmaklıklar vardı.

Sorg metal bir sedyede, boğazına kadar gelen yırtık pırtık bir çarşafın altında, baygın yatıyordu. Çenesi çok şişmiş ve çürümüştü.

Üzeri sigara külüyle dolu, koyu renkli, eprimiş bir takım elbise giymiş sıska, bakışları kaygılı bir adam, yanında açık bir siyah doktor çantası, tutuklunun tepesinde dikiliyordu. Kazan'ı görür görmez, yüzünü dehşet ifadesi kapladı. Süt gözlü müfettiş Kazan donduruyordu.

"Kendine gelmedi mi daha?"

"Kısa bir an, sonra yine bilincini yitirdi. Çenesinde çatlak ya da

kırık görünmüyor, yine de çok sert vurmuş olmalısınız."

Kazan çarşafı çekti. Belden yukarısı çıplak Sorg deri kayışlarla sedyeye bağlanmıştı. Yarasındaki pansuman yeni görünüyordu. "Zorla kendine getiremez misin?"

"Amonyak ruhu kullanarak, belki. Beyninde iç kanama olabilir, onun için tokatlamayı tavsiye etmem." Sorg'un nabzını tuttu.

Kazan, Sorg'un alnını başparmağı ve işaretparmağıyla sıktı. "Bu domuz neredeyse hayatıma mal olacaktı. Kendine gelmesi için ne gerekiyorsa yap."

Dışarıda, basamaklardan gürültüyle inen ayak sesleri duyuldu.

Kazan doktora bakıp parmaklarını şaklattı. "Ziyaretçi bekliyorum. Şimdi hemen çık. Beni lobide bekle."

* * *

Doktor dehşet içinde çekilirken, İpatyev Evi'nin komutanı *Komendant* Yurovski göründü. Sorg'a merakla baktı. "Demek casus bu? Konuşabileceğini düşünüyor musun?"

"Konuşacak, yoksa doktorun hayatı beş para etmez."

Bir sigara yakan Yurovski keyifli görünüyordu. "Harika haberlerim var. O çift yakalanmış."

"Ne?"

"Komiser Yakov onları tutuklamak için yola çıkmış. Pek keyifli görünmüyorsun, Yoldaş Komiser. Yoksa ikinizin arasında ufacık bir rekabet mi var?"

Kazan burnundan soluyarak sedyedeki Sorg'a baktı. "Ne düşünürsen düşün. Bir şey apaçık: Bu tek kişilik bir iş değil. Bu arkadaşımız bir yerlerden yardım görmüş olmalı. Bu nedenle dün kontrol noktasında görevli herkesin sorgulanmasını istedim; bakarsın birilerini görmüşlerdir."

"İyi ama dün yüzlerce nöbetçi görevliydi. Üstelik çoğu da durmadan cepheye gönderiliyor ya da buraya çekiliyor."

"Bulabildiklerimizi sorgularız. Tüneli gördün mü?"

Yurovski başını evet der gibi salladı. "Bu kent tünel dolu. Örümcek ağları gibi, Yekaterinburg'un bir kale olarak kurulduğu döneme kadar gidiyor. Bulduğun geçitten haberim yoktu. Ama köşe bucak aradık, bomboştu; diğerleri de öyle."

"Boş kalmaları da iyi olur."

"Kapıları yeniden kilitledik ve bütün tünel girişlerinin başına nöbetçiler diktik."

Kazan yüzünü buruşturdu. "Sana bir tavsiye. Moskova'ya raporunu yazarken, tünelden bahsetmek pek akıllıca olmayabilir. *Komendant* olarak, görevinde başarısız görünebilirsin."

Yurovski'nin yüzü yediği fırçadan kıpkırmızı oldu, sigarasını söndürdü, gitmeye davrandı.

"Nereye gidiyorsun?"

"Romanovlar'ın cesetlerini gömmek için seçtiğim koruluğu görmeye."

Kazan sırıttı: "Neden beni de götürmüyorsun? Temiz hava bana da iyi gelebilir. Biz dönene kadar bizim casus sorgulanmaya hazır olur."

82

NOVO-TİKHVİNSKİ MANASTIRI

YEKATERİNBURG

06.00

"Nasıl? Nasıl bu kadar düşüncesiz davranabilir?"

Cenaze levazımatçısınm karşısında, Rahibe Agnes öfkeden köpürüyordu.

Markov sanki bütün gece bir saniye bile uyumamış gibi, gözlerinin altında siyah halkalar, asabi bir halde ellerini ovuşturdu. "Benim bir hatam yok! Dikkatli olması için uyarmıştım onu. Alıp getirmek için yola çıkmışken, her yanda asker kaynadığını görünce, olanca hızımla ortadan kayboldum. Buraya gelmek için bile sokağa çıkma yasağının sonunu bekledim."

Hemşire Agnes'in çalışma odasındaydılar ve Markov konuştukça yaşlı rahibenin yüzü kararıyordu. Adamın sesi de titrek çıkıyordu. "Ya ötüp bizi ele verirse, ne olur? Kızıllar onu merhamet dilenecek hale sokar. Size söylüyorum, işimiz bitik. Bana gelince, hâlâ fırsat varken buradan gidiyorum."

Gitmek için dönerken, Agnes elini koluna koydu. "Nereye gittiğini sanıyorsun?" "Perm'deki akrabalarımın yanında saklanmaya. Oğlum zaten önden gitti..."

Adamın yüzüne sert bir tokat attı. Markov elini yanağına götürerek geriledi. Yaşlı rahibenin gaddarlığı karşısında şaşkındı. "Bu... bu da nesi?"

Rahibe Agnes'in sesi iman gücü doluydu. "Aklını başına getirmek için. Paniğe kapılmanın değil, Tanrı'ya iman etmenin zamanıdır. Bana duyduklarını bir daha anlat."

Markov çenesini ovuşturdu. "Kızıllar bundan bir saat önce sokağa çıkma yasağına uymamış birinin cesedini morga getirdiler. Kapıya vurduklarında ödüm kopacaktı. Benim için geldiklerini sandım."

"Devam et."

"Böbürlenerek, kentin altındaki bir tünelde bir düşman casusu

yakaladıklarını anlattılar. Adamı Kazan adlı bir Çeka müfettişi yakalamış. Tutukluyu sorgulamak için Amerika Oteli'ndeki bir hücreye götürmüşler. Kent hastanesinden bir doktor çağırmışlar."

Rahibe Agnes çaresizlik içinde odayı arşınlıyordu. "Umutsuz göründüğünün farkındayım ama yapabileceğimiz bir şeyler olmalı."

"Tünelleri kullanamayacağımıza göre, plan suya düştü demektir. Daha da kötüsü, konuşursa hepimizin yakalanması an meselesi olur."

Kapı vuruldu, içeriye telaşlı bir rahibe adayı girdi.

"Şapelde sizinle konuşmak isteyen üniformalı biri var, Hemşire. Kilise kapısına vurarak, sizi sordu." Rahibe Agnes anında pürdikkat kesildi.

"Kimmiş?"

"Bilmiyorum. Ama her halinden asker olduğu anlaşılıyor. Sizinle baş başa görüşmek istediğini söylüyor."

Markov titremeye başlamıştı. "Size işimiz bitik, demiştim. Kızıllar'ın burasını kuşatmadıkları ne malum?"

Rahibe Agnes genç adaya döndü: "Sokakta askeri araç gördün mü? Ya da asker?"

"Hiç bakmadım, Hemşire. Bakayım mı?"

"Hayır, şimdi bakman dikkati çekebilir." İstavroz çıkardı, sonra Markov'u kapıya doğru iterken kararlı bir sesle rahibe adayına talimat verdi: "Bunu aşağıya, bodruma götür ve orada tut. Askerle ben ilgilenirim."

* * *

Rahibe Agnes, siyah cüppesi bacaklarına dolanarak şapele girdi.

Loşlukta yakut kırmızısı ince mumlar titreşiyor, şapeli güçlü bir huzur havası dolduruyordu. Tersine, rahibenin yüreği çılgınca vurmaktaydı.

Giriş kapısının yanında oturan adamı gördüğü anda kendi hayatı için endişelendi. Adam yaklaşık ellilerinde, sert görünüşlü biriydi; yüzü tıraşsızdı ve dizlerine kadar çıkan çizmeleri vardı.

Rahibe Agnes endişesi her adımda yükselerek adamın yanına yaklaştı. "Ben... ben Rahibe Agnes'im. Benimle görüşmek istediğinizi söylediler?"

Adam delici bakışlarını rahibeye dikti, sonra dönüp elinin tersiy-

le kapının arka yüzüne dokunarak oradaki ters svastikayı gösterdi. Ardından yine sessizce bakmayı sürdürdü.

Rahibe Agnes'in yüreği hızlandı. Zihni tümüyle karıştı, içini dolduran dehşet duygusunu hissetti. *Casus konuşmuş olabilir mi?* Adam onu sınıyor, neler bildiğini anlamaya mı çalışıyordu? "İşaretime karşılık vermediniz. Dün akşamdan beri buradaydı."

Adam kusursuz bir İngilizce konuşmuştu.

Adama dikkatle bakarken beyninde şimşekler çakıyor, içindeki rahatlama duygusu kabarıyordu.

"Bana sormayacak mısınız yoksa? 'Yolunuzu mu kaybettiniz? Yardıma ihtiyacınız var mı?' diye. Ben de size, 'Çarşı Sokağı'na gitmem gerek,' diyeceğim."

"Bağışla, oğlum. Ben... kafam çok karışık. Güç saatler geçiriyoruz."

Adam elini uzattı. Parmağında, üzerinde ters bir svastika bulunan gümüş bir yüzük vardı. Sevimlice gülümsedi. "Sanırım beni bekliyordunuz. Adım Joe Boyle."

83

KOPTYAKİ ORMANI

YEKATERİNBURG

04.30

Üstü açık Opel orman yolunda sarsılarak ilerledi. Sibirya gecesinde gök koyu bir maviye bürünmüştü, parlak yıldızlar nedeniyle ışık neredeyse gündüz gibi soluktu.

Kazan havada asılı çam özü kokusundan kaşınan burnunu mendiliyle sildi. "Burası tam olarak neresi?"

Komendant hemen yanında, arka koltukta oturuyordu. "Dört Kardeş adı verilen, kullanılmayan bir maden. Ormanın bu bölümünde sayısız maden kuyusu var."

Opel çamurlu bir patikaya saptı, sürücü aracı nihayet durdurunca *Komendant* arabadan indi ve ormanın derinliklerine daldı.

Sürücüyle bir muhafız ellerinde gaz lambalarıyla önlerine düşünce, Kazan da Yurovski'yi izlemeye koyuldu.

"Burayı seçmende özel bir neden var mı?"

Adam çalı çırpıyı ayaklarının altında ezerek yürümeyi sürdürdü. "Her yerden uzak, bizi kimse rahatsız etmez. Cesetleri maden kuyularından birine attıktan sonra, bulmak kolay olmaz."

"Ya infazlar?"

"On bir kişilik bir manga seçeceğim, her tutuklu için bir kişi: Bütün aile, aşçı ve iki hizmetkâr, bir de Dr. Botkin. İşlerini İpatyev Evi'nde bitireceğiz. Sonra da cesetleri kamyonla buraya taşırız."

"Yani çocukları da, öyle mi?"

Adam başını evet der gibi salladı. "Mutfaktaki çırak hariç, hepsi. O daha çocuk ve hayatının bağışlanmasına ve kent dışına gönderilmesine karar verildi. Ürkütücü bir iş ama karmakarışık bir katliama dönüşmesini, kızların ırzına geçilmesini istemiyorum. Muhafızlardan bazılarının niyetli olabilecekleri gibi fısıltılar işittim."

Kazan eğleniyor gibiydi. "Bu aşamadan sonra, gerçekten ne fark eder ki?"

"Emre itaatsizlikle suçlanmak istemem."

"Nerede yapılacak?"

"Kızı sorguladığın odayı kullanacağız. Küçük ama bir tarafındaki duvar yekpare kayaya dayanıyor, yamacın bir parçası. Kireçle badanalanmış, onun için silah sesi de boğulur, ayrıca seken mermileri de yumuşatır. Silah sesini bastırması için, motoru çalışır durumda bir kamyon da bulunduracağım."

Kazan homurdandı. "Anlaşılan, her şeyi düşünmüşsün." Ormanın içinde bir açıklığa vardılar.

Komendant elindeki lambayı kaldırdı. Birkaç metre ötede, açıklığın tam ortasında, kenarlan ahşap kalaslarla desteklenmiş, terk edilmiş bir maden ağzı görülüyordu. "O kan içici soyluları buraya gömeceğiz."

Kazan maden kuyusuna, turbalı, kahverengi bir suyla kaplı zemine baktı.

Komendant, "Üzerlerini soyduktan sonra onları yakacağız, giysilerine gizledikleri değerli şeyleri de alacağız. Yanma işlemini hızlandırmak için bol miktarda benzin, sülfürik asit ve odun istifledik. Geride hiçbir şey bırakmamak istiyoruz."

"Peki, bitince?"

"Külleri kürekle maden kuyusuna atacağız."

Kazan bulundukları yeri izleyerek, yavaşça bir daire çizdi. Çam kokusu hâlâ geçmediğinden, mendiliyle burnunu sıvazladı. "Ne zaman?"

"Bu gece. Gece yarısından sonra."

84

Boyle bir koltuğa çöktü. Yüzü ciddiydi. "Pek iyi görünmüyor, öyle değil mi?"

Rahibe Agnes çalışma odasını arşınlamayı sürdürüyordu.

Buruşuk cenaze levazımatçısı kıyafetiyle Markov asabice parmaklarını çıtlatıyordu. Endişeyle, "Rahibeye de böyle söylemiştim zaten," dedi. "Bana kalsa, çoktan bu kentten kıçımı kurtarmıştım. Kızıllar'ın gelip kapıyı çalması sadece an meselesi, o zaman da cinayetlerin hesabını vereceğiz."

Rahibe volta atmayı kesip Boyle'a döndü. "Gerçekten de göründüğü kadar umutsuz durumda mıyız?"

"Umutsuz mu? Bana tam bir kargaşa gibi görünüyor."

"Sizi günler önce bekliyorduk."

Boyle asabi enerjiyle dolu ayağa kalktı. "Bütün trenler gecikmeliydi. Ukrayna üzerinden gelmek zorunda kalmak yolu daha da uzattı."

"Senin için bir şey getireyim mi? Yiyecek, serinletecek bir şeyler?"

Boyle köşedeki semaveri gösterdi. "Çaya hayır diyemem. Sıcak bir banyo da çok makbule geçer."

Rahibe Agnes semaverden bir fincana dumam tüten çay doldururken, Boyle eliyle yüzünü sıvazlayıp Markov'a döndü. "Neden? O kahrolası salak neden tünelin sonuna kadar gidip, hepimizin hayatını tehlikeye atar ki?"

Markov başını salladı. "Bu soruya sadece o kahrolası salak cevap verebilir."

Rahibe araya girdi. "Prenses Anastasia'dan haber almaya çok meraklı görünüyordu."

"Neden özellikle Anastasia?"

"Kim bilir. Ama Kazan'ın hangi doktoru getirttiğini buldum - tanırım onu, bizim hastane için de çalışmıştı- ve evine haber gönderdim. Karısı, kocasının hâlâ otelde olduğunu söylemiş."

Markov, "Beklediğimiz öteki çift nerede? Onlardan bir haber var mı?"

Boyle, "Keşke biliyor olsaydım," dedi. "Şimdilik, başlıca endişemiz Çeka'nm adamımızı konuşturması. Hiç birimiz emniyette olamayabiliriz."

Rahibe, "O yüzden manastırda kalmamanız daha iyi olur demiştim ya," dedi.

"Aklınızdan başka neresi geçiyor?"

"Markov'un buradan iki kilometre kadar ötede bir yeri var. Şimdilik ikiniz de orada kalabilirsiniz ama ikinizin de başka bir yere taşınması gerekebilir. Gidip arabanı getir."

Markov kasketine dokundu, "Başüstüne, Hemşire," deyip odadan çıktı.

Kadın, Boyle'a döndü. "Senin için koyu renkli bir takım bulurum, Markov da hazır inmişken bodrumdan birkaç ceset daha çıkarabilir. En azından, durdurulursanız haklı işinizi yapıyor görünürsünüz."

"Ceset mi dediniz?"

"Hastane ceset dolu. Korkarım, Kızıllar bugünlerde çevrelerinde kim varsa öldürüyor. Şimdi şu elbiselere bir bakayım."

Boyle girdiğinde, şapel son derecede sessizdi. Yaldızlı Bakire ve Çocuk ikonası mumların üzerinde süzülürken, harikulade Bizans yüzleri ebedi sükûnet içinde gibiydi. Giriş kapısından geçerken, adımları sütunlar arasındaki taşlarda yankılandı.

Tebeşirle çizdiği svastikayı ceketinin koluyla sildi.

Sunağa doğru dönerken yüreğinde bir ağırlık, neredeyse ezecek gibi bir umutsuzluk hissetti ve yıllardan beri yapmadığı bir şey yaptı: Sıralardan birinde diz çöktü, ellerini kavuşturdu, başını eğdi; dua etmedi, dua yerine içindeki mutsuzluğu çevresindeki huzura dağıtıp kurtulmaya çalıştı.

Orada diz çökmüş, düşüncelere dalmışken ayak sesleri işitti, başını kaldırınca Rahibe Agnes'in yaklaştığını gördü. "Rahibelerden biri sana giysi arıyor, fazla uzun sürmez. Duanı mı böldüm?"

Boyle kilometrelerce ötedeymiş gibiydi, sanki transtan kurtulmak istiyormuş gibi, başını salladı. "Bazen kendi kendini dinlemenin de dua olduğunu duymuştum. Eğer doğruysa, o zaman benim duam kabul olundu, demektir."

"Anlamadım?"

"Aklıma bir fikir geldi. Tehlikeli ve umutsuz ama başarırsak konuşmadan önce adamımızı kurtarabiliriz."

"Seni dinliyorum."

"Markov ve ben sahte belgelerle otele girer ve tutuklunun bize bırakılmasını isteriz." Rahibenin dehşete düştüğünü görünce, "Pek etkilenmediniz?" dedi.

"Otel, Çeka kaynıyor; orası onların merkezi. Üstelik en değerli esirlerini alıp gitmek imkânsız olmalı. Kim bilir ne haldedir."

Boyle cebinden 45'lik Colt'unu çıkardı, şarjörünü çekerek tümüyle dolu olup olmadığına baktı. Şarjörü yerine itti. "O zaman, dudaklarının mühürlü kalmasını istiyorsak, tek bir çaremiz kaldı demektir."

"Neymiş o çare?"

"Onu Öldürmek."

85

Mersk, Lydia'yı kolundan tutmuş, avluda sürükleyerek götürmeye çalışıyordu.

Garajın arka tarafındaki pis kulübeler, ağılı ve süt sağma sundurmalarıyla bir zamanlar eksiksiz bir çiftliğe aitmiş gibiydi.

Mersk gülerek, "Şimdi biraz eğlenme zamanı," dedi. "Arkadaşın Andreyev'in borcunu ödemeden kurtulacağını sanma sakın. Yakov ona sahip olabilir ama önce ben kiloluk et hakkımı alacağım."

Hemen arkalarından iki silahlı adam geliyordu. Lydia debelenerek kurtulmaya çalıştıysa da, Mersk sırıtarak kolunu büktü. "İtiraf edeyim ki sende kıvılcım var. Böylece bütün macera çok daha ilginç olacak."

Parmaklarını eteğinin kenarına dolayınca, Lydia elinden uzak durmaya çabaladı. "Hayvan herif!"

Mersk güldü, eliyle saçlarını vahşice kavradı. "Bu işi kolay yoldan da yapabiliriz, zor yoldan da. Hangisini seçersen seç, bana istediğimi vereceksin."

Lydia direnmeyi sürdürünce, Mersk de parmaklarını sıktı, genç kadın bir çığlık attı.

Karşısındakinin acı çekmesinden zevk alıyor gibiydi. "Ben hevesimi aldıktan sonra, adamlar da eğlenmek isteyecektir. Onun için, umarım gücün yerindedir, kadın."

Ahırlardan birinin kapısını açtı. Bir tarafta park etmiş Fiat kamyonetin kasasına zırhlı bir plakanın arkasında bir Maxim makineli tüfek yerleştirilmişti.

Ahırdan inek gübresi kokusu yayılıyor, her iki taraftaki asma katlara çıkan merdivenler, her yerde istiflenmiş saman balyaları görünüyordu. Saman balyalarından birinin üzerinde leş gibi bir çift çizmeyle kirli görünen giysiler vardı.

Mersk, "Benim fakirhane," deyip, serbest eliyle kemerini çözmeye girişti. "Çok keyif alacağım."

Lydia elini kurtardı ve ahırın karşı tarafına, Fiat kamyonetin arkasına koştu. Muhafızlardan biri tüfeğini doğrulturken Mersk adamı

itti. "Bana bırak. Dışarı, ikiniz de dışarı. Sıranız gelince çağırırım sizi." Adamlar çıkarken, Mersk umutsuzca merdivenlerden birine tırmanmaya çabalayan Lydia'yı gülerek izliyordu. Genç kadın merdiveni yarılamışken yaklaştı, merdiveni tutup ters tarafa yatırdı. Lydia merdiveni bıraktı, saman yığınına düşerken inledi. Mersk saçını avuçladı.

Lydia tekmeler savuruyordu. "Bırak beni!"

"Ne zaman durman gerektiğini bilmiyorsun, değil mi?" Kızı ayağa kaldırıp kendine çekti. "Devam ettirirsen, canın fena yanabilir."

Soluğu leş gibi içki kokarken elini yine Lydia'nın eteğine attı.

Genç kız bu sefer eğilip, adamın bileğini ısırdı. Mersk acıyla bağırdı, parmaklarını gevşetti ama öteki eliyle Lydia'yı dönerken kavrayıp, eteğini yırttı, iç çamaşırları ve çıplak bacakları ortaya çıktı. Lydia öteki merdivene doğru koştu.

Mersk öfkeli bir çığlık atıp peşine düştü.

* * *

Lokomotif tüm gücüyle gecenin karanlığında ilerlerken, vagonlar arasından yürümeye çalışan Yakov da sarsıntıdan etkilenmemeye çalışıyordu. Nina'nın kompartımanına varınca, Zoba'yı dışarıda, sigara içer buldu.

"Nasıl?"

"Uyuyor. Çocuk da uyuyor." İzmaritini çizmesiyle fırlattı.

Yakov kompartımanın jaluzileri çekik düz camından içeriye baktı. Nina ve oğlu alt ranzada uyuyordu. Genç kadın ellerinden birini başının altına yastık etmiş, diğerini koruma güdüsüyle oğluna dolamıştı.

Zoba, "İyi gidiyoruz," dedi. "Yakında varacağız. O heriflere güvenmek doğru mu sence, Leonid?"

"Tuzak olup olmadığını anlamak için önce atlarla köyü keşfe gideceğiz. Söyle, atları hazırlasınlar."

"Nasıl halletmeyi düşünüyorsun?"

Yakov cebinden bir Trans Sibirya demiryolu haritası çıkarıp, vagon koridorundaki titrek ışığa tuttu. "Köyün girişine bir kilometre kala, burada duracağız. On iki kişi alıp, köye atla girersin. İlerlemeden önce, senden güvenlidir işareti bekleyeceğim."

"İşaret nasıl olacak?"

Yakov Zoba'ya içinde bir İngiliz Verey işaret tabancası ve işaret fişekleri bulunan yeşil renkli bez bir kese uzattı. "Siperlerdeki gibi. Yeşil fişek, olabildiğince hızlı gelin demek. Kırmızı fişek tehlike işareti, dikkatli ilerleyin anlamına geliyor. İki kırmızı görünce çekileceğiz. Adamları hazırla."

"Fidye ne olacak? Elimizde on bin ruble yok ki."

"Yok, ama erzakımız var. O heriflerin pazarlığa hazır olmalarına güveniyorum." Zoba gitmeye davrandı.

Yakov kolunu tuttu, gözlerinin içine baktı. "Yuri benim. Adamlarına bunu iyice anlat."

86

Yuri'yi çitliğin avlusundan geçirip, süt sağma bölmeleriyle dolu, ahşap kulübelere doğru iterek götürdüler. Her yer gübre kokuyordu. Muhafızlar onu bölmelerden birine soktu, yarı yükseklikteki kapıyı sürgüleyerek kapattılar.

İçlerinden biri semaverin altındaki korları canlandırırken güldü. Semaver dinlenme köşesindeki teneke varilin üzerine yerleştirilmiş, dağınık samanların üzerine birkaç kalın battaniye atılmıştı. "Senin yerinde olsam, dualarımı etmeye başlardım. İgor Mersk seninle ilgilenmeye başlayınca, bu ahırda kaçacak delik arayacaksın."

İkinci nöbetçi, üç ayaklı bir tabure çekti, otururken elindeki tüfeği Yuri'nin yarım kapılı bölmesine çevirdi. Cebinden bir votka şişesi çıkardı, kocaman bir yudum içtikten sonra kolunun yeniyle ağzını sildi. "Subaymışsın, öyle diyorlar?"

Yuri başını salladı. "Bir yudum versen, yoldaş? Çekeceğim acıyı uyuştururdu."

Adam şişeyi yere bıraktı, bir çinko kovanın yanına gitti. Tahta kepçeye doldurduğu suyu Yuri'nin yüzüne fırlattı, sırılsıklam ıslattı.

"Benden alacağın tek içki bu, çar subayı pislik!" Burnundan soluyarak kepçeyi yine kovanın içine attı. Yuri yüzündeki suları siliyordu.

Bir saniye sonra bir kadın çığlığı duyulunca, içinde kabaran öfkeyi hissetti.

Nöbetçi yeniden taburesine tünedi, tüfeğini kucağına aldı. "İgor'u tanırım, acele etmeyecektir, onun için payımızı almamız epeyce sürer. Adam hanımlardan hoşlanıyor. Ne kadar direnirlerse, o kadar çok hoşlanıyor üstelik."

Yuri yüzü hiddetten bembeyaz, bölme kapısını umutsuzca sarsmaya çalıştı.

Adam alaycı alaycı sırıttı. "Senin yerinde olsam, kadın arkadaşını düşünmezdim. Kendi postumun telaşına düşerdim. İgor kadınla işini bitirip seninle ilgilenmeye başlayınca, beynine bir kurşun sıkması için dua edeceksin."

* * *

Lidya ahırda, Mersk yetişene kadar birkaç basamak tırmanmayı başardı. Adam bu kez onu ayak bileğinden yakalayıp samanların üzerine devirdi.

Vücudunun iriliğine rağmen çevik bir hareketle genç kadının üzerine abandı. Lydia debelendi ama Ukraynalı çok daha güçlüydü ve dizleriyle kollarına basıp yere mıhlamıştı. Öpmeye çalışınca, Lydia bir çığlık attı.

Herif çılgın gibi güldü, o sırada Lydia başını birden kaldırıp onu bir daha ısırdı, bu kez yanağını dişleyip kanattı.

Yanağından kan fışkırırken Mersk acıyla böğürdü, sonra bütün kontrolü kaybetti, kızın yüzüne yumruklarını indirerek bayılana kadar vurmayı sürdürdü.

Vahşi bir hayvan gibi kudurarak, Lydia'nın elbiselerine el attı.

* * *

Yuri bulunduğu bölmede Lydia'nın yeni bir çığlığını, ardından da Mersk'in böğürmesini işitti. Sonra her şey korkunç bir sessizliğe gömüldü. Yüzüne ölümün soluk rengi yayıldı, elmacıkkemiklerini kaplayan derisi gerildi.

Nöbetçilere, "Sağ çizmemde üç yüz ruble var," dedi. "O votkaya karşılık sizin olabilir." İki adam bakıştı; yüzlerinde hem hırs hem de kuşku vardı.

Semaverin başındaki küçük bir çaydanlığa kaynar su doldurup çay da kattıktan sonra kaşıkla karıştırmaya koyuldu. "Doğru mu söylüyorsun bakalım? Bizi ne sandın, aptal mı?"

"Doğru söylüyorum. Mersk beni öldüresiye dövecekse, sarhoş ya da ayık olmam fark etmeyecek."

Adam dudaklarını yaladı, sonra çayı yere bırakıp tüfeğini aldı. Ötekine, "Onu görebileceğim bir yere çıkar," dedi. "Bir şey yapmaya kalkışırsa, vur."

Adam bölmenin kapısını açtı. Tüfeğinin namlusu Yuri'ye dönüktü. "Dışarı çık ve sağ çizmeni çıkar."

Yuri bölmeden çıktı, sırtını bölme duvarına dayayıp deri çizmesinin topuğuna basarak çıkardı. "Çizmeyi buraya at."

Denileni yaptı. Nöbetçilerden biri çizmenin içini aradı ve dibindeki para destesini buldu. Yüzü para hırsıyla aydınlandı. "Herif doğ-

ru söylemiş..."

Yuri iki yumruğunu gırtlağına indirince soluğu boşaldı, yüzü acıdan çarpılarak yere yığıldı, parçalanmış soluk borusundan nefes almaya çalışırken gözleri yuvalarından fırladı.

İkinci nöbetçi tüfeğini doğrulturken, Yuri aradaki mesafeyi kapatmaya başlamıştı bile. Adam o kısacık kararsızlık anında paniğe kapıldı, ateş etmek ve süngü kullanmak arasında kalıverdi.

Sonunda süngüsünü salladı.

Yuri kenara çekildi ve kaynayan semaveri kulpundan kavradı. Fırlattığı ağır semaver adamın suratında patladı, yanık korlar ve sıcak su yüzünü yakınca bir çığlık attı.

Yuri tüfeğin süngüsüyle ellerini bağlayan ipi kesti, sonra yaklaştı, bir eliyle ağzını kapatıp sesini keserken, diğeriyle gırtlağına sarılarak doğrudan öldürmeye gitti.

Kollarını büktü. Herifin boynu çatırdayarak kırıldı. Bırakınca, cesedi yere yığıldı.

Havayı bir yanık kokusu kapladı. Semaverin kömürleri samanları tutuşturmuş, alevler ahırın zeminini yalamaya başlamıştı.

Öteki nöbetçi hâlâ iki büklüm, soluk almaya çalışıyordu. Yuri ona aldırmadı, öldürdüğü adamın tüfeğini, kemerindeki el bombasını aldı ve hızla avluya çıktı.

87

Ahıra ulaştığında, Lydia samanların üzerinde baygın yatıyor, Mersk de onun üzerine eğilmiş, kudurmuş bir hayvan gibi iç çamaşırlarını pençeliyordu.

Yuri fırtına gibi girince başını çevirdi, şaşkınlık içinde bakakaldı.

"Hemen onun yanından ayrıl, yoksa beynim dağıtırım." Tüfeği omuzlarken sesi son derecede sakindi.

Mersk'in gözleri nefretle parladı. Lydia'yı da sürükleyerek ayağa kalktı, elini kızın gırtlağına dolayarak, onu bir kalkan gibi önüne çekti. "Tüfeği atmazsan, boynunu kırarım."

Yuri tereddüt ederken, bir anda Mersk'in boş elinde *nagayka* beliriverdi. Kırbaç havada bir yılandili gibi büküldü ve Yuri'nin boynuna dolandı. Mersk kırbaca asılınca dengesini yitirdi, tüfek patladı, yerdeki tozlar saçıldı.

Mersk kırbacı çekmeye başlayıp kırbaç gırtlağını sıkınca, Yuri soluk almakta zorlanmaya, çabalamaya başladı.

Mersk son anda Lydia'yı kenara fırlattı, boşalan eliyle Kazak hançerini kavradı. "Yakov'un salak kardeşinin yaşadıklarını tatmanın zamanı geldi."

Hançeri kaldırırken, yüzü parlıyordu. Uzaktan bir yerden bir *klik* sesi geldi.

Lydia'nın ayağa kalktığını fark etmemiş ama elini cebine soktuğunu hissetmişti. Hızla döndüğü zaman genç kız Mauser'i yüzüne doğrultmuş görünce, hayatının en büyük hatasını yaptığını anlayıverdi.

Lydia sakin sesle, "İçinde biraz insanlık olsa, sana dua edecek kadar zaman verirdim. Ama senin gibi bir hayvan bunu hak etmiyor. Şeytanın yanına gidebilirsin."

Lydia tetiği çekerken Mersk hızla başını çevirdi.

Başı arkaya devrildi ve kurşun, kafatasının sağ yanına isabet ederek etrafı ete ve kana buladı. Koca adam geriledi, elindeki kırbaçla hançeri bırakarak sendeledi.

Ama aynı anda dengesini yeniden kazandı ve kızgın bir ayı gibi, hiç düşünmeden, öfkesine kapılarak öldürmek için atıldı.

Yuri boynundaki kırbaçtan kurtulmaya çalışır, ciğerlerine hava

doldurmaya uğraşırken Mersk, Lydia'nın üzerine yürüdü; Mauser'i doğrultmasına fırsat bırakmadan kocaman elleriyle genç kadını yakaladı.

Dev Ukraynalı dönerken Yuri aradaki mesafeyi hızla kapattı, kılıç gibi kullandığı hançeri Mersk'in göğsüne sapına kadar sapladı.

Adamın göğsündeki hançere diktiği gözleri fal taşı gibi açıldı. Geri geri sendeleyerek ahşap bir dikmeye çarptı, son soluğu vücudundan ayrılırken kayıp yere yuvarlandı.

Yuri, Lydia'nın ayağa kalkmasına yardım etti. Mersk'in yerdeki cesedine bakarken, "Son tanığım da gitti," dedi.

"Başka türlüsü olamazdı. Mersk ancak öldürerek durdurabileceğin vahşi hayvanlardandı." Parçalanmış giysilerini gözden geçirdi.

"Yoksa sakın sana?.."

"Tecavüz mü? Hayır, düşüncesine bile dayanamıyorum."

Yuri samanların üzerindeki gri battaniyelerden birine uzanıp, genç kızın omuzlarını örttü. "Sana elbise buluncaya kadar bununla idare etmek zorundasın."

Dışarıdan gelen gürültüler duydular; Mersk'in adamları silah seslerini işitmiş, ne olduğunu merak etmişlerdi. "En az dokuz adam daha saydım. Her an öfkeli eşekarıları gibi buraya dalabilirler."

Yüzünden ter damlayarak, Mersk'in tabancasını ve kütüklüğünü çıkardı. Ahırın uzak duvarının dibinde duran Fiat kamyonete atladı ve Maxim makineli tüfeği inceledi. Bir mermi kayışı takıp sürgü kolunu kaldırdı. "Çalışıyorsa, bu kamyonu kullanabilir misin?"

"Evet."

Yere atladı ve Fiat'ın marş manivelasını aldı. "Ön tarafa bin. Söylediğimde, tahta kapıları zorlayıp geçmeye hazır ol."

"İyi ama kapılar kapalı."

"Çok uzun süre kapalı kalmayacaklar."

Fiat'ın önüne geçti, manivelayı alıp iki tur çevirdi. Motor çalışırken garaja bakan kapılardan biri hızla açılıp, Mersk'in geri kalan adamları içeri doluştu.

Hep birlikte ateş açınca, Yuri de Maxim'in zırhlı plakalarının ardına sığındı. Ardı ardına birkaç kurşun sıktı, makineli kekeleyerek adamları biçti, ahşap kapılardan kıymıklar kopardı.

Askerlerden ikisi kapıların ardına sığınmayı başardı, sonra da

biri kamyonete doğru bir el bombası savurdu.

Bomba gök gürültüsü gibi patladı, Yuri de cevap olarak cebindeki el bombasını çıkardı, tam kapının önüne attı. El bombası saniyeler sonra patlarken, her iki adam da yaralandı. Hâlâ ateş ederek, sendeleyerek ahırdan çıktıklarında, Yuri işlerini Maxim'le bitirdi.

Lydia'ya bağırdı: "Şimdi kapılardan geri geri çık, ben dur diyene kadar da devam et!"

Genç kadın geri vitese taktı, motorun devrini yükseltti, Fiat hızlanmaya başladı. Parçalanmış kapıları dağıtarak önce garajın avlusuna, oradan da ıssız sokağa çıktı ve bir duvara tosladı.

Yuri kamyonetin kasasında kalarak durumlarını anlamaya çalıştı. Yangın büyüyor, alevler hemen her yere yayılırken cephane maytap gibi patlıyordu. Duvara çarpan Fiat'ın kasasındaki tahtalar el bombasının etkisiyle için için yanmaya başlayınca, kamyonetten atladı. "Buradan uzaklaşmanın zamanı geldi."

Ön avluya geçtiler, su tulumbasının yanında bıraktıkları sepetli motosikletlerini buldular.

Motosikletin selesine oturup kontağa basınca motor bir kez silkelenip durdu. Kontağa bir daha bastığında o silkelenmeyi bile duyamadı. Motordan inip, umutsuz bir ifadeyle, "Burada vakit kaybediyoruz," dedi. "İşte sorun burada. Muhtemelen seken bir kurşun." Motor bloğundaki kurşun deliğini gösteriyordu.

Dudaklarını büzdü, sokağın ortasına çıktı.

Gecenin karanlığında bir at kişnemesi duyuldu. Gözlerini kısarak köyün uzaktaki girişine, tren istasyonuna doğru baktı. "Giderek kötüleşiyor. Gelenleri görüyor musun?"

Lydia, Yuri'nin uzattığı parmağının yönüne baktı. Yüz metre kadar ötede, hayalet gibi yaklaşan atlıları gördü.

Yuri'nin yüzü ifadesizdi. "Yakov köyü kuşatıyor." Geri döndü, düştükleri yerde kalan adamların cesetlerine doğru yürüdü.

Hepsinin cesedi kanlıydı, bazılarının üniforması diğerlerinden de lekeliydi. Adamlardan birinin tuniğini çıkarmaya koyuldu. "Kendi boyuna uygun, olabildiğince düzgün bir üniforma düzmeye bak. Kan lekeleri konusunda yapacak bir şey yok, onun için en iyisini seçmeye çalış. Şu saçını da topla, bir kasketin altına gizle."

"Neden?"

"Yakov'un ordusuna katılmak üzereyiz."

88

Tren köyün bir kilometre kadar dışında beklerken, Yakov'un içinde bir ses bir yerde korkunç bir yanlışlık olduğunu haykırıp duruyordu.

Alevler gecenin karanlığında göğe yükseliyor, binalar yangının içinde kalıp yanıyor, cephaneler ateş alıp patlıyordu. Ardından yeşil bir işaret fişeği parladı; köye girme işareti verilmişti.

Vagonun basamaklarında duran adamlarından birine seslendi "Makiniste söyle, hareket etsin. Herkes dikkatli olsun!"

Tren hızlandı ve göz açıp kapayıncaya kadar köyün istasyonunun, bütün camları kırılmış, duvarları kurşun izleriyle dolu virane binanın önüne vardı.

Daha tren durmadan Yakov vagon kapısını açmış ve öteki vagonlardan inen onlarca askerin önünden perona atlamıştı bile.

Platformda onu elinde tabancasıyla ciddi ifadeli Zoba karşıladı.

Yakov, "Burası tımarhaneye benziyor," dedi. "Yuri'den bir iz var mı?"

"Gelip kendi gözlerinle görmen daha iyi olacak."

* * *

Gölgeden ayrılmamaya dikkat ederek demiryolu boyunca ilerlerken, Yuri Lydia'nın elini tutuyordu.

Yakov'un muhafızlarından altısı platformda ve hat boyunca nöbet tutuyordu ama hepsi de köydeki yangına dalmış gibiydi. Yuri trenin baş tarafına doğru yürüdü ve vagonlardan birine tırmandı. Lydia'ya etraf temiz işaretini verince genç kadın koşarak geldi, Yuri'nin elinden kuvvet alarak vagona çıktı.

Endişeli bir sesle, "Akıllıca bir şey mi, bu yaptığımız?" diye fısıldadı.

"Birazdan anlarız." Dönüp, vagonun kapısını usulca açtı.

* * *

Yakov ve adamları köyün içinde dikkatli avcılar gibi ilerliyordu.

Köy tüyleri ürpertecek kadar ıssızdı, askeri garaja yaklaştıklarında, etrafa dağılmış cesetlerle karşılaştılar. Zoba, "Hepsi ölmüş," dedi.

Bütün köy yanıyordu; Yakov garajın ön avlusunda yanan, ateşten hasar gören kamyon enkazlarını, sağa sola dağılmış boş benzin bidonlarını gördü, dayanılmaz sıcağı hissetti. Kasasına bir Maxim makinelisi yerleştirilmiş, çarpık bir Fiat kamyonetin yanından geçtiler, boş kapçıklara basarak ilerlediler.

İngiliz yapımı bir Douglas motosikletle yan sepeti terk edilmiş halde köy tulumbasının yanında duruyordu. Zoba motosikletin arka tekerleğine bir tekme attı. "Yuri ve kadın Moskova'dan buna benzer bir motosikletle kaçmıştı."

"Bütün köyü aradın mı?"

"Hâlâ arıyoruz, ev ev bakıyoruz. Ölülerin arasında yok. Bana sorarsan, çoktan sıvışmış olmalı." Başıyla yanan enkazları işaret etti. "Muhtemelen, çalıntı bir araçla."

Cephane iki kere kırbaç gibi şaklayarak patladı, seken kurşunlardan korunmak için hemen eğildiler.

"Bana bulduklarını göster."

* * *

Zoba öne düşüp ahıra doğru yürüdü.

Mersk'in cesedi ağaç bir dikmenin dibine yığılmıştı. Şakağından bir kurşun yemiş, göğsüne de bir hançer saplanmıştı.

Zoba, "Ondan fazla ceset saydık," dedi. "Tek bir canlı bile yok. İtiraf etmeli, Yuri becerisinden hiçbir şey yitirmemiş."

Yakov çizmesinin burnuyla Mersk'in cesedini çevirirken öfkeden patlayacak gibiydi. "Mersk'i de o öldürmüş olmalı. Bu hançer özel bir şeye benziyor."

Zoba, "Bunun gibi asiler dünyanın kusmuğu gibidir," diye homurdandı. "Mersk yanlış çomarlarla avlanıyormuş."

Yakov yüzü öfkeden kıpkırmızı, saman yığınlarından birine bir tekme atınca, kuru otlar havaya dağıldı. Dönüp ahırdan çıkarken alevler tahta dikmeleri yalamaya, sıcaklık dayanılmaz olmaya başlamıştı.

"Şimdi nereye gidiyoruz?" diye sordu Zoba.

Yakov sokağa girip istasyon şefinin odasına doğru yürüdü. Ahşap telgraf direklerinin, telgraf tellerinin yerinde olduğunu gördü. "Bunları kullanmam gerek."

"Başka?"

Yakov kırık bir sesle, "Köyde Yuri'yi bulamazsan, adamları topla. Gidiyoruz."

"Nereye?"

"Yekaterinburg'a." Yumruğunu öfkeyle avucuna vurdu. "Yuri de oraya gidecektir. Onu orada bulacağız."

* * *

Yuri lüksüyle dikkat çeken özel vagona girdi.

Bir köşede semaver kaynıyor, korlaşmış kömür havayı kokutuyordu; yandaki sehpanın üzerinde bir votka şişesiyle kadehler dizilmişti. Cilalı ceviz zeminin üzerinden yürürken, "Yakov işleri büyütmüş," dedi. "Burası tekerlekli bir kale gibi."

"Bunlar *onun* mu?"

Yuri elini pencerelerdeki çelik menteşeli plakaların, lombarların üzerinde gezdirdi. "Zamanında bir düke, ya da prense ait olmalı ama Bolşevikler birkaç sevimsiz değişiklik yapmış."

Ceviz masanın üzerinde, açık bir Trans Sibirya demiryolu haritası duruyordu. Yuri haritayı alıp inceledi.

"Nedir elindeki?"

Yuri gülümseyerek, "Sanırım talih bizden yana," dedi. "Aklından geçenleri eksiksiz bilmek isterdim."

"Emin olunca, anlatırım."

Lydia bir köşede camı tuzla buz olmuş, parçalanmış bir fotoğraf çerçevesi gördü. Hemen yanında da dertop edilip ezilmiş bir fotoğraf parçası vardı. Açtı, resimdeki yüzlere baktı. Yuri'nin çocukluğu da kolayca tanınacak gibiydi. "Bu, insanlara bir şeyler mi hatırlatıyor?"

Yuri dudaklarını kasarak fotoğrafa uzandı. "Mutlaka hatırlatır."

"Yakov'un mutlu olmadığı kanısındayım. Aklında ne var Yuri?"

Fotoğrafı tekrar buruşturdu, Lydia'nın aldığı yere bırakırken, gözlerinde bir kıvılcımla birden canlanıverdi. "Düşünüyorum."

"Beni ürküten ne biliyor musun? Tehlike ne kadar büyürse, o

kadar canlanıyorsun."

Genç kadına bakıp gülümsedi. "Biliyorum, korkutucu, öyle değil mi?"

"Ne yapmak niyetinde olduğunu söylemeyecek misin?" "Bekleyeceğiz."

"Neyi?"

"Yakov'u."

"Sen delirdin mi?"

Yuri kapının yanına gidip, dikkatle açtı. Kapının hemen ötesinde, üzerinde katlanmış gri battaniyelerle basit bir sahra yatağının bulunduğu bir kompartıman vardı. "Şimdilik burada bekleyeceğiz."

"Ya Yakov gelirse?"

"Senin gibi İrlandalı için güç olacak ama işin konuşma tarafını bana bırak."

89

AMERİKA OTELİ

YEKATERİNBURG

Bodrumun basamaklarında Kazan'ın ayak sesleri yankılandı. Nöbetçiler demir kapıdan geçmesine izin verdi; hücreye girdiği zaman havadaki yoğun amonyak kokusunu soludu.

Hekim amonyak ruhuyla çalışıyor, alnından terler damlayarak şişeyi tutuklunun burnunun altında gezdiriyordu. Yaptığını kesti, Kazan'ı görünce bakışları fark edilecek gibi değişti, rahatsızlığını dışa vurdu.

"Evet?" Müfettişin dudakları sabırsızlıktan kasılmıştı.

"Birkaç kere hareket etti. Ama amonyağı aşırı kullanmamaya dikkat etmek zorundayım. Fazlası ciğerlerini harap edebilir."

"Üzerinde ne zaman çalışmaya başlarım?"

"Bir şey söylemek güç. Ama kendine geldiğinde de durumunun sabitleşmesi için zamana ihtiyacım olacak."

Kazan homurdanarak, "Gene geleceğim," dedi.

* * *

Treni gecenin içinden gümbürdeyerek ilerlerken ve vagon sağa sola savrulurken, Yakov kadehine votka doldurdu.

Şişenin tıpasını takarken, vagon penceresindeki aksine baktı. Gözlerinin etrafı kararmış, bitkinliğin etkisiyle bezgin görünüyordu.

Öfkeyle soluyarak, bir yudum içmeye davrandı, içkiyi dudaklarına değdirmişken fikrini değiştirdi ve kadehi duvara fırlattı. Cam kırılıp dağılırken, içeri Zoba girdi.

"İçkiyi atmak yazık değil mi? Mutlu görünmüyorsun."

"Mutlu mu olmalıyım? Adamı yine kaçırdık. Lenin'in gazabı korkunç olacak."

"Bu işi hâlâ bitirebiliriz, Leonid. Telgrafı gönderdin mi?"

Yakov başını salladı, ardından gözlerini ovuşturdu. "Buradan Yekaterinburg'a kadar her istasyon şefi yolu açık tutacağını, yoksa kurşuna dizileceğini biliyor. Talihimiz yaver giderse, bu öğleden sonra orada oluruz. Tutsaklarımıza bir göz at. Bir şeylere ihtiyaçları varsa, ilgilen."

Zoba eşikte durdu, sonra dönüp bitkin halde Yakov'a baktı. "Sana iyi niyetli bir tavsiyede bulunabilir miyim? Son iki gündür neredeyse gözünü kırpmadın. Yığılıp kalmak istemiyorsan, biraz dinlenmeye çalış."

* * *

Kapı kapanırken, Yakov tuniğinin üst düğmelerini çözdü, bitkinliğini hissederek yatak kompartımanına geçti.

Kompartımana girerken, tabanca horozunun çıkardığı yumuşak tıkırtıyı işitti. Yüreği dondu.

"Kıpırdama ve ses çıkarma, Leonid."

Yuri elinde tabancasıyla kapının arkasından çıktı. "Silahını al ve ellerini bağla."

Kadın göründü, Yakov'un tabancasını kılıfından çekti. Deri bir kemerle ellerini arkasında bağladı, sonra da yatağın yanındaki iskemleye itti. Yuri çarşafı çekti, Yakov'u çarşafla iskemlesine bağladı.

Adam kızgınlıkla, "Siz öldünüz," dedi. "Eminim bunu biliyorsunuz."

"Hepimizin başına gelecek bir şey. Oysa seni buracıkta öldürmediğimi düşünürsek, ufak bir şükran duygusu yersiz olmazdı."

"Mersk'i öldürdüğün gibi mi?"

"Ölmeyi hak etti. Mersk, Stanislav'ı soğukkanlılıkla öldürdü. Bedelini de ödedi."

"Sana neden inanmıyorum acaba?"

"Çünkü başından beri sorunun buydu, Leonid. Sen sadece inanmak istediğine inanırsın."

"Niyetini biliyorum. Ama işe yaramayacak. En ufak bir ihtimal bile yok. Her şey senin aleyhine."

Yuri kaşlarını kaldırdı. "Beni bu kadar kolay harcama. Nina'yla Sergey nerede?"

"Güvende ve iyiler. Öyle kalıp kalmayacakları sana bağlı."

Yuri'nin yüzü öfkeyle karardı. "Demek öyle? Uyarım değişmedi. Onlara zarar verirsen, yüreğini sökerim."

"Lenin'e söyle, emirleri o veriyor."

"Sen de körlemesine itaat ediyorsun; kadınlarla çocuklara zarar vermek pahasına olsa bile."

"Nina'yla Sergey'e asla bilerek zarar vermem."

"Neden birden söylediklerine inanmakta zorlanıyorum dersin?" Mutsuz gözlerle Trans Sibirya demiryolu haritasını incelemeye koyuldu. "Kendine bayağı iyi bir makine hazırlamışsın. Ama makineler her an arızalanabilir, öyle değil mi?"

Yakov kızgınca, "Neler planlıyorsun? Ateşle oynadığının farkında mısın? Tren adamlarımla dolu."

Yuri haritayı cebine soktu ve kompartımanın uzak tarafındaki kapıyı açtı. "Yakında anlarsın. Döneceğim. Seninle işimiz daha bitmedi."

Görülmeyen lokomotiften gelen çılgın takırtılar kompartımanı doldurdu. Hemen ötede bir kömür vagonu vardı, hava da yanık kömürün kokusu ve sıcaklığıyla yoğunlaşmış gibiydi.

Yuri kömür vagonuna doğru gitmeden Lydia'ya, "Kaçmaya kalkarsa, hemen vur," dedi.

Gözlerini Yakov'a dikti. "Kusursuz bir nişancıdır. Kendine bir iyilik yap ve adam gibi otur, Leonid."

* * *

Yedi vagon ötede, Zoba bir kompartımanın önünde durdu.

İki muhafız uzaklaşarak, rahatça hareket etmesine izin verince, gaz lambasıyla aydınlanmış kompartımanın camından içeriye baktı.

Nina alt ranzada, pencerenin yanına oturmuş, hekimin stetoskopla göğsünü dinlediği oğlunu kucağına almıştı.

Çocuk arada bir ıslıklı bir öksürüğe yakalanıyor, annesi de her seferinde endişe ve kaygıyla bakıyordu. Hekim muayenesini bitirince Nina'ya kısaca bir şeyler söyledi, onu oğlunu kucağında sallar bırakarak koridora çıktı.

Kompartımanın kapısını kaydırarak kapatırken, Zoba koluna elini koydu. "Bir değişiklik var mı?"

Doktor gözlerini asabice kırpıştıran, sıska ve tikleri olan biriydi. Stetoskobunu cebine tıkıştırırken Zoba'yı kompartımanın uzağına

götürdü.

"Değişiklik var ama maalesef kötüye doğru. Ateşi çok yüksek.

Ciğerleri ciddi ölçüde tıkalı. Bana sorarsan, verem derim. Bir süredir çektiğinden eminim."

"Yapabileceğimiz bir şey var mı?"

"Düzgün bir İsviçre sanatoryumuna gitmek yararlı olabilir."

"Komik olmaya çalışma."

"Çalışmıyordum. Çocuğun hastanede olması gerekir." Cebinden bir sigara paketi çıkardı, birini yakıp dumanını üfledi. "Yakov'a hep söylediğim gibi, bu ülkeden ayrılabilmek için sağ kolumu verirdim. Burada hastalık ve umutsuzluktan başka bir şey yok."

Zoba gaz lambasının ışığında ıslak bir havluyla oğlunun alnını silen Nina'yı görebilmek için boynunu uzattı.

Doktor başını salladı. "Acınacak bir durum, öyle değil mi? Yekaterinburg'a varmamıza daha ne kadar var?"

"Neden sordun?"

"Gecikirsek, çocuğun hayatı için endişelenirim."

90

Yuri başının üstünden geçen kızgın dumana yakalanmadan, kömür vagonunun üzerinden lokomotife ulaşmaya çalışıyordu.

Makinist ve genç yamağı, sırtları dönük halde, kazana kömür atmakla meşguldü.

"O kazanın kapağını kapayın ve küreklerinizi atın, beyler." Yuri dikkatle lokomotife geçti, tekerleklerin takırtısını bastırmak için sesini yükseltti. "Başka bir şey yaparsanız kurşunu yersiniz."

Tabancayı görünce, adamların yüzü korkudan aydınlandı. Kazanın kapağını kapatmak için kullandıkları kürekleri yere attılar.

"Güzel. Mantıklı olmaya devam edin, bu işin sonunda herkes soluk alabilsin."

Tabancasının namlusuyla lokomotifin buhar göstergelerini ve vanalarını işaret etti. "Önce, bana bu zımbırtının nasıl çalıştığını göstereceksiniz. Sonra da, söylediğimi aynen yapacaksınız."

* * *

Kompartımanda Yakov öfkeden patlamak üzere, kıpkırmızı kesilmiş yüzüyle Lydia'ya bakıyordu.

"Kimsin sen?"

"Seni merakta tutmak daha iyi olmaz mı?"

"Beni dinle: Bu iş sadece bir şekilde sonuçlanacak; ikinizin ölümüyle. Neden postu kurtarmıyorsun? Sana dokunulmayacağına söz veriyorum."

"Dizkapaklarına değer veriyorsan beni dinle ve çeneni kapat."

Kömür vagonuna açılan kapı hızla açıldı ve Yuri göründü. Kapkara ellerinde bir balyozla uzun ve kalın bir demir çubuk vardı. Yanında yüzü kömürden kararmış, giysileri kurumlu, sırık gibi ateşçiyi getirmişti. "Size makinistin oğlu Pavel'i tanıştırayım. Bundan böyle benim yardımcım olacak."

Pavel elinde kasketini çekiştirip, kekeleyerek, "Babamı öldürece-

ğini söyledi, Komiser Yoldaş," dedi. "Biz... Pek seçenek bırakmadı bize."

Yakov patladı. "Niyetin ne, Yuri?"

Yuri elindeki Trans Sibirya demiryolu haritasını göstererek, "Nerede olduğumuz konusunda fikrin var mı? Menski Tüneli'ne beş kilometre mesafedeyiz. Anlaşılan tünelden hemen önce bir makas istasyonu var, bir de bir yan yol: Bir, bir buçuk kilometre sonra bir maden deposuyla sona eren paralel bir hat. Birbirimizden ayrılmak için mükemmel bir yer."

Birden neler olacağını anlayınca, Yakov'un yüzü kasıldı.

Tren biraz yavaşlamaya başladı, Yuri de ateşçiye dönüp, "Artık ona anlatman iyi olacak, Pavel," dedi. Delikanlı dudaklarını asabice yaladıktan sonra çenesiyle yatak kompartımanının ötesini, vagonun uzak ucunu işaret etti. "Öteki vagonları lokomotiften ve sizin vagonunuzdan ayırmamı istiyor."

Yuri söze girdi. "Öteki vagonları paralel hatta ayıracağız. Demiryolu inişe geçtiği için, bir süre gideceklerdir. Talihiniz varsa, biz yolumuza devam ederken, siz orada bekleyeceksiniz."

Yakov öfkeden kendini kaybetmiş, iskemleden kurtulmak için debeleniyordu. "Hayır... bunu yapamazsın! Ne yaptığının farkında değilsin!"

Yuri musluğun yanından bir havlu aldı, elini Yakov'un omzuna bastırıp yerine oturttu. "Farkında değilim, öyle mi?"

"Hayır, anlamıyorsun..."

Havluyu Yakov'un ağzına tıkıp bağladı, adam anlaşılmaz sesler çıkarıp debelenirken onu sıkıca bağladı. "Gerekli olanları anlıyorum, Leonid. Şimdi de duyduklarım yetiyor."

Lydia'ya dönüp başını salladı. "Aynı kural geçerli. Kaçmaya kalkışırsa vurursun." Lokomotifin frenleri tısladı, tren neredeyse tırıs giden bir atın hızına düştü.

Yuri tabancasını Pavel'e çevirdi. "Pekâlâ, bitirelim bu işi. Balyozla demir çubuğu al."

Pavel denileni yapıp kapıya yöneldi. Yuri tabancasını doğrulttu, kompartımanın ötesinde uzanan koridor kapısını açtı. Görünürde kimse yoktu. "Haydi, iş başına," dedi Pavel'e.

Genç ateşçi demir çubuğunu levye olarak kullanıp, emniyet kelepçesini söktü, sonra da balyozuyla girişerek vagonları birbirlerine

bağlayan demir mili yerinden çıkardı. Mil kurtuldu, zincirinin ucunda tangırtıyla düşerken lokomotif ve Yakov'un vagonu diğerlerinden uzaklaşmaya başladı.

Pavel pencereden bakıyordu: "Makasa yaklaşıyoruz."

Yuri delikanlının elinden çubuğu aldı, vagonun dış basamaklarını göstererek, "Haydi bakalım," dedi. "Hemen arkandayım."

Pavel atladı, lokomotifi tıslayan yavaşlamış treni koşarak geçti. Peşinde Yuri'yle, makasa ulaştılar. Pavel'in yardımıyla çubuğu makasa yerleştirdi. Lokomotifin ve ilk vagonun geçmesinden sonra, makası değiştirdiler.

Yuri çubuğu çıkartınca, Yakov'un vagonunun peşinden koşup tırmandılar.

Geri kalan vagonların yan hatta girmesini, sonra da yokuş aşağı hızlanmasını izlediler.

Vagon pencerelerinde askerler görünmeye başladı. Birkaçı başlarını kaşıyor, lokomotifi ve vagonu öteki hatta görünce neler olduğunu anlamaya çalışıyordu.

Yuri, Lydia'ya, "Her an içlerinden biri ne olduğunu anlayıp, ateş etmeye başlayacaktır," dedi. "Koruyucu plakaları indir, ne olur ne olmaz."

Lydia çelik plakaları kapatmaya koyuldu.

Yakov hâlâ iskemlesinde debeleniyor, sanki nöbet geçiriyormuş gibi suratı kıpkırmızı, gözlerini belertiyordu.

"Ayrılmanın zamanı geldi, Leonid."

* * *

Kompartımanda, Nina her an artan bir endişeyle Sergey'e bakıyordu. Solukları daralmış, sesi kısıktı ve her geçen dakika öksürüğü daha sertleşiyordu.

Kaygıyla, oğlunun terli yüzünü elindeki ıslak havluyla sildi.

"Anne, canım yanıyor..."

"Biliyorum, canım. Seni hemen bir hastaneye götürmeye çalışıyoruz."

"Ama gerçekten acıyor, anne..." Yeniden bir öksürük nöbetine yakalandı, öksürüğün şiddetinden bütün vücudu sarsıldı.

Genç kadının umutsuzluğu işkencenin de ötesindeydi. Bir eliyle

Sergey'in parmaklarını kavramış, diğeriyle havluyu yanında duran soğuk su dolu leğene daldırıyor, ateşler içinde yanan oğlunun alnını serinletmeye çalışıyordu. "Hepsi geçecek, tatlım. Anne burada. Biraz dinlenmeye çalış Sergey. Biraz..." Birden gözü penceresinin dışındaki beklenmedik bir harekete takıldı: Yandaki bir rayda giden başka bir tren yavaşça yanlarından geçiyordu.

O sırada Sergey yeniden şiddetle öksürmeye başlayınca, yandaki trene pek dikkat edemedi, baktığında oğlunun kan tükürdüğünü, kızıl köpüklerin göğsüne aktığını görüp dehşete düştü.

Çocuğu ürkütmemek için elini ağzına bastırarak çığlığını boğdu ama hemen ayağa fırladı. Panik içinde, kompartımanın kapısını hızla açınca nöbetçiler dikkat kesildi, gözlerini Nina'ya dikti. "Doktoru bulun - lütfen- oğlumun acilen yardıma ihtiyacı var..."

* * *

Yuri Yakov'un oturduğu iskemleyi çevirdi. Sürükleyerek yatak kompartımanından çıkardı, çalışma bölümüne götürdü. Çıkış kapısında durdu. "Burada vedalaşıyoruz."

Yakov debelendi, ağzındaki tıkacın ardından öfkeyle homurdandı; gözleri yuvalarından uğradı.

Yuri onu iskemleye bağlayan çarşafı çözdü ama tıkacıyla ellerindeki kemere dokunmadı. Tabancasını çekti, Yakov'u kavrayıp ayaklarının üzerine kaldırdı, kapıya doğru itti ve kapıyı açtı. Vagonun arkasından birkaç madeni basamak iniyor, altlarından demiryolu hızla akıp gidiyordu.

"Tünele yaklaşıyoruz, haydi, hareketlen." Yakov'u ensesinden kavrayıp sarstı. "Basamaklardan geri geri, yavaşça in, yoksa düştüğün zaman bacağını kaybedersin."

Yakov kımıldamadı. Askerlerin bulunduğu vagonlar duracak kadar yavaşlamış, adamlardan bazıları merakla pencerelere üşüşürken, kimileri ellerinde tüfekleriyle vagon basamaklarına çıkmış, tek başına uzaklaşan lokomotife, kömür vagonuna ve Yakov'un vagonuna ne yapacaklarını bilemeden bakakalmıştı. Yuri, "Ben fikrimi değiştirmeden in," dedi. "Şimdi."

Lokomotif sarsıldı, sonra hızlanmaya başladı.

Yuri tabancasını dayayarak Yakov'u merdivene iterken altlarındaki raylar daha hızlı akıyordu.

Yuri çizmesiyle itmeye çalıştı; oysa Yakov ellerinin bağlı olmasına rağmen tutunmayı başardı; tıkacının ardından sessiz itirazlarını

sürdürüyordu.

Tren daha da hızlanırken, lokomotif yeni bir güçle ileriye atıldı.

Yakov dengesini kaybetti. Sırtüstü düştü, karanlık rayların üzerinde yuvarlanarak görünmez oldu. Askerleri neler olduğunu nihayet anlayınca, aynı anda şiddetli bir yaylım ateşi başladı.

Yuri vagona çekilmek zorunda kaldı.

Kurşunlar vagona saplanırken Lydia ve Pavel'e "Yere yatın!" diye bağırdı. Lokomotif tünele daldı ve zifiri karanlığa gömüldü.

* * *

Yakov tahtadan yapılmış sert bir traverse çarpana kadar raylar üzerinde yuvarlandı, acıdan soluğu kesilince homurdandı.

Ayaklanmak için debelendi ama doğrulur doğrulmaz iki büklüm olup safra kustu. Adamlarından bazıları çizme gürültüleri içinde, önde Zoba, ellerinde gemici fenerleriyle yaklaştı. İçlerinden biri Yakov'un tıkacını çıkardı, ellerini çözdü.

Yakov öfkeden köpürüyordu. "Bizi yine kandırdı. Burada hareketsiz kaldık. Salak herif, çocuğa ne olacak?"

Zoba elindeki feneri kaldırdı, yüzü asıktı. "Artık çok geç, Leonid."

YEDİNCİ BÖLÜM

91

Markov, "Sen delirmişsin, söylüyorum sana. İkimizi de öldürteceksin," diyerek dizginleri şaklattı, atlar Vonskaya Caddesi'ne doğru tırısa kalktı. "Beni dinlemiyor musun?"

Boyle koyu renk bir takım ve beyaz yaka giymiş, siyah kravat bağlamış, cenaze arabasında yanında oturuyordu. "Her dediğini duydum. Delirmedim, sadece umutsuzum. Bir sonraki kavşak demiştin, değil mi?"

Markov mutsuzca içini çekti. Arabayı sola çevirince gölün kenarına vardılar. Köprünün altından geçerlerken, sağlam görünüşlü demir bir kapının yanında üç Kızıl Muhafız'ın nöbet tuttuğunu gördüler. Askerlerin yanından geçtikten sonra, Markov ciddi bir ifadeyle, "Gördün mü, tam dediğim gibi," dedi. "Tüm tünel girişlerinin başına adam koymuşlar."

Birkaç dakika sonra, üst kattaki direğine İngiliz bayrağı çekilmiş, dış cephesi mermer kaplı, son derece bakımlı bir evin önünde daha çok askerin devriye gezdiğini gördüler. Markov, "İngiliz konsolosunun kançılaryası*," dedi. "Bahçesinde bir tünel ağzı var."

Boyle dudaklarını büzdü. "Yeterince gördüm. Otele gidelim."

Beş dakika sonra, Amerika Oteli'nin önünden geçiyorlardı. Boyle otelin dışında süngü takmış dört askerle, kum torbalarından yapılmış bir siperin ardında, Vickers marka bir makinelinin başında bekleyen bir beşincisini gördü. Otelin her iki tarafındaki sokak köşesinde de silahlı birer nöbetçi dışında, binanın önüne de bir sürü otomobil ve kamyonet çekilmişti.

Birden araba ve kamyonetlerin yanından üstü açık bir Opel geçip, ön kapının dışında frenleyerek durdu. Deri ceketli iki adam arka koltukta oturan, dehşete düşmüş görünüşlü genç bir adamı toparlayıp, ön merdivenden içeri sürükledi. Markov, "Zavallının hücreye kapatılacağı kesin," dedi.

Boyle'a döndü. "Aslanın inine girmek için, aklını kaçırmış olman gerekir. Ben cesaret edemezdim."

**Elçilik ve konsolosluklarda yönetimle ilgili görevlilerin çalıştığı yer.*

"Köşeyi dön. Otelin arkasına bir göz atmak istiyorum."

Markov kamçısının ucuyla beygirlere dokunarak arabayı hızlandırdı. Boyle otelin zemin katındaki bütün pencerelerin kalın parmaklıklarla kapatılmış olduğunu gördü.

"Bunlar hücreler mi?" diye sordu Markov'a.

"Evet."

"Nehre doğru git."

Markov atların başını çevirdi, birkaç dakika sonra nehir kenarında durdular.

"Pekâlâ?" Boyle cebinden bir defterle kurşunkalem çıkardı. Birkaç şey çiziktirdi, bir iki kaba çizim ekledi. Bitirince başparmağı ve işaret parmağıyla alnını ovuşturdu.

"İmkânsız, öyle değil mi?"

"Her zırhın zayıf bir halkası vardır," dedi Boyle. "Ancak otele girmeye çalışırsam, ciddi bir sorunla karşılaşacağımı tahmin edebiliyorum."

"Hangi sorunla?"

Boyle kurnazca gülümsedi. "Rusçayı biraz anlıyorum ama konuşamıyorum." Markov perişan halde dizginleri boşalttı. "Harika. Şimdi ne yapıyoruz?"

92

Tren gecenin karanlığında gümbürdeyerek ilerliyordu.

Lydia içeriye hava girmesi için madeni pencerelerden birini açınca, ay ışığının aydınlattığı loşlukta demiryolu boyunca yayılan geniş ormanları gördü. Arkasını dönünce, "Perişan olduğunu biliyorum ama kendini suçlamamalısın," dedi.

Yakov'un masasının başına oturmuş, yüzünü ellerine gömmüş Yuri ıstırap dolu gözlerini kaldırdı. "Mesele bu değil. Hepsi benim yüzümden. Buraya gelmek, bütün bunlar, her şey benim yüzümden oldu, şimdi görebiliyorum bunu. Kendi başıma kalsaydım, en azından Nina'yla Sergey'in başına bir şey gelmezdi. Onları korumam gerekirdi."

Yuri'ye yaklaşıp, her iki elini genç adamın omuzlarına dayadı. "Kendini suçlayamazsın, Yuri. Yakov onlara bilerek zarar vermeyeceğini söylemişti."

"Artık onun ne yapıp yapamayacağından da emin değilim. Ama mantık bu işte Nina'yla Sergey'i rehine olarak kullanmaya çalışacağını söylüyor."

Yuri'nin gözündeki endişeyi, kaygı ve bitkinlikten çökmek üzere olduğunu gördü. "İki günden fazladır uyumadın. Dinlenmen gerek, Yuri."

Genç adam ayağa kalktı ve demiryolu haritasına uzandı. "Dinlenemem, hele şimdi hiç dinlenemem. Bana Pavel'i getirsene."

"Ondan sonra dinlenmeye söz veriyor musun?"

"Zamanı gelince. Önce bırak da, Pavel'le konuşayım."

Lydia yatak kompartımanına gitti, biraz sonra genç ateşçiyle birlikte döndü. Yuri girizgâha gerek görmeden, "Sen ve baban Bolşevik misiniz?" diye sordu.

Genç adam gergince, "Hayır, efendim," dedi. "Demiryolu işletmesinde çalışıyorduk. Komiser Yakov bizi bu trene yardımcı işçi olarak aldırdı."

Yuri işaretparmağını bükerek, "Benimle gel," dedikten sonra Lydia'ya döndü. "Sen burada bekle, hemen dönerim."

Genç kadın, adamın koluna yapıştı. "Ne yapmaya gidiyorsun?"

Yuri Mersk'in *nagayka* kırbacını eline aldı. "Yakov, Yekaterinburg'a kadar bütün hattın açık olmasını emretmişti. Emri iptal edip bizi durdurmasına izin veremem."

* * *

Pavel'in peşinden, vagondan çıktı. Lokomotife vardıklarında, Pavel'in babası kazana kömür doldurmakla meşguldü. Oğlunu görünce rahatlamış göründü.

"Beni dinle," dedi Yuri. "Dediklerimi yaptığınız sürece ikinize de bir zarar gelmeyeceğine söz veriyorum. Sizden istediğim, bu treni Yekaterinburg'a kadar hiç durmadan götürmeniz. Becerebilecek misiniz?"

Makinist başını salladı. "Yeterince kömürümüz var, o bakımdan sorun olmaz. Her şey hattın açık olup olmamasına bağlı."

"Hat açıksa, yolumuz daha ne kadar sürer?"

"Sekiz saat kadar."

Yuri parmağım demiryolu haritasında bir noktaya bastırdı. "İkinizi de Yekaterinburg'dan seksen kilometre önceki bir köyde indireceğim, tam şurada. Sizi trenden attığımı söylerseniz, kimseden zarar görmezsiniz." Alacakaranlıkta yanlarından hızla geçen telgraf direklerine baktı. "Şimdi söz dinleyin ve treni birkaç dakikalığına durdurun."

"Neden?"

"Yapacak bir işim var."

Makinist eline deriden kalın bir eldiven geçirdi, kumanda panelinde bir iki vanayla düğmeyi ayarladı, sonra da dikkatle havalı frenleri açtı. Buhar tıslarken tren yavaşladı, sonunda bir buhar bulutu içinde gıcırtılarla durdu.

Yuri hiç beklemeden kömür vagonunun tepesine tırmandı, demiryolu boyunca uzayıp giden telgraf teline yaklaştı. *Nagayka'yı* boşaltıp, telgraf direğine doğru salladı. Bütün gücüyle asıldıktan sonra kırbacın sapını kömür vagonunun üzerindeki demir korkuluğa bağladı, ardından da makiniste, "Frenleri bırak, yavaşça hareket etmeye başla," dedi.

Makinist söyleneni yapınca, lokomotif ilerlemeye koyuldu.

Nagayka telgraf telini de çekerek iyice gerildi, sonunda telin kopmasıyla birlikte *zing* diye bir ses duyuldu. Yuri telin ucunu kö-

mür vagonunun korkuluğuna doladı.

Makiniste, "Şimdi artık hızlanabilirsin," dedi. Trenin hızı artmaya başladı.

Yuri telgraf tellerinin direklerden birer birer kopuşunu izledi...

* * *

Lydia yatak kompartımanındaki ibrikten leğene biraz su aldı.

Yuri belinden yukarısı çıplak, kömürden kararmış elleriyle yüzünü sabunluyordu. "Yakov telgraf hattını hemen onaramayacak."

"Pavel nerede?"

"Babasının yanında. Acil bir durum olmadıkça bizi rahatsız etmemelerini söyledim. Sırayla dinlenebiliriz ama tabancan yanında dursun."

Tren hızlanırken, Yuri'ye bir havlu uzattı. "Lokomotifi durdurmayacaklarına güveniyor musun?"

Genç adam kurulanırken, "Issızlığın tam ortasındayız; nereye gidebilirler ki?" dedi. "Haydut ve kurt dolu bir ormanda talihlerini denemeyeceklerse, yanımızda daha güvende olurlar, en azından Yekaterinburg'a yaklaşıncaya kadar."

Yuri'nin yüzüne, çukura kaçmış gözleriyle derin çizgilerine baktı. "Uyumaya çalışacağına söz ver. Her birimiz ikişer saat. Önce sen uyu, ben beklerim."

"Dayanabileceğine inanıyorsan."

"İyiyim. Oysa sen, bitkinliğin kenarındasın, Yuri."

Yuri ranzanın üzerine yığıldı, çizmeleriyle dizliklerini çıkardı. Başını yastığa dayadı ve kendini gevşemeye zorladı. "Bir şeye ihtiyacın olursa, uyandır beni."

"Artık konuşmak yok." Pencerenin yanındaki iskemleye oturmuş, parmağını dudaklarına götürmüştü. "Şimdi dinlen, Yuri."

Yuri bir elini başının altına sokarak, duvara döndü. Lydia elinin Yuri'nin sırtına koydu, omuzlarını ovdu, gerginliğini, tahta kadar sertleşmiş düğümlerini hissetti. "Küçük bir kızken karanlıktan korktuğumda, bazen annem odama gelir ve sırtımı sıvazlardı. İnsanların gevşemek için bir temasa ihtiyaçları olduğunu söylerdi hep. Ne dersin?"

"Tam şu dakikada gözlerimi kapatabilmeyi, her şeyin kaybolmasını ve bir hafta boyunca uyuyabilmeyi isterdim."

"O hissi bilirim. Dünyaya açılan pencereleri kapatmak ve karanlığın geçmesini beklemek istersin. Ama gözlerini yeniden açtığın zaman, hiçbir şeyin değişmediğini anlarsın. Asla değişmez."

Yuri'nin hâlâ endişenin pençesindeymiş gibi yumruğunu sıkıp açtığını fark etti. "Ne düşünüyorsun?"

"Nina ve Sergey'i. Onları son gördüğüm günü. Nina çamaşır asıyor, Sergey de anasının eteğini çekiştiriyordu. Oğlumu teselli edecek hiçbir şey olmaması yüreğimi dağladı. Kendimi o kadar çaresiz hissettim ki."

Yuri'nin omuzlarını ovmayı kesti. Adam dönüp Lydia'nın yüzüne baktı. Gözlerindeki bakış her şeyi anlatıyordu; üzüntüsü ve kaygısı hâlâ oradaydı, görülüyordu ama bir şey daha vardı o bakışta, çok iyi bildiği bir özlem gibi bir şey.

Cinsel bir şey değil, çok daha acil bir şey: Başka bir insana bağlanmak için yürek burkucu bir ihtiyaç. Konuşmaya gerek yok gibiydi, kelimelere yer yoktu, Yuri'nin de en az kendi kadar savunmasız olduğunu biliyordu çünkü.

Genç adamı kendine çekti, sarıldı, kollarını boynuna dolarken onu öpmeye başladı; önce usulca, sonra Yuri ona umutsuzca sarılırken, daha şiddetle.

93

Yuri dudaklarında bir çığlık, çırpınır gibi kendine geldi.

Yanında, başını omzuna dayamış yatan Lydia, "Neyin var? İyi misin?" diye sordu.

"Kâbus gördüm, hepsi bu." Gözlerini ovuşturdu ve yatağın yanına astığı ceketindeki cep saatini kontrol etti. Neredeyse dört saat geçmişti. Bitkin olmalıydı. Dışarıda hava aydınlanmış, metal kepenklerden içeri ışık huzmeleri giriyordu.

Lydia uykulu bir sesle, "Kendimi aptal yerine mi koydum?" diye sordu.

"Eğer öyleyse, iki aptal ettik, demektir." Eliyle usulca genç kadının yüzüne dokundu. "Kendini nasıl hissediyorsun?"

Lydia doğrularak eteğini düzeltti, yüzü birden kızardı. "Emin değilim. Bu... aramızda olan, düşünmemi sağladı."

"Neyi?"

"Daha önce tanışsaydık, nasıl olacağını."

Genç kadının gözlerinin içine baktı. "Çok daha önce mi? Bana kalırsa, bunu düşünmek insanı çıldırtabilir."

Lydia konuyu değiştirdi. "Sence Yakov'un semaverinde çay kalmış mıdır?"

"Bir bakayım." Yataktan iner inmez bir şeylerin yanlış gittiğini hissetti ama ne olduğunu tam anlayamadı. Lydia telaşla, "Ne oluyor?" dedi.

Yuri olanları o zaman anladı: Trenin hızı neredeyse hiç fark edilmeyecek gibi azalmaya başlamıştı. "Tren yavaşlıyor. Hemen giyin. Bir sorun olabilir." Elbiselerini giydi, tabancasını eline aldı.

Lydia giyinirken, Yuri lokomotife açılan kapıya gitti. "Hayır, bekle. Seninle geliyorum." Peşinde Lydia'yla, kömür vagonunun üzerinden tırmandı.

Çevrelerinde orman göz alabildiğince yayılıyor, bazı zirveleri karla kaplı Urallar, tepelerinden bakıyordu. Ağaçların arkasında ahşap binalar, dağınık bir köy görür gibi oldu.

Lokomotife ulaştı. Makinist ve oğlu gitmişti.

Öfkeyle elini lokomotif duvarına vurdu. "Tam ihtiyacımız olan şey. Deliler treni yavaşlatıp atlamış olmalı." Buhar göstergesine baktı. "Basınç azalıyor. Ne kadar zamandır yalnız olduğumuzu kim bilebilir? Böyle devam ederse, bir yerde durur kalırız."

Makinistin attığı kalın deri eldiveni yerden alıp eline geçirdi ve kazan kapağını açtı. Açılan kapaktan bir sıcak dalgası yayıldı; kazanın için sarı ve kan kırmızısı kömürlerden bir deniz gibiydi.

"Geriye ağır, eşek işi kaldı anlaşılan." Arkalarındaki bölmeden iki kürek aldı, birini Lydia'ya uzattıktan sonra kendininkini kömür tavasına daldırdı. "Olabildiğince hızlı küreklemeye başla."

* * *

Vanaları ayarlanan lokomotif yeniden hızlanmaya başlarken, Yuri'nin yüzünden ter damlıyordu. Alnındaki teri sildi. Otuz dakikalık sıkı bir çalışmadan sonra, buhar basıncı sabitleşmişti.

Lydia yorgunluğu hissetti. "Nerede olduğumuz hakkında bir fikrin var mı?"

"Hiç yok." Zirveleri karlı Urallar'a baktı, sonra da cebinden çıkardığı haritayı inceledi. "Tahmin etmem gerekirse, Yekaterinburg'a üç, dört saatlik yolumuz var."

Bir saat kadar sonra küçük bir kasabadan geçtiler; birkaç sıska köylü rayların kenarına dizilmiş, terk edilmiş istasyon kulübesinde cılız çocuklar trene el sallıyordu. Yuri haritada istasyonun adını buldu.

"Sandığımdan daha hızlı gidiyoruz. Böyle giderse, iki saat sonra Yekaterinburg yakınlarında oluruz."

"Peki, o zaman? Elimizi kolumuzu sallayarak kent garına giremeyiz ya. Kızıl doludur orası."

"Haritaya göre, Yekaterinburg'a sekiz kilometre kadar kala, bir tali hat olmalı. Treni oraya yöneltir, geri kalan yolu yürürüz." Haritayı bir kenara bıraktı. "Sırayla yıkansak iyi olur. Önce sen git, ben kazanı beslerim. Bir de vagonda bulabileceğin bütün yiyecek ve giyecekleri bir yere topla. Bakarsın ihtiyacımız olur."

* * *

İki saat sonra, tren geniş bir vadiye giriyordu. Uzaklarda, karla kaplı Urallar'ın gölgesinde Yekaterinburg'un kendine özgü manzarasını, kubbe ve kulelerin oluşturduğu, fabrikalarla çelikhanelerin tuğla bacalarının karıştığı etkileyici görüntüyü seçebiliyorlardı.

Yuri hızı azalttı ve makasa geldikleri zaman iyice yavaşlayıp durdu. Makas çubuğunu alarak trenden atladı, treni tali yola aldıktan sonra geri dönüp makası yeniden eski haline getirdi, sonra tekrar trene binip Lydia'nın yanına döndü.

Trenle tali yolda yarım kilometre kadar daha gittikten sonra, bir buhar bulutu içinde durdular. Yuri kazana kömür doldurdu.

"Durduk zaten... kömüre ne gerek var?"

"Yakov, Yekaterinburg'da bizim için bir karşılama komitesi hazırlar da, acilen kaçmak zorunda kalırsak diye."

Kazanı doldurması bitince eşyayı toplayıp lokomotiften indiler.

Yuri arkalarında bıraktıkları geniş Ural ormanlarına bakarken güzü gölgelendi. Lydia koluna dokundu. "Mutlu görünmüyorsun."

"O gördüğüm kâbus olmalı. İçimde Nina'yla Sergey'in başına korkunç bir şey gelmiş gibi, felaket bir his var."

"Rusları bilirsin. Siz zaten hemen bir hiçten bir dram yaratırsınız."

"Umarım, senin dediğin gibidir."

94

"Tamamdır, Leonid. On ağaç kesip demiryolunu kapattık."

Yakov cep saatine baktı -sabahın ikisi olmuştu- sonra saatin kapağını kapattı. "Ya nöbetçiler?"

Zoba, "Beş yüz adım önce, ana hat üzerine yerleştirildiler. Bir tren görürlerse, fenerleriyle işaret verip yavaşlatacaklar. Ağaçlar treni durmak zorunda bırakacak."

"Durması şart, yoksa ikimizi de infaz mangasının karşısına dikerler. Açık pencereden bakan, çam kokusu yüklü Sibirya havasını soluyan Yakov'un yüzü endişeliydi. Adamları hat boyunca gruplar halinde toplanıp ateşler yakmış, çay kaynatıyor ve azıklarını -peksimetle sığır eti konservesi- yiyordu.

"Hattın iki ucuna altışar adam gönderdim. En yakın köye ulaşıp telgraf bulmaya çalışacağız. Nina nasıl?"

"Çok üzgün. Hekim uyutmak için biraz eter koklatacak. Çocuğun cesedini yandaki kompartımana aldırdım. Annesinden kurtarmak için çok uğraşmak gerekti.' Sanki hayatı ona bağlıymış gibi, oğlunun cesedine sarılmış, bırakmıyordu."

"Onunla konuşacak mısın?"

Kapıyı açan Yakov'un yüzü ciddiydi. "Ne işe yarayacaksa. Ama içimde bir ses, bu dünyada konuşmak isteyeceği son kişi olduğumu söylüyor."

* * *

Koridorunda bir nöbetçinin beklediği kompartımana girdi.

Çocuğun cesedi alt ranzaya yatırılmış, üzerine eski bir pamuklu çarşaf örtülmüştü. Dizüstü çöktü, asık suratla örtüyü kaldırdı.

Sergey'in gözleri kapalı, gözkapakları neredeyse yarı saydamdı.

Siperlerdeyken ölüme o kadar çok tanık olmuştu ki, neredeyse duyarsızlaşmıştı. Ama bir çocuğun ölümü hâlâ yüreğini dağlıyordu. Katerina'yı orada düşününce midesi kalktı.

Çarşafı yerine bırakırken, dudaklarından uzun bir soluk boşaldı. Sonra ayağa kalktı, kapıyı sessizce kapatarak kompartımandan çıktı.

* * *

Girmeden kapıyı vurdu.

Kadının gözleri ağlamaktan haşlanmış gibiydi. Pencerenin yanında oturmuş, elinde bir mendil, vücudunu sarsan derin, denetlenemez hıçkırıklarla ağlıyordu.

Yanan lambanın kükürt sarısı ışığında teselli edilemez görünüyordu. Yakov girdiğinde bir şey söylemedi, camın ötesindeki karanlığa bakmakla yetindi.

Adam gırtlağını temizledi. "Nina... ne söyleyeceğimi bilemiyorum."

"Gözlerimin önünden çekil."

Kadının koluna dokundu. "Yok, hayır, lütfen beni dinle..."

"Bırak beni." Gözleri yaşla doldu. "Burada olmanı istemiyorum. Seni yakınımda görmek istemiyorum." Yakov içini çekti, alt ranzaya oturunca ellerini kavuşturdu. "Nina, söyleyeceklerimi dinlemek zorundasın. Çok önemli."

"Önemli olan hiçbir şey yok. Artık yok, hiç yok. Gitmeni istiyorum." Gözlerinde şimşekler çakarak, büyük bir öfkeyle konuştuktan sonra döndü, mendilini ağzına bastırdı.

Yakov gözlerini sıkıca yumup açtı, birleştirdiği parmaklarını dudaklarına değdirdi. "Söz veriyorum, gideceğim. Ama söylemem gerekenleri söyledikten sonra."

Nina dönüp bakmadı, ağzını da açmadı.

Yakov sakince, "Her şeyden önce, bir şeyi anlaman gerek," dedi. "Sadece Stanislav'la ilgili değil. Yuri'yi yakalamak zorunda olmamın nedeni –ya o, ya ben olacak. Ya onun hayatı ya benimki ve Katerina'nınki. Karşı karşıya olduğum, bu."

Nina döndü ve yaşlı gözlerle Yakov'a baktı.

Adam, "O kadar karanlık," diye devam etti. "Anlayabiliyor musun? Başarılı olmasına izin veremem. Üzerimdekiler başarısız olmama izin vermeyecekler."

"Bütün bunlara neden şaşırmıyorum ki? Birlikte olduğun insanlar, hepsi acımasız bir havyan sürüsü gibi."

"Yuri geri gelmeseydi, bu işe hiç karışmasaydı sen ve oğlun Moskova'da kalacak, Sergey de hâlâ yaşıyor olacaktı."

Yakov'a suçlar gibi baktı, sesinin tonu sertti. "Bunu sen mi söylüyorsun? Bizi esir kampına götüren adam mı söylüyor? Sana acıyo-

rum, Leonid Yakov. Sana ve senin gibilere acıyorum."

"Sen neden bahsediyorsun?"

"Sergey'i öldürenler sen ve senin Bolşevik arkadaşlarından başkası değil. Ülkeyi kana buladınız." Yakov bir şey söylemedi, Nina'ya bakmakla yetindi.

Genç kadın başına dikilmiş, sesi her zamankinden güçlü çıkmaya başlamıştı. "Bana öyle bakma. Artık gerçeği söylemekten korkmuyorum. Senden korkmuyorum. Sergey'i kaybettikten sonra, neden korkayım? O olmadan nasıl yaşarım? *Nasıl?"*

Sesi boğuk, acınacak bir fısıltı gibi çıkıyordu. Yeniden çözüldü, şiddetli hıçkırıklar bedenini sarstı, devrilecekmiş gibi sallandı.

Yakov kollarını tuttu, Nina'yı kendine çekti, genç kadın sadece birine sığınmak için de olsa ona dayanmayı kabul etti; ancak kendini kontrol eder etmez geri çekildi ve gözlerini sildi.

"Acınacak bir şey daha var, ne, biliyor musun? Yuri'ye karşı duyduğun nefret. Adaletle hiç ilgisi yok ama hasetle çok alakalı."

"Neler saçmalıyorsun?"

Ani bir patlama gibi, cümleler birbirinin ardından dökülmeye başladı. "Bütün hayatın boyunca kıskandın onu ama hiç kabul etmedin. Temsil ettiği her şeyi kıskandın: saygınlığını, ötekilerin hayranlıkla baktığı dürüstlüğünü, babasını. Senin çok istediğin her şeye sahipti o, ulaşamayacağın kadınlara bile. Nefretinin gerçek kaynağı bu değil mi, Leonid? *Değil mi?* Ona kardeşim dedin; oysa içinde onu küçümseyen bir taraf vardı."

Cevap yoktu.

Nina gözlerinin içine baktı. "Onca yıl önce ilk karşılaştığımızda hissettiğim o şeyi şimdi görebiliyorum; hissetmiş ama bugüne kadar anlayamamıştım. Yüreğinde hep bir haksızlık ve zulüm duygusu vardı. Haksızlığa uğradığın, nedeninin de Yuri ve onun sınıfındaki insanlar olduğu duygusu."

Yakov'un rengi soldu, sesi fısıltı gibiydi. "Neden söz ettiğini bilmiyorsun."

"Bilmiyorum demek! Yuri'yi suçladın, çünkü yüreğinin derinliğinde onu suçlamak, onu yok etmek istiyordun."

Yakov acılı bir sesle cevap verdi: "Suçsuz olduğuna beni asla inandıramazsın."

Nina'nın sözleri düşmanlık yüklüydü. "Sana bir şey söyleyeyim.

Stanislav'ı o öldürmedi, senin öldürmediğin gibi."

Yakov vagonun dışında bir hareketlenme hissetti.

Adamları hat boyunca gidip geliyor, birbirlerine sesleniyor, gemici fenerlerini sallıyordu. Bir tren düdüğü duyar gibi oldu.

Dikkatinin dağılmasına izin vermeden, öfkeyle, "Neden söz ettiğini bilmiyorsun," dedi. "Orada bile değildin. Nereden bileceksin ki? Kaçıyordu, umutsuzdu ve her şeyi yapacak durumdaydı."

"Her şeyi ama bunu değil. Bir çocuğu öyle öldürecek kadar değil. Neden değil, söyleyeyim mi? Çünkü meteliğin bir de öteki yüzü var."

"Bu da ne demek, şimdi?"

"Yuri'nin babası ölürken, sonuna kadar başında bekledik. Yuri ve ben itiraflarını, o üzücü küçük sırrını dinledik, ikimiz de kimseye anlatmayacağımıza söz verdik. Özellikle de, annenin hatırasını lekeleyebilir diye, sana söylemeyecektik ama artık açıklayabilirim. Doktorun anlayış göstereceğine eminim. Çünkü birinin sana söylemesi gerek. Birinin sana gerçeği anlatması gerek."

"Sen neden bahsediyorsun?"

"Öğrenmenin zamanı geldi, Leonid. O acınası gerçeği öğrenmen gerek."

95

Boyle o öğleden sonra manastır kilisesine girdiği zaman, rahibe adayı Maria'nın oturduğu sıradan kalktığını gördü.

Başındaki eşarbı ve derin, çukur gözleriyle mantıksız biçimde genç görünüyordu. Boyle, "Seninle burada buluşacağımı söylediler," dedi.

"Rahibe Agnes gelemedi, hastanenin ameliyathanesinde bulunması gerekiyormuş. Ama görmeniz gereken bir şeyden bahsetti."

Boyle, "İngilizcen mükemmel," dedi.

"Babam ticaret yapıyor. İngiliz bir dadım vardı." Boyle'u koridordan kapıya götürürken, ayaklarından çıkan ses boğuk boğuk yankılandı.

Kapılardan birini çekip, parmağını uzattı.

Boyle tebeşirle çizilmiş ters svastika işaretini gördü. "Ne kadar zamandır burada?"

"Bir saat olmadı. Rahibe dikkatli davranmamızı, bunun tuzak olabileceğini söyledi. Bir de size bunu vermemi."

Genç rahibe adayının uzattığı tebeşir parçasını aldı, heyecanlanınca gözlerinde kıvılcımlar çaktı.

"Spasibo, teşekkürler. Sen gidebilirsin, bundan sonrasıyla ben ilgileneceğim."

Rahibe adayının ayak sesleri kaybolana kadar bekledi, kalkıp ilk işaretin yanına tebeşirle ikinci bir ters svastika çizdikten sonra, bir eli iç cebindeki Colt tabancanın kabzasında, sıralardan birine oturdu.

* * *

Ayak sesleri duymak için çok beklemesi gerekmedi.

Kapının eşiğinde önce bir gölge göründü, ardından da bir İkincisi. Vitraydan sızan güçlü güneş ışığında bir süre yüzlerini seçemedi, daha sonra birinin kapıları çekip kapattığını fark etti.

Yorgunluk ve bitkinlikten perişan görünen, pejmürde giysileri

kapkara Yuri ve Lydia'yı tanıyıverdi. Ayağa kalktı ve gelenlerin yanına yaklaştı. "Demek, sonunda başardınız?"

"Sence bir sakıncası yoksa formaliteleri atlayalım, Boyle," dedi Yuri. "Buradayız ve hâlâ soluk aldığımız için şanslıyız."

"İzlenmediniz ya?"

"Hayır, izlenmediğimizden eminim."

Boyle elini Colt'tan çekmeden, emin olmak için kapının dışına bir göz attı. Tatmin olunca rahatladı. "Siz ikiniz savaşlardan geçmiş gibi görünüyorsunuz."

"Olanların yarısını bile tahmin edemezsin," dedi Lydia.

Adam gülümsedi. "Hayatta pürüzsüz gidecek herhangi bir şey var mıdır? Önce bir temizlenin, sonra bana her şeyi anlatırsınız."

* * *

Sorg burun deliklerini dolduran amonyak ruhu kokusuyla kendine geldi.

Karşı konulamaz bir kusma isteği hissetti. Amonyak ruhu öylesine güçlüydü ki ciğerleri yanıyor, işin kötüsü, çenesi çekiçle dövülmüş gibi sancıyordu. Çenesine Kazan'ın vurduğunu, darbenin şiddetinden bayıldığını hatırladı.

Gözlerini kırpıştırarak çevresine baktı.

Başının üzerinde tek bir ampul yanıyordu; ışık öylesine güçlüydü ki, bir elini gözlerine siper etmesi gerekti. Camlarını yağmurun dövdüğü, pencereleri parmaklıklı bir çeşit küçük, havasız odada, bir masanın üzerinde yatıyordu.

Kazan'dan iz yoktu. Onun yerine tepesinde tıraşsız, soluğu sigara kokan, ceketinin dirsekleri kabaca yamanmış, ufak tefek bir adam dikiliyordu. Elinde kahverengi bir ilaç şişesi vardı.

Doğrulup oturmaya çalıştı. O anda başının döndüğünü hissetti. "Ben... burası neresi?"

Adam elini göğsüne dayadı, usulca itip yatırdı. "Rahat ol. Şimdilik sadece yavaş ve uzun soluk almaya çalış."

96

"Burada tutuyorlar onu, Amerika Oteli'nde." Boyle ahşap masanın üzerine yaydığı kent haritasının üzerine kurşunkalemle bir daire çizdi.

"Bölge Çeka'sının merkezi olarak kullanılıyor ve Hemşire içeri girmeye çalışmamızın bile çılgınlık olacağı kanısında. Öte yandan zaman hızla tükendiği gibi, fazla umudumuz da yok. Çek birlikleri bu kadar yakınken, kent kargaşaya teslim olmak üzere. Söylentilere göre, Kızıllar, Yekaterinburg'u birkaç gün içinde boşaltacaklar."

Markov'un beyaz fayanslarla kaplı dev morgunda toplanmışlardı. Havada tahnit sıvılarının ağır kokusu asılıydı. Bir köşede, birkaç ceset beyaz pamuklu kefenlere sarılmış, yere uzatılmıştı.

Yetişkin ve çocuk, morgda en az on iki ceset vardı.

Boyle'dan başka masanın çevresinde Rahibe Agnes ve Markov, bir de yıkanıp temiz elbiseler giymiş Yuri ve Lydia vardı.

Yuri, "Bu yüzden mi infazların hemen yapılacağını düşünüyorsun?" diye sordu.

Boyle kalemini masanın üzerine fırlatıp, ciddi bakışlı rahibeye döndü. "İsterseniz siz anlatın, Hemşire."

"Bu sabah, iki rahibe adayımı İpatyev Evi'nin kapısından çevirmişler. Oraya taze süt, ekmek ve yumurta - her zamankinden fazla- götürüyorlardı, bir de fazladan makaralarla iplik."

"Neden iplik?"

Yaşlı rahibe, "Kızlar kaçarlarsa kullanabilmek için mücevherlerini çamaşırlarının içine dikiyor. *Komendant* mücevherlerin büyük bölümüne el koymuş ama hâlâ saklı taşlar bulunmasından kuşkulanıyormuş. Kalan değerli taşları bulmak konusunda fanatikçe bir tutkusu var."

"Devam edin, Hemşire."

"Rahibe adayları konağa vardığında, *komendant* getirdikleri erzakı almış ama aileyle görüşmelerine izin vermemiş."

"Daha önce böyle bir şey olmuş muydu?"

"Pek ender. Muhafızlar her zaman getirdiğimiz yiyeceklerden paylarını almaktan memnun oluyordu. Bu yüzden, neler olduğunu anlamak için oraya bizzat gitmeye karar verdim. Ayrılırken, nöbetçilerden biri alay eder gibi, "Çok yakında siz rahibelerin ziyaretinden kurtulmuş olacağız," dedi.

Markov, "Duyduklarıma göre *komendant* bu gece için merkez garajından bir kamyonla, rulolar halinde yelken bezi istetmiş. Bir dökümhaneden de bolca sülfürik asit. Böylesi asitleri insan etini eritmek için kullanıyorlar. Kızıllar'ın asit istemeleri için başka bir neden göremiyorum."

Rahibe Agnes irkilip istavroz çıkardı. "Vahşetlerinin bir benzeri olamaz."

Boyle odayı arşınlamaya koyuldu. "Hepsi ciddi koruma altında olduklarına göre, tünelleri unutabiliriz ama önerilere de açığım.

Aynı şey adamımızı otelden kurtarmak konusunda da geçerli." Yuri cebinden sahte mektubunu çıkardı. "Bu bir işe yarar mı?" Boyle belgeyi incelerken kaşlarını çattı. "Nereden buldun bunu?"

Yuri nasıl hazırladığını anlatınca, Boyle, "Denemeye değer," dedi. "Siz ne düşünüyorsunuz?" Kâğıdı Rahibe Agnes'e ve Markov'a uzattı, diğerleri ellerindeki belgeleri inceledi.

Yaşlı kadın başını salladı. "Çeka'da bazıları köylü olabilir ama içlerinde aptal bulamazsınız. Buna kanmalarını beklemiyorum."

Lydia beyaz kefenli cesetlerin yanına giderken, "Bu zavallılar da kim?" diye sordu.

Markov açıkladı: "Bazıları doğal nedenlerden öldü, içlerinde kurşuna dizilenler de var. Tabut yapacak ağaç sıkıntısı çektiğimiz için, cesetleri basit kefenle gömmek zorunda kalıyoruz."

Boyle, "Uzun zaman önce mi öldüler?" diye sordu.

Yuri sabırsızlandı. "Seni zorlamaktan hoşlanmıyorum, Boyle, ama zaman tükeniyor."

Boyle pencerenin yanına gitti, Markov'un atlarını sakladığı avluya baktı. "Hemşire, bana bir Kızıl Ordu üniforması bulabilir misiniz?"

"Elimizde bolca üniforma var; ölü askerlerin üzerinden aldık."

Faaliyete geçme ihtimaliyle canlanmış görünen Boyle, Yuri'ye, "Markov'a anlattığım planın benzerini uygulayacağız," dedi. "Tek farkı, otele benim yanımda sen geleceksin. Çeka rolünü sürdürebilirsin.

Sakın o mektubu unutma."

Sonra cenaze levazımatçısına döndü. "Şu cenaze arabasından daha hızlı gidecek bir şeyin yok mu?" Rahibe Agnes araya girdi. "Manastırda motorlu bir ambulans var. Kızıllar yaralılarını cepheden getirmekte kullandığımız için ambulansı elimizden almamıştı."

Boyle, "Harika," deyip, kent haritasında bir yeri gösterdi. "Burada beklemenizi istiyorum, hızla kaçabilmemiz için otele bir sokak mesafede."

Lydia, "Ya mektup bir işe yaramazsa?" diye endişelendi.

Boyle çenesiyle yerdeki cesetleri gösterdi. "Basit. Sonumuz bu zavallılarınki gibi olur. Ama talih cesurlara gülermiş. Bundan üç ay önce Kremlin'in hâzinesine girmeyi başardım, Romanya tacının mücevherlerini aldım ve tek bir silah ateşlenmeden çıkıp gittim.

"Elimde sadece iki adam ve resmi görünüşlü bir mektup vardı. Nasıl derler, her şey doğru yaklaşımı göstermeye bağlı. Pekâlâ, deneme zamanı geldi, onun için yola koyulalım."

Odadan çıkarlarken, Yuri'nin kolunu tuttu. "Yakov'un aileni rehin alması her şeyi değiştiriyor, farkında mısın? Korkarım, pazarlıkta üzerime düşeni yapmam ve onları buradan çıkarmamız mümkün olmayacak. Yakov'un elinde hangi kozu sakladığını bilmemiz imkânsız."

Yuri keyifsizce onayladı. "Bir şey daha var. Eğer o ortaya çıkarsa, benimdir."

97

YEKATERİNBURG GARI

18.05

Tren, havalı frenlerin tıslama sesleri arasında, tamponlara dokundu.

Yakov vagon camını kaydırarak açtı. İstasyon platformları el arabalarını süren, eşyasını taşıyan köylülerle karmakarışık doluydu.

Zoba trenden atladı, askeri bir yetkiliyle bir şeyler konuştuktan sonra geri döndü. "Askeri garajdan araç isteyebileceğimizi söylüyor. Ne kadar sürer, o da ayrı konu tabii; kent boşaltılıyormuş. Yürüyerek daha hızlı gidebiliriz."

Yakov tuniğini iliklerken, "Sen burada kal," dedi. "Ben gidip garajı bulayım. Trenin yerini değiştirmelerine sakın izin verme, benim el koyduğumu söylersin. Adamlarla ilgilenilmesini sağla; yiyeceğe ve yıkanmaya ihtiyaçları var. Garın yakınında oteller olmalı. Ne kadar oda gerekiyorsa, el koy."

"Peki ya Nina?"

"Yanından ayrılma, çok savunmasız. Doktora söyle, ona biraz daha eter versin."

"Eter mi?"

"Uyuması için. Gerçekle yüzleştiğinde yine kendini kaybedecek. Sonra da çocuğun cesediyle ilgilen. Saygıyla davranılmasını sağla." Gitmek üzere döndü.

"Sana kişisel bir soru sorabilir miyim Leonid?"

"Nedir?"

"Özlem duygusunu görür görmez anlarım. Onu seviyorsun, öyle değil mi?"

Yakov cevap vermedi, dudakları bitkinlikten gergindi. "Şimdilik önemli olan tek şey, hayatta kalmam ve kızımı yetim bırakmamam."

"Nina'nın anlattıklarından sonra, Yuri'yi öldürmek pahasına olsa da mı?"

"Başka bir seçeneğim var mı?"

Zoba elini Yakov'un koluna bıraktı. "Birden bu savaşın bütün bunlara değip değmediğini düşünmeye başladım. Kendine dikkat edersin, değil mi Leonid?"

"İşte cevabını bilmediğim bir soru daha."

* * *

Kısa süre sonra Yakov, Amerika Oteli'nin ön merdivenini tırmanıyordu. Bara girdiğinde yarı yarıya boş olduğunu, yoğun sigara dumanı altında gamlarını boğmaya çalışan bir avuç deri ceketli Çeka ve yerel Bolşevik yetkili dışında kimsenin bulunmadığını gördü.

Elindeki bardakları kurulayan, asabi görünüşlü barmene yaklaştı. "Bana bir votka. Yok, hayır, en iyisi şişeyle ver."

Barmen votka şişesini tezgâhın üzerine yerleştirdi, yanına da tek bir kadeh bıraktı. Yakov bir avuç dolusu bozukluğu bar tezgâhına döktü, şişenin mantarını çıkardı ve kadehini ağzına kadar doldurdu.

Kadehi bir dikişte boşaltıp bir daha doldurdu, sonra gözlerinin ucu nemlenirken boşluğa bakarak daldı.

Kendini hâlâ sarsılmış hissediyordu, öfkeliydi, aslında...

Ne hissettiğini bilmiyordu, neredeyse üç gündür uyumamıştı ve bitkinlik bedenini kemiriyordu.

Yine de, gerçeği söylemediği için anasına kızıyordu. Oysa içinde bir yer, kadını anlamıştı. İyi bir kadındı ama hayatı kaymış, yalnız bir insandı. Onun da sevilmeye hakkı olamaz mıydı?

Sevgi gördüğümüz anda, kabul etmemiz gerekir... nerede şefkatle karşılaşıyorsak, almamız gerekir. Kadehini bir daha dikti, sert alkol genzini yaktı.

Yorgunluktan gözleri bulanmaya başladı. İçki, bitkinliğini pekiştirmekten başka bir işe yaramıyordu. Kendi kendine, *bundan başkası yok,* diye düşündü, *zihnimin açık olması gerek.*

Hâlâ yapması gereken kanlı bir iş vardı.

Yuri'yi bulmak ve yok etmek. Romanovlar'ın infazını gerçekleştirmek.

Görevine ihanet edemezdi. Katerina'nın hayatı buna bağlıydı. Kızına zarar geleceği düşüncesi bile ağzına safra tadı gelmesine neden oldu.

"Kederini mi boğuyorsun, Komiser Yoldaş?"

Dönünce geniş kenarlı şapkasını giymiş, yüzünde bir kendini

beğenmişlik ifadesiyle Kazan'la karşılaştı.

"Tokat yemiş gibi duruyorsun."

"Seni ne ilgilendirir?"

"Başından geçen dramı duydum." Barmene bir işaret yapınca, adam bir kadehe viski doldurdu.

"Kim söyledi?"

Kazan şapkasını çıkarıp tezgâhın üzerine yerleştirdi, elini saçsız başından geçirdi. "Daha yeni geldin ama anlaşılan dillerin kemiği yok. Adamların Andreyev'in seni nasıl yine aptal yerinekoyduğunu anlatmadan duramıyor ki."

Öfkesini gemlemeye çalışan Yakov'un ağzı yarık gibi duruyordu.

Kazan'ın yüzünde kötücül bir ifade belirdi. "Senin adına tek umudum, Moskova'nın bu son hatanı duymamasıdır. Andreyev'in her seferinde sana üstün gelmesi hoş görünmez. Söylesene, Andreyev'in eski karısına zaafın olduğu doğru mu? Eminim, piçi öldüğüne göre seninle birlikte olmaktan hoşlanıyordur."

Yakov'un yumruğu Kazan'ın tam çenesini buldu. Adam geriledi, sırtı tezgâha çarptı ve ağzında kıpkızıl bir kesik, yere kaydı.

Elini dudağına götürdü, kanlanan parmaklarına baktı ve sırıttı. "Sakin ol, Komiser Yoldaş. Birbirimize ihtiyacımız var. Her zamankinden çok."

"Kendi kendini övme, Kazan."

Adam ayağa kalktı. "Tutuklum elimizdeki tek komplocu, o yüzden de diğerlerini bulmak için tek umudumuz."

"O *senin* tutuklun değil, devletin tutuklusu. Üstelik sorumluluğun kimde olduğunu da unutmayalım. Konuştu mu?"

Kazan gergince gülümsedi. "Çığlıklarını saymazsak, konuşmadı. İnatçı çıktı. Ama böyle gitmeyecek, değişecek. Dilini çözmek için bildiğim birkaç numara var."

Yakov boşalttığı kadehi tezgâha çarptı.

"Nerede şimdi?"

"Hücrede."

* * *

Cenaze arabası kaldırım taşlarının üzerinde tıngırdayarak Amerika Oteli'ne yönelince, Markov elindeki dizginleri salladı.

Otel giren çıkan, bazıları sarmalanmış paketler taşıyan, yüklerini el arabalarına ya da '*droşki*'lere* yerleştiren Çekalar'la dolu gibiydi.

Arada bir uzaklardan bir yerden top gümbürtüsü yankılanıyordu: Çek birlikleri artık kentin otuz kilometre uzağındaydı.

"Fareler hâlâ fırsat varken batan gemiyi terk ediyor," dedi Markov.

Boyle bir Kızıl Ordu üniformasıyla resmi şapka giymişti, tuniğin yakası boğazına biraz dar geliyordu.

Yuri ise Çeka usulü bir deri ceketle kasket giymiş, beline doladığı kemere kılıfıyla birlikte bir Nagant tabanca takmıştı.

Boyle, "Pekâlâ," dedi, "Rahibe Agnes'in ambulansıyla yerinde olup olmadığını görmek için bloğun çevresinde son bir kez dönelim, sonra da içeri gireriz, baylar. Unutmayın, adamımızı çıkartamazsak, öldüreceğiz."

**Rusya'da kullanılan alçak dört tekerlekli üstü açık araba.*

98

Yakov, Kazan'ın peşinden basamakları indi, nöbetçilerin yanından geçip hücreye girdiler.

Sorg deri kayışlarla demir bir sedyeye bağlanmış, yatıyordu. Çenesi çürük bir pelte gibiydi; ziyaretçilerini görünce gözlerinde endişe kıvılcımları çaktı.

Kazan ona nefretle bakıyordu. "Moskova'dan Komiser Yakov'la tanıştırayım seni. Umarım bizi düş kırıklığına uğratmazsın."

Sorg yüzünde leş gibi soluğunu hissedene kadar üzerine eğildi. Zavallının yüreği duracak gibiydi. Her an Kazan'ın darbesini beklerken korkusuna esir oldu.

Oysa Kazan cebinden kahverengi küçük bir ilaç şişesi çıkarmış, cam ve lastik damlalığını çekmeye çalışıyordu. Yakov'a dönüp "Afyonruhu," dedi. "Sanırım tutuklunun afyonruhuna zaafı var."

Döndü, Sorg'a bakıp sırıttı. "Yoksa yok mu?"

* * *

Markov cenaze arabasını kaldırıma yanaştırırken, diliyle tuhaf bir ses çıkardı. "O-hoo, durun bakalım." Beygirler otelin yüz metre sonrasında durunca, Boyle ve Yuri arabadan indi.

Boyle Markov'a, "Bizi burada bekle," dedi. "Bir şey soran olursa, bir tifüs kurbanını almaya geldin. Tifüsü duyunca, merakları kaybolur."

Markov istavroz çıkardı. "Ya dönmezseniz?"

"Ömrümde iyimser bir cenaze levazımatçısına rastlamadım. Döneceğiz, onun için bir yere ayrılma."

* * *

Kahverengi şişeciği görünce, Sorg'un gözleri büyüdü. Arzu, beyninin içini kemiren yabani bir hayvan gibiydi.

Kazan damlalığı yeniden şişeye soktu, lastiğini sıkıştırıp bıraktı. Damlalığın ucunda tek bir afyonruhu damlası belirdi, afyonla alkolün acı karışımı havayı kokuttu. Kazan eğildi, damlalığı Sorg'un ağzının üzerinde salladı.

"İsterdin, değil mi? Dilini çıkar. Şimdilik bir damla vereyim, konuşursan gerisi gelir."

Sorg'un gözleri yuvalarından uğradı. Dudaklarını acıtana kadar sıktı. İçindeki her doku ilacın vaat ettiği huzuru arzuladı. Yine de direndi, damlalığın ucunda parlayan damlaya kanmamak için kendini zorladı. Kazan yemi Sorg'un dudaklarına daha da yaklaştırdı. "İstiyorsun, öyle değil mi? Haydi, yala, keyfini çıkar."

Sorg sanki kriz geçirecekmiş gibiydi. Yüzü kızardı, kesik kesik, kısa kısa solumaya başladı. "Ne oluyor sana?" diye sordu Kazan. "Acıyı hafifletmek için biraz zevk almak istemez misin?" Sorg'un çürümüş çenesi granit gibi sabitti.

"Sana yala şunu dedim." Kazan öfkeleniyordu. Sorg arzuya direnirken, tüm bedeni sarsılıyordu.

Yakov, "Konuşacağını söylemiştin, diye hatırlıyorum," dedi. "Bu aptalca oyunlarla kaybedecek zamanımız yok!"

Kazan kızgınlıkla damlalığı yeniden şişeye takıp sıkıştırdı, sonra da şişeyi hızla yakındaki bir masanın üzerine bıraktı. "Hiç endişelenme, her şeyi itiraf ettireceğim."

Pis bir havlu alıp bükmeye koyuldu. Sorg'un çenesini kavradı, havluyu neredeyse soluksuz bırakacak gibi ağzına tıktı. "Dilini ısırıp koparmak istemiyorsan, bunu çiğne."

Kazan yerde kıvrılmış yalıtımlı iki siyah kabloyu alıp duvardaki prize sokunca, Sorg'un gözleri dehşetten büyüdü.

Kazan, Yakov'a dönüp, "Elektrik bir odayı aydınlatabilir," dedi. "Oysa ben başka işlerde kullanmaktan hoşlanıyorum, insanın dilini çözecek ıstıraplı çeşidinden." Sorg'a baktı, "Direnmek yararsız," diye homurdandı. "Bütün komplocuların adını istiyorum. Çılgın planınızın bütün ayrıntılarını istiyorum." Sorg'un gömleğini parçalayarak, göğsünü açtı. Tek bir kelime etmeden iki kabloyu birbirine değdirerek, parlak mavi bir kıvılcım çıkardı, hemen ardından da kabloları Sorg'un çıplak göğsüne bastırdı.

Sorg'un vücudu denetimsiz bir kasılmayla büküldü, gözleri yuvalarından fırlarken ağzındaki havluyu ısırdı.

Kazan kabloları çekince, Sorg'un vücudu da gevşedi ama sadece kısacık bir an için. Kazan kabloları yeniden Sorg'un göğsüne bastırıyordu.

Kırık bir kukla gibi çılgınca debelendi, ağzındaki tıkacın gerisinden çığlıklar attı. Kazan durakladı. "Asıl acı şimdi başlıyor. Sıra

mahrem yerlerinde."

Yakov sertçe, "Yeter," dedi.

Oysa Kazan Yakov'u duymuyordu bile; yüzünde sapkın bir zevk ifadesiyle kabloları yere bıraktı ve Sorg'un pantolonunun düğmelerini çözmeye koyuldu.

Yakov duvara doğru yürüdü ve kabloları prizden çekti. Kazan şaşkınca, "Ne yaptığını sanıyorsun sen?" diye sordu.

"Yeter, dedim. Şimdi buradan çık."

Kazan öfkeden kıpkırmızı kesildi. "Bu adam benim tutsağım, onun için ısrar..."

Yakov, Sorg'un ağzındaki tıkacı çekti, kılıfından Nagant'ını çıkardı ve horozunu kaldırdı. "İstediğin kadar ısrar et. Şimdi dışarı çık. Bundan sonrasıyla ben ilgilenirim."

AMERİKA OTELİ

Boyle giriş merdivenine yöneldi. "Konuşma işini sana bırakıyorum."

Kapılarda elleri tüfekli dört nöbetçi bekliyordu. Biraz ileride, sağda, kum torbalarıyla korunan bir makineli tüfek yuvası, tüfeğin başında da iki asker vardı.

"Dur!" dedi nöbetçilerden biri. "Buraya ne yapmaya geldiniz?"

Yuri mektubunu çıkardı. "Moskova'dan Komiser Kouris. Bir geceliğine bir odaya ihtiyacımız var."

Bir topçu salvosu duyuldu ama nöbetçiler etkilenmişe benzemiyordu. Yuri, "Düşman yaklaşıyor," dedi.

"Gece sona ermeden daha da yaklaşacaklar, Komiser Yoldaş."

Nöbetçi önlerinden çekilince Yuri önde, bir üniforma deniziyle kaplı devasa bir lobiye girdiler. İki tarafında saksılı bitkiler bulunan geniş bir merdiven asma kata çıkıyor, tepelerinden inanılmaz büyüklükte, parıltılı bir avize sarkıyordu.

Arı kovanı gibi hareketli, görkemli otelde, her yönde odalar sıralanmıştı. Yuri, "Şimdi ne tarafa?" diye fısıldadı. "Adamımız her yerde olabilir."

"Barı bulalım." Boyle'un sesi iyimserdi. "Bakalım orada bilgi alabilecek miyiz?"

* * *

Yakov, "Kimin adına çalışıyorsun?" diye sordu.

Sessizlik.

Nagant'ını doğrulttu ve namluyu Sorg'un kafasına dayadı. "Son kez soruyorum. Komplocu arkadaşlarının adlarını istiyorum. Bana yardım et, seni serbest bırakayım."

Sorg kararlıydı.

Yakov tetikteki parmağını usulca bastırmaya başladı. Sorg gerildi, kurşunu bekleyerek gözlerini yumdu.

"Son fırsat," dedi Yakov.

Sorg gözlerini daha da sıkı yumdu. Yakov parmağını daha sıkı bastırdı. Madeni bir *klik* sesi duyuldu.

Sorg gözlerini açtı.

Yakov, Nagant'ı açarak boş hazneyi gösterdi. "Ya çok cesur bir insansın ya da zırdeli."

Cebinden bir avuç mermi alıp tabancayı doldurdu. "Hangisi olursan ol, konuşmayacağını biliyorum. Ama sen ve arkadaşların kazanamayacaksınız. Ailenin kaderi çizildi. Gece yarısını geçince, hepsi ölmüş olacak. Onları kimse kurtaramaz."

Nagant'ını kılıfına yerleştirdi. "Yürüyebilecek misin?" Sorg sessizce bakmayı sürdürdü.

"Dediğimi işittin. Yürüyebilir misin? Bir dene." Deri kayışları çözdü. Sorg homurdanarak doğruldu.

Önce yığılacak gibi oldu, ama büyük bir çabayla sedyenin kenarına oturmayı başardı. Ayaklarını yere basıp yürümeye çalıştığında, bacakları titriyordu.

Yakov ona destek olurken, "Seni bıraksam, kendinde buradan çıkıp gidecek gücü bulabilir misin?"

Sorg karşısındaki sanki delirmiş gibi bakıyordu. "Bu da senin şaka anlayışın mı?" Parmaklarını şiş haldeki çenesine götürdü.

"Bana cevap ver. Buradan gidebilir misin?"

"Sanırım."

"Koridorun sonunda, nöbetçilerin arkasında bir çıkış kapısı var. O taraftan git."

Sorg'un yüzü bulutlandı. "Hiçbir şey anlamıyorum."

"Anlaman da gerekmiyor zaten. Sen sadece çıkış kapısını bul ve yürümeye devam et. Söz veriyorum, seni kimse izlemeyecek. Namu-

sum üzerine."

Sorg kulaklarına inanamıyordu. "Beni kandırmaya çalışıyorsun, değil mi?"

"Hayır, tuzak falan yok. Şimdi git artık. Bu akşam sokağa çıkma yasağı olmayacak. Ama dikkatli ol. Düşman çok yaklaştı, kentte büyük kargaşa hâkim, burayı boşaltıyoruz."

Sorg'un gözü masanın üzerindeki afyonruhu şişesine takıldı.

Yakov bakışını gördü, şişeyi alıp, "Bunu mu istiyorsun? Al öyleyse," diye attı.

Sorg şişeyi havada kaparken, "Delilik bu," dedi. "Kazan beni kuduz köpekmişim gibi kovalıyor, sense serbest bırakıyorsun. Neden?"

Yakov'un elinde küçük bir sarı zarf vardı. "Komplocu arkadaşlarının arasında Andreyev adlı biri var. Bu zarfı ona ver."

"Nedir bu?"

"Benden bir not. Bir de bir haritayla, İpatyev Evi'nden yaklaşık bir kilometre kuzeydeki terk edilmiş bir hububat deposuna giden yolun krokisi. Bu gece on birde benimle buluşmasını söyle ona. Yalnız gelsin. Ben de yalnız olacağım. *Yalnız* dediğimi özellikle belirt. Nina'nın hayatının buna bağlı olduğunu anlat."

"Nina?"

"O anlar. Bütün bunları hatırlayabilecek misin?"

Sorg yüzünde bir soru işareti, şaşkınlıkla başını salladı. "Kazan gelmeden, ya da ben fikrimi değiştirmeden, git."

99

Lobinin kalabalığına rağmen, Boyle'la Yuri girdiklerinde bar neredeyse bomboştu.

Uzak köşede tütün dumanından bir perdeyle çevrili, önlerindeki masada votka şişeleriyle deri ceketli bir grup sıkıntılı ifadeli erkek oturuyordu.

Bir barmen bir meslektaşıyla konuşmaya dalmıştı. Arkadaşının yanından ayrıldı, elindeki nemli bezle asabi bir halde tezgâhın üzerini sildi. "Size ne verebilirim, beyler?"

"Çok kalabalık değil, ne dersin?" diye sordu Yuri.

"Kenti boşaltıyorlar, yoksa haberiniz yok muydu, yoldaşlar?"

"Öyleyse birer içki için bir neden daha çıktı, demektir. Votka ver bize."

Adam içkilerini getirmeye giderken Boyle neredeyse bomboş odayı süzüp fısıldadı: "Belki de bara gelmek o kadar da parlak fikir değildi."

Barın çift kanatlı kapısı birden hızla açıldı ve kaba görünüşlü, kel bir adam girdi. Yumruğunu tezgâha vururken sinirli görünüyordu. "Hey, sen! Viski. Şişeyle ver."

Korkmuş barmen yeterince hızlı hareket edemiyormuş gibi, Boyle ve Yuri'nin siparişlerini getirmeden, debelenerek müşterisinin istediği viski şişesiyle kadehe uzandı.

Kazan kadehini doldurup bir dikişte bitirdi. Bardağa yine ağzına kadar viski boşalttı. "Kötü bir gün, değil mi Yoldaş?" diye sordu Yuri.

Kazan soğuk, karanlık bakışını küçümseyerek Yuri'ye çevirdi; gözlerinin biri süt beyazdı. "Sana ne?"

"Hepimizin başına gelen bir şey." Kadehini kaldırdı. "Sağlığına."

Kazan boşalttığı bardağını hızla tezgâha vurdu, tehditkâr bir tavırla yaklaştı. "Sağlığım seni hiç ilgilendirmez. Bu ülkenin asıl derdi de bu işte. Burunlarını hiç ilgisiz yerlere sokan çok fazla insan var." Yüzünde tuhaf, çarpık bir tebessüm belirdi. "Ama yakında bütün bunlar değişecek..."

"Özür dilerim, Yoldaş. Niyetim hakaret değildi."

"Öyleyse ben kapatmadan, sen kapat ağzını." Son bir kez homurdandı, şişeyi kavradı, kapıları ardında sallanır bırakarak çıktı.

Yuri barmene doğru birkaç bozukluk sürdü. "Her zaman böyle sevimli midir?"

"O adam Kazan, Moskova Çeka'sından. Hiç duymadın mı?"

"Buradan geçiyorduk. Duymamız mı gerekirdi?"

"Kazan'ın vahşi bir ünü vardır. Belki bunu söylememem gerekir ama..."

Yuri sevimlilikle göz kırptı ve barmene cömert bir bahşiş verdi. "Biraz dedikodu gibisi yok. Söylediklerin burada kalır."

"Otelde herkes bunu konuşuyor. Yakov adlı Moskovalı bir komiser Kazan'ın yakaladığı bir adamı serbest bırakmış. Duyduğunda çılgına dönmüş. Biraz önce lobide komiserle yumruk yumruğa gelmişler."

"Öyle mi? Ne konuda?"

"Kazan, Yakov'un adamın peşine düşüp bütün suç ortaklarını yakalayabilmek, böylelikle de başarının aslan payını sahiplenmek için serbest bıraktığını söyleyip, ateş püskürüyor. Patlamak üzere. Size söyleyeyim, bu iş belaya sarıyor. Kazan kızdırılacak adamlardan değildir."

"Peki öyleyse, komiser nerede şimdi?"

"Beş dakika önce otelden ayrıldı."

100

YEKATERİNBURG

Sorg arka yollardan, ara sokaklardan giderken bütün vücudu ter içindeydi. Pansumanına bir baktı; yarası kanamıyordu ama kendini bitkin hissediyor, çenesi de zonkluyordu. Parmaklarını dudaklarına götürünce, kurumuş kandan kabuk kabuk olduğunu fark etti. On dakika kadar yürüdükten sonra, nehir kenarına vardı.

Suyun üzerinden birkaç mavna süzülüp geçti. Bir çeşme görünce ağzını tulumbaya dayadı ve kana kana su içti.

Susuzluğu geçince dudaklarını sildi ve omzunun üzerinden bakarak izlenip izlenmediğini anlamaya çalıştı. *Söz veriyorum, seni kimse izlemeyecek. Namusum üzerine.*

Yakov'a güvenmiyordu ama peşinde kimseleri göremedi.

Su kenarındaki banklardan birine oturdu. Otelden çıktıktan sonra yoldan geçen birini durdurup bir sigara istemiş, adam Sorg'un çürüklerine öylesine şaşkınlıkla bakmıştı ki, hızla uzaklaşmadan önce iki sigarayla birkaç çöp kibrit bile vermişti.

Sigaraları birbiri ardına tüttürdü. Yanında birkaç sigara daha olmasını isterdi. Bir de, kahve. Kahve iyi olurdu. Afyonruhu şişesi cebinde kurşun gibi ağırdı. Şişeyi açma isteğine direnerek, şişenin hatlarını, çekici biçimini yoklamaktan vazgeçti.

Zihnimin açık olması gerek, uyuşturucuyla bulanıklaşması değil.

Elleri titriyordu. Mantığı şişeyi nehre fırlatmasını söylüyordu ama yapamayacaktı.

Akşamın aydınlığı zayıflarken, gökyüzü hâlâ soluktu, saati kestirmeye çalıştı. Ona geldiğini tahmin etti. Yakov'un sözlerini hatırladı. Ailenin kaderi çizildi. Gece yarısını geçince, hepsi ölmüş olacak. Onları kimse kurtaramaz.

Doğru söylüyor olabilir mi? Neden olduğunu anlamadan, söylediklerinden kuşku duymuyordu.

Yüreği hızlanmaya, endişesi artmaya başladı. Fazla zamanı yoktu ama tuzağa düşmemek için dikkatli olması gerektiğini biliyordu.

Ve bunun bir tuzak olduğundan emindi.

Yakında bir yere yiyecek bir şeyler arayan iki sıska güvercin kondu.

Kent daha şimdiden boşalmış gibiydi ve görünürde tek bir asker bile yoktu. Sokağa çıkma yasağının çoktan başlamış olması gerekirdi ama herhangi bir denetim noktası falan görmediğini düşündü. Sadece eşya dolu el arabalarını iterek kentin ana garına gitmeye çalışan, yüzleri kaygılı köylü kalabalıkları vardı. Uzaklardan topçu ateşinin gümbürtüsü duyuluyordu.

Cebinde, Yakov'un verdiği zarfa dokundu. İçinden zarfı yırtıp açmak, içinde ne var görmek isteği geçti, her şey o kadar şaşırtıcıydı ki.

Yine çevresine bakındı. Yine onu gözleyen birilerini görmedi. Ya Yakov doğru söylediyse ve bu bir tuzak değilse? Zihni bunu kabul etmeye yanaşmıyordu. Mantıksızdı, ötesi yok.

Hızla yürümeye başladı, kapalı dükkânların önünden geçip çöplerle dolu pis kokulu aralıklara daldı. Gerginliği azalıyordu. İlk kez gerçekten izlenip izlenmediğini merak etti. Ama hemen aynı anda korkusu kendini yeniden hissettirdi.

Arkasında boğuk ayak sesleri duymuştu. Omzunun üzerinden baktı.

Kimse yoktu.

Sadece korkudan, dedi kendi kendine. Ama yine korkuyordu.

Tanrım, yalvarırım, ona bir kötülük yapmasınlar.

Düşünceleri daldan dala atlarken, varacağı yere ulaşmakta kararlı, arka sokakların derinliğine daldı.

Anastasia'yı kurtarmalıyım.

Bir sonraki köşeyi dönerken, gölgeden kaba eller uzanıp yakasına yapıştı.

Sonra başına çuval bezine benzeyen ve çuval bezi gibi kokan bir şey geçirilince karanlığa gömüldü.

101

Morgun arka tarafındaki odada pencere yoktu.

Kireç badanalı duvarları tek bir ampul aydınlatıyordu; başındaki çuval çıkarıldığı zaman Sorg'un gözleri kamaştı. Odada çam ağacından bir masayla iskemleler dışında eşya yoktu. Burun deliklerine tahnit sıvısının kokusu doldu.

Markov'u tanıdı, oysa odadaki öteki iki adamla kadın yabancıydı. İri yapılı, asker görünüşlü olanı bir iki adımla yaklaştı. Parmağındaki yüzüğü çıkardı, halkanın içine kazınmış eski simgeyi gösterdi ve Kuzey Amerika aksanıyla, "Tanıyor musun?" diye sordu. İçini bir rahatlık duygusunun kapladığını hissetti.

"Adım Boyle. Tiyatronun kusuruna bakma ama izlenip izlenmediğinden emin olmak zorundaydık. Ya da konuşup konuşmadığından."

"Onlara hiçbir şey anlatmadım. Tek bir kelime bile."

Boyle yüzüğü yeniden parmağına geçirdi. "Kızıllar'ın sorgu yöntemlerini düşününce, buna inanmakta zorlanıyorum."

"Yemin ederim. Tek bildiğim, konuşmayacağımı anlayınca Yakov'un beni serbest bıraktığı."

Boyle başıyla onayladı. "Muhtemelen, seni izlemek amacıyla. Ama yüzüne gözüne bulaştırmış olmalı, çünkü seni önce biz bulduk."

Sorg oturmak zorunda kaldı.

Boyle öfkeyle, "Demek Sorg sensin," dedi. "Bu kadar kötü durumda olmasan, seni ölmeye ramak kalana dek kırbaçlardım. Nasıl oldu da yakalanmayı başardın?"

"Aptalca bir hata yaptım." Başından geçenleri anlattı.

Boyle'un yüzü asıktı. "Ve şimdi Kızıllar bütün tünellerin girişine nöbetçi koydu. Kazan'ın konuşmasını dinlemeye neden bu kadar istekliydin ki?"

"Sen olsan, istemez miydin?"

Boyle'un çenesi kasıldı, iskemlesini sürterek kalktı. "Markov'un

uyarısını duymazdan gelmezdim. Biz girmeye hazır olana kadar o duvar açılmamalıydı. Şimdi bütün planlarımız bozuldu."

Sorg umutsuzlukla, "Yakov bütün ailenin bu gece yarısından sonra öldürüleceğini iddia ediyor," dedi.

Markov, "Demek, kesinleşti," diye araya girdi. "Kamyonu bunun için istemişler."

Boyle cebinden saatini çıkarıp kapağını açtı. "Şu anda onu biraz geçiyor."

Sorg, Boyle'un koluna yapıştı. "Bir şeyler yapmamız gerek."

Boyle baskı altında gibiydi. Odada vahşi bir hayvan gibi gidip gelmeye başlamışken, Markov'a, "Telefonun çalışıyor mu?" diye sordu.

"Eğer santral görevlileri içmeye başlamışsa, çalışmıyordur."

"O zaman Kızıl Ordu üniforması giyerek bütün hızıyla merkez garajına koşacak bir gönüllüye ihtiyacım olacak. Eminim, *komendant* infaz emrini yerine getirmeden, kamyonun gelmiş olmasını isteyecektir. Kamyonu başka yere göndermeyi başarırsak, infazı geciktirir ve kendimize düşünecek zaman yaratmış oluruz."

Markov'a, "Patlayıcı bulabilir misin?" diye sordu.

"Ben cenaze levazımatçısıyım, bomba üreticisi değil. Neden sordun?"

"Dikkatleri başka tarafa çekmek için ihtiyacımız olabilir. Burası madenci kenti. Dinamit sıkıntısı çekilmiyor olmalı."

Yaşlı adam omuz silkti. "Zamanım olsa, belki; ama yumurta kapıya dayandı."

"Elinden geleni yap."

Sorg çenesini ovuştururken Boyle'a, "Bir şey daha var," dedi. "Kazan."

"Ne olmuş Kazan'a?"

"Aramızda tamamlanmamış bir konu var."

"Unut onu. Kendini önemli olanlara ver. Bize anlatacak başka bir şey var mı?"

"Andreyev kim?"

Yuri'nin kaşları çatıldı. "Benim. Neden sordun?"

"Yakov sana bir mesaj iletmemi istemişti. Bir de bunu vermemi."

Cebinden zarfı çıkardı. "İçinde İpatyev Evi'nin bir kilometre kuzeyindeki terk edilmiş bir hububat deposuna gitmen için bir harita ve kroki olduğunu söyledi. Onunla bu gece on birde orada buluşmanı istiyor. Nina'nın hayatı buna bağlı, dedi."

Yuri zarfı alırken yüzü ifadesizdi.

"Yalnız gitmeni söyledi."

* * *

Lydia morgun müştemilatına girdiği zaman Yuri'yi bir masanın başında durmuş, Nagant tabancasını kontrol eder, sonra da cebine kutu dolusu mermi tıkıştırır buldu.

"Yalnız gitmenin güvenli olduğuna gerçekten inanıyor musun?"

"Muhtemelen değildir. Onun için yanıma sigorta poliçesi alıyorum ya."

Yuri tabancasını cebine yerleştirirken, Lydia koluna dokundu. "İçimde kötü bir his var, Yuri. Gerçekten var."

"Nina'yla Sergey'in başına ne geldiğini başka nasıl öğrenirim?

Onları hâlâ kurtarıp kurtaramayacağımı nereden bilebilirim?"

"Sence, Yakov ne istiyor?"

"Bizi durdurmak, bu isteğinin değişmediğinden emin olabilirsin. Bir de aklından ne geçiyorsa."

"Sen ne yapacaksın? Nasıl hareket edeceksin?"

"Doğrusunu söyleyeyim mi? Gerçekten bilmiyorum. Bakacağım, nasıl gelişirse."

"Lütfen ben de seninle geleyim."

Ceketine uzanırken, "Hayır, senin rahibeyle manastıra dönmen daha iyi olur. Lütfen, Lydia."

Gözlerini Yuri' ninkilerden ayırmadı, sonra içgüdüsüne uyarak onu öptü, kollarını boynuna doladı. Yuri, "Gitmem gerek," diyene kadar öpüştüler.

Masanın üzerinde açılmamış duran zarfı aldı.

Kapıya yaklaşırken ceketinin yakasını kaldırdı, döndü ve yüzünde tuhaf bir ifadeyle Lydia'ya baktı. "Sana bir şey söyleyebilir miyim? Galiba haklısın: Kalplerimiz hayatta birden fazlasını sevecek kadar geniş. Keşke başka bir yerde, farklı bir zamanda tanışsaydık."

Lydia'nın yüzü çok soluktu ve gözlerinde yürek parçalayıcı bir

bakış vardı. Parmaklarını Yuri'nin dudaklarına götürdü, kaygılı bir sesle, "Dikkatli ol," dedi. "Depoyu bulabileceğinden emin misin?"

Yuri zarfı açarken, "Leonid'in haritası var ya," dedi.

Zarfın içinden katlanmış iki sayfa çıkarıp açtı. Lydia kâğıtlardan birinin kabaca çizilmiş bir harita olduğunu gördü. Diğer kâğıt elle yazılmış bir mektuptu.

Yuri mektubu okuyordu.

Okurken yüzünden kanı çekildi ve birden mutlak bir sessizliğe büründü, ağzı dilsiz bir dehşetle açıldı. Gözleri yaşardı, yıkılacak gibi oldu.

"Ne... ne oldu?"

"Sergey."

Büyülenmiş gibi, mektubu genç kadına uzattı.

102

İPATYEV EVİ

Yakov Fiat kamyonetin direksiyonunu çevirip, bariyerin önünde durdu.

Muhafızlar bariyeri kaldırınca içeri girdi, kamyoneti park ettikten sonra basamakları tırmanarak Yurovski'nin bürosuna yöneldi. Girdiğini görünce ayağa fırlayan *komendant* gözleri şişmiş bir halde, bitkin görünüyordu.

"Komiser Yoldaş. Sizi daha erken bekliyordum. Düşman ajanlarını yakaladınız mı?"

Yakov asık yüzle, bir köşede fokurdayan semaverin başına gidip kendine bir çay aldı, bardağına üç kaşık dolusu şeker boşalttı. "Hayır. Bu sefer de yakalanmaktan kurtuldular. Zaten bu yüzden geciktim."

"Başımıza dert olmazlar, değil mi?"

Yakov dudaklarını büzerek, "Bana kalırsa, olamazlar. Kaygılanma, onları bulacağız."

"Moskova'yla aramızdaki telgraf hattı hâlâ kopuk. İnfaz kararını onaylayacak yetkiye sahipsinizdir umarım."

"Buraya onun için geldim. Her şey hazır mı?"

"Hazırlık olarak bodrumdaki odayı boşalttık. Askeri garajdan gece yarısı gelecek bir kamyon istedim, yanında da cesetler için bez topları söyledim. Silah seslerini bastırması için kamyonun motoru çalışır olacak."

"Kamyon gelmeden sakın başlatma. Bu işin kargaşaya gelmesini istemiyorum. Ne silah kullanacaklar?"

"Tabanca kullanacağız. Son ana kadar ailenin görmeyeceği gibi saklaması daha kolay olur."

"Neler planladığını anlat."

Yurovski yapılacakları anlatmayı bitirince, Yakov, "Pek emin görünmüyorsun," dedi.

Adam omuz silkti. "Çocuklar yüzünden. Adamlarımdan bazıları-

nın, çocukları öldürmekte zorlanacaklarını hissettim, o yüzden de muhafızlardan çoğunu değiştirdim. İnfaz tamamlandıktan sonra, cesetlerden kurtulmak için ormana götüreceğiz. Gerektiğinde kullanılmak üzere sülfürik asit ve benzin depolattım."

"Ya sen? Bu işin üstesinden gelebilecek misin Yurovski?"

Sanki görevinin tadını çıkarıyormuş gibi sahtekârca sırıttı. "O konuda hiç kuşkunuz olmasın."

"Sonrasında çok farklı şeyler hissedeceğini söyleyebilirim; o yüzden, bu kadar mutlu görünmemeye çalış. Kanlı bir iş olacak, onun için herkesin emirleri çok iyi anladığından emin ol."

"Bir zamanlar fotoğrafçıydım. İnfaz için odaya girmemizden önce, mahkûmları belirli bir sıraya göre düzenlemek niyetindeyim. Böylesi yapacağımız işi de kolaylaştırır."

"Pekâlâ. Seçtiğin adamları getir."

Komendant gittikten kısa süre sonra, peşinde kimileri üniformalı, bazıları sivil giysili ve kırmızı pazıbentti on askerle geri döndü. Yakov kapıyı kapatırken, Yurovski, "Gerekli olacak tabancaları öteki nöbetçilerden toplattım," dedi.

Askerlerden biri içinde tabancalarla cephanenin bulunduğu ahşap kutuyu masanın üzerine bırakıp, tabancaları teker teker kutudan çıkarmaya koyuldu. Nagant'lar, iki Mauser, bir çift Colt, bir de Smith & Wesson. Tabancalara uygun yedek şarjörler ve mermi kutuları.

Yakov, Colt'lardan birini aldı. "Hepiniz sizden ne beklendiğini biliyorsunuz. İçinizden herhangi biri bu silahları kadınlara ve çocuklara karşı kullanmakta *en ufak* bir tereddüt duyuyorsa, şimdi bir adım öne çıksın. Bunda utanılacak bir şey yok, çıkanı da suçlamam."

Adamlar ayak değiştirip dalgalandı ama öne çıkan yoktu. "Sorusu olan?"

Birbirine yakın gözlü, ince bıyıklı, sıska bir genç, "*Hepsini birlikte* mi öldüreceğiz?" diye sordu.

"Komendant böylesinin daha çabuk olacağını düşünüyor."

Gözleriyle karşısında yarım daire oluşturan askerleri süzdü, her birinin gözünün içine baktı. "Bir şeyi açıkça ortaya koyayım. Cesetlerden hiçbir şey alınmayacak. Herhangi bir mücevher ya da kişisel eşya bulursanız dokunmayacak ve *komendant*'a haber vereceksiniz. Biriniz emre itaat etmezse ya da cesetlere herhangi bir saygısızlık yapılırsa, suçluyu kendi elimle vururum. Anlaşıldı mı?"

Başlar evet der gibi kalkıp indi.

"Gece yarısı, kamyon gelince yine burada toplanacaksınız. Ardından Romanovlar'ı kaldıkları daireden çağırmak için *komendant* elektrikli zile basacak. Onlara aşağıda, bodrumdaki odada toplanmaları söylenecek."

Bir an durakladı. *"Komendant,* Romanovlar'a düşman kente yaklaştığı için güvenlikleri hakkında kuşkular duyulduğunu, hayatta ve sağlıklı olduklarını kanıtlamak için fotoğraflarının çekileceğini söyleyecek. Fotoğrafçıyı beklerken, yalnız olacaklar. Stratejini anlat, *Komendant."*

Yurovskiy sırıtarak, "Fotoğrafçı falan olmayacak tabii," dedi. "Rahatlamaları için yaptığımız bir hile.

Onlar on bir kişi, biz de on bir kişi olacağız. Her birinizi içlerinden birini öldürmekle görevlendireceğim. Odaya girince infaz emrini okuyacak ve beklemeden Nikolay Romanov'u öldüreceğim. Her biriniz belirtilen mahkûmu vuracaksınız. Kalbe nişan alın ki, fazla kan çıkmasın."

Oda bir mezar kadar sessizdi.

Yakov sessizliği neredeyse *hissedecek* gibi oldu.

"Başka soru?" Kimseden bir istek gelmedi.

Yakov cebinden çıkardığı saate baktı, sonra kapağını kapattı.

"Göreviniz başlayana kadar, hepiniz serbestsiniz ama konaktan da ayrılmayın." Adamlar odadan tek sıra çıktılar. *Komendant* içeride kalıp, Yakov'a, "Siz kalıyor musunuz?" diye sordu.

"Hayır, gece yarısına doğru dönerim. Moskova'ya rapor vermeden önce cesetlerin yok edilmesine tanıklık etmem gerek. Bu arada da, tamamlamam gereken başka bir iş var."

"Düşman casuslarını bulmak mı?"

Yakov ciddi bir yüzle başını salladı, sonra kapıya yönelip gözden kayboldu.

103

Lydia şapelin kapısını açtı, kapatırken bir gıcırtı çıktı, sonra bütün şapel yeniden sessizliğe büründü. Mumların titrek ışığında, sanki ılık suya girmiş gibi, kendini sonsuz bir sükûnetin, huzurun ortasında hissetti.

Sıralardan birinde, Bakire ile Çocuk ikonasının önünde diz çöktü.

Taşlarda bir ayak sesi duymasa, zaman kavramını tümüyle yitirecekti. Rahibe Agnes cüppesini hışırdatarak yaklaşıyordu.

Yaşlı kadın sunağın önünde diz kırıp istavroz çıkardı. "Buradaydın demek. Duanı böldüğüm için bağışla." Lydia'nın yüzüne inceler gibi baktı. "Kaygılı görünüyorsun. Arkadaşının geri gelmeyeceğinden mi korkuyorsun?"

"Çok mu belli?"

"Ben de korkuyorum. Ama seninki, daha çok kişisel gibi. Onu seviyor musun, çocuğum?"

"Uzun zamandan beri derinden sevdiğim ilk erkek."

"Bu da seni rahatsız mı ediyor?"

Lydia başını kaldırıp Bakire ile Çocuk'a baktı. "Her şey insan yüreğiyle ilgili, öyle değil mi? Nasıl yaşıyoruz? Ne yapıyoruz? Neyin doğru, neyin yanlış olduğunu nasıl anlıyoruz? Sanırım buraya yolumu bulmak için dua etmeye geldim. Biraz yolumu kaybetmiş, ondan da çok korkmuş hissediyorum kendimi."

Rahibe sunağa döndü. "Bana gelince, burada, bu şapelde bulunmanın basit duygusu bile beni rahatlatıyor. Buradayken hep insanca hatalarımın ve zaaflarımın, Tanrı'nın karşısında ne kadar kusurlu olduğumun mutlak farkındayım. Aynı zamanda da O'nun sonsuz merhamet ve sevgisinin de."

Tekrar Lydia'ya baktı. "Çoğu insanın kavrayamadığı nedir, biliyor musun? Tanrı'nın daha işlemediğimiz günahlar için bizi çoktan bağışladığı." Uzandı, yumuşak bir hareketle Lydia'nın ellerini avuçlarının arasına aldı. "Birinin endişeli olduğunu görür görmez anlarım. Seni rahatsız eden neyse, omuzlarındaki yükü paylaşmaktan çekin-

me."

Her şey bir sel gibi çağlayıp akarken, Lydia duygularını dizginlemekte zorlandı.

Rahibe Agnes sakince, "Çok kolay olmadı, değil mi?" dedi. "Çocuğunu, nişanlını yitirmek, şimdi de bu." İstavroz çıkardı. "Arkadaşın ve onun çocuğunun ruhu için dua edeceğim."

"Yuri onurlu bir insan. Çocuğunun anasına karşı sorumluluğuyla bana karşı hissettikleri arasında sıkışıp kaldığını düşünüyorum."

"Anlıyorum."

Genç kadın elini karnına koydu. "Hayır, anlamadınız, Hemşire. O ve ben, biz... birlikte olduk. Belki de böyle olmasını yürekten arzuladım, yeni bir hayat yaratmak fırsatı istedim. Aptalca olduğundan eminim. Buradan sağ kurtulup kurtulamayacağımızı hiçbirimiz bilmiyoruz. Ama savaş zamanında insanlar genellikle mantıksız davranır, değil mi? Hayatta kalabilmek için en ilkel dürtülerine uyarlar."

"Ne hata işlemiş olursan ol, Tanrı'nın seni çoktan bağışladığından eminim, çocuğum."

"İyi ama, sevgi ve heyecan hep bu kadar karmaşık olmak zorunda mı?"

Rahibe ayaklanıp, "Kalpte ne oluyorsa, oluyor işte," dedi. "Ama bazen gerçek aşk bizi daha yüksek görevlere çağırır. Doğru olanı yapmamız gerekir, yoksa hep istediğimizi değil."

Lydia'ya çevirdiği yüzü imanlı bir kuvvet örneği gibiydi. "Ebedi soru da bu değil midir? Senin asıl sormak istediğin buydu. Nasıl yaşamalıyım? Kendi usulüme göre mi, doğru yolda mı? Oysa cevabı çok basit. Neyin doğru yol olduğunu yüreğimizde biliyoruz. Her zaman bildik."

Elini usulca Lydia'nın omzuna bıraktı. "Ama şimdi gerçekten gitmemiz gerekiyor. Zamanımız tükeniyor."

104

Terk edilmiş hububat deposu uzun zamandır yıkılmaya, harap olmaya bırakılmıştı. Damı bel vermiş, kireç badanalı duvarları yıkılmış, yabani otlar her tarafını sarmıştı.

Yakov, Fiat'ı deponun girişinde durdurdu. Bir sigara yaktı ve göle hâkim, kırık dökük ahşap iskelede yürümeye koyuldu. Ayın ışığı suyun yüzünde yansıyor, çevreyi görecek kadar aydınlatıyordu.

Aynı kıyıda, biraz daha ilerideki İpatyev Evi'nin bir hayalet kadar soluk çizgilerini seçti. Bir ayağını kesilmiş bir ağaca dayamış, sigarasını öfkeyle somurup dururken içinde fırtınalar koptuğunu hissetti.

"Yalnız mı geldin?"

Arkasına dönünce, terk edilmiş deponun gölgesinden çıkan Yuri'yi gördü. Elinde bir Nagant vardı. Sigarasını fırlattı. İzmarit perendeler atarak uzaklaştı, sonra da belli belirsiz tıslayarak suyun içinde kayboldu.

"Evet. Konuşmamız gerek Yuri."

Adam yaklaştı. Gözlerinde çılgın bakışlarla, Yakov'un hiç anımsamadığı kadar umutsuz görünüyordu. Tek bir kelime etmeden tabancalı elini hızla uzattı ve Yakov'un başına vurdu. Yakov sendeledi, elini başına götürdü, kesilmiş ağaca takılarak düştü.

Yuri tükürür gibi, "Seni hemen buracıkta öldürmeliydim," dedi.

Yakov debelenerek ayağa kalktı. "Ne yapsam fark etmezdi. *Ne yapsam.* Bana inanmalısın, Yuri."

Yuri'nin sesi nefret doluydu. "Moskova'da kalsa, oğlumun en azından bir yaşama ihtimali olurdu. Sen o ihtimali elinden aldın."

"Hayır, Yuri, hiçbir şey onu kurtaramazdı. Yanımdaki hekim elinden geleni yaptı ama Sergey bir şey yapılacak durumu çoktan geçmişti, inan bana."

Yuri kederli bir çığlık attı. Çığlığı boğmak için koluyla ağzını kapattı.

Yakov konuşmayı sürdürdü: "Gerçekte Troçki bana Nina'yla oğ-

lunu bir esir kampına götürmemi emretmişti. Emrine itaatsizlik ettim, kurtarabilmek için onları Moskova'dan götürdüm. Nasıl kurtaracaktım, bilemiyorum ama onları oradan çıkarmak gerektiğinden emindim."

"Sana nasıl inanabilirim?"

"Çünkü ben Stanislav'ı senin öldürmediğini biliyorum. Yanılmışım. Kendime göre nedenlerim vardı, bencilce ve aptalca nedenlerim. Şimdi, söylediğine inanıyorum, senin de benim söylediklerime inanmanı istiyorum."

Yuri kendini toparlamak için insanüstü gayret gösteriyordu. Tamamıyla çökmüş, ne yapacağını şaşırmış gibiydi. "Nina nasıl dayanıyor?"

"Yıkıldı. Teselli etmesi imkânsız. Sana ihtiyacı var. Aramzdaki anlaşmazlıklar her neyse, sana olan sevgisinin gerçekten kaybolduğuna inanmıyorum."

Yuri'nin çenesi kasıldı. "Nerede şimdi?"

"Yekaterinburg istasyonunda, trenimde. Zoba onu bir dakika yalnız bırakmıyor."

"Kılına zarar gelmişse..."

"Gelmedi. Onu zarar veremeyecek kadar çok seviyorum. Sana bir şey söyleyeyim mi? Bunca yıl önce, onunla ilk karşılaştığımız zaman, sanırım ona âşık oldum."

Yuri'nin kaşları çatıldı.

"Bana öyle bakma, Yuri. Saf, tertemiz bir sevgiydi. Kara Mahalle'den bir sokak çocuğuydum ben. Ömrümde böyle bir güzellik görmemiştim. Nina ender görülen, egzotik bir şeydi. Sadece onu düşünebilmenin bile beni bazen çevremdeki sefaletin içinde aklımı kaçırmaktan kurtardığını kabul ediyorum. Sana mantıklı gelmiyor mu? Ona asla bilerek zarar veremem. Bunu böylece kabullenmen gerek."

Yuri cebinden zarfı çıkarıp gösterdi. "Demek sana her şeyi anlattı?"

Yakov başını salladı. "Bir adam karısını kaybeder, bir kadın kocasını yitirir, teselliyi birbirlerinde bulurlar. Annemle babana da öyle oldu. Basit bir öykü; bir kusur işlemediler. Aslına bakarsan, bu öyküden sadece iyi şeyler çıktı. Bir kardeş sahibi oldum."

"Nina bunu neden sır gibi sakladıklarını da söyledi mi?"

"Bir kadın hastayla ilişkiye girmek zaten yeterince kötüyken, bir

de onu hamile bıraktığı bilinse, babanın meslek hayatı sönerdi."

"Duyunca üzüldün mü?"

"Üzülmek için bir nedenim yok. Baban onurlu bir adamdı. Bizi severdi, görevini yaptı. Biliyor musun, bir seferinde bana bir şey söylemişti. O zaman anlamamıştım ama şimdi farklı. Sevgiyi nerede gösterirlerse, almamız gerektiğini söylerdi. Ne zaman anlayışla karşılaşsak, aynı şekilde karşılık vermemizi. Ne demek istediğini şimdi anlıyorum. Tıpkı insanın öz kardeşine zarar veremeyeceğini şimdi gördüğüm gibi. Tek umudum, Mersk'in ölüme çığlıklar atarak gitmiş olması."

Yuri sanki sırtındaki korkunç bir yükün ağırlığı altında eziliyormuş gibi, "Sana gerçeği anlatmak istediğim zamanlar oldu," dedi. "Babamın ölümünden sonra, ona verdiğim söze karşı gelmeyi düşündüm. Biliyor musun, annenle ortak sırlarının seni yaralamasını hiç istemedi. Oysa şimdi anlıyorum ki, bize söylemeleri gerekirdi."

Yakov elini Yuri'nin omzuna bıraktı. "O zaman belki ama şimdi bugünü yaşıyoruz. İkimiz de biliyoruz, bu da yeterli olmalı."

"Ben kaçtıktan sonra adamlarıma ne olduğunu anlatmadın."

"Elimden geleni yaptım. Kimse zorla yürütülmedi, kimse ölmedi."

Sanki her şeyi saran bir zamansızlık var gibiydi. Durgun suyun üzerindeki mehtap, uzaktaki İpatyev Evi'nin loş silueti. Tek ses, ikisinin soluklarıydı ve Yakov sonunda, "Umutsuz göründüğünün farkındayım," dedi. "Ama belki de hepimizin kurtulacağı bir çıkış yolu vardır."

"Nasıl?"

"Sen bu gece Nina'yı alıp gidersin. Gidersiniz. Sen ve arkadaşların. El koyduğum treni alırsınız. Kenti terk eder ve bir daha dönmezsiniz."

"Ya Çar'la ailesi?"

Yakov başını salladı. "Elimden bir şey gelmez, Yuri. Karşımızdakiler ikimizden de güçlü. İstesem bile kaderlerini değiştiremem. Benim gözümde Nikolay Romanov ya da karısının zerre kadar değeri yok. Çocuklar için üzülüyorum ama onların mezarını kendi anneleriyle babaları kazdı."

"Yine de çocukları o mezara gömmezdin, değil mi?"

"Bu Lenin'in arzusu, benim değil. Ben askerim, emirlere itaat ederim. Tıpkı senin gibi."

"Peki, bizim gitmemize göz yumarsan sana ve Katerina'ya ne olur?"

"O tarafını bana bırak."

"Nina'nın kaybolmasını nasıl açıklayacaksın?"

"Bu kentte ceset sıkıntısı çekilmez. Öldü mü, ölmedi mi, kim bilecek?"

Yuri bir süre düşündü. "Tren, istasyonda demiştin, değil mi?"

"Üç numaralı platformun yanındaki hatta."

"Peki ya adamların?"

"Yakındaki otellere yerleştirildiler ama Nina'yla birlikte Zoba ve doktor trende kaldı. Zoba emrime itaat edip treni sizin için hazırlar. Makinist buhar basıncını yüksek tutma talimatı almıştı zaten. Ne diyorsun?"

Yuri sessiz kaldı. Sanki vicdanıyla mücadele ediyormuş gibi, dudakları gergindi, sonra elini indirdi, yeniden kaldırdığında avucunda Nagant vardı. Tabancayı Yakov'a doğrulttu. "Şimdi çıkabilirsin." Çalılardan bir hışırtı yükseldi ve bir elinde bir Colt, diğerinde kaba bir çuvalla bir kangal ip, Boyle görünüverdi.

Yakov öfkeyle, "Yalnız gelmeni söylemiştim, Yuri," dedi.

"Sana güvenip güvenemeyeceğimden emin değilim. Bağışla ama böyle olması gerek."

"Sen neden bahsediyorsun?"

"Sözümü tutmayanlardan değilimdir ama savaş sırasında her şey mubah." Boyle'a başıyla bir işaret yaptı. "Tabancasını al. Yanında başka silah olup olmadığına bak."

Boyle, Yakov'un silahını aldıktan sonra üstünü aradı.

Yuri, "Buradaki işimizi tamamlamak niyetindeyiz," dedi. Boyle'a döndü. "Başına çuvalı geçirip kamyonete götür."

"Beni nereye götürüyorsunuz?"

"Kısa bir gezintiden sonra, İpatyev Evi'ne."

Yakov patladı. "Sen çıldırmışsın. Konağın yanına bile yaklaşamayacaksınız."

"Haklısın, Leonid. Ama *sen* yaklaşırsın."

105

İPATYEV EVİ

01.10

Yurovski telefonun ahizesini yerine bırakırken bir motor sesi işitip, açık kapının yanına gitti.

Avlunun dışında üstü açık bir Opel'in durduğunu gördü. İçinde deri Çeka ceketleri giymiş dört kişi oturuyordu ve direksiyondaki de Kazan'dı.

Nöbetçiler tüfeklerini doğrulttu. "Bariyerden öteye hiçbir arabanın geçmesine izin yok. *Komendant'ın* emri."

"Bırak da geçeyim, salak herif." Kazan arabadan sendeleyerek inmeye çalışırken, nöbetçilerden biri tüfeğini kaldırdı. "Bir adım daha atarsan, vururum."

Yurovski bariyere yaklaştı. Opel'in içindeki diğer üç kişi de en az sürücüleri kadar içkiliydi. "Ne istiyorsun, Kazan?"

"Konuşmamız gerek." Müfettiş leş gibi alkol kokuyordu, cebinden bir içki şişesi taşmıştı, üstelik gözlerinde de şaşkın bir ifade vardı.

"Hayır, gerekmiyor. Bu gece burasının yasak bölge ilan edildiğini biliyor olman gerekir." Başıyla işaret ederek, "Sokağın karşısındaki nöbetçi mahfilinde birer kahve içip ayılmaya çalışın. Bu halinle araba kullanacak durumda değilsin."

Kazan elinin tersiyle ağzını sildi, sesini alçalıp fısıltıyla konuştu. "İnan bana, Yurovski, söylediklerime çok şaşıracaksın. Kanlı işinize başladınız mı?"

"Başlamadık ama bu seni neden ilgilendiriyor?"

"Yakov benim yakaladığım casusu serbest bıraktı. *Serbest* bıraktı, inanabiliyor musun?"

"Ne sebeple?"

"Aynı soruyu ben de kendime soruyorum. İlk başta bütün başarıyı üstlenmeye çalıştığını sanmıştım; ama şimdi, o kadar emin değilim. O ve komploculardan biri eskiden beri sıkı dostmuş."

"Ne saçmalıklar homurdanıyorsun öyle?"

"Basitçe anlatayım. Pis kokuyu anında tanıyacak kadar uzun zamandır polislik yaptım. Yakov'un düşmanla işbirliği yaptığından ve hayırlı bir iş peşinde olmadığından eminim."

"Sen aklını mı kaçırdın? O içtiğin şişede ne varsa, senin yerinde olsam hemen döker, kurtulurdum."

"Karanlık bir şeyler hazırlanıyor, söylüyorum sana. Yakov'un bir casusu serbest bırakmasını başka nasıl açıklıyorsun? Cevap ver bana."

Komendant sertçe, "Cevap falan vermek zorunda değilim," dedi. "Beni ilgilendirmez. Ama onu birkaç saat önce gördüğümde ayıktı, aklı başındaydı; senin gibi değildi."

"Nereye gitti?"

"Hiçbir fikrim yok ama treninde kaldığını biliyorum. Şimdi buradan uzaklaş, yapmam gereken bir sürü şey var."

"Salakça davranıyorsun! Sabah olmadan kimin haklı olduğunu göreceğiz."

Komendant dönüp gitmeye davranırken, Kazan koluna yapıştı. "Bekle... yanımda sadece üç adam var. Daha fazlası gerekiyor."

"Ne için?"

"Bütün Yekaterinburg'u taş taş üzerinde kalmayana kadar yıkmak pahasına da olsa, o casus zanlısını yakalayacağım."

Yurovski kolunu çekerek Kazan'ın elinden kurtuldu. "Unut bunu. Bulabildiğim her adama ihtiyacım var." Nöbetçilere döndü. "Bu çılgın ayyaşı atın buradan."

* * *

Eşiğe varınca bir sigara yaktı ve Kazan'ın arabaya binip hareket etmesini, Opel'in yalpalayarak uzaklaşmasını izledi.

"Bir sorun mu var, *komendant*?" diye sordu nöbetçilerden biri.

"Kazan, Komiser Yakov'un düşman ajanlarıyla işbirliği yaptığına inanıyor."

Nöbetçi güldü. "Aynı içkiden bulmak isterdim doğrusu. Gerçekten iyiymiş. Kamyondan haber yok mu?"

"Biraz önce telefon ettim. Salaklar kamyonu yanlışlıkla Amerika Oteli'ne gönderme emri aldıklarını söyledi."

Tam o sırada caddenin başında iki farın ışığı belirdi. Sürücü tepesi açık Fiat kamyoneti İpatyev avlusuna doğru sürerken vitesleri parçalayacaktı.

Yurovski cep saatine bakarak, "Tam zamanıydı," dedi. Saat tam 01.30'u gösteriyordu. Nöbetçiye, "Adamlara haber ver," diye devam etti. "Hazır olduğumuzu söyle."

Romanovlar'ın dairesine giden merdivene yöneldi. Kapılarına varınca sağ elinin işaretparmağını kaldırdı, elektrikli kapı zilinin üzerinde gezindirdi.

Sonra da zile bastı.

Anastasia ailece yerleştirildikleri daireyi çınlatan tiz zil sesini duyunca irkilerek uyandı.

Dışarısı karanlıktı ve beyaz badanayla boyanmış pencerelerden içeriye soluk bir ay ışığı sızıyordu. Yanında yatan Maria uyku sersemliğiyle doğruldu, karmakarışık saçlarını kaşıdı. "O zil sesi de neydi? Ne oluyor?"

"Bilmiyorum. Bir araba sesi duyar gibi oldum."

Anne ve babalarının odasında ayak sesleri işittiler. Tahta vuruldu, yeniden daha yoğun ayak ve insan sesleri duydular, biraz sonra da kapılarına birisi yaklaştı. Maria, "Babam geliyor," dedi.

Kapı açıldı, eşikte gömleğini yorgunca iliklemeye çalışan, üstü başı dağınık babaları göründü.

"Komendant bizleri aşağıda toplamak istiyormuş."

"Neden baba?"

"Düşmanın kenti kuşatmaya başladığını, çarpışmaların başlamasının an meselesi olduğunu söyledi. Top ateşinin konağa isabet edeceğinden korktuğu için bizleri kendi güvenliğimiz için başka bir yere götürmek istiyormuş."

Maria masumca, *"Bizim* topçu mu?" diye sordu.

"Evet, tatlım."

Anastasia birden canlandı. "Sence, nihayet bizi kurtaracaklar mı?"

Babası bir an gülümsedi, kızının yüzünü sevgiyle okşadı. "Dua etmekten başka çaremiz yok, canlarım. Şimdi yüzünüzü yıkayıp üzerinize bir şeyler geçirin. Diğerleri çoktan kalktı bile."

* * *

Yurovski ensesinin tere battığını hissedip sinirlendi, sabırsızlanmaya başladı. Koridorda dikilmiş, midesi düğüm düğüm, yeni bir sigara daha yakmışken, ailenin yüzlerini yıkayıp giyinmek için odalarında bir aşağı, bir yukarı dolaştıklarını duyuyordu. İçinden onları sıkıştırıp acele ettirmek geçti.

Merdivenlerden çıkan bir nöbetçi yaklaşıp, "Komiser Yakov'dan hâlâ bir haber yok mu?" diye sordu.

"Henüz yok. Ama yok diye gecikemeyiz. Her şey planlandığı gibi yürüyecek."

Oysa Yurovski her geçen dakikayla birlikte daha çok endişeleniyordu. Cep saatini bir daha çıkarıp açtı.

02.10. Zili çalmasından bu yana kırk dakika geçmişti. Usulca küfretti.

Zile bir daha basıp acele etmelerini söylemek üzereyken, kapı ardına kadar açıldı. Hepsi giyinmiş, derlenip toparlanmış Romanovlar birer birer koridora çıktı. Önde Çar Nikolay Romanov, kucağında sakat oğluyla, peşinde ailesi.

Arkasından sade beyaz bluzlarını ve koyu renk eteklerini giymiş, ellerinde yastıkları, çantaları ve öteki özel eşyalarıyla kızlar geliyordu. Peşlerinden koyu renkli sade bir bluzla etek giymiş, her zamanki gibi cılız ve gergin, sabık Çariçe göründü; kır saçları dağınıktı. En sonda çıkan üç hizmetkârla Dr. Botkin koridoru doldurdu.

"Herkes hazır anlaşılan," dedi *komendant,* Nikolay Romanov'a.

"Sonunda buradan kurtulacağız, *komendant.* Peki kişisel eşyamız ne olacak?"

"Şimdilik gerek olmayacak. Sonra aldırtırız. Bu taraftan." Yurovski güven verici bir tebessümle önlerine düştü, merdivene yöneldi.

* * *

Sahanlıkta pelüş anne ayı ve yavrularının yanından geçerken, bütün Romanovlar durakladı ve dindarca istavroz çıkardılar: Konağı bir daha dönmemek üzere terk ettikleri inancıyla, ölülere o bilindik saygı gösterisini tamamladılar.

Yurovski yukarıdaki sahanlıkta, sahiplerinin peşinden gitmek isteyen üç köpeğin havlamalarını, iniltilerini işitti. Nöbetçiler hayvanları tasmalarından yakalayıp tutmaya çalıştı ama köpeklerden biri kurtulmayı başardı ve Anastasia'nın kollarına atıldı.

Genç kız, "Öteki hayvanlar ne olacak, *komendant*?" diye sordu. Uzaktan gelen top sesiyle irkildiler.

Yurovski başını salladı. "Lütfen, endişelenmeyin. Hayvanlar daha sonra getirilecek. Şimdi önemli olan, çabuk davranmamız..."

106

Yurovski önde, diğerleri peşinde, bodruma indiler. *Komendant* çifte kanatlı kapıyı açıp itti ve arkasındakileri kubbeli tavanından tek bir ampulün sallandığı bir odaya soktu. Duvarlardan birindeki kirli pencere demir çubuklarla kapatılmıştı; ayakları çıplak zeminde yankılandı, oturacakları bir iskemle bile yoktu.

"Şimdilik burada bekleyeceksiniz."

Aleksandra, oğlunun ağırlığı altında zorlanan kocasını göstererek, "Oturmamıza izin yok mu?" diye sordu. "Kocamın oğlumuzu taşıması gerekiyor."

Yurovski yanlarında gelen üç nöbetçiden birine işaret etti. "Git, iki iskemle getir."

Biraz sonra adam getirdiği iki tahta iskemleyi uzak duvardaki kapının yanına bıraktı. Nikolay Romanov oğlunu usulca iskemlelerden birine oturttu, sabık Çariçe de ötekine yerleşti. Kızlar annelerinin çevresinde toplanırken, Dr. Botkin ve ötekiler yakınlarında dikildi.

Oğlan geniş ve meraklı gözlerle izlerken, Yurovski aileyi iskemlelerin arkasında, belirli bir düzene göre dizmeye koyuldu. "Sağlığınızın iyi olmadığı yolunda söylentiler var," dedi onlara, "ortalıkta kötü muamele gördüğünüz dedikoduları dolaşıyor. Onun için buradan hareket etmeden önce, tersini kanıtlayacak bir fotoğraf çekilmesini isteyeceğim. Söylediğim zaman, lütfen ayağa kalkın."

Aile ses çıkarmayınca, onlara poz verdirdi: Maria, Tatiana ve Olga iskemlede oturmayı sürdüren annelerinin hemen arkasında durdu; aile doktoruyla üç hizmetkâr, meydan okur gibi tek başına duran Anastasia'nın karşısına geçti. Nikolay Romanov iskemledeki oğlunun yanı başında bekledi.

Komendant bir kez daha saatini kontrol etti. "Fotoğrafçı gecikti ama birazdan burada olur. Gelince, ben de dönerim."

Adamları odadan çıktı; en son ayrılan Yurovski'ydi. Kapıda durakladı. Yüzlerinde bir kuşku, bir dehşet belirtisi görmüş olabilir miydi?

Rahatlatmak için, "Fotoğraf çekimi tamamlanınca, düzen içinde

bir kamyona bineceksiniz," dedi. "Top ateşinden uzakta, güvenli bir yere götürecekler sizi."

Pozlarını bozmadıklarından emin olmak için kurbanlarına son bir kez baktı, sonra başını salladı, kapıyı arkasından yumuşak bir tıkırtıyla kapadı.

* * *

Boyle morgun arka tarafında, tek bir ampulle aydınlatılan odada koyu renk dizlik ve dize kadar deri çizmeler giyip, üzerine bir de deri Çeka ceketi aldı.

Masanın üzerine yayılmış parşömeni, De Gennin'in haritasını inceleyip başını kaldırdı. "Ceset işi nasıl gidiyor?"

Yuri pencereden avluya bakınca Markov'la Sorg'un beyaz kefene sarılmış on iki cesedi cenaze arabasının kasasına yüklediklerini gördü. "Bitmiş gibi."

Dışarıdakiler döndü. Kapıyı kapatan Markov'un elinde bir balyozla bir de kazma vardı. "Beygirleri koşar koşmaz, harekete hazır oluruz. İşte istediğin aletler."

Boyle, Markov'un uzattığı balyozla kazmayı inceledi. "Harika! Ya patlayıcı?"

"Elimde maalesef birkaç kutu benzin ve tahnit sıvısı dışında bir şey yok. Kimyager değilim ama ateşlenirse ikisinden de hatırı sayılır bir gümbürtü çıkacağından eminim."

"Sana inanmaktan başka çaremiz yok. Gitmeden, her şeyi cenaze arabasına yükle. Tünellere varmak için yol tarifine de ihtiyacım olacak."

Markov başını sallayıp gitti.

Yuri Boyle'a, "Aklından tam olarak ne geçtiğini açıklamanın sakıncası var mı?" diye sordu.

"Her şeyden önce Yakov'u getir de, ne halde, bir anlayalım."

Yuri çok geçmeden Yakov'la birlikte döndü; adamın başı hâlâ çuvalın içinde, elleri de bağlıydı. Boyle karşısına geçti, çuvalı çıkarıp attı.

Yakov gözlerini kırpıştırarak çevresine baktı. Karşısında, Yuri'nin yanında iriyarı, sağlam yapılı bir adam duruyor, elleri belinde, çok ciddi, çok ürkütücü görünüyordu. Yakov'un gözleri penceresiz odanın içinde gezindi. "Burası neresi? Neler oluyor burada?"

Boyle sertçe, "Komisere eksiksiz işbirliğine ihtiyacımız olduğunu anlat," dedi. "Kabul ederse, hayatta kalıp kızını görür."

Yuri söylediklerini Rusçaya çevirdi. Yakov ağzını açmadı, yüzü ifadesizdi.

Boyle devam etti. "Yardımı karşılığında, işimiz bitip Yekaterinburg'dan ayrılırken bizimle gelebileceğini söyle. Onu ve kızını Rusya'dan çıkarmak için elimden geleni yapacağıma söz veriyorum. Moskova'da bu işi becerebilecek tanıdıklarım var, onlarla görüşüp konuşmama bakar. Söyle ona."

Yuri söylenenleri çevirdi. Yakov ters bir cevap verdi.

"Ne diyor?"

"Çılgın olduğunu, en ufak bir umut bile olmadığını."

Boyle'un dudakları neredeyse buz gibi bir sırıtışla çarpıldı. Yakov'un yanına gitti, yakasını toparlayıp gözlerinin içine baktı. "İki konuda da haklı olabilirsin. Ama hoşlansan da, hoşlanmasan da sana söylenenleri yapacaksın."

Yuri söylenenleri çevirdi.

Boyle sözünü sürdürdü. "Söyle ona, dediklerimi yapmazsa, sabah olmadan şeytanın yanına gönderirim." Yuri söylenenleri çevirdi; Yakov'un dudakları aralanmadı.

Boyle geri çekilirken, Lydia, "Şimdi ne olacak?" diye sordu.

"Markov, sen ve ben cenaze arabasıyla hareket edeceğiz. Yakov yanında Yuri'yle birlikte, kamyonla önümüzden gidip denetim noktalarından geçmemizi sağlayacak."

"Sağlam bir planın olduğunu umarım Boyle," dedi Yuri.

Boyle parmağını parşömendeki bir noktaya vurdu. "Son derece basit. Cesetleri benzin ve tahnit sıvısıyla birlikte tünel girişine taşıyacağız. Daha sonra, tünelden çıkarken, her ikisini de yakacağız. Kapalı bir mekânda etkileyici bir gümbürtü çıkacaktır."

"Tünel girişindeki nöbetçiler ne olacak?"

"Onlarla ben ilgilenirim," dedi Boyle. "Ama önce senin ve Yakov'un konağa girebilmeniz gerek. *Komendant*'ı infaz kararının geçerli olduğuna ama Moskova'nın emriyle aileyi son bir kez sorgulaman gerektiğine inandırman gerekiyor."

"Ne konuda sorgulayacağım?"

"Eksik mücevherler iyi bir bahane olabilir. Lenin'in Roma-

novlar'ın elindeki bütün değerli eşyanın hesabını istediğini açıkça anlatırsın. *Komendant*'a bazı değerli taşların eksik olduğunu ve onları bulmak istediğini söylersin. Bunun için aileyi bodrumdaki odaya götürmen ama nöbetçileri dışarıda bırakman gerekecek. Ancak o zaman onları tünelden kaçırmaya girişebileceğiz."

"Benden çok şey istiyorsun Boyle."

Boyle gülümsedi ve Yuri'nin omzuna vurdu. "Tabii, çok şey istiyorum ama senin yeteneklerine sahip bir insana her bakımdan güvenirim."

Lydia, *"Biz* ne yapacağız?" diye sordu.

"Sen ve ben bodrumun çıkışına gidip, ailenin depo odasından çıkmasına yardım edeceğiz. Herkes eksiksiz ambulansa binince, tüneli havaya uçuracağım." Balyozla kazmayı kaldırdı. "Duvardaki deliği açmak ya da bodrum kapılarını kırmak gerekirse diye, hazırlıklı olmak istedim."

Lydia, "Patlamadan sonra her taraf asker dolacak," dedi. "Cesetleri bulurlarsa ne olur?"

"Patlama beklediğimiz gibi güçlü olursa, geriye kimliği belirlenecek pek bir şey kalmaz, biz kentten kaçarken onları oyalamış oluruz."

"Nasıl?" dedi Sorg.

"Senin Markov'la birlikte gara gitmeni istiyorum. Yakov'un treninin kömürünü almış, harekete hazır olmasını sağlayacaksınız."

"Peki bunu nasıl yapacağız?"

"Bu Yakov'dan yazılı bir emir alarak. Biz de ilk fırsatta size katılırız." Sorg başını inatla salladı. "Hayır, ben de sizinle tünele geleceğim."

Boyle öfkelendi. "Hayatta kalabilmemiz için hepimizin belirli bir görevi var, sana da görevini anlattım. Trenin harekete hazır olması son derece önemli. Şimdi söyle, sana güvenebilecek miyim?"

Sorg pek mutlu görünmese de, "Evet," dedi.

Yuri, "Diyelim ki bir mucize oldu ve hepimiz istasyona ulaşmayı başardık," dedi. "Peki ya sonra?"

"Güneye, Beyazlar'ın mevzilerine doğru gideceğiz. Ondan sonra, Bükreş'e kadar yolumuzun açık olacağını umuyorum."

"Kilise kulesindeki makineli tüfek yuvasını unutmuyor musun?

Bir de, konaktaki öteki ikisini?"

"Menzillerinin dışında ve karanlıkta olacağımız için, makineliler fazla sorun olmaz."

Yuri bir an düşündü. "Hâlâ tatmin olmadım. Her şey aceleye getiriliyormuş gibi."

Boyle, "Her şey ya hiç pürüz çıkarmadan yolunda gider ya da hepimiz ölürüz. Yoksa bu aşamada daha iyi bir planın mı var?"

"Yok."

"Öyleyse, bu planla yetineceksin." Kılıfından Colt'unu çıkardı, masanın üzerine bir defterle dolmakalem koydu. "Şimdi Yakov'a söyle, bir emir yazmasını istiyorum ondan, üstelik fazla da oyalanmasın."

107

Nöbetçi odasında, Yurovski iki tabancasını, bir Colt'la Mauser'i asabi bir biçimde yeniden gözden geçiriyordu. Beklenen an gelip çatmıştı. Adamları bir araya toplanmış, ellerinden silahlarını bırakmadan birbiri ardına sigara tüttürüyordu; bazıları kütüklüklerine kasatura sokuşturmuştu. Damarlarda saf adrenalin akıyordu; her biri patlamanın eşiğindeydi ve Yurovski sinirlerinin ne denli gergin olduğunu görebiliyordu.

İçlerinden biri, Yermakov adlı sarhoş bir kabadayı, elindeki üç tabancayla göreve hazır görünüyordu. Her elinde boşalmaya yüz tutmuş birer şişeden arkadaşlarının emaye kupalarına bolca votka doldurdu. "Şunu için, yakında ihtiyacınız olacak, yoldaşlar. Aman, doğru nişan almayı unutmayın." Sarhoşça sırıttı. "Hepsini cehenneme postalayın, biri bile sağ kalmamalı; kadınlara ve çocuklara acımak yok."

Yurovski masanın üzerinde duran şişeden bir yudum içip ağzını sildi. Adamlar önlerindeki meşum görevde ihtiyaç duyacakları için alkole izin vermişti. Kendi bile başının biraz döndüğünü hissediyor gibi olmuştu ama adamlarının kontrolden çıkmaya başladıklarını göremeyecek kadar sarhoş değildi. Hızlı ve ısrarlı içmeleri onlara bir çeşit sahte cesaret veriyordu ama böyle devam ederlerse, ayakta bile durabilecekleri kuşkuluydu.

Elindeki kupayı masaya sertçe vurdu, Yermakov'un elinden şişeleri aldı. "Bu kadar yeter! Zihnimizin açık olması gerek."

Yermakov, "Ne zaman başlıyoruz?" diye homurdandı. "Ne zaman?"

Yurovski bir kez daha saatine baktı: 02.15. Cebinden, Romanovlar'a okuyacağı infaz emrini çıkardı. Genç nöbetçilerden birine, "Sürücüye söyle, kamyonu çalıştırsın," dedi. Ötekilere döndü. "Sizler de silahlarınızı hazırlayın."

* * *

Fiat göl yolunda, kemerlere yaklaşınca yavaşladı. İpatyev Evi üç yüz metreden biraz daha uzaktaydı. Demir kapının önünde tüfeklerine süngülerini takmış iki Kızıl Ordu askeri nöbet tutuyordu. Kemerin altından çıktılar, biri elindeki feneri salladı. İkinci nöbetçi kamyoneti durdurmak için elini kaldırdı. Nöbetçiler gençti, henüz bıyıkları bile terlememiş gibiydi ama ikisi de dikkatli, tetikteydi. Kamyonette, deri

ceket giymiş adamları incelediler. Kamyonetin kasasında, elinde bir fener tutan Kızıl Ordu üniformalı bir de kadın vardı. Nöbetçilerden biri, "Buradan kimseyi geçirmeme emri aldık," dedi.

Yuri vitesi boşa aldı, motoru çalışır bırakıp kamyonetten indi; ön tarafta, camın yanında oturan Boyle gizlediği tabancasını Yakov'un böğrüne dayamıştı.

"Ben Komiser Nikolay Kouris. Bu da Komiser Yakov, Moskova'-dan."

Yakov'u konaktan hatırlayan nöbetçi başını salladı, elini siperliğine götürerek selamlarken, "Evet, Komiser Yoldaş," dedi.

Yuri sabırsızca, "Bölge bundan sonra Çeka denetimine geçiyor," dedi. "Burayı devralıyoruz. Siz ikiniz göl kenarında devriye gezeceksiniz."

"Ama bize verilen emirde..." "Şimdi size emri ben veriyorum."

* * *

Nöbetçiler göl yolunda gözden kaybolurken, Yuri yeniden kamyonete bindi.

Boyle, Yakov'a, "Akıllıca davrandın, Komiser," dedi. Adam, Boyle'un uzattığı sigarayla kibrit kutusunu aldı. "Ona ne söylediğimi anlat Yuri."

Yuri, Boyle'un söylediklerini çevirdi.

Yakov sigarayı yaktı, dumanını üfledi; tuhaf denecek kadar sakin görünüyordu. "Ölümünüze gidiyorsunuz siz; hepiniz. İpatyev Evi'nin çevresinde, yaz günü reçel kavanozundaki sineklerden daha fazla sayıda nöbetçi olacak."

Yuri söylediğini çevirince, Boyle gülümsedi. "Ruslar hep böyle kötümserdir işte. Ama daha bitmedi." Lydia'ya bakıp başını salladı. "İşareti ver."

Genç kadın elindeki feneri salladı.

Birkaç dakika sonra, karanlıkta takırdayan nal sesleri duyuldu.

Markov yanında Sorg, beyaz kefenlere sardıkları ceset yüklü cenaze arabasıyla göründüler. Yaşlı adam dizginlere asılınca araba durdu.

Boyle zaman yitirmeden anahtarı kapının kilidine soktu. Açılan kapının ardında, uzayıp giden tüneli gördüler. Sorg'a bakıp, "Lambaları getir de, şu cesetleri boşaltalım," dedi.

Sorg arabadan indi, arkadan iki gaz lambası alıp yaktı. Hızla çalışmaya koyulup, cesetleri tünele taşımaya giriştiler. Markov beyaz kefenleri çıkarırken, havaya mide bulandırıcı bir ölüm kokusu yayıldı.

İşleri bitince, çıkardığı kefen bezlerini katlayıp cenaze arabasının içine attı. Boyle'a üzerinde bir de kroki ve elyazısı bulunan bir kâğıt uzattı. "Yol tarifimi izlemek kolay olacak, kaybolmamanız için bir de harita çizdim. Metal kulenin üzerinde simgemizi göreceksin."

Boyle kâğıdı alırken, "Talihimiz yaver giderse, bir saat içinde garda buluşuruz. Bir saatten fazla sürmez."

Markov arabasına tırmanıp dizginlere uzandı, Sorg onun yanına yerleşti. "Bir saate kadar *gelmezseniz, ne yapacağımızı bize* söylemeyecek misin?"

Boyle atlardan birinin sağrısına şaplak vurdu. "O zaman herkes başının çaresine bakacak. Haydi, durmayın!"

Nal sesleri uzaklaşıp kaybolurken, Boyle saatini kontrol etti. Kaldırım taşları üzerinde yankılanan tekerlek gürültüsünü duyunca, Yuri'ye, "Tam zamanında," dedi.

Gölgelerin içinden farları söndürülmüş motorlu ambulans çıktı; direksiyonda Rahibe Agnes arabayı kemerlerin altında durdurdu, motorunu çalışır durumda bıraktı.

Yaşlı rahibeyle konuşmaya giden Boyle dönüşünde Yuri'ye, "Her şey hazır," dedi. "Artık sıra bodrumda buluşmaya geldi."

Lydia, Yuri'yle göz göze gelince, "İyi şanslar," dedi.

"Sen de dikkatli ol."

Boyle aceleden ancak öpüşecek kadar fırsat verdi, ardından genç kadına gaz lambalarından birini uzattı ve demir kapıya kadar götürdü. Kendine de bir lamba aldı, balyozla kazmayı koltuğunun altına sıkıştırarak Lydia'ya yetişti.

Kapının eşiğinde durdu. Yakov'a tehdit eder gibi bakarak, Yuri'ye, "Yakov'un dediğimi anlamasını sağla," dedi. "En ufak bir sorun belirtisi gösterirse, kurşunu yer."

* * *

Anastasia konağın dışında bir yerde bir kamyonun motorunun çalıştırıldığını işitti. Ardından değiştirilen vitesin sesi duyuldu, motor gürültüsü yükseldi. Sarsıntıdan parmaklıklı pencerenin kirli camı titredi.

Daha önce sorgulandığı odada bulunduklarını fark etti. Masa gitmişti ama nöbetçinin getirdiği iskemleler aynı gibiydi.

Babası da dâhil, herkes gergin ve sabırsız görünüyordu. Annesinin ve küçük Aleksey'in arada bir fısıldamaları dışında kimse konuşmamıştı. Çift kanatlı kapının ardından, nöbetçilerin kafaları çekmelerini andıran boğuk, karışık sesler duydular.

Aleksey üçüncü kez, "Fotoğrafçı nerede baba?" diye sordu.

"Kim bilir. Ama fazla gecikmeyeceğinden eminim."

"Bize acele ettirdiler, şimdi de bekletiyorlar."

"Bir nedeni vardır mutlaka, Anastasia. Çok sürmez."

Anastasia kucağındaki köpeğini okşadı, küçük Jimmy kulaklarının kaşınmasından mutlu, sakinleşti. Yeniden babasına baktı. Neden durmadan Dr. Botkin'e tuhaf tuhaf bakıyordu ki? Babası kızını rahatlatmak ister gibi gülümsedi. Oysa Anastasia'nın içinde hiç tanımadığı -açıklamayacağı- bir duygu vardı; inatçı bir duygu. "Belki de sarhoş olup, bizi unuttular baba?" dedi, bir cevap, herhangi bir cevap bekleyerek.

"Umarım öyle değildir, canım."

Herkesin kaygısının giderek yoğunlaştığını hissediyordu. Aleksey her zamanki kocaman gözleriyle iskemlesinde rahatsızca kıpırdandı, sakat bacağını sıvazladı. Son bir yıl içinde endişeden iğne ipliğe dönen Olga ellerini kavuşturup büküyor, ağzı sımsıkı kapalı ve sinirli annelerinin başında dikiliyordu. Tatiana son zamanlardaki gibi, ölüm kadar hasta ve solgundu. Gür saçlarını omuzlarına bırakmış bebek yüzlü Maria nasılsa hâlâ sağlığın resmi olarak dursa da, kız kardeşine bakıp endişeyle, kısacık gülümsedi.

Anastasia ablasına göz kırparken, *her birini ne kadar seviyormuşum,* diye düşündü.

Tuhaftır, o anda sevgisinin gücünü daha bir yoğun hissetti. Belki de biraz sonra ne olacağından habersiz, bu küçük odada toplanmış sabırsız tutuklular olarak hep bir arada bulundukları için. Kendini savunmasız hissetti, artık tek bir kelime bile edilmemesine rağmen, ailenin her üyesi için de aynı savunmasızlığı duydu.

Diğerleri içinde en endişeli görünen, Dr. Botkin'di. Olduğu yerde durmadan kıpırdıyor, alnı ter içinde, ellerini kavuşturup bırakıyordu.

Küçücük oda sıcaktı, insanın üzerine geliyordu.

Oysa Anastasia rahatsızlığın bütün bunların da ötesinde bir şeyden geldiğini düşündü: Sanki odadaki herkes *bir şeyler* olacağını hissediyor ama ne olacağını kimse kestiremiyordu. *Yoksa bu duygu sadece düş ürünü mü?*

Bir saniye sonra, o sarsıcı gürültüyü hepsi işitti. Kamyon motoru değil; kamyonun motor sesi daha geride kalmış gibiydi. Bu ses farklıydı.

Ağır ayak sesleri. Kapılara yaklaşan bir sürü ayağın çıkardığı gürültü.

Köpeğin kulakları dikildi, minik hayvan Anastasia'nın kucağında huysuzlanmaya başladı. Genç kız neden olduğunu bilmeden, erkek kardeşinin yüzüne baktı: Aleksey'in cildi her zamankinden daha beyazdı. Korkudan taş kesilmiş gibiydi.

Zemin titredi, gök gürültüsü gibi sarsıldı. Bir saniye sonra, kapılar yıkılır gibi açıldı...

108

Yakov ıssız Voznesenski Prospekt'i tırmanan Fiat'ın direksiyonunda, Yuri de yanındaydı. Tekerlekler kaldırım taşlarının üzerinde sarsılırken Yakov, "Neden Nina'yla ikinizin hayatını tehlikeye atıyorsun?" dedi. "Neden bu cüret, üstelik de ne uğruna? Hâlâ dönebilirsin. Yalvarıyorum. En ufak bir çıkış yolu yok."

Yuri'nin bir eli ceketinin cebindeki Nagant'ın kabzasını kavramıştı. "Bütün bunlara rağmen denemek zorundayım."

"Romanovlar çoktan öldürülmüş bile olabilir."

"Garajdan istedikleri kamyonu geciktirdik. Cesetleri taşıyacak araç gelmeden hiçbir şeye başlayamazlar."

"Konağa girdiğimizi varsaysak bile, sonra ne olacak?"

"Komendant'a Lenin'den özel bir talimat aldığını söyleyeceksin. İnfaz emri aile mücevherlerini bulmamıza izin verecek kadar geciktirilecek."

"Peki, senin yetkili olduğuna nasıl inandıracağız onu?"

Yuri cebinden sahte mektubu çıkardı. "Bu onun aklını yeterince karıştıracaktır. Benim tek istediğim, aileyle beş dakika yalnız kalıp, onları tünele götürebilmek."

"Söylüyorum sana, bu işin sonu hüsran Yuri."

"Göreceğiz. Oyun oynamaya kalkışma Leonid. Seni öldürmek istemiyorum ama mecbur kalırsam, gözümü kırpmam, bilesin."

İpatyev Evi'nin bahçesine yaklaştılar. Bariyerin başında bekleyen nöbetçiler başta gergin görünseler de, Yakov'u tanıyınca biraz rahatladılar. Adam, "Bariyeri kaldırın," buyurdu. Nöbetçilerin gözü Yuri'deydi. Yakov, "Komiser Nikolay Kouris," dedi. "Moskova'dan özel görevle geldi."

Yuri mektubunu uzattıysa da, muhtemelen okuma yazma bilmeyen nöbetçiler kâğıda bakmadı, emin olmak için Yakov'a döndüler. *"Komendant* içeriye kimseyi almamamızı emretmişti."

"O emri ona ben verdim. Şimdi bariyeri kaldır. İşimiz acele."

* * *

Kapı yıkılır gibi açılıp Yurovski görününce Anastasia neredeyse havaya sıçrayacaktı.

Arkasında adamları vardı. Burnuna yoğun bir alkol kokusu geldi. Yüreğinde bir yerin sıkıştığını hissetti: bu olanlarda yolunda gitmeyen bir şeyler vardı. Ablalarına bakınca, hepsinin çok korkmuş olduğunu gördü.

Annesi dikildi, babası yiğitçe öne çıktı ama sesinde endişeli bir ton vardı. "Pekâlâ, işte hepimiz buradayız. Şimdi ne yapmayı düşünüyorsunuz?"

Minik oda gelen kalabalıkla sanki daha da küçülmüştü; havasızlıktan mı, yoksa birden odaya doluşan bunca adama asabi tepkiden mi, bilmiyordu ama soluk almakta zorlanıyordu.

Yurovski bir eline bir kâğıt almış, öteki elini cebine sokmuştu. Anastasia, adamın alnında ter taneleri biriktiğini gördü.

"Hepiniz lütfen ayağa kalkar mısınız?"

Anastasia, annesinin zorlukla ayağa kalktığını gördü. Sadece ayakta durması imkânsız olan Aleksey oturuyordu.

Komendant bir adım attı, elindeki kâğıdı okumak için sesini yükseltti. "Akrabalarınızın ve destekçilerinizin ve düşman ajanlarının sizi kurtarmaya çalışmayı sürdürmeleri nedeniyle, kurşuna dizilerek ölüme mahkûm edildiniz."

Nikolay Romanov yüzünde mutlak bir şaşkınlık ifadesiyle ailesine dönmeden önce, uzunca bir süre *komendant*'a boş gözlerle bakakaldı. "Ne... ne?" Yüzü ölüm gibi beyaz bir halde, Yurovski'ye, "Hiç anlamıyorum," dedi. "Şunu bir daha okuyun."

Yurovski biraz önceki sözlerini tekrarlayıp, ekledi: "Devrim, devrik Çar Nikolay Romanov'un halkına karşı sayısız suç işlediğine ve kurşuna dizilmesi gerektiğine karar verdi."

Anastasia ablalarının korku içinde istavroz çıkardıklarını gördü; her şey o kadar çabuk gelişiyordu ki.

Komendant sağ cebinden bir tabanca çıkardı. Çar'a çok yakından ateş ederek göğsünden vurdu. Anastasia dehşet içinde haykırdı.

Sonra, odayı silah sesi ve çığlıklar doldururken, saf çılgınlık sınır tanımadı...

Yakov kamyoneti avluya soktu. Avluda bir başka kamyon daha duruyordu, motoru çalışıyor, sürücüsü de direksiyonun başına oturmuş sigarasını tüttürüyordu. Onları görünce, başıyla selam verdi.

Yuri, Yakov'a, "Motoru durdurmadan, arabadan in," diye fısılda-

dı. Yakov dediğini yapınca, kamyonetten inip onun yanına gitti.

İki motorun gürültüsünden, ne olduğunu anlamakta biraz geciktiler, ancak evin içinden bir yerden sürekli silah sesi geldiğini kısa sürede fark ettiler.

Yuri'nin yüzünden kanı çekildi, yüreği duracak gibi oldu. "Hayır..."

"Söylemiştim sana, Yuri."

Yuri olduğu yere mıhlanmış gibi dururken evin içinden gelen yaylım ateş sesini tek tük patlamalar ve korkunç çığlıklar izledi, ardından mutlak bir sessizlik oldu.

Yakov, "Şimdi akıllıca davran ve arkanı dönüp, çık git," dedi. "Henüz geç değilken, kaç."

Oysa Yuri elini cebindeki tabancadan çekmeden, asık yüzle Yakov'a giriş kapısını gösteriyordu. "İçeri, çabuk."

* * *

Boyle tünelde sendeledi. Balyozla kazmayı omzuna dayamış, fener tutan elini kaldırmış yürürken, duvarlarda gölgeler oynaşıyordu.

Arkasında, Lydia Markov'un krokisini incelemekle meşguldü. Boyle, "Eee?" diye sabırsızlandı.

"Depo odası fazla uzakta olamaz."

Gök gürültüsü gibi, şiddetli bir çatırtı işittiler. Lydia silah sesini hemen tanıdı, Boyle kasıldı ve bakıştılar. Silah sesleri tünelde çağlayan gibi yankılanırken, Boyle'un yüzüne bir ölüm solgunluğu yerleşti. "Tanrım... olamaz..." Lydia elini ağzına götürdü.

Cebinden hırsla tabancasını çıkaran Boyle'un yüzü karmakarışık, hızla yürümeye koyuldular.

* * *

Yuri, Yakov'un peşinden bodrumdaki birçok odadan geçerken, koca konakta bir kargaşa hüküm sürüyordu.

Havadaki barut kokusu nefes almayı güçleştirmişti. O karışıklıkta, bodrumdaki odalardan hepsi silahlı on, on iki kadar asker çıkmış, ağızlarını açarak soluk almaya çalışıyordu. Çoğunda tabanca vardı; bazılarının elindeki süngülerden kan damlıyordu. Ağız ve burunlarını gömleklerinin yeniyle kapattılar, öksürüp tıksırdılar. Sendeleyerek nöbet odasına yöneldiklerinde, yaydıkları alkol kokusunu hissetmemek mümkün değildi.

Komendant'ın yüzü bembeyazdı, çok sarsılmış görünüyordu. Mendiliyle ağzını kapattı, barut dumanından kıpkırmızı olmuş gözleriyle Yakov'u ve yanındakini güçlükle fark etti.

Yüzü kül rengi kesilmiş Yakov, Yurovski'in koluna yapışıp, "Ne oldu, sorun ne?" diye sordu.

Yurovski kuru kuru öksürerek omzunun üzerinden bodrumun biri yarı açık çift kanatlı kapılarına, odanın içini kaplayan gri buluta baktı.

"Barut dumanından göremedik... her taraftan kurşun sekti. Ateşi kesmek zorunda kaldık... Orası cehennem gibi. Her tarafta kan var."

"Hepsi öldü mü?"

Ciğerlerini hışırdatarak soluklanmaya çabalayan Yurovski hasta gibiydi. "Bilebildiğim kadarıyla, nabızlarını tuttum. Vahşilik. Kurşunlarımız çocuklara değmiyor gibiydi. Sonu çok kanlı oldu, süngü kullanmak zorunda kaldık." Tam o sırada mendiline kustu, yere ve Yakov'un çizmelerine kusmuk bulaştı. Ağzını silerek, "Ben... özür dilerim, Komiser Yoldaş," dedi.

Yakov, "Nöbetçi odasına git ve adamlarınla orada bekle," dedi. Adamı itti, peşinde taş kesilmiş haldeki Yuri'yle bodrumdaki çift kanatlı kapıya doğru yürüdü.

* * *

Markov dizginlere asılarak cenaze arabasını durdurdu. İstasyonun dışında iki araba bekliyor, arabacılar arka koltuğa uzanmış, üzerlerine koyun postundan battaniyeler çekerek uyuyorlardı.

Kemerli girişin ötesinde, bazıları uyanık, bazıları uyuyan, eşyasına sarılmış tren bekleyen çoğu köylülerden oluşan bir kalabalık platformları doldurmuştu. Serin gece havası bayat yiyecek ve terli vücut tütüyordu.

Sorg arabadan indi. "Sen burada bekle."

Markov korku içinde dizginleri bir direğe doladı. "Unut bunu. Bu kentten bir an önce ayrılmam gerek. Seninle geliyorum."

* * *

Sorg kalabalığın arasından kendine bir yol buldu ve üç numaralı platformun yanındaki tali hatta bekleyen treni gördü.

Markov endişeyle, "Terk edilmiş gibi," dedi.

Lokomotife en yakın vagona yaklaştıklarında, kepenklerinin kapalı olduğunu gördüler. Sorg kapıyı denedi, kilitliydi. Cama vurdu, cevap alamadı. Bir daha vurdu.

Sonunda, vagon kapısı açılıverdi. Kısa boylu, tıknaz bir adam davetsiz ziyaretçileri dikkatle süzdü. "Zoba'yı arıyorum."

"Zoba, benim. Ne istiyorsunuz?"

Sorg, "Elimde Komiser Yakov'un yazılı bir emri var," dedi. "Trenin her an harekete hazır olmasını istiyor."

Adının Zoba olduğunu söyleyen adam sanki birileri varmış gibi omzunun üzerinden arkaya baktı, sonunda da, "İçeri gelseniz daha iyi olur," dedi. Çekildi, diğerlerini ayrı bir yatak kompartımanına sahip geniş ve lüks bir özel salona aldı. Vagonun uzak ucundaki portatif yatakta bir kadın yatıyordu. Gözleri ağlamaktan kızarmıştı ve sanki duyuları tüm keskinliklerini yitirmiş gibi, ifadesinde bir donukluk vardı. Yanında hekim çantası, bir doktor kadının üzerine eğilmişti.

Elindeki anestezi maskesini kadının yüzü üzerinde tutmuş, bir şişeden maskenin üzerine açık renkli bir sıvı damlatıyor, eterin mide bulandırıcı kokusu vagonu dolduruyordu. Kadın gözlerini kırpıştırıp yumdu.

Sorg yazılı emri Zoba'ya uzattı. "Bunu görmek istersin, diye düşündüm."

Nereden geldiği belli olmayan bir ses duyuldu. "Bekleyen insan, beklediğine kavuşurmuş." Bir kapı çarptı.

Sorg arkasına dönünce, kalbi buz kesti.

Nereden çıktığı belli olmayan deri ceketli ve silahlı bir adam tabancasını Zoba'yla kadına çevirmişti. Vagonun arkasından giren diğer ikisi korkmuş Markov'u yakasından tuttu.

Peşlerinden elinde tabancası, yüzünde sinsi tebessümüyle Kazan göründü. "Hele, hele. Kedinin getirdiği farelere bak!"

110

Oda mezbahaya dönmüştü.

Yuri duman ve barut kokusundan geçerek, Yakov'un ardından odaya girdi ve kapıları kapattı. Sesi umutsuzluktan kısılmıştı. "Aman Tanrım..."

Sahne en taş kalpli insanı bile sarsacak gibiydi. Çarpık, acınacak bir şekilde yayılmış on bir ceset: Romanov ailesi, onların doktoru ve hizmetkârları. Ahşap zemin kan gölüne dönmüştü. Kızıl lekelerle ve beyin parçacıklarıyla kaplı duvarlar kurşundan delik deşikti.

Kızlardan ikisi, Olga ve Tatiana son ve acınacak bir kucaklaşmada gibi, neredeyse birbirlerine dolanmış halde düşmüşlerdi. Her ikisi de vurulmuş ve süngülenmişti, baş ve vücutlarındaki açık yaralardan akan kan beyaz bluzlarını boyuyordu.

Oğlan, Aleksey, devrilmiş bir iskemlenin altında, yere yığılmış, sakat bacakları vücudunun altına kıvrılmış yatıyordu. Başının arka tarafı kurşundan parçalanmıştı. Yere yığılmış devrik Çar ile karısı da kanlar içindeydi. Hemen ötelerinde aile doktoruyla hizmetkârlar vardı, gözleri açık ölmüşlerdi, dehşet dolu ifadeleri ölümün şiddetini anlatır gibiydi.

Anastasia sağdaki duvarın dibine, ablası Maria'nın yakınına yığılmıştı. Sanki en son ana kadar katillerinden kurtulmak istemiş gibi, her ikisi de kollarını uzatmıştı. Anastasia'nın başındaki kurşun yaralarından kan sızıyordu.

Yakov ağzını koluyla kapatmak zorunda kalana kadar çevresine boş gözlerle baktı.

Yuri tabancasının kabzasını sıkarak, ciğerleri barut dumanından dağlanarak dikilirken, içinde her şeyin isyan ettiğini hissetti. Gördükleri anlaşılamayacak kadar korkunçtu.

Depo duvarının arkasından bir sürtünme sesi geldi. Cesetlerin arasından, kanla kaplı zeminde kaymamaya çalışarak ilerledi, kapıya vardı. Üç kere vurunca, kapılar birden bel verir gibi oldu.

Eşikte, arkasında Lydia'yla Boyle göründü. Ağızları açık halde korkunç sahneye baktılar. Lydia'nın gözleri çoktan yaşarmıştı.

Boyle elindeki kazmayı düşürdü. Öfkeden köpürerek, yerdeki katliam kalıntılarının arasında sendeleyerek, vurmak istermiş gibi Yakov'un üzerine yürüdü. "Seni hemen buracıkta vurmam gerekirdi. Sen ve senin gibilerin kasaptan farkı yok!"

Ceset kütlesinden tüyler ürpertici bir inilti duydular.

Boyle donup kaldı, hepsi donup kaldı, hiçbirinden bir ses çıkmadı. Sonra, yeni bir inilti sessizliği böldü.

YEKATERİNBURG GARI

"Siz ikinizin buraya çıkagelmesi, benim için gecenin kusursuz bitişi olabilir." Kazan'ın yüzünde kötücül bir ifade vardı.

Adamlardan gri renkli şekilsiz bir şapka giymiş olanına bakıp, "Bağla şunu," dedi. "Dikkat et, adamın elinden sabun gibi kayar."

Kazan'ın adamı cebinden çıkardığı iple Sorg'un ellerini bağladı.

Hâlâ baygın Nina'nın başucunda bekleyen doktor elindeki eter şişesinin kapağını kapattı, yüzü kül rengine dönmüş halde ayağa kalktı. "Lütfen, benim bunlarla hiç ilgim yok. Sadece kadına bakmaya geldim. Çocuğunu kaybetmiş..."

"Kes sesini." Kazan, Sorg'un yanına geldi. Elindeki, Yakov'un notunu göstererek, "Bunu nereden buldun?" diye sordu. "Gerçek mi, yoksa sahte mi?"

Sorg'un dudakları aralanmadı, elleri önünde bağlı olduğu için cebindeki çelik uçlu kaleme de ulaşamıyordu.

Kazan yüzüne doğru eğildi. "Yakov da sizden, değil mi? Yani hain." Zoba araya girdi. "Çıldırmışsın sen, Kazan. O, senin gibi dönek değil."

Kazan dudaklarını büzerek tabancasını Zoba'ya çevirdi. "Fikrini duymak istersem, sorarım. Ben sormadan tek bir kelime daha et, son kelimen olur."

Zoba sessizliğe büründü.

Kazan yeniden Sorg'a döndü. "Cevabını bekliyorum."

Sorg bu kez cevap verdi. "Neden bahsettiğin hakkında en ufak bir fikrim yok."

Kazan'ın yüzündeki ifade bir alayla öfke karışımıydı. "Ya, öyle mi? Şiddet kullanmanın bir yararı olmaz. Ama arkadaşının durumu farklı olabilir." İki adamın kollarından tuttuğu, korkudan tir tir titreyen Markov'un yanına gitti.

Tabancasını Markov'un sol dizine çevirdi. "Bana doğruyu söyle. Söylersen, serbest kalacağına söz veriyorum."

Markov dehşetten donmuş gibi, konuşamayacak kadar korkmuştu. Kazan tetiği çekti.

Kurşun dizkapağını parçalayınca, Markov korkunç bir çığlık attı. Kazan'ın adamlarını sarsacak gibi debelendi, yarasından yere oluk gibi kan aktı.

Kazan namluyu öteki dizine çevirdi: "Anlaşılan sakat kalmakta kararlısın." Markov, "Hayır, lütfen," diye yalvardı, ıstıraptan yüzü ter içindeydi. "Size..."

"Her şeyi anlatacaksın. Yoksa yerden beynini toplarsın."

111

"Hepsinin nabzına bakın... Kesinlikle emin olmamız gerekiyor," dedi Boyle.

Barut dumanı dağılmaya başlarken, Yuri ve Lydia yerdeki kandan kaymamaya dikkat ederek, cesetler arasından kendilerine bir yol bulmaya çalışıyorlardı. Nabızlara baktılar, bilekleri ya da boyunları, bazen her ikisini birden tuttular.

Boyle bir fitil gibi hızla yanıp tutuşan öfkesiyle Colt'unu Yakov'a doğrulttu. "Böyle bir şeyi nasıl bir insan *yapar*?" diye haykırdı. "Yaptığın pisliği gör işte. Bak şu olanlara, dedim!"

Yuri, "Oğlan ölmemiş!" diye haykırdı, Aleksey'in altındaki iskemleyi dikkatle çekmeye çalıştı. "Nabzı zayıf ama atıyor!"

Bunu duymak, hepsini hareketlendirdi. Lydia, Anastasia'nın sol bileğine uzanmak üzereyken, kızcağız ince bir çığlık attı, sanki elektrik akımına kapılmış gibi, bedeni titredi. Müstehcen bir yarık gibi aralık ağzından bir kızıllık aktı, ardından vücudu tekrar hareketsiz kaldı.

Lydia bir adım geriledi.

"Nabzını tut... Tanrı aşkına, nabzını tut."

Genç kadın dizlerinin üzerine çöktü, bir eliyle Anastasia'nın sol bileğini tutarken, ötekiyle boynuna, şahdamarına uzandı. Kızın böğründeki kızıl bir yaradan kan akıyordu. "Bu... bu da yaşıyor."

Boyle'un gözleri umutla parıldadı. Nikolay Romanov'un üzerine eğilerek yüreğini tuttu. "Çabuk, hepsini bir daha yoklayın. Bir de, şu kanı durdurmaya çalışın..."

YEKATERİNBURG GARI

"Umarım, yalan söylemiyorsun." Markov konuşmasını bitirince, Kazan tabancasını kaldırdı, adamların ayakta tuttukları cenaze levazımatçısının şakağına dayadı. "Yoksa yalan mı söyledin, Markov?"

"Yemin ederim. Söylediğim her şey doğru." Bacağından akıp yerde bir gölcük oluşturmuş kanlarla, gerçek bir ıstırap çekiyordu.

Kazan'ın yüzü muzaffer bir ifadeyle parladı. Bir adım geriledi, zihni delice bir hızla çalışırken alnı kırıştı.

Markov bayılacak gibiydi. "Sen... gidebileceğimi söylemiştin."

Adam sırıttı. "Öyle dedim ya. Ama cehenneme gideceğini söyle-

meyi unuttum anlaşılan." Tabancasını kaldırdı ve Markov'u kalbinden vurdu.

Yanındakiler kollarını bırakınca, yaşlı adamın cansız bedeni yere yığıldı.

Kazan alaycı bir sırıtışla Sorg'a dönmüştü bile. "Pekâlâ, artık her şeyi biliyorum. Başıma çok dert açtın, farkında mısın?"

Sorg bembeyaz bir yüzle beklerken, Kazan'ın adamlarından biri, gri şapkalı olanı, "Bunları ne yapmamızı istiyorsun?" diye sordu.

"Ben de onu düşünüyordum." Döndü, hâlâ baygın yatan Nina'ya, korkudan tir tir titreyen hekime baktı. "Şu ikisini bağla. Doktora kendi eterinden koklat biraz. O zaman sakinleşir. İkisini de kapatacak bir yer bul. Kadın, Andreyev'e karşı yem olarak kullanılabilir."

"Dört vagon geride kuşetli bir vagon var." "Dediğimi yap."

Zoba, Nina'yı korumak istermiş gibi araya girdi. "Senin yerinde olsam o kadına parmağımı bile dokundurmazdım, yoksa Yakov'a hesap vermek zorunda kalırsın."

Kazan'ın tebessümü zorakiydi. "Yakov'un yeri idam mangası. Üstelik soru sorulmadan konuşmamanı da söylemiştim sana." Başından kurşunu yiyen Zoba sendeledi, duvara çarpıp yere kaydı.

Hekim bir çığlık attı. Biraz önce Markov'u tutanlar bu kez hekimin kollarını kavradılar. Kazan, "Cesetleri burada bırakın," dedi. "Dediğimi yapın, sonra da arabayı getirin."

Ardından Sorg'a döndü. "Bizimle beraber tünellere geliyorsun. Bu aptalca komedinin trajik sonunu kaçırmak istemiyorum. Ne zaman kaybı ama: Romanovlar şimdi çoktan ölmüş olmalı. Sorgusunu böldüğün o küçük cadı da dâhil. Buna ne diyeceksin, bakalım?"

Sorg buz gibiydi ama içindeki öfkeden yanıyordu. Kazan'ın yüzüne tükürdü.

Kazan sırıtarak yüzündeki tükürüğü sildi. "Seninle otel bodrumunda meşgul olurken, ne kadar cesur olduğunu göreceğiz bakalım." Adamlarına dönüp başını salladı. "Bunu arabaya götürün. Bir dakika sonra yanınızdayım."

* * *

Kazan platform boyunca yürüdü. Bacasından duman çıkan lokomotifin hizasına geldi. Madeni basamaklara basarak makinist kabinine vardı.

Tıraş zamanı çoktan geçmiş, kömür karasına bulanmış bir adam, üçayaklı tahta bir tabureye tünemiş, bekliyordu. İsten kapkara giysileriyle bir sigara tüttürüyor, dizlerinin arasında da bir kürek görünüyordu. Kazan'ı görünce ayağa kalktı, sigarasına fiske vurup, sordu: "Ne istemiştin, Yoldaş? Yardımcı olabilir miyim?"

"Olacağından eminim." Lokomotifin panosunu dolduran basınç kadranlarına ve su seviye göstergelerine, bakır ve pirinç borulara bakarken, "Sen Yakov'un makinisti olmalısın," dedi.

Adam başını salladı. "Doğru. Senin için ne yapabilirim?"

Kazan tabancasını çıkardı, boş elini uzatarak, "Küreği vermekle başlayabilirsin," dedi. Şaşkın makinistin tabancayla tartışmaya niyeti yoktu. Küreği uzattı.

Kazan küreği pala gibi yan tuttu, hızla indirerek ince borulardan bazılarını parçalayınca etrafı buhar bastı. Cam gösterge ve kadranlarını kırdı, küreğin sapıyla unufak edene kadar vurdu. Küreği kenara fırlatıp atarken, tükürür gibi, "Bu tren hiçbir yere gitmiyor," dedi.

Makinist gözlerine inanamıyordu. "Çılgın herif! Yakov bunu sana hayatınla ödetir!"

Kazan kalleşçe tabancasını ateşleyip adamın göğsüne iki kurşun gömünce, olduğu yere yığıldı.

Cesedi çizmesinin ucuyla dürttü. "Yanlış anlamışsın," dedi. "Tam tersi olacak." Ardından lokomotifin basamaklarından inmeye koyuldu.

112

"Aleksey ve Anastasia her an ölebilir," dedi Yuri. "Ötekiler ölmüş."

Lydia, Anastasia'nın yanına çömelmiş, bileğini tutuyordu. "Nabzı hâlâ atıyor ama çok güçsüz."

"Ya oğlan?" dedi Boyle. "Kurtulabilecek mi?"

Yuri başını salladı. "Bilemiyorum. Kalbi çok yavaş çarpıyor." Yakov bir şey söylemeden Romanovlar'ın cesetlerine bakıyordu.

Yuri öfkeyle, "Eee, durmuş ne bakıyorsun öyle?" diye sordu. "İstediğin buydu işte, değil mi?"

"Çocukları değil," dedi Yakov kısık bir sesle.

"Artık çok geç," dedi Boyle acı bir şekilde. Tabancasını kaldırdı. "Kızın taşınmasına yardım et. Dikkatli tut."

Yakov, Anastasia'yı usulca kaldırmaya çalışan Lydia'ya yardıma gitti.

Boyle, Yuri'ye, "Sen Yakov'u koru, çocukla ben ilgilenirim." Çömeldi, Aleksey'i yavaşça kaldırdı. Doğrulurken, çocuğun dudaklarından hazin bir inilti yükseldi, bedeninden ayrılan son soluğun hışırtısı işitildi, çocukcağız titreyip hareketsiz kalıverdi.

Boyle boğulur gibi, "Hayır..." dedi. "Olamaz." Çocuğu dikkatle yere bırakıp nabzını tuttu. Sonunda başını kaldırdı ve umutsuzca salladı. "Öldü. Tanrı ruhunu bağışlasın." Başparmağı ve işaretparmağıyla Aleksey'in gözlerini kapattı. Hepsini etkileyen, karşı konulamaz keder çok kısa sürdü. Boyle herkesi depo olarak kullanılan odaya doğru itmeye başlamıştı bile. "Ne bekliyorsunuz? Yuri, Lydia'dan kızı al, o da lambayla yolu aydınlatsın. Ben arkanızı korurum." Tabancasını Yakov'a çevirdi. "Yürü bakalım." Harekete geçtiklerinde, odadan son çıkan Boyle oldu. Korkunç katliamı kabullenmekte zorlanarak infaz odasına son bir kez baktı, sonra kapıları ar-

kasından çekip kapattı.

* * *

Kazan, Opel'i Vöznesenski Prospekt'e* çevirince, arabanın süspansiyonu taşların üzerinde gürültüler çıkardı.

Sorg elleri bağlı, Kazan'ın iki yoldaşının arasında sıkışmış, oturuyordu.

Kazan malikâneye yaklaşıp dururken, kapının önünde motoru çalışır bekleyen kamyonu gördü. Bariyer inikti ve arabadan Kazan'ın indiğini gören nöbetçiler sanki daha kaygılanmış gibiydi. "O meşum iş tamamlandı mı?" diye sordu adam.

Nöbetçilerden biri, "Seni neden ilgilendiriyor?" diye cevap verdi. "Seni biraz önce buradan atmamış mıydık?"

"Öğrenmek istiyorum, öldüler mi?"

Adam sırıttı. "O kadar kurşundan hiç kimse sağ çıkamaz."

"Ne zaman oldu?"

"On dakika bile geçmedi. Şimdi seni vurma hevesim gelmeden, buradan çıkıp git."

Kazan köpürüyordu. "Vurulacak olan sensin, salak herif. Saygısızlığın için idam mangasının karşısına çıkaracağım seni. *Komendant* Yurovski nerede?"

Genç nöbetçi tehditten ürkmüştü. "İçeride. Neden sordun?"

"Beni ona götür. Çok acil."

* * *

Tünelde yürümeyi sürdürdüler. Sonuna çıkışa yaklaştıklarında Boyle, Markov'un getirdiği cesetlerin, yakıt bidonlarının ve hemen yandaki tahnit sıvısı dolu tenekelerin yanından geçti. "Herkes sessiz olsun." Hepsi hareketsiz, ses çıkarmadan bekledi, Boyle elini kulağına götürerek, dikkatle arkasını dinledi, hiçbir ses duymayınca Lydia'ya bir baş işareti yaparak, "Rahibeye işaret ver," dedi. "Sonra *yine buraya* dön."

Genç kadın demir kapının kilidini açtı, elinde lambasıyla dışarıya çıktı. Yaklaşan motor sesini hepsi duydu, sonra kapıyı süpüren bir far ışığı görüldü, ardından Lydia tünele geri geldi. "Rahibe burada."

**Voznesensky Prospekt, Rusya'nın Saint Petersburg'daki Admiralteysky Bölgesi'nde 1.8 km uzunluğunda bir caddedir.*

Yuri uzanıp Anastasia'nın bileğini tuttu, yarası hâlâ kanıyordu; sonra elini boynuna götürdü. "Kalbi hâlâ çarpıyor ama daha ne kadar çarpar, bilmiyorum."

Lydia, "Tenekeleri ateşe versek mi?" diye sordu.

Boyle, "Patlatmanın pek bir anlamı yok," dedi. "Öyle değil mi?" Kapıya doğru yöneldi.

* * *

Nöbetçi odasında, katliamın tamamlanmasından sonra, Yurovski başını döndüren tuhaf bir rahatlama hissediyordu. Votka şişesini dudaklarına götürüp uzun bir yudum aldı; alkol zihninin uyuşmasına yardım ediyordu.

Odanın her tarafında adamlar da aynı şeyi yapıyorlardı; yataklarına ya da iskemlelere yığılmış, birbiri ardından sigaralarını tüttürüyor, her dakika daha fazla sarhoş oluyor, o vahşi, korkunç kasaplığın ardından gerilmiş sinirlerini gevşetmeye çabalıyorlardı.

Bir nöbetçi görününce, Yurovski, "Ne istiyorsun?" diye bağırdı.

"Kazan. Yine geldi."

"Söyle o deliye, defolup gitsin." "Çok içen kimmiş, bakalım?"

Yurovski başını kaldırınca tepesinde dikilen Kazan'ı, yanında da gri şapkalı bir başkasını gördü.

Kazan sigara dumanlarının ötesinden sarhoş muhafızlara, sigara tablaları ve votka şişeleriyle dolu masanın üzerine gelişigüzel atılmış tabanca ve kanlı süngülere baktı.

Gözleri içkiden bulanık görmeye başlamış *komendant,* "Ne istiyorsun?" diye sordu.

"Bütün Romanovlar'in öldüğünden emin misin?"

Komendant çılgınca bakan gözlerle şişeden bir yudum daha aldı ve masadaki kanlı süngülerden birini sallayarak, "Tabii, eminim," dedi. "İşlerini bitirmek için bunları kullanmak zorunda kaldık. Yakov orada şimdi, cesetleri kamyonlara yükleyip, odayı temizlemeden önce işimizi doğru yapıp yapmadığımıza bakıyor. Bana inanmıyorsan, gidip kendi gözlerinle gör."

Kazan'ın bütün vücudu buz kesti. *"Yakov mu?"*

"Suçlamalarını ona yap Kazan, yap da başına ne işler açılacağını gör." Alayla sırıttı. "Seni duvarın dibine, infaz mangasının karşısına

dikince, anlarsın."

Kazan tükürür gibi, "Seni ayyaş ahmak," diye haykırıp, bir taraftan tabancasını çıkarmaya çalışarak odadan fırladı.

* * *

Bodrum kapılarını tekmeleyerek açtı, kokuya ve barut dumanına aldırmadan ürkütücü odaya daldı. Hiç etkilenmeden kurşunla delik deşik olmuş cesetlere, kızıl kan lekeleriyle kaplı duvarlara baktı.

Yanındaki ürperdi, elini ağzına götürerek, "Bunları gerçekten katletmişler, değil mi?" dedi.

"Burası kesin." "Kapa çeneni. Ses çıkarma." Yırtıcı bir hayvan gibi, gözleri yerdeki cesetlerle depo odasının kapıları arasında gidip geliyordu. Elinde tabanca, cesetlere basıp sendeleyerek, kanların içinden yürümeye çalışarak kapılara yöneldi. Cesetler birbirlerine karışıp öbeklendiği için kaç ölü olduğunu saymak imkânsızdı ama yine de arkadaşına, "Cesetleri say," dedi.

Kapıların yanında durup kulak kabarttı. Hiçbir şey duymayınca, tokmaklarına yapışıp çekti. Kapılar kolayca açıldı. Kapıların ötesinde karanlık yayılıyordu.

"Kaç ceset var?"

"Sanırım, on."

"Sanırım, ne demek?"

Adam bir kez daha saydı. Kesinlikle emin olmak için, Kazan da aynı işe girişti. "Evet, on."

"Biri eksik." Kazan'ın yüzü mosmordu. Ölülerin yüzlerini araştırınca, Anastasia Romanov'dan iz olmadığını fark etti. "Ortalığı karıştıran küçük cadı gitmiş."

"Tünele girmek için bir lamba bulamaz mıyız?" "Tüneli unut, artık çok geç."

"*Komendant*'â ne diyeceğiz?"

Kazan yüzünü çarpıttı. "O ayyaş salağa mı? Hiçbir şey. Bırak da ilmeğe boynunu sokmaya devam etsin. Arabaya dön, onlardan önce gara varalım."

"Ya gitmeye kalkarlarsa?"

"Gidemezler. Lokomotifi bozdum ve istasyon şefine kentten ayrılmak isteyen bütün trenleri durdurmasını emrettim. O pislikler hiçbir yere kıpırdayamaz. Kıpırdatmayacağım."

Opel'in yanına varıp bindiler. Kazan geri vitese taktı, bir çılgın gibi bariyerden geçti. Voznesenski Prospekt'ten hızla geçerken, birden frene bastı. Caddenin karşı tarafında kentin merkezi Kızıl Ordu kışlasını görmüştü. Motoru susturmadan koltuğunda döndü, muzaffer bir ifadeyle gözlerini Sorg'a dikti. "Haklıymışım; Romanovlar infaz edilmiş. Hepsi ölmüş, galiba sorgusunu böldüğün o küçük cadı dışında, hepsi. Anlaşılan, arkadaşların onu tünelden çıkarmış. Ama fazla uzaklaşamayacaklar."

Sorg umutla umutsuzluk arasında sıkıştı, omuzları çöktü.

Kazan yanındaki koltukta oturan adamına başıyla bir işaret yapıp, parmağıyla kışlayı gösterdi. "Komutana haber ver. Düşman ajanlarını sıkıştırdığımızı söyle. Bize verebileceği her adama ihtiyacımız olacak. Garın fare bile geçmeyecek gibi kuşatılmasını istiyorum."

113

Yuri ambulansı çöp dolu bir arka sokağa çevirdi. Yük peronlarının yakınına, demiryolunun arka tarafına yaklaşırlarken, incecik bir sabah pusu inmeye başlamıştı.

Bir bariyerin arkasında, yorgun görünüşlü, yaşlıca bir demiryolu işçisi kilden piposunu tüttürüyordu. Yuri adama seslendi. "Bariyeri kaldır, yanımızda nakli gereken bir yaralı var."

Adam, deri ceketi görür görmez canlandı, Yuri bariyerden geçip, arabayı bir platforma doğru sürdü. Yakov'un trenine olabildiğince yaklaştı, altmış metre kadar kalınca durdu. Arabadan inerken, Yakov'a da inmesini söyledi.

Boyle, "Kazanda hareket edecek kadar basınç olup olmadığına bak," dedi. "Yakov da seninle gelsin. Biz arkanızdan yetişiriz."

Yuri tabancasını Yakov'a çevirdi. "Dediğini duydun, Leonid. Gidip makinistle biraz sohbet edelim."

İkisi uzaklaşırken, Boyle ambulansın çevresinden dolaşıp arkasına geldi ve kapıları açtı. Rahibe Agnes ve Lydia gaz lambasının ışığında Anastasia'yla meşgul olmuş, kanlı giysilerini makasla kesip yarasına yeni pamuk bastırmışlardı. Rahibe kızın üzerine kaba bir battaniye örtüyordu.

"Nasıl şimdi?"

Yaşlı rahibe başını salladı, elindeki kanlı korseyi gösterdi. "Kanı durdurmayı başardım ama içinde neler olduğunu bilmiyorum. Avuçlarını birleştirip uzat."

Boyle denileni yaptı.

Rahibe korsenin içini dışına çevirdi. Elindeki makasla kumaşın üzerindeki çaprazlama iplikleri kesti. Korseden boşalan bir safir, pırlanta ve zümrüt şelalesi Boyle'un avuçlarına doldu.

Mücevherleri tek avucuna sığdırdı. O zayıf ışıkta bile, taşların parıltısı muhteşemdi. "Bana kalırsa, taşların dikildiği yerlerde kur-

şunlar vücuduna değmemiş olmalı."

Yaşlı rahibe başıyla onayladı. "Oracıkta ölmesini engellemiş." Parmağını korse astarına dikilmiş mücevher dizilerine uzatarak," Aleksey'in de hemen ölmediğine şaşmamak gerek. Muhtemelen onun giysilerinin içine de mücevher dikilmişti."

Boyle korseyi alıp kumaşını inceledi. "Yaşayacak mı?"

"Bir şey söylemek imkânsız. Gerçek bir doktor tedavisi görmesi, hatta bir hastaneye gitmesi gerek."

"Çok tehlikeli. Ama Yakov'un bir doktoru varmış. Trene ne kadar erken binip hareket edersek, o kadar iyi olur."

Yuri yüzünde şaşkın bir ifadeyle geri geldi; yanındaki Yakov'un görünüşü de farklı değildi.

Boyle avucundaki mücevherleri tartıp, korseyi kaldırdı. "Anastasia'yı bunlar kurtardı: çamaşırlarına dikilmiş değerli taşlar." Mücevherleri rahibe Agnes'e iade etti, yaşlı kadın da taşları cüppesinin altından çıkardığı, deriden bir para kesesine doldurdu.

Boyle, Yuri'ye, "Ne oldu?" diye sordu. "İkiniz de ölü görmüş gibisiniz."

"Zoba, Markov ve makinist vurulup öldürülmüş."

Boyle içini çekti, elini yüzünden geçirdi. "Vereceğin başka kötü haber var mı?"

"Nina dört vagon arkada, baygın yatıyor. Yanında doktor var, ikisinin de elleri bağlanmış. Adam da bilinçsizdi ama sonunda kendine getirmeyi başardım. En azından, ikisi de yaşıyor. Doktor Anastasia'yı görmeye gelecek."

"Ne olduğunu anlatmadı mı?"

"Kazan'mış. Doktor onun bizi bulmak için İpatyev Evi'ne döndüğünü sanıyor. Sorg'u da götürmüş." Boyle'un geniş omuzları düşer gibiydi. "Daha kötüsü olabilir mi?"

"Lokomotif kullanılmayacak halde. Hiçbir yere gidemeyeceğiz Boyle."

114

Lokomotife yaklaşıp basamakları tırmanırlarken, sis daha kalınlaşıyor gibiydi. Boyle makinistin cesedini görünce çelik gibi bakışlarını Yakov'a dikti. "Şu Kazan dediğiniz, pis bir herif."

Yuri, "Dediklerine göre becerilerini Çar'ın gizli polisinde öğrenmiş," dedi.

Boyle parçalanmış göstergeleri, kopmuş boruları inceledi. "Anlaşılan, ona buhar gücü hakkında hiçbir şey öğretmemişler."

"Ne demek istiyorsun?"

Boyle madeni bir borunun koparıldığı yeri inceledi, arkasından biri iki vanayla oynadı. "Lokomotif kazanlarından anlarım biraz. Ana borulardan hiçbiri kopmamış. Yakov'un lokomotifiyle kömür vagonunu tam olarak nerede bırakmıştınız?"

"Buradan yaklaşık sekiz kilometre ötede."

Adam düşündü, içini çekti. "O kadar uzağa gidemeyebiliriz. Ateşi canlandırırken dikkatli olmamız gerek. Kazanı patlatmak istemem." Eline, kalın bir eldiven geçirdi ve kazanın kapağını açtı. Kazandan çıkan sıcaklık yüzlerini yakacak gibiydi. Yakov'a dönüp, "Bir kürek al ve olabildiğince sıkı çalışmaya bak," dedi. Yuri söylenenleri çevirdi.

Yakov dudaklarını gererek, "Bunların hepsi zaman kaybı," dedi.

"Bırak da ona ben karar vereyim."

Yakov kazana kömür atmaya girişti.

Boyle, Yuri'ye döndü. "Diğerlerini bindir. Lokomotife en yakın vagona binsinler. Bir de doktor kıza ne yapıyor, bir bak."

Yuri lokomotifin basamaklarından hızla indi.

Boyle parçalanmış gösterge ve boruları karıştırdı, onarıp onaramayacağına baktı ama bir yararı olamayacaktı. Su deposunu kontrol edip, dolu olduğunu gördü. "Haydi, Yakov, çalıştır elindeki küreği." Bir süre sonra, Yakov'a durmasını işaret etti. "Pekâlâ, şimdilik yeterince kömür oldu. Bir denemeye hazırız sanki."

Yakov küreği kenara bırakıp alnını sildi.

Boyle ona bakıp gülümsedi. "Eminim bu zamazingoyu hareket

ettirmeye çalışmanın çılgınlık olup olmadığını düşünüyorsun. Ya yüzümüzde patlarsa?"

Yakov bir şey anlamadan, kaşlarını kaldırarak Boyle'un yüzüne bakıyordu.

"Pekâlâ, en iyisi patlamaması için dua etmen Yakov. Çünkü küreme işini yapacak olan, sensin." Colt'unu çevirdi. "Şimdi bu basamaklardan in bakalım; işimiz daha bitmedi."

* * *

Yakov'u vagona doğru götürdü, birlikte tırmandılar. Vagonun zemini pıhtılaşmış kanla kaplıydı. Yerde Zoba'yla Markov'un diz kapağı parçalanmış cesetleri devrilmiş yatıyordu.

Boyle kederle, "Tam kasaplık," dedi.

Yakov acılı bir ifadeyle Zoba'nın cesedine baktı. "İyi bir insandı."

O kadar Rusça anlayan Boyle cevap vermeye çalıştı. "Öyleyse yanlış insanlarla birlikteymiş." Parmağını yerdeki cesetlere uzatıp ekledi. "Şunları şu tarafa, duvarın dibine çek."

Sonra dikkatini Anastasia'ya çevirdi. Vagonun uzak ucunda, bir asker karyolasının üzerinde yatıyordu ve başı sarılıydı.

Acıyla bir iki kere inledi ama kımıldamadı. Gözleri kapalı, solukları kesik kesikti. Lydia ve Rahibe Agnes karyolanın bir tarafında diz çökmüş beklerken, doktor stetoskobunu genç kızın boynuna ve göğsüne dayadı, sonra da nabzını tuttu.

"Ne diyorsun?" diye sordu Boyle. Lydia soruyu çevirdi.

Doktor kuşkuluydu. "Kafatasındaki yaralar süngü yarası gibi, beyni sarsılmış olabilir. İyi haber, karnındaki yaranın kanaması durdu. Kötü haber, iç kanaması olabilir. Ama bu aşamada iç organlarının zarar görüp görmediğini söylemem imkânsız. Zamanla belli olur."

Lydia söylenenleri çevirdi. "Gerekirse, ameliyat edebilir misin?"

Doktor çenesini kaşıdı. "Gerçekten gerekirse. Ama bu durumda, ameliyattan canlı çıkması ihtimali kesin değil. Her şey ilahların elinde."

Lydia söylenenleri çevirdi.

Boyle umutsuzca içini çekti. "Yuri nerede?" Lydia, "Nina'ya bakmaya gitti."

"Git buraya getir. Harekete hazır olduğumuzu söyle."

* * *

Lydia koridorlardan geçerek ilerledi. Kuşetli kompartımana yaklaşırken bir çeşit uyuşturucunun tatlı, keskin kokusunu fark etti. Alt kuşette sarı saçlı, güzel bir kadın yatıyordu.

Uykuda bile, ağlamaktan şişmiş gözleriyle perişan görünüyordu. Kımıldayıp inledi, sonra yeniden sessizliğe gömüldü.

Lydia kaygılı gözlerle kapının eşiğinden bakmayı sürdürdü.

Sonra, yandaki kompartımandan kederli bir çığlık, insandan çok hayvanı andıran bir ses işitti...

* * *

Kompartımana girdiğinde, Sergey'in cesedinin yanında, yere diz çökmüş Yuri'yi gördü. Çocuk bir çarşafa sarılmıştı. Gözleri kapalı, vücudu katı, dudakları hafif aralıktı.

Yuri oğlunu kollarına alıp, ileri geri sallamaya koyuldu. Yıkılmış gibiydi; karanlık ve ıstıraplı gözleri cehennemdeki bir ruhu andırıyordu.

Lydia'nın elinden, onun ıstırap çekmesini izlemekten başka bir şey gelmedi.

Yuri dönünce, bakışları karşılaştı. Oğlunun cesedini usulca yere bıraktı, yanağını öpüp doğruldu.

Lydia bir an için kederden soluğunun kesileceğini sandıysa da, Yuri yanından hızla geçip koridora çıktı. Hıçkırıklarını boğmak için elinin tersiyle ağzını kapatıyordu.

Yuri'yi teselli edecek sözü yoktu; onun için yapabileceği tek şeyi yaptı, kollarını boynuna dolayıp ona yaslandı, kederini paylaştı.

Yuri uzun bir süre öyle durduktan sonra kendini çekti.

"Ben... ne diyeceğimi bilmiyorum Yuri. Seni nasıl teselli edeceğimi bilemiyorum."

"Edemezsin.

"Ni... Nina'yı gördüm. İyi olacak mı?"

Nina'nın baygın yattığı kompartımana doğru yürürlerken, Yuri gözlerini sildi. Uyuyan kadının yüzüne baktı, elinin tersiyle ona dokundu. "Uyuyabilmesi için, doktor eter vermiş. Perişan haldeymiş. Sergey için yaşıyordu. Haberler hep kötü."

* * *

Sise gömülmüş platformda bir motor gürültüsü işittiklerinde, rahibenin peşinden vagona dönüyorlardı. Pencereden dışarısını gözetleyen Boyle, "Anlaşılan kötü bir şeyden kurtulmanın yolu yok," dedi.

Yuri ve Lydia yanına gelip baktılar.

Trenin yanında, üstü açık bir Opel durdu, sürücü koltuğunda Kazan oturuyordu. Yanında iki adamı vardı, biri önde, diğeri arkada oturuyor, Sorg'a göz kulak oluyordu. Kazan arabadan atlayıp Sorg'a bir şeyler söyledi.

Boyle, "Niyeti ne?" diye meraklandı.

Daha sorusunu bitirmeden bir gürültü duyuldu ve platformun uzak ucunda homurdanarak yaklaşan, asker dolu en az altı kamyon göründü. Onlarca asker kamyonlardan atladı, üniformalı bir komutanın emirlerine uyarak mevzilendi. Hafif sisin içinden en az yüz kadarı da çizmelerinden yankılar çıkararak, garın içine doluştu.

Boyle'un yüzü sarktı, Yuri'ninki de; her şeyin bittiğinin farkındaydılar.

Yakov gelip yanlarında durdu. "Sizi uyarmıştım. Eski yolların tümü sonunda cehenneme çıkar."

115

Kazan, Opel'den inip Sorg'a, "Bakalım arkadaşların akıllarını başlarına alacaklar mı?" dedi. "Tabii eğer ortalığı kana bulamak istiyorlarsa, başka." Parmağını adamlarına uzattı, "ikiniz benimle gelsin." Adamlardan ikisi Kazan'ın yanına geçerken, öteki tabancasının namlusunu Sorg'dan ayırmadan, sürücü koltuğuna yerleşti.

Askerlerin trene yetmiş metre kala mevzilendiğini gören Sorg'un yüreği daraldı.

Kazan gururla uzandı ve yanağını acıtacak kadar makas aldı. "Görüyor musun? Arkadaşlarının en ufak bir umudu kalmadı. Eğer o Romanov cadısıyla kaçabileceklerini düşünüyorlarsa, fena halde yanılıyorlar. Sakın umutlanma, o da akşam olmadan ölecek." Sürücüye döndü. "Terbiyesizlik ederse, vurursun. Ama öldürmemeye çalış. O zevki kendime saklamak niyetindeyim."

* * *

Platformun üzerinden yetmiş metre kadar yürüyüp, harekete hazır beklerken tabancasını elinden bırakmayan, güçlü ve kaslı birlik komutanının yanına vardı.

"Demek, Kazan sensin? Umarım, zamanımı boşa harcamıyorum." Kazan'ın arkasında duran öteki adamı işaret etti. "Tehlikeli düşman ajanlarını yakaladığını söylüyor."

"Bizzat Lenin tarafından aranan ajanlar."

"Trendeler mi?"

Kazan başıyla onayladıktan sonra, adamlarına yanlarına gelmelerini işaret etti. "Teslim olmalarını sağlamayı deneyeceğim. Ama eğer bir şeye kalkışırlarsa, hepsini biçip öldürürsünüz."

"Hepsi kaç kişi?" diye sordu komutan.

Kazan cebinden beyaz bir mendil çıkardı. "Bir avuç. Ama dikkatli olun, hepsi de tilki gibi kurnaz. Benden izin almadan, kimse gardan ayrılmayacak."

Sözünü tamamladıktan sonra arkasında adamları, beyaz mendilini havada tutarak trene doğru yürümeye koyuldu.

* * *

Boyle, Kazan'ın arkasında adamları, elinde beyaz mendiliyle trene doğru *gelişini izledi. Trene ulaşınca* durdular, Kazan vagonun kapısını vurdu.

Boyle asık yüzle, "Bakalım, diyeceği ne varmış," dedi.

Yuri elinde tabancayla vagon kapısını açtı. "Bunun nezaket ziyareti olduğunu sanmam."

Kazan çarpık bir tebessümle, "Korkarım, değil," dedi. "Platformdaki askerlerin ateşe başlamalarını istemiyorsanız, beni içeri almanızı ve söyleyeceklerimi dinlemenizi öneririm."

Boyle başıyla evet işareti yapınca, Yuri, "İçeri gel," dedi. "Ama ellerini görebileceğim gibi tut." Kazan ve adamları vagona tırmandı. "Ben Müfettiş Kazan."

"Kim olduğunu biliyoruz," dedi Yuri. "Ne istediğini söyle."

Kazan'ın bakışları Lydia ve yaşlı rahibenin ötesinde, başında doktorla hâlâ baygın yatan Anastasia'nm üzerinde durdu. "Ne istediğimin açık olduğunu sanıyordum. Başlangıç için, onu."

"Pazarlık etmeye mi çalışıyorsun Kazan?"

"Pazarlık falan yok. Garın etrafı çevrildi. Hatlara barikat kuruldu. Kaçmayı bir deneyin, itler gibi geberirsiniz. Tek çareniz, teslim olmak."

Yuri sakince, "Hepsi bu mu?" diye sordu.

Kazan zorla gülümsemeyi becerdi. "Eğer bu işin sona ermesine yarayacaksa, size tek bir iyilik yapabilirim. Şu Romanov cadısı hariç, kadınlara birer kurşun sıkarım. Hepsi bu kadar. Tabii eğer birer son dileğiniz yoksa?"

Yuri söylenenleri çevirince, Boyle soğuk bir ifadeyle, "Sanırım hepimiz için Paris'e birinci sımf birer bilet söz konusu olmayacak," dedi.

Yakov, "Bundan sonrasıyla ben ilgileniyorum Kazan," dedi.

Kazan ona aşağılar gibi, iğrenerek baktı. "Sen mi? Sen artık görevli falan değilsin. Burnunu bu işe sokma, Leonid Yakov."

"Kimin emriyle?"

"Benim. Sen hainsin. Aranan bir casusu serbest bıraktın. Daha da kötüsü, Romanovlar'ı kurtarması için düşmana yardım ettin."

"Aptallaşma. Saçmalamaya başlıyorsun Kazan."

"Öyle mi? Söylediklerimi dinleyince, Lenin'in ne düşündüğünü göreceğiz."

Köşede, Anastasia yeniden acıyla inledi, kanını ve terini silen doktor yaralarını dikmek için iğneyle ipliğe uzandı.

"Bütün bunlar çok soyluca ama boşuna," dedi Kazan. Cebinden saatini çıkardı. "Düşünmeniz için size otuz saniye veriyorum. Sonra, her şey biter."

* * *

Sorg Opel'de oturmuş, Kazan'ın elinde beyaz mendille vagona tırmanmasını izliyordu. İçindeki nefret öylesine güçlüydü ki, neredeyse duygularının etkisine kapılacaktı. Başını eğdi, bağlı ellerine baktı. İpleri gevşetmeye çalıştı ama boşunaydı. Kalemi sağ cebindeydi ama oturur durumda, elini bağlayan ip bu kadar sıkıyken cebine ulaşamayacaktı.

Anastasia daha ölmemişse, yakında ölecekti: askerler kesinlikle öldürecekti kızı. Başarısızlığını kabullenmişti. Her şey felaketle sonuçlanıyordu. Ama ikisi de ölecekse, onun yanında ölmeyi yeğlerdi. İstediği bir şey daha vardı: Kazan'ı öldürmek.

Trene bir girebilsem... Vücudunun ağırlığını sağa vererek, kalemine uzanmaya çalıştı. Ön koltuktaki sürücü hâlâ vagona bakmakla meşguldü.

Sorg cebinde kalemin çıkıntısını hissetti. Ne var ki parmaklarını kaleme ulaşacak kadar açamıyordu. Vücudunu biraz daha büktü, yaralı böğründe korkunç bir sızı duyunca inledi.

Sürücü başını hızla çevirdi, tabancasını kaldırdı. "Sen ne yapmaya çalışıyorsun orada?" Sorg homurdanarak, "Yaram kanıyor," dedi.

Adam sırıttı. "Çok fena." Vagona bakabilmek için yeniden döndü.

Sorg böğründeki acı soluğunu kesecek gibi olana kadar vücudunu büktü. Bayılacağını hissetti. Parmakları kaleme dolandı. Kalemi cebinden çıkarmaya çalıştı.

Kalem elinden kayıp yere düştü.

Sürücü koltuğundaki adam yine başını çevirdi. "Neydi o ses?"

"Yaram... kanaması arttı."

"Bir bakayım."

Sorg sanki ağrıdanmış gibi inleyerek öne doğru eğildi. Aranarak yerdeki kalemi buldu, parmaklarıyla kavradı, başparmağı ve işaret-parmağını kullanarak kapağını açmayı başardı.

Sürücü arka koltuğa bakabilmek için iyice döndü. "Bir bakayım," dedi, "Sen ne yapmaya..."

Sorg'un elleri havalandı ve bıçağı adamın soluk borusuna sapladı. Fışkıran kan, adamın çığlığını gırtlağında boğdu. Öne doğru yığıldı, hafifçe inleyip hareketsiz kalıverdi.

Sorg terden sırılsıklam, ipleri bıçağıyla kesip ellerini kurtarmayı başardı. Elleri kan içindeydi. Parmaklarını ölünün elbiselerine silip temizledi, sonra da tabancasına uzandı. Arkasına dönünce, askerlerden çoğunun trene baktıklarını ama birkaçının onu izlediğini gördü. Gözlerini ona dikmiş bakan bir subay fark etti. Adamın olan biteni göremeyecek kadar uzakta olmasını umuyordu.

Subaya bakıp başını salladı. Subay da başıyla selam verdi.

Birden askerlerin onun tutuklu olduğunu bilmediklerini, Kazan'ın adamlarından biri sanmış olabileceklerini düşündü. Talihini denemek zorundaydı.

Tabancayı cebine kaydırdı. Zihninde sadece iki düşünce vardı. *Anastasia'yı bul. Kazan'ı öldür.* Öfkesi köpürüyordu ama ölümü çoktan kabullenmiş olduğu için, üzerinde tuhaf bir sükûnet vardı.

Opel'den inip trene doğru yürümeye koyuldu. Öndeki vagonun üç vagon arkasındaki bir kapıyı açıp içeri girdi.

* * *

Süre doldu. Evet, kararınız ne?" diye sordu Kazan.

Boyle Yuri'ye baktı; davranışları, yüzler indeki mutlak yenilmişlik ifadesi her şeyi açıkça söylüyordu. Yuri, "Neden bilmem ama sözünü tutacağına güvenmiyorum," dedi.

Kazan tabancasını çekti. "Başka seçeneğiniz yok. Akıllı olun. Bütün silahlarınızı masanın üzerine bırakıp, vagonun ucuna gidin."

Boyle, Colt'unu masanın üzerine bıraktı, Yuri de Nagant'ını. Kazan, "Kadınlar da," dedi.

Lydia Mauser'ini çıkardı ve diğerlerinin yanına bıraktı.

Kazan tabancasıyla Yakov'u işaret ederek, "Vagonun dibine git ve ötekilerin yanında dur," dedi.

"Kazan, bu yüzden öleceksin."

"Ölecek tek bir kişi varsa, o da sensin."

Yakov nefretine direnemeyerek atıldı. Kazan geriledi. Silahını kaldırdı ve kabzasını Yakov'un başına indirince, adam sendeleyerek duvara çarptı. Kazan dişlerini gıcırdatarak, "Oraya git ve ötekilerin yanına geç," dedi. "Kurşuna dizilirken yüzünü görmek zevkini tatmak istiyorum."

Yakov güçlükle doğruldu.

Kazan adamlarına dönüp, "Üzerlerini arayın," dedi. "Başka silahları olmasın."

Adamlardan biri, pencerenin kenarında durmuş olam tutuklunun Opel'den inip sakince yürüyerek trene doğru yürümesini izliyordu. Meraktan, başını pencereden çıkardı ve tutuklunun üç vagon geriden trene bindiğini gördü. Gördüklerine inanmakta zorlanarak, Kazan'a seslendi. "Müfettiş Yoldaş..."

"Evet, ne var?"

"Tutuklu şu anda trene bindi."

116

Sorg vagon koridorunda ilerledi. Bir elinde tabancayı tutuyor, öteki avucunda bıçağını sıkıyordu. Tüm hassasiyetiyle kulak kabarttı ama hiçbir şey duymadı, bir ses bile. Birden kuşkulandı. *Anastasia nerede?* Issız koridorun sonuna geldi. Kapının ötesinde, öteki vagona girmek için geçeceği kısa bir platform vardı. Kapıyı açıp geçti ve bir sonraki kapının tokmağını usulca çevirdi.

Kapı hafifçe gıcırdayarak açıldı. Vagona girerken kapıyı arkadan usulca kapattı, sonra yeniden koridorda ilerlemeye koyuldu. Önünden geçtiği tuvaletin kapısını açıp bakmamak büyük hataydı, çünkü geçer geçmez hafif bir tıkırtı duydu, ensesine dayanan namlunun çelik soğuğunu hissetti. Bir erkek sesi, "Yere bırak, yoksa mıhlarım," dedi.

Ön tarafında Kazan'ın bir başka adamı, gri şapkalı olanı, kompartımandan çıkıp sırıttı. "İşte yeniden buluştuk. Ceza için can atan kimmiş bakalım?" Çömeldi, Sorg'un tabancasını alıp cebine yerleştirdi. "Üzerinde başka silah var mı, bir bak."

Adam tek eliyle üzerini yoklarken, Sorg omzunun üzerinden ileriye baktı. "Önüne bak," dedi adam.

Sorg önce en yakın hedefi seçti. Bıçağı tutan eli kalktı, inanılmaz bir güçle omzunun üzerinden geriye savruldu. Adamı sol gözünün altından şişlemişti.

Önündeki adam tepki göstermeye başlıyordu bile: Tabancasını kaldırırken, Sorg kolunu bir kez daha salladı, yüreğine ulaşmak için bu kez de ileri atıldı.

Kurbanı gürültülü bir soluk boşalttı, darbenin şiddetinden birkaç adım gerileyip yere yığıldı.

Sorg yeniden ilk adama döndü. Adam hâlâ bağırıyor; bir eli, kanlı gözünün üzerinde, diğer eliyle görmeden tabancayı sallıyordu. Sorg bıçağı göğsüne saplayarak işini bitirdi, adam yüzüstü yığılıp kaldı.

Sorg çömeldi, tabancayı ve ölünün gri şapkasını aldı.

Şapkayı başına geçirdikten sonra, öndeki vagona doğru yürümeyi sürdürdü.

* * *

Çığlığı herkes duydu ve Kazan'ın yüzünde bir korku ifadesi beliriverdi. "Kimse sesini çıkarmasın. Kıpırdamayın."

Bir arkadaki vagona açılan kapıya yaklaşırken, tutsaklarını tabancasının menzilinde tutmaya çalışıyordu. Camdan bir göz attı ama kimseyi göremedi.

Çığlık birden kesilmişti. Kaygılı görünüyordu.

Kuru dudaklarını asabice yaladı. "Sizi uyarıyorum, aranızdan biri trenden inmeye kalkarsa, platformdaki askerler herkesi öldürmek için emir aldı. Buradan ayrılmayın." Kapıyı dikkatle açıp, aradaki platforma çıktı.

* * *

Daha beş metre bile gitmemişti ki, tereddüde düştü. Önünde ıssız bir koridor uzanıyordu. Vagonun içine uğursuz bir sessizlik hâkimdi. Korkuya kapıldı, çıktığı vagon kapısının yanına dönerek seslendi. "Fiyodorov! Sakoviç!"

Adamlarından bir cevap gelmedi.

Tabancası ateşe hazır, yüzünden terler damlayarak bir daha seslendi: "Fiyodorov! Sakoviç!"

Köşeden, başı önüne eğik biri göründü. Kazan irkildi, tam ateş edecekken, Fiyodorov'un gri şapkasını tanıdı. "Nerede kaldınız, Sakoviç nerede?"

Bir an rahatlamıştı ama bu kadarı bile fazla olmuştu, çünkü şapkanın altından bakan, Fiyodorov'un yüzü değildi.

Bir horoz tıkırtısı duyuldu ve Sorg'un elindeki tabancanın namlusu Kazan'ın alnının tam ortasına bakmaya koyuldu. Sorg'un gözlerindeki nefret canlı gibiydi. "Tabancanı at."

Kazan'ın silahı tangırdayarak yere düştü.

Tabancanın namlusu hâlâ Kazan'ın alnına çevrilmişken, Sorg, "Ötekiler nerede?" diye sordu.

Kazan'ın üst dudağında ter damlaları belirdi. "Ar... arkamdaki vagonda. Sakın yanılıp beni vurmaya kalkma, platformdaki askerler buraya doluşur sonra. O zaman da sen ve arkadaşların için işler da-

ha beter olur."

"Daha beter, öyle mi? Bundan daha beterini düşünemiyorum Kazan. Ya sen? Ama kaygılanma, seni *vurmayacağım."*

Kazan rahatladı, güçlükle yutkundu. "Çok akıllıca. Şimdi teslim olursan, sana çok çabuk bir ölüm sözü veririm."

"Anastasia nerede?" "Arkamdaki vagonda." "Yaşıyor mu?"

Kazan'ın yüzünde vahşi bir ifade belirdi. "Evet, ama daha ne kadar yaşayacağını kim bilebilir?"

Sorg yüreğinin hızlandığını hissetti. "Söylesene Kazan, çok insan öldürdün mü?"

Adamın kaşları çatıldı. "Şimdi bütün bunların ne ilgisi var?"

"Uzun zamandan beri gizli polistesin, onun için çok adam öldürdüğüne kuşku yok. Jacob Sorg adlı birini hatırlıyor musun?"

"Hayır."

"Hatırlayacağını düşünmemiştim zaten. Ama adını hatırlamanı istiyorum."

"Neden?"

"Çünkü babamdı ve bu da duyacağın son isim."

Sorg'un kalemi tutan eli kalktı. Bıçağı Kazan'ın boynuna saplayarak kemiğe rastgeldi.

Kazan yüzünde mutlak bir şaşkınlık ifadesiyle geriledi, sonra yaralı bir ayı gibi döndü, uzattığı ellerle havaya tutunmaya çalıştı ve vagon kapısına çarparak, geldiği yere doğru sendeledi.

Sorg'un içini bir bedensel rahatlama duygusu doldurdu. Kazan'ın peşinden vagona girdi, gürültüyle yere yığılmasını seyretti. Ölürken gözleri yuvalarından fırlamıştı. Vagondakiler önce yerdeki Kazan'a, sonra da Sorg'a bakakaldı.

Anastasia uzak köşedeydi, gözleri kapalı, üzerinde bir battaniye ama hâlâ soluk alıyor gibiydi. Yanında, onunla meşgul olan siyah çantalı bir adam. Sorg'un yüreği sevinçle hızlandı ama sevinci kısa ömürlü olacaktı.

Boyle yaklaştı ve çizmesinin ucuyla Kazan'ın cesedini çevirirken, üzüntülü bir sesle, "Bu akşam yaptığın ikinci yanlışlık," dedi. "Öldürmek zorunda mıydın?"

"Anlayamazsın. Kişisel bir şeydi."

Yuri Rusça, "Ya adamları?" dedi. "Onlara ne oldu?"

Sorg çelik kalemi gösterdi. "Öldüler. Birkaç vagon geride."

Boyle anladı, kaşlarını kaldırdı. "İzlenmesi gerekenler, sakin görünenlerdir, derler."

Sorg, Anastasia'nm yanında diz çöktü, elini avuçlarının arasına aldı. "Ne halde?"

"Hâlâ nefes alıyor ama iddiaya girerim, fazla sürmez," dedi Boyle. "Kızıl Ordu'nun yarısı çevremizi kuşatmışken, tren hiçbir yere gitmezken, hiç sürmez."

Yuri, Yakov'a bakıp sesinde bir umutsuzluk, "Eee? Şimdi ne yapıyoruz?" diye sordu. "En azından kadınları hayatta bırakıp, Kazan'ın sözünün tutulmasını sağlayacak mısın?"

Dışarıdan çizme sesleri yükseldi.

Yuri pencereden dışarı baktı. Önlerinde eli tabancalı bir subay, onlarca asker trene doğru ilerliyordu. Yakov masanın başına gitti, Boyle'un otomatik Colt'unu alarak, "Korkarım hiçbir söz veremeyeceğim," dedi.

117

Vagonun kapısında bir yumruk sesi duydular. Yakov, Lydia'ya "Kızın yüzüne battaniyeyi ört," dedi.

"Neden?"

"Dediğimi yap."

Genç kadın battaniyeyi Anastasia'nın yüzüne çekti.

Yakov elini Rahibe Agnes'e uzattı. "Mücevherleri verin bana." Yaşlı kadın keseyi uzattı.

Kapıya bir daha sertçe vurulunca, Yakov açtı. Kışla komutanı ve adamlarını içeriye aldı.

Diğerleri dikkatle vagona girdiler. Subay önce Kazan'ın cesedine, sonra da Markov ve Zoba'nınkilere baktı, tabancasını tutan eli kasıldı. "Burada neler oldu?" diye sordu.

Yakov mektubunu uzattı. "Komiser Leonid Yakov," dedi. "Yoldaş Lenin'i temsilen, özel bir görevle buradayım."

Kışla komutanı mektuba baktı, resmi mührünü ve imzayı inceledi. Sonra bakışlarını vagondakilerin üzerinde gezdirdi, en sonra da demir karyolada yatan, yüzü örtülü olanda durdu.

Yakov'a dönüp, kararsız bir sesle, "Burada neler olduğunu anlatmanızda bir sakınca var mı, Komiser Yoldaş?" dedi.

Yakov başıyla yerdekileri işaret etti. "Müfettiş Kazan'la öteki cesetleri trenden indirin. Öteki vagonlarda da iki ceset daha bulacaksınız."

"İki ceset daha? Hiçbir şey anlamıyorum..."

"Anlaman gerekmiyor. Tek yapman gereken, emirlerime uymak. Ama merak ediyorsan söyleyeyim, Kazan hem hain hem de caniydi. O ve adamları suçlarının karşılığını aldılar."

"Ne suçu?"

Yakov keseyi açtı, etrafa bir avuç dolu parıltılı mücevher saçtı.

"Romanovlar'ın mücevherlerini asıl sahiplerinden, Rus halkından çalmaya kalktılar. Şimdi, eğer Kazan'la suç ortağı durumuna düşmek istemiyorsan, hemen dediğimi yapmanı öneririm."

"Ta... tabii, Komiser Yoldaş."

"Hemen yeni bir lokomotif getirilmesini istiyorum. En ufak bir gecikmede sorumlu kimse, kurşuna dizdiririm."

Kışla komutanının yüzü solarken, Yakov sertçe, "Ne bekliyorsun?" diye sordu. "Tren harekete hazır olur olmaz bana haber ver."

"Emredersiniz, Komiser Yoldaş." Adamlarına dönüp emirler yağdırdı; cesetleri alıp gittiklerinde Yakov mücevherleri doldurduğu keseyi rahibeye uzattı. Diğerleri gördüklerine inanamadan ona bakıyordu.

Boyle, "Biri tokat atıp beni rüyadan uyandırmayacak mı?" dedi.

Yakov, Anastasia'nın başındaki doktorun yanına gidip, "Ne haber?" diye sordu. "Bir gelişme var mı?"

"Durumu oldukça istikrarlı görünüyor ama böyle kalıp kalmayacağı apayrı bir konu. Ben de bir açıklama isterdim doğrusu."

Yakov elini adamın omzuna bıraktı. "Senin yerinde olsam, trende kalır ve sınıra varması için dua ederdim. İşin parlak yanını görmeye çalış: Belki de bu lanet ülkeden ayrılabileceksin."

Sorg, "Seni anlayamıyorum Yakov," dedi.

"Anlamanı kimse istemiyor ki. Sadece Rusya'dan çıkmaya bakın. Umarım, bir stratejiniz vardır?"

"Boyle'un var. Tren yolları konusunda gerçek bir uzman."

Yuri yanlarına geldi. "Kötümser olmaktan nefret ederim Leonid ama *komendant* ayılır ayılmaz bir cesedin eksik olduğunu anlayacaktır."

Komendant konusunu bana bırak. Önce neler bilip neler bilmediğini anlayayım, sonra o kısmını hallederim. Gerekirse, tünelde ceset sıkıntısı yok zaten."

Göğüs cebinden sigara tabakasını çıkardı ve kibrit kutusunu gösterdi. "Yakıtın yanında bir kıvılcım, bütün ipuçlarının işini görür."

"Bütün bunlar Kazan'ın ölümünü açıklayamaz."

"Kazan nefret edilen biriydi. Onu hırsızlık yaparken yakaladım. Bedelini ödedi, nokta. Benim açıklamam bu, bu açıklamadan da vazgeçmeyeceğim."

Rahibe Agnes'e döndü. "Bana kalırsa, hemen buradan gidin. Şu anda hiçbirimiz kızın yaşayıp yaşamayacağını bilemeyiz ama en azından benim doktor elinden geleni yapacaktır."

Rahibe Agnes istavroz çıkardı, sonra Yakov'un elini tutup arkasını öptü. "Teşekkür ederim oğlum. Yaptıkların için teşekkür ederim."

"Bir tavsiye. Sizin yerinizde olsam, rahibelerimi kent dışına çıkarırdım. İçimden bir ses bütün bunlar yaşanıp bittikten sonra, pek bir gücümün kalmayacağını söylüyor. Şimdi gidin artık, gecikmeyin."

Rahibe Agnes, Anastasia'nın elini sıvazladı, Lydia'yı kucakladı ve diğerleriyle vedalaştı.

Yaşlı kadın vagondan inince, Yakov perdeleri çekti. "Sizin yerinizde olsam, perdeleri açmazdım. En azından, gardan çıkana kadar."

Yuri, "Bu ani değişikliğin nedeni Leonid?" diye sordu.

"Haklıydın. Yeterince ceset, yeterince cinayet var. Burada bitirelim artık."

"Bizimle gelsen?"

"Şu anda mümkün değil. Raporumu sunmak için Kremlin'de bekleniyorum. Üstelik Katerina'yı nasıl terk ederim?"

"Boyle onu Moskova'dan çıkarabileceğini anlatırken, yalan söylemiyordu."

"Teklifini kabul etmek niyetindeyim. Açıklamaların zamanı gelecek. Önce, benim için bir şey yapar mısın?"

"Ne istersen?"

"Gidip Nina'nın durumuna bak. Ama acele et. Bu sis ancak daha yoğunlaşır. Henüz zaman varken, hepinizin buradan gitmiş olmasını istiyorum."

* * *

Tabakasını açtı, uzattığı sigarayı Boyle aldı. Yakov ikisinin de sigarasını yaktıktan sonra, Lydia'ya, "Arkadaşın pek Rusça bilmiyor, onun için çevirmen gerekecek. Kızımın Moskova'dan çıkarılmasını istiyorum."

"Ya sen?"

"Şimdilik bunun bir önemi yok. Ama artık Troçki'ye ve Lenin'e güvenmiyorum. Eğer becerebilirsem, Nina'nın annesiyle babasının serbest bırakılmasını sağlayacağım. Boyle dediğini yapabilecek mi? Hepsini çıkarabilir mi?"

Lydia çevirdi ve Boyle cevap verince de, "Yapılabilir, diyor," dedi.

"En erken ne zaman?"

"Birkaç hafta içinde. Söz veriyor."

Yakov düşündü. "Sözden daha fazlasına ihtiyacım var. Bu gece olanlardan sonra, daha ne kadar zaman yaşarım, bilemiyorum. Bu nedenle, yardımım karşılığında bir şartım var. İçinizden biri benimle Moskova'ya gelecek ve onu çıkarana kadar Katerina'yı emniyetli bir yerde tutacak. İkisinin de güvenli bir yerde kalmalarını sağlarım. Daha azı, kızın hayatını tehlikeye atabilir."

"Ya sen?"

"Hâlâ hayattaysam, hep beraber gideriz." Cebinden bir defter çıkarıp, bir adres karaladı. "Burası adamlarınızın temasa geçecekleri yer."

Lydia, Boyle'a söylenenleri anlatınca, arkalarında bir ses duydular. Yuri dönmüş, kapının kasasına dayanarak konuşulanları dinliyordu.

Yakov, "Duydun mu?" dedi.

Yuri eşikten ayrılıp vagona girdi. "Yeterince. Ben kalırım Leonid."

Yakov başını salladı. "Hayır. Nina oğlunun babasının yanında olmasını ister. Ona iyi davran. Yüreği yaralı. Yoksa çıldırmasından korkarım. Kaldı ki, sen aranan birisin, kalman tehlikeli olabilir." Sorg'a bakıp, "Tıbbi bakıma ihtiyacı var," dedi. "Boyle'da buradan çıkış biletiniz." Lydia'ya döndü. "Korkarım, geriye sen kalıyorsun."

Genç kadın, "Kalıyorum," dedi.

Boyle, "Biri bana bir açıklamada bulunmayacak mı?" diye sordu.

Lydia konuşulanları anlattı, Yuri itiraz etmeye kalkınca da, "Kararımı verdim Yuri," dedi. "Fazla sürmez, en çok birkaç hafta."

Bakıştılar, gözlerinde kedere yakın bir ifade vardı.

Bir lokomotif düdüğü duyuldu, vagon biraz sarsıldı, ardından da birbirine çarpan tamponların madeni sesi duyuldu.

Kapı çalındı ve kışla komutanının başı göründü. "Eski lokomotifin yerine yenisini taktık. Siz hazırsamz, tren her an hareket edebilir

Komiser Yoldaş." Bir selam çakıp, çekildi.

Boyle, "Lydia haklı Yuri," dedi. "Fazla uzun sürmeyecek, şimdi acele ettirmek istemem ama gitmemiz gerek."

Yakov bir tül gibi inerek kalınlaşan sise baktı. Uzakta bir yerde, katedral çanları saat üçü çaldı.

Döndü, elini Yuri'nin omzuna bıraktı. "Geriye söylenecek bir şey kalmadı. Çok geç olmadan gidin. Talihimiz yaver giderse, yine karşılaşırız."

* * *

Platformda, sis yoğunlaşıyor, her şeyi gri bir bulanıklığa boğuyordu.

Yuri, Lydia ve Yakov, Boyle'un lokomotifte göstergeleri incelemesini, sonra da basamaklardan inmesini izlediler. "Basınç çok iyi. Sizler vedalaştınız mı?"

Yuri başını üzgünce salladı. "Bu koşullarda ne kadar vedalaşabilirsek işte."

Boyle Yakov'a elini uzattı. "Bir dahaki buluşmamıza. Biraz şansla Londra'da açacağımız şişeye." Yuri çevirince, Yakov da Boyle'a, "Bu dediğini vaat olarak kabul ediyorum," dedi.

Boyle Lydia'nın elini tutup öptü, göz kırptı. "Sana gelince, küçükhanım, başını dik tutma, o İrlandalı sinirini gemle ve başını derde sokmamaya çalış. Yakov'un söylediklerini yaparsan, herşeyin yolunda gideceğinden eminim."

"Hoşça kal Boyle. Umarım başarırsınız."

Boyle sıkıntıyla gülümsedi. "Hayatın en ilgi çekici yanlarından birisi de korkunç bir şey yaşadığımız her seferinde, sonraki her şeyin ikramiye gibi gelmesi. Bir daha buluşuncaya kadar." Yuri'ye döndü. "Sis daha da yoğunlaşmadan, gidiyoruz."

Yeniden lokomotife tırmandı. Tren hareket etmeye başladığında, Yuri'ye bakıp, "Fazla gecikme," dedi. Zaman hiç kimseyi beklemez, Yuri."

Vagonlar ilerlemeye başladı.

Yuri gümüş bir madalyon çıkarıp Lydia'nın avucuna sıkıştırdı. "Bunu sana Moskova'da vermeyi düşünüyordum. Sonra her şey karışınca, bir daha hiç doğru zamanını yakalayamadım." Kızın parmaklarını madalyonun üzerine kapadı, yanağını öptü. "Küçük bir hatıra. Ona iyi bak Leonid."

Yakov başını salladı. El sıkıştılar.

Tren hızlandı. Yuri atladı, vagon platformunda dikilerek, hızlanan trenden geriye baktı.

Lydia uzaklaşan trenin arkasından bakarken bir elini yanağına götürdü, orada tutup indirdi, sonra da Yakov'a baktı. "Neden? Neden gitmelerine izin verdin?"

Adam bir sigara yaktı. "Hayat hep yüzeyde farklı, altındaysa bambaşka bir şey. Sence de öyle değil mi? Belki de bazen sınamadığımız bazı duyguların ne kadar derin olduğunu bilemiyoruz. Eğer yanılmıyorsam, seninle Yuri arasında bir şeyler hissettim sanki."

Genç kadın cevap vermedi, avucunu açarak gümüş madalyona baktı. Ön yüzünde altınla kazınmış çift başlı imparatorluk kartalları vardı. Arka yüzünü çevirdi. Kapaktaki yazıyı okumaya çalıştı.

Yakov, "Senin için bir anlamı var mı?" dedi.

Lydia başını salladı, gözlerini kaldırdı. "Evet. Var," dedi kısık sesle. "Ya Nina'yla sen?" Soruya hazırlıksız yakalanmıştı. "Bu kadar şaşkın bakma. Kadınlar böyle şeyleri hisseder."

Yakov sigarasından bir nefes daha çekti. "Sanırım, bir sürü sevgi çeşidi var. Tutkulusu var, görev olanı var ama çoğu zaman ikisinin aynı paranın iki yüzü olduğunu fark etmeyiz." Yakasını kaldırdı. "Bir başka sevgi daha var. Sadece birini serbest bırakarak gösterdiğimiz bir sevgi."

Lydia sabahın serinliğinde ürperdi. "Senin yaptığın da, bu muydu?"

"Kim bilir? Zaten, kim neyi biliyor ki? Kalbimizin bize söylediklerinin dışında." Ceketini çıkardı, soğuktan korumak için Lydia'nın omuzlarına koydu. "İzin ver."

Trenin uzaklaşan gümbürtüsünü duydular, ardından da sislerin içinde kaybolmak üzereyken iç burkucu, kederli düdüğünü işittiler.

İkisi yan yana, hiçliğin soğuk ve gri tülüne baktılar, sonunda Yakov kolunu uzattı, Lydia uzattığı koluna girdi, platformun üzerinde yürümeye başladılar.

BUGÜN

118

Yağmur dinmişti. Yakov sönmeye yüz tutmuş ateşi bir kütükle besleyince, şömine kıvılcıma boğuldu. "Şimdi artık sonunu biliyorsunuz. Şiddetli ve çok kanlı bir son olduğuna kuşku yok ama tarihin yazdıklarına pek benzemediği de kesin.

"Tabii, Romanovlar'ın öldürülmesiyle ilgili, çok güvenilir bir açıklama olmadı hiç. Öykü hep belirsizdi. Sonunda bulunan kemikler var ama aileden iki kişininkilerin dışında. Sonra, infazcıların yılların geçmesiyle birlikte değişime uğrayan itirafları. Bir de, o gece olanlarla ilgili, kimileri çılgınca, bazıları inanılır, sürüyle tahmin. Gerçeğin nerede başladığını, sahteciliğin nerede bittiğini belirlemek bile çoğu zaman güç oldu."

Bana baktı. "Ama size şunu kesin olarak söyleyebilirim: Öykü Anastasia'nın ve Aleksey'in hemen ölmemesiyle sona erdi. İnfazcıların yazılı ifadeleri de aynı şeyi doğruluyor. Bir de, öykünün sonunda Anastasia ailenin geri kalanıyla birlikte gömülmedi." Bir an durakladı. "DNA uzmanları istedikleri kadar kuram geliştirsinler ama daha sonra bulunan kemiklerden herhangi birinin ona ait olduğunu hâlâ *kesin olarak* söyleyemiyorlar. Bundan sonra söyleyebileceklerinden de kuşkuluyum."

Kendimi sersemleşmiş hissettim. "Sizin anlattıklarınızın doğru olduğunu nereden bileyim?"

Yakov bir elini kalçasına dayayarak kalktığında güçsüz görünüyordu. "Eğer bakmak zahmetine katlanırsanız, gerçek hemen orada. İddialarımın her biri kanıtlanmış durumda."

Sesindeki inanç belirgindi.

"Nasıl?"

"Yuri Andreyev, Joe Boyle, Hanna Volkov, Lydia Ryan, Leonid Yakov, Philip Sorg... bunlar hep *gerçek* insanlar. Üstelik gerçeğin yüzünüze haykırdığı o kadar çok ipucu da var ki. Görmek için bakmanız yeterli."

"Nereden başlayayım?"

Rafların birinden bir defter alıp, bir sayfasını kopardı. "Bu insanlarla başlayın. Anlattığım öyküyü doğrulayacaklardır. İpatyev Evi'nin 1977 yılında, bir gecede yerle bir edildiğini bildiğinizden eminim. Yı-

kılma emrini o dönemin KGB başkanı, daha sonra da Komünist Parti Genel Sekreteri olan Yuri Andropov vermişti.

"O konağın hiç de ilgi odağı olmadığını düşünürseniz, bu yıkım emri kafaları karıştırıyor. Ama konağın yıkılmasının üzerinden iki yıl bile geçmeden, Romanov cesetlerinden ilki bulunuyor. Daha önceki altmış yıl boyunca hiçbirinin bulunamadığına bakıp, ne tesadüf diye düşündüm."

Elindeki kâğıdı uzattı. Üzerinde bir isimler listesi ve uluslararası telefon numaraları ve adresler vardı. İçlerinde Rus, Amerikan, İngiliz alan kodları olduğunu gördüm.

Yakov belli belirsiz gülümsedi. "Her şey ipuçları bulmaya bakıyor, Doktor. İnanmamız istenenden farklı bir öyküyü işaret eden, su götürmez ipuçları. Uçak yolculukları gerekecek. Ama havada geçireceğiniz zamana değeceğinden eminim."

Dilimin ucunu yakan soruları sordum. "Peki, bir de Berlin'de bir kanaldan kurtarılan ve çok kişinin Anastasia olduğuna inandıkları kadın, Anna Anderson. Onu da açıklayacağınızı söylemiştiniz."

"Onun da gerçeği ortada; hepimizin inandığı, kurgulanmış gerçekten söz etmiyorum."

"Bulduğum ceset... Lydia'nın cesediydi, değil mi?"

"Evet. Rusya'da öldü."

"Nasıl? *Ona* ne oldu?"

Soracak o kadar çok sorum vardı ki ama sormaya fırsat bile bulamadan, elimdeki kâğıdı işaret etti. "Bu insanlarla konuşun. Çoğu, konularında uzman kişilerdir. Bazıları bazı konularda kuşku duysalar da resmin tamamını göremiyorlar. Ama yapbozun tek tek parçalarından haberleri var, size bahsettiğim sırlardan ve yalanlardan, demek istiyorum. Bu insanları bulun, söyleyeceklerine kulak verin."

"Ya sonra?"

"Ondan sonra yine buraya gelin. Öykü daha bitmedi."

* * *

Toronto Uluslararası Pearson *Havaalanı'ndan,* Woodstock adlı zarif Victoria dönemi kasabasına gitmek için yüz otuz kilometrelik yol boyunca Joe Boyle'u düşündüm.

Londra'da, 1923 yılında gömüldüğü Hampton Hill mezarlığındaki naaşı alınmış ve 1983'te Kanada'ya, doğduğu köye getirilmişti. Woodstock hâlâ Boyle'un torunlarından bazılarını barındırıyordu

ama Frank Evans onlardan değildi.

Kırışık ve çıkık alınlı, biliminsanını andırır zayıf biri olan Evans, uzun zamandır Boyle'un maceralarına hayranlık duyan, eski bir tarih öğretmeniydi.

Benimle birlikte Vansittart Caddesi'ndeki Presbiteryen mezarlığına yürüdüğünde, hava güneşliydi. Granitten yapılmış yeni bir taş Boyle'un mezarını belirtiyordu; Romanovlar'ın ve Boyle'un dostu olan Romanya kraliçesi Marie'nin armağanı mezar taşı ve vazo kaldırılmış ve bir yerel müzeye taşınmıştı. "Ona 'Klondike Joe Boyle' adını takmışlardı" dedi Evans; "Macera romanından çıkmış, gözü pek biriydi. Onun için, 'Olduğundan da büyük' demek haksızlık olur. Boyle hayranlık duyulacak biriydi, hayatında birçok kitabı doldurmaya yetecek maceralar yaşamış bir insandı."

Eğildi, eliyle mezar taşının üzerindeki çakılları süpürdü. "Ama tarih onu çoktan unuttu bile. Hakkında anlatılan bütün o öyküler - Rusya'da yüzlerce ajanlık bir casus ağı kurması, imparatorluk ailelerinin kaçmasını sağlaması- gerçek. O casusluk ağı Amerika, Fransa ve İngiliz hükümetleri tarafından gizlice destekleniyordu."

"Peki Romanovlar'ın Yekaterinburg'dan kaçırılması projesinde rol aldığı konusu?"

Gülümsedi. "Bence, doğruydu. Boyle, Tobolsk Kardeşliği'ne mensup birçok kişiyle tanışıyordu. Öte yandan, harcamalarının ayrıntılı bir listesi de var. Özel evrakı Temmuz 1918 başlarında seyahat, fotoğraf, otel ve giyim için bir kişiye göre aşırı tutarlar harcadığını gösteriyor.

"Aynı belgeler inanılmayacak oranda uçak ve tren yolculuğu yaptığını da ortaya koyuyor. Kızı Flora hep babasının son anda bir Romanovlar'ı kurtarma girişimine önderlik ettiğini ileri sürüyordu. Sonucunu bilmemesine rağmen, Çar'ın öldüğü gece onu gören en son kişilerden biri olduğunu babasından dinlediğini söylerdi."

"Buna inanıyor musunuz?"

"Evet, inanıyorum. Bu girişim, tam da Boyle'un bayıldığı, o çılgınca maceralardandı. Gerçekten de, tam bu işin adamıydı. Rusya'nın demiryolu sistemi konusunda ayrıntılı bilgi sahibi olduğu gibi, ana hatlar boyunca da casusları vardı."

"Başka neler biliyorsunuz?"

"Kremlin'den Romanya kraliyet ailesinin mücevherlerini çıkarırken İrlandalılara özgü sezgi gücünü ve üç bin kilometreyi aşkın bir

tren yolculuğuyla kaçma başarısını göstererek, yürekliliğini zaten kanıtlamıştı. Bir başka sefer, rehine tutulan Romen kral ailesini Bolşevikler'in burnunun dibinden kurtardı. Daha sonra, Çar'ın annesi imparatoriçenin kurtarılmasında da rolü var."

"Katliam gecesi Yekaterinburg'da bulunduğuna *gerçekten* inanıyor musunuz?"

"Hiç kuşkum yok. Trenle Bükreş'e kaçtığından da en ufak bir kuşkum yok. Ama bütün bu olaylardaki rolü hep bütünüyle gizli tutuldu."

"*Neden?* Üstelik nasıl bu kadar emin olabiliyorsunuz?"

"Birçok nedeni var. Birincisi, serveti eriyordu ve Rusya'da yitirmek istemeyeceği birçok yatırımı vardı. Öte yandan, Kızıllar'ın misillemesinden de korkuyordu, özellikle de tanıştığı ve hiç güvenmediği Troçki'nin. O yüzden, bu işlerdeki katkısının üstü güzelce örtüldü."

"Nereden biliyorsunuz?"

"Boyle'un Haziran 1918'de kalp krizi geçirdiği ve bir Bükreş hastanesinde tedavi gördüğü anlatılır. Doğru olduğu kesin, sadece zamanı yalan."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Kalp krizi geçirdiği konusunda hiç şüphe yok ama bu Rusya'ya uçakla gitmesinden ve kurtarma operasyonunun dramla sonuçlanmasından sonra, Temmuz 1918 sonuydu. Boyle güçlü biriydi ama artık genç değildi. Vücudu bu kadar gerginliği kaldıramadı ve 23 Temmuz 1918 günü trenle Bükreş'e vardıktan sonra, hemen hastaneye kaldırıldı."

"Ya sonra?"

"Tanık olduğu vahşetin etkisinden kurtulamadı. Bir daha asla tam olarak düzelemedi. Boyle'un Yekaterinburg'dan hemen sonra çekilmiş resimlerine bakın, yüzünden anlarsınız. Yüzünde, tarif edilemez bir dehşete tanıklık etmiş insan bakışları var. Beş yıl bile dolmadan, yıkılmış birisi olarak öldü."

"Anlattıklarınız doğruysa, inanılmaz çabaları neden takdir görmedi?"

Evans bilgiççe gülümsedi. "Gördü. Joe Boyle Olağanüstü Hizmet Madalyası'yla ödüllendirildi. Üstelik Kasım 1919'da Buckingham Sarayı'ndaki özel bir törende ödülü veren de Çar Nikolay'ın kuzeni, Kral George'dan başkası değildi.

"O dönemde bu ödül sadece savaşta, ateş altında görev yapan subaylara verilirdi. Yekaterinburg öyküsü Boyle'un hayatında bu *tanıma* uyan tek örnektir. Kayıtlara göre, bu ödülü 'yaptığı hizmetler için' almıştı. Olağanüstü bir onurdu ama kimse 'yaptığı hizmetlerin' ne olduğunu açıklamadığı için sır olarak kaldı."

"Yani Kral'ın saygısını kazanmak için ne yaptığını kimse bilmiyor?"

Evans granit kitabeyi sevgiyle okşadıktan sonra gözlerimin içine baktı. "Ben, Yekaterinburg'daki o kanlı gecede gösterdiği çaba için olduğundan eminim."

* * *

Üç gün sonra, Letonya'nm başkenti Riga'da, Maksim Petrovski ile buluşuyordum. Moskova Devlet Üniversitesi İnşaat Mühendisliği mezunu olan Petrovski kırlaşmış keçi sakallı, cana yakın biriydi. Birzamanlar, İpatyev Evi'nin yıkım çalışmaları sırasında, yıkım başmühendisi olarak çalışmıştı.

Artık emekli olmuştu, eşiyle birlikte Riga'nın dış mahallelerindeki küçük dairelerinde yaşıyorlardı ve beni davet ettiği o öğleden sonra hava soğuktu. Başlangıçta konuşmaya pek yanaşmamış ama telefonda İpatyev Evi hakkında bir araştırma yaptığımı söyleyince, benimle görüşmeyi gönülsüzce de olsa kabul etmişti.

Armağan olarak getirdiğim Bushmill şişesi açılıp kadehler doldurulunca, Petrovski de ısınmaya başladı. Özellikle evin altındaki tüneller söylentisinden bahsetmek istiyordum.

"Tünellerin varlığından eminim," dedi bana. "Eski Yekaterinburg'un altında, her tarafa uzayıp giden tünellerin varlığı sır değil. Yıkım sırasında bulduğumuz bir tünel de doğudan gelip konağın altından geçiyor, sonra da İset Nehri'ne, Kent Göleti'ne açılıyordu. Kayaların içinde, daha sonra genişletilmiş doğal mağaralar vardı."

"De Gennin'in kenti bir kale olarak tasarladığı dönemden kalma tüneller, değil mi?"

Gülümseyerek, "Anlaşılan, tarih dersinize çalışmışsınız," dedi.

Kadehini yeniden doldurarak, ısrar ettim. "Evet, sonra?"

"Bütün yıkım faaliyeti sadece bir yıkı güllesi ve buldozerler kullanılarak yürütüldü ama asıl dikkat çekici olan o dönem hâlâ KGB başkanı olan Yuri Andropov'un emriyle 27 Temmuz 1977 gecesi, büyük bir acele içinde yapılmasıydı. Bodrumdaki tünellerden birine vardığımız anı iyi hatırlıyorum. Bir bölümünde, 19. yüzyıl yapıların-

da gördüğünüz beyaz fayanslardan vardı. İşte Moskova'dan gelenler de tam o sırada ortaya çıktı."

"Moskova'dan gelenler mi?"

Petrovski kadehindeki viskiyi döndürdü. "KGB. Birden bütün üst düzey yetkilileri arılar gibi her yere saldırdı. Daha sonranın Rusya Başkanı Boris Yeltsin bile bir göz atmaya geldi."

"Sahi mi?"

"Ona yeraltındaki geçitlerde özel bir gezinti düzenlemekle görevlendirildim. O gece, yıkıma bir süre ara verildi. Güvenlik miğferlerimizi başımıza geçirdik, elektrik fenerlerimizi aldık, Yeltsin ve KGB yetkililerini tünellerde gezmeye götürdüm.

"Aslında tünel o uğursuz infaz odasının yanında, tuğla örülmüş depodan başlıyordu. İnfaz odası dedikleri küçücüktü, dört metreye beş metre gibi. Oraya yirmi iki kişinin tıkıştırıldığına, yarısının ellerindeki tabancaları ateşlediklerine inanamıyorum. İnfazcılardan bazılarının seken kurşunlardan ölmemesi de inanılacak gibi değil. Oysa resmi raporlara bakılırsa, içlerinden biri yaralanmış."

Kadehini avuçlarının arasında çevirdi. "İndikçe, yaşanan heyecanı özellikle hatırlıyorum. Yeltsin tünelle çok ilgileniyor gibiydi. KGB bana olanlardan hiç kimseye söz etmemi söyledi, daha sonra yıkım raporlarında da ziyaretlere hiç değinilmemesini çok tuhaf buldum."

Yüzüme kararsızca baktı. "Sanırım, şimdi anlatmanın bir sakıncası yoktur. Yani bu kadar zaman geçtikten sonra. Her neyse, zaten seksenimi aştım. O domuzlar bana ne yapabilir ki?"

"Hatırladığınız başka bir şey var mı?"

"Sadece tünelleri gezerken üst düzey bir *KGB yetkilisinin* elindeki notlara baktığını. Eski belgelerin fotokopileri gibi şeylerdi ve Yeltsin'e 'kaçış yolu' dediğini açıkça işittim. İşitince, kulak kabarttığımı hatırlıyorum. Aslında, hepsi bu kadar. Gezi bitince Yeltsin elimi sıktı, herkes işinin başına döndü ve tünelleri molozla doldurmam söylendi. Daha sonra, konağın olduğu yerde bir kilise yapılacaktı, Kan Kilisesi adlı bir yer."

Konuşmasını bitirdiğinde şişe yarılanmıştı. Petrovski biraz sendeleyerek kalktı, yüzü kıpkırmızıydı.

"Hatırladığınız başka bir şey var mı?" diye sordum,

"Önemli olabileceğini düşündüğünüz bir ayrıntı? *Herhangi* bir şey, demek istiyorum. Zihninizde yer etmiş en küçük bir kırıntı bile

araştırmam için çok önemli olabilir."

Çenesini kaşıdı. "Sadece, KGB'nin merakının bu kadar yoğun olmasına şaşırmıştım. Sanki bir tarih dersiymiş gibi, sanki tünellerin her karışını incelemek istiyorlarmış gibi."

"Sizce, bunun nedeni neydi?"

Omuz silkti. "Tanrı bilir."

Bana zaman ayırdığı için teşekkür ettim, beni kapıya kadar geçirdi. Vedalaştık, merdivene yönelmek üzereyken, Petrovski arkamdan seslendi. "Bir şey daha vardı. Önemli olduğunu sanmam. Ama *herhangi* bir şey, demiştiniz."

"Evet?"

"Tünelin bir bölümünde metal bir kule vardı. El fenerimle yakından bakınca, üzerindeki duvara beyaz boyayla çiziktirilmiş, belli belirsiz bir işaret gördüm. KGB yetkilileri çok ilgilendi ve resimler çektiler."

Sonra ekledikleri bütün vücudumu ürpertti. "O işaret neye benziyordu?"

"Svastikaya. Daha doğrusu, ters çizilmiş bir svastikaya."

* * *

Vadim Fomenko bir zamanlar KGB'nin resmi tarihçilerindendi. Görevinden istifa edip komünist rejimin en amansız muhaliflerinden olunca, bu suçu yüzünden gulag'da beş yıl hapse mahkûm edilmişti. Ama bütün bunlar kırk yılı aşkın bir süre önceydi ve yetmişlerinin sonuna gelmiş bu sıska, tuhaf adam artık Romanovlar'ın katli konusunda hayatta kalmış en yetkin uzmanlardan biri olarak tanınıyordu. Kızıyla birlikte yaşadıkları Stockholm'de bir kahve için buluşmaktan mutlu görünüyordu.

Fazla çabaya gerek kalmadan, Fomenko'yu İpatyev Evi'nin *komendant*'ı Yurovski ve onun Romanovlar'ın infazı konusunda verdiği ve ailenin tüm üyelerinin öldürüldüğünü iddia ettiği "resmi" rapora yönlendirdim.

Fomenko sözüne, "O akşamla ilgili raporuna belirli bir kuşkuyla yaklaşmak lazım," diye başladı. "Yurovski çok hilekâr biriydi. Romanovlar'ı hiçbir tehlike olmadığına inandırmak için yaptıklarıyla ciltler dolar. Olanlar konusunda anlattıklarını defalarca değiştiren, namussuz bir yalancıydı. 1918'de, Moskova'ya gönderdiği raporda anlattıklarını 1920'de değiştirdi, hatta kurbanların sayısında bile

yanıldı. 1922 ve 1934'te iki yeni öykü daha anlattı."

"Sizce, bu değişikliklerin nedeni neydi?"

Yaşlı adam güldü. "Yalancıların belleğinin güçlü olması gerekir ama Yurovski onlardan değildi. Moskova'nın 1921'deki resmi açıklaması bile onunkinden farklıydı." Gözlerimin içine baktı. "Aslında bütün bu altmış yıllık süre boyunca Moskova'nın, Yurovski'nin mezarların yeriyle ya da cesetleri nereye sakladıklarıyla ilgili anlattıklarını *bir kez bile* araştırmaya kalkmamasını şaşkınlıkla karşılıyorum. Sizce de gerçekten tuhaf değil mi?"

"Neden araştırmamış olabilirler?"

"Kim bilir?" Omuzlarını silkti. "1921 Moskova açıklamasını da sayarsak, beş farklı anlatı olması, bana bir yerde bir tuhaflık olduğunu düşündürüyor. Tabii, Yurovski için yalan söylemek doğaldı, tıpkı Romanovlar'a yalan söylerken olduğu gibi."

"Olanların örtbas edildiğini mi söylüyorsunuz?"

"Bir bakıma. Kabul etmek gerekir, Romanov konusu baştan beri entrika ve komplolarla anlatılır oldu. Baştaki soruşturmacılardan en az beşi çok kuşkulu koşullarda can verdi.

"İçlerinden biri, İvan Sergeyev adlı bir yargıç, soruşturmalarının onu Anastasia'nın ölümden kurtulmayı başardığı sonucuna götürdüğünü bir gazeteciye açıkladıktan sonra öldürüldü. Anlaşılan, birileri onu susturmak istemişti."

Arkasına yaslandı. "KGB arşivlerinde çalışırken, bazı dosyaların Moskova'daki gizli parti kütüphanesinde saklandığı yolunda söylentiler duydum. İmparatorluk ailesinden ve yabancı ajanlardan söz eden, bir ya da daha çok çocuğun hayatta kaldığına değinen raporlar. İnfazlardan sonra ortalıkta her türlü söylenti ve dedikodu dolaşıyordu ve bunlardan en ünlüleri Anastasia'nın kaçarken yardım gördüğünü iddia ediyordu. Anastasia adının, 'dirilen,' ya da 'yeniden canlanan' anlamına gelmesini hep talihin tuhaf bir cilvesi olarak gördüm."

Duraklayıp bir soluk aldı. "Bir de, o ünlü gizemli tren hikâyesi var tabii. Katliam sabahında, saat üçü biraz geçe, gar şefi bir çeşit olaydan sonra perdeleri kapalı bir trenin hareket ettiğini kaydetmiş. Sonraki bütün yıllar boyunca, hiç kimse o trenin nereye gittiğini soruşturmayı *bile* başaramamış. Ya da trende kimlerin olduğunu.

Tren, kelimenin tam anlamıyla göğe çekilip kaybolmuş."

"Uzman görüşünüze göre, Romanovlar'dan herhangi biri hayatta

kalmış olabilir mi?"

Sorumu eğlenceli bulmuş gibiydi. "Bu soru kaç kere sorulmuştur? Size gerçeği söyleyeyim mi?"

"Evet."

"Gerçekten bilen kimse yok." Uzmanlar bile. Mantık ve DNA örnekleri aileden hiç kimsenin kurtulmuş *görünmediğini* söylüyor; Anastasia'nın durumu kesinlikle belirlenmemiş de olsa. Bulunan kemiklerden hiçbiri onun yaş profiline tıpatıp uymuyor.

"Ve bir sürü uzmanın dediğine göre, yüzde yüz doğru olmadıkça, DNA bir anlam taşımıyor. Onun dışında her şey, ihtimalden öteye gitmez. Bir Alman mahkemesi yüzlerce sayfa tutan bir kararla, Anastasia'nın ölümünün reddedilmeyecek biçimde kanıtlanmasına imkân olmadığını açıklamıştı." Söyleyeceklerinin altını çizmek ister gibi, öne eğildi. "Aldığı yaralara rağmen, o gece kurtulmak için en az üç fırsatı olduğu belgelendi. Görgü tanıkları öldüğünü sandıkları sırada iki kez kımıldadığını ve inlediğini anlatıyor."

Soluklanmak için durdu. "O gece *komendant*'ın son derece şaşkın olduğunu da biliyoruz. Üstelik içki de içmişti. Aslında, infazcılardan çoğu infazdan önce olmasa da, sonrasında körkütük sarhoştu.

"Bir düşünün. Bütün o ateşten sonra, her yer kana bulanmışken, korkunç bir kargaşa yaşanmış olmalı. Havadaki barut dumanı yüzünden soluk alınamıyor, kan ve vücut sıvıları odanın zeminini kaplıyor. Yarı sarhoş nöbetçilerin kulakları silah patlaması yüzünden uğulduyor, gözleri dumandan yanıyor olmalı. *Komendant* bile kendini çok rahatsız hissettiği için katliamdan sonra yarım saat uzanmak zorunda kaldığını, bu sürede de kurbanların başında kimsenin bulunmadığını itiraf etti.

"Gerçekten de, nöbetçilerden hiçbiri cesetleri ormana taşıyacak durumda bile değildi; bu işi başkalarına yaptırdılar ama *komendant* da katıldı. Dediğim gibi, ölü sayısını bile karıştırdı."

"Yani kaçmanın imkânsız olmadığını söylüyorsunuz?"

"Pek mümkün görünmüyor ama savaş zamanı hiçbir şey imkânsız değildir. *Komendant* iki kere Anastasia'nın işini bitirmek zorunda kaldıklarını söylüyor." Omuz silkti. "Pekâlâ, işini bitirdikleri gerçekten de o muydu? Muhafızlar öldüğünden emin olacak kadar ayık mıydı? Anastasia orada olmasa bile, eksikliğini fark edebilirler miydi? Üstelik kızların el konulmasını önlemek için giysilerine ve çamaşırlarına diktikleri değerli taşlar vardı, hatta muhafızlar bu mücev-

herler yüzünden ölmelerinin bu kadar uzun sürdüğünü iddia ediyordu. Kurşunları ve süngüleri giysilerini delip geçememişti, sanki üzerlerinde kurşun geçirmez yelekler var gibiydi.

"Cesetleri yok etmekle görevlendirilmiş olanlar bile birbirinden bütünüyle farklı şeyler anlattı. Bazıları cesetlerin unufak edilip toza ve kemik parçacıklarına dönüştürüldüğünü söyledi, oysa bulunan iskeletler neredeyse eksiksizdi. Bir de Çar'dan geriye kalanlar üzerindeki tartışma var: Bir zamanlar başarısız bir suikast girişimine uğramış, başından çok ciddi bir kılıç yarası almıştı. Oysa Çar'ın olduğu iddia edilen kafatasında böyle bir yara izi yok. Şaşırtıcı bir gizem."

Fomenko artık kendini bütünüyle kaptırmış, anlattıklarının keyfini yaşamaya başlamıştı. "Yurovski'nin katliamla ilgili ifadeleri bile 'ne zaman olduğunu hatırlamıyorum' ya da 'bana kalırsa' veya 'tam olarak ne zamandı, bilmiyorum' ve 'hatırlayabildiğim kadarıyla' gibi kuşkulu cümlelerle dolu. Bütün bunlar bana, bu adam hiçbir şeyden emin değil, kamsı veriyor. Raporları boşluklarla dolu."

"Öyleyse, sizce *gerçekte* ne oldu?"

Omuz silkti. "Bana kalırsa ya konakta ya da Dört Kardeş maden sahasına giderken yolda, sonradan örtbas edilmesi gereken tuhaf bir şeyler oldu. Ne olduğunu öğreneceğimizi hiç sanmam."

"Neden?"

"Çünkü o dönemle ve katliamla ilgili hâlâ gün yüzü görmemiş, bana kalırsa hiçbir zaman göremeyecek dosyalar var."

"Bunca yıl sonra bile mi?"

Dikkatle bir parmağının ucuna dokundu. "Birincisi, KGB ve onun mirasçısı her dönem devlet içinde devlet olmuştur. Tanrı aşkına, Rusya'yı şimdi yine onların benzerleri yönetiyor. On yıllar boyunca ülkede ve ülke dışında gerçekleştirdikleri cinayetlerden kaçını kabul ettiler? Hiçbirini. Onların işi, sır saklamak." İkinci parmağına dokundu. "İkincisi, eskinin böylesine kanlı bir olayını canlandırarak arı kovanına çomak sokmak isteyeceklerine *gerçekten* inanıyor musunuz? Düşünsenize, bugüne kadar Lenin'in belgelerinin tümünü bile açıklamadılar."

Biraz durup ekledi, "Öğrendiğim bir şey varsa, o da Rusya'da her şeyin mümkün olduğudur. Tıpkı Matruşka denen Rus bebekleri gibi; sonuna geldiğine inanıp açarsın, içinden bir yenisi çıkar."

"Sizce bu işin dibine hiç inilemeyecek mi?"

Belli belirsiz gülümsedi. "Hayır, inilmeyecek. Ama 1920'de Amerika'da yayımlanan ilginç bir küçük kitap hatırlıyorum, adı "Çar'ı Kurtarmak" idi. Kötü yazılmıştı ve o gece olanların gerçeğini açıklamak iddiasındaydı. Oysa Amerikan hükümeti müdahale etti ve yayın hakkının iptaline gitti. KGB'deyken, kitapta anlatılanlardan bazılarının gerçeğe yakın olduğu konusunda üstü kapalı rivayetler duymuştum. İlgileniyorsanız, bir araştırın."

"Mutlaka araştıracağım."

Biraz sonra, Fomenko'nun kızı babasını eve götürmeye geldi. O önümüzden otoparka doğru yürür, bizi son sözlerimiz için baş başa bırakırken, "Hiç Leonid Yakov adlı birinden bahsedildiğini duymuş muydunuz?" diye sordum.

Bilgiççe gülümsedi. "Evet, Yakov'u tabii duydum. Michael Yakovski ya da Vassil Yakov olarak da bilinir. Tutuklanmaktan kurtulmak için, eskiden Bolşevikler'in yaptığı gibi, bir sürü takma isim kullanıyordu. Hakkında epey öykü anlatılırdı."

"Ne gibi?"

"Romanovlar'ın infazını denetlediği -burası doğru- ve kurtarma girişimlerini ezdiği. O günden sonra Lenin'in gözdesiydi ve yanlış yapması söz konusu olamazdı. Ama söylenenlere göre, Yekaterinburg'dan sonra hevesini yitirmiş. Sonra gözden kayboldu ve 1976'da da Moskova'da öldü."

Kızının Volvo'sunun yanına geldiğimizde, Fomenko elini uzattı. "Çok zevk aldım, Doktor. Umarım anlattıklarım yararlı olmuştur?"

"Son bir soru. Sözünü ettiğiniz yabancı plan. *Komendant* Yurovski, bunun infazın nedenlerinden biri olduğunu iddia ediyordu. Burada gerçek payı var mı?"

"Aslında, katliamdan sadece saatler sonra, Lenin'e 'ciddi' bir kurtarma girişiminin önlendiğini bildiren bir telgraf gönderilmişti. *Komendant* da 1938'de ölmeden önceki bir mülakatında o gece aileyi kurtarmak için bir girişim yapılacağından haberdar olduğunu, o girişimin başarıya ulaşmasına ramak kaldığını anlatmıştı. Ama bu mülakat basılır basılmaz geri çekildi, yapan gazeteci de ortadan kayboldu."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Gazeteci Stalin'in tasfiye hareketleri sırasında öldürüldü. Esrara eklenecek bir ipucu daha. *Komendant* Yurovski'nin de *kısa* süre sonra, mide kanserinden ölmesi doğrusu çok uygun oldu." Gülüm-

sedi. "Bütün anlatılanlar, o katilin ölüme ıstırap çekerek gittiğini söylüyor."

* * *

Kentucky'deki Kildare At Çiftliği'ne zümrüt yeşili tepeler arasında kıvrılarak giden asfalt kaplamaya yol demek için bin şahit gerekirdi. Yol üzerinde güzel bir evin, bir sürü ahırın ve bolca beyaz bariyerli otlağın sıralandığı nefis güzellikte güneşli bir çayıra açılıyordu.

Finn Ryan'ın dört kızından -Lydia'nın yeğenleri- en küçüğü Constance "Connie" Ryan altmışlarının sonunda, hayat dolu bir kadındı. Onu ilk kez gördüğümde, donup kalmıştım. Hayat bazen insanın karşısına kuşaktan kuşağa neredeyse tıpatıp aktarılan yüzler çıkarır, onunki de istisna değildi. Sanki burada, Briar Kır Evi'nin önünde, Yuri Andreyev'le bunca yıl önce çektirdiği fotoğraftaki Lydia Ryan'a bakıyordum.

Connie Ryan aynı güzelliğe, aynı esmer Kelt güzelliğine sahipti. Hayatı boyunca hayranlık beslediği halasından bahsetmek istediğimi duyunca büyülendiğini söylüyordu.

Tanışma faslını bitirdikten sonra, beni duvarları aile fotoğraflarıyla kaplı bir oturma odasına buyur etti. "Lydia'nın Romanovlar 'ın dadısı olarak Rusya'da geçirdiği günlerle ilgilendiğinizi, o dönemi araştırırken, onun adıyla karşılaştığınızı söylemiştiniz değil mi Dr. Pavlov?"

"Doğru. Bana anlatacağınız başka şeyler de varsa, çok memnun olurum."

"Öyleyse size ilginizi çekecek bazı resimler göstereyim." Belirgin bir gururla fotoğraflardan birini işaret etti. "Resimdeki, babam Finn."

Fotoğrafta, açık renk saçlı, çilli İrlandalı yüzlü genç bir adam gördüm.

"İrlanda cumhuriyetçileri için silah kaçırırken bir bacağını kaybettikten sonra, İrlanda'dan ayrıldı ve 14 Aralık 1918 günü New York Limanı'na vardı. Özgürlük savaşına katılmak için anavatanlarına dönen epey İrlandalı-Amerikalı vardı; biliyorsunuz, değil mi?"

"Babanız o dönemlerden sıkça söz eder miydi?"

"Aslında pek etmezdi. Sanki yasak bir konu gibiydi."

"Neden acaba?"

"Bana kalırsa Lydia kaybolduğu, ölmüş sayıldığı için. Hiç üstesinden gelemediği bir konuydu."

"Ablasına ne olduğunu hiç öğrenebilmiş miydi?"

Kaşlarını çattı. "Öğrenmişse de, hiç söylemedi. Hayatının son dönemlerine doğru, İrlanda'da birlikte geçirdikleri yıllar hakkında bir kitap yazmak fikriyle meşgul oluyordu. Bazı notların daktiloya çekilmesine yardım bile etmiştim. Ne yazık ki, fazla bir şey yazamadan öldü. O notlar bir yerde olacak. Anı olarak saklamıştım."

Bazıları çerçeveli, kimileri raflara yerleştirilmiş fotoğraflarla kaplı duvarın başına gitti. İçlerinden birini alıp bana uzattı. "Bu, Lydia. Anlaşılan, özel biriymiş. Babası ona hep *mo cushla* dermiş. Gal dilinde. 'Yüreğimin vuruşu, içimdeki soluk' anlamında. Babam o ada bayılırdı. Her seferinde Lydia'ya karşı duyduklarını özetlediğini söylerdi. Birbirlerine çok yakınlarmış."

Verdiği bir başka fotoğrafta Lydia bir çeşit saray dekorunda, etrafında dört güzel Romanov çocuğuyla birlikte görülüyordu: Beyaz keten elbiseler giymiş, saten kurdeleli dört kız, Tatiana ve Olga, Maria ve Anastasia. Ve daha sekizine bile gelmemiş Aleksey; üzerinde denizci üniforması, her zamanki yaramaz tebessümüyle. İçimden acı bir keder duygusu geçti: O gecenin vahşetini her düşündüğümde, görüntüleri hâlâ insanın unutamayacağı kadar trajikti.

Connie, "Babam Romanov trajedisiyle hep çok ilgilenmişti," dedi.

"Sahi mi?"

"Bana kalırsa, Lydia'nın o aileyle ilişkisi yüzünden olmalı. Aslına bakarsamz, ölümünden kısa süre önce, 1977'de Rusya'ya gitmişti."

"Neden?"

Bir başka fotoğraf uzattı. Finn'le yaşlı bir adam; resim Rusya'da çekilmiş olmalıydı, arkada yaldızlı bir kubbe görülüyordu. "Babam için Yekaterinburg'un özel bir çekiciliği vardı. Seyahati glasnosttan önceydi tabii, ama turist vizesi almayı başardı. O seyahat onun için çok önemliydi. Biliyor musunuz, babamı hâlâ özlüyorum."

Fotoğrafa baktım, sesindeki acıyı işittim.

Fotoğrafı raftaki yerine koydu. "Babamın gömüldüğü aile mezarlığını görmek ister misiniz?"

"Çok isterim."

Bir kahve sehpasının üzerinde sarı güllerle dolu bir vazo vardı. İçlerinden ikisini aldı ve tarlalar arasından -Lydia'nın at binmeyi ve ateş etmeyi öğrendiği tarlalar- kısa bir yürüyüş yaptık, etrafı telle çevrili, küçük bir mezarlığa vardık. Amerika taşrasında sıkça görülebilen aile mezarlıkları gibiydi ve öğleden sonra güneşinin ışığında, on

kadar granit mezar taşı olabildiğince huzurlu görünüyordu.

"Bu, babamın mezarı."

Siyah bir granit levhanın üzerinde sadece, "Finn Ryan, İrlanda'nın özgürlük savaşına katılan, gururlu bir Amerikalı. 1900- 1977. Efendisinin kollarına kavuşmaya gitti," yazılıydı.

Onun yanı başında bir mezar taşı daha vardı. "Lydia Ryan. Doğumu 1894. Ölümü 1918." Taşın dibindeyse, "Sevgi asla unutmaz," yazıyordu.

Şaşkınlık içinde mezara bakarken, Connie, "Babam onu hatırlamak için bir anıt dikmek istiyordu," dedi. "Bir zamanlar Freud mu demişti? Bütün depresyonların nedeni insanın sevgisini yitirmesidir, diye. Gerçeği söylemek gerekirse, Lydia'yı yitirdikten sonra, karanlık günlerden payını bolca aldı. Ona olan özlemi hiç dinmedi." Çömeldi, her iki taşın üzerine de birer sarı gül bıraktı.

İçimden bulduklarımı ona anlatmak geldi ama beni engelleyen bir şey vardı. *Daha değil. Sonunda her şeyi öğrenene kadar bekle.*

"Yani ablasına ne olduğunu hiç öğrenemedi mi?"

Connie doğrulurken, "Hayır," dedi, "Ama babamın kuzeni Frank 1919'da babamı ziyarete gelen birtakım Amerikalı görevlilerden bahsederdi. Frank'e göre ona Lydia'nın öldüğünü ve cesedinin bulunamadığını söylemişler. Adamlar gittikten sonra, babam kendine gelememiş. Başka neler anlattılarsa, hiç söylemedi."

"O adamlar hakkında başka bir şey biliyor musunuz?"

"Sadece daktiloya çektiğim notlardan hatırladığım kadarını. İçlerinden birinin bir İrlandalI adı vardı... İyi hatırlıyorum, Boyle'du."

* * *

Kentin güney kıyısı yakınındaki Özel Blackrock Kliniği'ne gitmek için otelin önünden taksiye binerken, Dublin'de yağmur yağıyordu. Yakov'un evine telefon ettiğim zaman kâhyası cevap vermiş ve yeniden hastaneye yattığını söylemişti. Onu denize bakan, özel bir odada buldum.

Elimi heyecanla sıktı. "Dr. Pavlov. Sizi yeniden gördüğüme sevindim."

Daha da sıska görünmesine, gözlerinin çukura kaçmasına, çürümüş kollarına serumlar takılı olmasına rağmen keyfi yerinde görünüyordu. "Eee, nasıl gitti?"

"Her şey, bütün söyledikleriniz, yapbozun parçaları yerine otu-

ruyor. Bu kadarını kabul etmek zorundayım."

"Ama?"

"Aması... aslında... bilemiyorum... akıl almıyor. Yanlış anlamayın. Sözünü ettiğiniz bütün o ipuçları. Hepsi cuk oturuyor, neredeyse fazlasıyla kusursuz. Üstelik şaşırtıcı rastlantılar var; Boyle hakkında, Andreyev hakkında, Lydia ve kurtarma girişiminin öteki aktörleri hakkında, aklımı başımdan alan rastlantılar."

"Ne gibi?"

Evrak çantamdan kalın bir defter çıkardım. "Örneğin, dünü ele alalım. Dublin arşivlerini tarayarak ve Lydia Ryan hakkmdaki belgeleri okuyarak geçirdim."

"Peki, ne buldunuz?"

"İrlanda cumhuriyetçileri adına silah kaçırdığı *kesin. İrlandalı* asi önder Michael Collins'in hayranlığını kazandığı da. Haziran 1918'de, Britanya ordusuyla silahlı bir çatışmadan sonra ortadan kayboluyor ve bir daha da kimse onu görmüyor. Hâlâ bana başından geçenleri söylemenizi bekliyorum."

"Ona da sıra gelecek. Siz lütfen devam edin. Başka neler öğrendiniz?"

"Troçki sonunda hak ettiğini buldu. Stalin'le anlaşmazlığa düştü, sürgüne gönderildi ve daha sonra da Stalin'in emriyle öldürüldü. Lenin de cezadan kurtulamadı. Yekaterinburg'dan altı hafta sonra, Fanya Kaplan adlı bir kadın ateş edip onu ağır yaraladı. Lenin'in sağlığı ciddi etkilendi, kalp krizi geçirdi ve 1924'te de öldü."

"Peki, katili?"

"Lenin kadını öldürttü. Burada dikkat çekici bir rastlantı daha var: O kadının, Fanya Kaplan'ın, Boyle'un Rus ajanlarından biri olduğu sanılıyordu."

Yakov başıyla onayladı. "Belki de Boyle'un o madalyayı almasının bir nedeni de buydu. Hoş, bu işteki rolünü hiç kabul etmedi ya. Yoksa Lenin'in Çeka'sı peşini bırakmazdı."

"Rastlantılar bu kadarla da bitmiyor. 1920 yılında, Amerika'da "Çar'ı Kurtarmak" adında bir kitap yayımlandı. Kitap, Romanovlar'ın ortadan kaybolmalarının ardındaki gerçek öyküyü anlattığını iddia ediyor, İpatyev Evi'nin altındaki tünellerde girişilen ayrıntılı bir kurtarma operasyonuna değiniyor, hatta belli belirsiz bir İrlanda iması da taşıyordu.

"Ama asıl şaşırtıcı tarafı da şu: Romanın sinema hakları için pazarlıklar sürerken, Amerikan Gizli Servisi kitabı satıştan çekiyor. Başkan Woodrow Wilson'a yakın birinin o dönemde dediği gibi, kitabın satıştan çekilmesi, 'ülke için son derece önemli' bir konuymuş."

"Giderek daha da tuhaflaşıyor, değil mi?"

"Kesinlikle. Sonra bir de uçak konusu var, İlya Muromets."

"Ne zaman bahsedeceğinizi merak ediyordum."

Notlarıma baktım. "O uçaklardan biri 8 Temmuz 1918 günü, St. Petersburg'a elli kilometre kala çakılmış. İgor Sikorsky'nin Rusya'dan kaçarken bindiği uçakla aynı şasi numarasına sahip olduğu anlaşılıyor. Sikorsky, Amerika'ya göçüyor ve başarılı bir uçak üreticisi olarak orada 1974 yılında ölüyor. Üstelik tahmin edin? Boyle ile tanışıyorlar."

Yakov duyduklarından belli belirsiz bir keyif almış gibi görünürken, yüzü birden ciddileşti. "Peki ya Novo-Tikhvinski'deki rahibeler? Onlar hakkında ne buldunuz?"

"İki genç rahibe adayı, Maria'yla Antonina, daha sonra Kızıllar tarafından kurşuna dizilmiş. Rahibe Agnes de sonradan öldürülmüş. Manastır kapatılmış, kalan rahibeler ya kurşuna dizilmiş ya da çalışma kamplarına gönderilmiş."

"Bu cinayetleri açıklayacak herhangi bir neden bulabildiniz mi?"

"Kurtarma girişimindeki katkıları dışında, anlamlı olabilecek hiçbir neden bulamadım."

"Peki, Hanna Volkov?"

"Yaraları falan iyileşti ama daha sonra İrlanda'daki malikânesini sattı." Defterime bir kez daha göz attım. "On yıllar boyu, Boyle'un her ölüm yıldönümünde, esrarlı bir kadın mezarına çiçek koyarmış. Bazıları, Boyle'un yakın arkadaş olduğu Romanya kraliçesiydi diyor. Hanna Volkov olduğunu iddia edenler de var. 1939 yılında, Londra'da kanserden ölmüş."

Birkaç sayfa çevirdim. "Burası *gerçekten* ilginç olmaya başlıyor. 1912 yılında, Amerika Dışişleri Bakanlığı'na giren bir Philip Sorg var. Aynı isimde bir adam Lüsern yakınlarında özel bir İsviçre hastanesinde afyonruhuna bağımlılık tedavisi görüyor ve Şubat 1919'da taburcu oluyor."

Yakov başını sessizce sallayınca, devam ettim. "Bir ay sonra, White Star kumpanyasının bir New York seferinde, yolcu listesinde Sorg'a rastlıyoruz. Ondan sonra, sanki göğe çekiliyor, onu bir daha

gören de olmuyor. Tıpkı Anastasia Romanov gibi." Yakov'a baktım. "Sanırım siz *Sorg'un* nereye gittiğini biliyorsunuz. Nasıl bittiğini de, değil mi?"

"Evet, nasıl bittiğini biliyorum."

Dilimin ucundaki soruları daha fazla tutamadım. "Anastasia yaşadı mı? Ne oldu ona? Lydia nasıl öldü? Ya Anna Anderson? Onun hakkındaki gerçek nedir?"

Yakov bir elini kaldırdı. "Soruları birer birer sorun. Önce, size Anna Anderson'u anlatayım." Arkasına dayandı. "Anastasia'nın kaçmasından sonra, Tobolsk Kardeşliği, Çeka'nın gerçeği öğrenmesinden ve peşine düşmesinden korktu. O zaman üyelerinden bir psikiyatr parlak bir fikir önerdi. Anastasia olduğunu iddia eden, gözden çıkarılabilir biri olsa? Böylelikle, birileri onu öldürmeye kalksa bile, gerçek Anastasia güvende olacaktı.

"Avrupa'nın ruh hastalıkları merkezlerini taramak aylar sürdü, sonunda uygun bir aday üzerinde fikir birliğine vardılar. Dünyanın daha sonra Anna Anderson olarak tanıyacağı kadın. Görüntü olarak ölçütlerine uygundu, üstelik kulak ve ayaklar gibi Anastasia'yla ortak bazı bedensel özellikleri vardı. "Cerrahi müdahale sırasında, Anastasia'nın Bolşevikler'den gördüğü muameleyle tutarlı olması için kafatasında yara izleri bırakıldı. Ondan sonra bütün sorun, etkilenebilir ve zihinsel özürlü bir kadını Anastasia Romanov olduğuna inandırmaktı. Kandırmaca Anna Anderson'un Berlin'deki bir kanalda sözde intihar girişimiyle başladı, o inanılmaz öykü oracıkta doğuverdi."

"Anna Anderson *sahte* miydi?"

"Açık ve seçik. Dünyayı gerçekte başka yere yöneltmek için."

"Buna gerçekten inanıyor musunuz?" Sesimde şaşkın bir tını vardı.

"Sevgili doktor, Anna Anderson ile ilgili doksan yılı aşkın esrar ve entrikanın içinde, mantıklı olan tek açıklama, bu. Şöyle düşünün: Bu kadın zihinsel özürlü, basit bir köylü kadındı. Güçlü destek almamış olsa, dünyanın en iyi hukukçularından, en becerikli gazeteci ve soruşturmacılarından bazılarıyla nasıl baş edebilir, onları nasıl şaşırtabilirdi?"

"Kardeşlik mi?"

Başını salladı. "Ona imparator ailesinin böylesi mahrem bilgilerini ancak onlar verebilirdi. Bunlar ancak gerçek Anastasia'nın bile-

bileceği ayrıntılardı ve insanları Anna'nın gerçek prenses olduğuna inandıran da bu bilgilerdi."

"Anna Anderson'un onlar tarafından programlandığını, beyninin yıkandığını söylüyorsunuz, değil mi?"

"Evet. Anna'yı yaşarken yanına alan her Rus soylusu da bu kandırmacanın parçasıydı. Kadının kendi başına hareket eden, çılgın bir sahtekâr olması imkânsızdı."

Donmuş gibiydim. Yakov'un önerisinin gerisinde basit ama derin bir mantık vardı. "Ya Anastasia? Ona ne oldu?"

Sanki daha fazlasını anlatmak istemiyormuş gibi, bir an tereddüt etti. "Bu öğleden sonra, kır evinde buluşsak?"

"Taburcu mu oluyorsunuz?"

"Birkaç günlüğüne, işlerimi bir düzene sokmam için. Kâhyam gelip alacak beni. Korkarım, gelecek sefer buradan bir kutu içinde çıkacağım."

Açıksözlülüğü yüzüme tokat gibi çarptı ama o doğru dürüst gülümsemedi bile. "Lütfen, sakın üzülmeyin. Ben yaratıcısına kavuşmaya hazırlanan, yaşlı bir insanım. Bu öğleden sonra, gizemin nasıl sonuçlandığını anlatacağım size."

* * *

Beni Briar Kır Evi'nin kapısında karşıladığında, ne kadar zayıf olduğunu görüp, bir daha şaşırdım. Beni içeriye buyur edip şöminenin yanında yer gösterince hiç zaman kaybetmek istemedim.

"Bana Anastasia'ya ne olduğunu anlatın."

"Üzgünüm ama çok uzun yaşayamadı. Hem bedensel hem de ruhsal yaraları yüzünden sağlığı hep bozuk oldu."

"Sorg yanında mıydı?"

Yakov başını salladı. "Gerçekten bilmiyorum ama öyle olduğunu sanıyorum. Anastasia'nın nereye götürüldüğünden de haberim yok. Tek bildiğim, çok ciddi korunduğuydu. Bir de son yıllarının iyi korunan bir sır olduğu."

"Bütün bunları nasıl biliyorsunuz?"

"Çoğunu Yuri anlattı. Bir de, babam Leonid Yakov. Bu konuda, sözüme inanmaktan başka çareniz yok." İçimde bir yer ona inanıyordu. Belki de, Anastasia Romanov esrarının etkisinde kalmış bunca kişi gibi, inanmak *istiyordum.* "Yuri'yle tanıştığınızı söylediniz."

"Buraya ölümünden kısa süre önce geldim. Babam ölmeden önce bana her şeyi anlatmıştı; itiraflarından öylesine sarsıldım ki, Yuri Andreyev'i bulmakta, hayatta olup olmadığını öğrenmekte kararlıydım. Öyle de yaptım. İkimiz için de duygusal bir karşılaşma oldu."

"Tahmin ederim."

"Aslında, tahmin edebileceğinizden kuşkuluyum," Söylediği tuhaftı, sonra bir şey daha eklemek üzereyken fikrini değiştirdi.

"Yuri daha sonra ne oldu?"

"O ve Nina burada, Collon'daki küçük Rus topluluğu içinde yeni bir hayata başladılar. Duyduklarıma göre, sakin birer hayat yaşamışlar."

"Lydia'yı sevmiş miydi, sizce?"

"Ne derler, bilirsiniz: Bir araya gelen asla unutmaz. Oğlunun ölümünde olduğu gibi, Lydia'nın ölümünden de çok etkilenmişti."

Sorularım birbirini izledi. "Lydia nasıl oldu da, Yekaterinburg yakınında, ormanda bir mezara girdi? Boyle onu neden kurtarmadı?"

Tereddüt etti, uzunca bir süre uzaklara daldı, ardından da kararını verdi. "Bir süre Yakov'un kızıyla birlikte, Moskova'da bir yerde saklandılar, Boyle'un ajanları onları orada buldu. Ama Yekaterinburg katliamından sonra Rusya mutlak bir kargaşa içindeydi. Kızıl Ordu'nun çekilmesi ve Lenin'e karşı girişilen suikastla, Moskova kuşatma altında bir kente döndü. Kıtlıkla ve salgın hastalıklarla boğuştu. Binlerce kişi öldü. Lydia da hastalandı. İşin kötüsü, Yuri'nin çocuğuna hamileydi."

Yüzüme bir tokat yemiş gibi, toparlandım.

"Öyle şaşkın bakmayın. Savaş zamanında, bu kadar ölümle karşılaşınca, insanlar genellikle hayata olan inançlarını göstermek ister. Doğal, tanrısal bir dürtüdür bu."

Biraz duraklayıp, devam etti "Boyle'un ajanı onlarla nihayet temas ettiği zaman, Lydia hareket edecek durumda değildi. Güç bir hamilelik yaşıyordu, onun için onunla Zoba'nın karısı ilgilendi. Çocuğunun doğmasından sonra, Yakov onu Zoba'nın karısıyla birlikte Yekaterinburg'a götürdü, çünkü kent yeniden Kızıllar'ın elindeydi.

"Oradan, zamanı gelince, güney sınırını aşıp kaçacaklardı. Babam kalacakları yeri ayarlayıp Moskova'ya döndü. Niyeti, Katerina ile Nina'nın annesi ve babasıyla Lydia'nın yanına dönmek, sonra da hep birlikte kaçmaktı."

"Planı bozan neydi?"

"Lydia bir gün çocuğuna ilaç almak için çıktı ve bir çevirmeye yakalandı. Kızıl Terör'ün en yoğun olduğu günlerdi ve Çeka kuşkulandığı herkesi öldürüyordu. Masum insanlar sokaktan toplanıyor, öldürülüyor ya da zindanlara atılıyordu.

"Lydia yüzlerce kişiyle birlikte kent dışında, salgın hastalıkların kol gezdiği bir kampa götürüldü. Yakov olanları öğrenince, serbest bırakılmasını sağlamak için Yekaterinburg'a gitti ama çok geç kalmıştı. Lydia tifüse yakalanıp ölmüştü. Onu hastalıktan ölen diğer kurbanlarla birlikte, bulduğunuz toplu mezara atmışlar."

Gırtlağımın kasıldığını hissettim. "Çocuğa ne oldu?"

"Her şeye rağmen, hayatta kalmayı başardım."

Duyduklarımdan öylesine şaşırmıştım ki ağzım açık kalmıştı.

Yüzümdeki ifadeyi gördü. "Bunun son derece kişisel olduğunu söylemiştim, Doktor. Çoğu bakımdan, hayatta kalmam talihin tuhaf bir cilvesiydi. Beni Yakov büyüttü -benim için iyi bir babaydı- tıpkı Yuri'nin babasının onu büyüttüğü gibi. Çember kapandı."

"Yakov neden kaçmayı denemedi?"

"Lydia'nın ölümünden sonra, Kızıllar ülkeyi demir yumrukla yönetti. Boyle'un ajan şebekesi bile dağıldı. Kaçmak imkânsız oldu."

İşittiklerimi düşünerek, uzunca bir süre sessiz kaldım. "Kim olduğunuzu söylediğiniz zaman, Yuri'nin tepkisi ne oldu?"

"Anlattıklarımdan çok sarsıldı. Tabii, son derece duygusal bir buluşma oldu. Oğlu olduğumu bilmek ona büyük sevinç vermiş gibiydi. Lydia'ya olan aşkının bir sonucu olduğunu, Lydia'nın ölümüne rağmen hayatta kaldığımı bilmek, bana kalırsa onun için çok değerli bir şeydi."

Hâlâ şaşkınlık içinde, çantamdan madalyonu çıkardım. "Bana üzerinde ne yazdığını söyleyebilir misiniz?"

Madalyonu aldı, parmaklarının arasında çevirdi. "Seni günlerimin sonuna kadar tanıyayım." Gözlerini kaldırdı. "Uygun sanki. Kırılan kalpler bazen düzelmez, değil mi? İnsanın dokusuna yerleşen şarapneller gibi, aşk yaraları da arada bir sızlar. Bana kalırsa, Yuri'nin durumu da böyleydi. Onurlu bir karar verip, Nina'yla yaşadı ama sanırım kalbinde bir bölüm sonuna kadar Lydia'nın kaldı."

Bir elini dizine dayayarak, diğeriyle şöminenin kenarına tutunarak, zorlukla ayağa kalktı. "Size bir şey göstereyim." Raflardan biri-

nin yanına gitti, teneke bisküvi kutularından birine uzandı.

Kemikli parmaklarıyla kapağını açtı, çıkardığı sepya renkli fotoğrafı bana uzattı.

Resmi yağmur bulutlarının arasından fışkırıp, pencereden süzülen güneş ışığına tuttum. Tahta bir iskeleye bağlanmış küçük bir teknenin kıç tarafında oturmuş genç bir kadın gördüm. Arkasında bir nehir ya da göl, onun da gerisinde, karşı kıyıda da sık bir orman vardı. Güneşli bir gün olmalıydı, çünkü kadın kameraya bakarken bir elini alnına siper etmişti. Giysilerine bakınca, resmin yirmili yıllarda çekilmiş olacağına karar verdim.

Kadının çizgilerini incelerken, yüreğimin hızlandığını hissettim. Genç kadın, Anna Anderson'a benzer gibiydi, aynı yüz hatlarına ve güçlü çehreye sahipti. Gözleri parlaktı ama gülümsemiyordu ve halinde aldırışsız bir çeşit sükûnet vardı.

"Arkasına bakın," dedi Yakov.

Fotoğrafın arkasını çevirdim. Arkasında mavi mürekkeple yazılmış satırlarda İngilizce, "En derin şükranlarımla. Büyük cesaret ve merhamet sahibi bir insana. Her zaman dualarımla," yazıyordu.

Yakov, "Şimdi de tekneye bir daha bakın," dedi.

Fotoğrafın ön yüzünü çevirince, kıç tarafında teknenin adını gördüm: *Aziz Mikail.* Anastasia'nın en sevdiği aziz.

"Yuri bunu bana ölmeden kısa süre önce verdi. Fotoğrafın Boyle'dan geldiğini söylüyordu."

Fotoğrafı incelerken, beynim çılgınca çalışmaya başladı. Size sadece hissettiklerimi anlatabilirim. Kadının Anastasia'ya benzediği *kesindi*: Sadece biraz daha yaşlı, biraz daha yorgun, gözlerinde bir ıstırap, mutlaka; ama hiçbir şeyin o gece yaşadığı dehşet ve acıyı silemeyeceğinin de farkındaydım.

Sonunda, başımı kaldırdım. Söylenecek bir şey kalmamış gibiydi.

Yakov gözlerimin içine baktı. "Şimdi artık gerçeği biliyorsunuz. Dedikleri gibi açık, parlak gerçeği."

* * *

Mezarlık yolundayken kömür renkli bulutlar yine yağmur tehdidi savurur gibiydi. Taşların yanına vardığımızda Yakov, "Zamanı geldiğinde, Lydia'nın hak ettiği gibi gömüleceğine söz verin," dedi.

"Elimden geleni yapacağım. Ne yapabilirsem."

"Yapacağınızı biliyorum Dr. Pavlov. Benim için çok değerli."

Orada yan yana dururken, madalyonu çıkardım. O anda, geçmişle o mihenk taşına benden çok daha fazla ihtiyacı olduğunu hissediyordum. "Bunu şimdilik kabul etseniz?"

Aldı, elinde sıkıca tuttu. "Teşekkür ederim."

Orada durmuş, yaşlı adamın sessiz bir dua için başını eğmesini izlerken, yağmur yeniden bastırdı. İnce damlalar yüzümde kadife gibiydi.

Boyle'u düşündüm. Ve Sorg'u ve Yakov'u ve geçmişin bütün hayaletlerini. Cesaretlerini ve kaybettiklerini, kurtuluşlarını ve fedakârlıklarını düşündüm.

Ve Yuri Andreyev'i ve Lydia Ryan'ı düşündüm.

Ve nedendir bilmem, yaratıcılık aşkının ne denli güçlü olduğunu düşündüm: Hayatımızda sadece kısacık, görkemli bir an için var olmasına rağmen, alma ve verme hayaletinin çoğu zaman ruhumuz üzerine karmaşık, dantel kadar narin, çelik kadar güçlü motifler dokuduğunu. O ruhun, bazen biz zavallı faniler için anlaşılamayacak kadar güçlü olduğunu.

Anastasia'nın kaybolmasıyla ilgili eksiksiz bir cevâp yoktu. Belki de hiç olmayacaktı ama yüreğimin derinliklerinde, ölümüyle ilgili bir kuşku *tohumu* olduğundan emindim. Bir tülü kaldırmış, mitos ve yalanların gölgelerine bakmıştım.

Ayrıca kim ne diyebilir? Belki de bütün gerçek herhangi birimizin bilemeyeceği kadar derindir.

Mezar taşının yanında, hayaletleriyle baş başa duran yaşlı adamı izlerken, birden kendimi davetsiz misafir gibi hissettim.

Ölüler gerçeği söylemişti.

Döndüm ve yağmur altındaki mezarlıktan çıktım.

TEŞEKKÜRLER

Moskova, Yekaterinburg'da; Boris Nevaski, Leon Davis, John Wright, Pietor Ulyanov, Mariya Semenova; ayrıca Vadim Fomenko, Frank Evans, Maxim Petrovski ve Peter Boyle'a teşekkür etmek isterim. Bazen, gerçekler konusunda yardım için zor kullanmak durumunda kaldım. Umarım fazla acımamıştır.

Eksik halkayı tamamladığı için Kentucky'deki malum hanımefendiye ne kadar teşekkür etsem azdır. Ayrıca İrlanda'dan Jim Sherlock, Ray Kelly, Paul Deasy ve Paul'e müteşekkirim.

Kanada'dan Higgins'e; fikir ve teorilerini paylaşıp, isimlerinin açıklanmasını istemeyen diğerlerine bu öykünün oluşturulmasındaki katkıları nedeniyle teşekkürlerimi sunuyorum.

Romanovlar'ın hayatlarıyla ilgilenenlere, Bob Atchison ve arkadaşları tarafından yönetilen ve bu konuda birçok bilgi içeren www.alexanderpalace.org sitesini şiddetle tavsiye ediyorum.

Son olarak, İrlanda'daki Rus siyasi göçmenler Yuri Andreyev ve Joe Boyle'un, kurtarma planıyla ilgilerini bana ilk anlatan Peter'e teşekkürler.

Umarım bu olağanüstü hikâyenin hakkını verebilmişimdir.

Glenn Meade

Özgeçmişi

Eski gazeteci ve uluslararası üne sahip yazar Glenn Meade, 1957 yılında İrlanda'nın başkenti Dublin'in Finglas kasabasında doğdu. "Irish Times" ve "Irish Independent" gazetelerinde yazdı. Yazarlığının yanı sıra eğitim pilotu olarak da çalışan Meade, 1980'lerin ortalarından, ilk romanını yazana kadar (1994) Dublin'deki Strand Tiyatrosu'nda kendi yazdığı bir dizi oyunun yönetmenliğini de yaptı. Uzun yıllar pilot eğitmeni olarak çalışan Glenn Meade, artık sadece yazarlık yapıyor. Eleştirmenler, Glenn Meade'in romanlarını, olay ve kurgu bakımından, Frederick Forsythe, John le Carre ve Tom Clancy'nin heyecanlı bir karışımı olarak niteliyor. Uluslararası başarı kazanan romanları, olayların geçtiği Rusya, Mısır, Avrupa ve ABD'de kılı kırk yaran araştırma ve incelemelerin ürünüdür.

BAZI SIRLAR ASLA ÇÖZÜLEMEZ...

Dr. Laura Pavlov, 20. yüzyılın en büyük muammalarından birine ışık tutacak bir gizemi çözmek üzeredir. Rusya'nın Yekaterinburg şehrinde yapılan bir kazı sırasında, son Çar ve ailesinin 1918 yılında infaz edildiği bölgede, buz içinde bozulmadan kalmış bir ceset bulunur.

Bu yeni bulgu, Romanov ailesinin ortadan yok olmasıyla ilgili yeni ipuçları sağlar. Ailenin, özellikle de kızları Prenses Anastasia'nın ölümü, ardında bir sürü soru işareti bırakmıştır. Bu keşif Pavlov'u, yıllardır saklı kalmış bir gizli görevin peşinde; sırların, yalanların ve aldatmacanın girdabı içinde geçmişe doğru bir yolculuğa çıkarır.

Ülkemizde de geniş bir okur kitlesine sahip olan Glenn Meade, tarihsel gerçeklere dayanarak yazdığı *Romanov Komplosu*'nda, savaşın zor koşullarında, temelinde tarihin en çarpıcı olaylarından birinin olduğu, aşkın ve dostluğun sınandığı, nefes kesici bir hikâye anlatıyor.

... VE BAZI SORULAR SONSUZA KADAR YANITSIZ KALIR

KIRMIZIKEDİ
502
www.kirmizikedikitap.com
₺28
ISBN 978-605-5340-91-9
9 786055 340919